

T.C.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI

TÜRK İSLAM EDEBİYATI BİLİM DALI

MEHMET ŞEMSEDDİN ULUSOY'UN

EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ ADLI DÎVÂNI

(İNCELEME-METİN)

(DOKTORA TEZİ)

Mustafa EFE

BURSA - 2018

T.C.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI

TÜRK İSLAM EDEBİYATI BİLİM DALI

**MEHMET ŞEMSEDDİN ULUSOY'UN
EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ ADLI DÎVÂNI
(İNCELEME-METİN)**

(DOKTORA TEZİ)

Mustafa EFE

Danışman

Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ

BURSA - 2018

T. C. ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ'NE

İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim, Türk İslam Edebiyatı Bilim Dalı'nda 711222004 numaralı Mustafa Efe'nin hazırladığı " Mehmet Şemseddin Ulusoy'un Eş'âr-ı Şemsî adlı Dîvân'ı (İnceleme-Metin)" Doktora Tezi ile ilgili tez savunma sınavı, 16/04/ 2018 günü 10.00-12.00 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının (başarılı / başarısız) olduğuna (oybirliği / oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

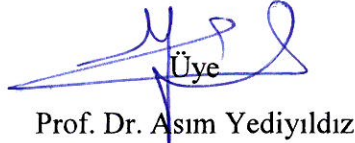

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav
Komisyonu Başkanı)

Prof. Dr. Bilal Kemikli,
Uludağ Üniversitesi

Üye
Prof. Dr. Mustafa Kara
Uludağ Üniversitesi

Üye
Prof. Dr. Asım Yediyıldız
Uludağ Üniversitesi

Üye
Prof. Dr. Zülfikar Güngör
Ankara Üniversitesi

Üye
Dr. Kenan Özçelik
Afyon Kocatepe Üniversitesi

16/04/ 2018

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 27/03/2018

Tez Başlığı / Konusu: Mehmet Şemsettin Ulusoy'un "Eş'ar-ı Şemsi" adlı Divanı- İnceleme-Metin

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarında oluşan toplam 1143 sayfalık kısmına ilişkin, 26/03/2018 tarihinde şahsım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından (Turnitin)* aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 9... 'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih: 27.03.2018

İmza:

Adı Soyadı: Mustafa EFE
Öğrenci No: 711222004
Anabilim Dalı: İslam Tarihi ve Sanatları A.B.D./ Türk İslam Edebiyatı B.D.
Programı: Doktora
Statüsü: Y.Lisans Doktora

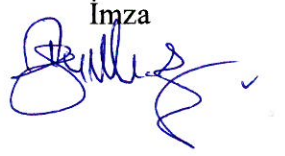

Danışman
Prof. Dr. Bilal Kemikli
28/3/2018

Yemin Metni

Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak sunduğum “ Mehmet Şemseddin Ulusoy’un Eş’âr-ı Şemsî adlı Dîvân’ı (İnceleme-Metin)” başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntıların kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

28.03.2018

İmza

Adı Soyadı : Mustafa Efe

Öğrenci No : 711222004

Anabilim Dalı: İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı

Türk İslam Edebiyatı Bilim Dalı

Programı : Doktora

Statüsü : Yüksek Lisans Doktora

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Mustafa EFE
Üniversite : Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : İslam Tarihi ve Sanatları
Bilim Dalı : Türk İslam Edebiyatı
Tezin Niteliği : Doktora Tezi
Sayfa Sayısı : X+1146
Mezuniyet Tarihi : .../.../
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Bilal Kemikli

MEHMET ŞEMSEDDİN ULUSOY'UN EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ ADLI DİVÂN'I (İNCELEME-METİN)

Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı'nın son devir önemli temsilcilerinden olan bir şairdir. 1867-1936 yılları arasında yaşamış olan şair 62 eser kaleme almış velud bir yazardır. Müellifin bu kitaplarının en önemlilerinden biri şüphesiz “*Eş'âr-ı Şemsî*” adlı dîvânıdır. Yaşadığı dönemin önemli mutasavvıflarından ve Halvetiyye tarikatına mensup olan şair Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi, Bursa'daki Niyâzî-i Mısırî Dergâhı'nın son şeyhidir. Bu çalışmanın, hem Klasik Türk Edebiyatı Tarihi açısından, hem de Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı Tarihi ve Türk Tasavvuf Tarihi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Çalışmanın giriş ve 1.bölümünde Mehmet Şemseddin Efendi'nin yaşadığı döneminin siyasi ve kültürel durumu, hayatı, eserleri, edebî şahsiyeti, dîvânının teknik ve muhtevâ özellikleri üzerinde durulmuştur. 2. Bölümde ise “*Eş'âr-ı Şemsî*” adlı dîvânın, ilmî usûl ve yöntemlerle yazı çevirimi yapılmıştır. Böylelikle Mehmet Şemseddin Efendi'nin Klasik Türk Edebiyatı Tarihi ve Dinî-Tasavvufî Edebiyat Tarihimizdeki yeri ve önemi belirtilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Klasik Türk Edebiyatı, Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi, Eş'âr-ı Şemsî, Dîvân

ABSTRACT

Name and Surname : Mustafa EFE
University : Uludag University
Institution : Institute of Social Sciences
Field : History of Islam and Arts
Branch : Turkish İslamic Litarature
Degree Awarded : Ph. D.
Page Number : X+1146
Degree Date : .../.../
Supervisor : Prof. Dr. Bilal Kemikli

DIVAN OF MEHMET ŞEMSEDDİN ULUSOY EŞ'AR-I ŞEMSI (RESEARCH-TEXT)

Mehmed Şemseddin (Ulusoy) Efendi is a poet who is one of the important representatives of religious-sufic literatüre in the last era. Mehmed Şemseddin who lived between the years of 1867 and 1936, is a productive writer with his 62 books. Undoubtedly, one of his prominent works is the divan titled “Eş’ar-ı Şemsi”. Mehmed Şemseddin Efendi -one of the important sufis in his period- is a member of Halvetiyye cult and the last sheikh of Niyazi-i Mısri dervish lodge in Bursa. It is considered that this study is important from the aspects of the History of Classical Turkish Literature, the History of Religious- Sufistic Turkish Literature and the History of Turkish Sufism.

In the introduction and first chapter, the political and cultural atmosphere of Mehmed Şemseddin Efendi’s era, his life, his works, his literal personality, technical and content characteristic of his ‘*Divan*’ are examined. The second chapter of this study is consist of transcription of the divan titled “Eş’ar-ı Şemsi”, with scientific methods. Hereby, this study is an effort to state Mehmed Şemseddin Efendi’s place and importance in the History of Classical Turkish Literature and the History of Religious- Sufistic Turkish Literature.

Keywords:

Classical Turkish Literature, Mehmed Şemseddin Ulusoy, Eş’ar-ı Şemsi, Divan

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
KISALTMALAR.....	ix
GİRİŞ.....	1
MEHMET ŞEMSEDDİN ULUSOY'UN YAŞADIĞI DÖNEM.....	1
Siyâsi ve Sosyal Durum.....	1
Kültürel ve Edebî Hayat.....	9

BİRİNCİ BÖLÜM

MEHMET ŞEMSEDDİN ULUSOY HAYATI, ESERLERİ, EDEBÎ ŞAHSİYETİ VE EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ

1. MEHMET ŞEMSEDDİN ULUSOY HAYATI, ESERLERİ VE EDEBÎ ŞAHSİYETİ.....	14
1.1.Hayatı.....	14
1.2.Eserleri.....	24
1.3.Edebî Şahsiyeti.....	47
2. EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ.....	63
2.1. Şekil Özellikleri.....	63
2.1.1. Tertip Şekli.....	63
2.1.2. Nazım Şekilleri ve Türleri.....	64
2.1.3. Vezin.....	66
2.1.4. Redif ve Kafiye.....	67
2.2. Dil ve Muhtevâ.....	72
2.2.1. Dil ve Üslûp.....	72
2.2.2. Muhtevâ.....	79

İKİNCİ BÖLÜM

EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ NÜSHANIN TANITIMI

A. NÜSHA TAVSİFİ VE NÜSHANIN DEĞERLENDİRMESİ.....	107
B. METNİN KURULMASINDA TAKİP EDİLEN YOL.....	109
1. Türkçe Kelime ve Eklerin İmlâsı.....	109
2. Farsça ve Arapça Terkîp, Kelime ve Edatların İmlâsı.....	109
3. Teknik Özellikler.....	111
C. EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ/METİN.....	113
SONUÇ.....	1106
KAYNAKLAR.....	1108
EK: ŞİİRLERİN TARİHLERİNİ GÖSTEREN TABLO.....	1118
ÖZGEÇMİŞ.....	1146

ÖNSÖZ

“İslamiyetten sonraki Türk Edebiyatı’nda millî ruh ve millî zevki anlayabilmek için en çok tetkîke lââyık devir, halk lisanını ve veznini kullanmak suretiyle geniş bir kitleye hitap etmiş ve eserleri asırlarca yaşamış büyük mutasavvıflar devridir.” Bu sözler bundan tam 100 yıl önce 1918’de neşredilmiş Türk Edebiyatı’nda İlk Mutasavvıflar’ın müellifi olan Ord. Prof. Dr. Fuat Köprülü’ye aittir. Elimizdeki işte bu çalışmamız, Fuat Köprülü’nün “millî ruh ve millî zevki anlayabilmek için en çok tetkîke lââyık” diye bahsettiği o devrin, yani Yunus, Niyâzî-i Mısrî gibi mutasavvıfların ve şâirlerin izinde giden, dinî-tasavvufî edebiyatımızın son temsilcilerinden, 62 adet eserin müellifi, bir mutasavvıf şâir Mehmet Şemseddin el-Mısrî’nin “*Eşâr-ı Şemsi*” adlı dîvânı ile ilgili yapılmış bir çalışmadır.

Müellifin bütün eserlerinden bizi haberdar ettiği gibi, bu dîvândan da haberdar eden, dîvândaki şiirlerden bazılarını neşreden ve bugüne kadar müellif hakkında en fazla çalışması bulunan Prof. Dr. Mustafa Kara hocamdır. Bu vesile ile, genellikle önsözün sonunda yapılan teşekkür geleneğini bozarak, ilk teşekkür edeceğim isim olan Prof. Dr. Mustafa Kara hocama önsözün başında bir vefâ borcu olarak şükranlarımı arz ediyorum. Yine önsözün hemen başında, bu mütevâzî çalışmamın her aşamasında yardım ve teşviklerini gördüğüm, bilgi ve tecrübelerinden her zaman istifade ettiğim tez danışmanı muhterem hocam Prof. Dr. Bilal Kemikli’ye en kalbî şükranlarımı ve hürmetlerimi sunuyorum.

Bu çalışma, Türk edebiyat tarihi için olduğu kadar, dinî-tasavvufî edebiyat tarihimiz ve Türk tasavvuf tarihi açısından da önemi haizdir. Mehmet Şemseddin Efendi’nin en önemli eserleri arasında yer alan çalışmamıza konu Eş’âr-ı Şemsi adlı dîvânın metin yazı çeviriminin ve incelemesinin en doğru şekilde yapılması çalışmamızın temel hedefi olmuştur. Tezimize konu olan bu çalışma giriş ve iki ana bölümden oluşmaktadır.

Çalışmamızın giriş bölümünde Mehmet Şemseddin Efendi’nin yaşadığı dönem ele alınmıştır. Müellifin eserini kaleme alırken mutlaka etkilenmiş olduğu düşünülerek, yaşadığı yüzyılın siyâsî, sosyal, edebî ve kültürel ortamı genel hatlarıyla verilmeye çalışılmıştır. Bu yüzyılın siyâsî, sosyal, edebî ve kültürel tarihi ile ilgili yapılan belli başlı çalışma ve yayınlar gözden geçirilerek özet bir bilgi sunulmuştur. Şüphesiz, müellifimizin yaşadığı, Tanzimat döneminin hemen ardından gelen Meşrutiyet ve Cumhuriyetin ilk yıllarını kapsayan bu dönem, bugün hala tartışılmakta, yeni araştırmalarla yeni bilgiler ortaya çıkmaya devam etmektedir. Nitekim müellifimizin yaşadığı ve bugün hala tartışılan bu kriz döneminin izlerine dîvânındaki şiirlerinde de çalışmamız esnasında şahit olduk.

Çalışmamızın birinci bölümünde ise Mehmet Şemseddin Efendi’nin hayatı, eserleri ve edebî şahsiyetine dair bilgiler sunulmuştur. Müellifin hayatına dair kendisinin yazmış olduğu ve Mustafa Kara tarafından neşredilen otobiyografisi bu konuda elimizde bulunan en güvenilir kaynak olmuştur. Hayatıyla ilgili yapılan çalışmalardan ve kaynaklarda yer alan bilgilerden de istifade edilmiştir. Eserleri yazılırken, müellifin “âsârımın esâmîsi”

adıyla yazdığı ve dîvânında yer alan şiirinden de istifade edilmiş ve eserleri manzum ve mensur eserler adı altında iki kategoride değerlendirilmeye çalışılmıştır. Eserlerinden görebildiklerimiz hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Görmeye muvaffak olmadığımız eserleri hakkında ise müellifin dîvânında verdiği bilgilerle yetinilmiştir. Eserleri ile ilgili yapılan çalışmalardan da istifade edilmiştir. Edebî şahsiyetine dâir vermeye çalıştığımız bilgiler, şairin kendisine ait bazı manzum ve mensur eserlerinden, kaynaklarda yer alan şairle ilgili bilgilerden ve dîvânından faydalanılarak değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Birinci bölümde ele aldığımız bir diğer konu, metin incelemesini yapmış olduğumuz “*Eş’âr-ı Şemsî*” ile ilgilidir. Burada, dîvânın şekil özellikleri olan tertîp şekli, nazım şekilleri ve türleri, vezin, kafiye, redif; dil ve muhtevâ özellikleri olan dil, üslup ve muhtevâ konuları ele alınmış ve dîvân bu yönüyle ilk kez bu çalışmamızda değerlendirilmiştir. Dîvânın muhtevâ özellikleri verilirken şairin şiirinde dile getirdiği en önemli konular, dîvânın ana temâsı, daha çok şairin diliyle zikredilmekle yetinilmiştir.

Çalışmamızın ikinci bölümünde, müellif hattı nüshadan çoğaltılan ve elimizde mevcut dîvânın fotokopi nüshasından faydalanılarak nüsha tavsifi ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Bütün çabamıza rağmen dîvânın orijinal nüshasını görme imkânı bulunamamıştır. İkinci bölümün sonunda çalışma konumuz olan dîvân metninin yazı çevirisi yapılırken, Türkçe, Arapça ve Farsça kelime ve eklerin, terkîb ve edatların imlâsına dair takip edilen yol hakkında bilgi verilmiştir.

Dîvânda dikkat çeken bir diğer husus, müellifin her şiirinin sonuna, şiirini yazdığı tarihi, saat, gün, ay ve yıl olarak yazmış olmasıdır. Bu husus dîvânlarda çok rastlanan bir durum değildir. Bu tarihler bazı şiirlerde hicrî, rumî olarak bazılarında ise hicrî, rumî ve milâdî olarak yazılmıştır. Bu tarihler, çalışmamızın sonundaki ekte bir tablo şeklinde sunulmuştur.

Bu mütevâzî çalışmamızda yakın alakalarını gördüğüm, metni okuma aşamasında yardımlarına müracaat ettiğim ve benim için değerli vakitlerini ayıran kıymetli dostlarım ve hocalarım Doç. Dr. Mehmet Fatih Birgül’e, Yrd. Doç. Dr. Kenan Özçelik’e, Arş. Görevlisi Olcay Kocatürk’e, eşim Firdevs Efe’ye, metinde geçen ayetlerin numaraları konusunda yardımına başvurduğum ağabeyim Yrd. Doç. Dr. Mehmet Efe’ye, kütüphanesinden istifade ettiğim değerli büyüğüm şair İhsan Deniz ağabeye çok teşekkür ederim.

Mustafa Efe
Mart 2018
Bursa

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
a.mlf.	: Adı Geçen Müellif
a.g.y.	: Adı Geçen Yazar
bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
çev.	: Çeviren
der.	: Derleyen
DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı
h.	: Hicrî
haz.	: Hazırlayan
M.	: Müellif
m.	: Milâdî
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
nşr.	: Neşreden
s.	: Sayfa
ss.	: Sayfa Sayısı
S.	: Sayı
sad.	: Sadeleştiren
terc.	: Tercüme eden
vb.	: Ve benzeri
vr.	: Varak
Yay.	: Yayınları

BİBLİYOGRAFYA KISALTMALARI

AÜDTCFD	: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi
AÜEF	: Ankara Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları
DİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
Eş'âr	: Mehmet Şemseddin Ulusoy, Eş'âr-ı Şemsî
Güftâr	: Mehmet Şemseddin Ulusoy, Güftâr-ı Şemsî
İA	: Milli Eğitim Bakanlığı, İslam Ansiklopedisi
Karpat	: Kemal Karpat, Kısa Türkiye Tarihi
MÜİFV	: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları
M.Ş.	: Mehmet Şemseddin Ulusoy
Sefîne-i Evliyâ:	Sefîne-i Evliyâ-yı Ebrâr Şerh-i Esmâr-ı Esrâr
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
TDK	: Türk Dil Kurumu Yayınları
TTK	: Türk Tarih Kurumu Yayınları
UÜİFD	: Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi

GİRİŞ

MEHMET ŞEMSEDDİN ULUSOY'UN YAŞADIĞI DÖNEM

Çalışmamızın konusu olan Eş'âr-ı Şemsî'nin müellifi Mehmet Şemseddin Ulusoy 1867-1936 yılları arasında yaşamıştır. Yaşadığı zaman dilimi Osmanlı Devleti'nin en sancılı dönemlerinden biridir. Türlü yeniliklerle ayakta kalması engellenemeyen bir imparatorluğun bakiyesi ile yeni kurulan bir ulus devletin ilk yılları. Mehmet Şemseddin Efendi, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerini yaşamış, her iki dönemin de sancılı ve sıkıntılı günlerine şahit olmuş bir münevverdir.

Siyasî, idarî, askerî ve edebî alanlarda kadîm-cedîd tartışmalarının en uç noktalara vardığı bir kriz döneminin Mehmet Şemseddin Efendi'nin hayatına, düşüncesine ve şiirine etkisinin olması kaçınılmazdır. Bu düşünceden hareketle Mehmet Şemseddin Ulusoy'un hayatı, eserleri ve edebî şahsiyetinden önce, yaşadığı devrin siyasi ve sosyal, kültürel ve edebî tarihini kısa bir şekilde hatırlamakta fayda olacağını düşünüyoruz.

Siyasî ve Sosyal Durum

Müellifimiz Mehmet Şemseddin Ulusoy'un yaşadığı dönem, Osmanlı sultanları ve halifelerinden Abdülaziz (1861-1876), V. Murat (1876/3 Ay), II. Abdülhamit (1876-1909), Mehmed Reşad (1909-1918), Mehmet Vahdeddin (1918-1922), II. Abdülmecid (1922-1924) ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması sonrasında, yeni devletin kurucusu ve ilk Cumhurbaşkanı olan Mustafa Kemal Atatürk (1923-1938) dönemlerini kapsamaktadır.

Bu dönemin siyasal hareketleri; 1.Tanzimat Dönemi (1839-1876), 2. Sultan II. Abdülhamit Dönemi (1876-1908), 3. İttihad ve Terakki Dönemi (1908-1918), 4. Milli Kurtuluş Hareketi (1918-1922), 5.İnkılaplar Devri (1923-1938) şeklinde sınıflandırılmıştır.¹

¹ Kemal Karpat, *Kısa Türkiye Tarihi*, İstanbul: Timaş Yayınları, 2012, s. 46-139.

Bu dönem kimi tarihçilere göre bir “çöküş” dönemi, kimi tarihçilere göre bir “modernleşme”, “yenileşme”, kimilerine göre ise “batılılaşma” dönemidir.

Dönemin siyasal alanda yaşanan modernleşme hareketlerinin en önemlilerinden biri şüphesiz Tanzimat’tır.² Son araştırmalar genellikle; 3 Kasım 1839’da ilân edilen Gülhane Hatt-ı Hümayunu ile (Tanzimat Fermanı) başlatılan dönemin ilk icraatlarının 1830 yılına kadar geri götürülebileceğini ortaya koymuştur. Ne zaman sona erdiği ise tartışmalı olup bunun için Sadrazam Âlî Paşa’nın öldüğü 1871, Midhat Paşa’nın sürgüne gönderildiği 1877, Meclis-i Meb’ûsân’ın kapatıldığı 1878 veya Düyûn-ı Umûmiyye İdaresi’nin kurulduğu 1881 gibi tarihler verilir; ancak 1878’de meclisin kapatılmasıyla dönemin sona erdiği yönünde genel bir fikir oluşmuştur.³ Tanzimat devri tarihi, kelimenin tam anlamıyla bir trajedidir. Bir toplumun kurumlarıyla, gelenekleriyle, devlet adamlarıyla kaçınılmaz bir yazgıya doğru ilerlediği, karanlığın ve gafletin yanında, fazilet ve aydınlığın ortaya çıktığı: çöküşle ilerleyişin boğuştuğu Osmanlı tarihinin en uzun asrıdır.⁴

Sultan Abdülmecid, saltanatının dördüncü ayında, niteliği itibariyle, daha öncekilerden çok farklı bir yenilik hareketine girişti. Hariciye Nâzırı Mustafa Reşit Paşa 3 Kasım 1839 günü, Gülhane Meydanı’nda Padişahın bir Hatt-ı Hümayun’unu okudu. Tarihimizde Tanzimat Fermanı veya Gülhane Hatt-ı Hümayun’u denen belge budur.⁵

Tanzimat Fermanı bütün tebaanın can, mal, ırz ve namusunu korumayı ve mahkeme edilmeden kimsenin idam edilmeyeceğini, herkesin mülkiyet hakkına sahip olabileceğini ve bu hakkı devletin müdafaa edeceğini teyit ve taahhüt ediyordu. Bu fermanla ayrıca, vergilerin belli oranlara göre ve eşitliğe uygun olarak alınacağı ve bilhassa farklı dinlerden olanlara da eşit muamelede bulunulacağı belirtiliyordu.⁶

² Tanzimat Dönemi için bkz; *Tanzimat: Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu* (der. Halil İnalcık - Mehmet Seyitdanlıoğlu), Ankara: Phoenix Yayınevi, 2006, s. 187-203; Cevad Eren, “Tanzimat”, *İA*, XI, 718-720; Fahir Armaoğlu, *19. Yüzyıl Siyasî Tarihi*, Ankara: TTK, 1997, s. 218-227.

³ Ali Akyıldız, “Tanzimat”, *DİA*, c. 40, İstanbul 2011, s. 1-10.

⁴ İlber Ortaylı, *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, İstanbul: Hil Yayınevi, 1987, s. 24.

⁵ Tanzimat Fermanı belgesi için bkz: Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, c.V, Ankara: TTK, 1983, s. 255-258; Reşat Kaynar, *Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat*, Ankara: TTK, 1991, s. 176-180.

⁶ Karpas, *a.g.e.*, s. 46.

İdari örgütte bazı yenilikler yapıldı. Memleket eyaletlere, sancak, kaza, nahiyeye ve köylere ayrıldı. Bazı eyalet ve sancaklarda yerel meclisler kuruldu.⁷ Bu meclislerde, Müslüman ve Hristiyan ahali, nüfusları oranında temsil edildi.⁸

Dönemin bir diğer önemli gelişmesi Islahat Fermanı'nın ilanıdır. Gayri müslimlerden cizye alınmasını Tanzimat Fermanı'yla ilân edilen eşitlik ilkesine aykırı bulan Avrupa devletleri, öteden beri hükümet üzerinde ciddi bir baskı kurmuşlardı. Neticede, konuyu müzakere eden Meşveret Meclisi'nin görüşüne istinaden Sultan Abdülmecid'in 28 Mart 1855 tarihinde çıkan iradesiyle cizyenin îâne-i askeriyye adı altında tahsili kararlaştırıldı. Osmanlı Devleti ayrıca Kırım Savaşı'nın ardından toplanacak olan Paris Kongresi'nden önce Sadrazam Âlî Paşa, Hariciye Nâzırı Fuad Paşa ve Şeyhülislâm Mehmed Ârif Efendi ile İngiltere, Fransa ve Avusturya sefirlerinin de yer aldığı bir komisyon kurup Avrupa devletlerinin gayri müslim tebaaya haklar tanınması yönündeki taleplerini değerlendirdi ve 18 Şubat 1856'da Islahat Fermanı ilân edildi. Burada gayri müslimlere vatandaşlık hukuku açısından Müslümanlarla tam eşitlik sağlayan önemli haklar tanındı; böylece yabancı güçlerin devletin iç işlerine müdahalesi önlenmek istendi. Yeni fermanla, Tanzimat Fermanı'yla tebaaya verilen haklar ve daha önceki dönemlerde gayri müslimlere verilen muafiyetler teyit edildiği gibi bunların yeni ihtiyaçlara uyarlanması için hükümetin kontrolünde patrikhânelerde meclislerin kurulması öngörüldü. Gayri müslim cemaatlere hükümetin izniyle mâbed, hastahane, mektep gibi kurumları tamir etme ve yenilerini yapma imkânı tanındı. Bunların işlerinin ruhbanın ve halkın temsilcilerinden oluşan karma meclislerce yönetilmesi kararlaştırıldı. Müslümanlarla gayri müslimler arasında veya her iki tarafın kendi aralarındaki davalara bakmak üzere karma mahkemelerin kurulmasına karar verildi. Bu hususlar, Tanzimat Fermanı'nın bütün tebaanın; Islahat Fermanı'nın ise bilhassa gayri müslimlerin durumunu iyileştirmeyi amaçladığını göstermektedir. Öte yandan Paris Antlaşması'nın 9. maddesinde fermanın söz konusu edilmesi devleti taahhüt altına soktuğu gibi dış müdahaleyi davete zemin hazırladı.⁹

⁷ Fahir Armaoğlu, *19. Yüzyıl Siyasî Tarihi*, Ankara: TTK, 1997, s. 222.

⁸ Tanzimatın bu uygulamalarının ayrıntıları için bkz: Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, c.V, Ankara: TTK, 1983, s. 172-184; 150. *Yılında Tanzimat*, (Kollektif eser, Haz. Hakkı Dursun Yıldız), Ankara 1992.

⁹ Ali Akyıldız, "Tanzimat", *DİA*, c. 40, İstanbul 2011, s. 1-10.

Tanzimat Fermanı ile Islahat Fermanı, hazırlanışları bakımından da önemli farklılık arzietmekteydi. Birincisi, dış tesirlerden çok iç dinamiklerin zorlamasıyla Osmanlı devlet adamlarınca hazırlandığı halde, ikincisi tamamen dış baskılar sonucunda yabancı temsilcilerle birlikte hazırlanmıştı. Tanzimat Fermanı devletlere tebliğ edilmekle birlikte herhangi bir taahhüde girilmemişti. Fakat Islahat Fermanı'nın Paris Antlaşması'nda özel bir madde halinde zikredilmesi devleti taahhüt altına sokmaktaydı. Bu yüzden Tanzimat Fermanı'nın mimarı sayılan Mustafa Reşid Paşa, Islahat Fermanı'nın ülkeyi tahrip etmek için Avrupa'ya verilmiş bir silâh olduğunu ileri sürüyordu. Bu tâvizleri veren Âlî ve Fuad paşaları da hainlikle itham ediyordu. Aslında Reşid Paşa da Islahat Fermanı'nı destekliyordu. Nitekim ferman hakkındaki düşüncelerini açıkladığı lâyihasında, itirazının fermanın geneline değil bazı maddelerine olduğunu belirtiyordu. Paşaya göre Müslümanların tepkisi düşünülmeden Hıristiyanlara havsalalarının alamayacağı derecede imtiyazlar verilmişti. Islahat, zaman içinde toplumda huzursuzluk yaratacak dış müdahalelere meydan verilmeden yapılması gerekirken bu önemli nokta gözden kaçırılmıştı. Reşid Paşa, eşitliğe dayalı yeni düzenlemelerin içtimaî huzursuzluklara yol açmasından ve bilhassa Anadolu ve Arabistan'da sosyal patlamalara sebep olmasından endişe ediyordu. Hükümeti muhtemel olaylara karşı bir hazırlık yapmadığı için eleştiriyordu. Ayrıca Islahat Fermanı'nın yabancı sefirlerle birlikte hazırlanmış olması ve ayrıca Paris Antlaşması'nda yer almasının Osmanlı Devleti'ni yeni siyâsî sıkıntılara sokacağını ileri sürüyordu.¹⁰

1839 Gülhane Hatt-ı Hümayunu ile 1856 Islahat Fermanı'nın asıl ağırlık noktası müslim ve gayr-ı müslim teba arasında eşitliği sağlamaya yönelik hükümlerdir. Bu gelişme, o zamanki toplumda büyük bir gürültü kopardığı gibi, bugün de her görüşten tarihçiler arasında farklı yorumlara konu olmaktadır.¹¹

Tanzimat devrinin sonu, Sultan Abdülaziz'in saltanatı sırasındadır. Sultan Abdülaziz'in saltanatı sırasında (1861-1876) meydana gelen olaylar, Abdülmecid devrinden pek farklı değildir. Zira bu devirde de iç ve dış olaylar bir kat daha kuvvetlenerek kendini hissettirmiştir.¹² Sultan Abdülaziz'in saltanat yılları, tezimize konu olan Eş'âr-ı Şemsi'nin müellifi Mehmet Şemsettin Efendi'nin de doğduğu yıllardır.

¹⁰ Ufuk Gülsoy, "Islahat", *DİA*, c. 19, İstanbul 1999, s. 185-190.

¹¹ İlber Ortaylı, *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, İstanbul: Hil Yay. , 1987, s. 74.

¹² Karpat, *a.g.e.* , s. 55.

Bu yıllar içinde, 1866-1877 Osmanlı Devleti, bazı iç isyanlara rağmen herhangi bir devletle savaşa girmeyerek nispi bir sükûn içinde yaşamıştır. Bu nispi rahatlık, geniş çapta Avrupa'nın geçirdiği siyasi ve askeri bunalımların bir sonucu idi. Avrupa'da bu gelişmeler olurken Sultan Abdülaziz'in son devirlerinde Osmanlı cemiyeti içinde yeni bir hareket kendini hissettirmekte idi. "Genç Osmanlılar" adını alan bu hareket, hem Abdülaziz'in şahsi idaresine karşı geliyor; hem de devlet idaresini yeni bir teşkilata tâbi tutmak isteyerek çok taraflı bir faaliyete öncülük ediyordu. Genç Osmanlılar, kendi ülkesinde Müslümanların ikinci sınıf vatandaş olarak görülmesine razı olmadıkları gibi, yabancı ülkelerin Osmanlı Devleti'nin içişlerine karışmalarına da karşıydılar. Bu hareketin başında İbrahim Şinasi, Ali Suavi, Namık Kemal, Ziya Paşa gibi çok değişik görüş ve mizaçlara sahip kimseler vardı. 1871'den sonra sadrazamları sık sık değiştiren padişah, kendi şahsi güvenliğini alabildiğine genişletme yolunu tutmuştu. Kısmen padişahın yetkilerini kısmak ve bir denetim sistemi kurabilmek için daha 1872 senesinde Mithat Paşa ve arkadaşları, bir anayasa hazırlanması hususunda fikir birliğine varmışlardı. Devletin meşruti bir idareye kavuşturulması, İslam birliğini hayata geçirecek bir siyaset takibi, Avrupa'yı körü körüne taklitten vazgeçilmesi gibi konular, Genç Osmanlılar arasında da hararetle tartışılıyordu.¹³

Anayasaya dayalı meşrutî bir idare kurmak isteyen ve bu yüzden Abdülaziz ile V. Murad'ı tahttan indiren Midhat Paşa ve arkadaşlarıyla anlaşan II. Abdülhamid, 31 Ağustos 1876 Perşembe günü tahta çıktı. Bu sırada devlet en buhranlı günlerini yaşıyordu. Abdülaziz devrinde başlamış olan Bosna-Hersek ve Bulgar ayaklanmalarına V. Murad devrinde Sırbistan ve Karadağ muharebeleri de eklenmişti. Bu isyanları kıskırtan ve destekleyen Rusya "Şark meselesi"ni halletmek üzere fırsat kollamakta idi. Malî imkânsızlıklar yüzünden isyanlar bastırılmıyordu. Abdülaziz'in son yıllarında Mahmud Nedim Paşa'nın dış borçların ödenmesiyle ilgili kararı, Avrupa'da büyük tepkilere yol açmış ve bu yüzden yeni bir yardım alınması imkânsızlaşmıştı. Avrupa kamuoyu Osmanlı Devleti aleyhine dönmüş durumda idi.¹⁴

¹³ Karpat, *a.g.e.*, s. 62-67.

¹⁴ bkz: Cevdet Küçük, "Abdülhamit (II)" *DİA*, c. 1, İstanbul 1988, s. 216-224.

Sultan II. Abdülhamid'in tahta çıkmasıyla¹⁵, böylece 1876-1922 yıllarını kapsayan Meşrutiyet yılları¹⁶ da Osmanlı Devleti'nde başlamış oldu.¹⁷ Dönemin en önemli siyasal olaylarından biri Kanun-ı Esasi'nin ilânıdır. Birçok tartışmanın¹⁸ ardından 23 Aralık 1876'da Beyazıt Meydanı'nda eski ve yeni vükelâ, ulema ve askerî ricâl huzurunda ilân edilen Kanun-ı Esasi¹⁹ modern dönem siyasal tarihimizin de ilk anayasa metni olarak kayıtlara geçmiştir. Bu anayasanın getirdiği asıl yenilik, temsil fikri idi. Modernleşme hareketinin başlamasından beri halkın idareye şu veya bu şekilde katılması konusu tartışılmakta, öteden beri bilinen “şura” ve “meşveret” yolları buna örnek olarak verilmekte idi. Gayrimüslimlerin sayılarının üstünde temsil edilmelerine rağmen, tabiatıyla büyük çoğunluğu Müslümanlardan oluşan meclis, hükümetin icraatlarını inanılmayacak derecede sert bir şekilde eleştirerek işe başladı. Meclisin bu tutumu ve ülkenin içinde bulunduğu savaş felaketini göz önünde bulunduran II. Abdülhamid, 14 Şubat 1878 günü parlamentoyu süresiz tatil ederek tekrar eski yönetim idare tarzına döndü.²⁰

1876'dan tahtan indirildiği 1909 yılına kadar 33 yıl Osmanlı Devletini padişah ve halife olarak idare eden Sultan II. Abdülhamid dönemi, devletin en sıkıntılı dönemlerinden biri olmuştur. Bir yanda Rusya ile mücadele edilirken, bir yanda İngiltere ve Avusturya ile, diğer yanda Balkanlarda Sırbistan, Karadağ ve Yunanistan ile mücadele edilmiştir. Bu dönem büyük dış olaylar ve büyük toprak kayıpları ile geçmiştir. Bu dönemde Osmanlı Devleti'nin ilişki kurduğu ülkeleri iki gruba ayırmak gerekir. Birinci grup, Avrupa ülkelerinden, diğer grup ise Osmanlı İmparatorluğu'ndan koparak bağımsız birer devlet haline gelmiş Balkan ülkelerinden meydana gelmekte idi. Almanya'nın

¹⁵ Sultan II. Abdülhamid'in tahta çıkması ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz: Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, c.8, Ankara: TTK, 1988, s. 1-3.

¹⁶ Kemal Karpat bu devrin siyasal tarihini adlandırırken Meşrutiyet dönemi yerine II. Abdülhamid Dönemi şeklinde adlandırırken, II. Abdülhamid sonrası dönemleri de şu şekilde adlandırmıştır: II. Abdülhamid Dönemi (1876-1908), 3. İttihad ve Terakki Dönemi (1908-1918), 4. Milli Kurtuluş Hareketi (1918-1922), Şükrü Hanioglu ise Meşrutiyet döneminin sonu olarak 1922 tarihini vermiştir. Bkz: Kemal Karpat, *Kısa Türkiye Tarihi*, İstanbul: Timaş Yayınları, 2012, s. 46-139; Şükrü Hanioglu, “Meşrutiyet” *DİA*, İstanbul 2004, c.29, s. 388-393.

¹⁷ bkz. Şükrü Hanioglu, “Meşrutiyet” *DİA*, c. 29, İstanbul 2004, s. 388-393.

¹⁸ bkz: İsmail Kara, *İslamcılara göre Meşrutiyet İdaresi 1908-1914*, (Doktora tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1993; Yılmaz Kızıltan, *I. Meşrutiyet ve İlk Osmanlı Meclis-i Mebusanı*, (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1994.

¹⁹ Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, c.8, Ankara 1988, s. 9.

²⁰ Karpat, *a.g.e.*, s.79-82.

büyük bir devlet olarak nüfuzunu doğuya yaymak istemesi, Osmanlı Devleti'ne Fransa ve İngiltere'ye karşı kullanabileceği yeni bir dayanak sağlamıştır.

II. Abdülhamid devrinde Osmanlı toplumu tedricen bile olsa, bir takım büyük değişikliklere uğramıştır. Osmanlı toplumunu bünyesinde önemli değişiklikler meydana getiren ve derin yaralar açan hadiselerden belki en önemlilerinden birisi göçlerdir. Nüfus hareketlerinin sosyal bünyeyi değiştirebileceğinin en açık misalini 19. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nin verdiğini söyleyebiliriz. Rus baskısına dayanamayan, geleneklerine bağlı olarak Müslüman bir hükümdardan başkasının hakimiyetini tanımak istemeyen Kırım Müslümanlar bu yıllarda kitleler halinde Anadolu'ya göç etmişlerdir. Kırım Göçü'nü çok daha büyük Kafkas göçleri takip etmiştir. Aynı tarihlerde Rumeli'den göçler başta Bulgaristan olmak üzere, Bosna Hersek ve Arnavutluk'tan iki milyon insan Osmanlı topraklarına göç etmiştir ve toplamda yaklaşık beş milyon insan göç etmiştir. Devlet, idaresi ve müesseseleriyle Avrupalılaşmaya çalışırken, ortaya çıkan yeni şartlar, devletin İslami karakterini daha da kuvvetlendirmiştir. Yerlerinden sökülüp atılan bu insanlar, Anadolu'yu, Türk-Osmanlı varlığının son kalesi olarak görmekte ve onu korumak için her türlü fedâkarlığı göze almakta idiler. Din, ilk defa bu devirde Osmanlı toplumuna yön veren ideolojik bir temel haline gelmiştir. Panislamist bir siyaset takip eden Abdülhamid, bu realist politikası ile fikren seferber olan halkın, devletin ayrılmaz bir parçası haline gelmesini ve halkla devletin tek vücut olmasını kolaylaştırmıştır. Meydana gelen bu dayanışma bir taklit olmayıp zamanın siyasi şartlarına cevap verebilecek realist bir siyasi tedbir idi.²¹

Eş'âr-ı Şemsî Müellifi Mehmet Şemseddin Ulusoy'un yaşadığı devrin önemli siyasal hareketlerinden biri de İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin faaliyetleridir. 1908-1918 arasında etkin olan bu hareketin faaliyetlerini 1908-1909 (II. Abdülhamid'in hal'ine kadar), 1909-1913 ve 1913-1918 senelerini içine almak üzere üç kısma ayırmak mümkündür. 17 Aralık 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanı ve 27 Nisan 1909'da Abdülhamid'in tahtan indirilişi İttihad Terakki'nin ilk döneminde gerçekleşmiştir. 31 Mart olayını²² fırsat bilen İttihatçılar, hadiseyi siyasi çıkarları uğruna istismar etmişlerdir. İttihatçılar şeklen şeyhülislamın fetvasını da temin ettikten sonra hal' kararını meclisçe

²¹ Karpat, *a.g.e.*, s. 79-82.

²² Geniş bilgi için bkz: Faik Reşit Unat, *İkinci Meşrutiyet'in İlanı ve Otuz Bir Mart Hâdisesi*, Ankara: TTK, 1960; İsmail Hami Danişmend, *31 Mart Vak'ası*, İstanbul: İstanbul Kitabevi, 1961.

almışlardır. 27 Nisan 1909'da tahttan indirilen II. Abdülhamid'in yerine, kardeşi Sultan Abdülmecid'in oğlu V. Mehmed Reşad geçmiştir.²³

İttihat ve Terakki döneminin ikinci devresi (1909-1913), V. Mehmed Reşad'ın tahta çıkmasıyla başlamıştır.²⁴ Bu dönemde Osmanlı Devleti'nin Rumeli'deki topraklarının büyük bölümü Balkan savaşları²⁵ ile elden çıkmış, İtalya ile olan savaşta, Trablusgarb ve Bingazi de elden gitmiştir. İttihat ve Terakki'nin üçüncü evresi 1913 yılı sonlarından mütareke yılı olan 1918 yılına kadar sürmüştür. Bu devrenin büyük bir kısmı İttihatçılara yakın olan Mehmed Said Halim Paşa'nın (12 Haziran 1913-3 Şubat 1917) sadrazamlığı altında geçmiştir. Ancak gerçek iktidar İttihat ve Terakki'nin üç lideri Mehmed Talat (1874-1921), Ahmet Cemal (1872-1922) ve Harbiye Nazırı Enver (1881-1922) paşaların elinde bulunmakta idi. Bu üçüncü devrede meydana gelen en mühim hadise Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'na girmesidir. Savaşa katılma kararı esasen İttihatçı liderlerin ve bilhassa Enver, Talat ve Said Halim paşaların eseridir.²⁶ İttihatçılar bakımından Almanya ile varılan gizli anlaşmanın ana gayesi 1878'de Rusya'ya verilen ve 1912-1913'de Balkan Savaşları'nda kaybedilen toprakları geri almaktı. 1914'te başlayan Birinci Dünya Savaşı'nda Almanların yanında savaşa giren Osmanlı Devleti, birçok cephede savaşmak durumunda kalmıştı. Çanakkale'de, Suriye, Filistin ve Irak Cephesinde İngilizlere, Fransızlara; Kafkas Cephesinde Rusya'ya karşı savaşan Osmanlı Orduları Çanakkale'de ve Kutu'l Amare'de önemli zaferler kazanmıştır. Bu dönemdeki askerlerin en büyük silahı, yeni filizlenmeye başlayan milli şuur içinde bağımsız bir vatanda hür olarak yaşama kararıydı. Neticede 30 Ekim 1918'de Mondros'ta imzalanan ve Osmanlı Devleti'nin yenilgisini tescil eden bir mütareke ile Birinci Dünya Savaşı fiilen sona ermiştir. İttihat ve Terakki liderleri ise kurtuluşu Almanya'ya kaçmakta bulmuşlardır.²⁷

Bundan sonraki döneme damgasını vuran siyasi hareket Milli Kurtuluş Hareketi olmuştur. 1918-1922 arasında yabancı işgallere karşı direniş hareketleri Anadolu'nun her

²³ Karpat, *a.g.e.*, s. 87.

²⁴ Bu dönemde kurulan hükümetler ve göreve gelen sadrazamlar için bkz. İbnü'l-emin Mahmut Kemal İnal, *Son Sadrazamlar*, c. I-III, İstanbul: Dergâh Yayınları, 1982; Ahmet Mehmetefendioğlu, *İkinci Meşrutiyet Döneminde Osmanlı Hükümetleri ve İttihat ve Terakki*, (Doktora Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir 1996.

²⁵ Balkan Savaşları ve yapılan anlaşmaların ayrıntısı için bkz: Fahir Armaoğlu, *19. Yüzyıl Siyasî Tarihi*, Ankara: TTK, 1997, s. 651-695.

²⁶ Karpat, *a.g.e.*, s. 93-94.

²⁷ Karpat, *a.g.e.*, s. 98.

tarafına yayılmış, yapılan Milli Mücadele ile kazanılan milli zaferler sonucunda 1923'te Cumhuriyet'in ilanı ve ardından yapılan inkılaplarla devlet yeni bir siyasal sürece girmiştir.²⁸

Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemini yakından tanıyan bir âlim-şâir bir tekke şeyhi olarak²⁹ böyle bir siyasal ortamda yaşamış ve eserlerini kaleme almış bir köprü şahsiyettir.³⁰

Kültürel ve Edebî Hayat

Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi'nin yaşadığı dönemin kültürel ve edebî hayatı da devletin siyasal ortamı gibi bir kriz dönemini yaşamaktadır. Osmanlı Devleti'nin Tanzimat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet döneminde yaşadığı siyasal ve sosyal bunalımlar, kendini edebî ve kültürel alanda da derinden hissettirmiştir. Bu dönem siyasal hareketlere paralel Osmanlı düşünce hayatını, kendilerini ilmi çalışmalara, felsefeye ve fikir meselelerine adanmış şahsiyetler değil, daha çok edebiyatçılar sürdürmüştür. On dokuzuncu yüzyılın ortalarından başlayarak değişik yazarların kaleminden Avrupalılaşmak, modernleşmek, muasırlaşmak, batılılaşmak gibi adlar altında toplanabilecek olan düşünce hareketleri, devrin yazarlarının, pek de bilinçli olmayarak, Batı düşünce akımları içinden yerli basına aksettirebildikleri fikirlerden ibarettir.³¹ Ahmet Hamdi Tanpınar, Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi'nin yaşadığı devrin bir öncesi olan Tanzimat hakkında düşüncesini şu cümle ile özetler: “İmparatorluk, asırlar içinde yaşadığı bir medeniyet dairesinden çıkarak, mücadele halinde olduğu başka bir medeniyetin dairesine girdiğini ilan ediyor, onun değerlerini açıkça kabul ediyordu”.³²

Siyasi, askeri ve toplumsal alanda yaşanan modernleşme hareketleri ve hızlı değişiklikler edebiyat ve özellikle şiir alanında o kadar hızlı olmamıştır. Bununla birlikte yeni şiir, eski şiirden tamamıyla kopmuş değildir. Dil, vezin ve nazım şekilleri büyük

²⁸ Geniş bilgi için bkz: Doğan Avcıoğlu, *Milli Kurtuluş Tarihi*, İstanbul: İstanbul Matbaası, 1974; Yusuf Hikmet Bayur, *Türk İnkılabı Tarihi*, Ankara: TTK, 1952.

²⁹ Mustafa Kara, *Türk Tasavvuf Tarihi Araştırmaları*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2010 s. 294-310.

³⁰ Can Ulusoy'un konu ile ilgili “İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e Bir Köprü Şahsiyet: Mehmet Şemseddin Ulusoy” başlıklı makalesi için bkz: Mustafa Kara, *Saklı Tarihin Muhafızı: Şemseddin Ulusoy*, Bursa: Osmangazi Belediyesi Yay., 2016, s. 61-71.

³¹ Orhan Okay, *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı*, İstanbul: Dergâh Yay., 2005, s. 15.

³² Ahmet Hamdi Tanpınar, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Çağlayan Kitabevi, 2003, s. 64.

ölçüde aynı idi.³³ Yine A. Hamdi Tanpınar'ın ifadesi ile; “Eski, yürüyen hayat karşısında son sözünü söylemesine rağmen, cemiyetin içinde, ruhlarda bütün unsurları ile çok derin surette hakimdi. Bütün hayat onunla dolu idi”³⁴

19. yüzyılda divan şairlerinin yetişmesinde iki önemli çevrenin büyük katkısı olmuştur. Bunlardan birincisi devlet dairelerinin kalemleridir. Dönemin pek çok şairi meslek hayatına kâtiplikle atılmış, mahlaslarını girdikleri dairenin başkanından yahut bir büyüğünden almışlardır. Diğer önemli çevre ise tarikat çevreleridir.³⁵

Tanzimat devri edebiyat sahasındaki ortaya çıkan edebiyat ekolleri/toplulukları, edebiyat tarihçileri tarafından genellikle, Tanzimat'ın ilk dönem eserleri, Servet-i Fünun, Edebiyat-ı Cedîde, şeklinde tasnif edilmiştir. Cumhuriyet döneminin ilk edebiyat tarihi olan İsmail Habib Sevük'ün *Türk Teceddüd Edebiyatı Tarihi*³⁶(1924) devirlerin tasnifini yaparken; yenileşmenin hazırlık safhası olarak Akif Paşa, Pertev Paşa, Şinasi ve Ziya Paşa'yı bir grup telakki ederken, yenileşme safhası adını verdiği Namık Kemal, Ekrem, Hamid ve Sezai'yi ayrı bir grup olarak inceler. “Eski Zevkin devamı” başlığıyla da “Encümen-i Şuara” şairlerini ve Muallim Naci'yi ele alır. Bütün bu dönem hakkında Tanzimat Edebiyatı adını telaffuz eden ilk edebiyat tarihi de budur. Tanpınar, hiçbir devirde edebî hadisenin bu yıllar³⁷ arasında olduğu kadar içtimaî bir karakter taşımadığını belirtir.³⁸

Encümen-i Şuara³⁹ bu devrin önemli bir edebî muhiti olarak görülmektedir. 1861'de başlayıp 1862'de dağılan, A. Hamdi Tanpınar'ın 16. yüzyıl Paris'indeki "Le Pleiade" grubunun edebî zihniyetine benzer bir temele oturduğunu söyleyerek: "eski

³³ İsmail Ünver, “XIX. Yüzyıl Divan Şiiri”, *AÜDTCFD*, c.XXXII, S.1-2, Ankara 1988, s. 131.

³⁴ Ahmet Hamdi Tanpınar, *a.g.e.*, s. 38.

³⁵ İsmail Ünver, *a.g.e.*, s. 132.

³⁶ Orhan Okay, *a.g.e.*, s. 211; Aynı sayfada yer alan dipnotta Orhan Okay şu bilgiye de yer vermektedir: “Tanzimat Edebiyatı teriminin isabetli olmadığını öne süren Ömer Faruk Akün, terimin en eski kullanımının 1917'de Fuat Köprülü'nün bir yazısında olduğunu, ilk defa da İsmail Habib Sevük'ün kalemiyle edebiyat tarihine girdiğini söyler. “Tanzimat Edebiyatı Sözü Ne Dereceye Kadar Doğrudur?”, *Kubbealtı Akademisi Mecmuası*, c. V, S. 4, Nisan 1977, s. 6.”

³⁷ Ahmet Hamdi Tanpınar, *a.g.e.*, s. IX; Ne zaman başlayıp ne zaman bittiği konusunda farklı görüşlerin olduğu Tanzimat Edebiyatını Tanpınar, “Garptan yapılmış ilk tercüme eserlerin başladığı 1859 yılıyla ‘Makber’in çıktığı 1885 yılı” arası olarak görür.

³⁸ Ahmet Hamdi Tanpınar, *a.g.e.*, s. IX.

³⁹ Geniş bilgi için bkz. Metin Kayahan Özgül, *XIX. Asrın Özel bir Edebiyat Mahfili Olarak Encümen-i Şuara*, (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1988.

şiiirimizin son pleiadi"⁴⁰ ifadesi ile tanımladığı Encümen-i Şuara'ya katılan şairler⁴¹ arasında şu isimler yer almakta idi:

Encümen-i Şuara'nın reisi Leskofçalı Galip Bey (ö. 1867), toplantılara ev sahipliği yapan Hersekli Ârif Hikmet Bey (ö. 1903), Mehmet Lebib Efendi (ö. 1867), Mustafa İzzet Efendi (ö.1876), Nakşibendi Şeyhi Osman Nurettin Şems Efendi (ö. 1893), Koniçeli Musa Kâzım Bey (ö. 1889), Üsküdarlı İbrahim Hakkı Bey (ö. 1895), Manastırlı Hoca Salih Nailî Efendi (ö. 1876), Manastırlı Salih Fâik Bey (ö. 1900), Ziya Bey (ö. 1880), İbrahim Hâlet Bey (ö. 1878), Recaizade Mehmed Celal Bey (ö. 1882), Mehmet Memduh Fâik Bey (ö. 1925), Niğdeli Deli Hikmet Bey, Namık Kemal Bey (ö. 1888), Mustafa Refik Bey (ö. 1865).⁴²

“Encümen-i Şuarâ, genel kanaatlerin aksine, büyük ölçüde ve tam anlamıyla şiirde eskiye dönüşü temsil etmez. Klasik nazım şekillerine, nazîreciliğe, mazmun sistemine bağlanmaları, onları tamamıyla eski şiirin devamı gibi göstermeye yeterli değildir. Divan şiirinin ince bir estetik özelliği gösteren Sebki Hindî yolunu benimsemiş olmaları, en azından onların bu gelenekte bile farklı bir hedefe yöneldiklerini düşündürür. Bu sebeple takip ettikleri nazîre tarzında da Nef'î, Nâilî ve Fehîm-i Kadîm gibi şairlerin şiirlerine yönelmişler veya meclislerinde onları okumayı tavsiye etmişlerdir. Bunun dışında onları eskilerden ayıran bazı özellikler de dikkati çeker. Aralarında divan şiirini bazı yönleriyle tenkit hatta tahkir edenler, eski şiire “nevzemin” bir yol açmaya çalışanlar, hece veznini, halk şiiri tarzını ve sade Türkçe'yi benimseyenler, şiirlerine gelenekte olmadığı şekilde başlık koyanlar, yeni temalar arayanlar, özellikle siyasî-içtimaî konularla ilişkisi olan kavramları, hatta Fransızca birtakım kelimeleri kullananlar bile vardır. Bu bakımdan encümenin, daha sonra yenileşme dönemi edebiyatının öncüleri arasında yer alacak neslin edebî görüşlerini belli ölçüde de olsa etkilediği söylenebilir. Edebiyat tarihlerinin hemen hepsinde Encümen-i Şuarâ'nın eski şiirin son temsilcisi olduğu hükmü yer alır. Son devir edebiyatçılarından Rıza Tevfik, Tanzimat'la birlikte şiir ve edebiyat dahil hemen her alanda Batılılaşma'nın başladığı bir dönemde Encümen-i Şuarâ mensuplarının eski şiiri

⁴⁰ Ahmet Hamdi Tanpınar, *a.g.e.*, s. 26.

⁴¹ Bu şairlerin divanları ile ilgili yapılmış bazı tezler; Ahmet Hamit Yıldız, *Leskofçalı Galip Divanı*, (Yüksek Lisans Tezi), Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2003; H. Ali Şahin, *Hersekli Arif Hikmet Bey Divanı*, (Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri 1994; Yusuf Yıldırım, *Osman Şems Efendi, Hayatı, Eserleri ve Divanı*, (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2013.

⁴² Metin Kayahan Özgül, *a.g.e.*, s. 77-78.

yeniden canlandırma gayretlerini boş bir çaba olarak değerlendirirken Ahmet Hamdi Tanpınar da topluluğu eski şiirin son seçkin zümresi olarak görür.”⁴³

Bu devrin önemli bir diğer edebi muhiti Fecr-i Âti'dir. Servet-i Fünun dergisinin 1901'de kapatılmasından sonra edebiyat topluluğu da dağılır. Bu tarihten Meşrutiyet'in ilanına kadar geçen 7-8 yıl içinde yalnız edebiyat ve fikir alanında değil genel olarak her türlü yayın hayatında da hissedilir bir düşüş vardır. Bu durumun ortaya çıkmasında, daha sıkı tutulan sansürün rolü kadar yazarların üzerinde hissettikleri psikolojik baskı ve korkunun da tesiri olmalıdır. İkinci Meşrutiyet'le beraber tarihin en hür devresini yaşayan Türk toplumunda da, basında da alabildiğine serbest bir devre açılır. Tanzimat'ın ilk dönemlerinden sonra edebiyat ikinci defa, bu sefer daha güçlü olarak ve çoğunlukla seviyesiz bir politik-sosyal konular hücumuna maruz kalır. Edebiyat, hemen bütünüyle bir sanat olmaktan çıkıp aktüel politikanın bir arenası haline gelir. Bu krizden sanat namına endişe duyan bazı genç yazarlar, 1909 başlarında bir araya gelerek Servet-i Fünun dergisinde yayımladıkları bir beyanname ile, teşkil ettikleri topluluğun adını “Fecr-i Âti” olarak ilan ederler. Yeni ve biraz daha Batı'ya yakın, bununla beraber milli gelişmeye hizmet edecek bu topluluğun en önemli prensibi “sanatın şahsî ve muhterem olması”dır. Beynamede önemli imzalardan başlıcaları: Ahmet Haşim, Hamdullah Suphi, Köprülüzade Fuad, Yakup Kadri, Celal Sahir Erozan, Ali Canip Yöntem, Refik Halit Karay gibi isimlerdir.⁴⁴

İkinci Meşrutiyet'ten sonra yakın yıllara kadar adından bahsedilen, fakat belli bir beyannameyi olmadığından sınırları ve mensupları münakaşa konusu olan bir akım da Milli Edebiyat olmuştur. Milli Edebiyat, özellikle 1910-1913 yılları arasında fikrî ve edebî faaliyetlerin önemli odak noktalarından biridir.⁴⁵ Milli Edebiyat, Meşrutiyet'ten sonra benimsenen İstanbul Türkçesiyle, yerli konu ve tiplerin işlenmesini, özellikle estetik değerlerin de ihmal edilmemesini esas alan bir edebiyat akımı olmuştur. Aynı yıllarda ortaya çıkan Türkçülük, İslamcılık, Batıcılık hatta çok aykırı görünen Nev-Yunanilik gibi akımların, belki daha doğrusu bunların mensuplarının tarihi ve siyasi şartların zorlamasıyla geldikleri bir muhassala (bileşke) çizgisidir. Bu dönemde

⁴³ DiA, “*Encümeni Şuara*”, c. 11, İstanbul 1995, s. 180-181.

⁴⁴ Orhan Okay, a.g.e. , s. 55-56.

⁴⁵ Geniş bilgi için bkz: Hayriye Kabadayı, *1908-1923 Yılları Arası Türk Şiiri ve Şiir Teorisi*, (Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1994.

dağılmakta olan devleti İslam ideali etrafında toplamak isteyen İslamcı görüşün şiirdeki temsilcisi Mehmet Akif iken, Türkçülüğün Ziya Gökalp ve Mehmet Emin; Meşrutiyet'ten sonra değişen fikirleri ile Tevfik Fikret'in batıcılığı ve 1912'de Fransa'dan dönen Yahya Kemal'in Yakup Kadri ile beraber tasavvur ettikleri “asri Türklerin artık Ortaasya veya Osmanlı Türkleri değil, diğer komşuları ile beraber bir Akdeniz havzası medeniyeti çocukları olduğu” felsefesinin mahsülü görüşür.⁴⁶

Bütün bu akımlar 1908-1922 yılları arasında vuku bulan ve devleti inkıza götüren, sonuçta yeni bir rejimi zorunlu kılan Balkan, I. Dünya ve İstiklal Savaşlarıyla birbirine yaklaşmıştı. Milli Mücadele'nin gayesi, bu savaşın sonunda elde kalan toprak parçası yeni bir vatan ve millet anlayışını zorluyordu. İşte Meşrutiyet yıllarından sonra başlayan Milli Edebiyat akımının milli oluşunun böyle bir anlayıştan doğduğunu söyleyebiliriz.⁴⁷

Bu devirde yaşayan, şairlikleri ve edebî sahadaki günümüze kadar intikal eden kıymetli araştırmaları ile de bilinen şu isimlerin de zikredilmesi dönemin kültürel ve edebî muhitlerinin tanınması açısından önemlidir. İbnülemin Mahmut Kemal İnal⁴⁸, Hüseyin Vassâf Efendi⁴⁹, Emrî Murad⁵⁰, Tahirül Mevlevî⁵¹, Ali Emiri⁵². Müellifimiz Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi'nin, bu isimlerden İbnülemin Mahmut Kemal İnal, Hüseyin Vassaf ve Murat Emri ile çok yakın dostlukları olduğu da bilinmektedir.

⁴⁶ Orhan Okay, *a.g.e.*, s. 56-57.

⁴⁷ Orhan Okay, *a.g.e.*, s. 56-57.

⁴⁸ Muhittin Öztürk, *İbnü'l-emin Mahmut Kemal İnal, Hayatı ve Eserleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1996.

⁴⁹ İsmail Kasap, *Hüseyin Vassâf ve Divanı*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1996.

⁵⁰ İbrahim İmran Öztahtalı, *Bursalı Emrî Murad Efendi ve Divanı*, Bursa: Yıldırım Belediyesi Yayınları, 2017.

⁵¹ Zülfikar Güngör, *Tâhirü'l Mevlevî, (Tahir Olgun) Hayatı, Eserleri ve Dinî Edebiyat İle İlgili Şiirleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara 1994

⁵² Sefer Serin, *Ali Emiri Divanı*, (Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

BİRİNCİ BÖLÜM

MEHMET ŞEMSEDDİN ULUSOY'UN HAYATI, ESERLERİ, EDEBÎ ŞAHSİYETİ VE EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ

1. MEHMET ŞEMSEDDİN ULUSOY'UN HAYATI, ESERLERİ VE EDEBÎ ŞAHSİYETİ

1.1. Hayatı

Mehmet Şemseddin Ulusoy Efendi'nin hayatı ve eserlerine dair bugüne kadar epeyce kitap ve makale neşredilmiştir.⁵³ Mehmet Şemseddin Ulusoy Efendi'nin hayatına dair vereceğimiz bilgiler bu makalelerde yazılanın bir tekrarından öteye geçmeyecektir. Zaten müellif, hayatını bir otobiyografi olarak kaleme almıştır. Bursa Mısırî Dergâhı'nın tarihçesini kaleme aldığı “*Gülzâr-ı Mısırî*”⁵⁴ adlı eserinin sonunda yer alan müellifin otobiyografisi Mustafa Kara tarafından neşredilmiştir.⁵⁵

Mehmed Şemseddîn Efendi, 26 Şabân 1283/ 3 Kânûn-ı Sâni 1867 (3 Ocak 1867) tarihinde Bursa'da doğmuştur. Doğumu için müellif şu tarihi yazmıştır.

“Velâdet târihim Şemsî ne hoş ni'me't-tesâdüfdür

⁵³ Mehmet Şemseddin Efendi'nin hayatı hakkında neşredilmiş kitap ve makaleler: Hüseyin Vasaf, *Sefîne-i Evliyâ*, nşr: Mehmet Akkuş-Ali Yılmaz, c. 5, İstanbul: Kitabevi Yay., 2006, s. 103-120; İbnü'l-emin Mahmut Kemal İnal, *Son Asır Türk Şairleri*, c. IV, İstanbul: Dergâh Yay., s. 1807; Mustafa Kara, *Türk Tasavvuf Tarihi Araştırmaları*, İstanbul: Dergâh Yay., 2005, s. 294-310; a.g.y., *Buhara, Bursa, Bosna*, İstanbul: Dergâh Yay., 2012, s. 485-510; a.g.y. “*Şemseddin Ulusoy, Saklı Tarihin Muhafızı*” Bursa: Osmangazi Belediyesi Yay. 2016; Tâhirü'l-mevlevî, “Şemseddin Efendi'nin İrtihali ve Tarihi”, *Mahfil*, II, İstanbul 1340, s. 108; Hikmet Turan Dağlıoğlu, “M. Şemseddin Ulusoy”, *Ülkü*, IX/53, Ankara 1937, s. 385; Rıza Ruşen Yücer, “Mehmed Şemseddin Ulusoy”, *Türkün*, S. 9, Bursa 1937, s. 38-41; Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, “Bursa Müverrihlerinden Mehmed Şemseddin'in Hayatı ve Eserleri”, *Uludağ*, S. 34, Bursa 1941, s. 34; Kâzım Baykal, “Bursa Hakkında Etütler”, S. 80, Bursa 1946, s. 25-32; Raif Kaplanoğlu, “Mısırî Dergâhı Son Şeyhi Mehmet Şemseddin Ulusoy'un Kitapları, Hâkisâr-ı Şemsî”, *Bursa Araştırmaları*, S. 2, Bursa 2003, s. 56-57; Yusuf Kabakçı, “Bursalı Mutasavvıf Tarihçi Mehmed Şemseddin Efendi ve Seyahatnamesi Dildâr-ı Şemsî”, *UÜİFD*, XVII/1 Bursa 2008, s. 263-282; Mustafa Tatçı-Mehmet Cemal Öztürk, “Ulusoy, Mehmet Şemseddin” *DİA*, c.42, İstanbul 2012, s. 135-136.

⁵⁴ Mehmet Şemseddin Ulusoy'un bu eseri Mustafa Kara Özel Kütüphanesindedir.

⁵⁵ Mustafa Kara “Bursalı Bir Tarihçi; Mehmet Şemseddin Ulusoy Efendi”, *UÜİFD*, III, Bursa 1991, s. 99-105; a.g.y., *Bursalı Bir Mutasavvıf Tarihçi: “Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi'nin Otobiyografisi”*, *Dervişin Hayatı Sûfi'nin Kelâmı*, İstanbul: Dergâh Yay., 2012, s. 510-515.

Gelürken âleme rûhum, muhibb-i Âl-i Beyt geldi"⁵⁶ (Hicri, 1283)

Niyâzî-i Mısırî silsilesinden Mehmed Sahfi Efendi'nin sülalesine mensup Mısırî Zâviyesi Şeyhi İsmâil Nazîf Efendi (ö. 1888)'nin oğludur. İsmâil Efendi, Bursa Emlâk Kalemi memûrlarındandır. Bursa'dan sonra Aydın; İzmir, Milas, Köşk, Sultanhisar gibi beldelerde üç buçuk sene çalıştıktan sonra tekrar memleketine dönmüş (M. 1877) ve Muhacir Komisyonu'yla Karacabey vergi dairesinde memuriyet yapmıştır. Mehmed Şemseddîn Efendi'nin annesi ise, Fatıma Hanımdır. Müellif, soy ağacını/künyesini Dîvân'ına yazdığı dibâce sonunda şöyle vermektedir:

"El-Fakîr Mehmed Şemseddîn el-Mısırî ibnü's-Şeyh İsmâil Nazîf ibnü's-Şeyh Ahmed Şemseddîn ibnü's-Şeyh Mehmed Zeyne'l-âbidîn ibnü's-Şeyh Ahmed Nu'mânî ibnü's-Şeyh Alî ibnü's-Şeyh es-Seyyid el-Hâc Mehmed Sahfi'l-Halvetî el-Kâdiri's-Sa'dî 'an-Hulefâ-i Hazret-i Pîr Muhammedü'l-Mısri't-Tebârî kaddesa'llâhu sirruhu'l-'âlî."

Şemseddîn Efendi, babası İsmâil Efendi'nin memuriyetleri vesilesiyle ilk tahsilini Aydın, İzmir ve Bursa'da yaptı. Babasından özel dersler aldı. Vergi ve nüfus dairelerinde, yabancı komisyonluğunda vazifelerde bulundu. Babasının vefatından sonra -şimdi yerinde PTT bulunan- Bursa Niyazî-i Mısırî Tekkesi'ne şeyh oldu. Bu sıralarda Pınarbaşı İzzeddin Câmîi'nde elli sene kadar hatiplik yaptı. Durmadan bilgisini arttırdı. Şeyh Vahyî Efendi'den akâid ve tasavvuf okudu. Fen ilimlerinde ve tarih sahasında kendisini yetiştirdi. Meşrutiyetten sonra 7 Nisan 1327/ 20 Nisan 1911'de teşkil olunan Tarih Encümeni'ne azâ ve Bursa şubesinin idâreciliğine tayin oldu . Yine, Meşâyih Meclisinde, Donanma Cemiyeti'nde, Cihat Komisyonu'nda azâlıklarda bulundu. Bursa Kütüphânesi'nde tasnif çalışmaları yaptı. 1927'de, Kütüphane teftiş ve tetkik memuru oldu. Bursa Halkevi'nin kuruluşundan sonra tarih, dil ve edebiyat şubesi şefliğinde bulundu. Bu arada pek çok eser kaleme aldı.

Mehmed Şemseddîn Efendi kendi hayatını, mensubu olduğu Halvetî/Mısırî tarikatının Pîri Niyâzî-i Mısırî'yi ve onun silsilesini anlattığı *Gülzâr-ı Mısırî* adlı eserinde geniş olarak yazmıştır . Bu eserinde o, doğumundan çalışma hayatına kadar yaşadıklarını şöyle anlatmaktadır:

⁵⁶ Mehmet Şemseddin Ulusoy, *Eş'âr-ı Şemsî*, 434/725.

"Nâmıku'l-hurûf bu abd-i âciz ise yukarlarda yazıldığı vechile seksen üç (1283) tarihinde tevellüd idüp mahallemiz bulunan Şeker Hoca Mektebi'ne dört-beş yaşında devam ve seksen dokuz (1289) tarihinde pederimle Aydın vilâyeti dahilinde bulunarak yedi-sekiz yaşında iken hatm-i Kur'ân'a muvaffak olup doksan (1290) tarihinde Köşk, Sultanhisar, Atça kaza ve nevahîlerinde bulunduktan sonra doksan ikide (1292) İzmir'e gelmiş ve orada Sultaniye mektebine devam ve bilahare Bursa'ya avdetle Rüşdiye mektebine giderek pederimin Mihaliç vergi ve nüfus memuriyetine tayininden dolayı birlikte gidilmiş ve ora Rüşdiyesinden doksan yedi (1297) tarihinde birincilik ile şehâdetnâme ahzine muvaffak olunmuşdu. Doksan dokuzda (1299) Bursa'da, Dergâh'ın mesdûd olmasına mebni gelerek küşâd ve icrâ-yı usûl-i tarîkatına pederim tarafından mübâşeret olunmağla Fakîr de, kendilerinden Kırâat ve Akâid okuyarak biraz mâlûmat kesb etmeğe gayret eyledim. Evvelce vergi ve arazi ve istinafâ mülâzemetle devam ve bilâhare nüfûs idâresine girerek iki sene kadar yabancı komisyonunda kitâbet vazifesini ifâ eyledim. Pederimin irtihalinden sonra Münzevî Dergâhı postnişîni Vahyî Efendi'den Akâid ve Tasavvuf okuyarak boş vakit buldukça fûnûna müteallik Hikmet, Hey'et gibi şeylerle de meşgûl oldum.

Tarîkat-i aliyyenin usûl ve furû'unu Yâdigâr-i Şemsî'de Harfu'l-elifde Atinalı Ali Rıza Efendi Dergâhı faslında terceme-i hâli yazılan eş-Şeyh Mustafa Lütfullah Efendi'den ikmâle muvaffak oldum. İbtidâ-yı intisâbdan ikmâl-i esmâya kadar olan müddeti ber vech-i zîr yazıyorum:

1-18 Şabân 1305 yevm-i pazar 1. ism-i şerîf ile bazı virdin telkîni,

2-23 Receb 1306 pazartesi 2. ism-i şerîf ile bazı virdin telkîni,

3-3 Zilkade 1306 pazartesi 3. ism-i şerîf ile furûun telkîni,

4-19 Rabiülahir 1308 salı 4. ism-i şerîf ile furûun telkîni,

5-24 Cemaziyelevvel 1310 çarşamba 5. ism-i şerîf ile furûun telkîni,

6-1 Receb 1310 perşembe. Libâs-ı tâc ve hırka idülüp akşamı leyle-i regâibinde cemiyet-i iclâs icrâsı,

7-23 Rabiü'l-evvel 1318 cuma 6. ism-i şerîf ile bazı furûât-ı esmâ telkîni,

8-5 Cemâziye'l-âhir 1318, cumartesi 7. ism-i şerîf ile furûât telkîni.

Receb 1310 tarihinde leyle-i regâibde umûm meşâyih ve dervîşân davet olunup ba'del-it'âm yatsı namazından sonra cemâat-ı kübrâ ile âcizâne liyâkat ve haddim olmadığı halde mahza Cenâb-ı Pîr-i destgîr efendimizin himem-i âli ve feyz-i sâmilere sâyesinde, o makâm-ı aliyeye iclâsım vukû bulmuştur. Bundan sonra da ikmâl-i sülûk gayretle 5 cemâziyelâhir 1318 tarihinde tekâmîl-i esmâ idülüp furûat ve esmâ tebdîlat ve tasarrufat ve sırr-ı hilâfet telkin edilmiştir ki, cümlesi on iki seneye karîb bir müddetle itmâmı müyesser olmuştur. Maamafih, Azîz'im o esnâda cânib-i Hicâz'a azîmete niyet etmekle "belki ömrüm vefâ itmez" diyerek noksan bırakmak istememişler idi. Filhakika avdetlerinden sonra da vakitleri müsait olmayıp rahatsızlıkları husule gelmiş 8 Şabân 1321 tarihinde irtihâl-i dâr-ı bekâ eylemişlerdir.

Pederimin hayatında 9 Şaban 1303/1 Mayıs 1302 (14 Mayıs 1886) tarihinde Fındıkzâde Râşid Ağa'nın kerîmesi Feride ile izdivâç itmiş isem de imtizâç hâsıl olamadığından 3 Rabiul-evvel 1306 (7 Kasım 1888) tarihinde tatlık idilmiş bir hayli zahmetler çekilmişti. 27 Zilhicce 1304 tarihinde Dersaadet'te Etyemez Dergâhı Şeyhi Ferid Efendi'nin hulefâsından olup 1 Receb 1305 tarihinde irtihal ile Sadî dergâh-ı şerîfde defnolunan Şeyh Neş'et Efendi'nin kerîmesi Sadberk Hanımla izdivâç edilmiştir. Mümaileyhadan 22 Receb 1306 tarihinde mahdûmum Mehmet Tacüddin; 27 Ramazan 1309 tarihinde diğeri Mehmet Zeynelabidîn; 27 Ramazan 1315 tarihinde diğeri Mehmet Ali Efdalüddin âlem-i dünyaya gelmişlerdir. Tacüddin, fatin ve zeki bir çocuk olup bununla beraber zayıf ve nahif olmakla her hastalığa mârûz kalır idi. Akibet 4 Cemaziye'l-evvel 1314 tarihinde pazartesi gicesi vedâ-ı âlem-i fâni eylemiş dergâhın hazîresinde ceddinin karîbine defnolunmuştur. Mehmet Ali Efdalüddîn'in tevellüdünde vâlidesi rahatsız olmağla otuz iki gün sonra Zilhicce 1315 tarihinde perşembe günü vefat idüp dergâhın kabristanına defn ve Tacüddin'e karîn olmuştur. Efdalüddin ise o vakit Bursa'da bulunan büyük halamız Kâtibe Hanım ve kerîmesi Sırriye Hanım taraflarından çocuğun idâresi temin edilmiş iken hakkında vukûa gelen güft u gûdan müteessir olarak 19 Safer 1316 tarihinde irtihâl itmiş bi't-tab sûtanaya verilmişti. 16 Şaban 1316 tarihinde Cuma günü o da vefat etmekle vâlidesinin yanına defnolunmuştur. Beni de ateş-i iftirâklarına yakmıştır. Rabbim bir daha göstermesin. Olvakit şu tarihi kemâl-i teessürle söylemişdim:

Sad-dirîg u hayf elden gitdi Tâcüddîn'üm âh
Sîne-i sad-pârem oldu fûrkat ile âteş-gâh

Yanmayam yâ neyleyem derdine sabr itmez gönül
Her cefâdan başka gösterdi bana baht-ı siyâh

Geldigi günden ben bu dehre çekdi çok cefâ
Heşt sâle geldiğinde Adn'e oldu rû-be-râh

Görmedi bir rûy-ı râhat olmadı hiç kâm-yâb
Ol gül-i nev-resteye hâr-ı ecel kıldı (itdi) tebâh

Ehl-i Beyt'e âşık idi hasta iken vird idüp
Hak Muhammed'le Alî Pîrim diyü ol bî-günâh

Akl u fikri tâm olup ahlâkı ahsendi anun
Rûhı gâlib olmuş idi cismine bî-iştibâh

İtmedün gaddâr felek göz yaşuma şefkat u rahm
Nâr-ı hasretle dil-i bî-çâremi kıldı siyâh

Dehre geldikten beri şâd itmedün zâlim felek
Bahr-ı gamda gark idüp kaddimi itdün sen kütâh

Ateş-i âh u enînim çıkdı eflâke müdâm
Yandı herkes hasret ile hem dahi şems ile mâh

Ne gelir elden aceb olmuş mı hiç kimse halâs
Ecr ile sabrını ihsân eylesin Rabb-i ilâh

Bir dahi göstermesün Rabb'im bana ehîbbâma
Eylesin ma'sûmumu şâfi' bize ol pâdişâh

İki çeşmüm yaş ile târîhin yazdım Şemsî
Kumrı-veş uçdı cinâna vâh Tâceddîn vâh
1312+2= H. 1314

Ortanca mahdûmum Zeynelâbidîn mektebe devamla 28 Receb 1327 tarihinde Câmî-i Kebîr imâmı Hafız Es'ad Efendi'den hıfz-ı kırâata muvaffak olmuş ve bu cumanın akşamı da İsmâil Hakkı Dergâh-ı Şerîfi'ne vekâlet-i âcizânem münasebetiyle şeyh-i sâbık Fâik Efendi kerîmesi Hafız Şâziye Hanımla velimesi icrâ edilmiştir. 8 Muharrem 1330 tarihinde cuma günü Hüseyin Necmüddîn ismiyle bir oğlum dünyaya gelmiştir. Zevcemın irtihâlinden sonra 1 Receb 1317 tarihinde Sofya muhacirlerinden Mustafa Efendi'nin kerîmesi Basiret Hanımla tezevvüc idüp 4 Rabiulahir 1318 tarihinde kerîmem Fatma Lemeân tevellüd itmiş 16 Zilhicce 1319 tarihinde adem-i imtizacla iftirâk vukû bulmagla yedi-sekiz sene kadar nafaka virmege mecbur olmuşdum. 25 Rabiulahir 1320 tarihide mahallemiz ahalisinden ve pek uzak akrabamızdan Arpacızâde Hacı İsmâil Efendi'nin mahdûmu Hasan Bey'in kerimesi Fatma Hanımla izdivâç idüp mumaileyhadan 26 Cemaziyelâhir 1321 tarihinde cuma sabahı kerimem Hadice Tabân, 25 Muharrem 1324 tarihinde salı günü mahdûmum Mehmet Fehâmüddîn, 10 Rabiulevvel 1329 tarihinde pazartesi günü kerimem Emîne Dıraşan, âlem-i vücûda gelmişlerdir.

Dergâh'ın cüz'i olan vâridâtı mesârifi idâre itmediğinden Dergâh-ı Şerîf'in uhdeme tevcîhinden sonra nüfûs idâresini de terk eyledigimden muvakkat suretle Bursa Duyûn-ı Umumiyye'sine müzâyede kitâbetiyle giderek senede bir kaç ay istihdâmla Dergâh'ın tamir ve termîmine ve bazı mesârifine alınan maaşdan sarf itmiş isem de, tarihten beş sene evvel onu da terk iderek bazı asar vücûda getirmege gayret idilmiştir.

Yukarlarda bilmünasebe yazdığım vechile büyük amucamızın ceddime; oğullarının, pederime karşı muamelâtıyla bütün bütün Tekye'den çıkarmak arzusundalar iken, bu abd-i âcize Dergâh-ı Şerîf 22 Rabiul-evvel 1307 tarihinde Dersaadet Meclis-i Meşayihî'nda bi'l-imtihân müstakillen tevcîh olunmuş, lutf-ı Pîre istinâdla âyin-i tarîkat-ı aliyyeyi icrâyaya ve Dergâh-ı Şerîf'in şerefini ve mamuriyetini muhafazaya çalışmakda olup 6 Cemaziye'l-âhir 1315 tarihinde salı günü Dergâh-ı Şerîf'in tamiri esnasında matbahın münhedim olmasıyla birlikte sukût idüp bir hayli müddet zahmetini çekdim. 11

Muharrem 1324 tarihinde Mecidiyye Caddesi'nin küşâdı münasebetiyle harem tarafından iki yüz yirmi üç metre mahall-i tarîka kalb olunup iki sene müddet epeyce meşakkat çekerek harem dairesinin kısmen inşâsına ve selâmlık dairesine üç oda ilâvesine muvaffak olup caddeye nazır olan binanın altına yedi aded dükkân bina idülüp gerçi çarşu gibi irâd hâsıl olmadı ise de, Dergâh'ın mesârifine cüz'i medar olacağı cihetle faideden hali kalmamıştır.

14 Muharrem 1302 tarihinde pederimin kasr-ı yedinden Serpınar Mahallesi'nde kâin İzzeddin Bey Câmî-i Şerîfinin hitâbet ciheti, uhde-i fakîrâneme tevcîh olunmuş ye pederimin irtihâlinden ve Dergâh'ın tevcîhinden sonra Câmî-i Kebîr devirhânlığı birâderlerimin adem-i kabûlünden nâşi uhdeme tevcîh olduğu gibi pederimin vefatından sonra ibtilâta mârûz kaldığımdan, bîkesliğin ne demek olduğunu anladığımdan, bîkes kalanlara, muhtâc-ı muâvenet olanlara hizmet itmegi kendüme vazife bildiğimden ekser tekâyâda resmi ve gayr-ı resmi vekâlette bulunarak çocukların iktidâr kesb idinceye kadar muâvenette bulundum.

El-yevm İsmâil Hakkı Hazretleri'nin Dergâh-ı Şerîf'i umûr-ı idâresine nezâret ve icrâ-yı âyin-i tarîkat itmek üzere bâ-berat tâyin olduğum gibi Çarşamba Dergâhı'nın yetim kalan sagîrine de vekil nasb olunmaklığım üzerine her iki tekkede hizmet eylemekteyim. İsmâil Hakkı Dergâhı Kütüphânesi'ni tanzîm ye demir kepenkler ile tahkîm ve büyük küçük doksan kadar kitâp ve risâle ilâvesiyle Cenâb-ı Hakkı'nın asârından olup Kütüphâne'de mevcûd olmayan kitâpları da peyderpey tedârik iderek vaz' eylemekteyim.

Çarşamba Dergâhı'nın varidâtı cüz'i ve ebniyesi harâb olmağla vekâleten tâyinime kadar terâküm eden meblağ, Evkâf İdâresi'nden alınarak müvekkilimin birâder ve akrabası vasıtasıyla Tevhîdhâne'nin döşemeleri ve sakfi ve hücrâtı mümkün mertebe tâmir edilmiş 8 Zilhicce 1326 tarihinde, İsmâil Hakkı Dergâhı'nın 15 Cemaziye'l-evvel 1328 tarihinde Çarşamba Dergâhı'nın küşâdlarıyla icrâ-yı usûl-ı tarîkat-ı aliyyeye mübâşeret olunmuştur.

İsmâil Hakkı'nın şeyhi olacak Cemâleddin Efendi olsun, gerek Çarşamba'nın şeyhi olacak Süleyman Sabri Bey'in olsun tâlim ve terbiyelerine ve tahsîl-i ilim ve marifet eylemelerine gayret idilmektedir. Maamafih işbu iki Dergâh'ın hizmetleri ber-vech-i hasbî edâ olunup kat'a mükâfat-ı maddiyye ümid itmediğim cihetle füyûzât-ı

maneviyyeye mazhar olmaklıgımı eltâf-ı ilâhiyyeden ve rûhaniyyet-i Cenâb-ı Peygamberiyyeden ye himemât-ı evliyaullahdan ümit itmekdeyim.

Cenâb-ı Pîr Efendimizin ziyâretiyle de müşerref olup birçok lutuflarını gördüm. Ve bu münâsebetle Midilli Adası vasıtasıyla azîmet idildiğinden orada da bir hayli ihvân yetiştirilüp ve câmi-i şerîf imâm ve hatibi olan Siyâhî Bekir Efendi'ye icâzet verilerek mezkûr câmi-i şerîfde icrâ-yı usûl-i tarîkat ve irşâd-ı tâlibâna gayret olunmaktadır. Limni'ye ise 11 Ramazan 1307 birinci defa şeyhim Mustafa Lutfullah Efendi ile gidilmiş iki gün sonra avdet idilmişti. Buna dair gördüğüm bir rüya, Atinalı Ali Rıza Efendi Tekkesi faslında münderiçdir. Bundan sonra 1 Zilhicce 1313, 29 Cemaziye'l-âhir 1318, 6 Rabiü'l-evvel 1322, 8 Cemaziye'l-âhir 1326 tarihlerinde berây-ı ziyâret gidilmiş rûhaniyyet-i Cenâb-ı Pîr'den istimdâd olunmuşdur. İşte şu Menâkıb'ın itmâmı da mahza Cenâb-ı Pîr-i âlîşânın eser-i himmetidir ki on yedi günde itmâma muvaffak oldum. "Her kahırda bir lutuf vardır" derler. 1314 tarihinde Dergâh'ın tamiri esnâsında damdan düşmüş birçok zahmetler çekmişdim. O sırada "Meveddet-i Al" ismiyle bir kitabın cem' ve te'lifine muvaffak oldum. Bu defa da dişlerimin ızdırâbına tahammül idemeyerek 3 Ramazan 1330 tarihinde yirmi altı aded dişlerimi çekdirmek münâsebetiyle husûle gelen ızdırâba mükâfaten işbu Gülzâr-ı Mısrî'nin cem'ine muvaffak itdiler. Elhamdülillahi ve'l minne 7 Cemaziye'l-ahir 1333/9 Nisan 1331 yevm-i pençşembe saat 3. el-Fakir Mehmet Şemsüddin el-Mısrî"⁵⁷

Mehmed Şemseddîn Efendi, 9 Teşrin-i Evvel 1936 tarihinde 69 yaşında, tedâvi için geldiği İstanbul'da vefat etmiştir. Vasiyeti gereğince Merkez Efendi Kabristânı'nda Niyâzî-i Mısrî'nin kardeşi Ahmed Efendi'nin mezarının yanına defnedilmiştir.⁵⁸

Hikmet Turhan Dağlıoğlu, Şeyhi ölümünden bir gün evvel İbnül Emin Bey'le birlikte ziyaret ettiğini belirterek şunları kaydetmektedir:

"Öldüğü zaman tam yetmiş yaşında bulunuyordu. Tab'an nâzik, çalışkan ve halûk aynı zamanda fevkalâde intizâm-perver bir zattı. Ölümünden bir gün evvel Topkapı'da

⁵⁷ Otobiyografinin neşri için bkz: Mustafa Kara, "Bursalı Bir Tarihçi; Mehmet Şemsettin Ulusoy Efendi", *UÜİFD*, III, Bursa 1991, s. 99-105; a.g.y., "Bursalı Bir Mutasavvıf Tarihçi: Mehmet Şemsettin (Ulusoy) Efendi'nin Otobiyografisi", *Dervişin Hayatı Sûfi'nin Kelâmı*, İstanbul: Dergâh Yay., 2012, s. 510-515; Mehmed Şemseddin, *Bursa Dergahları, Yedigâr-ı Şemsî I-II*, haz. Mustafa Kara-Kadir Atlansoy, Bursa: Uludağ Yay., 1997, s. 10-14.

⁵⁸ İbnü'l-emin Mahmut Kemal İnal, *a.g.e.*, s. 1807.

Gurabâ Hastanesi karşısında misafir olarak bulunduğu bir evde ziyâretine gitmiştik. Bu, ölüme yaklaşmış zâtın hayatta son bir hâtırası olmak üzere fotoğrafını almak arzu etmiştim. Müsaadelerini ricâ ettim. Oğlu, öğretmen Fahamüttin babasının yanına oturunca yarı ölü bir halde bulunan bu ihtiyâr: Oğlum Fahameddin, saçımı, sakalımı eyice tara, fotoğrafım güzel çıksın, diye bir kaç defa söylemişti. Bu hâl ve manzara İbnülemin Mahmut Kemâl ile birlikte hem dikkatimizi mucip olmuş hem de garîbimize gitmişti.⁵⁹

Vefatı ile ilgili *Güftâr-ı Şemsî*⁶⁰ adlı divanında “eyledim” redifli bir gazelinin⁶¹ sonuna, oğlu Fehamüddin Efendi bir not⁶² yazmıştır. *Güftâr-ı Şemsî*’de yer alan Mehmet Şemseddin Efendi’nin bu şiirinde ve şiirin sonuna oğlu Fehamüddin Ulusoy’un yazdığı not, müellifin hayatı, son günleri ve son vasiyetleri ile ilgili önemli bilgiler içermektedir. Müellif yedi beyitlik bu gazelinin son beytinde ebced hesabı ile vefatına işaret eden kelimeleri bir araya getirmiştir. Bu şiir muhtemeldir ki, müellifin son şiiridir.⁶³

Gazel şöyledir:

“Tâ ezelden Hakk’ı ikrâr ile ta’zîm eyledim
Sevgili Mahbûb’ını tasdîk ü tekrîm eyledim

Hânedân-ı Ehl-i Beyt’in hubbünü halka müdâm
Dört delil ile umûma ben de ta’lîm eyledim

Elli altmışdan ziyâde her ilimden bir kitap
Bazı mensûr bazı manzumen de terkîm eyledim

Cümle âsârım tasavvuf, itikat ve târihini
İsmime itdüm izâfet böyle tanzîm eyledim

⁵⁹ Hikmet Turhan Dağlıoğlu, *a.g.m.*, s. 385; Aynı konu için bkz. İbnü’l-Emin Mahmut Kemal İnal, *a.g.e.*, s. 1808.

⁶⁰ Mehmet Şemseddin Ulusoy, *Güftâr-ı Şemsî*, (Müellif hattı olan bu eser Mustafa Kara özel kütüphanesindedir.)

⁶¹ *Güftâr*, s. 436.

⁶² *Güftâr*, s. 436-439.

⁶³ Mustafa Kara, “Bir Şiirin Tarihi”, *Yıllık Edebiyat ve Fikir Dergisi, Tanpınar Zamanı*, S.1, Bursa 2017, s. 4-5.

Sâye-i Mısırî'de buldum ma'nevî feyz u kemâl
Nâmımı Şemsî-i Mısırî ile tevsîm eyledim

Var Hudâ'dur ol Ganî vü zü'l-kerem sahib-atâ
Ben günâhımla O'na yokluğu takdîm eyledim

Şâfi'im Âl-i Abâ'dur anları kıldım şefi'
Cânımı Allah'ıma aşk-ile teslîm eyledim"⁶⁴

Şiirin altında yer alan Fehamüddin Efendi'nin notu:

“Bu nutkun zuhuru günü muhterem babamın yanına gittim. Konuşuyorduk. “Bak ne tulu' etti” diye yukarıdaki nutku okumaya başladılar. “Aman Efendi Baba! Pek erken bizleri dilhûn ediyorsunuz. ‘Eyledim’ kelimesine bir ‘ye’ ilave ederseniz vezin bozulmaz” dedim. Kendileri de “pek a'lâ, senin istediğin gibi olsun” dediler. Memnûnen elini öpüp yanlarından ayrıldım, mektebe gittim.

Vakta ki rahatsızlandılar, ameliyat ve tedâvi için İstanbul'a gidildi. Hastaneye yatırıldılar. Birinci ameliyat yapıldı. Bir ay sonra hastaneden çıkardık. Hastane karşısında tutmuş olduğum evde oturuyorduk. İkinci ameliyat için tekrar hastaneye yatırdıklarında, birkaç gün sonra “oğlum hatırlıyor musun kütüphane odasında otururken sen bir şey söylemiştin. “Ye” harfini ilave ederek on sene artıralım demiştin. O kabil olmuyor. O nutuk aynıyle zuhûr edecektir” dediler. “Bana emr-i Hak vâki olursa Hazret-i Mısırî Efendi'min birâder-i âlîleri Şeyh Ahmet Efendi Hazretleri'nin yanına saklarsın” buyurdular. Fakîr, kendimi tutamayarak ağlamaya başladım. “Sana söylemeyip de kime söyleyeceğim. Kim kalmış ki ben kalayım” diye tarikata ait bazı esrarı telkîn buyurdular ve beni teskin ettiler.

İkinci ameliyat olmak için vücutları müsait olmadığından ilkbaharda ameliyat yapmak üzere hastaneden çıktılar. Aynı eve geldiler. Yanlarından ayrılmıyordum.

Vefatlarından bir hafta evvel Midilli ihvanlarımızdan Rasim Efendi ile birlikte Tarîk-i Mısırî usulüne ait Esmâ-i Seb'a ve teferruat isimlerini telkin buyurup her ikimizi kardeş yapıp hayır dualarda bulundular.

⁶⁴ Fî 24 Muharrem, sene 1352, yevm-i cum'a/Fî 6/19 Mayıs sene1311/1933

21 Receb 1355/8-9 Teşrinievvel 1936 Cuma gecesi rûh-ı âlileri saat 11.05’de âlem-i illiyyîne pervâz eyledi. Ve bizleri pek mükedder, bîkes, muzdarip olarak bıraktılar. Ah benim güzel babacığım, hayatım, ruhum, efendim. Radıyallâhü anh ve kaddesallâhü sırrahu.

Vasiyetleri mucibince namazı, Sünbül Efendi’de kılınarak Hazret-i Pîr Efendimizin birâderi Ahmet Efendi Hazretlerinin yanına Cuma günü- ki dergâhımızın âyin günü idi- ikindiden sonra defnolundu.

Cenazede sırf kendilerini seven İstanbul meşâyihinin bir kısmı bulundu. Cenaze merasiminde na’tler, salavatlar, ilahiler okundu. Gaslini Şehremini’de Sa’dî Tekkesi Şeyhi Âkif Efendi ifâ etti.”⁶⁵

1.2. Eserleri

Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi’nin *Eş’âr-ı Şemsi*’de yer alan bir şiiri “*Âsârımın Esâmisini Mübeyyin Manzûmedir*”⁶⁶ başlığı taşımaktadır. Müellif bütün eserlerini manzum olarak bu şiirinde kaleme almıştır. 58 beyitlik olan şiir şöyledir:

Âşârimuñ Eşâmisini Mübeyyin Manzûmedür

- 1 Hâlıkım Rabbim Efendim Kird-gârumdur benim
Şâfi‘im Peyğamberim ‘âlî-tebârumdur benim
- 2 Luţf idüp yazdurdılar mevlid-i pāk-i Aḫmedi
Bâ‘iş-i ‘izz ü sa‘âdet ol *Mesârrum*dur benim
- 3 Bir de manzûmen yazup Mi‘râc-ı Faḫr-i ‘âlemi
Serde tâcımdur gönülde hem *Nigânum*dur benim

⁶⁵ *Güftâr*, s. 436-439.

⁶⁶ *Eş’âr*, s.414-415; 418-419.

- 4 Mevlid-i Şāh-ı Velāyet oldı manzūm bir eṣer
Ḥubb-i Ḥayder ҡalbim içre *Müşgbār*umdur benim
- 5 Mevlid-i Fahru'n-nisā'yı eyledüm pey-rev aña
Dürr-i deryā-yı nübüvvetden *Nişār*umdur benim
- 6 Yazmışam Sıbteyn-i pāk-i Aḥmed için mevlidi
Ḥamse-i ebrār olan bu *Baḥtiyār*umdur benim
- 7 Mu'cizāt ü ḥariķa ḥaḳķında yazdum bir eṣer
İşbu *Āşār* her zamānda ğamm-güsārumdur benim
- 8 Medḥ-i Kerrār'ı tazammun eyleyen iki na't
Şerḥidür *Esmār*, *Efkār* āşikārumdur benim
- 9 Ḥazret-i Şāh-ı şehīd-i Kerbelā'nuñ ḥālını
Yazmışam ez-cān ü dil *Envār* vārımdur benim
- 10 *Tuḥfetü's-Şemsiyye*'nün *Ḳıstās* nām-ı dīgeri
Ḥaḳ Ehl-i Beyt'dedür, bu *İftihār*umdur benim
- 11 Münkirine karşı te'līf eyledüm bir muḥtaşar
Feyz-i deryā-yı nebīden *Cūybār*umdur benim
- 12 Pīr-i vālā-şānumuñ nāmına yazdum menķibe
Bāğ-ı 'aşķa bülbülem ol *Gūlzār*umdur benim

- 13 Bursa'da mevcūd tekāyānuñ yazup aḥvālını
Cümle ihvān-ı ʔarīka *Yādigār*umdur benim
- 14 *Yādigār*'a zeyl yazup eslāfı taḥrīr eyledim
Müstefīd olur okuyan çün *Bahār*umdur benim
- 15 Meslek-i Mıṣrıyye üzre bir fütüvvet-nāmede
Yazmıṣam *Esrār*-ı ʔalbī hūş-yārumdur benim
- 16 Muḥtelif mevzū'a dā'ir cem' u te'līf itmiṣem
Oldı bir ḥayli maḳālāt *Bergüzār*umdur benim
- 17 Yazmıṣam muḡlaḳ su'aller oldı ʔoksan yedi beyt
Çok zamāndur dildeki *İḥtimār* kārumdur benim
- 18 İntihāb itdüm geçen ṣā'irlerüñ eṣ'arını
Zevḳime gitmiṣ eṣerler *İḥtiyār*umdur benim
- 19 Ḥayli ebyāt ü maṣāri' cem' ile tertīb idüp
İṣte meydān-ı edebde çün *Pazār*umdur benim
- 20 Bursa'dan geçmiṣ bütün ṣā'irleri cem' eyledüm
Bāḡ-ı dilde açılan *Ezhār*-ı hārumdur benim
- 21 Eyledüm taṣḥīḥ rivāyāt-ı saḳīmi 'acz ile
Maḥḳe urdum ḥālīṣāne çün '*Ayār*umdur benim

- 22 Hāyli ‘ibretle bulup cem‘ eyledüm bir nev-eşer
‘Aṭşı dāfi‘dür ki zirā *Çeşmsār*umdur benim
- 23 Muhtaşar tārīḥleri derc eyleyüp taşnīfime
Vāḫı‘āt-ı māzīyi *İzbār* bārumdur benim
- 24 Hāyder-i Kerrār'a ṭa‘n itmiş ‘adüvvler şad-ḫayf
Redd ider bu ṭa‘ni yazdım *Zülfikār*umdur benim
- 25 Geldi bir dīvān vücūda luṭf-ı Hāḫ'la Şems-i dīn
Sāye-i Mıṣrī'deki *Eş‘ār*-ı zārumdur benim
- 26 Üç ‘aded mecmū‘ada teşbīt ü taḫrīr eyledim
*Mürg-zār*um, *Mūsikār*um, *Şāhvār*umdur benim
- 27 Gāh ğıbṭa gāh ḫasedden zem iden eslāfi ben
Yazmağa bādī vü bā‘iş *İğbirār*umdur benim
- 28 İḫtilāfāt dan numūne cem‘ idüp yazdım bunu
‘İbret-āmiz oldığı-çün *İ’tikār*umdur benim
- 29 Bursa'da meşhūr olan Cāmi‘ Kebīr’ün ḫaḫḫına
Eyledim taḫrīr zirā *İ’timār*umdur benim
- 30 Bursa'da mevcūd meḫābirde kim medfūn ise
Yazmışam çünki nihāyet ol *Ḳarār*umdur benim

- 31 Vaqt ü hâli oldı hâkî, itdüm *İhtâr* nâm aña
Redd-i vâ'iz eyleyüp *Izhâr* şî'ârumdur benim
- 32 Nuḡk-ı Pîr'i eyledim haddümce gūyâ ben de şerḡ
İ'tirâf-ı 'aciz ider bu *İ'tizân*umdur benim
- 33 Hâtırâtımı yazıp *Bîdâr-ı Şemsî* koydum ad
Oḡuyan elbet uyanır *Ḳârbân*umdur benim
- 34 Eyledüm Câmi'-i Vâlâ-yı Kebîri medḡ ü vaşf
Çünkü ol câmi'-i a'lâ *Gamgüsâr*umdur benim
- 35 Vâridât-ı ḡalbiyyem itdükce ba'zan da zuhûr
Eyledim ḡuşuma mengüş *Güşvâr*umdur benim
- 36 Ehl-i te'vîl ile taşnife ḡöñülde 'uḡde var
Anlaruñ te'lîfine bu *İnkisâr*umdur benim
- 37 Eylemiş Faḡr-i cihâna ta'n ü teşnî' bir pelîd
Eyledim redd bu eşerle *Zülfîḡâr*umdur benim
- 38 Yedi ḡısma eyledim tefrîḡ bir dîvân dahâ
Cümlesi *Güftâr-ı Şemsî* nâm-dârumdur benim
- 39 Vâridât-ı ḡalbiyyem âşârıdur te'vîl-güne bir eşer
Ḳalbime ilhâm-ı Hâḡ'dur *Behredân*umdur benim

- 40 Ba‘z-ı insān halkı ızrār ile ister fā’ide
Yazdım anlar haqqına, çün *Iz̄tırārumdur* benim
- 41 Limni'de itdüm ziyāret yedi kerre Pīr’imi
Nāmına *Dildār* didüm o feyz-bārumdur benim
- 42 Her ‘adeddeki mükerrer olanı cem’ eyledim
Yazmışam böyle eşer çün *İktiyārumdur* benim
- 43 Cümle cāmi‘ler için cem’ eyleyüp yazdım kitāb
Eyleyüp her dem ziyāret kim *Medārumdur* benim
- 44 Bursa'da vākı‘ medāris cümlesin cem’ eyledüm
Nāmını *Devvār* koydum sāz-kārumdur
- 45 Dīn ‘aleyhinde yazmış bir papaz ‘aql-ı saqīm
İtmişem fikrimce redd ki *İ’tikārumdur* benim
- 46 Āhiret var mı deye inkār iden bir serseme
Aña da yazdım cevābı *Üstüvārumdur* benim
- 47 Bursa'da cümle ziyāret-gāhı teşbīt eyledim
Bu eşer de nāçizāne *Hāksārumdur* benim
- 48 Ba‘z-ı ‘ādāt vār ki dīnī ba‘zısı millī anuñ
Bekleyor andan şifā halk *İntizārumdur* benim

- 49 Altı ile dört ‘adedden çıkarup ma‘nā rakīķ
Koydum *İ‘tişār* nāmın ol i‘tibārumdur benim
- 50 Ba‘z-ı aḥbāb iltimās itdi anuñ-çün söyledüm
Nāmına *Misbār* dinildi dāğ-dārumdur benim
- 51 İnbisāt-ı ḳalbi mūcib topladum ben cümleler
Oḳuyan mesrūr olur ol *Hoşgüvār*umdur benim
- 52 Hūznüni tebdīl ider tenşīta bā‘ışdür dili
Oḳudukça ref‘ ider bu *Ġammḥār*umdur benim
- 53 İḳtidārüm yoksa da yazdım cesāret eyledim
Dīnimüñ aḥkāmına bu *İctisār*umdur benim
- 54 Şehr-i şavmuñ her şebinde gitdigim cāmi‘leri
Yazmışam fıkrāt ile ol *Rūzedār*umdur benim
- 55 Kışşadan ḥisse dimişler ben de yazdum fıkralar
Def‘-i ḡam eyler oḳuyan *Sāzkār*umdur benim
- 56 Bursa'ya ‘ā’id bütün tārīḫī ma‘lūmātdur
Ḥaḳ muvaffaḳ eyledi yazdım *Diyār*umdur benim
- 57 Dīnimiz her vech-ile kāfī vü vāfidür bize
Aña dā’ir yazmışam bu *İ‘tizār*umdur benim

58 Tezkiye-i Ehl-i Beyt nāmında ma'kūs eşere

Redden istifsār idüp gevher-nişārumdur benim⁶⁷

Ayrıca, müellifimiz Mehmet Şemseddin Efendi *Eş'âr-ı Şemsî*'de eserlerinin bir listesini tablo şeklinde yazmıştır. Muhteviyâtı ve telif tarihlerini de belirttiği eserlerinin listesi, müellifin kaleminden şu şekilde yazılmıştır:

⁶⁷ Mehmet Şemseddin Ulusoy, *Eş'âr-ı Şemsî*, s. 414-415; 418-419; Bu manzumenin neşri için bkz; Hüseyin Vassâf, *Sefîne-i Evliya*, (Neşreden: Mehmet Akkuş, Ali Yılmaz), c. 5, İstanbul: Kitabevi Yay., 2006. , s. 115-118 (Bu eserde neşredilen manzume M. Şemseddin Ulusoy'un, dostu Hüseyin Vassaf'a bir mektup olarak gönderdiği manzumedir. Eksik olup, 31 beyittir.) Manzume, ilk olarak Mustafa Kara tarafından latinize edilerek şu kitapta neşredilmiştir: Mustafa Kara, *Şemseddin Ulusoy, Tarihin Saklı Muhafızı*, Bursa: Osmangazi BelediyesiYay., 2016, s. 73-79.

Asârımın Esâmisi

Muhteviyât

Târih-i Te'lifi

	Asârımın Esâmisi	Muhteviyât	Târih-i Te'lifi
1	Eş'âr-1 Şemsi-i Mısrî	Dîvân	1323 İsmi Tarihidir
2	Gülzâr-1 Mısrî	Terceme-i Hâl-i Pîr 1328 Bu İki İsim Târihdür Bursa Tekâyâsına Dâir	
3	Yâdigâr-1 Şemseddin		
4	Esrâr-1 Şemseddin el-Mısrî	Tarîkatnâme	1328 İsmi Târihidir
5	Bergüzâr-1 Şemsî	Bir Hayli Makâlâttır	1334 Tertîbi
6	Behredâr-1 Şemsî	Vâridât	1337
7	Güşvâr-1 Şemsî	Cümel-i Hikemiyye	1335
8	(Hamse-i Ebrâr-1 Şemsî) Mesârr-1 Şemsî	Mevlûd-i Şerîf	1344 Manzum Mesârr-1 Şemsî Fî Mevlid-i Muhammedî
9	Nigâr-1 Şemsî	Mi'râciye	1345 Nigâr-1 Şemsî Fî Mi'râci'l- Mustafa
10	Müşkbâr-1 Şemsî	Mevlid-i Ali	1345
11	Nisâr-1 Şemsî	Mevlid-i Fâtıma	1345
12	Bahtiyâr-1 Şemsî	Mevlid-i Huseyn	1345
13	İ'tizâr-1 Şemsî	Şerh-i Kelâm-ı Pîr	1345
14	Âsâr-1 Şemsî	Ruhun Bekâsına Dâir	1344
15	Cuybâr-1 Şemsî	Nübüvvet-i Muhammediyye'ye Dâir	1344
16	İğbirâr-1 Şemsî	Hasûdâna Dâir	1344
17	Dilfikâr-1 Şemsî	Şâh-1 Velayete Dâir	1345
18	Bahâr-1 Şemsî	Hulefâ ve 'Ulemânın Terceme-i Hâli	1332 Gülzâr-1 Mısrî ve Yâdigâr-1 Şemsî'ye Üçüncü Cild
19	Izbâr-1 Şemsî	Muhtasar Tarihçe	1305
20	Ezhâr-1 Şemsî	Tezkiretü's-Şu'ârâ	1344
21	İ'tikâr-1 Şemsî	Ahlâkâta Dâir	1344
22	İzmâr-1 Şemsî	Bir Çok Es'ile	1344 Manzum
23	İ'timâr-1 Şemsî	Cevâmi'-i Kebîre Dâir	
24	Gamgüsâr-1 Şemsî	Câmi'-i Kebîr Hakkında Manzum	1345
25	İnkisâr-1 Şemsî	Şâh-1 Velâyete Dâir	1346
26	Zülfikâr-1 Şemsî	Kur'ân ve Dine Dâir	1346
27	Bîdâr-1 Şemsî	Mertebe-i Akideye Dâir	1345
28	İhtâr-1 Şemsî	Terakkiyât Hakkında	1345
29	Mi'yâr-1 Şemsî	Tashihât Hakkında	1332 Tashihât-1 Şemsî Târihidir

30	Çeşmsâr-1 Şemsî	‘İbret-Amiz	1332 Çeşme-Sâr-1 Şemsî Amiz ü Mesnevi Târihidür
31	İftihâr-1 Şemsî	Ehl-i Beyt Hakkında	1334 Tufhetü’ş-Şemsiye 1334 Kitab-ı Kıstâsu’l-Müstakim 1334
32	Esmâr-1 Şemsî	Şerh-i Medh-i Hayderî	1343
33	Efkâr-1 Şemsî	Bu Dahi	1343
34	Envâr-1 Şemsî	İmam Hüseyin Efendimize Dâir	1344
35	İhtiyâr-1 Şemsî	Müntehab Âsâr	1344
36	Bâzâr-1 Şemsî	Müntehab Ebyât ve Masârı‘	1344
37	Şehvâr-1 Şemsî	Ma‘a Divân Büyük Mecmu‘a	1304 Tertibi
38	Murgzâr-1 Şemsî	Küçük Mecmu‘a	1304 Tertibi
39	Mûsikâr-1 Şemsî	Şugul Mecmu‘iyyesi	1299 Tertibi
40	İzhâr-1 Şemsî	Reddiye	1313
41	Karâr-1 Şemsî	Merâkide Dâir	1341
42	Güftâr-1 Şemsî	Diger Divân	1346
43	Iztırâr-1 Şemsî	Ta‘lîm-i İctimâ‘iyyât	1347
44	Dildâr-1 Şemsî	Limniye Azimetimi Müş‘ir	1347
45	İktiyâr-1 Şemsî	‘Adedlere Dâir	1347
46	Medâr-1 Şemsî	Câmi‘ler Hakkında	1348
47	Devvâr-1 Şemsî	Medreseler Hakkında	1348
48	İ‘tikâd-1 Şemsî	Dine Dâir	1348
49	Üstüvâr-1 Şemsî		1348
50	Hâkisâr-1 Şemsî	Türbelere Dâir	1349
51	İntizâr-1 Şemsî	Ba‘z-ı Âdât-ı Belediye	1349
52	İ‘tisâr-1 Şemsî	Altı ve Dört ‘Adedlerinde	1349
53	Misbâr-1 Şemsî	Vefât Tarihleri	1349
54	Hoşgüvâr-1 Şemsî	Tevâfuk-ı ‘adâd	1349
55	Gamhâr-1 Şemsî	Fıkralar	1350
56	İctisâr-1 Şemsî	Din Hakkında	1350
57	Ruzedâr-1 Şemsî	Ramazan’a Dâir	1350
58	Sâzkâr-1 Şemsî	Fıkralar	1350
59	Diyâr-1 Şemsî	Bursa Tarihi	1351
60	İğtirâr-1 Şemsî	Me‘ani-i Diniyye	1352
61	İstifsâr-1 Şemsî	Reddiye	1354
62	Enhâr-1 Şemsî	Tarikatlere Dâir	1355

Müellif Mehmet Şemseddin Ulusoy, manzumesinde 60 eserinin adını zikrederken, *Eş'âr-ı Şemsî*'nin başında yazmış olduğu bu listede ise eserlerinin sayısını 62 olarak görmekteyiz. Yine, *Güftâr-ı Şemsî* adlı dîvânının da başında eserlerini te'lif tarihlerine göre sıralayan müellif, bu sefer eserlerinin adedini 60 olarak vermektedir. Biz bu çalışmamızda Mehmet Şemseddin Efendi'nin eserlerini, *Eş'âr-ı Şemsî*'de kendi yazmış olduğu manzumeden ve listeden yola çıkarak, manzum ve mensur olmak üzere iki kategoride sunmak istiyoruz.

Manzum eserleri;

1. Güftâr-ı Şemsî
2. Hamse-i Ebrâr-ı Şemsî;⁶⁸
(Mesâr-ı Şemsî, Nigâr-ı Şemsî, Müşkbâr-ı Şemsî, Nisâr-ı Şemsî, Bahtiyâr-ı Şemsî)
3. İzmâr-ı Şemsî
4. İhtiyâr-ı Şemsî
5. Bâzâr-ı Şemsî
6. Şehvâr-ı Şemsî
7. Murgzâr-ı Şemsî
8. Mûsikâr-ı Şemsî
9. İzhâr-ı Şemsî
10. Ruzedâr-ı Şemsî
11. İftihâr-ı Şemsî
12. Gamgüsâr-ı Şemsî⁶⁹;
13. Eş'âr-ı Şemsî

⁶⁸ Bu eser Mustafa Kara tarafından neşredilmiştir. bkz: Mehmet Şemseddin Ulusoy, *Mevlid*, nşr. Mustafa Kara, Bursa: Uludağ Yay. 2007; Ayrıca eser daha önce *Mesâru Şemsî'l-Mısri fi'l-Mevlidi'l-Muhammedi: Mehmed Şemseddîn el-Mısri*, adıyla basılmıştır. Kahire: Matbaatü'l-İtimâd, 1924.

⁶⁹ Eser “*Gamgüsâr-ı Şemsî*” adıyla müellif tarafından ayrı bir eser olarak zikredilmiş olsa da müellif bu şiirini, çalışmış olduğumuz “*Eş'âr-ı Şemsî*”nin sonuna ilave etmiştir. Müellifin Bursa Ulucami’ini anlattığı, mesnevî nazım şekli ile yazdığı kırkbeş beyitlik bu manzumesi, Mustafa Kara tarafından neşredilmiştir. bkz: Mustafa Kara, *Bursa’da Dinî Kültür*, Bursa: Emin Yay., 2011, s. 129-135.

Mensur eserleri;

1. Gülzâr-1 Mısrî
2. Yâdigâr-1 Şemsî⁷⁰
3. Bâhâr-1 Şemsî
4. Esrâr-1 Şemsî
5. Bergüzâr-1 Şemsî⁷¹
6. Behredâr-1 Şemsî
7. Güşvâr-1 Şemsî
8. İ'tizâr-1 Şemsî
9. Âsâr-1 Şemsî
10. Cuybâr-1 Şemsî
11. İğbirâr-1 Şemsî
12. Dilfikâr-1 Şemsî
13. Izbâr-1 Şemsî
14. Ezhâr-1 Şemsî
15. İ'tikâr-1 Şemsî
16. İ'timâr-1 Şemsî
17. İnkisâr-1 Şemsî
18. Zülfikâr-1 Şemsî
19. Bidâr-1 Şemsî
20. İhtâr-1 Şemsî
21. Mi'yâr-1 Şemsî
22. Çeşmesâr-1 Şemsî
23. Esmâr-1 Şemsî
24. Efkâr-1 Şemsî
25. Envâr-1 Şemsî
26. Karâr-1 Şemsî

⁷⁰ Bu eser basılmıştır, bkz: Mehmed Şemseddin, *Bursa Dergâhları Yâdigâr-ı Şemsî I-II*, haz. Mustafa Karakadir Atlansoy, Bursa: uludağ Yay., 1997.

⁷¹ *Bergüzâr-ı Şemsî*'deki bazı makaleler, Mustafa Tatçı tarafından neşredilmiştir. bkz. Mustafa Tatçı-Kamil Akarsu, "Mehmed Şemseddin Efendi'nin Makaleleri", *Yedi İklim Dergisi*, S. 70, Ocak 1996, s. 68-69; S. 40, Temmuz 1993, s. 117-118; S. 41, Eylül 1993, s. 42-43; S. 42, Ekim 1993, s. 48-49; S. 45, Ocak 1994, s.46; S. 46, Şubat 1993, s.46; S. 62, Mayıs 1995, s. 56.

27. İztırâr-1 Şemsî
28. Dildâr-1 Şemsî⁷²
29. İktiyâr-1 Şemsî
30. Medâr-1 Şemsî
31. Devvâr-1 Şemsî
32. İ'tikâd-1 Şemsî
33. Hâkisâr-1 Şemsî⁷³
34. İntizâr-1 Şemsî
35. İ'tisâr-1 Şemsî
36. Misbâr-1 Şemsî
37. Hoşgüvâr-1 Şemsî
38. Gamhâr-1 Şemsî
39. İctisâr-1 Şemsî
40. Sâzkâr-1 Şemsî
41. Diyâr-1 Şemsî
42. İğtirâr-1 Şemsî
43. İstifsâr-1 Şemsî
44. Enhâr-1 Şemsî

Manzum ve mensur olarak tasnif etmeye çalıştığımız, Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi'nin bu eserlerinin müellif hattı orijinal nüshalarının çoğunu görme imkân ve fırsatımız olmamıştır. Ancak görebildiklerimiz, elimizde bulunan müellif hattı yazmaların fotokopi nüshalarından ve bugüne kadar, müellifin üzerinde çalışılmış, latinize edilerek yayınlanmış kitaplarından hareketle, eserlerinin muhteviyatını biraz daha ayrıntılarıyla tanıtmaya çalışacağız. Bazı eserlerini tanıtırken, müellifin, eserlerinin isimlerini yazdığı manzumesinden ve listesini yazarken eserlerinin karşısına yazdığı kısa bilgilerden de istifade edeceğiz.

Güftâr-ı Şemsî müellifin bir diğer dîvânıdır. *Eş'âr-ı Şemsî*'den sonra te'lif etiği en önemli manzum eserlerinden biridir. Toplam 597 sayfa olan dîvânın te'lif tarihi 1346

⁷² Eser, *Niyazî-i Mısri'nin İzinde Bir Ömür Seyahat* adıyla neşredilmiştir: nşr. Mustafa Kara-Yusuf Kabakçı, İstanbul: Dergâh Yay., 2010.

⁷³ Eseri tanıtan yazı ile ilgili bkz: Raif Kaplanoğlu, "Mehmed Şemseddîn Ulusoy'un Kitapları-Hâkisâr-ı Şemsî", *Bursa Araştırmaları Kent Tarihi ve Kültürü Dergisi*, S. 2, Bursa 2003, s. 56-57.

(1927)'dir. Dîvân yedi bölümden oluşmaktadır. 1.*Sırru'l-esrâr-İlâhiyât*, 2.*Nuru'l-envâr-Nuât*, 3.*Şemsu'l-ahyâr-Medh-i Ali*, 4.*Necmu'l-ebhâr-Medh-i Hüseyin*, 5.*Medhu'l-ebrâr-Meşâyih-i kirâm* 6.*Feyzu'l-ezkâr-Tasavvuf*, 7.*Dürr'ul-ebhâr-Tehâmis*.

Müellif *Güftâr-ı Şemsî* eseriyle ilgili şu beyti yazmıştır:

“Yedi kısma eyledim tefriķ bir dîvân dahâ
Cümlesi *Güftâr-ı Şemsî* nâm-dârumdur benim”

Mehmet Şemseddin Efendi'nin manzum eserlerinden biri de *Hamse-i Ebrâr-ı Şemsî*'dir. Bu eseri bir mevlid'dir. Eser, *Mesârr-ı Şemsî*, *Nigâr-ı Şemsî*, *Müşkbâr-ı Şemsî*, *Nisâr-ı Şemsî*, *Bahtiyâr-ı Şemsî* isimleri ile beş mesnevîden oluşmaktadır. Birinci mesnevî olan *Mesârr-ı Şemsî el-Mısrî fi'l-Mevlidi'l- Muhammedî* 92 beyt olup, te'lif tarihi 1344 (1926)'dür. İkinci mesnevî *Nigâr-ı Şemsî* bir Mi'râciye'dir. 1345 (1926)'te *Nigâr-ı Şemsî Fî Mi'râci'l-Mustafa* adıyla te'lif olunan bu eser de 92 beytdir. Üçüncü mesnevî *Müşkbâr-ı Şemsî* adıyla yine 1345 (1926)'da yazılmış bir Mevlid-i Ali'dir. 66 beytdir. *Nisâr-ı Şemsî* adı ile yazılan Mevlid-i Hz. Fatıma dördüncü mesnevîdir. Yine aynı tarihte te'lif olunan eser 66 beyittir. Son mesnevî *Bahtiyâr-ı Şemsî*'dir. Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin Mevlidi'dir. Beyit sayısı 66 olup, 1345 (1926)'da te'lif edilmiştir.

Mehmet Şemseddin Efendi beş mesnevîden oluşan bu eserlerinin hepsinin adını *Eş'âr-ı Şemsî*'de *Hamse-i Ebrâr-ı Şemsî* olarak zikretmiştir.⁷⁴

Eseriyle ilgili müellifin yazmış olduğu beyitler şöyledir;

“Luţf idüp yazdurdılar mevlid-i pāk-i Aḫmedi
Bâ'îş-i 'izz ü sa'âdet ol *Mesârr*umdur benim

Bir de manzûmen yazup Mi'râc-ı Faḫr-i 'âlemi
Serde tâcımdur gönülde hem *Nigâr*umdur benim

⁷⁴ Bu Mevlid içinde yer alan her bir mesnevîyi ayrı ayrı kabul ettiğimizde, Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi'yi 'hamse sahibi' bir şair olarak zikredebiliriz. Nitekim müellif de bu eserleri için *Hamse-i Ebrâr* adını kullanmıştır.

Mevlid-i Şāh-ı velāyet oldı manzūm bir eṣer
Ḥubb-i Ḥayder ƙalbim iĉre *Müşgbār*umdur benim

Mevlid-i Faḥru'n-nisā'yı eyledüm pey-rev aña
Dürr-i deryā-yı nübüvvetden *Nişār*umdur benim

Yazmışam Sıbteyn-i pāk-i Aḥmed iĉün mevlidi
Ḥamse-i ebrār olan bu *Baḥtiyār*umdur benim”⁷⁵

Gamgüsâr-ı Şemsî, müellifin Ulucami ile ilgili yazmış olduğu manzum eseridir. Bu manzum eserini müellif, ĉalıŝma konumuz olan *Eş'âr-ı Şemsî* dîvânına almıştır. Toplam 45 beyit olup mesnevî nazım şekli ile yazılan şiirin te'lif tarihi 1347 (1929)'dur. Müellif, eserle ilgili şu beyti yazmıştır.

“Eyledüm Cāmi'-i Vālā-yı Kebîri medḥ ü vaşf
Çünkü ol cāmi'-i a'lā *Gamgüsār*umdur benim”

Manzum eserlerinden son olarak bahsededeĝimiz eser, müellifin Ramazan'a dair şiirlerinin bulunduğu *Ruzedâr-ı Şemsî* adlı kitabıdır.

“Şehr-i ŝavmuñ her şebinde gitdigim cāmi'leri
Yazmıŝam fiĉrāt ile ol *Rūzedār*umdur benim”

beyti ile müellifin bahsettiĝi bu eseri de ĉalıŝma konumuz olan *Eş'âr-ı Şemsî* dîvânında yer almaktadır.⁷⁶

İzmâr-ı Şemsî; 97 beytlik manzum sualler; *İhtiyâr-ı Şemsî*; Önceki şairlerin eş'ârı; *Bâzâr-ı Şemsî*; Müntehab Ebyât ve Masârı'; *Şehvâr-ı Şemsî*; Ma'a Divân Büyük

⁷⁵ *Eş'âr*, s. 414-415.

⁷⁶ Mehmet Şemseddin Efendi “*Eş'âr-ı Şemsî*'de bu eseri iĉin şu cümleyi yazmıştır: Ramazân-ı Şerif'de gitdigim cevâmi'i müş'ir söyledigim manzumelerden bir kısmı *Ruzedâr-ı Şemsî* nâm eserime derc itmiŝdüm. Burada cümlesi görünmek üzere tahrire mübâderet itdüm. *Eş'âr*, 742 /446.

Mecmu‘a; *Murgzâr-ı Şemsî*; Küçük Mecmu‘a; *Mûsikâr-ı Şemsî*; Şugul Mecmu‘iyyesi, *İfrihâr-ı Şemsî*; Ehl-i Beyt hakkında şiirler; *İzhâr-ı Şemsî* isimli manzum eserlerinin müellif nüshalarını görme imkânımız olmamıştır. *Eş‘âr-ı Şemsî*’den ileride ayrıntılı olarak bahsedeceğiz.

Mehmet Şemsettin Efendi’nin mensur eserlerinin muhteviyatını dîni, tasavvufî konular oluşturmakla birlikte daha çok Bursa’nın kültür tarihi ile ilgili mevzular oluşturmaktadır. Bu eserlerinin en önemlilerinden biri *Gülzâr-ı Mısrî*’dir. *Gülzâr-ı Mısrî* ile birlikte saymamız gereken ve birbirinin devamı olan üç ciltlik eserin diğer önemli iki eseri *Yâdigâr-ı Şemsî* ve *Bahâr-ı Şemsî*’dir. Bu üç eserden bahsettiği beytler şöyledir:

“Pîr-i vâlâ-şanumuñ nâmina yazdum menkıbe

Bâğ-ı ‘aşka bülbülem ol *Gülzâr*umdur benim

Bursa’da mevcûd tekâyânuñ yazup ahvâlini

Cümle ihvân-ı t̄ariķa *Yâdigâr*umdur benim

Yâdigâra zeyl yazup eslâfı taḥrîr eyledim

Müstefîd olur okuyan çün *Bahâr*umdur benim”⁷⁷

Bahâr-ı Şemsî adlı eserinin mukaddimesinde müellif bu üç eseriyle ilgili şu bilgileri vermektedir. “*Gülzâr-ı Mısrî*⁷⁸ *Yâdigâr-ı Şemsüddin* ismiyle mevsum itdüğim kitabın birinci cildi Hz. Mısrî Efendimizin ve evlâd-ı kirâmıyla hülefâ-i izâmınun ve asitâne-i alîlerinden güzâr iden meşâyihin terâcim-i ahvâlini, ikinci cildi (*Yâdigâr-ı Şemsî*)⁷⁹ Bursa’da mevcud bi’l-umum tekâyanun ibtidâ-yı inşâsından asr-ı hâzıra kadar gelen meşâyihin bulabildiğim kadarının terceme-i hallerini hâvi olup, *Bahâr-ı Şemsî*

⁷⁷ *Eş‘âr*, s. 414-415; 418-419.

⁷⁸ *Gülzâr-ı Mısrî*, Mustafa Kara kütüphanesinde bulunan müellif nüshasının 404-589 sayfaları arasında yer almaktadır. 1-403 sayfalarında Bursa tekkeleri tanıtılmaktadır. bkz. Mehmet Şemseddin Ulusoy, *Bursa Dergâhları, Yâdigâr-ı Şemsî I-II*, (haz. Mustafa Kara-Kadir Atlansoy), Bursa: Uludağ Yay., 1997, s. 6.

⁷⁹ Müellifin bu eseri “*Bursa Dergâhları*” adıyla neşredilmiştir. Mehmet Şemseddin, *Yâdigâr-ı Şemsî I-II*, haz: Mustafa Kara-Kadir Atlansoy, Bursa: Uludağ Yay. 1997.

nâmını verdiğim üçüncü cildi de tekkesi olmayan hulefâ, ulemâ, şuarâ, fuzelâ ve urefâ-i beldenün dest-res olduğum kadarının ahvalinden bahs olacaktır..”⁸⁰

Gülzâr-ı Mısrî ve *Yâdigâr-ı Şemsî*’nin te’lifi 1328 tarihinde tamamlanmıştır. *Gülzâr-ı Mısrî* 7 Cemaziyelâhir 1333/9 Nisan 1331 Perşembe günü tebyiz edilmiştir. Üçüncü cild olan *Bahâr-ı Şemsî* ise 1332 tarihinde tamamlanmış, 1353/1935’te tebyiz edilmiş ve toplam 252 sahifedir.

Müellifin bir diğer önemli eseri *Ezhâr-ı Şemsî*’dir. Şairlerin hal tercemelerinden oluşan bu eser son şuarâ tezkirelerinden biridir. Sadece Bursa’da yetişen şairlerden bahseden son şuarâ tezkiresidir. Mukaddimesinden telif tarihini 1344/1926 olarak öğrendiğimiz *Ezhâr-ı Şemsî*⁸¹ 1353/1934 tarihinde ilavelerle tebyiz edilmiştir. 257 sahife olan eser elifba sistemine göre alfabetik bir tasnif ile tertip edilmiştir. Hal tercemesi olan şairlerin sayısı 279’dur. Daha önceki vefayatnâmelerde yer alan Bursalı şair sayılarına baktığımızda en kapsamlı şuarâ tezkiresinin *Ezhâr-ı Şemsî* olduğunu söylebiliriz.⁸² *Ezhâr-ı Şemsî* için müellifin yazdığı beyit;

“Bursa'dan geçmiş bütün şâ‘irleri cem‘ eyledüm
Bâğ-ı dilde açılan *Ezhâr-ı* hârumdur benim”⁸³

Müellif Mehmet Şemseddin Efendi’nin mensur eserlerinin büyük çoğunluğunun Bursa’nın tarihi ile ilgili olduğunu belirtmiştik. Yine bu eserlerden beş tanesi, *Haksâr-ı Şemsî*, *Karâr-ı Şemsî*, *Medâr-ı Şemsî*, *Devvâr-ı Şemsî* ve *Diyâr-ı Şemsî* adlı eserleridir.

*Haksâr-ı Şemsî*⁸⁴ müellifin Bursa’da bulunan türbelerle ilgili kaleme aldığı bir eserdir. Bursa türbelerine dair ayrıntılı bilgiler veren eser 254 sahifedir. Mukaddime’den sonra Emir Sultân türbesiyle başlar. 208 adet türbenin kaleme alındığı eser Niyâzî-i Mısrî tekkesi ve haziresiyle sona eren eser, elifba sistemine göre alfabetik tasnif ile tertip

⁸⁰ M.Ş., *Bahâr-ı Şemsî*, (müellif nüshası, özel kütüphane).

⁸¹ M.Ş., *Ezhâr-ı Şemsî*, (müellif nüshası, özel kütüphane).

⁸² Önceki yıllarda yazılan Baldırzâde Selisî’nin *Ravza-i Evliya* (1059/1649), Belîğ İsmail’in *Güldeste-i Riyâz-ı İrfan* (1135/1723), Süleyman Halis’in *Vefeyatnâme* (1165/1752), Eşrefzâde Ahmet Ziyaeddin’in *Gülzâr-ı Sülehâ* (1196/1784), Gazzizâde Şeyh Abdüllatif’in *Ravzatü’l Muflihun* (1228/1813), Mehmet Fahreddin’in *Gülzâr-ı İrfan* (1263/1847) adlı vefayatnâmelerinde, Bursa’da yetişen şairlerin isimleri ve sayıları için bkz: Kadir Atlansoy, *Bursa Şairleri, Bursa Vefeyatnâmelerindeki Şairlerin Biyografileri*, Bursa:Asa Kitabevi Yay., 1998, s. 127-140.

⁸³ *Eş’âr*, s. 414-415.

⁸⁴ Eserin tanıtımı ile ilgili bkz: Raif Kaplanoğlu, "Mehmed Şemseddin Ulusoy'un Kitapları-Hâkisâr-ı Şemsî", *Bursa Araştırmaları Kent Tarihi ve Kültürü Dergisi*, S. 2, Bursa 2003, s. 56-57.

edilmiştir. Eserin te'lif tarihi 1349/1930'dur. Eserin tam adı *Necd-i Haksâr-ı Şemsî*'dir⁸⁵ ki, ebced hesabıyla eserin te'lif tarihi olmuştur. Müellif *Hâksâr-ı Şemsî* için şu beyti yazmıştır;

“Bursa'da cümle ziyâret-gâhı teşbît eyledim
Bu eşer de nâcizâne *Hâksâr*umdur benim”⁸⁶

Müellifin en hacimli eserlerinden olan *Karâr-ı Şemsî* Bursa'da bulunan kabristanlar ile ilgili bir eserdir. *Necd-i Haksâr-ı Şemsî*'nin içinde 410-810 sayfaları arasında olup 400 sahifelik bir eserdir. Eserin mukaddimesinde te'lif tarihlerini 1341 ve 1342 olarak yazan müellif, son tebyiz tarihini ise 1349/1930 olarak kaydetmiştir. Tebyiz için mukaddimedede müellifin ifadeleri şöyledir; “Bu kitabı Tahir Beg⁸⁷ merhum gördü. O kadar takdir etti ki, ‘bu mutlaka min tarafı’llah size bir mevhibedir. Çok iyi düşünmüşsünüz’ demişti. Bu kerre tekrar tebyiz ile bazı ilavelere lüzum gördüğümünden ol veçhile bu kitaba yazmağa mecbur oldum. Tevfik Allah’tandır. Fi’l-hakika zannımızdan daha fazla olarak kabristanlar imha edilmekte olduğundan bu eser ahlafa yadigâr-ı kıymetdâr olacaktır. Fi 25 cemaziyel evvel, sene 1349, ve fi 16 teşrin-i sâni 1930 yevm-i Pazar, saat 7.”⁸⁸ Müellif bu eserini de diğer eserlerinde olduğu gibi elifba sistemine göre alfabetik tasnif ile tertip etmiştir. Müellif, eserine Emir Sultan Kabristanı’nda medfun zevatı kaydederek başlamış ve eserini medfeni gayr-ı muayyen olanlarla bitirmiştir. Eserde toplam 112 kabristan ve hazirede medfun önemli zevat, ismi, şöhreti, sıfat-ı mümtâzesi, vefat tarihi ve mezarının mahalli, isminin hangi kitabın hangi sahifesinde geçtiği ile birlikte tek tek kaydedilmiştir. Müellif *Karâr-ı Şemsî* ile ilgili söylediği beyit;

“Bursa'da mevcûd mekâbirde kim medfûn ise
Yazmışam çünkü nihâyet *ol Karâr*umdur benim”⁸⁹

⁸⁵ M.Ş., *Necd-i Haksâr-ı Şemsî*, (müellif nüshası, özel kütüphane).

⁸⁶ *Eş'âr*, s. 414-415.

⁸⁷ *Bursa Kütüğü*'nün müellifi olan Kamil Kepecioğlu (d.1878-v.1952). Hayatı için bkz; Kamil Kepecioğlu, *Bursa Kütüğü*, (haz. Mustafa Kara, Hüseyin Algül, Osman Çetin, Mefail Hızlı, Asım Yediyıldız), c. 1, Bursa: Kültür A.Ş. Yay., 2009, s. 7-9.

⁸⁸ M.Ş., *Karâr-ı Şemsî*, s. 413, (müellif nüshası, özel kütüphane).

⁸⁹ *Eş'âr*, s. 414-415.

İntizâr-ı Şemsî, Bursa'daki yerel bazı âdet ve gelenekleri değerlendiren bir eserdir. *Hâksâr-ı Şemsî* yazmasının içinde bulunan eser sayfa 264'ten başlayıp 379'uncu sayfada bitmektedir. Te'lif tarihi 1349/1930 olan eser toplam 115 sahifedir. Konular elifba tasnif sistemi ile alfabetik sıraya göre yazılmıştır. Müellif kitabın mukaddimesinde; “Bu kitaba *İntizâr-ı Şemsî* diye ad koydum. Çünkü yapılan şeylerden halk maddi ma'nevi vusul-i murâda muntazırdır. Bunu da کافی ve numara üzerine tertip ittim ki, araması, bulması kolay olur” cümlesiyle başlamış ve ilk sayfada Emir Sultan ile ilgili âdet ve geleneklerden bahsetmiştir⁹⁰. Müellif Mehmet Şemseddin Efendi o dönemde halk arasında yaygın epey âdet ve gelenekten bahsettiği eserini şu cümlelerle tamamlamıştır: “İşte hatıra gelebilen âdât-ı diniyye ve milliyye ve vataniyyeden doksan dokuz adet doğruyu ekseri halkın i'tikâdât ve i'tibârâtına dâir mesele buldum, yazdım. Bunlar birer hatıradır. Bunların bir kısmı merukdur, bir kısmı da gide gide unutulacaktır. Ahlafa yâdigâr olmak üzere işbu *İntizâr-ı Şemsî* tesmiye ettiğim eseri tertip ettim. Çünkü halk bu ef'âlden bir iyilik bekliyor. Bunun için *İntizâr* koydum.”⁹¹ Müellifin bu eserine dair beyti şöyledir;

“Ba'z-ı 'âdât vâri ki dînî ba'zısı millî anuñ
Bekleyor andan şifâ halk *İntizâr*umdur benim”

İ'tisâr-ı Şemsî, Müellifin 4 ve 6 rakamı ile ilgili bazı konuları içermektedir. Bu eser de *Hâksâr-ı Şemsî* içindedir. 380-410 sahifeleri arasında bulunan yazma eser toplam 30 sahifedir. Te'lif tarihi; 1349/1930'dur. Fihristinden, erkân-ı sitte, cihât-ı sitte, elvân-ı sitte, kürüb-i sitte, şart-ı iman gibi başlıklarla 6 rakamının tesadüf olmadığını, çehâr-ı yâr, melâike-i erba'a, anâsır-ı erba'a, mezâhib-i erba'a⁹² gibi başlıklarından da 4 rakamının bir tesadüf olmadığına dair fikir sahibi olduğumuz eser, müellifin dikkat çeken eserlerinden biridir. Eserle ilgili müellif şu beyti yazmıştır;

“Altı ile dört 'adedden çıkarup ma'nâ raķıķ
Koydum *İ'tisâr* nâmın ol i'tibârumdur benim”

⁹⁰ M.Ş., *İntizâr-ı Şemsî*, s. 267, (müellif nüshası, özel kütüphane).

⁹¹ M.Ş., *İntizâr-ı Şemsî*, s. 375, (müellif nüshası, özel kütüphane).

⁹² M.Ş., *İ'tisâr-ı Şemsî*, s. 379, (müellif nüshası, özel kütüphane).

Misbâr-ı Şemsî, müellifin kendi zamanında yaşayan bazı kişilerin doğum ve ölümlerine veya bazı binaların yapımına dair yazdığı, tarih düşürdüğü manzumelerini topladığı bir eserdir. Bu arada bazı şahısların hal tercümelerini de kaydetmiştir. Vefatına tarih düştüğü kişiler arasında Hüseyin Vassaf, Babası İsmail Nazif, Musaid Paşa, Vahyî, Murat Emrî,⁹³ gibi dostları ve feyz aldığı önemli isimler vardır. Müellifin bu eseri de *Hâksâr-ı Şemsî* içinde *Karâr-ı Şemsî*’den sonra. 847-926 sahifeleri arasında bulunan eser toplam 79 sahifedir. Eserin te’lif tarihi 1349/1931’dir. Eserde 75 civarında kişinin terceme-i hali ve vefatına tarih vardır. Müellifin *Misbâr-ı Şemsî* ile ilgili beyti şöyledir;

“Ba‘z-ı ahbâb iltimâs itdi anuñ-çün söyledüm

Nâmina *Misbâr* dinildi dâğ-dârumdur benim”

Mehmet Şemseddin Efendi’nin Bursa ile ilgili bir eseri de *Medâr-ı Şemsî*’dir. Eserde, Bursa’da bulunan 202 cami ve mescid, bânileri ile birlikte, elifba tasnifi ile alfabetik tertip edilerek anlatılmıştır. Eser toplam 323 sahifedir. Eserin te’lif tarihi 1348/1929’dur. Müellif mukaddimeden sonra, “mukaddimede söylediğim vechile iş bu eser bilcümle Bursa’da mevcut cevâmîden bâhisdir. Bulabildiğim kadar bânilerini, tarihlerini, terceme-i hâllerini yazacağım... Bunun da adını diğer te’lifâtıma muvâfık ve onların kâfiyesine mutâbık olmak arzusuyla *Medâr-ı Şemsî* tesmiye ettim”⁹⁴ cümlesiyle başladığı eserine ilk olarak Ulucami’yi yazarak başlamıştır. Müellif eserinde “260 kûsür sene Cuma edâ ve salât-ı hamse îfâ ve âyîn-i tarîkat-ı aliyye icrâ edilen” Âsitane-i Mısri’den de bahsetmiş, “202 cevâmî ve mesâcid bir de nokta-yı tevhîd olarak Hazret-i Mısri Efendimin âsitanesini de ilâve ettim”⁹⁵ demiştir. Müellif *Medâr-ı Şemsî*’nin son sayfasında o dönemde Bursa’da bulunan cami ve mescidlerin “Hangi vakitler edâ olduğu ve hangiler mesdûd bulunduğu” konusunda rakamlar vererek eserini bitirmiştir.

Devvâr-ı Şemsî müellifin Bursa medreselerini yazdığı eserdir. Aynı kitabın içinde, yani *Medâr-ı Şemsî*’nin devam eden 324. sahifesinden fihrist ve mukaddime ile başlayan eserde, Mehmet Şemseddin Efendi ilk medrese olarak Orhan Medresesi’ni

⁹³ M.Ş., *Misbâr-ı Şemsî*, s. 848-849, (müellif nüshası, özel kütüphane).

⁹⁴ M.Ş., *Medâr-ı Şemsî*, s. 8-9, (müellif nüshası, özel kütüphane).

⁹⁵ M.Ş., *Medâr-ı Şemsî*, s. 289-292, (müellif nüshası, özel kütüphane).

yazmıştır.⁹⁶ 357. sahifede sona eren eserin toplam sahife sayısı 33'tür. *Devvâr-ı Şemsî* son sahifesinde Ahmet Paşayı Fenâri Medresesi'nden bahisle sona erer. Müellifin Bursa'da bina olmuş 83 medreseden bahsettiği eserin te'lif tarihi 1348/1929'dur. Bu iki eseri için müellif şu beyitleri yazmıştır;

“Cümle cāmî'ler için cem' eyleyüp yazdım kitâb
Eyleyüp her dem ziyâret kim *Medâr*umdur benim

Bursa'da vâkı' medâris cümlesin cem' eyledüm
Nâmını *Devvâr* koydum sâz-kârumdur”⁹⁷

Diyâr-ı Şemsi Mehmet Şemseddin Efendi'nin Bursa tarihiyle ilgili araştırmalarının yer aldığı 800 sayfalık en hacimli eserlerinden biridir. Bir Bursa Tarihi olan eserin te'lif tarihi 1351/1933'dür. Eser için müellif şu beyti yazmıştır;

“Bursa'ya 'â'id bütün târîhî ma'lûmâtdur
Hâk muvaffağ eyledi yazdım *Diyâr*umdur benim”⁹⁸

Mi'yâr-ı Şemsî, Bursa Tarihine dair muhtelif tarih kitaplarındaki yanlışlıkları tashih eden bir eserdir. 1332 Tashihât-ı Şemsî târihidir. Bu eserin bir bölümü 1932'den kapandığı güne kadar “Yeni Fikir Gazetesi”nde R.R. Yücer tarafından “Tarih Yanlışlıkları” başlığıyla yayınlanmıştır.⁹⁹ Bursa'da çıkan "Yeni Fikir, Nu 475-556." gazetesinde 3 Mart 1932 tarihinden itibaren "Bursa Tarihinde Yanlışlar" adıyla 72 sayı yayınlanmıştır. Gazete, bu tefrikanın ilk sayısındaki takdim yazısında şunları kaydetmektedir:

"Mehmet Şemseddin Efendi, Bursa'yı çok seven, Bursa tarihi ile alâkadar olarak bu yolda hayli emek sarfetmiş bulunan bir simâdır. Bursa için yazılan eserlerde rastladığı bazı hataları tespit etmiş, bunları "*Miyâr-ı Şemsî*" adı altında toplamıştır. Bursa tarihine

⁹⁶ M.Ş., *Devvâr-ı Şemsî*, s. 324-327, (müellif nüshası, özel kütüphane).

⁹⁷ *Eş'âr*, s. 414-419.

⁹⁸ *Eş'âr*, s. 414-419.

⁹⁹ Rıza Ruşen Yücer, *a.g.m.*, s. 39, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, *a.g.m.*, s. 40.

taalluk ettiği için bunları memnuniyetle neşrediyoruz."¹⁰⁰ *Medar-ı Şemsî*, Sicill-i Osmanî, Güldeste-i Riyâz-ı İrfân, Meşâhir-i İslâm, Lugat-ı Tarihiyye, Hammer Tarihi, Mir'ât-ı Bursa, Bursa Kılavuzu, Bursa Rehberi, Osmanlı Müellifleri vs. gibi menabide umumiyetle Bursa'yı alakadar eden tarih meselelerine ait hataları¹⁰¹ tashih ettiği bir eserdir. Bu eseriyle ilgili müellif şu beyti yazmıştır. Fakat eserin adını beyitte *Mi'yâr* olarak değil *Ayâr* olarak zikretmiştir;

“Eyledüm taşhîh rivâyât-ı saķîmi ‘acz ile
Maḥķe urdum ḥâlişâne çün ‘Ayârumdur benim”

Müellifin mensur eserlerinden biri de *Bergüzâr-ı Şemsî* adlı eseridir. Allah, Vahdet-i Vücûd, Cem, Sülûk, Tabîat, İnsân, Ahlâk, Tevellâ-Teberrâ, Dervîş, Şeyh, Sa'y, İbret-i Beşer, Hakâyık-ı Eşyâ, Din, Vatan gibi, tasavvufî ve ictimâî konulardan bahseden bir eserdir. Bergüzâr'daki makalelerden bazıları yayınlanmıştır.¹⁰² Eserin Te'lif tarihi; 1334/1916'dır.

“Muḥtelif mevzû‘a dâ‘ir cem‘ u te‘lif itmîşem
Oldı bir ḥayli maķâlât *Bergüzâr*umdur benim”¹⁰³

Dildâr-ı Şemsî müellifin seyahatlerini kaleme aldığı eseridir. Mustafa Kara, müellifin bu eserine bir otobiyografi olarak bakılabileceğini¹⁰⁴ yazmıştır. Bu eserle ilgili çalışma yapmış olan Yusuf Kabakçı şu bilgileri vermektedir:

“Şemseddin Efendi, *Dildâr-ı Şemsî*”nin 332. sayfasında belirttiği üzere seyahatleri boyunca tuttuğu notlarını 20 Şaban - 2 Zi'l-kade 1347'de (31 Ocak – 12 Nisan 1929) tarihleri arasında Osmanlı Türkçesi ve rika yazı tipiyle seyahatnâme tarzında yazmıştır. Eserin bazı sayfalarının altına kurşun kalemle düştüğü tarihler müsveddelerini temize

¹⁰⁰ Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, *a.g.m.*, s. 40.

¹⁰¹ Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, *a.g.m.*, s. 40.

¹⁰² Bkz. Mustafa Tatçı, Mehmed Şemseddin Efendi'nin Makaleleri, *Yedi İklim Dergisi*, S. 70, Ocak 1996, s. 68-69; S. 40, Temmuz 1993, s. 117-118; S. 41, Eylül 1993, s. 42-43; S. 42, Ekim 1993, s. 48-49; S. 45, Ocak 1994, s. 46; S. 46, Şubat 1993, s. 46; S. 62, Mayıs 1995, s. 56.

¹⁰³ *Eş'âr*, s.414-415; 418-419

¹⁰⁴ Mustafa Kara, *Şemseddin Ulusoy, Saklı Tarihin Muhafızı*, Bursa: Osmangazi Belediyesi Yay. , 2016, s. 7.

geçtiği günleri işaret etmektedir. 706 sayfalık eserin ilk 371 sayfasını *Dildâr* teşkil etmektedir. Diğer bölümler ise sırasıyla şunlardır: *İnkisâr-ı Şemsî*: Niyazi-i Mısırî'nin *Mevâidü'l-irfan* adlı eserine yapılan yorumlara dair, 24 sayfa. *Zü'l-fikâr-ı Şemsî*: Çeşitli konulardaki yazıları, 44 sayfa. *İ'tikâr-ı Şemsî*: Muhtelif dinî konular, 38 sayfa. *İ'timâr-ı Şemsî*: Ulu Cami ve içindeki yazılara dair, 30 sayfa. *Gam-güsâr-ı Şemsî*: Manzûm, 7 sayfa. *İzmâr-ı Şemsî*: Manzûm, 17 sayfa. *İzhâr-ı Şemsî*: Manzûm, 16 sayfa. *Bî-dâr-ı Şemsî*: İlmihal bilgileri, 22 sayfa. *İhsâr-ı Şemsî*: Ramazan-ı şerifin, vaaz ve hutbelerin değeri, 20 sayfa, *İ'tizâr-ı Şemsî*: Niyazi-i Mısırî'nin *Divan*'ı ile ilgili görüşler, 13 sayfa, *İzdirâr-ı Şemsî*: Câmî adabı ve ahlâkî meselelere dair, 36 sayfa. *İktiyâr-ı Şemsî*: Sayılara dair, 68 sayfa. (Toplam 706 sayfa) Eserin cilt kısmına yapıştırılan etiket ve içindekiler sayfasının altına büyükçe yazılan 101 rakamı bu eserin Mehmet Şemsettin Efendi'nin hususî kütüphanesindeki sıra numarasını göstermektedir.¹⁰⁵ *Didâr-ı Şemsî*'nin mukaddimesine müellif şu sözlerle başlamıştır;

“Tevfikât-ı Sübhaniyye'ye müsteniden *Dildâr-ı Şemsî* namını verdiğim şu kitabı yazıyorum. Kitabın mündericâtı pir-i destgîrim Cenâb-ı Mısıryü'n-Niyazî kuddise sırruhu Efendimiz'i berâ-yı ziyaret yedi defa Limni'ye azimetimi, gerek esnâ-yı rahda ve gerek oradaki ahvali yazmaktan ibarettir. Ancak madem ki bir seyahatname gibi bir şey olacaktır, hal-i sabâvetimden beri Bursa'dan harice gidildiği ve pederim merhumun memuriyeti dolayısıyla nerelerde bulunduğunu da ilave etmeliği arzu ettim. Çünkü bu bir hatıradır. Varsın benim keşkülde bu da bulunsun.”¹⁰⁶ Müellif bu eseri ile ilgili şu beyti söylemiştir;

“Limni'de itdüm ziyâret yedi kerre Pîr'imî

Nâmına *Dildâr* didüm o feyz-bârumdur benim”¹⁰⁷

Bu bölümde son olarak tanıtacağımız eser, muhteviyatı bakımından önemli olduğunu düşündüğümüz, müellifin *İ'tizâr-ı Şemsî* adlı eseridir. Te'lif tarihi 1345 olan eser, müellifin pîri olan Niyâzî-i Mısırî'nin kelâmına yazdığı şerhdir. Niyazi-i Mısırî'nin

¹⁰⁵ Yusuf Kabakçı, *Mehmet Şemseddin Ulusoy; Dildâr-ı Şemsî*, (Yüksek Lisans Tezi) Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2016 s. 35.

¹⁰⁶ Yusuf Kabakçı, *a.g.e.*, s. 38.

¹⁰⁷ *Eş'âr*, s. 414-415; 418-419.

Divan'ına yapılan bu şerh örneği olan eser toplam 13 sayfa olup *Dildâr-ı Mısrî* adlı eserin içinde bulunan risâleler arasında 590-603 sayfaları arasında yer almaktadır. Müellif bu eseri ile ilgili şu beyti yazmıştır;

“Nuṭṭ-ı Pîr'i eyledim ḥaddümce gūyā ben de şerḥ
İ'tirāf-ı 'aciz ider bu *İ'tizārum*dur benim”¹⁰⁸

Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi, görüldüğü üzere çok velud bir müellifdir. Onu bu yönüyle, Mustafa Kara; “Osmanlı asırlarında Bursa'da yaşayan sufiler arasında eser verme, kitap yazma konusunda bir sınıflandırmaya tabi tutulursa İsmail Hakkı Bursevî'den sonra ikinci sırayı Mehmet Şemseddin Mısrî alır”¹⁰⁹ cümlesiyle değerlendirmiştir.

1.3. Edebî Şahsiyeti

Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi'nin edebî şahsiyetine dair en önemli ipucunu, çok yakın dostlukları olduğunu bildiğimiz pîrdaşı ve sırdaşı Hüseyin Vasâf Efendi vermektedir. Hüseyin Vassâf Efendi'nin bir şiirinde kullandığı bir ifade müellifimizin hem edebî şahsiyetini hem de edebî muhîti¹¹⁰ eleveren, önemli bulduğumuz bir ifadedir. Hüseyin Vassaf bir şiirinde müellifimiz için şunu yazmıştır:

“Dinilse *Mısrî-i şānî* ānā lāyıkdur ol tevcîh
Şehâdet eyleyen āşâr, 'ulüvv-i ḳadre bürhândur”¹¹¹

¹⁰⁸ *Eş'âr*, s. 414-415; 418-419.

¹⁰⁹ Mehmet Şemseddin Ulusoy, *Niyâzî-i Mısrî'nin İzinde Bir Ömür Seyahat, Dildâr-ı Şemsî*, (haz. Mustafa Kara-Yusuf Kabakçı) İstanbul: Dergâh Yay., 2010, s. 6.

¹¹⁰ “*Edebi Muhit*” konusunda ayrıntılı bilgi için bkz: Bilal Kemikli, *Şiir ve Hikmet*, İstanbul: Kitabevi Yay., 2017.

¹¹¹ *Eş'âr*, 707/408.

Bu beyitte yer alan “*Mısrî-i Sanî*” ifadesi Mehmet Şemseddin Efendi’nin edebî şahsiyetini anlamamız için anahtar bir ifadedir. Bu ifade ile Hüseyin Vassâf, müellifimizin edebî şahsiyetini oluşturan şifreleri çözmüştür. Biz de, öncelikle bu ifade etrafında düşünerek bu bölüme başlamanın isabetli olacağını düşündük. Hüseyin Vassâf’ın müellifimize neden “*Mısrî-i Sanî*” dediğinin cevapları aranıp buldukça, onun edebî şahsiyetine dair düşüncenin de kendiliğinden açıklığa kavuşacağını düşünürüz.

Bir mutasavvıf şair olan Mehmet Şemseddin Efendi’nin edebî şahsiyetini anlamak için Niyâzî-i Mısrî mektebini, Halvetîlik muhîtinde yeşeren tasavvufî düşünce geleneğini anlamak gerekecektir. Sonrasında bütün Tekke/Tasavvuf Edebiyatı¹¹² şiir geleneği ve poetikası ve bu geleneğe düşüncesiyle te’sir eden Muhyiddin-i Arabî’yi de anlamak gerekecektir.¹¹³ Bununla birlikte, şairin edebî şahsiyetinin tam manasıyla ortaya konulabilmesi, hayatı hakkında geniş bir bilgiye sahip olunması ve bütün eserlerinin ortaya çıkarılarak detaylı bir şekilde incelenmesi, yetiştiği dönemin ve muhîtin edebî ortamının bilinmesi ile mümkün olacaktır. Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi’nin bütün eserlerinin tam olarak ortaya çıkmamış ve eserlerine ulaşılamamış olması, onun edebî portresinin de tam olarak ortaya çıkmasını zorlaştıran sebeplerdir. Bunun için biz burada, öncelikle, onun edebî şahsiyetine şahitlik eden, başta divânı olmak üzere, görme imkânı bulduğumuz manzum ve mensur eserlerine başvurarak ve kaynaklarda geçen bilgileri, değerlendirmeleri sunarak bir yol takip edeceğiz.

Şüphesiz, müellifimiz Mehmet Şemseddin Ulusoy’un edebî şahsiyetine ve bir sufi şair olarak şiirine, diline şahitlik edenlerin başında aynı dönemde yaşadıkları, Sefîne-i

¹¹² “Türkler’in İslâmiyet’i kabulünden sonra tasavvufun etkisiyle birçok eser kaleme alınmıştır. Türk edebiyatının divan ve halk edebiyatıyla birlikte üç ana kolundan biri olan tekke edebiyatına, teşekkülünden günümüze kadar tasavvufun yanında dinî bilgiler de içerdiğinden “dinî-tasavvufî edebiyat”, tasavvuf ana konuyu oluşturduğundan “tasavvuf edebiyatı”, eserler tekke çevresinde yazıldığından “tekke edebiyatı”, halk diline yakın bir üslûp kullanıldığından “tasavvufî halk edebiyatı”, mutasavvıf Türk şairleri tarafından meydana getirildiğinden son yıllarda “Türk tasavvuf edebiyatı” gibi adlar verilmiştir.” Geniş bilgi için bkz. Azmi Bilgin, “Tekke Edebiyatı”, *DİA*, c.40, İstanbul 2011, s. 381-384.

¹¹³ İrfan ve Şiir Muhitleri konusunda Bilal Kemikli’nin yazdığı makaleler için bkz. Bilal Kemikli, *Şiir ve Hikmet*, İstanbul: Kitabevi Yay., 2017, s. 1-79.

Evliya¹¹⁴ müellifi Hüseyin Vassâf (d.1872-ö.1929)¹¹⁵ gelmektedir. Hüseyin Vassâf, Mehmet Şemseddin Efendi'yi aşağıda alıntılanmış olduğumuz şiirinde “*ferîd-i ehl-i halvet*”, “*zât-ı pür-hakâyık*”, “*dekâyıkda ma‘ârifde hakikat merd-i zî-şân*”, “*ledünnî ‘ilme mazhar*”, “*şi’rde bülbül-i ‘aşk*”, “*kitâb-ı kâ’inâtı şerh iden bir sırr-ı Kur’ân*”, “*edf hoş-gû*”, “*dili memlû*”, “*Mısri-i sâni*” olarak vasıflandırmıştır. Bu vasıflar, Mehmet Şemseddin Efendi'nin manzumelerinin, dili ve mânâsı bakımından dopdolu bir mutasavvıf şairin eseri olduğuna ve onun nazımdaki mevki, makâm ve kemâlâtını tasavvufî yönüyle içiçe değerlendiren ifadelerdir. Vassâf, ‘şiirde aşkın bülbülü’ olan bu kâmil müellife, bu *mürşid-i can*’a bütün eserlerinin şahit olduğunu söyler. Bu vasıfların geçtiği şiirinin tamamı şöyledir;

“Tariḫ-i feyzinũn sâlikleri ‘arrâf-ı vaḥdetdur
Nice erler gelüp geçmiş bu yer şeh-râh-ı ‘irfândur
Teveccũh-kerde-i Mışrî Cenâb-ı řeyḫ řaḫfî’dür
Riyâzet-kâr-ı ‘ârif vâşıl-ı bezm-i ḫalîlândur

Gelüp encâl-i neslinden Muḫammed şemsi-i Mışrî
Cihâna revnaḫ-ârâ nũr-ı ‘ayn-ı cümle bârândur

Duyunca derd-i cânı bâdiye becây-ı ‘aşḫ olmuş
Ferîd-i ehl-i ḫalvet ma‘rifetdür zikre şâyândur

Bu zât-ı pür-ḫakâyıḫ âstân-ı Pîr’de post-pîrâ
Deḫâyıkda ma‘ârifde ḫaḫîḫat merd-i zî-şândur

¹¹⁴ Hüseyin Vassâf, *Sefîne-i Evliyâ*, (nşr: Mehmet Akkuş-Ali Yılmaz), c.5, İstanbul: Kitabevi Yay., 2006, s. 103-120.

¹¹⁵ Hayatı ve eserleri için bkz: İsmail Kasap, *Hüseyin Vassâf ve Divanı*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1996, s. 4-13; Cemal Kurnaz-Mustafa Tatcı, “Hüseyin Vassâf”, *DİA*, c.19, İstanbul 1999, s. 18-19.

Ledünnî ‘ilme mazhardur bütün âşârı şâhiddür
Şi‘rde bülbül-i ‘aşkdur esîr-i zülf-i cânândur

Dinilse *Mışri-i Şânî* ânâ lâyıkdur ol tevcîh
Şehâdet eyleyen âşâr, ‘ulüvv-i kadre bürhândur

Vücûdı ‘âlem-i ‘irfâna zînet-bağış olur el-hağ
Kitâb-ı kâ’inâtı şerh iden bir sırr-ı Kur‘ân'dur

O kâמידür mükemmildür sezâ-yı medh u tekrîmdür
Bütün âdâb ü erkânı bilen bir mürşid-i cândur

Çanâ‘atkâr edîb hoş-gü nezâketle dili memlû’
Yüzünde şems-i ‘irfân ‘ayn-ı Mışri pertev-efşândur”¹¹⁶

Hüseyin Vassâf’a göre, Mehmet Şemseddin Efendi bir *Mışri-i Sâni*’dir. Şiirini mayalayan mektep, pîri olan Niyâzî-i Mısrî’nin mektebidir. Müellifimiz, külliyyatı içinde manzum eserleri arasında önemli bir yere sahip olan *Eş‘âr-ı Şemsî*’de ve diğer dîvânı olan *Güftâr-ı Şemsî*’de, Şeyhi Niyâzî-i Mısrî’nin birçok gazeline nazire yazmış ve birçok gazelini tahmîs etmiştir. *Eş‘âr-ı Şemsî*’de 58 tahmîs, 10 nazîre bulunurken, *Güftâr-ı Şemsî*’de 23 tahmîs, 5 nazîre tesbit ettik. Her iki dîvânında Niyâzî-i Mısrî’nin şiirlerine yaptığı toplam 81 tahmîs, müellif Mehmet Şemseddin Efendi’yi, Hüseyin Vassâf’ın “*Mışri-i Sâni*” olarak vasıflandırmasının sebeplerinden biri olarak sayılabilir. Mehmet Şemseddin Ulusoy, şeyhi Niyâzî-i Mısrî’ye, Azbî’den¹¹⁷ (ö.1160/1747) sonra en çok tahmîs yapan şairdir. Yine *Eş‘âr-ı Şemsî* müellifinin, Niyâzî-i Mısrî’ye pek çok medhiyesi vardır.

¹¹⁶ *Eş‘âr*, 707/408.

¹¹⁷ Azbî, Niyâzî-i Mısrî’nin halifelerindedir. Niyâzî-i Mısrî’nin gazellerini baştan sona tahmîs ettiği “*Dîvân-ı Tahmîs-i Niyâzî-i Mısrî*” isimli bir dîvânı vardır. *Dîvân* hicri 1284 yılında basılmıştır. Geniş bilgi için bkz., Mehmet Erol, *Azbî Dîvânı*, (Doktora tezi), Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2002; Abdullah Çaylıoğlu, *Niyâzî-i Mısrî Şerhleri*, (Yüksek lisans tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1994.

Bursa’da Niyâzî-i Mısrî Dergâhı'nın son şeyhi olan Mehmed Şemseddîn Efendi¹¹⁸, ismini, eserlerinde “Mehmet Şemseddin el-Mısrî” olarak yazmıştır. Onun, şeyhi Niyâzî-i Mısrî’ye hayranlığı ve aşkı “Mısrî” sıfatını kullanacak derece o kadar ileridir ki, bu aşkıyla, Limni’de medfun olan şeyhini yedi defa ziyarette bulunmuştur. Müellif bu ziyaret ve seyahatlerini de, önemli mensur eserlerinden olan *Dildâr-ı Şemsî*’de kaleme almıştır. Bu seyahatlerden birinde söylediği şu mısralarında şeyhine olan düşkünlüğünü veciz bir dille anlatmaktadır:

“Dergeh-i Mısrî’de hâdim olduğum devlet yeter
Hizmetle iftihâr etmek bana izzet yeter
Hamdü-li’llâh hâk-i pâ-y-i Hazret-i Pîr’e bugün
Şevkiyle vechini sürmek Şemsî’ye rif’at yeter”¹¹⁹

Niyâzî-i Mısrî’nin menâkıbnâmesini kaleme aldığı *Gülzâr-ı Mısrî*’de, Pîr’i için Mehmet Şemseddin Efendi’nin yazdığı şu cümleler, Mısrî mektebinin tasavvufi neşvesinin menbana ve menşesine dair ifadelerdir:

“Her velî, evvelce geçen evliyâullahın birine min ciheti’t-tecellî benzer. Cenâb-ı Pîr’in nutuklarına bakılırsa neş’e-i Muhyiddîn ve Âşık Yûnus görülür. Bazı ilâhîlerinde de bunu imâ ettiklerine tesâdüf ediliyor.”¹²⁰

“Kâf-ı dil ankâsıyım sırrun âşinâsıyım
Endîşeler hâsıyım ad oldu insân bana

Niyâzî’nin dilinden Yûnus durur söyleyen
Herkes çü cân gerek Yûnus durur cân bana”¹²¹

Mehmet Şemseddin Efendi’nin de Niyâzî-i Mısrî’ye bir nazîresi şöyledir;

¹¹⁸ Mehmet Şemseddin Efendi, Atinalı Ali Rıza Efendi Dergâhı şeyhi Mustafa Lütfullah Efendi’nin (ö.1321/1903) yanında seyr u sülûkunu tamamlayarak Mısrî Dergâhı’na 1310/1892 tarihinde postnişîn olmuş ve tekkelerin kapatıldığı 1925 yılına kadar 33 yıl Mısrî Dergâhı’nın son şeyhi olmuştur. bkz. Mustafa Kara, *Türk Tasavvuf Tarihi Araştırmaları*, İstanbul: Dergâh Yay., 2010, s. 295.

¹¹⁹ Mehmet Şemseddin Ulusoy, *Niyâzî-i Mısrî’nin İzinde Bir Ömür Seyahat, Dildâr-ı Şemsî*, (haz. Mustafa-Kara-Yusuf Kabakçı), İstanbul: Dergâh Yay., 2010, s. 39.

¹²⁰ Mehmet Şemseddin Ulusoy, *Gülzâr-ı Mısrî*, s. 441 (Müellif Nüshası, Özel Kütüphane)

¹²¹ M.Ş., *Gülzâr-ı Mısrî*, s. 440.

“P̄irim baña burhān imiş bahırlar ne kān imiş
Mıřrī’ye Yūnus cān imiř Őemsī Niyāzī cān bana”¹²²

“Yūnus dimiř muķaddem
Mıřrī gibi ben direm
O dem bu dem hep bu dem
Çāğırırım dost dost”

“Őemsī Mıřrī elinden
Kokđum anuñ gūlünden
Niyāzī’ nūñ dilinden
Çāğırırım dost dost”¹²³

Şeyhi Niyāzī-i Mısrī’nin dilinde Yunus söylerken, Őemsī Mısrī dilinde ise hem Yunus, hem de Niyāzī Mısrī söyler. O da, Yunus’un mukaddem, sonrasında da Őeyhinin çağırıldığı dille ve gönülle “çağırırım dost dost” derken, Yunus ve Niyāzī-i Mısrī ile dildaş olduğunu ilān eder. Müellifimiz, şu nazīresinde de aynı düşüncesini başka bir dille ifade etmiştir:

“Āl-i ‘Abā yolundan
P̄irūñ tutdum elinden
Őemsī Mıřrī dilinden
Çağırırım dost dost”¹²⁴

Yine müellifimiz, Şeyhu’l-Ekber Muhyiddīn ‘Arabī için *Eş’âr-ı Őemsī*’de yazdığı ve aşağıda bir bölümünü alıntıladığımız medhiyyesinde, “*Muhyiddīn ü Bedreddīn ittiler*

¹²² *Eş’âr*, 41/31.

¹²³ *Eş’âr*, 74/51-52.

¹²⁴ *Eş’âr*, 73/51.

ihyâ-yı dîn /Deryâ Niyâzî Fusûs enhâridur Vâridât”¹²⁵ diyen Pîr’i ile aynı neşve içinde olduğunu ve aynı mektebe aidiyyetini bir kez daha ızhâr eder.

“Re’îsü'l-aşfiyâ sensüñ meded yâ Şeyh Muhyiddîn
Enîsü'l-etķiyâ sensüñ meded yâ Şeyh Muhyiddîn

Saña ĥatm-i velâyet nâminı virmiş Rasûlu'llâh
Vaşî-i Muştafâ sensüñ meded yâ Şeyh Muhyiddîn

Cenâb-ı Şeyh-i Ekber ġavş-ı a‘zam ħuţb-ı efĥamsın
Ki ĥatmü'l-evliyâ sensüñ meded yâ Şeyh Muhyiddîn

Senüñ âşâr-ı ‘irfânuñ *Fütûĥât* ü *Fuşûş*’uñla
İmâm ü muĥtedâ sensüñ meded yâ Şeyh Muhyiddîn

Bütün ehl-i tarîķ pîrânı kılmışdur seni mürşid
Hidâyet-intimâ sensüñ meded yâ Şeyh Muhyiddîn

Zuhûruñ mazhar-ı tâmm-ı İlâhîdür şek itmem ben
‘Alîm-i sırr-ı *bâ* sensüñ meded yâ Şeyh Muhyiddîn

Senüñ sırruña mazhardur Cenâb-ı Pirimiz Mışrî
Bu Şems’e pîşvâ sensüñ meded yâ Şeyh Muhyiddîn”¹²⁶

Hakeza, *Eş’âr-ı Şemsî*’de yer alan şu beyitleri de onun baġlı olduġu Halvetî-Mısrî mektebbine işaret eden sözleridir;

¹²⁵ Kenan Erdoġan, *Niyâzî-i Mısrî, Hayatı, Edebî Kiřiliġi, Eserleri ve Dîvânı*, Ankara: Akçaġ Yay. 2008, s. 184.

¹²⁶ Şiirin tamamı için bkz; *Eş’âr*, 465/273.

“Sözlerim ‘ilm-i ledündür fehm ider ehl-i kemâl
Söyleyen ancak dilimden MıŖrî sultânım benim”

“Feyz-i ma‘ nâ-yı Niyâzî sende oldu rû-nümâ
Söyleyen oldur yazarsuñ saña ne fermân ola”¹²⁷

“Şanma benden zâhir oldu nuṭṭ-ı MıŖrî’dür sözüm
Şûretîler anlamazlar zevḳ-i ma‘ nâdur sözüm

Himmet-i Sultân-ı MıŖrî oldu erzân ‘âcize
Bu tulû‘ ât ol Cenâb’uñ bil ki luṭfidür sözüm

Şemsî bî-kes ‘âcize elṭâf-ı ḳudsiyyesidür
Bu lisân benden degildür nuṭṭ-ı Şahfî’dür sözüm¹²⁸

“Şerâb-ı ‘aşḳ ile sekrân
Ceddim Şahfî’nüñ bu lisân
Şems-i MıŖrî’ye nümâyân
MıŖrîliler dirler bize”¹²⁹

Niyâzî-i MıŖrî’den sonra Halvetî-MıŖrî tarîkinin halifeleri arasında pek çok mutasavvıf şair ve âlim yetişmiştir. Niyâzî-i MıŖrî’nin halife ve müritlerinin hemen hepsi Mevlevîlikteki gibi şiir ve edebiyata âşinâ ve pek çoğu şairdir.¹³⁰ Mehmet Sahfî Efendi

¹²⁷ *Eş’âr*, 55/41.

¹²⁸ *Eş’âr*, 405/241. Beyitte geçen Sahfî, MıŖrî Dergâhı’nda 1125-1146 yılları arasında postnişin olarak bulunmuş Şeyh Mehmet Sahfî Efendi (ö.1146/1737)’dir. bkz. Mehmet Şemseddin Ulusoy, *Bursa Dergâhları, Yâdigâr-ı Şemsî I-II*, (haz. Mustafa-Kara-Kadir Atlansoy) Bursa: Uludağ Yay., 1997, s. 524.

¹²⁹ *Eş’âr*, 535/314.

¹³⁰ Kenan Erdoğan, *Niyâzî-i MıŖrî, Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri ve Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yay. 2008, s. 105.

(ö.1146/1737)¹³¹. Azbî Efendi (ö.1160/1747), Gazzîzâde Abdüllatif Efendi (ö.1247/1831), Zâik Efendi (ö.1269/1852)¹³² bunlardan birkaçıdır. Mehmet Şemseddin Efendi bu bereketli muhîtin son temsilcilerinden biridir. Böyle bir edebî muhitin, Mehmet Şemseddin Efendi'in edebî şahsiyetine etkisi şüphe götürmez bir gerçektir.

Buraya kadar müellifimizin bir mutasavvıf şair olarak edebî şahsiyetini oluşturan kendinden önceki muhîti hakkında bilgi vermeye çalıştık. Bu bilgileri, Hüseyin Vassâf'ın onun için söylediği “*Mısrî-i Sâni*” sözünden yola çıkarak temellendirmeye çalıştık. Bundan sonra, kendi muasırı olan dostlarının ve kendisinden sonra gelen araştırmacıların müellifimizin edebî şahsiyetine yönelik değerlendirmelerini ve müellifimizin kendi eserlerine bakarak daha çok nâsirliği yönüyle konumuza devam edeceğiz.

Mehmet Şemseddin Ulusoy yaşadığı dönemde pek çok şair, mutasavvıf ve müellifle görüşmüştür. Hüseyin Vassâf (1872-1929), Ahmet Amiş Efendi (1807-1920)¹³³, Seyyid Abdülkâdir Belhî (1839-1923)¹³⁴, İbnülemin Mahmut Kemal İnal (d.1871-ö.1957), Tâhirü'l Mevlevî (1877-1951)¹³⁵, Bursalı Mehmet Tâhir Bey (d.1861-ö.1925)¹³⁶, Emrî Murat Efendi (d.1850-ö.1916)¹³⁷, Mehmet Ali Aynî (d.1869-ö.1945)¹³⁸, Kâmil

¹³¹ Mehmet Sahfî Efendi Bursa Mısrî Dergâhı'nda 1125-1146 arasında postnişin olarak bulunan, müellifimizin “cedd-i emcedim” dediği, Halvetî-Mısrî şairlerdendir. Mehmet Şemseddin Ulusoy, Sahfî'nin hayatı ve şiirlerinden örneklere, *Gülzâr-ı Mısrî*'de yer vermiştir. bkz. M.Ş., *Gülzâr-ı Mısrî*, s. 514-527.

¹³² Bilgi için bkz: Mustafa Kara, *Bursa'da Tarikatlar ve Tekkeler*, Bursa: Sır Yayıncılık, 2001, s. 407-428; Mehmet Erol, *Azbî Dîvânı*, (Doktora tezi), Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 2002; Engin Karakoyun, *Zâik Dîvânı*, (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2007.

¹³³ Hayatı ile ilgili bkz.; Nihat Azamat, “Ahmet Amiş Efendi”, *DİA*, c. 2, İstanbul 1989 s. 43-44.

¹³⁴ Hayatı ve eserleri için bkz.; Mehmet Hilmi Alkan, *Abdülkâdir-i Belhî'nin Sunûhât-ı İlâhiyye Mesnevîsi ve Abdülbâki Gölpınarlı'nın Manzum Türkçe Çevirisi*, (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2005; Mehmet Şemseddin Efendi, Seyyid Abdülkâdir Belhî ile ilgili bir hatırasını *Dildâr-ı Şemsî*'de şöyle nakleder. “Perşembe günü biraderle köprüye geldik. Doktor Kadir Efendi ile görüştük, Eyüb Sultan'a gittik, Kur'an-ı Kerim'den sonra indimde en aziz bildiğim kitab *Yenabi'u'l-Mevdede*'nin câmii olan zatı ziyaret etmek bende bir arzû-yı şedid idi. Kadir Efendi oraya mensupmuş her neyse Nişancı'da Murad Molla Dergâhı'na geldik. Süleyman Efendi Hazretleri'ni ziyaret ettim. Esna-yı tevcihimde kabrinin üstünde nurlar tele'uv ediyor gibi geldi. Ba'dehû mahdumları eş-Şeyh Seyyid Abdülkadir Efendi Hazretleri'nin nezdine dahil olduk, elini öptük çok iltifât buyurdular. Fakirin *Yâdigâr-ı Şemsî*'den ve bir iki medhiyye-i şah-ı velayetten bilahire göndermişim artık Bursalılar'dan kimseyi gördüler mi fakire selam gönderirlerdi, kendileri muhibb-i ehl-i beyt ve ehl-i beyte ihanet edenlere ve yan bakanlara karşı bizâre-i bî-muhabbe idiler. Aramızda bazı sohbetler geçti, biraderin bazı sualine cevaplar verdiler, birbirimizi tanıttık, ba'dehû oradan Selâmi Dergâhı'na geldik.” M.Ş., *Dildâr-ı Şemsî*, (haz. Mustafa Kara-Yusuf Kabakçı), İstanbul: Dergâh Yay., 2010, s. 128.

¹³⁵ Hayatı, eserleri ve şiirleri için bkz.; Zülfikar Güngör, *Tâhirü'l-Mevlevî (Olgun)*, *Hayatı, Eserleri ve Dîni Edebiyatla İlgili Şiirleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1994.

¹³⁶ Hayatı ile ilgili bkz.; Ömer Faruk Akün, “Bursalı Mehmet Tâhir”, *DİA*, c. 6, İstanbul 1992, s. 452-461.

¹³⁷ bkz.; İbrahim İmran Öztahtalı, *Bursalı Emrî Efendi ve Dîvânı*, Bursa: Yıldırım Belediyesi Yay., 2017.

¹³⁸ bkz.; İsmail Arar, “Mehmet Ali Aynî”, *DİA*, c. 4, İstanbul 1991, s. 273-275.

Kepeciođlu¹³⁹ gibi isimlerle çok yakın dostlukları olmuştur. Hüseyin Vassâf ile olan yakınlığına daha önce değinmiştik. Burada, İbnülemin Mahmut Kemal İnal zikretmemiz gereken önemli müelliflerden biridir. İbnülemin, Mehmet Şemseddin Efendi ile ilgili şunları yazmıştır¹⁴⁰: “Memleketlerinde son zamanlarda onun gibi himmetli, gayretli bir müellif yetiştiği için umum Bursa’lılar, bilhassa ilme mensub olanlar iftihar etmeli ve eserlerini bastırarak ziya’dan kurtarmaya çalışmalıdırlar. Çünkü onun gibi bir gayret-i mücesseme her vakit yetişmez. Biz birbirimizin hâl-i hazînini pek iyi biliriz. Yankesici gibi şundan bundan çarparak değil, mezâhim ve müşkilat ile pençeleşerek cehd-i zâfî ile ortaya koyduğumuz eserler uğrunda neler çektiğimizi ancak hem-hâlimiz olanlar takdir ederler.”¹⁴¹

Mehmet Şemseddin Efendi’nin edebî şahsiyeti ile ilgili üzerinde durulması gereken önemli bir konu da onun Bursa târihi ile ilgili eserleridir. Eserleri bölümünde ele aldığımız bu kitaplar arasında, *Diyâr-ı Şemsî* (Bursa Tarihi), *Karar-ı Şemsî* (Bursa Kabristanları), *Medâr-ı Şemsî* (Bursa Câmileri), *Devvâr-ı Şemsî* (Bursa Medreseleri), *Hâksâr-ı Şemsî* (Bursa Türbeleri), *Mi’yâr-ı Şemsî* (Bursa Tarihi ile ilgili yapılan yanlışlarına dair), *Ezhâr-ı Şemsî* (Bursalı Şairler Tezkiresi), *Yâdigâr-ı Şemsî* (Bursa Dergâhları), *Bahâr-ı Şemsî* (Bursalı Ulemâ, Hulefâ, Şuarâ, Fuzelâ ve Urefâ’nın ahvaline dair), *İntizâr-ı Şemsî* (Bursa’da bazı dîni, millî ve vatanî âdet ve geleneklere dair) adlı eserlerini sayabiliriz. Bursa ile ilgili bu kadar çok eser kaleme alan bir müellif olarak Mehmet Şemseddin Efendi bu bakımdan tekdir. İbnülemin Mahmut Kemal İnal ile birlikte müellifimizi son günlerinde hastanede ziyaret eden Hikmet Turhan Dağlıoğlu’nun, Mehmet Şemseddin Efendi’yi, vefatından bir yıl sonra yazdığı bir yazısındaki şu cümleleri ile vasf etmiş olması müellifimizin tarihçiliği konusunda yerini ve önemini tayin eden ifadelerdir: “İstanbul’da 9 Teşrinievvel 1936 Cuma günü vefat eden Mehmed Şemseddin Ulusoy, Bursa’nın yetiştirdiği değerli şahsiyetlerdendir. Şemseddin Efendi’yi eserleri itibariyle, *Güldeste-i Riyâz-ı İrfan* sahibi İsmail Belig

¹³⁹ bkz.; Ali Birinci, “Kamil Kepecioğlu”, *DİA*, c. 25, İstanbul 2002, s. 263-264.

¹⁴⁰ Mehmet Şemseddin (Ulusoy) Efendi’nin hayatı ve eserleri ile ilgili, kendi döneminde yaşamış dostları ve müelliflerin; vefatından sonra bazı araştırmacıların kaleme aldıkları yazıları, Mustafa Kara’nın hazırlamış olduğu, *M.Şemseddin Ulusoy, Saklı Tarihin Muhafızı* adıyla neşrolunan kitapta derlenmiştir.

¹⁴¹ İbnü’l-Emin Mahmut Kemal İnal, *Son Asır Türk Şairleri*, c.IV, İstanbul: Dergâh Yay. 1988, s.1807.

Efendi ile Bursa tarihini yazmış olan Baldırzâde Mehmed Selisî ve Bursa vefeyâtını kaydetmiş bulunan Gazzîzâde Abdülatif Efendilerden daha üstün sayabiliriz.”¹⁴²

Bursa, müellifimiz için önemli bir şehirdir ve müellifimiz bu şehre gönülden bağlıdır. “Hubbü’l-vatan mine’l-îman” başlıklı şiiri onun gönlündeki Bursa’yı anlatır;

“Tevhîdin evvel diyorlar baḳ binâsı Bursa'nuñ

Yâr u aḡyârũ dilinde heb ŧenâsı Bursa'nuñ

Baḳ zılar üç biñ didiler baḳ zılar beŧ biñ sene

Ḳaldı mechũl kimse bilmez ibtidâsı Bursa'nuñ

Feth idüp ‘Oŧmân ü Orḡan Bursa'yı küffârdan

Yedi yüz yigirmi altı ihtidâsı Bursa'nuñ

Bursa'yı medḡ eylemek mümkün degildür vaŧ idem

Evvelâ taḳ dâda gelmez evliyâsı Bursa'nuñ

ŧuları ḡâyetle mebzũl elli altmış dinilür

Herkesũn ‘indinde maḡbũldür hevâsı Bursa’nuñ

Var Keŧiŧ taḡı gibi ḡâyet hevâ-dar mevḳi’i

Medḡe ŧâyândur egerçi var cefâsı Bursa'nuñ

Her gelen tebdîl ider âb u hevâsıdur müfîd

Ḳasteler için muḡaḡḡaḡdur devâsı Bursa'nuñ

¹⁴² Mehmet Turhan Daḡloḡlu, “Bursa Tarihi Araŧırmacılarından Mehmet ŧemseddin Ulusoy”, *Ülkü Halkevleri Dergisi*, 1937, S.53, s. 385.

Üç nev' kudret şuyı var birisi olmuş Çelik
Biri Kükürd biri Gümüş kablucası Bursa'nuñ

Her birisi ayrı ayrı derdlere oldı devā
Kā'inātda çünki meşhürdur şifası Bursa'nuñ

Her taraf olmuş mesire tağı bağı yaylası
Nāmına dindi Yeşil Bursa ovası Bursa'nuñ

Ulucāmi' a dimişlerdür Maķām-ı Hamse
Fī'l-ħaķīķa mişli yoķdur bir dahāsı Bursa'nuñ

Ĥazret-i Sulţān Emīr Üftāde Mışrı gibiler
İtdiler ĥidmet bu cāmi' de kübrāsı Bursa'nuñ

Anda cem' olmuş ricālū'l-ġayb mevcūd dā'imā
Müctemi' dür anda cümle aşfiyāsı Bursa'nuñ

İki yüzden fazla cāmi' vü mesācidi var
Yetmiş geçmiş tekāyā pişvāsı Bursa'nuñ

Çok mü'ellifle muşannif evliyā vü aşfiyā
Ĥaddi yoķ gelmez ĥisāba reh-nümāsı Bursa'nuñ

Var Fenārī Monlā Ĥüsrev Monla Gürānī Yegān
'Ālim ü fāzıllaruñ yoķ intihāsı Bursa'nuñ

Cennet-i dünyā dinilse her kişi tařdıķ ider
Baħtiyārdur şübhesiz bāy u gedāsı Bursa'nuñ

Ĥaķ nazardan keyd-i a' dādan hemişe ĥıfz ide
Yok miřāli medħa řāyāndur fezāsı Bursa'nuñ

Dergeh-i Mışrı' de ĥādim şemsi-i Mışrı didi
On toķuz ebyāt ile oldu řenāsı Bursa'nuñ"¹⁴³

Bursa, Mehmet şemseddin (Ulusoy) Efendi'nin tasavvufi ve edebi şahsiyetinin, ayrılmaz bir parçasıdır. M. şemseddin Ulusoy ile ilgili yazı kaleme alanlardan biri de *Bursa Kütüğü* adlı kitabın müellifi Kamil Kepecioğlu'dur: "Bu himmetli şeyh ömrünü boş geçirmemiş ve memleketi olan Bursa'da yetişmiş ālimlere, şeyhlere, şairlere, Bursa kabirlerinde medfun meřāhire, Bursa cāmilerine, Bursa türbelerine dair büyük ve küçük birçok eser yazmıştır. Ayrıca bir dıvānı da vardır. *Yādigār-ı şemsi* adındaki tekkelerden bāhis eserinin yarısı basılmıştır. Diğerleri basılmamıştır. Yıldırım'ın türbesinin kitabesini okumak için dört beş defa oraya kadar gidip gelmiştir. Eseri sırf Türkçedir. Bursa Sicilleri'ni bir müddet tedkik etmiş ve Bursa'da kurulan Türk Tarih Encümeni Bursa şubesi reisliğinde bulunmuş ve Bursa tarihine çok büyük hizmetler yapmıştır. Mükemmel bir kütüphanesi ve nālide hattatların yazılarından mürekkep koleksiyonu vardır. *Lutfi Paşa Tarihi*'nin Türkiye'de yegāne yazma nüshası bu zatın kütüphanesinde vardır. Yegāne emeli bu kitaplarının bastırılması ise de, bunu tahakkuk ettirmeden ölmesi çok teessürü mucip olmuştur. Bu zatın karakteri hakkında yüzlerce sayfalık yazı yazılsa, yine faziletleri, iyi tabiatları anlatmak kabil olmaz. Muhterem üstadımın hatırasını burada ĥürmetle anmayı bir vazife ve bir vicdan borcu biliyorum.¹⁴⁴

Müellifimizin tarihçiliği, tasavvufi şahsiyeti ve şairliği ile ilgili yazı kaleme alanlardan biri de son devir sosyologlarından, iktisatçı ve fikir adamı Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu (d.1901-ö.1974)'dur.¹⁴⁵ Mehmet şemseddin Efendi'nin vefātından beş yıl

¹⁴³ *Eş'ār*, s. 210-211.

¹⁴⁴ Kāmil Kepecioğlu, *Bursa Kütüğü*, (Haz. Komisyon), c. 4, Bursa: Kùltür A.ř. Yay. 2009, s. 227.

¹⁴⁵ Hayatı ile ilgili bkz., Mustafa E. Erkal, "Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu", *DİA*, c. 13, İstanbul 1996, s. 28-30.

sonra 1941 yılında “*Bursa Müverrihlerinden Mehmet Şemseddin Efendi*” başlığıyla kaleme alınmış yazıda¹⁴⁶ müellifimizin hayatı ve eserleri ile ilgili bilgi verilmiş ve müellifimizin “otodidakt tiplerden” olduğu vurgulanmıştır. M. Şemseddin Efendi’nin *Mi’yâr-ı Şemsî* adlı Bursa tarihinde yapılan yanlışları kaleme aldığı eserinden bahseden Z. Fahri Fındıkoğlu, makalesini şu cümlelerle bitirmiştir;

“Müellifimizin alaka veren taraflarından biri de tasavvuf edebiyatını devam ettiren şairliğidir. Aruza oldukça hakim olan Mehmet Şemseddin Efendi, bilhassa maneviyatına derinden bağlı bulunduğu Niyazî-i Mısırî ile uzayan bir nev’i ananesini Bursa’da devam ettirmiştir. Bu şiirinden seçtiğimiz şu üç beyit:

Canıma ben zat-ı Hak’tan gayrı canan istemem
Bende-i Âl-i Abâ’dan özge canan istemem

Men aref’le ‘*semme vechullah*’ rumuzun anlamak
Vech-i mutlak ru’yetinden gayrı seyran istemem

Kendini bilsin diye halkı yarattı Müsteân
Hakkı bilmek bana kâfi başka irfan istemem

Bize Sokrat’ın felsefedeki ‘nefsini bil’ düsturunun İslam-Türk âlemindeki intişârını gösteren bir vesika addedilebilir. Ananesi artık sona eren bir edebî nevin son numûnelerinden biri olmak itibariyle de tarihî bir kıymet kazanmaktadır.

Bu vesile ile Mehmet Şemseddin’in Türkiye’nin içtimai yürüyüşüne nasıl intibak eden tabii bir münevver tipi olduğuna işaret etmek lazımdır. Tasavvur ediniz ki, Niyazi-i Mısırî’den gelen bir tarîkatın Bursa’daki şefliğini¹⁴⁷ yapan müellif, inkılaptan sonra gerek ulema gerek meşayih tabakasına mensup bir çok kimselerin pasif ve küskün kalmalarına mukabil, faal ve müessir kabiliyetlerini yeni Türkiye’nin inkılapçı Bursa’sı uğrunda sarf etmesini bilmiş, Halkevinin edebiyat ve tarih şubesine reislik etmiş, *Miyâr-ı Şemsî*’sini

¹⁴⁶ Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu’nun bu yazısı ile ilgili Mustafa Kara’nın değerlendirmesi için bkz.; Mustafa Kara, *Mehmet Şemseddin Ulusoy, Saklı Tarihin Muhafızı*, Bursa: Osmangazi Belediyesi Yay. 2016, s. 43-45.

¹⁴⁷ Dönemin siyâsi atmosferinden dolayı, dini hayat açısından en garib yılların yaşandığı otuzlu yıllarda kaleme alınan bu makalede, “şeyh” kelimesi yerine “şef” kelimesi kullanılmış. bkz. Mustafa Kara, *a.g.e.*, s. 44.

Bursa Tarihinde Yanlıklar başlığı ile tebdil ederek yeni harflerle neşreylemiş, bu suretle kıyafet, harf ve şekil tebeddüllerine rağmen eski Bursa'yı yeni Bursa'ya bağlayan bağları muhafaza etmek sırrını sezebilmiştir. 1867'de Bursa'da doğan Osmanlı devri münevverinin 1923'ten sonraki Türkiye'ye de layık bir münevver olabileceğine misal arz eden Mehmet Şemseddin'i bu bakımdan yapma olmayan tabii münevver tipine numune addediyoruz.

Belki de bu, müellifimiz tasavvufun inceliğini, hayatı sevmek ve irşad işinin şartsız ve kayıtsız her zaman için her çeşit şerait içinde zaruri olduğunu bilmek terbiyesini ne kadar derinden kavradığını gösterir. Devrimizin değişmesi karşısında seciye ve şahsiyetini muhafaza ederek ve tarikat tasavvufunu adeta cemiyet tasavvufuna kalbeyerek cemiyette de Allah'ın tecellilerini gören ve içtimai yürüyüşü Sünnetullah'ın icaplarına tabi addeleyen Mehmet Şemseddin'i ölümünün beşinci yılında hürmet ile yad etmek her Türkün daha evvel her Bursalının vazifesi olmalıdır.”

Bir mutasavvıf, bir şâir, bir münevver ve bir Bursa tarihçisi olarak bugüne kadar yapılan araştırmalar ve hakkında yazılan yazılarda müellifimiz Mehmet Şemseddin Efendi'nin edebî şahsiyyetine ve mutasavvıf kişiliğine dair en isabetli makaleleri kaleme alanın Mustafa Kara olduğunu düşünüyoruz. Müellifin hem manzum hem de mensur pek çok eserini tetkik eden ve bir kısmını neşreden Mustafa Kara, müellifimizle ilgili kaleme aldığı “*Bir Şeyh Efendi'nin Meşrutiyet ve Cumhuriyet'e Bakışı*”¹⁴⁸ başlıklı makalesinde bir “Geçiş Dönemi Aydını”nın portresini yazmıştır:

“Kültür devrimleriyle yüzyüze gelen toplumların aydınlarında genellikle “ikili” bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu aydınlar “eski”yi iyi tanıdıkları için ondan bir anda vazgeçmemekte “yeni”yi arzu etmekle birlikte ona bir anda ısınmamaktadırlar. Bu durum fikrî çelişki ve bocalamalara sebep olmakta, eski ile yeni arasında kurulması gereken “köprü”ler yeterli sağlamlıkta inşa edilememektedir.

Şemseddin Efendi gibi, dinî ve tasavvufî hayatın tam merkezinde bulunmuş, medrese tahsili yapmış, tekkede yetişmiş ve senelerce tekkenin coşkunu havasını teneffüs etmiş, sesli zikir meclislerinin ihtişamını yaşamış bir insan bu müesseselerden bir anda vazgeçebilir mi? Hızla dönen bir “çark”ı aynı zamanda durdurmak ve dondurmak

¹⁴⁸ İlgili makale için bkz. Mustafa Kara, *Türk Tasavvuf Tarihi Araştırmaları*, İstanbul: Dergâh Yay., 2010, s. 294-310.

mümkün müdür? 1925'ten sonra herhangi bir kimse olarak aynı binada yaşayan Şemseddin Efendi renkli hatıralarla dolu eski günlerini nasıl yadediyordu? ... Veliler gülistanının bülbülü olan Mısrî susmanın, susturulmanın derin hüznünü terennüm etmekte, eski günlerini hasretle yadettmektedir, gözyaşıyla inlemektedir.” Müellifimizle ilgili bir diğer makalesine ise şu cümlelerle başlıyor Mustafa Kara; “1326-1926 yılları arasında Bursa’da yaşayan yüzlerce mutasavvıftan en çok eser yazan hangisidir?” sorusunun cevabı bellidir: İsmail Hakkı Bursevî. Aynı tarihler arasında Bursa’da hizmet veren kalem erbabı sûfilerden bu şehrin kültürü ile ilgili en çok eser veren kimdir sorusunun cevabı ise Mehmed Şemseddin Ulusoy’dur.”¹⁴⁹

19. yüzyılın son çeyreği ve 20. yüzyılın ilk çeyreğini yaşamış bir mutasavvıf müelliftir Mehmet Şemseddin Ulusoy. Bir imparatorluğun dağılışı ve yeni bir devletin kurulduğu Meşruiyet ve Cumhuriyet dönemlerinin bütün sancılı değişimlerine şahit olmuştur. Faklı edebiyat yönelişlerinin ve poetik arayışların olduğu, tasavvufî şiirin küçümsendiği, hatta tahkir ve tezyif edildiği bir dönemde Mehmet Şemseddin Efendi, bin yıllık bir şiir geleneği olan tekke şiir geleneğini devam ettiren, Yunus-Niyazi-i Mısrî çizgisinde bir sufi şairdir. O her ne kadar *Eş’âr-ı Şemsî*’nin mukaddimesine; “Fakir’in tab’iatinde maderzâd olarak şi’re istidat var imiş. Ne çare ki bir üstada hizmet edemediğimden bu istidat kuvvede kalmış. Maamafih gençlik münasebetiyle arasına vezni yok manasız sözler de söylüyor idim. Gide gide Hanedân-ı Ehl-i Beyt-i Rasulüllah’a olan muhabbet sâikası ve mutasavvıfınin âsâr-ı kalemiyesinden olan kitabların mütâla’ası münasebetiyle bazı şeyler söyledim. Gerçi bu enzâr-ı âmmeye çıkacak bir şey değildir. Fakat “kuzguna yavrusu güzel görünür” derler. Fakir de bunları zâyi’ etmeyerek bilâhare evlâd ü ahfâd ü ihvan beyninde mucib-i tahattur olur ümidiyle cem’ine mübaşeret etdim. Bunlarda sanayi-i şi’riye aramak rengîn mazmunlar tasavvur etmek beyhudedir. Kusurumu evvelce itiraf etdim. Mazur görenler kemâlini, itiraz edenler cehlîni ilan etmiş olurlar. Zira muterizden evvel kendi bidâ’asızlığıma kendim mukirrim”¹⁵⁰ şeklinde yapmış olsa da, onun manzumelerini ve mensur eserlerini en iyi bilen ve tasavvufî derinliğine müdrîk olan candostu Hüseyin Vassâf’ın onu “Mısrî-i sâni” olarak vasıflandırmasına mâni olamayacaktır. Müellifimizin edebî şahsiyeti ilgili,

¹⁴⁹ İlgili makale için bkz. Mustafa Kara, *Buhara Bursa Bosna*, İstanbul: Dergâh Yay., 2012, s. 485-509.

¹⁵⁰ *Eş’âr*, s. 4.

bütün külliyyâtına ulaşıldığı ve yayınladığı zaman daha sahih bir değerlendirme yapılacaktır. Edebî şahsiyeti ile ilgili konumuzu M. Şemseddin Efendi'nin “üstüne” redifli şiirinden aldığımız şu iki beyti ile noktalıyoruz. Bu iki beyti, onun manzumeleri için bir sebeb-i te'lif sadedinde değerlendirmek mümkündür.

“Tâlib-i 'irfâna ta'lîm eylemekdür maqşadım

Anuñ için söyledim eş'âr eş'âr üstüne

Evvelâ 'ilme'l-yaqîndür 'ayn ü haqqâ şâh-râh

Söyleyüp ifhâm için güftâr güftâr üstüne”¹⁵¹

2.EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ

2.1. Şekil Özellikleri

2.1.1. Tertip Şekli

Mutasavvıf şâirlerin dîvânları çoğunlukla mürettep değildir.¹⁵² Bilindiği üzere, klasik edebiyatımızda dîvânlarda nazım şekilleri bakımından büyükten küçüğe doğru gidiş esastır. Bir dîvânın nasıl bir tertiple meydana konacağı, şiirlerin onda hangi grup ve sıralar içinde yer alacağı, gelenekçe önceden tayin edilmiş bir protokole tâbidir. Bu önceden ortaya konmuş sınırlama dolayısıyla dîvân şairi, eserine şiirlerini rastgele veya istediği bir tertiple koyma serbestliğine sahip değildir. Mürettep bir dîvân, sırasıyla kasideler, tarihler, musammatlar, gazeller, lügaz ve muammalar ve daralan bir çerçeve ile rubâî, kıta, nazmın peşi sıra müstakil beyit ve mısralarla sona erer.¹⁵³

¹⁵¹ *Eş'âr*, 537/315.

¹⁵² bkz. Bilal Kemikli, *Sunullâh-ı Gaybî Dîvânı İnceleme-Metin*, İstanbul: MEB Yay., 2000, s. 77; Kenan Erdoğan, *Niyâzî-i Mısrî Dîvânı Tenkitli Metin*, Ankara: Akçağ Yay., 2008, s.76, Hikmet Atik, *Nakşî Ali Akkirmânî Dîvânı İnceleme Metin*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2003, s. 50, Yusuf Yıldırım, *Osman Şems Efendi Dîvânı İnceleme Metin*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2013, s. 58.

¹⁵³ bkz. Ömer Faruk Akün, “Dîvân Edebiyatı”, *DİA*, c. 9, İstanbul 1994, s. 397-398.

Tasavvuf edebiyatında dîvân tertîbinde ¹⁵⁴ Sunullah Gaybî, Niyâzî-i Mısırî gibi pek çok mutasavvıf şairde örneğine rastladığımız gibi benzer bir durum Mehmet Şemseddin el-Mısırî’de de görülmektedir. Müellifimiz *Eş’âr-ı Şemsî*’deki şiirlerini, yazdığı mukaddimeden sonra hurûf-ı hecâ (elifba) sırasına göre yazmıştır. Yine Niyâzî-i Mısırî’ gibi dîvânına kaside nazım şekli ile başlamak yerine gazel ile başlamıştır. Hurûf-ı hecâ ile tertip ettiği şiirleri “ye” harfi ile sona erdikten sonra, ebyât ve müfredât, takrîzât, âsârımın esâmîsi, bazı zevât tarafından tahmîs olunan ve müştereken söylenen şiirlerini, ibtidâ-yı tevârih, tarih-i tevellüdât, Bursa’nın işgali ve düşman işgalinden kurtuluşuna dair tarih, kudûmiyye, berâ-yı cumhuriyet, *Rûzedâr-ı Şemsî* adlı eserindeki şiirleri olan ramazaniyye başlıklı şiirlerini, *Gamgüsâr-ı Şemsî* adlı Ulucami’ye dair şiiri olan eserini ve beş adet küçük mesnevî olan şiirlerini de Dîvânı’nın sonuna ilâve etmiştir. Müellifimiz dîvânında kendi yapmış olduğu bu tertibi bir fihrist ile de eserinin başında yazmıştır.

2.1.2. Nazım Şekilleri ve Türleri

Mehmet Şemseddin Efendi’nin incelemiş olduğumuz dîvânı *Eş’âr-ı Şemsî*’de en çok kullandığı nazım şekillerinin başında gazel gelmektedir. Müellif, dîvânında Klasik Türk Şiiri’nin nazım şekillerinin bir çoğunu kullanmıştır. Dîvân’da beyitlerden oluşan nazım şekillerinden gazel, kasîde, mesnevî, müstezât, kıt’a, nazm, beyt, müfred, rubâ’î; bendlerden oluşan nazım şekillerinden, musammatlardan murabba’, tahmîs, muhammes, müseddes, müsebba’, mu’aşşer, tercî-i bend, terkîb-i bend nazım şekillerini¹⁵⁵ kullandığını görmekteyiz. Nazım şekillerinden gazelin *Eş’âr-ı Şemsî*’de en çok kullanılan nazım şekli olduğunu belirtmiştik. Toplam 753 manzumenin yer aldığı dîvânda 485 manzume, gazel nazım şekli ile yazılmıştır. Bu gazellerden 5’i, aruzun recez bahrinin “müstef’ilün müstef’ilün müstef’ilün müstef’ilün” kalıbında musammat gazel, 7 tanesi ise gazel-i mutavvel¹⁵⁶ olarak yazılmıştır. 4 adet kasîde¹⁵⁷ nazım şeklini kullandığını tesbit ettiğimiz müellifimiz, genellikle, kasîde nazım şekli ile yazılan mersiye ve

¹⁵⁴ Konu ile ilgili bkz.; Bilal Kemikli, *Şiir ve Hikmet*, İstanbul: Kitabevi Yay., 2017, s. 97-112.

¹⁵⁵ Konuyla ilgili bkz.; Cem Dilçin, *Örnekleriyle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara 1983; Haluk İpekten, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, İstanbul: Dergâh Yay., 1997, s. 17-123.

¹⁵⁶ Musammat gazel ve gazel-i mutavvel için bkz.; Haluk İpekten, *a.g.e.*, s. 17-18.

¹⁵⁷ Bu kasîdelerden birisi müellifin Bursa için yazdığı bir medhiyesidir. Şehirler için yazılan bu tarz şiirlere dair geniş bilgi için bkz. Bilal Kemikli, “Şair Aynasında Şehir: Klasik Türk Şiirinde Şehir Kavramı Üzerine Bazı Mülâhazalar”, *Şiir ve Hikmet*, İstanbul: Kitabevi Yay. 2017, s. 229-240.

medhiyeleri¹⁵⁸ gazel nazım şekli ile yazmıştır. Bu üç kasideye de gazel-i mutavvel demek mümkündür. Dîvânda mütezâd nazım şekli ile yazılmış sadece 1 şiir tespit ettik. *Eş'âr-ı Şemsî*'de diğer nazım şekillerinden 10 adet mesnevî, 31 adet rubâ'î ve kıt'a, 28 adet beyit ve müfred tesbit ettik. Musammatlardan ise 14 murabba', 20 mütekerrir murabba', 4 muhammes, 3 mütekerrir muhammes, 96 tahmîs, 14 müseddes, 3 mütekerrir müseddes, 3'ü tercî-i bend şeklinde yazılmış 7 müsebba', terkîb-i bend şeklinde yazılmış 2 mu'aşşer, 5 adet terkîb-i bend ve 4 adet tercî-i bend nazım şeklinin kullanıldığını gördük. Ayrıca divânda tazmîn, takrîz, tanzîr ve müşterek yazılmış gazeller de bulunmaktadır. Müellifimiz, 11 nazîre, 4 takrîz ve 2 tazmîn yazmıştır. Nazîreler Niyâzî Mısrî'nin gazellerine yapılan nazîrelerdir. Müşterek gazeller ise Mehmet Şemseddin Efendi'nin yaşadığı dönemdeki iki şair dostu olan Hüseyin Vassâf ve Murat Emrî ile müşterek yazılan gazellerdir.

Mehmet Şemseddin Efendi'nin Dîvânı'nda dikkatimizi çeken musammat nazım şekillerinden biri şüphesiz tahmîsleridir. Özellikle Niyâzî-i Mısrî'nin gazellerine yapmış olduğu tahmîsler dîvânda sayıca çok fazladır. Daha önce edebî şahsiyetinde belirttiğimiz gibi, Mehmet Şemseddin Ulusoy, Azbî'den (ö.1160/1747) sonra Niyâzî-i Mısrî'ye en çok tahmîs yapan şairdir. *Eş'âr-ı Şemsî*'de toplam 96 tahmîs bulunurken bunların 60'ı Niyâzî-i Mısrî'nin gazellerine yapılan tahmîslerdir. Dîvân'ında en çok tahmîs yaptığı iki şair daha vardır; müellifimiz, Aziz Mahmut Hüdâyî ve Hüseyin Vassâf'ın da 7'şer adet şiirini tahmîs etmiştir. Geriye kalan 22 tahmîs ise şu şairlerin şiirlerine yapılmıştır; Mevlânâ, Fuzûlî, Muhibbî, Nâbî, Adnî, Sezâyî, Rûhî-i Bagdâdî, Eşref Paşa, Refî-i Kalâyî, İsmet, Koca Râgıp Paşa, Şemsî Sivâsî, Fasihü'l-Mevlevî, Nakşî-i Akkirmanî, Ümmî Sinan, Kuşadalı İbrahim Efendi, Esad Erbilî, Şerif Neccarzâde, Bursalı Akif, Mustafa Nûri Bey, Bursalı Tâhir Bey ve Mehmet Ali Aynî'dir.

Mehmet Şemseddin Efendi'nin Dîvân'ı nazım türleri olarak da zengin bir çeşitliliğe sahiptir. *Eş'âr-ı Şemsî*'de Dinî-tasavvufî Türk şiirinin hemen hemen bütün nazım türlerine rastlamak mümkündür. Tevhid, münâcat, na't, mi'râciye, mevlûdiye, mersiye, medhiye, devriye, ramazâniye, regâibiyye, kudûmiye, nevrûziye, gadriye, hicviye ve târih nazım türlerini *Eş'âr-ı Şemsî*'de görmekteyiz. Sayısal olarak tesbit ettiğimiz nazım türleri şu şekildedir; Tevhit 32 adet, münâcât 52 adet, na't 75 adet, medhiye 138 adet,

¹⁵⁸ Azmi Bilgin, "Tekke Edebiyatı", *DİA*, c. 40, İstanbul 2011, s. 381-384.

mersiye 21 adet, ramazâniye 10 adet, mi'râciye 3 adet, regâibiye 1 adet, nevrûziye 4 adet, mevlûdiye 3 adet, gâdiriye 8 adet, devriye 4 adet, hicviye 2 adet, kudûmiye 2 adet, tarih 15 adet. Dîvânında şiiirlerinin hemen hemen tamamına başlık koyan müellifin, mine't-tasavvuf, mine'n-nesâyih, ibret-âmiz, tahdîs-i ni'met, berâ-yı aşk-ı hakîki, iştikâ ez-felek, ta'accüb ve hayret, berâ-yı nasîhat, berâ-yı kalb, mine'l-aşk, sırr-ı tevellâ ve teberrâ, hasbihal, pend-âmiz başlıkları ile yazdığı şiiirler nutuk olarak değerlendirilmiştir. Tahmîs ettiği şiiirlerin başlığını da koyarken “*nutk-ı pîr*” şeklinde yazan müellifin bu şiiirleri ile beraber değerlendirildiğinde, 330 adet şiiiri nutuk¹⁵⁹ olarak değerlendirildi.

2.1.3. Vezin

Mutasavvîf şâirlerin, çoğunlukla aruzu ve heceyi, dîvânlarında birlikte kullandıkları bilinmektedir. Niyâzî Mısrî'nin izinde bir şâir olarak gördüğümüz Mehmet Şemseddin el-Mısrî de bir mutasavvuf şâir olarak dîvânında aruzu ve heceyi birlikte kullanmıştır. Müellif dîvânının büyük çoğunluğunda, bazı kusurları olsa da, aruzu başarıyla kullanmıştır. 753 şiiirinin 713 tanesini aruz vezni ile 21 şiiirini ise hece vezni ile yazan şairin 19 şiiirinin vezni problemlidir. Vezni problemlili olan şiiir ve beyitler dipnot olarak gösterilmiştir. Vezni problemlili beyitlerin, tamiri mümkün olanlarında vezin tamiri yapılmış, eklenen veya eksiltelen heceler, metin içinde [] işareti içerisinde gösterilmiştir. Tamiri mümkün olmayan beyit ve manzumeler okunduğu şekliyle bırakılmış ve herbiri dipnotlarda belirtilmiştir.

Müellif dîvânında aruzun ençok remel bahrinin “fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün” kalıbı (452 adet) ile hezec bahrinin “mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün” (141 adet) kalıbını tercih etmiştir. Dîvânda en çok kullandığı aruz vezninden biri de Recez bahrinin “Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün” (26 adet) kalıbıdır. Eş'âr-ı Şemsî'de yer alan diğer aruz kalıpları ve adetleri şu şekildedir:

Bahirler	Aruz Kalıpları	Şiiir Adedi
1.Remel	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	452 adet
2.Remel	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	10 adet
3.Remel	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün	1 adet
4.Remel	Fâ' ilâtün Fâ' ilün	1 adet

¹⁵⁹ Nutuk için bkz; Azmi Bilgin, “Tekke Edebiyatı”, *DİA*, c. 40, İstanbul 2011, s. 383.

5.Remel	Fā' ilātün Fā' ilātün Fa' lün	1 adet
6.Remel	Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fā' lün	18 adet
7.Remel	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün	6 adet
8.Remel	Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	1 adet
9.Hezec	Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	141 adet
10.Hezec	Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün	13 adet
11.Hezec.	Mefā' ilün Mefā' ilün	4 adet
12.Hezec	Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün	23 adet
13.Hezec	Mef' ülü Mefā' ilün Mef' ülü Mefā' ilün	2 adet
14.Recez	Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün	26 adet
15.Recez	Müstef' ilün Müstef' ilün	14 adet
16.Recez	Müstef' ilün Fā' ilün Müstef' ilün Fā' ilün	2 adet
19.Recez	Müfte' ilün Fā' ilün	1 adet

Şair dîvânında 15 adet hece vezni kullanmıştır. 1 adet 12'li, 4 adet 7'li, 3 adet 11'li, 2 adet 5'li, 1 adet 15'li, 1 adet 10'lu, 2 adet 14'lü, 1 adet 8'li hece vezni ile şiir yazmıştır. Hece ile yazılan bu manzumelerin 7 heceli olanlardan 2'si ve 15 heceli olan şiir Niyâzî-i Mısrî'nin nutkuna bir nazîre olarak yazılmıştır. Yine, 14 heceli manzumenin 1'i ile, 10 heceli manzume de Niyâzî-i Mısrî'nin şiirine yapılmış birer tahmîsdir.

2.1.4. Redif ve Kafiye

Dîvân şiirinde kabul görmeyen kulak için kafiyeyi tekke şairleri çok kullanmış, halk şairleri gibi kafiye de hafif bir ses benzerliğini yeterli görmüştür. Dîvân şiirinde üzerinde durulan aynı türden, aynı dilden kelimelerin kafiyelenmesi gibi kurallar tekke şiirinde pek gözetilmez. Tekke şiirinde yarım, tam, zengin ve cinaslı kafiyeler kullanılmıştır. Redif de âhengi sağlamak, ses güzelliğini yansıtmak için tekke şairlerinin çok sık başvurduğu unsurlardan biridir.¹⁶⁰

Bir mutasavvıf şair olan Mehmet Şemseddin el-Mısrî için redif, şiirinde çok kullandığı ve vazgeçemediği bir husustur. Şiirinde âhengi sağlamak için redif'in hemen bütün çeşitlerini kullanmıştır. Müellifimizin kullandığı redif çeşitleri ve örnekleri şu şekildedir:

¹⁶⁰ Azmi Bilgin, "Tekke Edebiyatı", *DİA*, c. 40, İstanbul 2011, s. 383.

a) Tek bir ekten oluşan redifler:

Mürşid-i rāh-ı ḥaḳīḳat Ḥazret-i Üftāde'dür

Rehber-i ehli ṭarīḳat Ḥazret-i Üftāde'dür

181/1

Medḥi mümkin olmadı Sultān ' Abdü'l-ḳādirüñ

Gün gibi baḳ āşikār bürhāmı ' Abdü'l-ḳādirüñ

333/1

Rūz u şeb 'aşḳ ile zıkr eyle Ḥudā -yı Ekber'i

İttiḥāz-ı mürşid eyle Ḥazret-i Peygamber'i

586/1

b) Tek bir kelimedden oluşan redifler:

Ḳaddimi dal eyledüñ ey bî-raḥīm nādān **felek**

Oldığım gördüñ mi ḥayfā bir kere şādān **felek**

341/1

Zevḳe rāci' dür egerçi dinmedi esrār-ı 'aşḳ

Setri de mümkin degil ādem ider izḥār-ı 'aşḳ

325/1

Tevhîdin evvel diyorlar baq binası **Bursa'nuñ**

Yâr u ağıyârnuñ dilinde heb şenâsı **Bursa'nuñ**

353/1

Noқта-i tevḥîd-i Ḥaḳ' dur ' arş-ı Raḥmân' dur **gönül**

Mazhar-ı Zât-ı İlâhî sırr-ı Yezdân' dur **gönül**

371/1

Ḥalîkim Rabbim Efendim Kibriyâ' dur **sevdiğim**

Sevdiğimüñ sevdiğidir Muşafâ' dur **sevdiğim**

417/1

Ben gibi yoqdur günâhkâr ḥalḳuñ ednâsı **benim**

Müznib ü mücrimle ' aşiyânuñ a' lâsı **benim**

418/1

c) Kelime grubu ile oluşan redifler:

Bir zamân şâhib-nübüvvet **geldi geçdi fevc fevc**

Şoñra aşḥâb-ı velâyet **geldi geçdi fevc fevc**

91/1

Ḥaḳḳ'ı ararsañ sende gör sırr-ı Ḥudâ **heb sendedür**

' Arş ile kürs levḥ ü qalem arz u semâ **heb sendedür**

200/1

Ḥaḳ Te' âlâ bir gün elbet qudretin **izhâr ider**

Rûḥ-ı pāk-ı evliyâda kuvvetin **izhâr ider**

202/1

Ḥaḳīḳat-bīn olup daldım ḥayāle **inceden ince**

Baḳup eşyādan envār-ı cemāle **inceden ince**

541/1

Mehmet Şemseddin el-Mısrî'nin dîvânında görülen ahenk unsurlarından biri de şüphesiz kafiyedir. Redifte olduğu gibi kafiyeyi de bir ahenk unsuru olarak şiirinde ustaca kullanan müellifin, dîvânında kafiyenin her çeşidine yer verdiği görülmüştür. Türkçe'ye olduğu kadar Arapça ve Farsça'ya vukufiyeti ile kafiye bulmak hususunda hiç zorluk çekmemiştir.

a) Yarım kafiye:

Görmüş cemāl-i lem-yezel ṭurmāz aḳār āb-ı ḥayāt

Baḥr-ı muḥīṭ mest-i müdām ābār-mest enhār-mest

76/1

Bir mücevherdür bu mālī tāriḥ-i diğeri Şems

Ḥamdü-li'llāh gitdi a'dā şehrimüz oldu ḥalāş

730/1

Cihān bir āyinedür eyle 'ibret ile nazar

Ḳalmasın dilde sivādan bir keder hiçbir eşer

684/1

b) Tam kafiye:

Sırr-ı ḥā mīm 'ayn sin ḳāf sırr-ı ḳāf ü sırr-ı ḥā

Bu ḥurūfdan oldu mer'î Ḥamse'-i Āl-i 'Abā

49/1

Hudā 'dur Hālikim Rabbim Te'ālā şānuhu ekber
Penāhım Faḥr-i 'ālemdür melāzım Murtażā Ḥayder
150/1

Dilā eyyām-ı mātem geldi ḥurrem olma sen zinhar
Muḥibb-i Ḥānedān olan bugünde iñleyüp aḡlar
153/1

Bā'ış-i ḥilḳat-ı 'ālem 'aşḳdur
Sebeb-i 'izzet-i ādem 'aşḳdur
199/1

Bī-ta'ab esrār-ı Ḥaḳḳ'a āşinā olduñ mı sen
Ṭālib-i Ḥaḳ olmayana reh-nümā oldun mı sen
458/1

c) **Zengin kafiye**

Künüz-ı sırr-ı Ḥaḳḳ'ı Aḥmed-i Muḥtār olandan şor
Rumüz-ı Enbiyā'yı Ḥayder-i Kerrār olandan şor
187/1

Kimde isti'dād olursa zerreden irşād olur
'Ārifānuñ şoḡbetinden feyz alur ābād olur
193/1

Mâh-ı mâtem geldi bende âh u efgân eylerim

Fikr idüp şâh-ı şehîdi çeşm-i giryân eylerim

394/1

Tekyeler mekteb-i 'irfân idi mesdûd oldu

Nazar-ı halkda meşâyiḥ ise merdûd oldu

624/1

Bugün bir rûz-ı firûzdur ki bayram eyleyor millet

Bugün ihyâ olunmuşdur ki maḥv olmuş iken devlet

732/1

2.2. Dil ve Muhtevâ

2.2.1. Dil ve Üslûp

Baştan sona tasavvufî bir dille yazılan *Eş'âr-ı Şemsî*'deki şiirleri bir kâmil mürşidin, müridine yazdığı şiirler olarak değerlendirebiliriz. Bu şiirin dilini anlamak ve işitebilmek için öncelikle, tasavvufu, tasavvufî şiiri, bu şiirin dilini ve geleneğini bilmek gerekir.¹⁶¹

Tekke edebiyatı olarak da isimlendirilen bu dîni-tasavvufî edebiyat, bütün mayasını sûfî düşünceden almıştır. XIII. yüzyıldan itibaren Anadolu'da gelişen tarihi süreçte, Yûnus Emre, Hacı Bayrâm-ı Velî, Eşrefoğlu Rûmî, Kemal Ümmî, Sun'ullah Gaybî, Aziz Mahmud Hüdâyî, Elmalılı Ümmî Sinan, Nakşî-i Akkirmâni, Niyâzî-i Mısri, Bursalı İsmâil Hakkı, Erzurumlu İbrâhim Hakkı, Kuddûsî, Osman Şems, Hüseyin Vassâf gibi mutasavvıf şairlerin ana akımını oluşturduğu bu edebiyat dairesinde yer alan şiirlerde tecrübe ettiğimiz dili, klasik üslûp ve tavrıyla devam ettirmiş son temsilcilerden biri Mehmet Şemseddin el-Mısri'dir. Yukarıda isimlerini andığımız bütün sûfî şairlerin manzum eserlerinde olduğu gibi, Mehmet Şemseddin Efendi'nin de Dîvân'ında yer alan

¹⁶¹ Konu ile ilgili bkz.; Bilal Kemikli, "Kuş Diliyle Konuşmak, Tasavvuf ve Edebiyat", *Şiir ve Hikmet*, İstanbul: Kitabevi Yay., 2017, s. 81-96; Mahmut Erol Kılıç, *Sûfî Şiir, Osmanlı Tasavvuf Şiirinin Poetikası*, İstanbul 2011.

şiiirlerinde baştan sona tasavvufî bir dil ve üslup hâkimdir.

Müellifimiz tekke şiiirine hâkim olduğu kadar, Fuzûlî, Nâbî, Zâik, Rûhi Bagdâdî, Eşref Paşa, Koca Râgıp Paşa gibi dîvân şairlerinin şiiirlerine de, tahmîs ve nazîre yapacak kadar hâkimdir. Burada şiiu hususu özellikle vurgulamak gerektiğini düşünüyöruz. Bir mürşit şair olan Mehmet Şemseddin Efendi için dil, bütün sûfî şairlerde olduğu gibi, bir araç değildir.¹⁶² O, dîvânında gaybın dilini terennüm eden, şiiiriyle zikreden bir zâkirdir. Menşe’i ilâhî olan¹⁶³ bu şiiirin şâirinin, dilini inşâdaki söz varlığı içerisinde Türkçe olduğu kadar Arapça ve Fasça unsurlar yer almakla birlikte, tasavvufî ıstılahlar ve birçok ayet ve hadise de telmih yoluyla işaret edildiği görölür. Müellifimizin Niyâzî-i Mısrî’nin izinde bir şair olduğunu daha önce belirtmiştik. Mehmet Şemseddin el-Mısrî’nin, Pîri olan Niyâzî-i Mısrî’nin şiiirinden çok etkinlendiği *Eş’âr-ı Şemsî*’deki tahmîslerinden ve nazîrelerinden de anlaşılmaktadır. Dolayısıyla müellifimizin şiiirindeki dili ve üslûbu da hemen hemen Niyâzî-i Mısrî’nin bir taklidi sayılabilir. Nitekim müellifimizin de bu düşüncemizi destekler mahiyette olan şiiu sözleriyle, dîvânının başında bunu itiraf ettiğini görmekteyiz: “Gide gide hânedân-ı Ehl-i Beyt-i Rasûlü’llâh’a olan muhabbet sâ’ikasî ve mutaşavvifîniñ âsâr-ı kalemîyyesinden olan kitaplarıñ muţâla’asî münâsebetiyle ba’zî şeyler söyledim.”

Mehmet Şemseddin Efendi Dîvân’ındaki şiiirleri, Niyâzî-i Mısrî gibi bazen lirik bazen de didaktik bir üslupla yazmıştır. Yine müellifimizin şiiirlerinde çokça kullandığı “redifler” onun şiiirinin diline dair bize önemli ipuçları verir. Pederinin hastalığı esnasında, vefatından yirmi gün önce “iştikâ” başlığıyla “felek” redifli bir mütekerrir müseddes nazım şekliyle yazdığı lirik bir şiiirinin ilk bendinde şairimiz şöyle der;

Böyle gamm-âlûd ile olduñ baña zindân felek

İtmedüñ itmez[süñ] beni şimdengerü handân felek

Bu harâb gönlümi kılmazsuñ ki âbâdân felek

¹⁶² “İbnü’l-Arabî’ye göre dil, bir iletişim vasıtası değil, vücûdun belirli bir mertebesine tekâbül eden bir hakikattir. O, dil, varlık ve insanı birbirinden ayrı bağımsız alanlar olarak algılamaz. İbnü’l-Arabî’nin dil ile varlık arasında gördüğü bu bütünlük ve paralellik harflerden başlamak üzere dilin her bir yapısında kendini gösterir.” Geniş bilgi için bkz.; M. Mustafa Çakmaklıoğlu, *Muhyiddin İbnü’l Arabî’ye Göre Dil-Hakikat İlişkisi, Marifetin İfadesi Sorunu*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2005, s. 205.

¹⁶³ bkz.; Fuat Köprölü, “Türk Edebiyatı’nın Menşe’i”, *Edebiyat Araştırmaları*, I, İstanbul 1989, s. 58.

Olmazam hāṣā ümīd-vār saña ben çendān felek
Ḳaddimi dal eyledüñ ey bī-rahīm nādān felek
Oldığım gördüñ mi hayfā bir kere şādān felek

341/204

Tekkelerin kapatılmasından sonra “te’essüf” başlığıyla yazdığı “hayf” redifli bir lirik gazeli de şöyledir;

‘ Andelib-i gülsitān-ı evliyā idim faḳaḳ
Şarşar-ı ḳahr ile devrān tār ü mār itdi hayf

Meclis-i zıkr-i Ḥudā 'da bülbül idim şad-dirīg
Sedd idildi tekye beni zār ü zār itdi hayf

Na‘ t-ı Ḥaḳ medḥ-i Peyamber oḳuturdu dā’imā
Zevḳ-i ma‘ nādan beni maḥrūm-kār itdi hayf

Hep şenā-yı Ehl-i Beyt ile olurdu dem-güzār
Lāl u ebkem ḳıldı mebhūt şad-hezār itdi hayf

Her Celālüñ bir Cemāli Şemsi-i Mıṣrī olur
Āh felek maḥkūm-ı ḥükm-i iştıbār itdi hayf

304/184

Mehmet Şemseddin Efendi'nin Dîvân'ındaki didaktik şiirlerini ise çoğunlukla “mine't-tasavvuf”, “mine'n-nesâyih”, “ibret-âmiz” “tahdîs-i ni'met” gibi başlıklar altında yazdığı görülür. Bunların büyük kısmı tasavvuf ve tarikat esaslarını dile getiren, teşvik ve telkin eden manzumelerdir. “Mine'n-nesâyih” ve “mine't-tasavvuf” başlıklı şiirlerinden birer örnek şöyledir:

Var mı İslâm'dan vire insāna a' lā bir şeref
Kıymetin bil ey birāder itme ' ömrüni telef

Emr-i Hakk'ı sünnet-i Peygamber'i icrā idüp
Tut tarīk-i Ehl-i Beyt'i olasuñ hayru'l-ḥalef

Her bir emri oldı nāfi' şer' -i pāk-i enverüñ
Şark u ğarba şer' -i Hakk'la itdiler hükmi selef

Mā-sivāyı terk idüp gel dōsta ' āşık olagör
Maqsad u maṭlūba dāhil olmağı eyle hedef

Gir tarīkat baḥrine al sen ḥaḳīkat gevherin
Şer' -i pākī Aḥmedī'dür çünki ol dürre şadef

Hakk'ı bilmekdür bu devr-i dā'imiden çün ğaraż
Nefsüni bil Hakk'ı añla nuṭk-ı Hayder *men araf*

Şemsi-i Mıṣrī günāhum çok deye olma ḥazīn
Oldı mağfür bende-i Āl-i ' Abā itme esef

310/187

Bilenler bildiler kimdür ḥaḳīkatde nedür insān
Kalanlar şūrete itdi perestiş oldılar ḥayvān

Eğerçi kalbleri vardur kulağı gözleri vardur
Ne çäre bilmedi nefsin deyor ḥayvān aña Qur'an

Bilenler nefsinin Hakk'ı bilür didi Rasûlu'llâh
Hakkî âdem olmaklık dilerseñ hâşıl it 'irfân

Hakkatde olan insân olur tām mazhar-ı esmâ'
Şifât-ı Hakk'a mazhardur tecellî kıldı çün Rahmân

Muhammed Şemsi-i Mısrî çalış insân-ı kâmil ol
Nefahtü sırrına lâyıq olursuñ vâşıl-ı cânân

400/291

Eş'ârı Şemsi' nin dili, Türkçe'nin yanında her ne kadar Arapça ve Farsça kelime ve terkiplerle oluşmuş olsa da şiirleri son derece sade, yalın ve anlaşılır bir dile sahiptir. Mehmet Şemseddin Efendi'nin *Dîvân'*ında sade Türkçe ile yazılmış şiirlere oldukça sık rastlanır:

Meydânlar açıldı erkân kuruldı
Bu meclisde nice su'âl şoruldı
El bağlayup Hakk'a dîvân turuldı
Hak Muhammed 'Alî dîvânıdur bu

502/297

Bâğ-ı 'aşkuñ gülüyem
Erenler bülbülüym
Mısrî Sulţân kuluyam
Çağırırım dost dost

73/51

Nāz iderdüñ sen baña itdikçe ben saña niyāz
Şimdi ben nāz eyleyim de sen niyāz eyle birāz
680/402

“Tükçe Mesnevî” başlığıyla 1929 yılında yazdığı ve Divân’ının sonunda yer alan şu mısralar oldukça dikkat çekicidir.

Ey ulu Tañrı ey büyük Çalap
Senden isterem ne olursa hep

Kime giderem ben sen тұrurken
Senüñ қаpuñı бирақамам ben

Kötülügüm çok eyiligim az
Senüñ içündür itme bize naz

751/471

Dîvân’da Arapça ve Fasça kelime ve terkiplerle, ayet ve hadislerden iktibaslar, ayet ve hadislere telmihler de yapılmıştır.

Yā Veliyye'llāh seni medh itdi *Allāhü ehad*
Şānuña Qur’ān’ı inzāl itdi *Allāhü’s-Şamed*
Lem yelid yektā ve *lem yūled* şifāt-ı Kibriyā
Ba’de Sulţān-ı rusul olmaz senüñ *kūfveñ ehad*
648/396

Muhammed Şemsi-i Mışrî çalış insān-ı kāmil ol
Nefahtü sırrına lāyık olursuñ vāşıl-ı cānān
400/291

Olmasayduñ ey vaşî-i Muştafâ düldül-süvâr
Kimse añmazdı cihānda nām-ı Hakk'ı aşikâr
Şāhib-i sırr-ı 'azîmsün mādihündür Kird-gār
Feth olur cümle murādı saña kim olursa yâr
Olmağ isterseñ gönül feyz-i 'Alî'den behre-dâr
İlticā it Hamse-i Āl-i 'Abā'ya sen de var
Lā-fetā illā 'Alī lā-seyfe illā Zül-fikār

637/378

Men 'araf' de müctemi' dür cümle esrâr-ı buğün
Nefsini bilen kişiler Hakk ile pür-nür olur

Külle yevmin hüve' yi bil remz ü imā andadur
Yevme tüblā' da muhaqqak bilmege mecbür olur

Mümkin olsa ' avdet itmek cânına minnet fağat
Küllü şey'in hâlik ile şübhesiz mağhür olur

185/120

Mürşid-i rāh-ı hakikat Hâzret-i Üftâde'dür
Rehber-i ehl-i tarikat Hâzret-i Üftâde'dür

Menba' -ı feyz ü fütüh-ı ma'nevîdür şübhesiz
Nâşir-i envâr-ı vahdet Hâzret-i Üftâde'dür

181/118

Eş'âr-ı Şemsî'de, müellifin az da olsa sırf Arapça ve Farsça beyitleri de yer almaktadır;

Leyletü's-sâbi'î'l-'ısrîn leyletü'l-Ûadr hâkezâ
Naḥnü eddeytü'ş-şalât fî câmi'-i Nu'mân Baba
745/452

Bîst yek der-mâh-ı rûze, şeb âzîne der-namâz
Mezki-d-i İbn-i Ḥabîb-râ çün konem 'arz-ı niyâz
746/453

2.2.2. Muhtevâ

Mehmet Şemseddin Efendi'nin dîvânının muhtevâsının ana ekseni tevḥîddir. Nitekim bir mısra'ında şöyle der; “*Cümle tevḥîdden ibâret söylenen eş'ârımız*” (504/3). O, *Eş'âr-ı Şemsî* 'de, müstakil nazım türü tevḥîdleriyle birlikte hemen hemen bütün şiirlerinde, diğer mutasavvıf şairlerde olduğu gibi, tevḥîdin sırlarını terennüm etmiştir. “Sırr-ı tevḥîd”den murad eşyânın ilmîne vâkıf olmaktır. Eşyânın hakikatının bilinmesi, ancak “tevḥîd-i sırf”, hâlis, saf bir tevḥîd ile mümkündür. Mehmet Şemseddin Efendi'ye göre, bütün enbiyâ bu tevḥîdin sırlarını açıklamak için gelmiştir. Ve sâlike, “esrâr-ı tevḥîd neş'esinden” daha lezzetli bir şey yoktur.

‘İlm-i eşyaya vuḳûfdur **sırr-ı tevḥîd**den murâd
Vaḥdeti keşretde bulmaḳ oldu tefrîdden murâd
113/1

Ḥubb-ı Ḥaḳ'dan başka var mı ola bir ni' met elezz
Neş'e-i esrâr-ı tevḥîd salike elbet elezz
127/1

Sırr-ı tevḥīdi beyān için gelüpdür enbiyā
Vaḥdeti telķine bā' işdür ṭarīķ-i evliyā
Sāye'-i Mıṣrī'de 'ārif olduñ ise Şemsiyā
Küntü kenzüñ remzini bulduñsa sende Mıṣriyā
Külle yevmin hū'yu anla [kim] senüñ şānuñdadur

166/8

İnsan tevḥīdin sırrından haberdār olursa, her an herşeyde “cemāl-i mutlak”ı seyrederek. Bu sırta vākıf olanlar “men araf”, “semme vechullah”, küntü kenz” rumuzunu bilen ehl-i irfāndır. Ehl-i irfān çokça zikir, tezkiye ve tasfiye ile nefsin igvāsından kurtulur ve o zaman gönlüne tevḥīd nuru saçılır. Māsivā endişesinden kurtulamayana tevḥīdin sırları açılmaz;

Ḥaķīķat **sırr-ı tevḥīde** eger olduñ ise āgāh
Cemāl-i Muṭlak'ı seyrān idersüñ cümleden her gāh
'Arafremzini bildüñse gelür feyzün Ḥudā nā-gāh
Şalāt-ı ehl-i 'irfān kıblesidür *semme vechu'llāh*
O veche ķul olanlar ṭā' at-ı noķşānı neylerler

171/7

Tezkiye taşfiye ile bu maķāmdan geçilir
Keşret-i zıkr ile igvā-yı nefisden geçilir
Nūr-ı tevḥīd-i İllāhī dile ol dem saçılır
'Ālem-i keşf-i me'ānide çok esrār açılır
Varamaz nefis-i gāzūb anda ḥalīm isterler

177/7

Tevḥīd kelimesi Dīvān'da; “sırr-ı tevḥīd”, “esrār-ı tevḥīd”, “vākıf-ı esrār-ı tevḥīd”, “mazhar-ı esrār-ı tevḥīd”, “tevḥīd-i sırf”, “rütbe-i tevḥīd-i sırf”, “müstagrak-ı tevḥīd-i

sırf”, “bâğ-ı tevhdî”, “bahr-i tevhdî”, “ muhît-i bahr-i tevhdî”, “neş’e-i tevhdî”, “remz-i tevhdî”, “ilm-i tevhdî”, “ehl-i tevhdî”, “nûr-ı tevhdî”, “hâl-i tevhdî”, “feyz-i tevhdî”, nokta-i tevhdî”, “nokta-i tevhdî-i Hak” “der-i tevhdî”, “rahîk-i neşve-i tevhdî”, “lezzet-i tevhdî”, “saykal-ı tevhdî”, “sekr-i tevhdî” şeklinde terkîplerle yer almıştır.

Sırr-ı tevhdî hakîkatla tolanlar şübhesiz

İ’ tirâz itmez Hudâ 'ya emrine münkâd olur

193/8

Mâ-sivâyı lâ idenler vâkıf-ı illâ olur

Kaatre iken kendisin ol dem ulu deryâ olur

Şûreti âdem olan hayvâna insân mı dinür

Añlamaz görmez işitmez çünkü nâ-bînâ olur

Men ‘araf’le mâ rameyte remzini fehm eyleyen

‘ Ârif-i sırr-ı İlâhî âdem-i ma‘ nâ olur

Bildügün terk eyleyüp **tevhdî-i sırfa** kim girer

Vâkıf-ı esrâr-ı eşyâ ‘ âlim ü dâna olur

Tâlibi maħrûm bırakmaz böyledür feyz-i ezel

Sâlik-i râh-ı hakîkat vâşıl-ı Mevlâ olur

Hâşılı hulq-ı İlâh ile taħalluq eyleyen

Câmi‘ -i evşâf-ı ‘ âlî zât-ı bî-hemtâ olur

Şemsi-i Mıṣrî şîfât-ı Hâk ile kı1 ittişâf

Çünkü insân-ı ḥaḳîkî câmi^ç -i esmâ olur

195/125

Bahr-i tevḥîde ṭâ1up ḳatre iken deryâ olan

Câmi^ç -i esmâ-i küllî gevher-i dürdânedür

198/6

Neş'e-i tevḥîdi ilim ile anlamak kâbil değildir; o ancak ma'nâ zevki ile bulunur. Küllî bir zevk ile masdar-ı ef'âli anlarlar ehl-i tevḥîd olanlar. Onlar hakikat sırrının ârifleridir; onların nazarında red ile ihsân, kahr ile lütf, enfüs ile âfak, zâhir ile bâtın, küfr ile imân, kesret ile vahdet birdir. O tevḥîd denizine dalıp, onu tecrübe eden ehl-i tevḥîd sağ ve sol nedir bilmez. Câmi-i esmâ-ı küllî olan insân-ı hakîkidir onlar. Tevḥîdin feyzi, vahdetin nuruyla aydınlanan hakîki insan, ledün ilmine sahiptir. Bir nokta olan ilmi tevḥîdi çoğaltan câhillere, nâdâna bu sırrı açıklasan da onlar bunu anlamazlar. Çünkü tevḥîd ilmi derin bir deryâdır, bir bahr-i amîk'dir. O sırra ermek için benlikten geçmek gerekir, varlığı ve bütün kuyûdâtı terkedip birliğe ulaşmak, ikilikten sıyrılmak gerekir.

Neş'e-i tevḥîdi ç ilmen añlamak kâbil degil

Zevḳ-i ma^ç nâyı bulan ḥaḳḳıyle Hâḳḳ'ı zıkr ider

Şemsi-i Mıṣrî bilenler **remz-i tevḥîd** n'oldığın

Maşdar-ı ef'âli añlar zevḳ-i küllîye irer

222/6-7

ç Ârif-i sırr-ı ḥaḳâyıḳ olan **ehl-i tevḥîd**

Nazarında ne^ç aceb redd ile ihsân birdür

Kim irer **rütbe-i tevḥīd-i şırfa** evvel ān
Anda yoḡdur ikilik küfr-ile ĩmān birdür

230/5-6

‘**İlm-i tevḥīd** noḡtadır tekşīr ider cūhhāl anı
Bilmeyor nādān olan itseñ de bu sırrı dırāz

246/4

Fıḡh u tefsīr u eḡādiş cümlesi **tevḥīd** için
Sen seni bil aña Ḥaḡḡ’ı ḡalbi iclāle ḡalış

271/4

Feyz-i tevḥīd ile ḡalbi rūşenā itmek gerek
Vaḡdetüñ nūriyle dilde uyana rūşen-ḡerāḡ
Noḡta-i tevḥīde nāzırdur ‘uyūn-ı ‘ārifīn
İñhirāf itmez yolundan yoḡdur aña şol u şaḡ

298/2-3

Der-i tevḥīde muvaffaḡ ḡıl beni
Añlarım bu ‘ilmi bir baḡr-i ‘amīḡ

324/6

Varlıḡı terk eyle itsün feyz-i Ḥaḡ ḡalbe duḡūl
Bā‘ iş-i feyz-i tecellī oldı şabr-ile ḡamūl
Ġarḡ olunca **baḡr-i tevḥīde** olur maḡlub ḡuşūl
Terk idüp cümle ḡuyūdātı irişe şırfa ol
Şırfa irse bir ḡöñül içi anuñ ‘ummān gerek

334/14

Tevhîdin sırrı aşk ile aşikâr olur. Onun da yeri gönüldür, kalptir. Tevhîdin sırrına vâkif olan hakîki insan bu sırrı her yerde ifşâ etmez. Onu duyunca susar. Nefsine mağlup olanlar, Hakk'ın sırrını bilemez ve aşk ehlinin hallerini istemezler. Çünkü o zevki tatmamışlardır. Bunun için Hak ehlinin nutkunu can kulağı ile dinlemek ve tevhîd serhoşu olmak gerektir. Mehmet Şemseddin Efendi, Pîri Niyâzî-i Mısrî'nin bu sırra vâkif olduğunu ve onun saf bir tevhîde gark olmuş, ilm-i ledün deryâsı olduğunu söyler.

Nokta-i tevhîd-i Hâk'dur 'arş-ı Raḥmân'dur gönül

Mazhar-ı Zât-ı İlâhî sırr-ı Yezdân'dur gönül

371/1

Yâd-ı cânân ile mest ol 'aşk ile eyle ḥurûş

İtme ifşâ **sırr-ı tevhîdi** tıyunca ol ḥamûş

327/3

Nefsine mağlûb olanlar sırr-ı Hâk'ı bilemez

Ehl-i tevhîd olmayan aḥvâl-i 'aşkı dilemez

474/4

Hep hüviyyet görünür eşyâda esmâdur zuhûr

Maḥz-ı tevhîddür bilirseñ cümle mevcûd bî-gümân

479/4

Mâ-sivâyı terk idegör maḥşaduñ **tevhîd** ise

Varlığını terk iden buldı ḥayât-ı câvidân

496/1

Kesret ü vaḥdet müsāvī oldı tevḥīd ehline

Çünkü cānān ile birdür ḥalvet ü esvāḳda

554/3

Ehl-i Ḥaḳḳ'uñ nuḳkunı cān ile gel gūş eyle kim

Sekr-i tevḥīd ile kendüñ şöyle bī-hūş eyle kim

600/6

Olup **müstaḡrak-ı tevḥīd-i şırr**da maḥv-ı maḥz olduñ

Bu ‘ilm-i *min ledün* deryāsı olduñ Ḥazret-i Mıṣrī

633/6

Konumuzun başında da söylediğimiz gibi, Mehmet Şemseddin Efendi'nin söylediği bütün şiirleri hep tevḥīdden ibârettir. Sadece şiirlerinde değil, diğer eserlerinde de şüphesiz “sırr-ı tevḥīd”i söyler, “sırr-ı tevḥīd” âşikârdır. Bunu şair kendi diliyle Ümmî Sinan'ın bir şiirine yaptığı tahmîsinde; “Cümle tevḥīdden ibâret söylenen eş'ârımız” diyerek söze noktayı koyar.

Biz *elst* bezminde virdik ‘ahd ile ikrārımız

Min ledünn'dendür bütün aḳvālimiz âşārımız

Cümle tevḥīdden ‘ibâret söylenen eş'ârımız

Dersi Ḥaḳ'dan görmeyen bilmez bizim güftārımız

Dersimiz envār-ı Ḥaḳ'dur seyrimiz seyrān-ı Hū

504/3

Bergüzār nāmı ile ḥayli maḳālāt yazdı hem

Her birinde **sırr-ı tevḥīd** âşikār bī-rayb ü mīn

714/30

Mehmet Şemseddin Efendi'nin Dîvân'ındaki tevhîd düşüncesinin temeli, vahdet-i vücûd¹⁶⁴ düşüncesine dayanır. Bu konuda, müellifimiz de selefleri gibi düşünmektedir. Dîvânda yer alan 65 adet “*mine't-tasavvuf*” başlıklı şiiri hem tasavvuf, hem de vahdet-i vücûd düşüncesine dairdir.

Ehl-i Hâk keşrette de vahdet bulur

Ehl-i fark vahdetde de keşret bulur

678/1

Bir vücûddur cümle ' âlem Hâk muhîtdür cümlesin

Bâkî vü mevcûd Oldur yokdur Andan mâ' adâ

36/9

Her bir eşyâda haķîkatdür tecellî eyleyen

Varlık Hâkķ'ındur vücûd virme hayâldür mâ-sivâ

53/3

Tecellî eyleyen Hâk'dur gerek sende gerek bende

Vücûd Hâkķ'ın olup ancak görinen kendidür sende

173/6

Hudâ senden saña olmuş yaķın nâţık bunı Ķur'ân

Ne ayrı var ne Ķayrı var vücûd Hâkķ'ın gel it iz'ân

¹⁶⁴ bkz.;Sadreddin Konevî, *Vahdet-i Vücûd ve Esasları*, (çev. Ekrem Demirli) İstanbul: Kapı Yay., 2014; Dâvûd el-Kayserî, *Vahdet-i Vücûd Felsefesi*, (çev. Mehmet Bayraktar), İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Vakfı Yay., 2013; İsmail Fenni Ertuğrul, *Vahdet-i Vücûd ve İbn-i Arabî*, (der. Mustafa Kara), İstanbul: İnsan Yay., 1991; Ferit Kam, *Vahdet-i Vücûd*, (sad. Ethem Cebecioğlu), Ankara: DİB Yay., 1994; Mehmet Şemseddin Ulusoy, *Vahdet-i Vücûd*, (Müellifin, *Bergüzâr-ı Şemsî* adlı eserinden der. Kamil Akarsu – Mustafa Tatçı), *Yedi İklim* (Bursa Özel Sayısı), c.V, İstanbul 1993, s. 40; Ekrem Demirli, “Vahdet-i Vücûd”, *DİA*, c. 42, İstanbul 2012, s. 431-435.

Senüñ bu varlıguñ mevhûm vücûd virme bütün ekvân

Hüve'l-evvel hüve'l-âhir diyor bak Hâzret-i Kûr'ân

Cihân-ârâ cihân içindedür ârâyı bilmezler

Şu mâhîler ki deryâ içredür deryâyı bilmezler

174/5 (Bahri Baba'nın şiirine tazmîn'inden)

Görinen zıll-i Yezdân'dur vücûd virme hayâlâta

İkilik vehmini kalbden çıkar birdür Hudâ ey cân

471/18

Gördüklerüñ hayâldür mevcûd olan cümle Hû

Hâk'dan başka vücûd yok dime senle ben şu bu

475/2

Tasavvufî rumuz ve ıstılahları da, konuya dair ayet ve hadislerle telmih ve iktibas yoluyla çokça kullanan müellifimiz, bunlarla da aslında hep o tevhîdin ve vahdetin sırlarını kaleme almıştır. Özellikle “men araf”, “semme vechü'llah”, “küntü kenz”, “kâbe kavseyn”, “eynemâ küntüm” , “hel etâ”, “innemâ”, len terâni”, mâzâga'l-basar”, “vesekâhüm şerâben tahûrâ”, “ev ednâ”, “ev denâ”, “sebu'l-mesânî”, “nahnü akrabü”, “sevfe yu'tî Rabbüke terdâ”, “leyse li'l-insâni illâ mâ se'â”, “nefahtü”, “vellezîne câhedû finâ” gibi ayet ve hadisler *Eş'âr-ı Şemsî*'de oldukça çok yer almıştır.

Nahnü akrab, semme vechu'llâhi her kim fehm ider

Men 'araf den *küntü kenze* oldu meclâ mevc mevc

92/11

Hâk-i na' leynüñle itdi iftihâr 'arş-ı berîñ

Kâbe kavseyn'den geçüp oldu maqâmuñ *ev denâ*

11/5

Her meṭālib her meḳāşidüñ senüñ olmuş ḳabül

Sevfe yu'ti rabbüke terḳā buyurdı ol Ḥüdā

11/7

Biḳ'a-i pākize-i sultān-ı *māzāğa'l-başar*

Cüz'ü pāk-i Muştafā'dur Ḥazret-i Faḫru'n-nisā

19/2

Süre-i *seb'u'l-meşāni* vechinüñ sırrındadır

Her ne esrār-ı ilāhī var ise heb sendedür

34/8

Eynemā küntüm rumūzun fehm iden erbāb-ı ḫāl

Semme vechu'llāh 'ı müdrik 'aşıḳ-ı ekvān ola

55/2

İtdi fermān bize Ḳur'an'ında Zāt-ı Kibriyā

Emr-i Ḥaḳ'dur *leyse li'l-insāni illā mā se'ā*

56/1

Muḫammed Şemsi-i Mışrī çalış insān-ı kāmil ol

Nefahtü sırrına lāyık olursuñ vāşıl-ı cānān

490/5

Ve'l-lezīne cāhedü fine diyen Ḳur'an'a baḳ

Böyledür emr-i İlāhī bunda şekke yoḳ maḫal

366/5

Hel etā şânında nâzil *innemā* şâhid yeter

Şâhib-i luţf u kerem cūd ü semâhatdür ‘Alî

581/3

Dinî ve Tasavvufî remizlerden, ıstılahlardan; “mâsivâ”, “tevellâ”, “teberrâ”, “zikir”, “şerîat-tarîkat-hakîkat-ma’rifet”, “ilm-i ledün”, “sır”, “tecelli”, “vech-i bâki”, “vech-i mutlak”, “cemâl-i mutlak”, “vahdet”, “vücud”, “ilme’l-yakîn”, “ayne’l-yakîn”, “hakka’l-yakîn”, “vahdet-kesret”, “cemâl-celal”, “kalp-gönül”, “mahabbet”, “nefs”, “fenâ fi’llâh”, bekâ bi’llâh”, “cem-fark”, cemu’l-cem”, “terk-terk-i terk”, “zâhir-bâtın”, “yâr-agyâr”, “vuslat-fürkat”, “pîr-şeyh-mürşid-derviş”, ârif-âşık”, “irfân”, “âşık-ma’şuk”, “insân-ı kâmil”, “mürşid-i kâmil”, “tekke-dergâh”, “seyr-i sülûk”, “keşf”, “zevk”, “feyz” gibi kelimeler de Dîvân’da çokça kullanılmıştır.¹⁶⁵

Ey gönül **terk**-i sivâ it ‘aşk-ı Hâkık’a iktidâ

‘Aşkta teslim ola gör ki sañâ olsun reh-nümâ

37/1

Eylemem meyl ü **maḥabbet mā-sivānuñ** âlına

Dūzaḥ ü cennet daḥî ḥürî cinān olmaz bañâ

38/3

Fe’den **fark** eyleyen **cem**’i kemâle irdiler ancak

Bunuñ cem’iyle ‘aşıklar bulurlar nokta’-i kübrâ

39/10

¹⁶⁵ Geniş bilgi için bkz.; Abdürrezzak Kâşânî, *Tasavvuf Sözlüğü*, (çeviren: Ekrem Demirli), İstanbul: İz Yay., 2004; Seyyid Mustafa Rasim Efendi, *Tasavvuf Sözlüğü*, (çeviren: İhsan Kara), İstanbul: İnsan Yay., 2013; Süleyman Uludağ, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Marifet Yay., 1991; Ethem Cebecioglu, *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, İstanbul: Otto Yay., 2017.

Zāhir ü bāṭın menāfi‘ eyleyor te’min bak

Hangi emridür ḥilāf-ı ‘ aql u mantık ‘ acebā

40/2

Āl-i Süfyān’dan **teberrā** kıl **tevellā** Ḥayder’e

Bāb-ı Ḥayder’dür melāz-ı kâināt olma cüdā

32/4

Vech-i Muṭlak ‘ālemi itmiş ihāta ser-te-ser

Semme vechu’llāh ‘ fehm it eyleme cūn ü çirā

53/2

Vahdet ü keşret nedür bil eyle anda ihtisāş

Ḳahr ü lūṭfi bir bilerek eyle tevḥidī menāş

60/10

Beni tevḥide vāḳıf it **ledūn** gözine **kāşif** it

Seni bildür de ‘ **ārif** it amān yā Rab amān yā Rab

65/4

Sırr-ı tevḥidūñ **tecellī**siyle eyle kām-rān

Şems-i **vahdet** meşrık-ı dilde ṭoḡa bī-iḥticāb

66/4

Bilmez gelen geldigini anlamıyor gittigini

Mestdür gelen mestdür giden **ağyār** mest hem **yār** mest

76/4

Riyā vü ‘ucbī terk eyle Ḥudā ’dan eyle istimdād

Bulup bir **mürşid-i kāmīl** añā şıdķ ile it bī‘ at

80/21

Cennet-i ‘**irfāna** dāhīl oldu tevḥīdi bilen

Vuşlat-ı cānāna irdi giydiler lebs-i cedīd

120/6

Birisi **zāhir şerī‘ at hikmeti** teblīg ider

Birisi **bāṭın tarīkat pīr** u perver murād

123/3

Eyleyüp **seyr-i sülūk**ı geç şırāṭdan cennete

Ḥaķķ’a īşāl eyleyen gāyet daķīķ esfārī bil

382/10

Min ledūn’dür bu ṭulū‘āt-ı taşavvuf çün saña

Sāye-i Mışrī’de irdüm Şems-i dīn ‘irfāna ben

488/14

Muḥammed Şemsi-i Mışrī çalış **insān-ı kāmīl** ol

Nefaḥtū sırrına lāyık olursuñ vāşıl-ı cānān

490/5

Eş’âr-ı Şemsī’nin muhtevāsındaki en önemli konulardan biri şüpheşiz Mehmet Şemseddin Efendi’nin Ehl-i Beyt’e dair yazdığı şiirleridir. Birçok medhiye ve mersiye ile Ehl-i Beyt’e olan mahabbetini dile getiren müellifimiz, tam bir Ehl-i Beyt aşığıdır. Mersiye ve medhiye olarak yazdığı şiirlerin dışında kalan manzumelerinin de

hemen hemen hepsinde ehl-i beyte dair bir beyit bulmak mümkündür. Müellifimizin Ehl-i Beyt'e olan sevgisi ve bağlılığı o kadar yoğundur ki, doğumuna düştüğü tarih beytinde bile bu bağlılığını görmekteyiz;

Vilâdet târîhim Şemsî ne hoş ni‘me't-teşâdüfdür
Gelürken ‘âleme rûhum muhibb-i Âl-i Beyt geldi
1283 Hicrî.

725/1

Bir diğer beyti ise şöyledir:

Dağîlem dergeh-i Âl-i ‘Abâ'ya Şems-i Mışrî
Gelürken ‘âleme rûhum muhibb-i Hânedân geldi

563/7

Bilindiği üzere dinî-tasavufî Türk edebiyatında Hz. Peygamber'den sonra en çok adı anılan Hz. Ali'dir.¹⁶⁶ Çünkü Rasûlüllah'ın nesli onunla devam etmiştir. Başta Hz. Ali olmak üzere, Hânedân-ı Ehl-i Beyt¹⁶⁷ olarak isimlendirilen, Hz. Fatıma, Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ve onların neslinden Oniki İmam¹⁶⁸ olarak bilinen isimler bütün yönleriyle *Eş'âr-ı Şemsî*'de yer almıştır.

Hz. Ali ve Ehl-i Beyt ile ilgili hemen her hususun dîvânın muhtevâsına sirâyet ettiğini gördüğümüz bu konunun, Mehmet Şemseddin Efendi'nin *Eş'âr-ı Şemsî* dışındaki diğer eserlerinin de muhtevâsında önemli bir yer tuttuğunu ve bütün eserlerinin Âl-i Abâ'ya¹⁶⁹ olan mahabbetinin bir meyvesi olduğunu, müellifin şu beytinden öğreniyoruz:

¹⁶⁶ Bilgi için bkz.; Meliha Yıldırım Sarıkaya, *Türk-İslam Edebiyatı'nda Hz. Ali*, (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2004.

¹⁶⁷ bkz.; Mustafa Öz, “Ehl-i Beyt”, *DİA*, c. 10, İstanbul 1994, s. 498-501.

¹⁶⁸ bkz., Gülgün Uyar, *Ehl-i Beyt, İslam Tarihinde Ali-Fatıma Evladı*, (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2008; Ethem Ruhi Fırlı, “İsnâşeriyye”, *DİA*, c. 23, İstanbul 2001, s. 142-147.

¹⁶⁹ Süleyman Uludağ, “Âl-i Abâ”, *DİA*, c. 2, İstanbul 1989, s. 306-307.

Her ne āşārım vücūda geldi ise şübhesiz

Cümlesini eyledim Āl-i ‘Abā’dan iktitāf

309/2

Dîvânda yer alan medhiyelerde, Hz. Ali’ye telmihte bulunan şu ayetleri tesbit ettik: “Bismillâh”, “hel etâ”, “innemâ”, “urvetü’l vüskâ”, “fi’l kurbâ”. Hadis olarak ise şunları tespit ettik: “lahmüke lahmî”, “men küntü mevlâhu”, “min nûri vâhid”, “ente minnî”, “kâsimü’l-cenneti ve’n-nâr”.

Dâder-i Fahr-i cihânsuñ Hayder-i Kerrâr ‘Alî

Lahmuke lahmî dinildi şânuña tekrâr ‘Alî

565/1

Şânuña nâzil olupdur **hel etâ** ve **innemâ**

Vâşıfuñ Zât-ı risâlet mâdiñüñ Ğaffâr ‘Alî

565/3

Hağķuña **men küntü mevlâhü** dinildi şübhesiz

Sensüñ ol vâriş vaşî-i Aħmed-i Muħtâr ‘Alî

565/4

Ķâsim-i nirân ü cennet şâfi‘-i ehl-i vefâ

Buğzı elbette nifâķdur ħubbi ĩmândur ‘Alî

571/4

Ħilķat-i ‘âlemden ancaķ Zât-ı Peygamber murâd

Ente minnî’den ise maķşad ‘Alî Ħayder murâd

123/1

Bâb-ı ‘ilm-i Muştafâ’dur kâli’-i Hayber ‘Alî
Mazhar-ı *min nûri vâhid* Hayder-i Kerrâr’ı bil
382/3

Naşş-ı *fil-kurbâ* ile farzdur maḥabbet eylemek
Âl ü Evlâd-ı Rasûl’e ol muḥibb-i Hânedân
452/24

Olmasayduñ ey vaşî-i Muştafâ düldül-süvâr
Kimse añmazdı cihânda nâm-ı Haḫḫ’ı âşikâr
Şâhib-i sırr-ı ‘azîmsün mâdiḫüñdür Kird-gâr
Feth olur cümle murâdı saña kim olursa yâr
Olmaḫ isterseñ gönül feyz-i ‘Alî’den behre-dâr
İlticâ it Ḥamse-i Âl-i ‘Abâ’ya sen de var
Lâ-fetâ illâ ‘Alî lâ-seyfe illâ Zül’-fikâr
637/1

Bilindiği üzere İslam tarihinde önemli bir yeri olan Hz. Ali’nin birçok künyesi, lâkabı ve sıfatı vardır. Bir muhibb-i Hânedân-ı Ehl-i Beyt olan Mehmet Şemseddin Efendi’nin de, Dîvân’ında yer alan medhiyelerinde, Hz. Ali için bu isim, künye, lâkap ve sıfatları çokça kullandığı görülmektedir. Bunlar arasında, müellifimizin en çok kullandığı isim, künye, lâkap ve sıfatlar şunlardır: “Hazret-i Ali”, “Cenâb-ı Ali”, “Aliyyü’l Murtazâ”, “Şîr-i Hüdâ”, “Ayn-ı Ali”, “Dâd-ı Ali”, “Sırr-ı Ali”, “Ebû Türâb”, “Ebu’l-Hasan”, “Cenâb-ı Murtazâ”, “Murtazâ Ali”, “Hazret-i Hayder”, “Cenâb-ı Hayder”, “Hayder Ali”, “Sırr-ı Hayder”, “Hayder-i Düldül-süvâr”, “Hayder-i Kerrâr”, “Şâh Ali”, “Hazret-i Şâh”, “Şâh-ı Velâyet”, “Şâh-ı Merdân”, “Şâh-ı Necef”, “Şîr-i Merdân”, “Şîr-i Yezdân”, “Esedü’llâh”, “Sâkî-i Kevser”, “Fâtih-i Hayber”, Bâb-ı Hayber”, “Emîrü’l-mü’minîn”, “İmâmü’l-mü’minîn”, “İmâmü’l-müttakîn”, “Zevc-i Fâtımâ”, “Mahrem-i esrâr”, “Seyyid”, “Şâfi’-i mahşer”, “Pişvâ-yı evliyâ”, “Sırr-ı velâyet”, “Mevlâ”, Mazhar-ı esmâ-i küllî”, “Nûr-ı Muhammed”, “Nûr-ı velâyet”, “Sırr-ı Kur’ân”, “Sırr-ı Hüdâ”, “Seyyidü’s-

sâdât”, “Menba’-ı ilm-i ledün”, Vâris-i Sırr-ı Nebî”, Nâşir-i Dîn-i Muhammed”, “Sâhib-i lutf u kerem”, “Mazhar-ı sırr”, Nûr-ı Sıbteyn”, ”Zi’n-nûreyn”, Dâder-i Fahr-i Cihân”.

- 1 **Vâriş-i sırr-ı Nebî şâh-ı velâyetdür ‘Alî**
Menba’-ı ‘ilm-i ledün esrâr-ı kudretdür ‘Alî
- 2 Hâk şenâ eyler kelâm-ı aqdesinde zâtını
Nâşir-i dîn-i Muhammed ‘ayn-ı rahmetdür ‘Alî
- 3 *Hel etâ şânında nâzil innemâ şâhid yeter*
Şâhib-i lutf u kerem cûd ü semâhatdür ‘Alî
- 4 Fehm olunmaz **sırr-ı Yezdân**'dur **Cenâb-ı Murtażâ**
Nâtiq-ı Qur’ân-ı Hâk'dur halka âyetdür ‘Alî
- 5 Fırka-i nâcî aña tâbi‘ olundur şübhesiz
Rehber-i râh-ı necât hem hidâyetdür ‘Alî
- 6 Dest-i kudretle tutup kal‘ itdi **bâb-ı Hayber**'i
Mazhar-ı sırrü'l-‘acâ’ib zü'l-kerâmetdür ‘Alî
- 7 **Şâfi’-i ehl-i tevellâdur** Cenâb-ı Aqdes’i
Şübhesiz **kâsim-i nîrân ile cennetdür ‘Alî**
- 8 Bâb-ı vâlâ-yı ‘Alî’ye müftakirdür her kişi
Seyyidü’s-sâdât erbâb-ı siyâdetdür ‘Alî
- 9 Melce’-i dermande-gândur irişür düşmüşlere
Nâşir-ı dîn ü penâh-ı hayr-ı ümmetdür ‘Alî

10 Halk olunduḡ nūr-ı vāhıdden buyurdı Muştafa
İns ü cinne şāfi'-i rüz-ı kıyāmetdür 'Alī

11 Zāhir ü bātin muḡıbbāna olupdur dest-gır
Dāfi'-i ġamm şāhib-i luḡf u 'ināyetdür 'Alī

12 Feyz-baḡşādur baña nūr-ı Nebī sırr-ı 'Alī
Şemsi-i Mışrı'ye ser-tāc-ı sa'ādetdür 'Alī

581/342

Şıhr-i vālā-yı Rasūl'sün dindi zī'n-nūreyn saña
Nūr-ı Sıbḡeyn'dür Hudā'dan saña iḡsān yā 'Alī

577/11

Şemsi-i Mışrı ḡuluñdur eyle Sıbḡeyn 'aşḡına
Mazḡar-ı esmā'-i küllī kāmıl insān yā 'Alī

566/7

Dāder-i Faḡr-i cihānsuñ ḡayder-i Kerrār 'Alī
Laḡmuke laḡmi dinildi şānuña tekrār 'Alī

565/1

ḡudretu'llāḡ ḡuvvetu'llāḡ itdi ḡendinden zuḡūr
Şāh-ı Merdān Şır-ı Yezdān dīn ü ĩmāndur 'Alī

632/3

Külle yevm itmekde zātınla mübāhāt ol Һudā
Seni sevmek farz olupdur **Yā Aliyye'l-Murtażā**

12/1

Aşağıdaki medhiyye baştan sona Hz. Ali'nin isim, künye, lâkap ve sıfatlarından bahsetmektedir,

- 1 Sulţānu'l-evliyā Mu'īnu'l-enbiyā
Seyyidü'l-etķiyā ' Aliyyü'l-Murtażā
- 2 Emīru'l-mü'minīn İmāmu'l-müslimīn
Seyyidü'l-vecheyn ' Aliyyü'l-Murtażā
- 3 Esdu'l-lahi'l-gālib maţlūb külli t̄alib
İbn-i Eb-i T̄alib ' Aliyyü'l-Murtażā
- 4 Sulţānu'ş-şeri' at Bürhānu't-tarīkat
İmāmu'l-ħakīkat ' Aliyyü'l-Murtażā
- 5 Bāb-ı 'ilmi'n-nebī ente'l-veli'l-velī
Yā Murtażā ' Ali ' Aliyyü'l-Murtażā
- 6 Efdalü's-şekāleyn İmāmü'l-ħaremeyn
Vālidü'l-Ĥaseneyn ' Aliyyü'l-Murtażā
- 7 Şemseddīn El-Mışrī cāe' bābun'n-nasrī
Edriknī edriknī ' Aliyyü'l-Murtażā

13/12

Müellifimizin Dîvân'ında Hz. Ali ve Ehl-i Beyt'in, İbn-i Mülcem, Muâviye, Ebû Süfyân, Süfyâniyân, Şemr, Yezid ve Mervân gibi hasımlarının da isimleri geçmektedir.

Mâh-ı şavmuñ on yedisinde idi vaqt-i şabaḥ
İbn Mülcem nâm pelîd çekdi saña tîğ-ı cefâ

17/10

Ehl-i ĩmân itdiler Āl-i Rasûl'e ittibâ'
Āl-i Süfyân Āl-i Mervân oldu 'âşi-i pür-cefâ

24/8

Āl-i Süfyân'dan teberrâ kıl tevellâ Ḥayder'e
Bâb-ı Ḥayder'dür melâz-ı kâinât olma cüdâ

32/4

Nâķış u nâdân olanlar bilmeyor ḥubb-ı 'Ali
Kılmasın **Süfyâniyân**, Kerrâr olanlar ile baḥş

84/4

Ḥazret-i Şâh kalmış idi anda tenhâ ol zamân
Şemr zî'l-cevşen 'aleyhi'l-la'ne kaçd itdi hemân

638/5

La'net olsun kavm-i **Süfyân ü Yezid**'e rûz u şeb
La'net-i Ḥaķķ'a 'umûmî oldılar bî-şekk sezâ

638/4

Hz. Ali ile ilgili, müellifimiz "gadîriyye" nazım türünde şiirler de yazmıştır. "Gadîriyye" nazım türündeki şiirler, Hz. Ali'nin imâmeti açısından onu sevenler nezdinde

tarihî önem taşıyan bir yerin adı olan Gadîr-i Hum'a¹⁷⁰ ve orada Hz. Peygamber'in, Hz. Ali ile ilgili sözlerine telmihte bulunan şiirlerdir.

- 1 Didi *men küntü mevlāhu* bu günde Zāt-ı Peygamber
Bu dem mü 'minlere oldu emîr u müktedâ Hayder
- 2 Biri nūr-ı nübüvvedür biri sırr-ı velâyetdür
İkinüñ aşlı vâhiddür Muhammed Muştafa Hayder
- 3 *Gadîr Hum'a* geldiğinde ki ba' de'l-ḥacc Rasûlu'llāh
Bütün aşhâba emr itdi sizedür reh-nümâ Hayder
- 4 Naşılısam ben size mevlâ 'Alî de öyledür ancak
Gerek dünyâ gerek 'uqbâ size nūr-ı Hudâ Hayder
- 5 Anı sevmek benim ile Hudâ 'yı sevmesi siyyân
Cemî'-i ümmete rehber veliyü'l-evliyâ Hayder
- 6 'Ali'ye buğz idenlere 'udāvan eylesün Allāh
Muḥibbâna olur şâfi' delîl ü pişvâ Hayder
- 7 Odur Şiddîk odur Fārûk o zî'n-nüreyn-i 'âlî-şân
Odur Şîr-i Hudâ şıhr-i Rasûl-i Kibriyâ Hayder
- 8 Hâkîm ü 'âlim ü dānâ 'alîm-i sırr-ı Kur'an'dur
Der-i şehri-i 'ulûm oldur ki ḥayru'l-evşayâ Hayder

¹⁷⁰ Ethem Ruhi Fıglalı, "Gadîr-i Hum", *DİA*, c. 13, İstanbul 1996, s. 279-280.

- 9 Kasîmü'n-nâri ve'l-cenneh imâmu'l-insi ve'l-cinneh
İder maḥşer günü Kevşer muḥibbâna 'atâ Ḥayder
- 10 Ḥabîbu'llâh Ḥalîlu'llâh miyânında Veliyyu'llâh
Gelür meydan-ı maḥşerde tutâr elde livâ Ḥayder
- 11 Şefâ'at merḥamet ancak Cenâb-ı Ehl-i Beyt'indür
Delîlim âyet-i Ḳur'ân reisü'l-esḥiyâ Ḥayder
- 12 Kuluñ Şemsi-i Mıṣrî'ye kerem luṭf u 'inâyet kııl
Dilinde zıkr-i dâ'imdür amân yâ Murtażâ Ḥayder

147/90

Eş'âr-ı Şemsi'de Hz. Ali ve Ehl-i Beyt ile ilgili şiirler Medhiye, Mersiye, Na't, Gadîriye nazım türlerinde yazıldığı görülmekle birlikte, müellifimizin diğer nazım türü ile yazdığı şiirlerinde de Ehl-i Beyt'e dair bir beyite rastlamak mümkündür. Örneğin, "Nevrûziye" (395/233) başlıklı şiiri de Hz. Ali ile ilgilidir. Yine "Tahdîs-i Ni'met" 393/233 başlığıyla yazdığı murabbâ'nın ilk bendinde olduğu gibi; "*Haḳḳ'a 'abd-ı ahḳarım/ Ümmet-i Peyğamberim / Bende-i Şâh-ı Ḥayder'im / Gerçi derviş-i afḳarım*" şeklinde Hz. Ali ve Ehl-i Beyt ile ilgili yüzlerce beyit bulmamız mümkündür. Dîvânda 132 yerde "muhib" kelimesi geçerken bunların 120'si "muhibb-i hânedan", "muhibb-i âl", "muhibb-i âl ü evlâd-ı rasûl", "muhibbi-i Ehl-i Beyt" "muhibbân" şeklinde Hz. Ali ve Ehl-i Beyt için kullanılmıştır. 105 yerde de "bende-i Âl-i Rasûl", "bende-i Âl-i Abâ", "bende-i Evlâd-ı Hayder", "bende-i Şîr-i Hüdâ", "bende-i Kerrâr-ı Ali", "bende-i Şâh-ı Necef", "bende-i Kerrâr-ı Hakk", "bendeyim Âl-i Abâ'ya", "bendesiyem Âl-i Abâ'nın", "Âl-i Abâ bendesi", "Ehl-i Beyt'in bende-i dirînesi", "bende-i Şâh-ı Hayder", şeklinde kullanıldığı tesbit edilmiştir.

Kerbelâ mersiyeleri¹⁷¹ dinî-tasavvufî Türk edebiyatının en lirik nazım türüdür. Mehmet Şemseddin Efendi'nin dîvânında Ehl-i Beyt ile ilgili 138 adet medhiye ve 21 adet mersiye tesbit ettik. Mersiyelerden 2'si kasîde, 1'i tahmîs, 1'i müsebba', 5'i terkîb-i bend geriye kalanı ise gazel nazım şekliyle yazılmıştır.¹⁷²

Eş'âr-ı Şemsî'de yer alan şiirler arasında en lirik şiirler mersiyelerdir. Mehmet Şemseddin Efendi, Ehl-i Beyt'ten olan Peygamber torunu Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'da şehit edilmesinden derin bir ızdırap duymaktadır. İslam tarihindeki bu feci hâdisenin hüznünü ve acısını gözyaşlarıyla mersiyelerinde dile getirirken, Hz. Hüseyin'i şehit edenlere de lânet okur.

1 Dilâ eyyâm-ı mâtem geldi hurrem olma sen zinhâr
Muhibb-i Hânedân olan bugünde inleyüb ağlar

2 Muhibb-i Ehl-i Beyt'ün gözleri pür-hün olur der-ğâl
İdince vağ'a³-i dil-sûz şehîdânı aña ihtâr

3 Zemîn-i Kerbelâ'da ol dü-çeşm-i mefhar-ı 'âlem
Şusuzlukla şehîd oldu dirîğâ sâki-î ebrâr

4 Rasûlu'llâh aña ta'zîm idüp *minnî* buyurmuşken
Ri'âyet itmeyüp ümmet zulümler itdiler fuccâr

5 İdüp cevr ü cefâlar Hâzret-i Şâh-ı Şehîdân'a
Bu fi'l-i nâ-şavâbî ihtiyâr kıldı bütün eşrâr

¹⁷¹ bkz.; Bünyamin Çağlayan, *Kerbelâ Mersiyeleri*, (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 1997.

¹⁷² Mehmet Şemseddin Efendi'nin dîvânında yer alan Ehl-i Beyt ile ilgili şiirlerinin bir kısmı Mustafa Kara tarafından neşredilmiştir. bkz.; *Ehl-i Beyt, Kerbelâ ve Mersiye*, (haz. Mustafa Kara-Hüseyin Algül), Bursa: Kültür A.Ş. Yay., 2014, s. 109-156.

- 6 Nice biñ müfsid ü müllhid tecemmu‘ eyleyüp anda
‘Umūmen Ehl-i Beyt-ile esirdür zāde’-i Kerrār
- 7 Taḥammül eylemez mü’min naşıl şabreylesün ‘ aşık
Nedür bu ḥikmet-i Mevlā nedür bunda olan esrār
- 8 İdilmez mi ‘ aceb la‘ net o kavm-i pür-cefāya kim
Ri‘ āyet itmeyüp Āl-i Rasūl’e ḥāin ü bed-kār
- 9 Sen itmezseñ be hey zāhid oquma la‘ net ü nefrīn
İderiz rüz u şeb bizler be-ḥaqqın Ḥayder-i Kerrār
- 10 Şehīd-i Kerbelā’nuñ mādihīdür Şemsi-i Mışrī
Şefī‘ ola kıyāmetde aña hem Aḥmed-i Muḥtār

153/94

Müellif, Hz. Hüseyin için şiirlerinde şu isim ve sıfatları kullanmıştır; Şāh-ı deşt-i Kerbelā”, “Evliyā-yı Rabb-i izzet”, “vāris-i sırr-ı nübüvvet”, “mazhar-ı nūr-ı velāyet”, nā’il-i kenz-i hilāfet” mahrem-i remz-i imāmet”, “nūr-ı çeşm-i ehl-i sünnet”, muktedā-yı hayr-ı ümmet”

Hz. Fâtıma, Hz. Hasan ve Oniki imam için de çokça medhiyenin bulunduğu Dîvân’dan hepsinin adının zikredildiği son bir manzume örneği sunarak konumuzu tamamlamak istiyoruz.

- 1 Taḥiyyât-ı İlähiyye saña her dem müdām olsun
Saña Evlād’uña her ān şalāt ile selām olsun
- 2 Ḥabīb-i Kibriyā Aḥmed İmāmü'l-enbiyā Aḥmed
Muḥammed Muştafā Aḥmed şalāt ile selām olsun

- 3 Emîrû'l-mü'minîn Hayder İmâmü'l-müslimîn Hayder
Re'îsü'l-'ârifîn Hayder şalât ile selâm olsun
- 4 Muḥammed'le 'Alî pür-nür muḥibbânı olur mağfûr
Sevenler oldılar mesrûr şalât ile selâm olsun
- 5 Biz'a-i pâk-i Nebî'dür Zevce-i Şâh-ı velîdür
Fâtıma nûr-ı celidür şalât ile selâm olsun
- 6 İmâm Ḥasen'dür müctebâ Ḥüseyin şâh-ı Kerbelâ
İki nûrdur bize 'atâ şalât ile selâm olsun
- 7 Yâdigârdur Zeyne'l-'Abâ ol âdem-i Âl-i 'Abâ
Bâkır Ca'fer Muḫtedâ şalât ile selâm olsun
- 8 Mûsâ Kâzım'dur reh-nümâ mürşid bize Ali Rızâ
Taḫî İmâmü'l-etḫıyâ şalât ile selâm olsun
- 9 İmâm-ı Nâḫî 'Askerî ümmetüñ ânlar rehberi
Mehdî cümlenüñ serveri şalât ile selâm olsun
- 10 Şemsî Mıṣrî en-Niyâzî 'ayân itdi cümle râzı
Anlar ḫalkın ser-firâzı şalât ile selâm olsun

460/270-271

Mehmet Şemseddin Efendi'nin şiirlerinde Ehl-i Beyt'e olan aşkı o kadar yoğundur ki, bu konuda ona ve onun gibi şâir ve âriflere râfizilikle bühtân edenlere de şiirle cevap verir ve şöyle der;

Meslek-i ilhād başka rāfīzīlik başkadur

‘Ārifine itdiler bühtān bühtān üstüne

536/5

Ḥubb-i evlād-ı Muḥammed Rāfīzīlik olsa ger

Rāfīziyem şāhid olsun ins ü cinn ü kā’ināt

673/1

Rāfīzīlik ise eger ḥubb-i Āl-i Muşafā

Rāfīzī olmak gerekdür enbiyā vü ezkiyā

698/1

Eş’âr-ı Şemsî’nin muhtevâsında tesbit ettiğimiz bir diğer konu ise müellifin, yaşadığı şehir olan, Bursa, yakın dostları ve ailesi ile ilgili manzumeleridir. Bu manzumelerin bir kısmını ebced hesabıyla düşülen tarihler oluşturmaktadır. Dîvân’da 725 nolu şiirden-741 nolu şiire kadar olan bölümde 17 adet “tarih” vardır. Bu şiirlerin çoğu, Dîvân’ın son sayfalarında yer almıştır. Muhtemeldir ki, bu manzumeler Dîvân’a sonradan ilâve edilmiştir. Örneğin Bursa Ulucami’ye dair yazdığı şiiri “*Gamgüsâr-ı Şemsî*” (748), müellif tarafından ayrı bir eser olarak zikredilmiştir. Ancak bu şiir de Dîvân’ın sonuna eklenmiştir. Yine “Ramazâniye” (742-743-744-745-746-747) nazım türünde yazdığı şiirleri de “*Rûzedâr-ı Şemsî*” adlı eserinden alınarak Dîvân’ın sonuna eklenmiştir. Müellif, ramazan ayı boyunca her akşam terâvih namazı için gittiği Bursa cāmilerinin adlarını, her beyitte isim isim zikretmiştir. Bursa’nın düşman işgaline uğraması ve düşman işgalinden kurtulmasına dair tarih düştüğü şiirlerinde de, müellifimizin Bursa’ya aşırı bir bağlılığına ve sevgisine şâhit olmaktayız. Yine Dîvân’ın sonunda yer alan şiirlerinden “Berâ-yı Cumhuriyyet” (734/438) ve “Kudûmiyye” (733/437) başlıklı şiirlerin, Dîvân’a hâkim olan genel muhtevânın dışında kalan şiirler olduğunu düşünüyoruz.

Müellifimizin toplumsal meselelere dair de hiciv tarzında şiir yazdığına şahit olmaktayız. “Üstüne” redifli şiiri (538/316) bunlardan biridir. Bir diğeri ise “mesnevî”

(749/470) başlığıyla yazılan 19 beyitlik şiirdir. Örnek olarak bu manzûmeden bir bölümü aşağıya alıyoruz;

Zevk-i dünyâ gâlib oldu zevk-ı dîne şad-dirîğ
Oldılar Hakk'a vuşûle nefis ü şeytân sed dirîğ

Şervet-i milliyyeyi almağda Avrupa müdâm
Oluruz elbette müflis böyle eylerse devâm

Cümlemiz düşdük sefâhet râhına gitmekdeyiz
Tâze kızlar ile her şeb biz de dans etmekdeyiz

Medeniyyet şapka giymeklikle dans etmek ise
Fâ'îkiz biz Avrupa'ya ger kü'ül içmek ise

Sen bize 'aql u tefekkür eyle ihsân Rabbenâ
Hüsn-i ahlâk sa'y ü gayret eyle in'âm ey Hudâ

749/10-11-12-13-14

Dîvân'ın muhtevası ile ilgili bu bölümdeki incelememizi, "Mine't-Tasavvuf" başlığıyla, Niyâzî-i Mısırî'nin bir gazeline nazîre olarak kaleme aldığı müellifin şu şiiriyle bitirmenin anlamlı olacağını düşündük;

- 1 Nuţkumuzdan añlaşılmaz bî-zebân añlar bizi
Mâ-sivâyı terk idenler bî-gümân añlar bizi
- 2 Taşramızdan bilmediler çünkü zâhir-bîn olan
Dâhil-i bezm-i maḥabbet 'âşıkân añlar bizi

- 3 Maḥrem-i sırr-ı Hudā 'yız k̄āl ü k̄ilden geçmişiz
Men 'arafremzine āgāh 'ārifān añlar bizi
- 4 Sözlerimiz *küntü kenz*'den dürr-i gevher neşr ider
Ol kelāmdan yine ancak nükte-dān añlar bizi
- 5 Şüretā abdāl faķiriz aġniyā görür ḥaķir
Şehr-i lāhūt içre sulṭān lā-mekān añlar bizi
- 6 Mā-sivāsı anı maḥcūb eylemiş Ḥaķ'dan ba'īd
Şanma a'mā-yı ḥaķīķat münkirān añlar bizi
- 7 Varuñı terk eyle nūş it sen şerāb-ı vaḥdeti
Cem'-i cem'u'l-cem' ile sekrān olan añlar bizi
- 8 'Ālem-i keşretde gördi ehl-i zāhir bilmedi
Sırrımızı nice bilsün bī-nişān añlar bizi
- 9 Zāhid-i 'ucb ü riyā aşḥābı añlar mı ebed
Añlasa ḥāşıl kelām Ḥızr-ı zamān añlar bizi
- 10 Cāhil ü nādān olan Şemsi-i Mışrī añlamaz
Bilmedi nāķışdur elbet kāmīlān añlar bizi

610/362

İKİNCİ BÖLÜM

EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ VE NÜSHANIN TANITIMI

A. NÜSHA TAVSİFİ VE NÜSHANIN DEĞERLENDİRMESİ

Mehmet Şemseddin Efendi'nin elimizdeki mevcut olan “*Eş'âr-ı Şemsî*” adlı dîvânın nüshası, müellif hattıdır. Müellif hattı olan dîvân nüshasının fotokopileri Mustafa Kara'dan alınmıştır. Dîvânın orijinal metnine ulaşamamıştır. Bu yüzden nüshanın ölçüleri, kâğıt ve cilt türü tesbit edilememiştir.

Nüshanın özellikleri;

Tertîbe İlk Başladığı Tarih: 1322

Birinci Tebyîz Tarihi: 1335

İkinci Tebyîz Tarihi: 1345

Varak: 240 (müellif her sayfaya numara koymuştur, 480 sayfa)

Satır: İki ve dört sütun şeklinde

Yazı: Rik'a

Baş: Allah adıyla idüp Dîvân'ıma ben ibtidâ

Allah adıyla bulur her şey' kemâli muṭlaḳa

Sonu: Bu ḥâli Şemsî-i Mısrî tefekkür

İdüp Ḥaḳḳ'a müdâm eyle teşekkür

Elimizde bulunan müellif hattı yazma nüshanın 1. sayfasında Osmanlı Tükçesi ile “numara 100” yazmaktadır. Mehmet Şemseddin Efendi, yazdığı bütün eserlerini bu şekilde numaralandırmış ve kaydetmiştir. Müellif tarafından yazılan bu numara, Mehmet Şemseddin Efendi'nin *Eş'âr-ı Şemsî* isimli bu dîvânı için verdiği bir kayıt numarasıdır.

Eserin başında müellif tarafından kaleme alınan mukaddimede üç tarih bulunmaktadır. Bunlardan ilki dîvânın tertîbine başladığı tarih, ikincisi ise dîvânını ilk tebyîz ettiği tarih, üçüncüsü de çalışmamıza konu olan *Eş'âr-ı Şemsî*'nin tebyîz tarihidir. Müellifin kitabın ismi ve tarihler konusunda mukaddimede yer alan ifadeleri şöyledir; “Bunlara diger aşâr-ı âcizânem gibi kâfiye uygun gelsün diye *Eş'âr-ı Şemsî* didüm. Dîvânun tertîbine biñ üç yüz yigirmi iki senesinde mübâşeret itmişdim. Eş'âr-ı Şemsî-i Mısrî terkîbi de tarih teşâdüf eylemişdür. Tevfîk Allah'dan, lütf Rasûlü'llâh'dan, kerem Âl-i Abâ'dan, himmet de Hâzarât-ı Pîrândandur. *Huz mâ şafâ, da' mâ keder. Fî 24 Rabîu'l-âhîr, Sene 1335 ve Fî 5 Kanûn-i şânî, Sene 1336, Yevm-i penç-şembe.*

İkinci tebyîze mübâşeretim;
Fî 17 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1345, Fî 10/23 Kanûn-i evvel, Sene 1305/1342/1926
Yevm-i Penç-şembe.”

Burada bir konuyu daha açıklığa kavuşturmak gerektiğini düşünüyoruz. Müellif eserini ilk tebyîz ettiği 1335 tarihinde, eserine “*Güftâr-ı Şemsî*” adını vermiştir. İkinci kez tebyîz ettiği 1345 tarihinde ise eserinin adını “*Eş'âr-ı Şemsî*” olarak değiştirmiştir. 1346 senesinde ise yeni bir dîvân daha tertîb etmiş ve onun adını “*Güftâr-ı Şemsî*” olarak koymuştur. Bu son dîvânının da mukaddimesinde “ikinci tebyîz” diye bahsetmektedir. Her üç dîvânda yer alan şiirleri incelediğimizde şu sonuca vardık; Müellif, 1322'de yazmaya mübâşeret eyledim diye bahsettiği ve 1335 tarihinde ilk tebyîzini yaptığı “*Güftâr-ı Şemsî*” adlı dîvânından yeni şiir ilâveleri ve yeni bir tertîb usulü ile ikinci tebyîzde iki farklı dîvân ortaya çıkarmıştır. Bunlardan incelememize konu olan eserine “*Eş'âr-ı Şemsî*”, diğerine ise ilk tertîb ettiği dîvânının adı olan “*Güftâr-ı Şemsî*” adını vermiştir. Müellif, “*Âsârımım esâmîsi*” başlığıyla yazdığı manzumede bu iki dîvânının ismini şu beyitlerde zikretmiştir.

Geldi bir dîvân vücûda luğf-ı Hâk'la Şems-i dîn

Sâye-i Mısrî'deki *Eş'âr-ı* zârumdur benim

715/25

Yedi kısma eyledim tefriğ bir dîvân dahâ

Cümlesi *Güftâr-ı Şemsî* nâm-dârumdur benim

715/38

B. METNİN KURULMASINDA TAKİP EDİLEN YOL

1. Türkçe Kelime ve Eklerin İmlâsı

Mehmet Şemseddin Efendi'nin dîvânı *Eş'âr-ı Şemsî*'nin yazı çevirisi yapılırken, Türkçe kelime ve eklerin imlâsı metinde nasılsa o şekliyle metne sâdik kalınarak gösterilmeye çalışılmıştır. Elimizdeki yazma nüshanın müellif hattı olmasından dolayı böyle bir yol takip edilmesi tercih edilmiştir.

- a) Türkçe kelimelerde vezin sebebiyle uzun okunan vokaller transkripsiyonda gösterilmemiş, imlâsında uzatma işareti kullanılmamıştır.
“Sana”, “bana” kelimelerinde olduğu gibi.
- b) Vezin gereği sözcüklerin uzun “i” vokali vezne göre bazen kısa, bazen uzun gösterilmiştir.
- c) Özel adların ve diğer bazı kelimelerin yazımında Türkçe İmlâ Klavuzuna uyulmuştur.
- d) Zarf-fiil eki olan “üp/up” metinlerde “b” olarak geçtiği halde, “üp/up” şeklinde kullanılmıştır; “idüp” “gelüp” “gidüp” gibi.
- e) Bildirme eki olan “dır/dir” ekleri bütün metinde “dur/dür” şeklinde kullanılmıştır; degildür”, “aşkdur” gibi.
- f) Geniş zaman birinci tekil şahıs eklerinin vokali genellikle düz-geniş okunmuştur.
“Zerreyem”, “Hayderiyem” gibi.
- g) Öğrenilen geçmiş zaman ekleri düz-yuvarlak vokalle okundu. Ancak farklılık görüldüğünde metne uyulmuştur.
“Bulmuş”, “olmuş”
- h) “İçün” edatı vezin gereği başındaki “elif” düşürüldüğünde kendinden önceki kelimeyle arasına kısa çizgi konulmuştur.
“senin-çün”
- i) “İle” edatı metinde kelimelere bitişik olarak yazıldığı görüldüğünde bitişik yazıldığı kelimedenden kısa çizgi ile ayrılmıştır.

“devr-ile”, “vech-ile”

- j) Üçüncü tekil şahsın vokali bütün metinde düz-dar okunmuştur.
“mahlûkı”, “lutfi”
- k) Geçmiş zaman sıfat-fiil eki “dık-dik”, metinde genellikle yardımcı harfin “ye” olarak kullanılmasından dolayı düz vokal tercih edilmiştir. Fakat “itdügi”, “gıtdügi” kelimesinde yuvarlak ünlü tercih edilmiştir.
“gördiginden”, “oldığından” gibi.

1. Farsça ve Arapça Terkîp, Kelime ve Edatların İmlâsı

- a) Farsça birleşik kelimelerde, muzaf ile izâfet kesresi arasına kısa çizgi konulmuştur:
mihr-i tâbân 130/1 dil-i nâ-şâd 223/4 gül-i ruhsâr 223/6
- b) Arapça terkîpler ise şu şekilde yazılmıştır.
hayru'l-beşer 12/9 şemsü'd-đuḥâ 12 /16 'Aliyyü'l-Murtaẓâ 13/1
- c) Lafza-i Celâl ile birleşen isimler apostrof (‘) ile ayrılarak şu şekilde yazılmıştır.
Rasûle'llâh 121/1 Ḥabîbe'llâh 122/1 Nebîye'llâh 122/2
- d) İzâfet-i maklub olan birleşik isim ve sıfatların arasına kısa çizgi konuldu.
tecellî-gâh 237/8 cây-gâh 312/2 ilticâ-gâh 326/8
- e) Atıf vavı ayrı yazıldı.
ins ü cinn 327/5 luḫf u iḫsân 329/2 Zehrâ vü Sıbteyn 516/8
- f) Farsça edat ve ön ekleri, eklendikleri kelimelerden kısa çizgi ile ayrı yazılmıştır.
nâ-ehil 334/5 nâ-ümîd 456/2 ber-ḫarâr 615/4 ber-murâd 116/1
- g) Farsça ikili tekrarların yazımında, tekrarlanan iki kelimenin arasına gelen edatlar ve ekler de kısa çizgi ile ayrılmıştır.
câ-be-câ 350/2 leb-â-leb 60/8 ser-te-ser 113/3

h) Farsçada, bilindiği üzere isim ve sıfat tamlamalarında, ilk kelimedenden sonra gelen kesrenin atılması ve iki kelimenin ters çevrilmesi yoluyla kelimeler, birleşik isim ve birleşik sıfat haline gelebilmektedir. Çeviri yazı sırasında, böyle kelimelerin arasına kısa çizgi konulmuştur:
dil-hâne 96/7 hikmet-hâne 384/2 fütüvvet-nâme 715/15 pend-nâme 502/1

i) Yapım eki işlevi taşıyan Farsça ekler, sonuna geldikleri kelimelerden kısa çizgilerle ayrı yazıldı.
taleb-kâr 188/5 ümîd-vâr 341/1 mağfîret-âsâ 744/8

2. Teknik Özellikler

1. Metin içinde yer alan veya almayan; ancak anlam ve vezin açısından bulunması gereken ve çıkarılması gereken kelimeler ve heceler köşeli [] parantez içinde yazılmıştır.
2. Metinlerde, Arapça ve Farsça beyit, ayet ve hadisler italik yazılmış ve dipnotta anlamları verilmiştir.
3. Metin içinde karşılaşılan eser isimleri çeviri yazıda italik olarak yazılmıştır.
4. Vezni bozuk olup düzeltilemeyen manzumeler ve beyitler dipnotta gösterilmiştir.
5. Her şiirin başında şiirin vezni yazılmıştır.
6. Şiirin müellif nüshasında yer aldığı sayfalar metnin sağ tarafına konulmuştur.
7. Metin kurulurken kullanılan transkripsiyon sistemi, ilmî eserlerde bugüne kadar kullanılan aşağıdaki transkripsiyon sistemidir.

پ : P p	ب : B b	ء : ʾ
ج : C c	ث : Ṣ ṣ	ت : T t
خ : Ḥ ḥ	ح : Ḥ ḥ	چ : Ć ċ
ر : R r	ذ : Ḍ ḏ	د : D d
س : S s	ژ : J j	ز : Z z
ض : Ḍ ḏ / Ḍ ḏ	ص : Ṣ ṣ	ش : Ṣ ṣ
ع : ʿ	ظ : Ḍ ḏ	ط : Ṭ ṭ
ق : Q q	ف : F f	غ : Ğ ğ
ڱ : Ń ń	گ : G g, Ğ ğ	ک : K k
ن : N n	م : M m	ل : L l
ی : Y y	ھ : H h	و : V v

2. EŞ'ÂR-I ŞEMSÎ / METİN

[4]

EŞ'ÂR-I ŞEMSI'İ MIŞRÎ / MUĞADDİME

Faķırũñ taḃi' atinde māder-zād olarak Ői' re isti' dād var imiŐ. Ne çāre ki bir ũstāda ḥizmet idemedigimden bu isti' dād kuvvede ḳalmıŐ. Ma' māfiḥ gençlik münāsebetiyle araŐıra vezni yoĳ ma' nāsız sōzler de sōylüyordum. Gide gide ḥānedān-ı Ehl-i Beyt-i Rasũlü'llāh'a olan muḥabbet sā' iķası ve mutaŐavvifnũñ āsar-ı ḳalemiyyesinden olan kitablarũñ muḥāla'ası münāsebetiyle ba' zı Őeyler sōylerdim. Gerçi bu elfāz-ı 'āmmeye çıķacak bir Őeyler degildir. Faķat "ķuzĳuna yavrusu gũzel gōrinũr" dirler. Faķır de bunları zāyi' itmeyerek bi'l-āḥire evlād ũ aḥfād u iḥvān beyninde mũceb-i taḥaḥḫũr olur ũmi'diyle cem'ine mũbāŐeret eyledim. Bunlarda Őnāyi' i Ői'riye aramak, rengin maẓmũnlar taŐavvur eylemek beyhũdedũr. ŪŐũrumu evvelce i' tirāf itdũm. Ma' zũr gōrenler kemālini i' tirāz idenler cehlini i' lān itmiŐ olurlar. Zirā mu' terizden evvel kendi biḳā' asizligimi kendim muķırrım. Bunlara diger aŐar-ı ācizānem gibi ḳāfiye uygun gelsũn diye *EŐ'ār-ı Őemsi'* didũm. Divānuñ tertibine biñ ũç yũz yigirmi iki senesinde mũbāŐeret itmiŐdim. EŐ'ār-ı Őemsi-i MiŐri terkibi de tariḥ teŐādũf eylemiŐdũr. Tevfik Allāh'dan, lũḫuf Rasũlü'llāh'dan, kerem Āl-i Abā'dan, himmet de Ḥazarāt-ı Pīrāndandır. *Ḥuz mā Őafā, da' mā keder.**

Fī 24 Rabiu'l-āḥir, Sene 1335 ve Fī 5 Kanũn-i Őānī, Sene 1336, Yevm-i penç-Şembe.

El-faķır Meḥmed Őemsũddin el-MiŐri İbnũ'Ő-Őeyḫ İsmā'il Nazif İbnũ'Ő-Őeyḫ Aḥmed Őemsũddin İbnũ'Ő-Őeyḫ Meḥmed Zeynel 'Ābidin İbnũ'Ő-Őeyḫ Aḥmed Ni' meti İbnũ'Ő-Őeyḫ Ali Veli İbnũ'Ő-Őeyḫ El-ḥāc Es-Seyyid Muḥammed Őaḥfi el-Ḥalveti el-Ḳādiri es-Sā'di 'an ḥulefā-i Ḥazret-i Pīr Muḥammed el-MiŐri en-Niyāzi ḳaddese'llāhũ esrārahũmũ'l-'ālī.

İkinci tebyiŐe mũbāŐeretim;

Fī 17 Cemāziye'l-āḥir, Sene 1345, Fī 10/23 Kanũn-i evvel, Sene 1305/1342/1926 Yevm-i Penç-Şembe. [5]

* Safā olanı al, keder vereni bırak.

YĀ MU'ĪN
BİSMİLLĀHİRRAĤMĀNİRRAĤĪM
EŞ'ĀR-I ŐEMSĪ-İ MIŐRĪ

ḤARFŪ'L-ELİF

1

İstimdād ez-Rabb-i İbād, *Celle celālühü*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Allāh adıyla idüp Dīvān'ıma ben ibtidā
Allāh adıyla bulur her şey' kemāli muṭlaqā
- 2 İsm-i zātuñ feyzime elbet sebepdür şübhesiz
İsti'ân eylerem senden Hüdâyâ dâ'imā
- 3 'Acizim 'abd-i günahkâr rû-siyâhım rû-siyâh
Raḥmetüñ deryâsına yoqdur İlahî intihā
- 4 Ümmeti oldum Habīb'inüñ senüñ lüṭfuñla ben
Ḥurmetine kıлма rüsvâ ey Kerīm-i zı'l-'aṭā
- 5 Gerçi 'işyânım keşirdür yoq yüzüm 'arz itmege
Eylemem kaç'-ı ümīd sensüñ Raḥīm-i Kibriyā
- 6 Eyle Dīvān'ım kabül 'āmmeye mazhar benim
Müstefiz eyle oquyan kıllarımı ey Hüdā
- 7 Şemsi-i Mısrî kıluñdur bende-i Āl-i Rasül
İtme red bāb-ı keremden ḥurmet-i Āl-i 'Abā

Niyāz ez-Rabbi bi-Enbāz, *Celle şānühū*

Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Püşt ü penāh sensün baña ey Hālik-ı arz u semā
Senden olur lütf u ‘aṭā ey Ğāfir-i zenb ü ḥaṭā
- 2 Çokdur günāhım bī-‘aded yok kimseden ‘avn ü meded
Bābında ‘āciz-müstemed eyle baña feyzün revā
- 3 Tağlar gibi itdüm günāh vechim beyāz ḳalbim siyāh
Geldim ḳapuña yā İlāh bildür beni lütf it bana [6]
- 4 Olsun Ḥabīb’ün Muşṭafā baña şefī‘ rüz-i cezā
Maḳbül olur itse recā ‘indünde elbet ol du‘ā
- 5 Āl-i ‘Abānuñ ḥaḳḳi-çün kân-ı vefānuñ ḥaḳḳi-çün
Şāh-ı velānuñ ḥaḳḳi-çün lütf eyle ḳalbim pür-şafā
- 6 Bābuñda ṭurdum yā Kerīm her ḥālime sensün ‘Alīm
Eyle ‘ināyet ey Raḥīm baḥş-ı sa‘ādet ḳıl ‘aṭā
- 7 Şemsi-i Mıṣrī ‘ācizem geldim ḳapuña nācizem
Cürm-i günāhla āmizem ‘afvuñ büyükdür ey Ḥudā

İtticā-i be-Dergāh-ı Kibriyā ‘*Amme tevālühū*

Müstef’ ilün Müstef’ ilün Müstef’ ilün Müstef’ ilün

- 1 Yā Hāliḳ-i arz u semā senden olur luḳ u ‘ aṭā
Eyle baña feyzüñ revā ancaḳ mu‘ ĩn sensüñ baña
- 2 Yā Hāliḳ-i levḩ u ḳalem eyle baña luḳ u kerem
Müstaḡraḳ-i faẓl u ni‘ am ‘ arz eylerem ḩālim saña
- 3 Yā Hāliḳ-i ‘ arṣu’l-‘ aẓīm yā Mālike’l-mülki’l-ḳadīm
Sensüñ Raḩīm sensüñ Kerīm feyzinle it ḳalbim küṣā
- 4 Yā Hāliḳ-i nev‘ -i beṣer yā Şāni‘ -i şems ü ḳamer
Yā Fāliḳ-i leyl ü seḩer zıkr eylerem şubḩ u mesā
- 5 Yā Hāliḳ-i dāru’l-cinān yā Mübdi‘ -i kevn ü meḳān
Yā Mün‘ im yā Müste‘ ān eyle ledünne āşınā
- 6 Yā Hāliḳ-i nūru’l-ḩabīb yā Dāfi‘ -i keydü’r-raḳīb
Aḳbil du‘ āī yā Mucīb nūruñla eyle pür-şafā
- 7 Yā Hāliḳ-i rūḩu’n-nebī redd itme be-cāh-i ‘ Alī
Senden diler Şemsi’l-Mıṣrī görmek cemālün dā’imā

Na‘t-i Şerîf

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Ekmelü’l-halk efdalü’l-mahlûk fahru’l-Enbiyâ
Nâm-ı pâki Aḥmed ü Maḥmûd Muḥammed Muştafâ
- 2 Z̄ātına mir’ât idinmişdür anı Rabbü’l-‘ulâ
Vechidür ‘âlemlere baḥş eyleyen nūr u ziyâ
- 3 Küfr ü zulmet perdesi çāk oldı teşrîfî ile
Kendidür şemsü’ḍ-ḍuḥâ bedrû’d-ducâ nūru’l-hüdâ
- 4 Z̄āt-ı pâki ‘âlemine rahmet oldı şübhesiz
Pes şefî‘u’l-müznibîndür ol Ḥabîb-i Kibriyâ [7]
- 5 Dergehün ḥâdimlerinden Şemsi-i Mışrî kuluñ
Rûz u şeb eyler ḳapuñda şefḳatüñi ol recâ

İstirḥâm be-Cenâb-ı Şefî‘i’l-Enâm, ‘Aleyhi’s-şalâtü ve’s-selâm

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Ey Rasûl-i Kibriyâ v’ey şâfi‘-i rûz-i cezâ
Baḳma ‘işyân u ḥaḫâma luḫfuña eyle sezâ

- 2 Şānuña nāzil olupdur *Raḥmete'n li'l-ālemīn*
Var iken zāt-ı şerīfuñ ğayre kılmam ilticā
- 3 Cürmüme ḥadd ü nihāyet yoḳdurur ey zü'l-kerem
Lütfuña nisbet olunsa gelmeye bir ḳatre mā
- 4 Ravzaña yüzler sürüp itmek ziyāret ḳıl naşīb
Ḳalmadı şabr ü ḳararım eyle hicrāndan rehā
- 5 Ḥamse-i Āl-i 'Abā'nuñ 'aşḳına eyle ḳabūl
Şemsi-i Mışrı'nūñ ancaḳ bu recāsı dāimā

6

İstimdād ez-Rasūl-i Rabb-i 'İbād, *Şalla'llāhü 'aleyhi ve ālihi ve sellim*

Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

(Fe' ilātün)

(Fa' lün)

- 1 Meded ey Şāh-ı rusul Faḫr-i cihān ḳān-ı seḫā
Meded ey mefḫar-i küll cān-ı cinān nūr-i Ḥudā
- 2 Kāināt oldı senūñ ḫürmetine hep icād
Sebeb-i ḫilḳat-i ekvān itdi vücūduñ Mevlā
- 3 'Āleme raḫmet olup feyz-i ḳudūmuñ el-ḫaḳ
Kendi nūrundan idüp zātuñı Allāh peydā

4 Ümmetüñ oldıgumuz şān u şeref kāfīdür
Bahtiyārız bize eslāf oluyor ğıbtā-küşā

5 Meded ey şāfi‘ -i ‘ uşāt raḥīm-i ümmet
Ḳuluñız Şemsi-i Mıṣrī’ye amān eyle ‘ aṭā

7

Na‘t-i Medḥ-i Faḥr-i Kāināt ‘Aleyhi efḍalü’ş-şalavāt

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1 Nāzenīn-i Kibriyā oldı Cenāb-ı Muştafā
Pādişāh-ı enbiyā oldı Cenāb-ı Muştafā

2 *Raḥmeten li’l-’ālemīn* oldur şefī‘ u’l-müznibīn
Şāfi‘ -i rüz-i cezā oldı Cenāb-ı Muştafā

3 Çār yāruñ cem‘ ile teşkīl idüp ehl-i kisā
Melce‘-i Āl-i ‘ Abā oldı Cenāb-ı Muştafā [8]

4 Nūr-ı a‘ zām sırr-ı aḳdem bā‘ iş-i ḥilḳat odur
Maḫzar-ı zāt-ı Ḥudā oldı Cenāb-ı Muştafā

5 Leyle‘-i mi‘ rācda çıḳdı *ḳābe ḳavseyn*’e o şāh
Vāḳıf-ı sırr-ı *denā* oldı Cenāb-ı Muştafā

6 Mağdemiyle ref olundu zulmet-i küfr ü dalâl
Nâşir-i nûr u ziyâ oldu Cenâb-ı Muşafâ

7 Hâmdu-li'llâh ümmet oldu Şemsi-i Mışrî aña
Muğtedâ-yı aşfiyâ oldu Cenâb-ı Muşafâ

8

Na't-i Şerîf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 Bâ' iş-i îcâd-ı âlemdür Muḥammed Muşafâ
Zübde-'i evlâd-ı âdemdür Muḥammed Muşafâ

2 Leyle-'i mi' râcda kudse 'azm idüp oldu imâm
Mürselîne şâh-ı a' zamdur Muḥammed Muşafâ

3 Zât-ı Mevlâ kıldı maḥbûb kendisine zâtını
Bezm-i Rabbü'l-'arşa maḥremdür Muḥammed Muşafâ

4 Girmedi Cibrîl ü mürsel bu ḥarem-gâha ebed
Sırr-ı ev ednâ'ya a' lemdür Muḥammed Muşafâ

5 Şâbb-ı emred şüretinde oldu mir'âtte zuhûr
Ḥaḳḳ'ı gördü bu müsellemdür Muḥammed Muşafâ

- 6 *Lî-ma* ‘*Allāh* sırrını ancak bilür zāt-ı Rasûl
‘İnd-i Hâk’da çünkü ekremdür Muḥammed Muştafâ
- 7 Dest-i kudret koydı ketf-i Muştafâ’ya ol zamân
Bî-kem ü keyf Hâk’la hem-demdür Muḥammed Muştafâ
- 8 Cism-i Aḥmed *ḳābe ḳavseyn* menziline oldu maḥv
Mazhar-ı nūr-i mu‘azzamdur Muḥammed Muştafâ
- 9 Şemsi-i Mıṣrî günâhım çoḳsa da kesmem ümîd
Kâffe-i ‘uşâta erḥamdür Muḥammed Muştafâ

Na‘t-i Şerîf-i Müseddes

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Nezd-i Hâk’da ḳıl şefâ‘at yâ nebiyye’l-Enbiyâ
Redd olunmaz maṭlabuñ sensün Ḥabîb-i Kibriyâ
Hep senün-çün ḥalk olundu ‘arş u kürs ‘arz u semâ
Nūr-i vâḥiddür ‘Ali nūruñla oldu pür-ziyâ
El-amân yâ faḥr-i zî-şân el-amân yâ Muştafâ
El-amân yâ Şâh-ı Merdân el-amân yâ Murtażâ [9]

- 2 Cümle ‘ âlem saña muhtâcdur şefâ‘ at istiyor
Vârişûñ Hâyder ‘ Alî’den de hidâyet istiyor
Hürmet-i Āl-i ‘ Abâ Hâk’ dan ‘ inâyet istiyor
Zâhir ü bâtın himem lütf u sa‘ âdet istiyor
El-amân yâ fahr-i ‘ âlem el-amân yâ Muştafâ
El-amân yâ Şâh-ı âdem el-amân yâ Murtażâ
- 3 Maṭlaba nâ’ il olurlar sizden istimdâd iden
Sizsüniz bî-çâregâna her zaman imdâd iden
Ḳalb-i vîrânı füyûzât ile pür-âbâd iden
Lütfuñızdur münkesir maḥzûnları dil-şâd iden
El-amân yâ fahr-i zîşân el-amân yâ Muştafâ
El-amân yâ Şâh-ı Merdân el-amân yâ Murtażâ
- 4 Luṭf idüp siz itdügüm cürm ü ḥaṭâyâ baḳmayuñ
Nâr-ı ḥasret ile ‘ abd-i pür-günâhı yaḳmayuñ
Sizsüniz ancaḳ tebâhım âteşe âh kaḳmayuñ
Her dü-‘ âlemde beni bî-kes meded biraḳmayuñ
El-amân yâ fahr-i zî-şân el-amân yâ Muştafâ
El-amân yâ Şâh-ı Merdân el-amân yâ Murtażâ
- 5 Nâzenîñ-i Rabb-i ‘ izzetsün eyâ şâh-ı güzîñ
Vârişûñ şîr-i Ḥudâ maḥbûb-ı Rabbü’l-‘ âlemîñ
Yâdgâruñdur bi-ḥaḳḳın şâh Ḥâsen mazlûm Ḥüseyn
Şemsi-i Mışrî’yi eyle lütfuñ ile kâmbîñ
El-meded yâ nûr-i ekrem el-meded yâ Muştafâ
El-meded yâ sırr-ı a‘ zam el-meded yâ Murtażâ

Na‘t-ı Şerīf

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Kā’ ināta maḥz-ı raḥmetdür Muḥammed Muştafa
‘ Āleme feyz ü sa‘ ādetdür Muḥammed Muştafa
- 2 Zāt-ı Haq zāt-ı şerīfin itdi maḥbūb ittiḥāz
Nāzenīn-i Rabb-i ‘ izzetdür Muḥammed Muştafa [10]
- 3 İtmeyenler iktidā bulmaz Cenāb-ı Haq’a yol
Mürşid-i rāh-ı hidāyetdür Muḥammed Muştafa
- 4 Dindi *levlāk* şānına *eflāk*’i ḥalk itdi Ḥudā
Mūcib-i icād-ı ḥilḳatdür Muḥammed Muştafa
- 5 Enbiyāya leyle’-i mi‘ rācda olmışdı imām
Feyz-baḥşā-yı risāletdür Muḥammed Muştafa
- 6 Aşl-ı ḥilḳat mebdē’-i fiṭrat Cenāb-ı aqdes
Nūr-i Mevlā sırr-ı ḳudretdür Muḥammed Muştafa
- 7 Melce’-i Āl-i Abā’dur Şemsi-i Mışrī benim
Cümle maḥlūḳata ni‘ metdür Muḥammed Muştafa

Na‘t-ı Şerīf

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ey Hābīb-i Hālik-i yektā Muḥammed Muṣṭafā
Ve‘y İmāmü’l-enbiyā Sulṭān-ı ‘arş-ı Kibriyā
- 2 Her kelāmuñ vaḥy-i Hāḳ’dur her sözüñ ‘ayn-i şavāb
İ‘tirāz itmek ne mümkin eylemek çün ü çirā
- 3 Varlığına müftekırdur kâ’ināt hıç şübhe yok
‘İllet-i ğā’iye-i kevn ü mekānsuñ muṭlaḳā
- 4 Öyle sulṭansuñ ki raḥmetdür vücūduñ ‘āleme
Öyle raḥmetsuñ ki ni‘metdür zuhūruñ dā’imā
- 5 Hāk-i na‘leynüñle itdi iftiḥār ‘arş-ı berīn
Ḳābe ḳavseyn’den geçüp oldı maḳāmuñ *ev denā*
- 6 Dünyā vü ‘uḳbā degül yalnız senüñdür kâ’ināt
Emrinüñ fermān-berīdür ins ü cin arz u semā
- 7 Her meṭālib her meḳāşidüñ senüñ olmuş ḳabül
Sevfe yu‘tī Rabbüke terḳā buyurdı ol Hüdā

- 8 Bū ne esrārdur ki ur ān yine senden saadur
Olmuu tām mazhar-ı Zāt ibtidā  vü intihā
- 9 Hep kebā ir ehli senden bekliyor avn ü meded
Ey Nebiyye r-rahme sensü āfi -i rüz-i cezā
- 10 Geri cürmüm çoda lufun dahā andan da büyük
Sen efā  at ma  denisü ey kerīm-i zi l- aā
- 11 Sen efā  at eyleyince eylemez Mevlā da red
Ramet-i deryā-yı Ha da cürmümüz bir atre mā
- 12 emsi-i Mırı apuda saa dumüdür daıl
Lütf-ile anı abül it ürmet-i Āl-i  Abā [11]

12

Mediyye-i İmām-ı  Al, *Kerrama l-lahu vecche**

Fā  ilātün Fā  ilātün Fā  ilātün Fā  ilün

- 1 Külle yevm itmekde zatinla mübāhāt ol Hudā
Seni sevmek farz olupdur yā Aliyye l-Murtaā
- 2 Münkire dūza olur rüz-ı ıyāmetde mekān
Mü minü üvānıdur ubb u müvālāt dāimā

12 [11]

* Her mırā ı āyet ve adı meālīdür. Na ve adıe kırmızı ile iāret idildi.(Müellif). Dvān ın orijinal nüshasını göremediimiz için, müellifin kırmızı ile iāret ettii kısımlar tespit edilememitir.

- 3 Bir şevābdur kim saña ‘arz-ı muḥabbet eylemek
Hiç zarar virmez günâh ol ‘abde şirkden mâ-‘adâ
- 4 Mübgizüñ biñ yıl ‘ibâdet eylese kılsa namâz
Nişfi yokdur ol şevābuñ çünkü düşmendür saña
- 5 Mü’minünün evvelisün efḍalü’n-nâs oldıgun
Āyet-i Qur’ân’la şābit bā-ḥadīş-i Muştafâ
- 6 Hâḫ Rasûlün kıldı te’yîd zāt-ı pāküñle senün
Muḥteliḍdür laḥm u demin rûḥuñ ey nûrû’d-dücâ
- 7 Medḥ u tavşîf eylemek zâtını ‘ayn-ı medḥ-i Hâḫ
Kim şenâ itmek şenâ ‘ayn-ı şenâ-yı Müctebâ
- 8 ‘Arşda ferşde bāb-ı cennetde muḥarrer kürside
Sen Rasûlüm yâ Muḥammed kardaşuñdur Murtażâ
- 9 Nâr ü cennet ḳāsimîsün hem veliyyü’l-mü’minîn
Ba’de faḫri’l-mürselîn ḫayru’l-beşersin muḥlaḳâ
- 10 Ümmet-i muḫtāra vālid şāḫib-i sırr-ı Rasûl
‘Ālem-i ‘ilm-i ḫaḳîḳat pâdişāh-ı dü-serâ
- 11 Şāḫib-i ḫavz-ı Rasûlsun şāfi’-i cümle ümem
Vech-i pāküñe nażar oldı ‘ibādāt-i Ḥudâ

- 12 Z̄enb ü ‘iṣyānı yaḡar ḡubbuñ senüñ ey z̄i-kerem
Fāiz olur tābi‘ vü ṣ̄i‘an senüñ r̄uz-ı cezā
- 13 İns ü cin cem‘ olsa idi ḡubbuñ üzre yā ‘Alī
Nārı ḡalk itmezdi elbet Ḥazret-i Ḥaḡ ebedā
- 14 Ḥaḡḡ’ı tevḡid eyleyüp taṣḡıḡ-i Peyḡamber iden
Mü’minine farz olupdur seni iḡrār ba‘de mā
- 15 Z̄ıkr ü fikr̄üñ oldı ḡā‘at mü’minüñ imānisuñ
Cümle nās mes’uldür elbette muḡabbetten saña
- 16 Hem Elest Bezmi’nde dinildi Emīru’l-Mü’minin
Ḥüccetü’llāh-i ‘ale’l-‘arz olduñ ey ṣ̄emsü’ḡ-ḡuḡā
- 17 Ṣ̄āḡıb-i ümmü’l-kitābsuñ a‘lem-i Ḳur’ān-ı Ḥaḡ
Menba‘-ı ‘ilm ü hikemsuñ hem mu‘in-i aṣṡiyā
- 18 Cümle eṣcār olsa aḡlām hep bahirler de midād
İns ü c̄in ḡādir degildür fazlını ḡılsun edā [12]
- 19 Oldı müṣṡaḡ nām-ı pāküñ ism-i Mevlā’dan hemin
Hem tevellüd Beyt-i Ka‘be kimseye olmaz revā
- 20 Ṣ̄ānuña Ṣ̄ıddıḡ-i Ekber Fāruḡ-ı bāḡıl u ḡaḡ
Müslim̄in ya‘sūbusuñ dinildi ḡayru’l-evṣayā

- 21 Mağrîbe irmiş iken redd oldu Şems zātın-çün
Kimseye olmuş degildür olmaz elbet bir daha
- 22 Yevm-i Handedek'de müraccah oldu a'mâlûñ senüñ
Ümmet-i muhtârûñ a'mâline tâ-yevmü'l-bekâ
- 23 Enbiyânuñ sende cem' olmuşdur esrârı tamâm
Sen nazîrimsüñ dimişdür saña Şâh-ı Enbiyâ
- 24 Baħr-i vahdetde süvâr olursa kim ki fülküñe
Havf u haşyet yokdur aña hemm ü ğamdandur rehâ
- 25 Āline evlâdına itmek tevellâ farz-ı 'ayn
Ni' met-i Hâk'dur anuñ şükründen 'âciz bu gedâ
- 26 Hâk Te'âlâ'ya şebîh ü hem şerîk olmaz mişâl
Yok nazîri Hâzret-i Peyġamber'üñ de hâkezâ
- 27 Bunlaruñ mişli nasıl kim yok ise zātın daħî
Böyle taşdıķ eyledim ben kılmadım hiç ihtifâ
- 28 Bî-kes ü nâ-çâr Mışrî bendesi Şemsî kuluñ
Āsitân-ı şefkatüñe yüz sürüp eyler recâ
- 29 Ol zamân kim 'azm ider zât-ı şerîfüñ nezdine
Koyma ħâk-i zillet üzre yâ Emîre'l-ümerâ

30 ‘ İnd-i Hâk’da çünkü maqbûldür şefâ‘ at el-amân
Bâb-ı lütfuñdan benim-çün başka olmaz mültecâ

31 Bağma bunca itdüğüm küstâhlığa ey zî-kerem
‘ Afv ü şefkatle kuluñı lütfâ lâyıķ kıl sezâ

13

Şenâ vü Medh-i Şâh-ı Velâyet, Aleyhi’s-selâm

12 Heceli

- 1 Sulţānu’l-evliyā mu‘ ĩnü’l-enbiyā
Seyyidü’l-etķiyā ‘ Aliyyü’l-Murtażā
- 2 Emīru’l-mü`minīn imāmu’l-müslimīn
Seyyidü’l-vecheyn ‘ Aliyyü’l-Murtażā
- 3 Esdu’l-lahi’l-ğālib maḡlūb külli ḡālib
İbn-i Ebi Ḥālib ‘ Aliyyü’l-Murtażā
- 4 Sulţānu’ş-şerī‘ at bürhānu’t-ḡarīķat
İmāmu’l-ḡakīķat ‘ Aliyyü’l-Murtażā
- 5 Bâb-ı ‘ ilmi’n-nebī ente’l-veli’l-veli
Yā Murtażā ‘ Alī ‘ Aliyyü’l-Murtażā

6 Efdalü's-sekaleyn imāmü'l-ḥaremeyn
Vālidü'l-Ḥaseneyn ' Aliyyü'l-Murtażā [13]

7 Şemseddīn El-Mıṣrī cā' e bābun'n-nasrī
Edriknī edriknī ' Aliyyü'l-Murtażā

14

Na't-ı İmām-ı ' Ali, ' *Aleyhi selāmu'llāhi'l-velī*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Şāh-ı iqlīm-i velāyetdür ' Aliyyü'l-Murtażā
Māh-ı eflāk-ı kerāmetdür ' Aliyyü'l-Murtażā

2 Bendegānı her dü-'ālemde bulur fevz ü necāt
Bā'ıṣ-ı 'izz ü sa'ādetdür ' Aliyyü'l-Murtażā

3 Seyf-i Ḥayder dīni neşr itdi cihāna ser-te-ser
Kāmi'-ı küfr ü ḍalāletdür ' Aliyyü'l-Murtażā

4 Görmedi münkir münāfık bilmedi ḳadrin ḥasūd
Mü'mine nūr-ı hidāyetdür ' Aliyyü'l-Murtażā

5 Zāhir ü bāṭın meded-resdür bütün aḥbābına
Menba'-ı cūd u saḥāvetdür ' Aliyyü'l-Murtażā

- 6 Mü‘mine emr-i Peyamber ile olmuşdur velī
Hādi-i rüṣd ü raṣādetdür ‘ Aliyyü’l-Murtażā
- 7 Yüz sürenler ḥākine elbet olurlar kām-yāb
Cānib-i Ḥaḳ’dan ‘ ināyetdür ‘ Aliyyü’l-Murtażā
- 8 ‘ İyd-i ekber mü’mine ‘ iyd-i ğadirdür işbu ğün
Vāriş-i sırr-ı risāletdür ‘ Aliyyü’l-Murtażā
- 9 İtdi fermān ins ü cinne Ḥazret-i Faḫr-i Rasūl
Minber-efrāz-ı ḥilāfetdür ‘ Aliyyü’l-Murtażā
- 10 Nefs-i vāḥiddür Muḫammed’le ‘ Alī ‘ ālī-himem
Mazhar-ı sırr-ı veşāyetdür ‘ Aliyyü’l-Murtażā
- 11 Cennet ü nīrānuñ ehlin eyleyen taḳsīm odur
Ḥākim-i rüz-ı nedāmetdür ‘ Aliyyü’l-Murtażā
- 12 Şemsi-i Mıṣrī der-i Āl-i ‘ Abā’dur melce’im
Şāfi’-i yevm-i ḳıyāmetdür ‘ Aliyyü’l-Murtażā

Na‘t-ı Şāh-ı Velāyet, *Aleyhi’s-selām*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Kāşif-i esrār-ı Qur‘ān’dur ‘Aliyyü’l-Murtażā
Fehm olunmaz sırr-ı Yezdān’dur ‘Aliyyü’l-Murtażā
- 2 Hākim-i rüz-ı kıyāmet kâdî-’i maşer odur
Kāsım-ı cennāt ü nîrāndur ‘Aliyyü’l-Murtażā
- 3 Hāricîdür münkiri mü’min aña oldı muhib
İmtiyāz-ı küfr ü imāndur ‘Aliyyü’l-Murtażā
- 4 Şehr-i ‘ilmüñ bābıdur muhtāc aña hep kâināt
Zāhir ü bâtında sulţāndur ‘Aliyyü’l-Murtażā [14]
- 5 Nūr-ı vāhid cism-i vāhid lahmüke lahmi odur
‘Āşıkāna cān u cānāndur ‘Aliyyü’l-Murtażā
- v
- 6 Vāriş-i sırr-ı nübüvvedür Veliyyü’l-evliyā
Cümle esmādan nümāyāndur ‘Aliyyü’l-Murtażā
- 7 Taht-ı bā‘ da noqtadur Qur‘ān-ı nāţık kendidür
Ma‘ den-i esrār-ı Kur‘ān’dur ‘Aliyyü’l-Murtażā

- 8 Enbiyâ' da sırr ile sırr-ı velâyet seyr idüp
Zât-ı Aḥmed ile 'ayândur 'Aliyyü'l-Murtażâ
- 9 Emr-i Ḥaḳ emr-i Peyamber'le Veliyyü'l-mü'minîn
Oldı çünki Şâh-ı Merdân'dur 'Aliyyü'l-Murtażâ
- 10 'Âlim-i 'ilm-i ledünnî vâkıf-ı sırr-ı buṭün
Pâdişâh-ı pâdişâhândur 'Aliyyü'l-Murtażâ
- 11 Menba'-ı cüd u semâhat şâhib-i luḳ u kerem
Mazhar-ı elṭâf-ı Raḥmân'dur 'Aliyyü'l-Murtażâ
- 12 Şemsi-i Mıṣrî dahîldür dergeh-i vâlâsına
Melce'-i cümle muḥibbândur 'Aliyyü'l-Murtażâ

16

Nevrûziye

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Merḥabâ yâ Şîr-i Yezdân yâ vasî-i Muştafâ
Merḥabâ yâ Şâh-ı Merdân yâ 'Aliyyü'l-Murtażâ
- 2 Nûr-ı vâḥiddür senüñ nûruñla nûr-ı Aḥmedî
Sen velîler serverisün eşfiyâya reh-nümâ

- 3 Yek-vücūd sırr-ı nübüvvetle velāyet şübhesiz
Hilkat-i ekvāna bā'ış sızsünizdür muṭlaḳā
- 4 ‘Urvetü’l-vüṣṣā size ‘arz-ı maḥabbet eylemek
Ḥayyuñizdur ‘ayn-ı ĩmān ey ĩmāmü’l-etḳiyā
- 5 Geldi nevrüz-ı sa‘ādet eyledüñ bugün ṭulū‘
Yümn ile ḳıldıñ münevver kâinâtı pür-ziyā
- 6 Eyledüñ Beyt-i Ḥudā ’da sen tevellüd ‘izz-ile
Maḳdemünle hep müşerref oldı ‘ālemler şehā
- 7 Olmamış olmaz bu luṭf-ı Ḥaḳ saña olmuş naşīb
Gelmez elbet zātuña aṣlā müşābih bir daha
- 8 Cāmi‘-i esmā’-ı küllī maḫhar-ı zāt u şifāt
Oldıḡuñda mü’mine itmez tereddüd aşıfıyā
- 9 Hem-ser-i faḫrū’n-nisāsuñ vālid-i sıbt-ı Nebī
Cümleñizle oldı teşkīl Ḥamse-i Āl-i ‘Abā
- 10 Hem bugünde eyledüñ taḫt-ı ḫilāfetde ḳarār
Ric‘ at itdi Ḥaḳ mekāna mīr’olarak pür-şafā [15]
- 11 ‘Ācizem medḫine ḳādir kim olur mümkin midür
Ḥaḳḳuña Ḳur’ān’ı nāzil itdi Cebrā’il şenā

16 [14]

4 “Sağlam bir kulp.” 2/Bakara: 256.

- 12 İlticā-gāhım benim dāreynde ancak sızsūñüz
Bāb-ı vālāñızdan özge bāba itmem ilticā
- 13 Bendeñiz Mıřrī'ye mensūb bir faķırdür Şemsi-dīn
Rūz u şeb sizden kerem luřf u himem eyler recā

17

Ramazāniye

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Sen mu'īnū'l-enbiyāsuñ yā vařı-i Muřtafā
Sen veliyü'l-evliyāsuñ yā ' Aliyye'l-Murtazā
- 2 Seni sevmek emr-i Hāķ'dur emr-i Peyğamber olup
Sevmeyen oldu münāfiķ dinmiyor müslim aña
- 3 Nūr-i vāhiddür Rasūlūñ nūrı ile nūruñız
Birbirinden anı tefriķ mümkün olmaz muřlaķā
- 4 Vāriř-i Fahr-i cihānsuñ bāb-ı ' ilm-i Aķmedī
Vāřıl olmaz Hāķķ'a kim ki saña itmez iķtidā
- 5 Hem-ser-i Fahrü'n-nisāsuñ Vālid-i sıbteyn-i pāk
Çār yārūñ evvelisūñ řāñi-i Āl-i ' Abā

- 6 Hâsid ü bed-mâyeler kıldı ‘adâvet zâtuña
Fazl-ı Hakk’ın mazharısuñ senden oldı rû-nümâ
- 7 Nâkişin ü kâsiñin ü mârikin inkâr idüp
Fi’l-i nâ-mergûblarıyla oldılar Hakk’dan cüdâ
- 8 İrtihâl-i Fağr-i ‘âlemden de sonra virmeyüp
Saña râhat ittiler her vech ile cevr ü ezâ
- 9 Nâşibiler Hâriciler ‘âkıbet kıydı saña
İtdiler zulm ü ihânet gördiler ğadri revâ
- 10 Mâh-ı şavmuñ on yedisinde idi vaqt-i şabâğ
İbn Mülcem-nâm pelîd çekdi saña tîğ-ı cefâ
- 11 Kâtilinden Fağr-i ‘âlem virdi evvelce ğaber
Ol la’înuñ oldığımı eşkıyâdan eşkıyâ
- 12 Rütbe-i ‘izz ü şehâdet ile olduñ ser-firâz
Mâh-ı şavmı mâtem itdi kendüye ehl-i velâ
- 13 Cismüñi ğasl eyleyüp tâbûta vaz’ itdüñ o dem
Medfene işâl idüp itdüñ nâmazuñ sen edâ
- 14 Mazhar-ı nâmsuñ per ü zeyn kâinâtda bi’z-zarûr
Çeşm-i zâhir görmüyor ğayyü’l-ebedsuñ dâ’imâ

- 15 Kim ki mazhardur tecellî-i İlahî zâta ol
Câmi‘ -i esmâ-i Hak’dur mahrem-i sırr-ı Hudâ
- 16 El-amân yâ Şâh-ı Merdân el-emân yâ sırr-ı Hak
Şemsi-i Mısrî’ye feyzüñ eyle ihsân u ‘aṭâ [16]

18

Medhiye-i Şâh-ı Velâyet, ‘Aleyhi’s-selâm

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Vâkıf-ı ‘ilm-i Hudâ ’dur vâriş-i sırr-ı Nebî
Şâh-ı iklîm-i velâyetdür Cenâb-ı Murtażâ
- 2 Yevm-i Handedek’de bir ânda ittigi hizmet anuñ
Ümmetüñ a‘mâline râciḥ şevâb-ı Murtażâ
- 3 Nefs-i vâḥiddür Peyamber ile zât-ı Hayderî
Bâ‘iş-i feyz-i Hudâ ’dur intisâb-ı Murtażâ
- 4 Şehr-i ‘ilmim didi Aḥmed kapısı Hayder anuñ
Nokṭada itmiş tecemmu‘ baḳ kitâb-ı Murtażâ
- 5 Herkese olmuş küşâde ṭurma sen de dâḥil ol
Eylemem şek merci‘ -i küll oldı bâb-ı Murtażâ

- 6 Nür-ı Mevlâ sırr-ı Aḥmed rûḥ-ı ‘âlemdür ‘Alî
Kâinâtı kıldı tenvîr âfitâb-ı Murtażâ
- 7 Şemsi-i Mıṣrî daḥîlim ḥâk-i pâyine anuñ
Çeşmime kuḥl-i cilâdur bû-türâb-ı Murtażâ

19

Medḥiye-i Seyyideti’n-Nisâ, *Selâmu’llâhi ‘aleyhâ*

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bint-i şâh-ı enbiyâ’dur ḥâzret-i faḥru’n-nisâ
Zevce-i Şîr-i Ḥudâ ’dur ḥâzret-i faḥru’n-nisâ
- 2 Biḍ‘a-i pâkîze-i sultân-ı *mâ-zâğa’l-başar*
Cüz’-i pâk-i Muştafâ’dur Ḥâzret-i Faḥru’n-nisâ
- 3 Ḥâṭır-ı evlâd u emcâdı için eyler ḳabûl
Şâfi‘-i rûz-ı cezâdur ḥâzret-i faḥru’n-nisâ
- 4 Mâder-i sibṭeyn-i ekrem efḍal ü ḥayrû’l-benât
Şübhesiz şâḥib-‘aṭâdur ḥâzret-i faḥru’n-nisâ
- 5 Şemsi-i Mıṣrî daḥîldür bâb-ı fermâya daḥîl
Eylemez red pür-vefâdur ḥâzret-i faḥru’n-nisâ

19 [16]

2 “Göz kaymadı.” 53/Necm: 17.

Medhiye-i Faḥru'n-Nisā, 'Aleyhā's-selām

Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün

- 1 Ey biḍ' a-i maḥbüb-ı Hudā Ḥazret-i Zehrā
V'ey hem-ser-i sultān-ı seḥā Ḥazret-i Zehrā
- 2 Sen Ṭāhire vü Zāhire vü Ṭayyib ü Betülsün
Ey şāfi'a-i rüz-ı cezā Ḥazret-i Zehrā
- 3 Sıbteyn-i güzün māderisün ravḥ-ı Rasülsün
Ey zevce-i şāh-ı dü-sezā Ḥazret-i Zehrā [17]
- 4 Sen efḍalisün cümle ināşuñ buña şek yok
Zātuñdur olan ḥayr-i nisā Ḥazret-i Zehrā
- 5 Zevcünle gözün nūrları sıbteynine bağışla
Bu Şemsi-i Mışrı'yi amān yā Ḥazret-i Zehrā

Medh-i İmām Ḥāsen Rızā, ‘Aleyhi selāmu’l-evfā

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Yādigār-ı Muştafā’suñ yā Ḥāsen ḥulku’r-rızā
Nūr-ı çeşm-i Murtażā’suñ yā Ḥāsen ḥulku’r-rızā
- 2 Hüsn-i ahlāk eylemiş sende teccüm bi’t-tamām
Ümmete sen muḳtedāsuñ yā Ḥāsen ḥulku’r-rızā
- 3 İbn-i Süfyān itdi ‘ işyān zātuñı kıldı şehīd
Vāşıl-ı bezm-i Ḥudā’suñ yā Ḥāsen ḥulku’r-rızā
- 4 Nāz ile perverde itdi zāt-ı vālā-yı Betül
Biḍ‘ a-i ḥayru’n-nisāsuñ yā Ḥāsen ḥulku’r-rızā
- 5 Kıl şefā‘ at Şemsi-i Mışrī’ye ceddün ‘ aşkına
Şāfi‘ -i rüz-ı cezāsuñ yā Ḥāsen ḥulku’r-rızā

Medh-i Seyyidü’ş-Şühedā, ‘Aleyhi selāmu’l-lāhi’l-evfā

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Nūr-ı çeşm-i fahr-i ‘ ālemdür Ḥüseyn-i Kerbelā
Zübde-i evlād-ı ādemdür Ḥüseyn-i Kerbelā

- 2 Cüz'-i pākimdür didi haqqında şah-ı mürselîn
Bilmediler sırr-ı mübhemdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 3 Sırr-ı İbrâhîm ü İsmâ'îl tecellî-ğâhıdur
Fehm idüp bil zibh-i a' zamdur Hüseyn-i Kerbelâ
- 4 Kendini itdi fedâ şer' -i şerîfi hıfz için
Ceddinüñ sırrına maḥremdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 5 Vâlid-i Şîr-i Hudâ 'dur mâderi ḥayru'n-nisâ
Zâhir u bâtın mufahḥamdur Hüseyn-i Kerbelâ
- 6 Şâfi' -i ehl-i tevellâdur imâm-ı muḥterem
Nezd-i Mevlâ'da mükerrremdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 7 Feyzi sârîdür bütün erbâb-ı aşka şübhesiz
Şemsi-i Mışrî'yle hem-demdür Hüseyn-i Kerbelâ [18]

23

Medḥiye-i Şâh-ı Şühedâ, *Aleyhi's-selâm*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Gonca-i bâğ-ı risâletdür Hüseyn-i Kerbelâ
Verd-i gülzâr-ı imâmetdür Hüseyn-i Kerbelâ

- 2 Zübde-i evlād-ı âdem iftiḥār-ı kâ'ināt
Seyyid-i ehl-i siyâdetdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 3 Hâḡ yolında dîn yolında cânımı itdi fedâ
Hâfız-ı kenz-i imâmetdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 4 Vaḡ' a-i şâh-ı şehîddür ' aḡla ḡayretler virür
Şâh-ı evreng-i şehâdetdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 5 Bâ' iş-i icâd-ı ' âlem cedd-i vâlâsı anuñ
Rehber-i râh-ı hidâyetdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 6 ḡayr-i ḡalḡu'llâh cenâb-ı vâlid-i zî-şânıdur
Vâriş-i sırr-ı velâyetdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 7 Nür-ı çeşm-i Fâḡıma ḡayru'n-nisâ'ı'l-' âlemin
Câmi' -i feyz-i şerâfetdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 8 Naşş-ı Ḳur'ân ile vâcibdür muḡabbet eylemek
Bizlere maḡz-ı sa' âdetdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 9 Vâşıl-ı kenz-i ḡarîḡat biz tevellâ ehliyüz
Nâşir-i nür-ı ḡaḡîḡatdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 10 Sıbt-ı Peyḡamber Rasûlün cüz' -i pâkidür Hüseyn
Nâzım-ı emr-i şeri' atdur Hüseyn-i Kerbelâ

- 11 Müctemi‘ Āl-i ‘ Abā’nuñ anda esrārı tamām
Cāmi‘ -i sırr-ı hilāfetdür Hüseyn-i Kerbelā
- 12 Bende-i Āl-i ‘ Abā’yım Şemsi-i Mışrî bize
Şāfi‘ -i rüz-ı kıyāmetdür Hüseyn-i Kerbelā

24

Medh-i İmām-ı Mazlūm, *Aleyhi’s-selām*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Hāzret-i şāh-ı Hüseyn sultān-ı deşt-i Kerbelā
Ol ciger-gūşe-i Zehrā nūr-ı çeşm-i Murtażā
- 2 Naşş-ı *fi’l-ķurbā* ile farzdur maħabbet bizlere
Anları her kim severse oldı rāzı Muştafā
- 3 Sevmeyen Āl-i Rasūlü sevmedi Peyğamberi
Oldı a‘ dā-yı Muħammed düşmen-i zāt-ı Hudā
- 4 Eylemek şabr u taħammül mümkün olmaz mü’mine
Fāci‘ āt-ı Kerbelā’ya ağlayor arz u semā

24 [18]
2 “Yakınlık.” 42/Şūrā 23.

- 5 Mü'min̄in elbet mükedder oldı maḥzūn pür-elem
Nāḥīb̄iler Ḥaric̄iler de te'essür yok vefā
- 6 Zerre vicdānı olan insān taḥammül eylemez
Olmadı olmaz bu vaḳ' aya müşābih bir dahā [19]
- 7 İhtiyār için bu vaḳ' a eyledi Ḥaḳ'dan zuhūr
Mü'min ü münkir münāfiḳ farḳ olınsun dā'imā
- 8 Ehl-i imān itdiler Āl-i Rasūl'e ittibā'
Āl-i Süfyān Āl-i Mervān oldı 'āḣi-i pür-cefā
- 9 Fırḳa-i nāciye vāḣıl olmaḳ isterseñ eger
Ḥıdḳ-ile ol cān u dilden bende-i Āl-i Kisā
- 10 Ḳıl teberrā düşmen-i Āl-i Rasūl'den ictināb
Ḥār u ḥāḣāki çıkar ḳalbden ḳoma hiç mā-sivā
- 11 Aḳdes u ṭāhir muṭahhar ḥubb-ı evlād-ı Nebi
Eylesün ḳalbini tenvīr ḥubb-ı Āl-i Murtażā
- 12 Mazḥar-ı luṭf-ı Ḥudā 'yım Ḥemsi-i Mıḣrī ki ben
'Ālem-i ervāḣda oldum bende-i Āl-i 'Abā

Merşiye-i Şâh-ı Şühedâ, Müsebba‘, ‘Aleyhi’s-selâm

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Evliyâ-yı Rabb-i ‘izzetdür Hüseyn-i Kerbelâ
Vâriş-i sırr-ı nübüvvedür Hüseyn-i Kerbelâ
Mazhar-ı nûr-ı velâyetdür Hüseyn-i Kerbelâ
Nâ’îl-i kenz-i hilâfetdür Hüseyn-i Kerbelâ
Maḥrem-i remz-i imâmetdür Hüseyn-i Kerbelâ
Nûr-ı çeşm-i Ehl-i Sünnetdür Hüseyn-i Kerbelâ
Muḳtedâ-yı ḥayr-ı ümmetdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 2 Müctemi‘dür ânda aḥlâk-ı Rasûl-i Müctebâ
Mündemicdür cümle esrâr-ı ‘Aliyyü’l-Murtażâ
Bir vücûddur itme inkâr Ḥamse-i Âl-i ‘Abâ
Kâ’inât bunlarla ḳâ’im şübhe itme muḳlaḳâ
Mazhar-ı esmâ’-i külli-i Cenâb-ı Kibriyâ
Feyz-baḥşâ-yı ḥaḳîḳatdür Hüseyn-i Kerbelâ
Nûr-ı ḥilḳat aşl-ı fıtratdür Hüseyn-i Kerbelâ
- 3 Anlaruñ şânında nâzil oldı Ḳur’ân-ı Mübîn
Nûr-ı vâḥiddür cemî‘an Ehl-i Beyt-i ṭâhirîn
Anlara ‘arz-ı maḥabbet eyleyendür kâm-bîn
Çünkü Evlâd-ı Rasûl’dür pek yapış *ḥablü’l-metîn*
Raḥmeten li’l-‘âlemîn anlar şefi‘i’l- müznibîn
Şübhe yok hiç ‘ayn-ı ni‘metdür Hüseyn-i Kerbelâ
Bizlere Ḥaḳ’dan ‘inâyetdür Hüseyn-i Kerbelâ [20]

4 Āl-i Evlād-ı Rasūle zūlm iden mel‘ ūn olur
Buğz idenler hānedāna Fir‘ avun’dan dūn olur
Māh-ı mātemde muḥibbānuñ ğamı efzūn olur
Dinleyen bu vaḳ‘ ayı dā’im gözi pūr-hūn olur
Ağlayanlar lūṭfa lāyık raḥmet-i bīçūn olur
Faḥr-i ‘ālemden vedī‘ atdür Hüseyin-i Kerbelā
Ümmetine maḥz-ı devletdür Hüseyin-i Kerbelā

5 Şer‘ -i pākī hıfz için kıldı fedā-yı cān Hüseyin
Pek ‘ azīm ‘ ālī-cenāblık itdi ‘ ālī-şān Hüseyin
Eyler elbette tevellā ehlini şādān Hüseyin
Şübhesiz Şemsi-i Mışrī’ye ider iḥsān Hüseyin
Cümle maḥlūqāta oldı raḥmet-i Raḥmān Hüseyin
Ma‘ den-i luṭf u mürüvvetdür Hüseyin-i Kerbelā
Maḥzen-i esrār-ı ḥikmetdür Hüseyin-i Kerbelā

26

Medḥiye-i E’imme-i İsnā-‘ Aşer, ‘ Aleyhimü’s-selām

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1 Mazḥar-ı zātdur Muḥammed vārişīdūr Murtażā
Nūr-ı çeşmidür Ḥasen ile Hüseyin-i Kerbelā

2 Ādem-i Āl-i ‘ Abādur Ḥazret-i Zeyne’l-‘ abā
Hem Muḥammed Bākır ile Ca‘ fer oldı muḳtedā

- 3 Mūsa-i Kāzım Rızā'dur bizlere melce' penāh
Şāh Taķī ile Naķī'dür derdlere ' ayn-ı devā
- 4 ' Asker oldıķ ' Asker'üñ zīr-i livāsında muķīm
Mehdī'nün fermānına tābi' olan buldı hüdā
- 5 Sen şırāt-ı mustaķīmi ister isen Şems-i dīn
Bu tarīķ-i Mışrī üzre şābit ol lütfa sezā

27

Na' t-ı İmāmāt, *Aleyhimü's-selām*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Şems-i eflāk-i risāletdür Muḥammed Muştafā
Māh-ı ebrāc-ı velāyetdür ' Aliyyü'l-Murtażā
- 2 Nūr-ı çeşm-i Fāṭıma maḥbūb-ı Faḥr-i dü-cihān
Ḥüsn-i ḥulķa oldı mümtāz ol Ḥasen ḥulķ-ı rızā
- 3 Kāşif-i esrār-ı Esmā'-ı Ḥudā 'dur şübhesiz
Vāķıf-ı ḥaķķ u ḥaķīķatdür Ḥüseyn-i Kerbelā [21]
- 4 Ādem-i Āl-i ' Abā'dur Ḥāzret-i Zeyn-i ' ibād
Bāķır-ı kān-ı şehāvet menba' -ı cūd u ' aṭā

- 5 Ca' fer-i Şādık imām u muqtedā-yı mü'minīn
Kāzım-ı ğayzu'l-e' ādī halka oldu reh-nümā
- 6 Meşhedī 'uşşāka melce' pādişāh-ı Hōrasān
Şāh-ı Tākī'yle Nakī'dür derdlere 'ayn-ı devā
- 7 'Askerī'ye iktidā iden bulur 'avn u zafer
Şemsi-i Mısrī'ye hāmī Mehdi-i şāhib-livā

28

Medh-i İmāmāt, 'Aleyhimū's-selām

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ben muhibb-i Hāyder'im gönüm bulur andan şafā
Reh-nümā-yı etkiyādur Şāh Hāsen hulq-ı rızā
- 2 Olmuşum hāk-i derinde rūy-māl kıtmır gibi
Hāk-i na' leyn-i Hüseyin çeşmimedür tütüyā
- 3 Hāzret-i Zeyne'l-'abā'dur ādem-i Āl-i 'Abā
Bāqır u Ca' fer olupdur mü'minīne muqtedā

- 4 Kāzım-ı Mūsā Rızā'dur piş-vā-yı 'ārifān
Kim turāb-ı meşhedīdür derd-mendāna devā
- 5 'Ālemīni kıldı tenvīr şāh-ı Taqī'yle Naqī
'Askerī'den ehl-i ĩmānuñ bulur qalbi ziyā
- 6 Dünye vü 'uqbā muḥibbāna mu'ındür şübhesiz
Hüccetu'llāh-i 'ale'l-'arz mehdi-i şāḥib-livā
- 7 Rāh-ı Mışrı'ye sülük eylerse kim ki Şems-i din
Olur elbet dāḥil-i Āl-i Rasūl-i Kibriyā

İstimdād u İstirḥām

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Yā İlāhe'l-İlāhe yā Rabbe'l-erbāb yā Ḥudā
Yā Nebiyye'l-enbiyā yā Faḥr-i 'ālem Muştafa
Yā Veliyye'l-evliyā Şīr-i Hüdā yā Murtaza
Yā Ümme'l-Ḥaseneyn yā Fāḫıma ḥayru'n-nisā
Yā Ḥasen ḥulku'r-rızā yā Şāh-ı deşt-i Kerbelā
İsterem 'afv u kerem feyz u himem luḫf u 'aḫā

- 2 Yâ İmâm Zeyne'l-‘ ibâd yâ âdem-i Âl-i ‘ Abâ
Yâ Muḥammed Bâkır u yâ Ca‘ fer-i şıdḡ u şafâ [22]
Yâ İmâm Mûsâ-i Kâzım yâ ‘ Alî Mûsa’r-Rızâ
Yâ Taḡî vü yâ Naḡî yâ ‘ Askerî şâhib-livâ
Yâ Ebâ’l-Ḳâsım Muḥammed Mehdi-î nûri’l-hüdâ
İsterem rüşd ü reşâdet feyz u himmet dâ’imâ
- 3 Ḥubb-ı evlâd-ı Rasûl-i Ḥaḡ’la oldum tâb-nâk
Şübhesiz ehl-i tevellânuñ ḡulûbı oldı pāk
Ḥânedân-ı Ehl-i Beyt ‘ aşḡiyle sînem çāk çāk
Düşmen-i Âl-i Rasûl dâreynde oldılar helāk
Yok muḡıbbâna iki ‘ âlemde ḡüzn ü bîm ü bāk
İsterem olsun mu‘în ü dest-gîr Âl-i ‘ Abâ
- 4 Her kimüñ ḡalbinde var ḡubb-ı Rasûl-i Kird-gâr
Ḥürmet eyler Ehl-i Beyt ü âline leyl ü nehâr
Ḥânedân-ı Aḡmedî’ye buḡz idendür ehl-i nâr
Kim sever Âl-i ‘ Abâ’yı baḡtiyârdur baḡtiyâr
Çünki maḡfûrdur muḡıbbân ‘ afv ider Perverd-gâr
İsterem emn ü emânı ola ḡalbim pür-zıyâ
- 5 Yâ İlâhî sevdigüñ zât-ı Peyamber ‘ aşḡına
Mazḡhar-ı sırr-ı velâyet nûr-ı Ḥayder ‘ aşḡına
Ḥazret-i Fahrü’n-nisâ Şebbîr ü Şübber ‘ aşḡına
On iki ma‘şüm e’imme pāk ü gevher ‘ aşḡına
Şâhibü’l-vaḡt gavş-ı a‘zam Ḥaḡḡ’a mazḡhar ‘ aşḡına
İsterem Şemsi-i Mışrî it ledünne âşınâ

Li-Şenā-yı Ehl-i Beyt

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ḥubb-ı evlād-ı Muḥammed rafz u ilḥād ise ger
İftihārımdur bu elḳāb nām u şān olsun baña
- 2 Eylerem Āl-i ' Abā'dan rüz u şeb imdād-ı taleb
Yād-i Şāh-ı Murtażā vird-i zebān olsun baña
- 3 Dīn ü mezheb meslek-i Āl-i Rasūl'dür şübhesiz
Zāhir u bātında rehber ḥānedān olsun baña
- 4 Feyz u himmet Ehl-i Beyt'e intisābla bulunur
Anlaruñ lüḳfu dem-ā-dem şāygān olsun baña
- 5 Ehl-i Beyt'üñ vaḳ' asını oḳuyup yād eylemek
Bī-ḥisāb ecr ü şevābdur her zamān olsun baña [23]
- 6 Ehl-i nācīdür Rasūl'üñ āline tābi' olan
İtmesin dūr luḳf-ı Rabb-i Müste' ān olsun baña
- 7 Şemsi-i Mıṣrī dü-' ālem ilticā-gāhım benim
Ḥamse-i Āl-i ' Abā'dur cān-ı cān olsun baña

Min Fezâ 'ili ' Alî, Kerrema 'l-lâhu vecheh

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Feth olunca şehr-i Mekke Ka' be'ye girdi Rasûl
Cümle aşnâmdan idüp taḥîr beyti Muşafâ
- 2 Bir şanem kalmışdı fevḳ-i Ka' be'de kesri için
Emr idüp çıḳdı Nebî'nün arḳasına Murtaẓâ
- 3 Şâfi'î diyor ki mi' râc gicesi ' arşda iken
Destini zâhrına ḳoymuşdı Rasûl'ün Kibriyâ
- 4 Ol maḥalle vaz'-ı aḳdâm itdi şâh-ı dîn-penâh
Medḥini mümkün midür ḳılsun bu ' abd-i pür-ḥatâ
- 5 Çünkü a' zebdür bu sırrı bilmiyor ehl-i rusûm
Tâ ezelden bir idi nûr-ı Muḥammed Müctebâ
- 6 Birbirinden anı tefriḳ eylemezler ' ârifin
Sırr-ı Ḥaḳ'dan itmiyor ehl-i ḥaḳîḳat çün çirâ
- 7 Bir ḥaḳîḳatdür nübüvvetle velâyet fehm idüp
İtme tefriḳ Muşafâ vü Murtaẓâ birdür Ḥudâ

31 [23]

1 “girdi” kelimesi nüshada “vardı” şeklinde de yazılmıştır.

- 8 Kāf u hā sırr-ı hā-mīm müncelīdür hamseden
Bildi kimdür şāhib-i ‘irfān olan Āl-i ‘Abā
- 9 Münkeşīfdür Şemsi-i Mıṣrī’ye bu sırr-ı hafī
Bilmek isteyen bu sırr-ı mühīmi gelsün saña

32

Min Fezā’il-i Ehl-i Beyt

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Meslek-i Āl-i Muḥammed’dür tariḳ-i evliyā
Feyz-i Ḥaḳḳ’a nā’il oldı bu tariḳden eşfiyā
- 2 Ehl-i Beyt’e ‘ahd ü mişāḳ ile bī’atden ğaraz
Çünki telḳin-i tevellādur sülūkda intihā
- 3 Bilmeyen aṣl-ı tevellā vü teberrā ğāyesin
Oldı maḥrūm-ı ḥaḳāyık bulmadı feyz-i Ḥudā
- 4 Āl-i Süfyān’dan teberrā kıl tevellā Ḥayder’e
Bāb-ı Ḥayder’dür melāz-ı kā’ināt olma cüdā
- 5 Ḥubb-ı Ehl-i Beyt ile meşḥūn olan ḳalbde ebed
Ḥubb-ı Ḥaḳ’dan ğayrı ḳalmaz maḥv olur hep mā-sivā [24]

- 6 'Älemînüñ hilkatine hubb-ı Aḥmed'dür sebep
Çün maḥabbetden Muḥammed ḥāşıl oldu muṭlaḳā
- 7 Ḥamdü-li'llāh tā ezelden oldu luṭf-ı Ḥaḳ-ile
Şemsi-i Mışrî muḥibb ü bende-i Āl-i ' Abā

33

Leyle-'i Berāt

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Nışf-ı Şa' bān efḍal-i eyyām u ezmān olması
Ol gice olmuş zifāf-ı Ḥayder ü Ḥayru'n-nisā
- 2 Bir de ol şebde tevellüd eylemiş Mehdi-i din
Ya' ni ol şāh-ı cihān kim Mehdi-i şāḥib-livā
- 3 Ol gicenin ḥürmetine ḳullara virdi berāt
Münkirin düzah ḳarardur mü 'minin buldı şafā
- 4 Vālidinüñ ümmetinden zenlere olmak şefi'
Ḥazret-i Faḥru'n-nisā'ya oldu Ḥaḳ'dan bu ' aṭā
- 5 Ḥayr u şer ehl-i sa' ādetle şeqāvet fark olup
Hangi ḥāle mazḥar ise virilür ol dem aña

- 6 Kıl sa'adet ile şābit bizleri itme şakī
Eyleme red yā ilahī hürmet-i Āl-i 'Abā
- 7 Anları kendüye maḥbūb ittiḥāz itdi Ḥudā
'İnd-i Ḥaḳ'da oldılar bī-şübhe maḳbūlü'r-recā
- 8 Şemsi-i Mıṣrī benim de melce'im Āl-i 'Abā
Tā Elest Bezmi'nde kıldım anlara ben ilticā

34

Taḥmīs-i Nuṭḳ-ı Ḥazret-i Pīr li-'Abd-i Faḳīr

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ḥaḳ tecellī eyledi zātından oldı rū-nümā
Cümle 'ālemden hülāsa ādem oldı muṭlaḳā
Vechine mirāt idindi kıldı anı ıṣṭifā
İki kâşuñ arasında çekdi ḥaṭṭ-ı istivā
'Alleme'l-esmā'yı ta'līm itdi ol ḥaṭdan Ḥudā
- 2 Cümle eşyā hep mezāhir eyleme āh u enīn
Her biri bir isme maḫḫar 'ārif ol olma ḥazīn [25]
Kimisi ḍāll kīmi hādī kim ḫavī vü kim metīn
Zāt-ı 'ilme Muṣṭafā esmāya Ādemdür emīn
İkisinden zāhir olmuşdur 'ulūm-ı enbiyā

- 3 Ba‘zılar eyler güzer iş bu maḳāmı lemḫaten
Ba‘zı isti‘dādı miḳdār Ḥaḳḳ’ı añlar vehleten
Ba‘zısı söyler maḳamından kelāmı rü’yeten
Zāt u esmā vü şifāt ef‘āl u āşār cümleten
Her zamanda bir velīnün vechine bunlar ziyā
- 4 Kendüñi mürşide ir gür tā ki kendün bilesün
*Men ‘araf*sırrını yā Hū yine sende bulasuñ
Bilmez iseñ nefsüñi oldem ki bilmem no’lasuñ
Secde eyle Ādem’e tā kim Ḥaḳḳ’a ḳul olasuñ
İden ādemden ibā Ḥaḳ’dan daḫī olur cüdā
- 5 Zāhirün ālāyişine aldanup şāh u vezīr
Sīret-i şāh şūreti dervişi gördiler ḫaḳīr
Bilmediler sırr-ı Ḥaḳ’da kim cehūldür kim ḫabīr
Şuretā gördiler Allāh dejeni olmuş faḳīr
Şandılar Allāh faḳirdür kendülerdür aḡniyā
- 6 Sanma elvān cāme iksā eyleyüp giymek ḫarīr
Ādemiyet bu degildür olma a‘mā ol başīr
Ḥaḳḳ’ı kim ‘ārif olursa şübhesiz oldur emīr
Kenzün lā yefnā-yı bilmez ḳandedür illā fakīr
Baḫr-ı bī-pāyānı bulmaz itmeyen terk-i sivā

34 [25]

4 “*Men ‘araf*”: “Men ‘arafe nefsehü feḳad ‘arafe Rabbehü”; ‘Nefsini bilen Rabbini bilir’ meālindeki Kutsi Hadis’e işaret edilmiştir. “*Men ‘araf*” bir remz olarak müellifin şiirlerinde birçok yerde geçmekte olup, bundan sonraki şiirlerde tekrara düşmemek için dipnot olarak verilmeyecektir.

34 [25]

6 “Bitmez tükenmez bir hazine.”

- 7 Hakk'ı bilmez bunda anda kendi nefsin bilmeyen
Hem bu 'ilmi anlamaz bir 'arif-i Hak bulmayan
Eylemez *seyr-i ilā'llāh* iki kerre toğmayan
Ravza-i Hadra'yı bilmez Hızr'a yoldaş olmayan
Ab-ı hayvānī bu zulmü görmeyenler şandı mā
- 8 Sūre-i *seb'u'l-meşānī* vechinūñ sırrındadır
Her ne esrār-ı İlāhī var ise hep sendedir
Bilmege sa'y eyle çünkü iş bu cānuñ tendedir
Bil ki seddeyn iki kaç İskender ortasındadır
Cem' -i cem' u'l-cem' ile fetḥ oldu ebvāb-ı Hudā [26]
- 9 Sırr-ı Hakk'ı bildi ikrār eyleyen bu Mıṣrī'yi
Mā-sivādan bilmedi zār eyleyen bu Mıṣrī'yi
Şemsi-i Mıṣrī'yi hem var eyleyen bu Mıṣrī'yi
Kānde yirler Hakk'ı inkār eyleyen bu Mıṣrī'yi
Zāhir olmuşken yüzünde nūr-ı zāt-ı Kibriyā

8 "Tekrarlanan yedi ayet." 15/Hicr: 87.

Tahmīs-i Nuḡ-ı Hāzret-i Pīr

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Vāruñı terk eyle andan gir yola sen evvelā
Terki terk kııl tā ki āsān ola bu rāh-ı Hūdā
Vākıf-ı esrār olayım dir isen sen de şahā
Ey gönül gel ğayrıdan geç 'aşka eyle iḡtidā
Zümre'-i ehl-i ḡaḡıḡat anı kıılmış muḡtedā
- 2 Mazhar-ı nām kā' inātda Hāzret-i Ādem durur
Ādem'e olan tecellī bil ki 'aşk u dem durur
'Aşık olan kişiler ekrem durur efhem durur
Cümle mevcūdāt ü mā' lümāt 'aşk aḡdem durur
Zīrā 'aşkın evvelīne bulmadılar ibtidā
- 3 Her nefesde rūḡ-ı insān feyzini 'aşkdan alur
Vādi'-i 'aşkda bidāyet hem nihāyet cem' olur
Varuñı 'aşka virenler ḡayy-ı cāvidān bulur
Hem dahī cümle fenā buldıḡda 'aşk bākī kalur
Bu sebepten didiler kim 'aşka yoḡdur intihā
- 4 Yā İlāhī istikāmetle idem ḡayy-ı ḡarīḡ
Keşf ola esrār-ı eřyā olayım ehl-i ḡaḡıḡ
Her zamānda sen mū' in ü dest-ġirim ol řefīḡ
Dilerim senden Hūdāyā eyle tevḡıḡūñ refīḡ
Bir nefes gönlüm senūñ 'aşkuñdan itme gel cüdā

5 ‘ Aşk u sevdâ-yi İlahîni benim gönlüme şal
Ehl-i hâle kıl muķârin itmeyem kıl ile kâl
Cezbe’-i ‘ aşkuñ hâlâş itmezse bu sözdür muhâl
Mâ-sivâ-i ‘ aşkınuñ sevdâsını gönlümden al
‘ Aşkuñı eyle iki ‘ âlemde baña âşinâ [27]

6 İtdügiñ cümle tecellî devletidür ‘ âşıkun
Ger Celâl ü ger Cemâlün minnetidür ‘ âşıkun
Her ne zâhir ola senden vuşlatıdur ‘ âşıkun
‘ Aşk-ile şamuda olmaķ cennetidür ‘ âşıkun
Lîk cennette olursa şamudur ‘ aşksız aña

7 ‘ Âşık isen sen de Şemsî eyle terk-i güft ü gūy
‘ Âşık olan kimseler hoş-hūy olurlar hoş-būy
Feyz-i ‘ aşķ gönlüme cārî ola dirseñ mişl-i cūy
Ey Niyâzî Mürşîd isterseñ bu yolda ‘ aşķa uy
Enbiyâya evliyâya ‘ aşķ olupdur reh-nümâ

Mebde'-i Eşyâ vü 'Avâlim ü Zuhûr-ı Tecelliyât Mine'l-'Âlemi'l-'Amâ'i
İlâ 'Avâlimi's-Şıfât ve'l-Esmâ'i 'Alâ Kavli Ehli'llâhi Te'âlâ *

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 *Küntü kenzen* sırrı zâhir olmak için ol Hudâ
Hubb-ı zâtından tecellî eylemişdür evvelâ
- 2 Ol 'amâdan oldu nâzil ehadîyyet bezmine
Vâhidiyetde mâkamât oldu ol dem rû-nümâ
- 3 Feyz-i Aqdes 'ilm-i Mevlâ-yı ezeldür bi-ḥilâf
Çün muqaddes feyz-i zâhîr oldu a' yân câ-be-câ
- 4 Ol tecellî 'arşa ferşe itdi sır-bân kürsiye
Âsumân-ı heft o sırdan geldi meydân-ı şahâ

* Bu manzumede müellif, beyitlerin yanlarına mazumeden ayrı olarak, beyitle ilgili ayet ve hadisler yazmıştır. Metinde geçen bu ayet ve hadisler, aşağıda dipnot olarak verilmiştir. Müellifin diğer manzumelerinde de rastladığımız ayet ve hadislerde aynı yöntem uygulanmıştır.

36 [27]

1 "Küntü kenzen maḥfiyyen fe-aḥbebtü en u' rafe fe-ḥalaktü'l-ḥalqa"; 'Ben gizli bir hazine idim; bilinip tanınmak istedim ve bilineyim diye mahlükâtı yarattım'. Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ*, II, 155.

"Kâne'l-lâhü velem yekün ma' ahu şey'ün"; 'Allah vardı ve O'nunla birlikte hiçbir şey yoktu'. *Buhârî*, Bed'ü'l-halk, 1.

2 "Kâne fi'l-amâ' lâ-fevḫahu velâ-taḥtehu hevâ"; 'O, amâ'da idi. Altında ve üstünde hava yoktu.

"Evvelü mâ ḥalaka'llâhü nürî"; 'Allah önce benim nurumu yarattı.' Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ*, I, 302.

3 "Evvelü mâ-ḥalaka'llâhü rûhî"; 'Allah önce benim ruhumu yarattı.'

"Evvelü mâ-ḥalaka'llâhü'l-ḳalem"; 'Allah önce kalemi yarattı.' İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 259.

4 "Evvelü mâ ḥalaka'llâhü'l-'arş"; 'Allah önce arşı yarattı.'

36 [28]

- 5 Bu muḳābilde ‘ uḳūl-i ‘ āşirā tis‘ a nūfūs [28]
Hep o sırdandır ne varsa kā’ inātda sā’ ilā
- 6 Dört ‘ anāşır çünki mevcūd oldu mevālīd dahī
Zāhīr oldu bunca esrār kim ‘ aḳıl ḫayrān ana
- 7 Ol mezāhīr nice āfaḳda ‘ ayān oldu ise
Cümlesi cāmi‘ oldu bu vücūdı kıldı cā
- 8 Aç gözüñ baḳ olma a‘ mā gör ne şūretdür özüñ
Mazhar-ı tām bir mücessem nūr olupsuñ cān-ı mā
- 9 Bir vücūddur cümle ‘ ālem Ḥaḳ muḫītdür cümlesin
Bāḳī vü mevcūd oldur yoḳdur andan mā‘ adā
- 10 Gerçi keşret içre çoḳdur ‘ ālim ü cāhil faḳaḫ
Cümlesi birdür bu vaḫdetde ḡayr- ı renk-i inā

5 “Lā-tesubbū’ d-dehra fe-inne’ d-dehra hūvā’ llahū” ; ‘Dehre sövmeyin, zira dehir Allah’ tır.’ *Müslim*, *Elfāzu’ l-Edeb*, 5.

6 “İnnī ānestü nārā” ; 16/Tā-hā: 10. Ben bir ateş gördüm.

“Lā-tesebū’ r-rīḫa fe-inne’ r-rīḫa mine’ n-nefesi’ r-Raḫmān” ; ‘Rüzgara sövmeyin zira o Rahman’ ın nefesindedir.’ *Ebū Dāvūd*, *Edeb* 104.

“Ve ce’ alnā mine’ l mā’ i kulle şey’ in ḫayy” ; ‘Her canlıyı sudan yarattık.’ 21/Enbiya: 30.

“Minḫā ḫalāknākum ve fīḫā nu’ idukum ve minḫā nuḫricüküm tāraten uḫrā ; ‘Sizi yerden yarattık; yine ona döndürecek ve sonra ondan tekrar diriltilip çıkaracağız.’ 20/Tā-hā: 55.

7 “Se-nurīhim āyātīnā fī’ l-āfāḳı ve fī-enfusihim ḫattā yetebeyyene lehum ennehu’ l-ḫaḳḳ’ u” ; ‘Varlığımızın delillerini, ufuklarda ve kendi nefislerinde onlara göstereceğiz ki, o Kur’ an’ ın gerçeği olduğu onlara iyice belli olsun.’ 41/Fussilet: 53

8 “Ḥalaka’ llāhu ādeme ‘ alā şuretihi” : ‘ *Ey alā sūratī’ r-Raḫmān*’ ; ‘Allah Adem’ i kendi suretinde yarattı’ . Yani Rahman’ ın suretinde. *Buhārī*, *İsti’ zân*, 1.

“Leḳad ḫalākne’ l insāne fī-aḫseni taḳvīm” ; ‘Biz, gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık.’ 95/Tin: 4.

9 “Va’ llāhü bi-küllü şey’ in muḫīḫ” ; ‘Allah herşeyi kuşatır.’ 41/Fussilet: 54.

“Küllü şey’ in ḫālikūñ illā vecheḫ” ; ‘O’ nun zatından başka herşey yok olacaktır.’ 28/Kasas: 88.

10 “Levnül-mā’ i levnü ināihī” ; ‘Suyun rengi, kabının rengidir.’

“Ḥalaḳakūm min nefsin vāḫid” ; ‘O, sizi tek bir nefisten yarattı.’ 39/Zümer: 6.

- 11 Ol sebebden bu merātib ile ayrılık olur
Yoksa hep zāt-ı Hāḡ’da olmadı çün ü çerā
- 12 İc tībārātdur merātib şanma ġayrıdur olan
Zāhir ü Bāṭın O’dur hep ibtidā vü intihā
- 13 Baḡma zille aldanırsuñ Evvel ü Āḡır Odur
Māverā-i ‘aḡl-ı insāndur bu sırra āşinā
- 14 İşte āfāḡ saña zāhir bāṭını Hāḡ’dur anuñ
Hādişāt ancak tecellī oldı ḡalka zāhirā
- 15 Ol ḡadīmdür lā-yezāldur şibh ü niddi yoḡ anuñ
Her tecellīyi eyler hep şıfātından rüşenā [29]

11 “Ve ce‘alnākum şu‘ ūben ve ḡabāile li-te‘ārafū”; ‘Birbirinizi tanıyasınız diye sizi kavimler ve kabileler haline getirdik. 49/Hucurat: 13.

“Lā-mevcūde illā Hū”; ‘Allah’tan başka hiçbir şey yoktur.’

12 “Minhü bede’ü ve ileyhi ye‘ūd”; ‘O’ndan başlar ve O’na döner’.

“Hüve’l- evvel ve’l-āḡıru ve’z-zāhiru ve’l-bāṭın”; ‘O evvel, āhir, zāhir ve bātındır.’ 57/Hadid: 3.

13 “Vallāhü ḡaniyyün ‘ani’l ‘ālemīn”; ‘Allah ālemlerden ganīdir.’ 29/Ankebut: 6.

“Lā-yürā’llāhu illa’l-lāh”; ‘Allah’ı ancak Allah görür.

14 “Ez-zāhiru ‘unvānu’l bāṭın”; ‘Zāhir, bātın’ın ünvanıdır.’

“Külle yevmin hüve fi şe’n”; ‘O, her an yeni bir iştedir.’ 55/Rahman: 39.

15 “Leyse ke-mişliḡi şey’ün”; ‘Hiçbir şey O’nun gibi değildir.’ 42/Şūrā: 11.

36 [29]

16 “Ve’l-baḡşü ‘an-sırrı’z-zāti işrākün”; ‘Allah’ın zātının sırrını düşünmek şirktir.’

“Lā-yeteḡarrabü ‘abdi illā bi’n-nevāfili ḡattā eḡabbehu” *el-āḡıra*; ‘kulum bana nafile ibadetlerle yaklaşıp. Nihayet ben onu severim...’ ilā āhir.. *Buhārī*, Rikāk, 38

“Ve huve’s-semī‘ ul başır”; ‘O, hakkıyla işiten, hakkıyla görendir’. 42/Şūrā: 11.

“Limeni’l-mülkü’l-yevmi lillāhi’l vāḡidi’l-ḡahḡār”; ‘Bugün mülk kimindir? Tek olan, herşeyi kudret ve hakimiyyeti altında tutan Allah’ındır.’ 40/Mü’min: 16

- 16 ‘ Abd-i kāmilde taşarruf eyledi Hâk kudretin
Görinen Ol gören Oldur söylerim ben mücmelâ
- 17 *Men ‘araf*’den oğu dersi sende ‘ ârif olasuñ
Yoksâ şüretde alursañ aldadur elbet sivâ
- 18 Halkı Hâk’da Hâk’ı halkdan görmege sa‘y it hemân
Olma a‘ mâ-yı haıat gözüñi aç Şemsiyâ
- 19 Keşf-i esrâr-ı künûz-ı sırr-ı Hâk itdi zuhûr
Himmet-i Mışrî olupdur saña çünki reh-nümâ

37

Berây-ı ‘Aşk

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Ey gönül terk-i sivâ it ‘aşk-ı Hâk’a itidâ
‘Aşa teslîm ola gör ki saña olsun reh-nümâ

17 “Men ‘arafe nefsehu fead ‘arafe Rabbehu” ; ‘Kendini bilen rabbini bilir.’ Aclûnî, *Keşfü’l-hafâ*, II, 312.

“Men kâne fı hâzihî a‘ mâ ve huve fı’l-âhıratı a‘ mâ” ; ‘Kim burada a‘ma olup Rabbini göremezse ahirette de a‘ma olur. 17/İsrâ: 72.

18 “El-insânü sırrı ve ene sırru‘l- insân” ; ‘İnsan benim sırrımdır. Ve ben de insanın sırrıyım.’

“Unzurü ilâ âşâri rahmet” ; ‘Allah’ın rahmetinin eserlerine bak’. 30/Rûm: 50.

“Ve yetefekkerüne fı halkı’s-semavâti ve’l-ar” ; ‘Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler’. 3/Âl-i imrân: 191.

19 “Unzur mâ-âle velâ tenzur men âle” ; ‘Ne söylendiğine bak, kimin söylediğine bakma.’

“Mâ-rameyte iz-rameyte velâkin’na’llâhe ramâ” ; ‘Attığın zaman sen atmadın, Allah attı.’ 8/Enfal: 17.

- 2 Her gelen ‘uṣṣāḳ-ı Mevlā menzil aldı gitmeden
Gir bu rāh-ı ‘aşḳa Hāḳ ide saña da ihtidā
- 3 Yaradılmazdan bu ‘ālem var idi meydān-ı ‘aşḳ
Baḥtiyār oldu ol kimse ‘aşḳa oldu mübtelā
- 4 On sekiz biñ ‘āleme hükmī anuñ şāmil dūrür
İttibā‘ idenler ‘aşḳa oldu maḳṣūdı revā
- 5 Şemsi-i Mıṣrī dilersüñ sen tariḳ-i müstaḳīm
İşte rāh-ı ‘aşḳa git tā kim olasüñ müntehā

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Baḥr-ı ḥubb-ı Ehl-i Beyt’den başka kân olmaz baña
Dünye vü ‘uḳbāda andan ğayrı şān olmaz baña
- 2 Ben cemāl-i Hāḳḳ’a ṭālib olmuşam ey zāhidān
Geçmişem cümle sivādan ĩn ü ān olmaz baña
- 3 Eylemem meyl ü maḥabbet mā-sivānuñ ālına
Dūzaḥ ü cennet daḥī ḥūrī cinān olmaz baña
- 4 Vārımı dostuñ yolunda eyledim teslīm ü terk
Vādi-i ‘aşḳdan mu‘allā bir mekān olmaz baña

- 5 'Aşk-ile geldim cihāna 'aşka 'ā'iddür sözüm
Şemsi-i Mıṣrī bu 'aşkdan uz zamān olmaz baña [30]

39

'Ale't-Tertibi'l-Ḥurūf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

(Elif)

- 1 *Elif* den nokta evveldür 'aceb bu sırr-ı vahdetdür
Zuhūr-ı kâ'inât cümle olup hep noktadan peydâ

(Be)

- 2 Gelince *bā*'i bi'smi'llāh zuhūr itdi ḥaḳīḳatler
Kī *bā* da müctemi' oldı' ulūm-ı evvel ü uḫrā

(Te)

- 3 *Te* ḥarfī sırr-ı Tevrātdür tevārüş itdi 'ālimler
Bilenler bildi esrārı ne bilsün görmedi a' mā

(Se)

- 4 *Se* sābitdür ḥaḳīḳat ehline olma şaḳın münkir
Cemāl ile celālī cāmi' oldı gördigün eşyā

(Cim)

- 5 *Cim* oldu maẓhar-ı sırr-ı celālu'llāh cemālu'llāh
Gehī ẓahr u gehī luẓfī bu sırdan oldu hüveydā

(Ha)

- 6 *Ha* ẓarfı hep ẓaḳāyıḳdur ẓaḳīḳatlerse bī-ḩaddür
Tenāhī olmadı feyz-i ḩudā 'ya olmuyor aḩfā

(Ha)

- 7 *Ha* ḩilḩat sırrını āṣkār ider bu ḩudretu'llāhdur
Yine hep noḩḩadan baṣlar bulurlar anda intihā

(Dal)

- 8 *Dāl*'a geldikde muḩḩāc-ı delīldür cümle maḩlūḩāt
Delilsüz bulmadı vuṣlat ḩudā 'ya kimseler aṣlā

(Zel)

- 9 *Zel* zillet bā' iṣ-i ' izzet olupdur cümleye ma'lūm
Maḩām-ı ' abd-i zilletdür ' azīzdür ḩālik-i yektā

(Ra)

- 10 *Ra* rūḩ ki nefḩa'-i ḩaḩ'dür bu da insān-ı muḩḩaṣdur
ḩayāt-ı dā'imī ancāḩ bu rūḩla ḩābilü'l-icrā

(Ze)

- 11 *Ze* ẓarfī zā'il olmaz zereden ḩaḩ'uñ tecellīsi
Bu sözde eyleme ṣek kim muḩḩīddür cümleyi Mevlā

(Sin)

- 12 *Se* harfî ile yetişir sa‘âdetler selâmetler
Sülûk erbâbına dâ‘im eger dünyâ eger ‘uqbâ

(Şın)

- 13 *Şe* harfî şâfi‘-i ‘uşât olur yevm-i kıyâmetde
İşâretdür bu sır peygâmbere şâfi‘ odur zîrâ

(Şad)

- 14 *Şa* harfî şıdk-ile imân idenler feyz-yâb oldu
Dimekdür kâfirin maħrûm olurlar şüphe yok aşlâ

(Đad)

- 15 *Đa* harfî düşmen-i Āl-i‘Abâ kaldı dâlâletde
Hidâyet bulmadı anlar mu‘azzeb oluyor ħâlâ

(Tı)

- 16 *Ta* tãhirdür bilâ-şübhe Cenâb-ı Ĥânedân elbet
Şeref-nâzil olup Ķur‘ân didi şânında taħtirâ

(Zı)

- 17 *Za* zâhir isminün feyz-i tecellîsinden ‘âlemler
Buğundan zâhire çıkdı zuhûr itdî bütün eşyâ

(‘Ayn)

- 18 ‘A‘ayn-i ħaĳîĳatdürür ‘Aliyye‘l- Murtaza zîrâ
Olup nûr-ı Muħammed‘le berâber ikisi yektâ

(Ġayn)

- 19 Ġā ğayrıyı ki terk eyle görürsün ‘aynı ‘aynīle
Bu sırrı bilmeyen cāhil düşer inkāra vāveylā

(Fe)

- 20 Fe’den fark eyleyen cem‘ī kemāle irdiler ancak
Bunuñ cem‘iyle ‘āşıklar bulurlar noқта’-i kübrā

(Ķaf)

- 21 Ķāf’uñ sırrı muhītdür cisminüñ tağımı bil şöyle
O tağda muhtefī oldı senüñ rūhuñ olan ‘anķā

(Kef)

- 22 Kemāl-i kāmīle kāfi işāret oldı ‘ilm-i kāf
Bulur kimyā gibi iksir olanlar sālīk-i Mevlā [31]

(Lam)

- 23 Lām harfi lütf-i Yezdān’a işāret Hāķ laţīf oldı
Cemī‘ maḥlūķa ‘ibretle nazār it cümlesi esmā

(Mim)

- 24 Mim harfi Aḥmed’üñ mīmī maḥabbetden olur ḥāşıl
Eḥadden Aḥmed’üñ nūrı zuhūra geldi ser-tā-pā

(Nun)

- 25 Nun harfi nūr-ı Mevlā’dan zemīn-i āsumānuñ hem
O dürr-i kevkeb-i aķdes bilā-şek nūr-ı Muştāfā

(Vav)

- 26 *Ve* harfinden velāyetdür görindi nūr-ı hātemden
Muḥammed Ḥātemü'l-mürsel 'Alī de Ḥatmü'l-evliyā

(He)

- 27 *He* harfinden hüviyyetdür ḥaḳīḳat görünür el-ḥaḳ
Baṣīretle tefekkür ḳıl dime bu sözlere lā lā

(Ye)

- 28 *Ye* harfi de yaḳīn eyler ifāde baḳ ki eñ soñra
Gelür hātem ki yā cümle ḥurūfī cāmi' oldı tā
- 29 Muḥammed Şemsi-i Mıṣrī ḥurūfuñ sırrını bilmek
Dilerseñ oḳu āṣār-ı veliyyu'llāhı dāi'mā

40

Berāy-ı Nuṣḥ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Emr-i Ḥaḳḳ'a ittibā' eylerse kim ki dā'imā
Aña tevḫīḳ-i İlähī reh-nümādur reh-nümā
- 2 Zāhir ü bāṭın menāfi' eyleyor te'mīn baḳ
Hangi emrīdür ḥilāf-ı 'aḳl u mantıḳ 'acebā

- 3 Nehy-i Hâk ancak mazarratdan ‘ibâret şübhesiz
Yokdur inkâra mecâlî kimsenüñ aşla buna
- 4 Kâr-zarar kendîne ‘â’iddür kişinüñ itme şek
İster îmân eylesün isterse inkâr-ı Hudâ
- 5 *Festaķīm* emrinde şâbit olmaya sa‘y it hemân
Böyledür Şemsi-i Mısrî hep tarîķ-i evliyâ

41

Berây-ı Nazîre-i Nuṭķ-ı Pîr

Müstef’ ilün Müstef’ ilün Müstef’ ilün Müstef’ ilün

- 1 Hâķ’dan ‘aṭâ[đur] tâ ezel bu đîn [ü] bu îmân baña
[Hem] Ğubb-ı Ehl-i Beyt’dür iki cihânda şân baña
- 2 Ğıbṭa ider ḥalk-ı cihân ḥaķķımdaki ni‘metlere
Şükründen ‘âcizim anuñ Allâh’dandur iḥsân baña
- 3 Şûret-perestler bilmedi şâhib-riyâlar görmedi
‘Aşķ-ı İlâhîden zuhûr itmişdürür ‘irfân baña

41 [31]

1 ‘aṭâ[đur]: ‘aṭâ, M.; đîn [ü] bu: đîn bu M.; [Hem] Ğubb-ı Ehl-i Beyt: Ğubb-ı Ehl-i Beyt, M.

- 4 Bilmez ledünni zâhidân ‘ aşık olur ehl-i cenân
Feyz-i ‘ inâyet ân-be-ân ihsân ider Sübhân baña
- 5 Pîrim baña burhân imiş bahırlar ne kân imiş
Mışri’ye Yûnus cân imiş Şemsi Niyâzi cân baña [32]

42

Nuḡk-ı Hâzret-i Pîr Tahmîs-i Fakîrû’l-Hakîr

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Vâhidiyyet ‘ âleminden lütf idüp Yezdân baña
Gösterüp seyr-i sülûki eyledi seyrân baña
Raḡm-i mâderde tecellî eyleyüp Raḡmân baña
Ḥabs için geldi gelür ıtlâk için fermân baña
Evvelî ḡahr âhiri ihsân ider Sulṡân baña
- 2 Bir ona oldı bedel üçyüz daḡı altmış ider
Ṣūr-ı Mûsâ’da otuza zâm olundı on ḡadar
Eyleyüp ikmâl sülûkı menzile ol dem irer
Erba‘înim çün temâm oldı daḡı on gün geçer
Ḥatm olur menzil merâtib cân olur cânân baña

- 3 İndi ‘ İ̄sā çı̄kdı Mehdī da‘ vete ʔurman gelüñ
Leşker-i ricāli maḥv it pāk ola tā ki dilüñ
Çünkü *mā-zāga’l-başar*’dur ğayrıyı ʔalbden silüñ
Kābe kavseyni ev ednā üçyüz ellidür bilüñ
ʔoĝdı ğün maĝribden açdı ʔulmet-i Sübhān bana
- 4 Her zemān eyler tecellī Ḥaḳ ʔulüb-ı ʔālibe
Dā’imā feyz-i İ̄lāhī oldı sārī rāĝibe
İ̄ctimā‘ itmez iki zıd nāzil olur ğālibe
Geldi ḥaḳ bāʔıl firār itdi ʔolaşdı maĝribe
Zāhir oldı gizli sırlar virdi Ḥaḳ bürhān baña
- 5 İki kerre ʔoĝmayan itmez semāvāta vülüc
ʔahr u lüʔfi eyle şeh-per sen kemāle ʔoĝrı uç
Şāh Ḥüseyn gibi fedāyi olması ğāyet de ğüç
Añladım zebḥ-i ‘ azīme bir işāretdür bu ʔoç
Hem beşāretdür gele Yaḥyā ile mihmān baña
- 6 Varlıĝı cümle fedā itdi Ḥalīl-i Ḥaḳ-ĝüzīn
Getirüp kiş-i ‘ azīmi Ḥazret-i Cibrīl-Emīn
Enfüs ü āfāḳı cāmi‘ oldı bu sırr-ı mübīn
Oldum İsmā‘ ĩl gibi teslīm-i Ḥaḳ itdi hemīn
İki biñ yüz daḥī yetmiş beşde bir ʔurbān baña

42 [32]

3 “İki yayın aralıĝı kadar yahut daha yakın.” 53/Necm: 9. Müellif, “*Kābe kavseyni ev ednā*” ayetine eserindeki birçok manzumede bir remz olarak yer vermiştir. Bundan sonraki ayetin geçtiĝi manzumelerde tekrara düşmemek için dipnot olarak verilmeyecektir.

- 7 Dest-girdür Şemsi'ye Pîrim Efendim an-be-ân
Olmuşam Pîr-i 'Azîzim sâyesinde sâye-bân [33]
Hizmetiyle iftîhâr itmekteyim ez-dil ü cân
Halk-ı 'âlem didiler 'İsâ'ya Mışrî bir zemân
Dağî bundan özge *mā evhā* didi Qur'an baña

43

Tahmîs-i Diger Berây-ı Nutk-ı Pîr

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 'Âleminden oldı müstağnî Cenâb-ı Kibriyâ
Halk fağirdür Haqq'a maşşuş oldı ihsân ü 'aâ
Faqr-i tâm erbâbı olmuş mazhar-ı sırr-ı Hudâ
Hatm-i cem'ü'l-mürselînün fağridür faqr ü fenâ
Hatm odur kim bir ola yanında her şâh u gedâ
- 2 Hüsn-i ahlâkuñ seni başlarda elbet tâc ider
Su'-i ahlâkuñ ise her derdlere âmâc ider
Hubb-ı câh hubb-ı riyâset âdemi Haccâc ider
Devlet-i dünyâsını bir rütbeye muhtâc ider
Devlet oldur kim vire her rütbede saña ğınâ

42 [33]

7 "Vahyedeceği şeyleri", 53/Necm: 10.

- 3 Sa‘y idüp āfāḡ u enfüs sırrını kendüñde bul
Hıdmet eyle mürşide ‘ilm-i ledünne vāḡıf ol
Bir gün elbette olursın feyz-yāb olma melül
Bil ki Mūsā’yı telemmüz eylese itmez ḡabül
Hızr’ile hem-rāh olan kes eylemez çün ü çerā
- 4 Çok kişi bilmez bu ‘ilmi bilseler de pek ḡalīl
Ḥaḡ’dan olmazsa tecellī ḡalür ol kimse zelīl
Benligi terk eyle zinhār itmeyesin ḡāl ü ḡīl
Dersi ‘akluñdan alursın bil saña olmāz delīl
Dersüñi var Ḥaḡ’dan al kim ‘ilmüñ ola reh-nümā
- 5 Sen biraḡma vuşlat isterseñ muḡabbet ḡapusın
‘Āşıḡ-ı şādıḡ olanlar açdı vuşlat ḡapusın
Hıdmet eyle şıdḡ-ile Ḥaḡ açā himmet ḡapusın
‘İzzet isterseñ yüri var bekle zillet ḡapusın
Āteş-i a‘dā ile ḡayna olasın kīmyā
- 6 Vaḡdetüñ sırrını bildüñse şıḡāyet eyleme
Sırr-ı *mā-zāḡa’l-başar*’dur bil ḡanā‘at eyleme
Refref-i ‘aşḡa süvār ol ki nedāmet eyleme
Ḥābe ḡavseyni ev ednāda iḡāmet eyleme
Zāt-ı baḡt envārına yan bul maḡām-ı müntehā [34]

- 7 Kesreti terk eyleyenler buldı ağ üstünde bāę
Vaḥdet-i Ḥaḳḳ'ı bilene bir olur yakın ırağ
Şemsi Pīrim himmetiyle dilde uyandı erāę
Mışri'ye ḥatmü'l-maḳāmāt oldu herşeyden ferāę
Zāhir u bātında almadı ebed illā Ḥüdā

44

Tahmīs-i Diger, Nutq-ı Ḥazret-i Pīr

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Esrār-ı tevḥīde iren istek dilek bilmez ola
Ḥaḳḳa'l-yaḳīn görür o dem zann-ile şekk bilmez ola
Ḳahr-ile lütfi bir bilür bülbül pelenk bilmez ola
Devrān odur kim rüzını devr-i felek bilmez ola
İnsān odur kim sırrını ins ü melek bilmez ola
- 2 Da' vāda almış müdde' inün sözlerine anma sen
Erbāb-ı taḳlīde şāḳın tevḥīd bahşini açma sen
İfşā-i esrār eyleyüp zinhār ki nāre yanma sen
Merkep izinde şu görüp deryāyı buldım şanma sen
Deryā odur kim ka' rını aslā semek bilmez ola
- 3 Seyr-i sülūkun görmeyen bilmem naşıl insān ola
Bulmazsa kāmil mürşidī ḳābil midür ' irfān bula
Nefsini Rabb'ini bilen ol nā' il ü iḥsān ola
Ādem odur kim nān ola hem mā' i hem zām' ān ola
Ḥayvāndan ol aşılıdur nān ü nemek bilmez ola

4 Her k̄im ki ĩderse cihād nefsiyle H̄aqq'a yol bula
Terk-i sivā eyleyüp hiç bakmaya sağ u şola
Yedi maqāmı kim geçer anlar girer toğrı yola
Kāmil odur kim aç şusuz çok çok emek çekmiş ola
Nāķış olandur bunda kim hergiz emek bilmez ola

5 H̄ayr eyle lā'im levmine virme cevābı bed dile
Emr-i H̄udā 'dur söylemek *kālū selāmen* cāhile
Şemsī diyor Pīrūñ işit cān kulađuñla diñle
Her bir nebī her bir velī zilletle erdi menzile
Mışrı'ye sögsün şol ağız Allāh demek bilmez ola

45

Berāy-ı Nazīre'-i H̄azret-i Pīr [35]

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

1 Eyā sipihr-i bī-vefā itmekdesüñ dā'im cefā
Hiç virmedüñ rāhat baña āh miñnetā vāh miñnetā

2 Raħm itmedüñ hiçbir zemān derd ü elem virmez amān
Dā'im işim āh ü fiđān āh firķatā vāh firķatā

44 [34]

5 "Selam derler." 25/Furkan: 63.

- 3 İttirmedüñ zevk u şafâ hiç itmedüñ ğamdan rehâ
Feryâd elinden dâ'imâ âh nuşretâ vâh nuşretâ
- 4 Oldı nebî vü evliyâ dürlü belâya mübtelâ
Derdim benim şubh ü mesâ âh rihletâ vâh rihletâ
- 5 Şemsî Niyâzî bendesî böyle buyurmuş kendisi
Haqq'a vişâlmış çâresî âh vuşletâ vâh vuşletâ

46

**Medh-i Cenâb-ı Sa'ade'ddîn el-Cibâvî, *Ḳuddise sirruh*
*Şey'en Li'llâh Yâ Sa'ade'ddîn Meded Yâ Sâkin-i Cibâ***

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Ḳuṭb-ı 'âlem ḥâzret-i sulṭân Sa'ade'd-din Cibâ
Feyzi sâridür dem-â-dem bunda şek olmaz revâ
- 2 Ḥâzreti Mūsâ-i Ḳâzım'dan gelür nesl-i peder
Mâderinden oldı ceddî şâh 'Alî Mūsâ Rızâ
- 3 Şâhibü'l-miftâḥ-ı Mekke nesline ol bestedür
Ümm-i vâlid cânibinden Şeybe'yedür müntehâ
- 4 Faḥr-i 'âlem itdi talṭif kendüye maḥşûş bu ḥâl
Baḳ zuhür eyler mürîdânında ol ḥâl dâ'imâ

- 5 Cedd-i pāki emr idüp raṭbū'ş-şemānī virdiler
Şimdi sünnet oldu dervişāne eylerler ' aṭā
- 6 Bir mürīdim baña iḥlās ile iderse nidā
Eylerem derḥāl icābet didi Sulṭān-ı Cibā
- 7 Evliyāu'llāh'a birdür ger ḥayāt ü ger memāt
Dā'imā olmaḳdadur müstersidāne reh-nümā
- 8 Zāhir ü bāṭın maraẓdan hep ḥalāş olmaḳdadur
Cān ü dilden kim iderse kendüsine ilticā
- 9 Türbesinde Şāh-ı Bağdād-zāde ḳaldı bir gece
Kesb-i şıḥḥat eylemişdür oldu ' illetden rehā
- 10 Āteşe yanmaz mürīdānı ḳılıç da kesmeyor
Āşikārdur işte burhānı oluyor rû-nümā
- 11 Vālidimde māderimde rāhına mensüb olup
Bu ṭarīḳde zāt-ı pāke eylediler pīşvā
- 12 Cedd-i māder nesl-i pākinden gelüpdür ' āleme
Şaḡr-i sinnimden berīdür ḥidmetim vardur aña
- 13 Bū'l-fütūḥsın bāb-ı feyz-i ma' neviñüzdür küşād
Rāh-ı Ḥaḳ'da himmet idüp feth-i bāb eyle bana

- 14 El-meded yā şāhibü'l-ḥāl yā ḳutubü'r-ricāl
Lütfuñuzla Şemsi-i Mıṣrî de olsun pür-şafā [36]

47

‘İbret

Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün

- 1 Zemīnde görülen şan‘ at ne şan‘ at şan‘ at-ı zībā
Vücūda getüren ḳudret ne ḳudret ḳudret-i Mevlā
- 2 Semāya arz eyle bahre nazar ḳıl çeşm-i ‘ibretle
Ne fıtrat fıtrat-ı ḥilḳat ne ḥilḳat ḥilḳat-ı eşyā
- 3 Bütün eşcār u aḥbārda şü’ünāt hep Ḥudā ’nuñdur
Görinen feyz-i raḥmetdür ne raḥmet raḥmet-i bālā
- 4 Müzāhirden zuhūr iden tecelliyāt-ı esmādur
Bunı fehm eylemek devlet ne devlet devlet-i ‘uzmā
- 5 Bilürseñ nefsüñi Ḥaḳḳ’ı bilürsin Şemsi-i Mıṣrî
Bu ‘irfān nūr-ı ḥikmetdür ne ḥikmet ḥikmet-i ğarrā

Tahdīs-i Nī' met**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Vāhid-i Muṭlaḳ Allāh'ım Kird-gār olmuş baña
Menba' -1 feyzim Rasūl kām-kār olmuş baña
- 2 Rāfızīlik Şī' alık isnād ider düşmanlarım
Bilmeyor bī-çäreler bu iftiḥār olmuş baña
- 3 Hāḳḳ'a rehber Ehl-i Beyt-i Muştafā'dur şübhesiz
Anlara arz-1 maḥabbet kār ü yār olmuş baña
- 4 Feyz-i Hāḳ Āl-i ' Abā'dan ḥalḳa tevzī' olunur
Bu şırāt-1 müstaḳımdür rest-kār olmuş baña
- 5 Şemsi-i Mışrī muḥıbb-i ḥānedān olmaḳlıḡım
Maḥz-1 iḥsān ü kerem Perverd-gār olmuş bana

Şenā' -i Āl-i ' Abā, *Aleyhimü's-selām***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Sırr-1 ḥā mīm ' ayn sin ḳāf sırr-1 káf ü sırr-1 ḥā
Bu ḥurūfdan oldı mer'ı Hāmse' -i Āl-i ' Abā

- 2 Bâ'îş-i icād-ı kevneyndür bu hamse şübhesiz
Menba' -ı esrâr-ı Hâk'dur nâşir-i feyz-i Hudâ
- 3 Bunları tebşîr için gelmişdi evvel mürselîn
Raḥmeten li'l- 'âlemîn oldu Habîb-i Kibriyâ
- 4 Her gün itmekte mübâhât Hayder ile zât-ı Hâk
Vâriş-i 'ilm-i Nebî'dür hem-ser-i Fahrü'n-nisâ
- 5 Nür-ı çeşm-i Fahr-i 'alemdür Cenâb-ı Fâtıma
Tâhir ü Zâhir Betüldür zevce'-i Şîr-i Hudâ
- 6 İki nurdur neyyireyn-i envereyn-i aḥseneyn
Şaḥîb-i ḥulk-ı Ḥasen Şâh-ı şehîd-i Kerbelâ [37]
- 7 Bunlara' arz-ı maḥabbet vâcib oldu ümmete
Bende-i Âl-i 'Abâ'yım ḥamdü-li'llâh bî-riyâ
- 8 Mazhar-ı zât ü şîfât-ı Hâk tecellî-gâh-ı Hâk
Muştafa'dur Murtażâ'dur neyyireyn-i pür-şafâ
- 9 Luṭf-i Hâkḳ'ıñ mazharıyım meslek-i Âl-i 'Abâ
Şâh-ı râh-ı müstaḳîmdür Şemsi-i Mışrî saña

Na‘t-ı Rasûl-i Kibriyâ, Medh-i Âl-i ‘Abâ, Şenâ-yı Çehâr-yâr-ı Bâ-Şafâ

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Câmi‘-i cümle ‘ulümdür Faḥr-i ‘âlem Muştafâ
 Ḥarfe beñzer Ḥazret-i Şiddîk şadâkat ihtivâ
 Ḥazret-i Fârûk müşabih oldı lafzâ şüretâ
 Oldı zî'n-nüreyn Kelâmu'llâhı cem‘e pîş-vâ
 Şâh-ı Merdân'da tecemmu‘ eyledi sırr-ı Ḥudâ
 Bir vücûddur böyle bil sen çâr yâr-ı bâ-şafâ
 Çâr-ı erkâna müşâbihdür bu çâr-ı pür-vefâ
- 2 Cism-i dînüñ rûḥıdur Peyğamber-i ‘âlî cenâb
 Ḥazret-i Şiddîk hevâ-dâr-ı Nebî bî-irtiyâb
 Ḥazret-i Fârûk âteş-veş kelâmı pür-şavâb
 Şâh-ı zî'n-nüreyn aḳar her cânibe güyâ ki âb
 Her zühür Ḥayder'den olmış çünki oldur Bû-türâb
 Bir vücûddur böyle bil sen çâr yâr-ı bâ-şafâ
 Çâr-ı erkâna müşâbihdür bu çâr-ı pür-vefâ

3 Hâzret-i Faḥr-i Rasûl'dür enbiyâya muḳtedâ
Beñzeyor dîndi Ḥalîlu'llâh'a Şiddîḳ gūyiyâ
Var celâl-i Fârûḳ-ı ' aẓâmda mişâl-i Mûsâ
Şanki Harûn'a müşâbihdür o zî'n-nureyn pür-ḥayâ
Murtaẓâ baña mişâldür didi Faḥrû'l- Enbiyâ
Bir vücûddur böyle bil sen çâr yâr-ı bâ-safâ
Çâr-ı erkâna müşâbihdür bu çâr-ı pür- vefâ

4 Cism-i dinûñ ḥayatıdur Peyğamber 'âlî-şiyem
Hâzret-i Şiddîḳ hevâ-dâr-ı Nebî -i muḥterem
Nâre beñzer Hâzret-i Fârûḳ-ı a' ẓam muḥteşem
Şu gibidür çünki zî'n-nüreyñ-i vâlâ ber-himem
Bû-türâb oldı 'Aliyyü'l-Murtaẓâ şâḥib-kerem
Bir vücûddur böyle bil sen çâr yâr-ı bâ-safâ
Çâr-ı erkâna müşâbihdür bu çâr-ı pür- vefâ [38]

5 Faḥr-i ' âlem oldı maḥbûb-ı Cenâb-ı Kird-gâr
Hâzret-i Şiddîḳ oldı Muştafâ'ya yâr-i ğâr
Hâzret-i Fârûḳ bi-lâ ḥavf itdi dini âşikâr
Cem' idüp Ḳur'an'ı zî'n-nüreyñ 'âlî kâm-kâr
Ḥayder'e dindi 'Alî *lâ-seyfe illâ Zü'lfikâr*
Bir vücûddur böyle bil sen çâr yâr-ı bâ-safâ
Çâr-ı erkâna müşâbihdür bu çâr-ı pür- vefâ

50 [37]

3 Dördüncü mısranın vezni problemlidir.

50 [38]

5 Manzumede “Ḥayder'e dindi 'Ali” ifadesinin yerine Müellif tarafından “*Lâ-fetâ illâ 'Ali*” ifadesi de yazılmıştır.

- 6 Muşţafa'dur Murtażā'dur Һazret-i Āl-i ' Abā
Һayder'e Şiddīķ-i Ekber'dür buyurdı Muşţafa
Һaķķı bātıldan müferriķdür Cenāb-ı Murtażā
Vālid-i sibteyn-i zı'n-nureyn-i şāh-ı evliyā
Һayder ü Zehrā ü sibteyn-i Rasūl-i Kibriyā
Bir vücūddur böyle bil sen çār yār-ı bā-safā
Çār-ı erkāna müşābihdür bu çār-ı pür- vefā
- 7 Bā' iş-i ĩcād-ı ' ālemdür Rasūl-i Kibriyā
Mazhar-ı sırr-ı velāyetdür ' Aliyyü'l-Murtażā
Biz' a-i pāk-i Nebī'dür Һazret-i Faħrū'n-nisā
Nur-ı çeşm-i Һayder u Zehrā Һasen hulķ-ı rızā
Cami' -i esmā-i küllīdür Һüseyn-i Kerbelā
Bir vücūddur böyle bil sen çār yār-ı bā-safā
Çār-ı erkāna müşābihdür bu çār-ı pür-vefā
- 8 Һamse'-i Āl-i ' Abā mahbūb-ı Rabbü'l-' ālemīn
Çār-ı yār oldı esās-ı çār erkān-ı güzīn
Dört kapudan girmeyince olamaz Һaķķ'a yakın
Şāfi' imdür dü-cihānda Ehl-i Beyt-i ŗāhirīn
Himmeti Mışrı'den aldım Һamdü-li'llāh Şems-i din
Bir vücūddur böyle bil sen çār yār-ı bā-safā
Çār-ı erkāna müşābihdür bu çār-ı pür-vefā

Medhiye-i Hazarāt-ı Āl-i ‘Abā *Aleyhimü’s-selāmu’llāhi ebedā*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Hāk benī kılmış muhibb-ī hānedān-ı Muşafā
Bende-i evlād-ı Hayder çāker-i Āl-i ‘Abā
- 2 Hādīm-i dergāh-ı Hākķ’ım hubb-ı evlād-ı Rasūl
Cāy-gāh itdi derūnum buldı ‘aşķ-ile şafā
- 3 Dīn diyānet meslek-i Āl-i Rasūl’dür şübhesiz
Başķa meslekden irişmez ādeme feyz-i Hudā [39]
- 4 Dīn-i Hākķ’uñ düşmeni çokdur faķaķ Hāk’dur mu‘ ĩn
Kim ki şābitse olur nābit bilā-şek muṭlaķā
- 5 ‘Ālem-i ervāhda Ehl-i Beyt’e kim oldı yaķīn
‘Ālem-i sūretde olmuşdur muhibb-i Murtażā
- 6 Hāmse’-i Āl-i ‘Abā’dur nūr-ı vāhīd yek-vücūd
Anlaruñ nūrundan itdi hālķı izhār Kibriyā
- 7 Şemsi-i Mışrī bu bābda hiç tereddūd eylemem
Luṭf-i Hākķ’uñ mazharıdur bende’-i-Āl-i ‘Abā

Mi' rācnāme'-i Fahr-i Kāi'nāt 'Aleyhi ve ālihi ekmālū't-taḥiyyāt

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Şāhibü't-tāc şāhibü'l-mi' rāc Ḥabīb-i Kibriyā
Raḥmeten-li'l-ālemīn sensin İmāmü'l-Enbiyā
- 2 Şehr-i vālāy-ı Raceb'de yirmi yedinci gice
Saña maḥşūş oldu vāki' sırr-ı mi' rāc-ı serā
- 3 Gönderüp Cibrīl'i da' vet kıldı Rabbü'l-ālemīn
Saña taḥşīş itdi bu lütfi Cenāb-ı zü'l-āta
- 4 Rākib olduñ bir Burak'a Kudsi teşrif eyledüñ
Emr-i Haḳ'la kıldılar saña Nebi'ler iktidā
- 5 Sırr-ı mi' rāca işāret oldu işte bu namāz
İki rek'at eyledüñ ol dem şalātı sen edā
- 6 'Aql-ı melek sidrede ḥayrān olup kıldı o dem
Geldi 'aşkuñ refrefi bir anda itdüñ 'arşı cā
- 7 Baḥr-i tevḥīdde o demde mīm-i Aḥmed oldu ğark
Kābe ḳavseyn'den geçüp geldi zuhūra ev-denā

- 8 Kurb ü bu' duñ kalmadı şafası vaḥdet sırrıdur
İkilik gitdi aradan birlik oldu rû-nümâ
- 9 Bî-ḥurûf u şavt kelâm itdüñ o şebde Ḥaḳ-ile
Bî-kem ü keyf vâki' oldu rû 'yet-i Rabbü'l- 'ulâ
- 10 Öyle esrârdur ki ana itṭilâ' mümkün degil
Bu ḥarem-gâh-ı İlâhî saña maḥşûş bî-merâ
- 11 İtmedi böyle ' inâyet kimseye zât-ı İlâh
Oldı ḥayrân ḳudsiyân ü enbiyâ' vü evliyâ
- 12 Girmedi mâbeyne aşlâ ne melâ 'ik ne rusûl
Bu ni' am ancaḳ saña oldu muḳarrer muṭlaḳâ
- 13 Sırr-ı mi' râcdan ḥaberdâr oldu ' ârifler faḳaṭ
Câhil ü nâdân mu' ânnid oldılar münkir saña
- 14 Bu gicenüñ ḥürmetine ḳıl şefâ' at ümmete
Ey risâlet taḥtınıñ sultânı Faḥrû'l-aşfiyâ
- 15 Eylesün Rabbim beni Āl-i ' Abâ' nuñ ḥaḳḳı-çün
Vâḳıf-ı esrâr-ı mi' râc sırr-ı Zât'a âşinâ
- 16 Ḳıl şefâ' at bizlere itsün ' inâyet Kird-gâr
Şemsi-i Mışrî' nüñ olsun çeşm-i kalbî rüşenâ

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Evvel ü Āhir Hudā 'dur Zāhir ü Bāṭın Hudā
Enfūs ü āfākda mer'īdür şü'ün-ı Kibriyā
- 2 Vech-i Muṭlaq 'ālemi itmiş ihāṭa ser-te-ser
Semme vechu 'llāh 'ı fehm it eyleme çün ü çerā [40]
- 3 Her bir eşyāda haḳīqatdür tecellī eyleyen
Varlık Haḳḳ'uñdur vücūd virme ḫayāldür mā-sivā
- 4 Haḳḳ'ı bilmeklik içündür ḫalk-ı ādemden murād
Nefsine vāḳıf olandur 'ārif-i Rabbi'l-'ulā
- 5 Gördigün ef'āl-i Haḳ'dur cümle eşyāda senüñ
Her biri bir isme maḫhar oldı elvān rü-nümā
- 6 Gāh-ı tefrīd gāh-ı terkībdür bu emr-i ḫalk-ı Haḳ
Emr-i Rabbi'l-'ālemīndür Vech-i Haḳḳ'uñdur beḳā

53 [39]

2 "(Ne yana dönerseniz), Allah'ın vechi oradadır." 2/Bakara: 115. Müellif, çokça kullandığı ayet remizleri "*Kābe kavseyni ev ednā*", "*Men 'arafē*" gibi "*Semme vechu 'llāh*" ayetine de eserindeki birçok manzumede bir remz olarak yer vermiştir, bundan sonraki ayetin geçtiği manzumelerde tekrara düşmemek için dipnot olarak verilmeyecektir.

- 7 Hep ‘avālimi ihāṭa eylemiş deryā-i Zāt
Mevc-i deryādur şifāt u fi‘l ü esmā cā-be-cā
- 8 Cümle esrār-ı me‘ānī bā-i bi’smi’llāh’dadur
Bilmek isterseñ yūri ol bende’-i Şīr-i Hūdā
- 9 Şāh-rāh-ı Hāḫ’da oldı Şemsi-i Mışrī saña
Mürşid ü hādi Cenāb-ı Muştafā vü Murtażā

54

Niyāz ü Recā ez-Cenāb-ı Kibriyā

Müstef’ ilün Müstef’ ilün Müstef’ ilün Müstef’ ilün

- 1 Çok eyledim sehv ü ḫaṭā ‘afv it günāhım ey Hūdā
Eyle baña lütf ü ‘aṭā yā Rabbenā yā Rabbenā
- 2 Dā’im işim cürm ü günāh şaḫal beyāz yüzüm siyāh
Sensün baña ancak penāh yā Rabbenā yā Rabbenā
- 3 Hālīm kime ‘arz eyleyem bī-çāreyim ben n’eyleyim
Suçum ‘ayān ne söyleyem yā Rabbenā yā Rabbenā

53 [40]

7 Müellif, mısradaki “cā-be-cā” ifadesinin yerine “dā’imā” ifadesini de kullanmıştır.

8 Müellif, mısradaki “Şīr-i Hūdā” ifadesinin yerine “Āl-i ‘Abā” ifadesini de kullanmıştır.

- 4 Senden ‘ināyet isterem dā’im selāmet isterem
Feyz ü hidāyet isterem yā Rabbenā yā Rabbenā
- 5 Gerçi günāhım pek keş̄ir lütfuñ baña olsun zah̄ir
Sensüñ baña *ni‘me ’n-naş̄ir* yā Rabbenā yā Rabbenā
- 6 Bī-çāreyim avāreyim ‘ işyānla kalbī qarayım
Maḥzūn dilim pür-yāreyim yā Rabbenā yā Rabbenā
- 7 Bu Şemsi-i Mışrī kuluñ eyler niyāzı kabūlūñ
Ola yā Rabbī maḥbūlūñ yā Rabbenā yā Rabbenā

55

Fā’ ilātūn Fā’ ilātūn Fā’ ilātūn Fā’ ilūn

- 1 Kim irerse *küntü kenzūñ* sırrına sultān ola
Nefsine vāqıf olanlar ‘ārif-i Raḥmān ola
- 2 *Eynemā küntüm* rumūzun fehm iden erbāb-ı ḥāl
Şemme vechu ’llāh ı müdrık ‘āşık-ı ekvān ola
- 3 Her kim ism-i ‘Alīm ile Ḥaḳ tecellī eylese
Keşf olur her bir ḥaḳāyık ‘ālim-i Sübhān ola

55 [40]

1 “*Küntü kenzūñ*”: “*Küntü kenzen maḥfiyyen fe-aḥbebtü en u’rafē fe-ḥalaḳtü’l-ḥalka li-ya’rifunñ*”; ‘Ben gizli ben hazine idim; bilinip tanınmak istedim ve bilineyim diye mahlūkātı yarattım’ mealindeki Kutsi Hadis’e işaret edilmiştir. “*Küntü kenz*” bir remz olarak müellifin manzumelerinde birçok yerde geçmekte olup, bundan sonraki şiirlerde tekrara düşmemek için dipnot olarak verilmeyecektir.

2 “*Eynemā küntüm*”: “Nerede olursanız olun”(Allah sizinle beraberdir.) 57/Hadid: 4.

- 4 Ẓikr-i cehrī ile devrāndan bizi men' itdiler
Nīce devrānlar geçüpdür bu da bir devrān ola [41]
- 5 Çün dinilmişdür bu 'ālem 'ālem-i kevn ü fesād
Gāh ḥarāb ma' mūr olup ma' mūr olan virān ola
- 6 Hālik olur cümle eşyā vech-i Ḥaḫ bākī kalur
Sırr-ı tevḥīdi bilenler şāḥib-i 'irfān ola
- 7 Kim bilür māhiyyet-i eşyāyı 'ārifdür o zāt
Bu şu 'unātı ḥaḫīḫatle gören ḥayrān ola
- 8 Zāt ü esmā vü şifāt ef'āl ü āsārı bilen
Gördigidür Vech-i Muḫlaḫ ru'yeti cānān ola
- 9 Rūḫ-i Mısrī'den taşarruf eyleyen Ḥaḫ'dur bugün
Sen ki bir ḫobsun yedinde Mısrī de çevgān ola
- 10 Feyz-i ma'nā-yı Niyāzī sende oldı rū-nümā
Söyleyen oldur yazarsuñ saña ne fermān ola
- 11 Ḥaḫ Rasūli anı ben kendüme kıldım penāh
Bilürem bu baña lütf u ni' met ü iḫsān ola
- 12 İlticā itdüm der-i Āl-i 'Abā'ya Şems-i dīn
Şübhe itmem bu maḫabbet bā' iḡ-i ḡufrān ola

Fî-Ḥaḫḫ-ı Sa‘y-ı Benî Beşer

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 İtdi fermân bize Qur‘ân’ında Zât-ı Kibriyâ
Emr-i Ḥaḫ‘dur *leyse li‘l-insâni illâ mâ se‘â*
- 2 Mâddeten ma‘nen çalışmak elzem imiş âdeme
‘Âtıl ü bâtıl tûranlar oldılar redde sezâ
- 3 *Ve‘llezîne câhedû* emrinden oldu âşikâr
Vâşıl-ı Ḥaḫḫ u ḫaḫîḫat oldu sâ‘î dâ‘imâ
- 4 Ḥüsn-i niyyetle çalışmak bâ‘iş-i ecr ü şevâb
Âḫiret mezra‘asîdur çünki bu dâr-ı fenâ
- 5 Ḥayr u şer her ne ekerse anı elbette biçer
Nâssa nâfi‘ olmağa sa‘y itmelidir muḫlaḫâ
- 6 Sevmez Allâh ‘âtıl u bâtıl tûran tenbelleri
Didi *el-kâsibu ḫabîbu‘llâh* Faḫru‘l-enbiyâ

56 [41]

1 “İnsan için çalışmasından başka bir şey yoktur.” 53/Necm: 39.

3 (Bizim uğrumuzda) “mücadele edenler”26/Ankebut: 69.

6 “Çalışıp kazanan Allah’ın sevgili kuludur.”

- 7 Dīn-i İslām sa‘y-ı āmir işte Ẹur’ān-ı Kerīm
Māddeten ma‘nen teraqqī itmedür emr-i Hudā
- 8 Rāh-ı Mıṣrī’ye sülūk eylerse kim ki ğayreti
Feyz-yāb olur bilā-şek ğayreti olmaz hebā
- 9 Kim ki ṣābit olur ise nābit olur şübhesiz
Çünkü *men cedde veced* meşhūr kelamdur Şemsiyā [42]

ḤARFÜ’L-BĀ’

57

Medḥ-i Pīr

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Ḥāzret-i Mıṣrī’ye yüz sür bulasuñ rāh-ı şavāb
Kim ola sūy-ı ḥaḳīkatden senin-çün fetḥ-i bāb
- 2 Ḥidmetüñ zinhār-be-zinhār terk idüp olma cüdā
Var hemān kıl āsitānına anuñ sen intisāb
- 3 Zāt-ı pākine anuñ dört kerre ḳuṭbiyyet gelüp
Mazhar-ı esmā’-i küllī lāyıḳ-ı ḥüsni’l-me’āb

9 “Kim isteğinde ciddi olursa onu elde eder.”

- 4 Böyle zata hidmeti bil canuna minnet hemn
Damen-i Mıri'yi tut sen itme havf u ictinb
- 5 Her varanlar hn-kh-ı ' akına yz[n] srp
Her biri bir ltfile olmudur anlar feyz-yb
- 6 Nokta-i bdur ' Ali'nn sırrına maremdr ol
Kub-ı ekrem gav-ı ' zam kenddr b-irtiyb
- 7 Masud-ı aaya vıl olmak istersen Œems
Dergeh-i Mıri'den ayrılma Œkn ol km-yb

58

Mine'n-Neayh

Mef'ln Mef'ln Mef'ln Mef'ln

- 1 Hased bir te-i cn-sz yaar ehlini her d'im
An kf mczt gerekmez baka bir ta' zib
- 2 Haseddr s'-i alkun res Œbhe yok bunda
Hal it kendini andan hemn nefsni kl te'db
- 3 Cehennemde mua' zzebsn eger zahir eger btn
Diln tafye itmezsen eger alknı te'db

5 yz[n] srp: yz srp, M.

- 4 Şıfât-ı şeytanât oldı hâsed gâyet şaşkın kardaş
‘Azâb-ı ekbere dūçâr olursañ kılma hîç ta‘ cîb
- 5 Târîk-i Hâkķ’a sâlik ol Muḥammed Şemsi-i Mışrî
Ki zîrâ tâlib-i Hâkķ’a sülûkdur eyleyen takrîb

59

Mine’n-Neşâyiḥ

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Olmaķ isterseñ iki ‘âlemde dâ’im feyz-yâb
Meslek-i Mışriyye üzre sâbit ol bî-irtiyâb [43]
- 2 Bezm-i ervâḥda sa‘ âdet ḥâşıl olmuşsa eger
‘Âlem-i şüretde de eyler sa‘ âdet iktisâb
- 3 Eyle nefsün tezkiye taşfiye ḳalbün âdem ol
Cennet-i ‘irfâna dâḥil çekmeyesün ıztırâb
- 4 İki kerre toğmaya gayret idüp eyle sülûk
Pendimi gūş it saña yâhū budur şâfî cevâb
- 5 Toğri yol ancaķ Cenâb-ı Ehl-i Beyt’ün râhıdur
Hâķ budur Âl-i ‘Abâ’ya Şemsi eyle intisâb

Tahmīs-i Nutq-ı Hāzret-i Pīr

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Hānedān-ı Ehl-i Beyt'ün yolıdur rāh-ı şavāb
Eyle cāndan Hāmse'-i Āl-i 'Abā'ya intisāb
Kıyldür vālā-i evliyāda her-dem piç ü tāb
İster iseñ ma' rifetde olasuñ 'āl-ī cenāb
Ehl-i 'irfān eşiginde yüzüni eyle türāb
- 2 Tezkiye it nefsüni ki taşfiye olsun dilün
Burada bilmek gerekdür hangi yirdür menzilün
Ne kadar sa'y eyleseñ de hāşıl olmaz emelün
Çok da virme kendüni dünyāya bir dem çek elün
Döndüremezsün begim gāyet ağırdur bu tölāb
- 3 Feyz-i Hākk'ı münkirin sa'y itdi mestür itmeye
Hūbb-ı dünyā oldu kāfi seni mağrūr itmeye
İtdiler gāyret bu maḥzūn gönli mesrūr itmeye
Bu ḥarābı nīceler çalışdı ma' mūr itmeye
Bir yanın ta' mīr iderken bir yanı oldu ḥarāb

- 4 Mā-sivānuñ āteşiyle ehl-i dünyā çün yanup
Zıll ü hemmüñ ber-ķarār oldığına [ey]vāh aldanup
Nefsinüñ rüsvāsına iğvāsına da inanup
Çok segirtti ğaflet ehli bu serābı şü şanup
Bulmadılar hiç bu şahrāda biri [bir] ķatre āb [44]
- 5 Hāķķ'a teslīm ü tevekkül eyleyüp rif' atde ol
İt ķanā' at hāline şükr eyle de ' izzetde ol
Keşreti terk eyle dostda ħalvet ü vaħdette ol
Bir zemān yüz virme dünyā ehline ' uzletde ol
' Aķl u fikrūñ bir yere cem' it yüzüne çek niķāb
- 6 Ekl ü şürbüñ nuķķ u nevmüñ eyle taķlīl ān-be-ān
Fikr-i tām zıkr-i müdāmla bula gör hālī mekān
Tezkiye ķıl nefsüñi taħliye olsun bu cenān
Göz ķulaķ dil kapuların bağla muħkem bir zemān
Ola kim Hāķ'dan yaña göñlünde ola fetħ-i bāb
- 7 Şerbet-i ' aşķuñ lezāizini sen de zāiķ ol
Derd-i ' aşķı çekmede aķrānuña gel fā' iķ ol
Cān fedā it şevķle cānanına hem-şādīķ ol
Ger ölümden ķurtulam dirsensün yürī var ' aşık ol
Döne döne ' aşķ odıyla cism ü cānı ķıl kebāb

4 oldığına vāh aldanüb: oldığına [ey]vāh aldanüb, M.
biri [bir] ķatre āb: biri ķatre āb, M.

- 8 ‘ Aşk-ile eyle leb-ā-leb selsebīlden kāseyi
Hīç bırakma dem-be-dem nūş eyle dilden kāseyi
Turma devr itdür bezimde şağ u şoldan kāseyi
Gir bu derd meyḥānesine kıoma elden kāseyi
Hīç yürek kıanından özge ‘ aşıkā yokdur şerāb
- 9 Mürşid-i kāmile teslīm ol sözīn dīñleyesüñ
Her ne söylerse ḥaķīķat ḥayr-ile belleyesüñ
Vāķıf-ı esrār olunca ol zemān tññlayasuñ
Himmetüñ dā’īm bu olsun kim Ḥaķ’ı aññlayasuñ
Ḥaķķ’ı bilmekden yeg olmaz iki ‘ ālemde şevāb
- 10 Vaḥdet ü keşret nedür bil eyle anda iḥtişāş
Ḷahr ü lütfi bir bilerek eyle tevḥīdī menāş
Cehli terk it ‘ ālim ol ki böyledür rāh-ı ḥavāş
Ger ‘ azāb-ı āḥiretten bulmaķ isterseñ ḥalāş
‘ Ārif ol ki cehl odundan kopısar cümle ‘ azāb
- 11 Şemsi Mışrı’den olupdur saña himmetle nazar
Kenz-i mahfī’den eger almaķ dilersen bir ḥaber
Meslek-i Mışrı üzere eyle sen senden sefer
Bu Niyāzī kendüden dimez bu sözi ey püser
Hep anı söylər tıyarsuñ gökden inen dört kitāb [45]

Nuḡ-ı Hāzret-i Pīr Tahmīs-i Faḡīr

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Feyz-i Aḡdes'den muḡaddes feyze virdi āb-ı nāb
İsm-i zāhir kāinātı var idüpdür kām-yāb
Ṣemme vechu 'llāh rumūzun anlamaḡa ḡıl ŗitāb
Aḡ gözüñ dildāra baḡ ref' oldu vechinden niḡāb
Zulmeti sürdi ḡıḡardı ara yerden āf-tāb
- 2 Enfüs ü āfāḡ ŗırāt-ı müstaḡīmden geḡe gör
Farḡ u cem' i cem' u farḡı birbirinden seḡe gör
Zevḡ u 'aşḡuñ sekrini añlayasuñ baḡ nice gör
Ṣol *seḡāhüm Rabbühüm* ḡamrın lebinden iḡe gör
Ḳaḡresin nüş eyleyen 'uşḡāḡ ebed görmez 'azāb
- 3 'Ārif ol ḡünkü cehālet her 'azābuñ aḡlıdur
Noḡḡa'-ı tevḡīdi añla her ḡisābuñ aḡlıdur
Ādem-i ma' nā olanlar der-i tābuñ aḡlıdur
Otuz iki ḡarfi bildüñ dört kitābuñ aḡlıdur
Ṣafḡa-i vechinde yazılmış ḡamü bī-irtiyāb

61 [45]

2 "Rableri onlara (tertemiz bir iḡecek) iḡirmiştir." 76/Dehr: 21.

- 4 Eyle ıskāṭ-ı izāfāt bulasñ Haḡ vaşlını
‘İlm-i tevḥīdūñ oḡu her demde bāb ü faşlını
Ḳuvveden fi‘ le çıḡarmaḡ ister iseñ fazlını
Mekteb-i ‘irfāna gir oḡu bu ‘ilmūñ aşlını
Gör ki nice derc olupdur bu ‘ilimde dört kitāb
- 5 ‘İbret ile ḡıl nazār Allāh saña virmiş ‘aḡıl
Benligi terk kendüñi derk eyle da‘vādan çekīl
Kā’inātā oldu fihrist sende görinen şekil
Her ne oḡursañ çün otuz ikiden ḡālī degil
Yüz binūñ metnini şerḡ eyler oḡunan faşl ü bāb
- 6 Eyle taḡşīl zāhiren hem bāṭinen ḡüsn-i edeb
Vāḡıf-ı esrār-ı tevḥīd olmaḡı eyle ṭaleb
İtme tefrīḡ cins ü mezḡeb cümlesi hep ‘abd-i Rab
Her ne söz kim söylenür ‘ālemde Türki yā ‘Arab
Ṭut ḡulaḡuñ kim sañadur cümle dillerden ḡiṭāb
- 7 Enfüs ü āfāḡda zāhir Haḡ olup şekki biraḡ
Hep tecellīdür olan zāhir ü bāṭın kara aḡ
Cümle eşyādan görinen Şemsidīn envār-ı Haḡ
Her ne görürse gözūñ andan cemāl-i yāre baḡ
Çünkü gitdi ey Niyāzī ḡalmadı aşlā ḡicāb [46]

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 ' İlmi taḥşile çalış kim olasuñ ibnü'l-edeb
Cāhil ü nādāna virmez hiç şeref aşl ü neseb
- 2 ' Ālim ü cāhīl müsāvī olmaz elbet şübhesiz
' İlmi taḥşile cemī'ān nāss me'mūr oldı hep
- 3 *Leyse li'l-insāni illā mā se'ā* 'yı bilmeli
Zāhir u bātin teraqqī eyle çalış rüz u şeb
- 4 Olma mağbūn her gün için it teraqqī ũurma sen
' İlmi peygamber buyurdı Çin'de olsa kıl taleb
- 5 Tā beşikten laħde varınca çalışmaqlık gerek
' İlm ü fenne nisbeten bulmaz şeref şāhib-zehab

62 [46]

1 "El-edebu ḥayrun mine'z-zehab"; 'Edeb altından daha değerlidir.'

"Eş-şerefu fī'l-edebi lā fī'n-neseb"; 'Şeref nesepte değil, edebtedir'

2 "Hel yesteviye'l-lezīne ya' lemūne ve'l-lezīne lā ya' lemūn"; 'Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?' 39/Zümer: 9

3 "İnsan için çalışmasından başka bir şey yoktur." 53/Necm: 39.

"Ŧalebū'l-ilmī farīzatün lī-küllī mü'minin ve mü'minetin"; 'İlim talep etmek, her mü'min kadın ve erkeğē farzdır.' *İbn Māce*, Mukaddime, 17.

4 "Meni'stevā yevmāhu fe-hüve mağbūn"; 'İki günü birbirine eşit olan aldanmıştır.' Ebū Nuaym el-İsfehānī, *Hilyetü'l-evliyā*, VIII, 35.

5 "Uḥlubū'l-ilmē mine'l-mehdi ile'l-laħdi"; 'Beřikten mezara kadar ilim talep ediniz.'

- 6 Vālid ü ceddüñ kemāl ehli ise kııl ittibā‘
Fā’ide virmez saña ‘ irfān ü ‘ ilm ü fazl-ı eb
- 7 Hıkmeti nerde görürseñ al ki haqqındur senüñ
Dālle’-i mü’mindür ol almağ gerekdür bī-ta‘ ab
- 8 *Yuhrıcu’l- hayye mine’l-meyyit*’deki remzī işit
Hüsn-i ahlāk u kemāldür iftiḥāra çün sebeb
- 9 *Leyse min ehlik* dinildi ibn-i Nūḥ’a añla sen
Oldı mağzūb-ı İlāhī virmedi nef’i ḥaseb
- 10 ‘İlm-i bi’İlāh’a çalış Şemsi-i Mıṣrı dāi’mā
İşte Qur’an-ı Kerim’e bağ buyurdı böyle Rab

63

Medḥ-i Velāyet-i Şāh

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Zāt-ı Hağ bezm-i ezelde itdi ervāḥa ḥiṭāb
Rabbüñiz ben Aḥmed’i Peyğamber itdüm intiḥāb

6 “Rutbetü’l-‘ilm a’la’r-ruteb”; ‘Rütbelerin en üstünü ilim rütbesidir.’

7 (silik, okunmuyor)

8 “Ölüden diriye çıkarır.”6/En’am: 95.

“İnne aḥsene’l-ḥüsni el-ḥuluğu’l-ḥasen”; ‘Muhakkak ki, güzelin güzeli, güzel ahlaktır.’

9 (Ey Nuh! O,) senin ailenden değıldir. 11/Hūd: 46.

- 2 Vāriş-i sırr-ı nübüvvedür vaşî-i Muştafâ
Ḥayder-i Kerrâr Emîrû'l-mü'minîn ümmü'l-kitâb
- 3 Emr-i Peyğamber ile şemse selâm virmiş 'Alî
Ḥüsn-i şûret ile redd itdi selâmı âfitâb
- 4 Yûsuf'a mûnis olan câh içre sırr-ı Murtażâ
Ḥızr ile Mûsâ'ya da olmuş muşâhib ol cenâb
- 5 Şehr-i 'ilm-i Faḥr-i 'âlemdür Cenâb-ı aḳdesi
Zâhir ü bâtın 'umûma oldı andan feth-i bâb
- 6 Ne ararsañ meslek-i Âl-i 'Abâ'da müctemî'
Ġayrı bâbâ gitme zinhâr işte bu şâfî cevâb
- 7 Feyz-i ma'nâ Şemsi-i Mışrî'ye Mışrî'den gelür
Sırr-ı Ḥayder maḥremidür pîrimiz bî-irtiyâb [47]

Niyāz ü İstimdād ez-Cenāb-ı Murtażā-yı ‘Alī vü E’imme’-i İsnā ‘Aşer,
‘*Aleyhimü’s-selām*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ḥubbuñı maḥlūka Allāh eyledi emr ü ḥiṭāb
 Faḥr-i ‘ālem şehri-i ‘ilmim didi Ḥayder aña bāb
 Bende’-i Āl-i ‘Abā’yım eyle beni feyz-yāb
 Vird idenler işbu beyti olur elbet kām-yāb
 Yā ‘Alī yā eyyilün yā Bū’l-Ḥasen yā Bū’t-Türāb
 Ḥāl-i müşkil server-i dīn şāfi’ -i yevmü’l-ḥisāb

- 2 Şīr-i Ḥaḳ’suñ vāriş-i faḥr-i cihān zevcü’l-Betül
 Vālid-i Sıbṭeyn-i Ekrem nūr-ı çeşmān-ı Rasūl
 Saña bende kim olursa Ḥaḳḳ’a maḳbūl oldı kul
 El-meded geldim kapuña itme redd eyle ḳabūl
 Yā ‘Alī yā eyyilün yā Bū’l-Ḥasen yā Bū’t-Türāb
 Ḥāl-i müşkil server-i dīn şāfi’ -i yevmü’l-ḥisāb

- 3 Ol mu‘īn nād-ı ‘Aliyyü’l-Murtażā’nuñ ḥaḳḳı-çün
 Māder-i sādāt-ı bint-i Muştafā’nuñ ḥaḳḳı-çün
 Şāhib-i ḥulḳ-ı ḥasen ol Müctebānuñ ḥaḳḳı-çün
 Ḥazret-i Şāh-ı şehīd-i Kerbelā’nuñ ḥaḳḳı-çün
 Yā ‘Alī yā eyyilün yā Bū’l-Ḥasen yā Bū’t-Türāb

- Hall-i müşkil server-i dīn şāfi' -i yevmü'l-hisāb
- 4 Hāzret-i Zeyne'l- ' Abā'dur ādem-i Āl-i ' Abā
Hāzret-i Bākır İmāmü'l-evliyā' vü aşfiyā
Ca' fer-i Şādık olupdur mü'minine reh-nümā
Hānedān-ı Muştafā'dur şāfi' -i ehl-i velā
Yā ' Alī yā eyyilün yā Bū'l-Ḥasen yā Bū't-Türāb
Hall-i müşkil server-i dīn şāfi' -i yevmü'l-hisāb
- 5 Hāzret-i Mūsā-yı Kāzım muḳtedā-yı mü'minīn
Şah ' Alī Mūsā Rızā'dur kıble' -i ehl-i yaḳīn
Bāb-ı vālāyı Taḳī'den buldı feyzi müslimīn
Sizden istimdād ider ehl-i semā ehl-i zemīn
Yā ' Alī yā eyyilün yā Bū'l-Ḥasen yā Bū't-Türāb
Hall-i müşkil server-i dīn şāfi' -i yevmü'l-hisāb
- 6 Şemsi eyvān-ı ḥaḳīḳatdür Naḳī zevi'l-kerem
' Askerī'ye bend olandur dū-cihānda muḫterem
Mehdi' -i şāhib zemāndur vāriş-i faḫrū'l-ümem
Feyz-i Ḥaḳḳ'ı dergeh-i Āl-i ' Abā'dan beklerem
Yā ' Alī yā eyyilün yā Bū'l-Ḥasen yā Bū't-Türāb
Hall-i müşkil server-i dīn şāfi' -i yevmü'l-hisāb [48]
- 7 Dergeh-i vālāñıza Şemsi-i Mışrı'dür daḫīl
Bendeñizdür tā ezelden itme ben anı ḥacīl
Eyleyüñ Allāh içün li'llāh içün şafḫü'l-cemīl
Eyliyor leyl ü nehār böyle niyāz ' abd-i zelīl
Yā ' Alī yā eyyilün yā Bū'l-Ḥasen yā Bū't-Türāb
Hall-i müşkil server-i dīn şāfi' -i yevmü'l-hisāb

Niyāz-ı ‘Abidāne

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Bu ‘abd-i ‘ācizūñ her şeb ider feryād ile şegab
Sülükum eyle sehl ü zeb amān yā Rab amān yā Rab
- 2 Kime hālimī ‘arz īdem kimūñ kapusuna gīdem
Şaşurdum neyleyem n’īdem amān yā Rab amān yā Rab
- 3 Bu ‘āciz Şemsi-i Mışrī ezelden eylemiş işrī
Kuluñdur eyle sen taşri amān yā Rab amān yā Rab
- 4 Beni tevḥīde vākıf it ledün gözine kāşif it
Seni bildür de ‘ārif it amān yā Rab amān yā Rab
- 5 Benim feryādıma sen yit kuluñ Şemsi’ye ihsān it
Niyāz u ‘arzımı işit amān yā Rab amān yā Rab

Tevḥīd-i İlähī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Ne şan‘ atdur ne kudretdür ne rahmetdür bu ḥāl yā Rab
Ne ḥilqatdür ne fıtratdur ne ḥikmetdür bu ḥāl yā Rab

- 2 Zemīn ü āsumān türlü şınāyi^ç ile bir olmuş
‘Uşātılar vālih ü hayrān ne hayretdür bu hāl yā Rab
- 3 Görinür zerreden hikmet şemside şun^ç -1 kudsiiyyet
Baħirde kaṭrede raħmet ne ‘ibretdür bu hāl yā Rab
- 4 Bilenler *men ‘araf* remzin tıyurlar *küntü kenzin* ĩ
Ne sırdur *şemme vechu’llāh* ne vuşlatdur bu hāl yā Rab
- 5 Tecelliyāt-ı esmā’-ı İlähiyyeñ zuhūr itmiş
Cemī^ç -i kâināt memlū ne kudretdür bu hāl yā Rab
- 6 ‘Anāsır ba^ç iş-i hilkat mevālid mażhar-ı fıtrat
Senūñ maħlūkuña ni^ç met ne minnetdür bu hāl yā Rab
- 7 Kuluñ Şemsi-i Mısrī’ye ‘ināyet lütf u ihsāndur
Muħibb-i Ehl-i Beyt itdūñ ne devletdür bu hāl yā Rab [49]

67

Mine’n-Neşâyih

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Şüret-i zāhirde kaldı her su’ālim bī-cevāb
Hāl diliyle cümle eşyā itdiler baña hiṭāb

- 2 Eyleyüp zî-rûh cemādât Hakk'ı tesbîh ü senâ
Vaḥdet-i Hakk'ıñ delîlî her varaḳdur bir kitâb
- 3 Hakk'a hādî Muşafâ'dur rehber-i Hakk Murtażâ
Meslek-i Āl-i ' Abâ'dur şüphesiz rāh-ı şavāb
- 4 İttibā' itmek gerekdür Hāzret-i Peygamber'e
İsteyen irşādı olsun ḥākipāy-ı Bū-Türāb
- 5 İstikāmetle şebāt it meslek-i Mışrıyyede
Sāye'-i Āl-i ' Abâ'da Şemsî olvirsin feyz-yāb

Arz-ı Şükrān u Tahmīd

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Eyledim bezm-i ezelden bāb-ı Hakk'a intisāb
Ol zamāndan bulmuşam Āl-i ' Abâ'ya iktirāb
- 2 Hakk ḥaḳīḳat āşikārdur yoḳtur ihfāya sebeb
İtdim i' lān-ı maḥabbet kılmadım hiç ihticāb
- 3 Akreb-i tıruḳ ila'llāh Ehl-i Beyt'üñ meslegi
Başka yoldan Hakk'a vuşlat yoḳdur itme ictināb

- 4 Sūre'-i Şūrā'da naşş-ı Kibriyā'dur mū'minīn
Hubb-ı kurbī ile me'mūr oldı cümle şeyh ü şāb
- 5 Meslek-i Āl-i 'Abā'ya sālīk olan bahtiyār
Oldı mazhar lütf-i Hakk'a şübhesiz yevmü'l-hisāb
- 6 Hakk'ı bilmekdür gayretim sırr-ı hilkatden murād
Hep bunı emr eylemekde nāzil olan dört kitāb
- 7 Hamdü-li'llāh Şemsi-i Mışrī seni itmiş Hudā
Bende'-i Āl-i 'Abā ehl-i sa'ādet kām-yāb

69

Niyāz-ı Fakīrāne

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Yā İlāhī lütfuña mazhar kıllup it fetḥ-i bāb
Min ledün'den eyleyüp ta'lim beni kıll kām-yāb
- 2 Nefsini her kim bilürse Rabb'ini bilmiş olur
Fahır-i 'ālem böyle kıldı cümle aşhāba hitāb
- 3 Baña bildür nefsimi 'ārif-i Rab eyle beni
Cehlimi 'irfāna taḥvīl eyle yā Rab feyz-yāb

69 [49]

1 "Biz ona tarafımızdan bir ilim öğretmiştik." 18/Kehf: 65.

- 4 Sırr-ı tevḥīdūñ tecellīsiyle eyle kām-rān
Şems-i vaḥdet meşriḳ-ı dilde toĝa bī-iḥticāb
- 5 Emrinüñ fermān yeridür Şemsi-i Mışrī senüñ
Eylemişdür dergeh-i Āl-i ‘ Abā’ya intisāb [50]

ḤARFŪ’T-TĀ’

70

Tevḥīd-i İlähī, *Celle-celālehū* *

7 Heceli

- 1 Ağyār yok cümlesi dost
Heme östdur heme öst
‘ Arif bes bir dost bir post
Heme östdur heme öst
- 2 Mu‘ ṭī vü Māni‘ oldur
Zār ile Nāfi‘ oldur
Dāfi‘ ü Rāfi‘ oldur
Heme östdur heme öst
- 3 Oldur Ḥāliḳ-i ekvān
Oldur Muḥiṭ hemān
Oldur peydā pinhān
Heme östdur heme öst

* Bu manzumenin vezni problemlidir.

4 Zî-rûh u cemâddan görinen
Mir'ât-ı fuâddan görinen
Maḥzûn ile şâddan görinen
Heme ôstdur heme ôst

5 Vâhid-i Muṭlaḳ Oldur
Müphem ü muḡlaḳ Oldur
Zâhir Bâṭın Hâḳ Oldur
Heme ôstdur heme ôst

6 Varsa gözinde 'ibret
Gördigüñ cümle ḥaḳîḳat
Enfûs ü 'afâḳda mevcûdiyet
Heme ôstdur heme ôst

7 Şemsi-i Mıṣrî müdâm
Sözün oldı ilhâm
Fikrünü itdik ifhâm
Heme ôstdur heme ôst

71

Na't-i Muḥammedî, ' *Aleyhi's-selâm*.

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 Bâ'ış-i İcâd-ı ḥilḳât zât-i pâküñdür senün
Nür-i pâküñ ḥürmetine ḥalk olındı ka'inât

- 2 Varlığından var idüp Mevlā-yı Kādir Hāzretüñ
‘İllet-i ğā’iyyesinüñ oldı mevcūd mümkināt
- 3 Zāt-ı Bāri kıldı maħbūb kendüsüne zātuñı
Hep senüñdür her ne vār zāhir ü bāṭın şeş-cihāt
- 4 Ey Nebiyyü’r-raħme kim ki ittibā‘ itse saña
‘İd-i ekberdür nehārı gicesi Kādr ü Berāt
- 5 İntisāb-ı āsitānuñ eyleyenler şüphesiz
Devlet-i dāreyn bulur her bir ğumūmundan necāt
- 6 *Raħmeten-li’l-‘ālemīn* sensüñ eyā faħr-i cihān
Sen tecellī-gāh-ı Hāq’suñ mazhar-ı zāt u şifāt
- 7 Şemsi-i Mışri’dür Āl-i ‘Abā’ya evvel dahīl
Hāmse’-i Āl-i ‘Abā’dur şāfi’-i cümle ‘uşāt [51]

72

Niyāz be-Dergāh-ı Hālik-i bī-Enbāz, *Celle-şānüh*

Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün

- 1 Kerem kıl hālikim Rabbim dil-i nā-şādımı şād it
Harāb-ı pür-elem gönüm meded lütfuñla ābād it

- 2 Felek bir dem baña rāhat yüzi göstermedi hayfā
Be-ḥaḳḳ-ı Ḥamse 'i Āl-i ' Abā dāreynde dil-şād it
- 3 Melāz ü melce 'im yoḳdur ne dünyāda ne ' uḳbāda
Şıḡındum lüṭfuña yā Rab baña feyzüñle imdād it
- 4 Sülükumda meded-res ol refīḳ it ' avn ü tevḫīḳuñ
Ḳoma rāh-ı ḍalāletde Reşīd ismüñle irşād it
- 5 Beni esrār-ı tevḫīde kemāl üzre müşāhid ḳıl
Bu kenz-i maḥḫīye maḥrem idüp Ḥaḳ ile üstād it
- 6 Ledün ' ilmini ta' lim it füyüzātuña ḳıl mazḫār
Benim ' irfānımı yā Rab kemālātuñla müzdād it
- 7 Ḳuluñ Şemsi-i Mısrī' nün İlähī maṭlabı senden
Şefī' im rüz-ı maḥşerde Rasül ü āl ü evlād it

73

Nazīre-i Nuṭḳ-ı Pīr, *Kuddise sirruh*

7 Heceli

- 1 İmān idüp Ḥudā 'ya
Çaḡırırım dost dost
Fedāyım Āl-i ' Abā'ya
Çaḡırırım dost dost

2 ‘Aşkuñla bu dil-ḥarāb
Oldı cigerim kebāb
Bu ten olunca türāb
Çağırırım dost dost

3 Maḳām olursa na‘īm
Yerim olsa da caḥīm
Ey luṭfu çok yā Kerīm
Çağırırım dost dost

4 Āh iderem rūz u şeb
Eylereḡ dostu ṭaleb
Ḥāşıl olunca maṭlab
Çağırırım dost dost

5 Bāğ-ı ‘aşkuñ gülüyem
Erenler bülbülüyem
Mışrî Sultān kuluyam
Çağırırım dost dost

6 Bî-kes ü bî-çāreyem
Dil-ḥarāb āvāreyem
‘Aşkuñla pür pāreyem
Çağırırım dost dost

- 7 Āl-i ‘Abā yolından
Pīrūñ tıtdum elinden
Şemsī Mıṣrī dilinden
Çağırırım dost dost

74

Nazīre’-i Dīger, *Kuddise sirruh*

7 Heceli

- 1 Baqar āṣār-ı ‘aşqa
Çağırırım dost dost
Ḥayrānım rüy-ı muṭlaqa
Çağırırım dost dost [52]
- 2 Kış dimem yaz dimem
‘Ūd dimem sâz dimem
‘Ayân dimem râz dimem
Çağırırım dost dost
- 3 Medīne vü Mekke’de
Câmi‘ ile tekyede
Ḳudüs ile Bekke’de
Çağırırım dost dost

4 Gice ile gündüzde
Bayram ile nevrūzda
Sükūtda vü sözde de
Çağırırım dost dost

5 Keşret ile vaḥdetde
Pāzār ile ʿuzletde
Ḥalvetde vü celvetde
Çağırırım dost dost

6 Hāl şafā vü melālda
Cemālde vü kemālde
Tulūʿ da vü zevālda
Çağırırım dost dost

7 Yūnus dimiş muḳaddem
Mıṣrī gibi ben direm
O dem bu dem hep bu dem
Çağırırım dost dost

8 Şemsī Mıṣrī elinden
Kokdum anuñ gülünden
Niyāzī'nüñ dilinden
Çağırırım dost dost

Medh-i İmām Mazlūm, *Selāmu'llāhi-‘aleyh*

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Hüseyn-i Kerbelā’ya cān u dilden eyleyen hizmet
Ne kadar mücrim olursa olur ol nā’il-i ‘izzet
- 2 Ki anlar mişl-i sefine añā rākib olan muhliş
Rehā olur bütün ğamdan ider cānānına vuşlat
- 3 Ne gūnā buġz-ı Āl eyler Hudā ’ya eyleyen imān
Bilā-şek mü ’min olanda bulunur himmet ü ğayret
- 4 Muhibb-i hāndān ol eyle teberrā Āl-i Süfyān’a
‘Adüvv-ī hānedāna şad-hezārān idelim la‘net
- 5 Rasūlūñ āline evlādīna cānı fedā itmek
Şafādur Şemsi-i Mışrī bulur her vech-ile ğurmet

Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Görmüş cemāl-i lem-yezel tırmaz aķar āb-ı ğayāt
Baħr-ı muhīṭ mest-i müdām ābār mest enhār mest

- 2 Hıbb-ı ezelden kâseyi içmişlere olmaz şahv
Mestâne gelmiş ‘ âleme ebrâr mest şi‘âr mest
- 3 ‘ Aşk-ile devvârdur felek tûrmaz döner leyl ü nehâr
Hepisi maħbûb-ı ħabîb devvâr mest edvâr mest
- 4 Bilmez gelen geldigini anlamıyor gittigini
Mestdür gelen mestdür giden aġyâr mest hem yâr mest
- 5 Kendisini her kim bilür Rabb’isini ol dem bulur
Şemsi-i MıŖrî’den içen biġâr mest huşyâr mest [53]

Taħmîs-i Nuṭṭ-i Ĥazret-i Pîr li-‘ Abd-i Faķirü’l-Ĥaķîr

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Sırr-ı raħmâniyet ile pür olupdur kâ’inât
Ĥahr u lüṭfi bir bilenler oldılar ehl-i necât
Ĥaķ muġîṭdür ‘ alemîni zîr ü bâlâ Ŗeş-cihât
Sırr-ı Ĥaķķ’ı nicesi fâş eyleyem ben ey Ŗiķât
K’ânî ancaķ remz ile itmiş beyân ehl-i nikât

- 2 Kim bu yolda cehd iderse Hâk hevâsın artırır
Nür olur zulmet gider kalbden ziyâsın artırır
‘İlm-i şūrî fâ’ide virmez sivâsın artırır
Her ne deñlü âşikâr itsem hafâsın artırırır
Ol ‘ayân iken anı örter delâ’il beyyinât
- 3 Farkı fark itmezse ey dil eyle anlardan hâzer
Cem‘ ini cem‘ itmeyenden sen şakın şorma haber
Hâk‘ı Hâk’dan gayri bilmez söyledim ben muhtaşâr
Anı tevhîd eylemez illâ ki şirk ehli ider
Vaḥdet-i Hâk‘ı tıyanuñ dili lâldür ‘aklı mât
- 4 *Küntü kenzi* fehm idenler şâhib-i esrâr durur
Semme vechu’llâh’ı bilse gördiği dîdâr durur
Naḥnü akreb’den haberdâr kim ise serdâr durur
Her ne kim *fevka’l-‘ulâ taḥte’s-şerâ* da var durur
Zât-ı vâḥiddür velî görindi nice biñ şifât
- 5 Zât-ı Hâk‘a nisbeten aşlâ bidâyet yok durur
Baḥr-i vaḥdetde ki emvâca nihâyet yok durur
Sırr-ı tevḥîdi bilenlerde şikâyet yok durur
Zât-ı birdür lîk evşâfına ğayet yok durur
Gör bu fânûsu ki anuñ şem‘î oldu nür-ı zât

6 Bilmez esrâr-ı beķâyı her kimüñ ki yeri yok
Men ‘araf’dan kim ki maķrûm nefsine de ĥayrı yok
Evvel ü Āķir Ĥudâ ’dur ‘ârif ol ki ayrı yok
Zâhir ü Bâķın ķamusı bir fenerdür ġayrı yok
Şem‘i insân oldı fânûsu cemî‘-i mümkinât

7 Zât-ı mutlaķdan gelür Şemsî bu cânuñ şu‘lesi
Ĥamse’-i Āl-i ‘Abâ kevn ü mekânüñ şu‘lesi
Nûr-ı mürşidden görünür sâlikânüñ şu‘lesi
Ey Niyâzi âdem oldı çün cihânüñ şu‘lesi
Baĥş olur âdem deminden ‘aleme rûĥu’l-ĥayât [54]

78

Taĥmîs-i Nuķ-ı Ĥazret-i Pîr li-‘ Abd-i Faķir, Ĥuddise sirruh

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1 Cünûd-ı nefis u şeytandan duĥûl bārûyı tevĥîd it
Bıraķ keşretdeki ķâlî yûri arzuyı tevĥîd it
İrsin deryâ-yı tevĥîde vücûduñ cûyi tevĥîd it
Yakûb ‘aşķ odına cânı meşâmuñ bûyı tevĥîd it
Ĥamûya yek nazar birle şuhûdun rûyı tevĥîd it

2 Cihâd-ı ekber it evvel ķoyup nefsüni tazyiķe
İdüp tezkiye taşfiye irsin meydân-ı taşdîķe
Muĥaķķaķlar olur mâ‘lûm urunca miĥek tedķîķe
Şalınma câh-ı taķlîdde şu‘ûd it ‘arş-ı taĥķîķe
Saña senden sefer eyle seni sen duy u tevĥîd it

- 3 Muḳallid şüretīlerden şaḳın pür-gūlīga ḳanma
Ledün ‘ ilmini taḥşīl it cehālet nārına yanma
Sivānuñ rengine zinhār baḳup elvāna aldanma
Şu māhīler gibi kendüni deryādan cüdā sanma
İḥātā eylemiş her yāña bāk her sūyi tevḥīd it
- 4 Bıraḳ varlığı sen Ḥaḳḳ’a zuhūr itsün saña yaḳın
Saña senden ḳarīb oldı Ḥudā Ḳur’ān ider tebyīn
İderseñ terki terk sende olur zāhir Ḥudā ol ḥīn
İzāfātı bıraḳ gözden açılsun dīde’-i Ḥaḳḳ-bīn
Temāşā-yi cemāl-i şāhid-i dil-cūyı tevḥīd it
- 5 Cemāl-i Muḫlāk’ı seyrān ider ‘ arif olan her gāh
İren ḥaḳḳa’l-yaḳīne cümle eşyādur temāşā-gāh
Muḥammed Şemsi-i Mışrī işit pīrini ol āgāh
Şalāt-ı ehl-i ḳurbuñ ḳıblesidür *şemme vechu’llāh*
Niyāzī ḫurma dā’im secde-i ebrūyı tevḥīd it

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Meyl idüp aḡyāra cānā kalbimi itdüñ şikest
Olmıyor ḳābil-i ta’ mīr itmeyor hiç bir dost
- 2 Öyle istiḡrāḳa düşdüm bilmezem eşyā nedür
Ben şerāb-ı ‘ aşḳuñ ile olmuşam sekrān ü mest

- 3 Pīr-i vech-i muṭlaḳ ile mest ü pür-gerdān olan
Girdiler tevḥīd-i şırfa söylemezler nīst ü hest
- 4 Men‘ olındıkça meşeldür hırşı artar kişinüñ
Nāzı artırdıkça cānān ‘ aşkıım ise oldu lest
- 5 Şemsi-i Mışrī teşekkür eylerem Ḥaḳḳ’ a müdām
Bende’-i Āl-i ‘ Abā oldum ezelden Ḥaḳ-perest [55]

80

Zübdetü’l-Aḥlāḳu’l-Ḥüsniyye

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Ḥalīm ol ğayzuñı kezīm it ‘ afv kııl eyleme ḥiddet
Müdārā eyle ihvāna şaḳın gösterme sen şiddet
- 2 Cehennemdür ğazab kin ü ḥased yüz virme nefsuñe
Tevāzu‘ ehlinüñ ḳadrī olur ‘ ālī bulur rif‘ at

80 [55]

1 “Ve’l-kāzīmīne’l-ğayza ve’l-‘āfine”; ‘Öfkesini yutanlar ve affedenler.’ 3/Āl-i İmrān: 134.

“Ümirtü bi-müdārāti’n-nās”; ‘İnsanlara gülyüzle davranmakla emrolundum.’ Aclûnî, *Keşfü’l-hafâ*, I, 457.

2 “Nāru’l-İllāhi’l-mūḳadetü’l-letī”; ‘O Allah’ın tutuşturulmuş ateşidir. 104/Hümeze: 6.

“Men tevāḳa‘ a rafe‘ ahü’l-İllāh”; ‘Tevāzu göstereni Allah yüceltir.’ İbn Ebî Şeybe, *Musannef*, VII, 120.

3 (silik, okunmuyor)

4 “Teḥalleḳü bi-aḥlāḳi’İllāh”; ‘Allah’ın ahlakıyla ahlaklanın.’

5 “İnne ahsene’l-ḥaseni el-ḥuluḳu’l-ḥaseni”; ‘Güzelin güzeli güzel ahlaktır.’

“Ve inneke le‘alā ḥuluḳin ‘azīm”; ‘Muhakkak ki sen yüce bir ahlak üzeresin” 68/Kalem: 4.

- 3 Gerek āfāk gerek enfüs mişāli var nazar eyle
Fenā ahlāk caḥīm oldı güzel ahlāk ise cennet
- 4 Teḥalluḫ eyle ahlāk-ı İlähî'yle olup mevşūf
Eger ādem olam dirsen cihāda eyle gel ğayret
- 5 Güzellerden güzel ḥulḫ-i ḥasendür didi peygamber
O da ḥulḫ-i ' azīm ile olup mecbūl-i ḫudsiyyet
- 6 Sebeb itmām-ı ahlāk-ı mekārīmdür ki bi' şetden
Bırak hayvanlığı insān olup bul Ḥaḫḫ'a ḫurbiyet
- 7 Diyor Ḳur'ān gözi vardur ḫulāğı kalbi de vardur
Velākin añlamaz görmez işitmez ol başır şirret
- 8 Sülūkdan ğāye vü maḫşad güzel ahlākı taḫşildür
Süyūr-ı seb' ayı ḥāşıl içündür idilen rağbet
- 9 Senüñ dest u dilinden müslimīn olmaz ise sālīm
Saña İslām dimek cā'iz olur mu eyle gel riḫḫat

6 "Bu' iştü li-ütemmīme mekārime'l-ahlāk"; 'Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim.' Beğavî, *Şerhu's-Sünne*, XIII, 202.

7 (Silik, okunmuyor)

8 (Silik, okunmuyor)

"Vellezīne cāhedü finā"; 'Ve o kimseler, bizim uğrumuzda mücahede ettiler.' 29/Ankebut: 69.

9 (Silik, okunmuyor)

- 10 Kebā'ir den kebā'ir zemm u faşl-ı ğıybet itmekdür
Şaķın sen meyyitüñ lahmüñ yimege itme gel cür'et
- 11 Tecessüs eyleme 'aybın arama sū'-i zān itme
'İbādu'l-lāha it şefkat olursun mazhar-ı raħmet
- 12 atilden fitne eşna' dur fesāda olma hem-sā'ı
Oķu ur'an'ı baķ Allāh ider kāzıblere la'net
- 13 Olur mü'min olan heyyin daħı leyyin beşüş-simā
Haķıķı mü'min-i kāmil olur elbet melek-ħaşlet
- 14 arār irāş iden ħalka şerir-i şerr-i nāmdur ol
Dinildi ħayr-ı nās ancaķ idendür ħalka ħoş ħizmet
- 15 Kelāmuñ avl-i leyyinle ifāde eyle ihvāna
Ĥudā Mūsā'ya Fir'avnı didi ıl luřfile da'vet
- 16 Yitiş dūşmüşlere imdād idüp ol dest-gir her-bār
Egerci iyliğe kemlik görürsen itme sen minne

11 "Yā eyyühe'llezine āmenü'ctenibü keşiran mine'z-zan. İnne ba'de'z-zanni işmün velā tecessesü."; 'Ey iman edenler zannın birçoğundan sakının. Çünkü zannın bir kısmı günahdır.' 49/Hucurāt: 12.

12 "El-fitnetü eşeddü mine'l-atl"; 'Fitne öldürmekten daha kötüdür'2/Bakara: 191

"Elā la'netu'llāhi 'ale'l kāzibin"; 'Allah'ın laneti zalimlerin üzerinedir. 3/Āl-i imrān: 61.

14 "Ĥayru'n-nās men yenfa'u'n-nās"; 'İnsanların hayırlısı, insanlara faydalı olandır.' Aclūnı, *Keşfü'l-hafā*, I, 450.

15 "Fe-ulā lehū avlen leyyinen"; 'Ona yumuşak söz söyleyin.' 20/Tā-Hā: 44.

16 "İn aħsentüm aħsentüm li-enfusiküm"; 'İyilik eserseniz kendinize iyilik etmiş olursunuz.' 17/İsrā: 7.

17 "Te'āvenü 'ale'l-birri ve't-teķvā"; 'İyilik ve takva üzere yardımlaşın'. 5/Māide: 2.

"İnna'l-llāhe lā-yuğı' u ecra'l muħsinin"; 'Muhakkak ki Allah iyilerin ecrini zayı etmez'. 11/Hud: 115.

- 17 Te'āvün eyle maḥlūka mükāfatı Ḥudā 'dan bil
Seni maḥrūm bırakmaz Ḥaḳ ider iḥsān saña elbet
- 18 İhānet eyleyenlere du'a itdi Rasūlü'llāh
Didi kavmim beni bilmez hidāyet virüle devlet
- 19 Güzel aḥlākḳı bir kāfir na'ime girmesī me'mūl
Baḥīl olursa bir Müslim cehennemde çeker zaḥmet
- 20 İderler cāhilān zemmi ḥamūl ol ta'na ṣabr eyle
Rızā-yı Ḥaḳḳ'ı taḥṣīle budur eshel ṭarīḳ ḡāyet
- 21 Riyā vü 'ucbī terk eyle Ḥudā 'dan eyle istimdād
Bulup bir mürşid-i kāmīl añā ṣıdḳ ile it bī'at
- 22 Selāmet isteyen Āl-i 'Abā'nuñ dāmenin ṭutsun
Mu'īn u dest-gīr anlar olurlar ṣāfi'-i ümmet [56]
- 23 Cenāb-ı Pīr-i Mıṣrī'nuñ ṭarīḳi ḥüsn-i aḥlākḳdur
İdersen anı sen taḥṣīl bulursun dā'imā ḥürmet

18 "Allāhümme'hdi ḳavmī fe-innehüm lā-ya'lemūn"; 'Allah'ım kavmimi hidayete erdir. Onlar bilmiyorlar.' Beyhakī, Şuabü'l-ıman, III, 45.

19 (Silik, okunmuyor)

20 "İzā ḥāṭābehümü'l-cāhilüne ḳālū selāmā"; 'Cahiller kendilerine laf attıklarında "selam" der geçerler. 25/Furkan: 63.

22 "Va'taṣimū bi-ḥabli'l-lleh"; 'Allah'ın ipine yapışın' 3/Āl-i imrān: 103.

"Şefā'atī li-ümmetī men eḥabbe ehle beyti"; Benim ümmetime olan şefaetim Ehl-i Beytimi sevenleredir.'

80 [56]

- 24 Hālîmdür seyyidü'l-‘aḥlāk dinildi Şemsi-i Mıṣrî
Hālîm ol sen selîm ol sen bulam dirsen eger ‘ izzet

81

Nuṭḡ-ı Hāzret-i Pîr Tahmîs-i Faḡîr

Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Hāḡ varlığından mümkināt geldi zuhūra kā’ināt
Bildürdi bize beyyināt ḡalbe gelendür vāridāt
Añlar anı ehl-i nikāt sırrı tıyanın ‘ aḡlı māt
Benven şu maḡv-ı maḡz-ı zāt buldım vücūdumdan necāt
Ben içmişem āb-ı ḡayāt irmez baña hergiz memāt
- 2 Pîrim Niyāzî lüṭf idüp oldı banā rāh-nümā
Bildürdi sırr-ı vaḡdeti telḡîn idüp tevḡid baña
Gösterdi Vech-i Muṭlaḡ’ı her gördüğüm zāt-ı Ḥudā
Ben dost yolunda vārimı terk eyledim öñden şoña
Küfr-ile İmandan geḡüp ‘ ayānda bulmuşam şebāt
- 3 Tevḡid-i şırfa girenün tevḡidine gelmez ḡalel
Ol rütbede keşret içün yokdur olamaz hiç maḡal
Mevcüd Ḥudā ’dur başka yok inkārı terk it Hāḡḡ’a gel
Her ḡande baḡsam görünür gözlerime sırr-ı ezel
Her şey ulaşıp Hāḡḡ’ma çıḡdı aradan kā’ināt

24 “El-ḡilmü seyyidü'l-‘aḥlāk”;’Hilm, ahlakın (başı) efendisidir.’

Bu mısra’ı müellif şu şekilde de yazmıştır: “Hālîm ol sen selîm ol sen bulursun ol zemān ‘ izzet”

81 [56]

1 “Benven şu”: Oldum çü

- 4 İtdüm tevāzu‘ ħalka ben zilletde ‘ izzet bulalı
Yoklukda varlık olalı Hāḡ ile vaḡdet bulalı
Görmez gözüm aġyārı hiç cānāna vuşlat bulalı
Dost eyleyen dost olalı zevḡ ile ‘ işret bulalı
Zayf-ı mükerrermdür bu cān hep yedigüm kand u nebāt
- 5 İtdüm muḡaddem ġayreti terk eyleyince keşreti
Buldum ‘ ibādda cenneti ḡāşıl idince ḡurbeti
Tevḡīd-i maḡzuñ ġāyeti cānānın oldı vuşlatı
Ḥalvetden itdüm rıḡleti keşretde buldum vaḡdeti
Pāzārda düzdüm ḡalveti rüz u şebim ‘ īd ü berāt
- 6 Geç ikiligi şöyle ḡo dime şu sen ben ile o
Bul birliġi şimden geru ir vaḡdete yā Hū deyu
Evvelde Hū āḡirde Hū zāhirde Hū bāḡında Hū
Gördüm bu ‘ alemler ḡamū benim vücudumla ḡolu
Bir olmuş uçmaġ u ḡamu cümle baña olmuş şıfāt [57]
- 7 Şehr-i ‘ ulūma şöyle bil bāb-ı ‘ ilimden girilür
Feyz-i İlāḡi cümleye Āl-i ‘ Abā’dan virilür
Şemsi-i Mışrī nefḡ-i Hāḡ oldıḡda sırruñ dirilür
Her ne yañā kim egilem ol yañā her şey egilür
Olmuş Niyāzī hep senüñ sāyelerüñ sitt-i cihāt

Tevhîd-i İlähî, Celle Celâlih

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 İder varlığını isbât Hudâ 'nuñ cümle maḥlûḳât
Anuñ birliğine şâhid cemî' an oldı mevcûdât
- 2 Hüve'l-Evvel hüve'l-Âḫir hüve'l-Bâṭın hüve'z-Zâhir
Bu zıkrı eyliyor dâ'im görmeyen bunca meşhûdât
- 3 Eger lütf eyleyüp Allâh ledünden baña keşf itse
Bilürsin sırr-ı tevḫîdi açılır bâb-ı ma' lûmât
- 4 Cihânı var idüp vardan bu şan' at ḳudret-i Ḥaḳ'dur
Olnca müfredât terkîb vücûda geldi ma' dümât
- 5 Ta' aḳḳul ḳıl tefekkür ḳıl gel ey Şemsi-i Mıṣrî sen
Seni irşâda kâfidür yazıldı bunca mesrûdât

Mine't-Taşavvûf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Geldi Ḥaḳḳ' uñ varlığından hep vücûda kâ'inât
Evvelâ Nür-ı Muḥammed oldı maḫzar nür-i Zât

- 2 Zāhir oldu cümle esmā vü şıfātından faşl-ı Hāḳ
Hāşıl oldu ol tecellīden görülen şeş-cihāt
- 3 Hep besā'it imtizāc itmekle bulmuşdur vücūd
‘Unşuriyyāt u mevālid oldu terkīb müfredāt
- 4 Müfredāta dindi ma‘dūm çünki görmez göz anı
Olsa terkīb buldı dirler şimdiki hālde hayāt
- 5 İşte ihyā ile imhā da olan esrār budur
Hāḳ i‘āde sırrına oldu delīlim beyyināt
- 6 Mebde’in her kim bilür esdi me‘ādinden hab̄ir
Geldigini gittigini bilmeyen bulmaz necāt
- 7 ‘İlmi efvāh-ı ricālden al dimişler var sebeb
İrmeyenler kāmile elbet çekerler müşkilāt
- 8 *Mūtū kable en temūtū* sırrını fehm eyleyen
Olmaz ol kimse bulupdur cāvidānī bir hayāt
- 9 Şemsi-i Mışrī irenler Hāḳḳ’a sırrı fehm ider
Lütf-ile Āl-i ‘Abā’dan irdi ḳalbe vāridāt [58]

83 [57]

8 “Ölmeden önce ölünüz”. Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ*, II, 350.

ḤARFÜ'Ş-ŞĀ

84

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mest olanlar kılmason hoş-yār olanlar ile baḥş
İtmesün şaḥve gelen ḥumār olanlar ile baḥş
- 2 Bilmeyen bilmez bilenler gibi olmaz kılmason
Ḥāb-ı ğafletde kalan bīdār olanlar ile baḥş
- 3 'Ārif ü dānālaruñ ḳadrini bilmez cāhilün
İtmesün sālīm olan bīmār olanlar ile baḥş
- 4 Nāḳıṣ u nādān olanlar bilmeyor ḥubb-ı 'Ali
Ḳılmason Süfyāniyān Kerrār olanlar ile baḥş
- 5 Şemsi-i Mıṣrī rumuz-ı *küntü kenzi* bilmeyen
İtmesünler şāḥib-i esrār olanlar ile baḥş

85

Na't-i Şerīf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Senüñ 'aşḳuñ olup 'alemlerüñ icādına bā' iṣ
Cemi'-i kā'ināt oldı senüñ 'aşḳuñ için ḥādīṣ

- 2 Nübüvvetle velāyet nūrı birdür nūr-ı Hāḡ'dandır
Cenāb-ı Şāh-ı Merdān'dur saña her vech-ile vāriş
- 3 Hāḡāyık sizde cem' olmuş gerek evvel gerek āḡir
Hāḡīḡat nūr-ı vāhitdür velī olmaz size şāliş
- 4 Şadāḡat itdiler mü'min olanlar cān u bāş ile
İdilen 'ahd ü mīşāka münāfıḡlar olup ḡāniş
- 5 İderseñ Şemsi-i Mışrı kemāl ehli ile şoḡbet
Şāḡın sen olma cāhiller ile bir vech-ile bāḡiş

86

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Çünkü her şey fi'l-i Hāḡ'dur aḡrāzın itmeñ 'abeş
Var iken rāh-ı selāmet 'aksine gitmeñ 'abeş
- 2 Tuḡm-ı i' mālını 'arz münbīte zira' itmeyüp
Şüre-zār olan zemīne getürüb dikmeñ 'abeş
- 3 Meyve-dār olsun dir isen sen 'amel eşcārını
Cāhil ü nādān eliyle anı çün dikmeñ 'abeş
- 4 Kāmil ü dānā bulup bir bāḡ-bānı teslīm ol
Mürşīdüñ nāḡış olursa maḡşada yitmeñ 'abeş

- 5 Bunca demdür çalışup da bulmadım feyzi deye
Çat'ı ümmîd eyleyüp de andan el çekmeñ ' abeş
- 6 Nefsini bilmeksizin Mevlâ'yı bilmez sâlikân
'İlm ü 'irfânsız taşavvuf añlayup bilmeñ ' abeş
- 7 Luţf-i Hağ elbette birgün saña imdâd-res olur
Şemsi-i Mışrî Hudâ 'dan bâğ ümîd kesmeñ ' abeş [59]

87

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Cihân varlığına nūr-ı Resûlu'llâh olup bâ'ış
'Aliyü'l-Murtażâ olmuş Rasûl'uñ sırrına vâriş
- 2 Bütün esmâ'î ef'âl ü şıfatı Hağ idüp izhâr
Bilinmeklik murâd itdi olup kevn ü mekân hâdiş
- 3 Hağîkat Hağğ'ı bilmekte ben-î âdem olup hayrân
Kimi tevĥîd idüp ba'zıları didi Hudâ şâliş
- 4 Kelâmında şebât itmek şadâkat eylemek ' ahde
Didiler 'ayn-ı îmândur yeminde olmamak hâniş

- 5 Tevellāyı teberrāyı eger bilmezse bir nādān
Şākın ey Şemsi-i Mısrī bu bābda olma sen bāhiş

88

Niyāz ez-Rabb-i bī-Enbāz, *Celle celālüh*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Nefs elinden şerr-i şeytandan İlähî el-ğiyās
Medh u zemmü dost u düşmandan İlähî el-ğiyās
- 2 Sen bizi hıfz u emānuñda muhaffūz kılm meded
Sū'î ahlāk selb-i imāndan İlähî el-ğiyās
- 3 Senden olmazsa 'ināyet hālimiz düşvār olur
Mekr-i a' dā zulm ü 'adüvvāndan İlähî'l-ğiyās
- 4 İlticā itdüm celālinden cemāl-i pāküñe
Rüz-ı maşşer faşl-ı mizāndan İlähî el-ğiyās
- 5 Vech-i pāküñ rü'yetiyle eyle ikrām luţf idüp
Zevk-i cennet nār-ı nırāndan İlähî el-ğiyās
- 6 Kālīmî hāle yaqīnim Haqq'a tebdil eyle kim
Bī-tahaqquk 'ilm ü 'irfāndan İlähî el-ğiyās

- 7 Şemsi-i Mıṣrî kuluñdur ol mu'în u dest-gîr
Enfûs ü âfâkda 'isyândan İlâhî el-ğıyâş [60]

ḤARFÜ'L-CİM

89

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Gel ey zâhid murâduñ Ḥaḳ ise cümle sivâdan geḉ
İdüp nefsüni tezkiyye bütün halka cefâdan geḉ
- 2 Kibir kîn ü ḥased buğz u nemîme ğıybetî terk it
'Ucub süm'a enâniyyet nifâk kizb ü riyâdan geḉ
- 3 Bıraḳ benligi İblîse tevâzu' ile âdem ol
Eger tevḥîd ister iseñ hemân çün ü çirâdan geḉ
- 4 Geḉüp varlıḳdan ey tâlib faḳr-i zilletle bul menzil
Bu mevcûdât Ḥudâ 'nuñdur şehin-şâh u gedâdan geḉ
- 5 Ne zevḳ-i cennetî arzû idüp ne ḥavf-ı düzaḥdan
Cenâb-ı Ḥâlik'a teslîm olup ḥavf u recâdan geḉ
- 6 Şıfâtu'llâh ile mevşuf idüp aḥlâkuñı aḥsen
Kemâl-i rütbe taḥşîl it cerâ-i mâ-cerâdan geḉ

- 7 Unut bildigüni teslîm olup şeyhe hülûş ile
Bırak beyhûde da‘ vâyı bulub *illā*‘yı *lā*‘dan geç
- 8 Muhibb-i Āl ü Evlād-ı Rasûl’dür Şemsi-i Mışrî
Der-i Āl-i ‘Abā’dan ğayri bāba ilticādan geç

90

Tahmīs-i Nuṭṭ-ı Hāzret-i Pīr

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Kişi nefsin bilmeyüp Raḥmān’ı bulmazsa ne güç
Öz vücudunda olan Qur’ân’ı bulmazsa ne güç
Fehm idüp aşlındaki burhānı bulmazsa ne güç
Cān bu elden geçmeden cānānı bulmazsa ne güç
Yārini terk itmeden yārānı bulmazsa ne güç
- 2 Tezkiye olmazsa nefsi zālīm ü bed kişinün
Ḍarb-ı tevḥīd terbiye itmezse gerden-keşinün
Nūr-ı zıkr ile eger artmazsa ḳalbi tābişün
Şūreti insān içi ḥayvān olursa kişinün
Taşlar ile dögünüp insānı bulmazsa ne güç

3 Ma' nevi' adem olanda sırr-ı Yezdān gizlidür
Yine kendüñde ara bul cānda cānān gizlidür
Sırr-ı Hāḡ'dur beyt-i dilde ŧems-i tābān gizlidür
Ādemüñ göñli içinde baḡr-ı 'ummān gizlidür
Dā'imā ŧusuz gezüp 'ummānı bulmazsa ne güç [61]

4 *Küntü kenz* üñ sırrı sende oldu gezme sū-be-sū
Men 'araf'den ders alanlar eylemez hiç güft u gū
Şūrete aldanma zīrā pek 'aceb Hāḡḡ'üñ yolu
Şol faḡīr olup gezenler de ḡazīne ḡobḡolu
Sa'y idüp ol kenz-i bī-pāyānı bulmazsa ne güç

5 *Men 'araf*remzini kim ki añlasa insān olur
Mā rameyte sırrına vāḡıf olan ḡayrān olur
Benligi terk eyleyenler vāḡıl-ı Raḡmān olur
Faḡrū faḡrī' devletine iriŧen sulḡān olur
Faḡr-i tāmme iriŧüp sulḡānı bulmazsa ne güç

6 Feyz-i Hāḡ sāliklere mürŧidinüñ pend-mendedür
Ma' rifet gü-l-zārınuñ būyi yine derd-mendedür
Baḡ sa' adetle ŧeḡāvet kiŧinüñ mehdindedür
Herkesüñ derdine dermānı yine kendüñdedür
Derdinüñ içindeki dermānı bulmazsa ne güç

90 [61]

5 "Fakirlik benim övüncümdür." Aclūnī, *Keŧfū'l-hafā*, II, 102.

6 kendüñdedür; derdindedür

- 7 Bil ki taḥṣīl-i merātib *ya' būdün* fermānidur
‘İlm ü ‘ayn u Ḥaḫḫ’ı idrāk ‘ārifüñ seyrānidur
Şemsi-i Mıṣrī bu ‘aşḫ saña Ḥudā iḥsanıdur
Bunda gelmekden murād çün kim Ḥaḫ’uñ ‘irfānidur
Ey Niyāzī kişi ol ‘irfānı bulmazsa ne güç

91

Taḥmīs-i Nutḫ-ı Mīr Vaṣṣāf

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Bir zamān şāḫib-nübüvvet geldi geçdi fevc fevc
Şoñra aşḫāb-ı velāyet geldi geçdi fevc fevc
Fırḫa’-i ehl-i muvalāt geldi geçdi fevc fevc
Zümre’-i ‘aşḫ-ı maḫabbet geldi geçti fevc fevc
Kārbān-ı kūy-ı vaḫdet geldi geçti fevc fevc
- 2 Nār u nūruñ masdarı bir ger cemāl ü ger celāl
İktizā-yı mazḫariyyetdür hidāyetle ḫalāl
Ḳahr u luḫfī bir bilenler oldı aşḫāb-ı kemāl
Neşye’-i tevḫīd ile mest oldı ‘uşṣāḫ-ı cemāl
‘Aşḫān-ı bezm-i ḫalvet geldi geçdi fevc fevc

91 [61]

2 bir ger cemāl ü ger celāl; birdür cemāl ile celāl

- 3 Bāğ-1 tevḥīde girüp vākıf-1 esrār ol gönül
Varlıguñ Ḥaḳḳ'a virüp de Ḥaḳ-ile var ol gönül [62]
Cānuñ cānāna vir dost-1 ḥarī-dār ol gönül
Gülşen-i esrār-1 cānāndan ḥaber-dār ol gönül
‘Arifān-1 rāz-1 şoḥbet geldi geçdi fevc fevc
- 4 ‘Aşḳ-ile var eylemişdür kâ’inâtı Kibriyâ
Her kim eyler ise cānuñ rāh-1 cānāna fedâ
Dâ’imî buldı ḥayâtı ‘aşıkân bulmaz fenâ
Ma’ber-i dünyâda yok bir kimseye Ḥaḳḳ-1 bekâ
Sâlikân-1 rāh-1 celvet geldi geçdi fevc fevc
- 5 Vech-i Muṭlâḳ her cihandan ‘arifāna âşikâr
Şemsi-i Mışrî vücuduñ ‘aşḳ-1 Ḥaḳ’la oldı var
Men ‘araf’ten feḥm iden esrârı olmuş kām-kâr
Yan yaḳıl erbâb-1 ḥâle peyrev ol Vaşşâf-1 yâr
Hep serâ’irdân-1 ḥikmet geldi geçdi fevc fevc

Mine’t-Taşavvuf

Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilün

- 1 Ḥamdü-li’llâh geldi ḳalbe feyz-i Mevlâ mevc mevc
Hep şu ’ünâtdur görinen mişl-i deryâ mevc mevc

- 2 Gördigün eşyâda Hâkdur hep tecellî eyleyen
Eylemişdür kudretin izhâr ü peydâ mevc mevc
- 3 Baħr-i bî-pâyân ‘ anâşır hep zuhūr andan olur
Oldı zâhir hep mevâlidenden eşyâ mevc mevc
- 4 Hâdd u haşra gelmeyen ma‘ den nebât u zî-ħayât
Dürlü eşkâl ile taldı rûy-ı dünyâ mevc mevc
- 5 Ma‘ denüñ envâ‘ ı çokdur her biri bir dürlüdür
Kudretini itdi ibrâz Hâk Te‘ âlâ mevc mevc
- 6 Bâ-ħuşûş eşcâr ü ezhâr kâbil-i ta‘ dâd degil
Oldı zâhir her birisi gûna gûnâ mevc mevc
- 7 Cins-i ħayvân âdemi ħayretlere ilķâ ider
Bu ne şan‘ at bu ne kudret itdi iħyâ mevc mevc
- 8 Oldı mer‘î zerreden şems kaḫreden baħr-i vücûd
Geldi meydâne tecelliyyât-ı esmâ mevc mevc
- 9 Evvel Allâh âħir Allâh Zâhir ü Bâḫın Odur
Emri anuñ ‘ alem-i ħalkda hüveydâ mevc mevc
- 10 Hâk tebeyyün eylemişdür enfüs ü âfâķda
Görinür her yerde âşâr-ı tecellâ mevc mevc

- 11 *Naḥnü aḳreb, ūemme vechu 'llāhi* her kim fehm ider
Men 'araf den *küntü kenze* oldu meclā mevc mevc
- 12 Şemsi-i Mışrî ezelden oldu albim cāy-gāh
Maẓhar-ı feyż-i tecellî-i tevellā mevc mevc [63]

93

Müŝtef ilün Müŝtef ilün

- 1 Tevekkül eyle çekme renc
Sivā dinilendür penc
Aldanma itse de ğunc
Yodur dîn-i Hā'da ħarc
Eş-şabru miftāḫu 'l-ferec
- 2 Şabr eyleyene Kird-gār
Eyler lütfuna sezā-vār
Mu'în olmada her-bār
Gider miḫnetde āḫir-kār
Eş-şabru miftāḫu 'l-ferec
- 3 Kim ki olur Hā'a teslîm
Kendi emîn albî selîm
Hep meskeni dāru'n-na'îm
Ol sen de hemān müstaîm
Eş-şabru miftāḫu 'l-ferec

93 [63]

1 "Sabır sıkıntuların anahtarıdır." Aclûnî, *Keşfü 'l-hafā*, II, 23.

4 Faḥr-i cihāndur Muşţafā
Şīr-i Ḥudādur Murţazā
Ḥasen Ḥüseyn ile Zehrā
Şabr ile buldılar şafā
Eş-şabru miftāḥu 'l-ferec

5 Cümle nebiyy ü mürselīn
Evliyā' ile müttakīn
‘Umūm meşāyih vāsilīn
Teslīm olup Ḥaḳḳ'a yakīn
Eş-şabru miftāḥu 'l-ferec

6 Rızḳuñ içün çekme elem
Rezzāḳuñ Ḥaḳdur yeme ğam
Ḥudā kāfidür ol ḥurrem
Elbet ider bir gün kerem
Eş-şabru miftāḥu 'l-ferec

7 Tekyeler sedd oldı ise
Ḳapusı bend oldı ise
Zikru'llāh redd oldı ise
Şabır şamed oldı ise
Eş-şabru miftāḥu 'l-ferec

8 Zıkr eyle Hakk'ı her nefes
Halkdan ümmidini kes
Hakdur bize feryād-res
Allāh bes bākī heves
Eş-şabru miftāhu 'l-ferec

9 'Usrūñ sonu yessir imiş
Kur'an'da Hak böyle dimiş
Habl-i metīne pek yapış
İtme şaķın āh u sūziş
Eş-şabru miftāhu 'l-ferec

10 Allāh kāfi Şemsī saña
Kerem ider Āl-i 'Abā
Mısrī mu'īnūñ da'imā
Gelür elbet feyz-i Hudā
Eş-şabru miftāhu 'l-ferec

94

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Kıl tefehhüm gerçi vardur sende kıymet-dār-ı genc
Anı elde itmek için çekme be-gāyetle renc

- 2 H̄amse-ī ḥazrāt nedür bil seyr idüp eyle sülük
Sırr-ı mi‘ rācdur namāzı añla vaḫti çünki penç
- 3 Kılıdan ince hem kılıcdan oldı keskin bu tarīḫ
Eylesün tevfiḫ Hudā zirā bu yol oldı turunç
- 4 Hangi esmā mazharīdür ol şifātla ḥaşr olur
Sa‘y idüp nazīr iderse olmuyor aḫ levn-i zenc
- 5 Şemsi-i Mışrī der-i Āl-i ‘Abā’da ol muḫīm
Çünki erbāb-ı tevellāya o dergāhdur sipenc [64]

ḤARFÜ’L-ḤĀ

95

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 H̄aḫḫ’a tefvīz-i umūr it bulmaḫ istersen felāḫ
Gir tarīḫ-i Ehl-i Beyt’e olasuñ ehl-i şalāḫ
- 2 Kim ki aḫlāḫ-ı İlähī ile olsa muḫtaşıf
Zāhir ü bāḫın bulur ḫalbinde dā’im inşirāḫ
- 3 Evliyā’-i Ehl-i Beytdür evliyā’-i Kird-gār
Onlara ḫavf ü ḫüzün yoḫ ḫalpleri her dem ferāḫ

- 4 Bil tevellāyla teberrā sırrını erkān budur
Salikine ḥubb-i fi'llāh buğz-ı fi'llāhdur cenāh
- 5 Şemsi-i Mıṣrī olanlar dāhil-i Āl-i ' Abā
Zulmeti nūra mübeddel oldu gicesi şabāh

96

Tahmīs-i Ḥazret-i Pīr-i Nutk-ı Mıṣrī, *Kuddise sirrahu'l-āli*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Dest-i kudretten içersen nāb-ı rāh
Ruhuña elbet eser Ḥaḳ'dan riyāh
Baḥş-i ' aşḳ ol dem saña olur mubāh
İster iseñ olasın ehl-i felāh
Kulluk eyle bi'l-ğadāti ve'r-revāh
- 2 Bilmiyor aḥvāl-i evlāsın gelen
Söyleyemez ḥālını ğayba giden
Zevḳ-i ma' nāyı bulur ' uzlet iden
Dünya ile bağlanup kalmak neden
İstemez misin ki bulasın necāh
- 3 Bāb-ı Ḥaḳ'dur mü'mine dārü's-selām
Şāfi' idür Ḥazret-i Faḥrū'l-enām
Tābi' i Āl-i ' Abā'dur şād-kām
Nefs ü şeytāndan emīn olma müdām
' Ādetüñ olsun gice gündüz şalāh

4 Saña mürşid zāt-ı Peygamber gerek
Hādī vü Mehdī ‘ Alī Ḥayder gerek
Mişl-i Kerrār yoldaşuñ şafder gerek
Yola gidersen saña rehber gerek
Hem yanuñda düşmene lâzım silâh [65]

5 Ehl-i Beyt’üñ yolıdur a‘ le’s-sübül
Meclīs-i ‘ irfāna gir ol sende gül
Dest-i Ḥayder’den içüp bir cur‘ a mül
Zıkr-ile tevḥīde irerse gönül
Ma‘ rifetle bula şadruñ inşirāh

6 ‘ Aşq-iledür ‘ arifānuñ ‘ umdesi
Şevk-i cānān ile ağlar dīdesi
Bilinür ol demde vaḥdet ḥurdesi
Açılup gönli gözinüñ perdesi
Ḥayretüñde eylesin çok şıyāh

7 Her kimüñ dil-ḥānesi ‘ aşkla ṭola
Vaḥdet ehli baḳmayor şağ u şola
Mā-sivāyı terk iden Ḥaḳḳ’ı bula
Ḳamu müşküller yanında ḥall ola
Cümle yañlış işlerüñ ola şıḥāh

8 Eylemez erbāb-ı tevḥīd keşmekeş
Ehl-i tevḥīde bulunmaz başka eş
Maḥv olan tevḥīd-i şırfda Mısrī-veş
Göresin toğmaz tolanmaz bir güneş
Gicesi yok dā'imā olmuş şabāh

9 Vird-i tevḥīd ister iseñ gel bağa
Dā'imā sa'y eyle gelmez turmağa
'Arif ol da bakma Şemsī yasağa
Ey Niyāzī dost iline uçmağa
Her kelāmuñ oldu nurdan bir cenāh

97

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Şadrımı eyle feraḥ-yāb ḳalbime vir inşirāh
Mazhar-ı luṭf-ı 'ināyet eyleyüp ḳıl infirāh
- 2 Sū'-i aḥlāḳdan İlähī ḥıfz idüp luṭf it beni
Şāḥib-i ḥüsn-i şiyem ḳıl olayım ehl-i şalāh
- 3 Lüṭfuña na'ıl olanlar oldu aşḥāb-ı kemāl
Her iki 'ālemde onlar buldılar fevz ü felāh
- 4 Enfüs ü āfāḳdan āgāh ile 'irfān şāhibi
Sen ledünne āşinā ḳıl dilde olsun infitāh

- 5 Şemsi-i Mıṣrî kuluñdur senden istirhām ider
Şems-i ma'nā toĝa albine ola rūṣen-i Őabāḥ [66]

ARFÜ'L-Ā

98

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Feyz-i a'a mazhar olmak ister isen ey mürīd
Sıd-ile diñle kelāmım cān u dilden tut Őimāḥ
- 2 Mā-sivāyı eyle iḥrāc albūñi taḥhīr idüp
Sū'-i aḥlākdan tamamen eyleye gör insilāḥ
- 3 Nokta'-i tevḥīdi gör āfā-ı enfüsde hemīn
Olmadı cevfinde albeyn itme sen de Őāḥ Őāḥ
- 4 Feyz-i a'a yok tenāhī himmetün 'ālī idüp
Mazhar-ı tām olmaĝa sen ĝayret idüp olma māḥ
- 5 Şemsi-i Mıṣrî ḥaıat sırrını fāŐ eyleme
Nā-ehilden sala anı eyle dā'im ittisāḥ

Tahmīs-i Nutq-ı Hāzret-i Pīr, *Ḳuddise-sirruhū'l-münīr*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Vaḥdeti bil ḳalbüni itme dü-şāḥ
Nefsüni bilmege sa' y it olma māḥ
İtmesün meşgöl seni kāşāne kāḥ
Ey ḳarındāş bir sözüim var tut şımāḥ
Zikre meşgöl ol şaḳın olma ırāḥ
- 2 Ehl-i tevḥīdüñ yolu Ḥaḳḳ'a gider
Zikre vānī olmadan eyle ḥazer
Çünki tevḥīd zulmet-i ḳalbi siler
Kim ki zikre gice gündüz sa' y ider
Nūrı göñlünde idiser irtisāḥ
- 3 Şāh-rāh-ı Muştafādur toğrı yol
Kime kim mürşid ola zevcü'l-Betül
Dergeh-i Ḥaḳ'da olur elbet ḳabül
Şol göñülde kim devāma ire ol
İRmez anuñ sīretine infisāḥ
- 4 Ḥaḳ yolınuñ zilleti ' izzet olur
' Aşḳ yolınuñ zaḫmeti raḫmet olur
Çünki ' aşḳuñ ğāyesi vuşlat olur
' Aşḳa düşüp raḫatı miḫnet olur
Derd-i yār ile ider dā'ım şurāḥ

- 5 İkilikden kim ki albini sile
emsi-i Mırĩ olur Ha'la bile
Sırr-ı tevid gelmiyor al dile
Ey Niyzi 'kibet ol yr ile
Vadet ider varlı olur insilh [67]

HARFÜ'D-DL

100

Bery-ı Nazire '-i Cenb-ı Pr

F' iltn F' iltn F' iln

- 1 Sıd-ile Ha'a ezelden eyledm
İ' teade ya' teidu i' tikd
- 2 İtdm anu lufına ben bhesiz
İ' temede ya' temidu i' timd
- 3 Eylerem her vechle anu lufına
İstenede yestenidu istind
- 4 Tafil idpl-i ' Ab'y klup
İctehede yectehidu ictihd

5 Ğubb-ı MuĞammed ‘Ali’de itmişem
İnferade yenferidu infirād

6 Ŗemsi-i Mıŝrī Rasūl’e eyledüm
İnķayede yenķayidu inķiyād [68]

101

İstirhām

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1 Vādi’-i Ğayretde Ğayrān olmuşam yā Rab meded
Nefsimüñ rāhında pūyān olmuŝam yā Rab meded

2 İntizār-ı luĞf-ı iĖsānuñla Ğālim pek Ğazīn
Āteŝ-i ‘aşķuñla sūzān olmuŝam yā Rab meded

3 Olmasa feyzuñ resā kimden baña dermān olur
Ben sezā-yı luĞf-ı iĖsān olmuşam yā Rab meded

4 Farķı cem‘ i farķ idivir olmayam mağrüm-ı feyz
Ben mey-i vağdetle sekrān olmuşam yā Rab meded

5 Ehl-i Beyt-i Muŝafā’nuñ ‘aşķına luĞf it baña
Āh Ğarīķ-i bağr-i ‘iŝyān olmuşam yā Rab meded

- 6 Şemsi-i Mıṣrî'ye keşf it bu ḥaḳîḳat sırrını
Tâlib-i 'ilm ile 'irfân olmuşam yâ Rab meded

102

Niyâz ez-Rabbi bi'-Enbâz, 'Azze şânüh

11 Heceli

- 1 Eylerem Allâh dâ'ima seni yâd
Rûz u şeb senüh 'aşkuñ ile feryâd
Nûr-ı ḥubbuñ ile ḳalbimi âbâd
Eyle lütfuñ ile ben kulunı şâd
- 2 Ba' iş-i ḥilḳat olmuş maḥabbet
Muḥibb olan olur ehl-i sa' âdet
Şerî' at tarîḳat sırr-ı ḥaḳîḳat
Münkeşf eyle baña olayım irşâd
- 3 Mürşidümdür benim Zât-ı Peyamber
Hidâyet rehberümdür Cenâb Ḥayder
Bâb-ı niyâzda ṭurmuş bu 'abd-i aḥḳar
Eyle dâ'im Rabbim feyzimi müzdâd
- 4 Muvaffaḳ eyle idem nefis tezkiye
Ḳalbimi taşfiye rûhı taḥliye
Müdevver itme fetḥ it beni tesliye
Feyz-i başta taḥvîl ḳıl yolum küşâd

253

- 5 Sevgili Habībūn Muṣṭafā ḥaḳḳı
Veliyyü'l-evliyā Murtaẓā ḥaḳḳı
Enbiyā evliyā esfiyā ḥaḳḳı
Şemsi-i Mıṣrî'yi eyle pür-murād

103

İstimdād-ı be-Cenāb-ı Ferd-i Vāhid, *Celle celālüh*

Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Cürmüm benim bî-^ç ad ü ḥad itme ḳapuñdan beni red
Ey Vāhid-i Ferd ü Eḥad senden olur baña meded
- 2 Nefsime ḥākim olmadım itdügim nādim olmadım
Dīnime ḥādım olmadım senden olur baña meded
- 3 Gerçi günāhım çoḳsa da ^ç amāl-i ḥayrım yoḳsa da
Ortalıgım maşduḳsa da senden olur baña meded [69]
- 4 Hiç kimseden yoḳdur vefā Rabbim baña senden ^ç atā
Ümid-varım ben dā'imā senden olur baña meded
- 5 Sensün bize bizden yaḳın her demde ol baña mu^ç in
Feyzünle eyle kām-bīn senden olur baña meded

- 6 Lütüfña nisbetle günâh zerre degil yok iştibâh
Kesmez ümîd bu rû-siyâh senden olur baña meded
- 7 Şemsi-i Mışrî dîl-ğazîn lütüfñ diler her ins ü cîn
Âl-i ‘ Abâ haqqı için senden olur baña meded

104

Recâ ez-Cenâb-ı Kibriyâ, *Celle şânüh* *

- 1 Muştafâ için Murtażâ için yâ Hudâ meded
Hadîce Fâtımâ Hayrû’n-nisâ için yâ Hudâ meded
- 2 Hasen zeki Hüseyñ şehîd-i Kerbelâ için kerem
Eyle Zeyne’l-‘ abâ için yâ Hudâ meded
- 3 Muhammed Bâkır’uñ hürmeti-çün luğ eyle bize
Şâdığ u Mûsa ‘ Ali Rızâ için yâ Hudâ meded
- 4 Nağî vü Tağî ‘ Askerî’ye bağışla bizi sen
Mehdî-i şâhib-livâ için yâ Hudâ meded
- 5 Eyle kabûl ‘ arz-ı merâmımı itme red
Hürmet-i cenâb-ı Âl-i ‘ Abâ için yâ Hudâ meded

* Bu manzumenin vezni problemlidir.

- 6 On dört mā' şūm pāk-i 'ālī nejād için
Bedr-i vāhid-i şehidān-ı Kerbelā için meded
- 7 Cemī'-i enbiyā vü evliyānuñ hürmeti-çün amān
Eyle Şemsi-i Mışrī'ye Hudā için yā Hudā meded

105

Na't-ı Şerīf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 'Abd-i 'āşī pür-günāhım yā Rasūle'llāh meded
Ehl-i 'işyān rü-siyāhım yā Rasūle'llāh meded
- 2 Şāhib-i luṭf-ı keremsün şāfi'-i cümle ümem
Yok bu bābda iştibāhım yā Rasūle'llāh meded
- 3 Zēn ü 'işyānum keşīrdür cürmüme yokdur 'aded
Sizsünüz ancak penāhım yā Rasūle'llāh meded
- 4 İtme redd Āl-i 'Abā'nuñ haqqı-çün eyle kabül
Nezdünüzde cāy-gāhım yā Rasūle'llāh meded
- 5 Rūz-ı maşşerde şefī' ol Şemsi Mışrī bendeñe
Lütfuluzdur 'izz ü cāhım yā Rasūle'llāh meded [70]

İstimdād ez-Faḥr-i Kā'ināt, 'Aleyhi ve ālihi efḍalü's-şalavāt

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Hâlimiz oldu perişân yâ Rasûle'llâh meded
Kıl bize lütf-ile iḥsân yâ Rasûle'llâh meded
- 2 Ümmet-i bî-çäreñe sen gel yetiş eyle kerem
İt dil-i maḥzûnı şādân yâ Rasûle'llâh meded
- 3 İktidârım yok benim seyr-i sülûkde 'âcizem
Bulayım feyzüñle 'irfân yâ Rasûle'llâh meded
- 4 Sen şefî'u'l-müznibînsün 'âleme rahmet-resâ
Her dü-'âlemde nümâyân yâ Rasûle'llâh meded
- 5 Lütfuña mazhar kılup talḥîf idüp itdün kerem
Şemsi eyler 'arz-ı şükrân yâ Rasûle'llâh meded
- 6 Zikr-i cehrîden bizi men' itdiler oldık ḥazîn
Gözlerimiz oldu giryân yâ Rasûle'llâh meded
- 7 Her mübârek giceyi iḥyâ iderdük 'aşk-ile
Na' t-ı pākün bizde burhân yâ Rasûla'llâh meded

- 8 Tekyemiz mesdūd ma‘nen mād̄deten oldı ħarāb
Terk olındı zıkr-i Yezdān yā Rasūle’llāh meded
- 9 Tekyeler sed türbeler bend hep şoyuldu cā-be-cā
Evliyālar oldı pinhān yā Rasūle’llāh meded
- 10 Ğayretu’llāhuñ zuhūrı nerdedür imhāl yeter
Yaķıyor bizleri hicrān yā Rasūle’llāh meded
- 11 ‘Aşķ ile zıkr-i İlāhī eyler idük biz semā‘
Olmuşuz şevķ ile sūzān yā Rasūle’llāh meded
- 12 Ğayder u Zehrā vü Şıbteyn ‘aşķına eyle ķabūl
Şemsi-i Mışrı’yi her ān yā Rasūle’llāh meded

Medħ-i Şāh-ı Velāyet, Kerreme’llāhu veche

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Cümle ebvāb oldı mesdūd bāb-ı vālāñdur küşād
Ol ķāpūdan dāħil olmaķdur baña ancaķ murād
- 2 Sen ķabūl eyle recāmı nūr-ı Ğaķ’suñ yā ‘Alī
Eyle ihyā lütfuñ ile ķalb-i maħzūnımı şād

- 3 İtmişiz *ḳālū belā* ‘da seni ikrār yā imām
Mebde’im oldı maḥabbet anadur elbet me‘ ād
- 4 Tā ezelden āl ü evlād-ı Rasūl’e bendeyem
Toldı ḥubb-ı Ehl-i Beyt’le ḥamdü-li’llāh kim fu’ād
- 5 Rāh-ı Mıṣrī’den iriş sen bāb-ı ḳurbāya hemān
Anlara mensūb olundur Şemsi-dīn ehl-i su‘ ād [71]

108

Niyāz ez-Şīr-i Ḥudā , ‘ *Aleyhi’s-selāmu’llāhi’l-evfā*

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 ‘ İnd-i Ḥaḳ’da muḥteremsün yā ‘ Alī senden meded
Şāḥib-i luṭf-ı keremsün yā ‘ Alī senden meded
- 2 Vāriş-i Zāt-ı Peyāmbere bāb-ı ‘ ilm-i Aḥmedī
Menba‘-ı ‘ ilm ü hikemsün yā ‘ Alī senden meded
- 3 Şıdḳ-ile itse nidā sırruña ol dem irişür
Dāfi‘-i şerr ü elemsün yā ‘ Alī senden meded
- 4 Ḳāsim-i nīrān ü cennetsün buyurdı Muştafā
Ḥākim-i cümle ümemsün yā ‘ Alī senden meded

- 5 Şemsi-i Mıṣrî kuluñdur eyle mazhar lütfuña
Muḥsin-i feyz ü himemsüñ yâ ‘Alî senden meded

109

İstirhām ez-Emîrû'l-Mü'minîn, ‘Aleyhi selāmu’llāhi’l-meliki’l-mu‘în

5 Heceli

- 1 Seyyid ü sened
Bize mu‘ temed
Amān itme redd
Yâ ‘Ali meded
- 2 Şāhib-keremsüñ
‘Ālî-himemsüñ
Ḥaḳḳ’a maḥremsüñ
Yâ ‘Ali meded
- 3 Nūr-ı Ḥudā ’suñ
Şāh-ı velāsuñ
Medḥe sezāsuñ
Yâ ‘Ali meded
- 4 Sırr-ı İlāhsuñ
Bize penāhsuñ
Şāhlara şāhsuñ
Yâ ‘Ali meded

5 ‘Alīm ü dānā
Semi‘ u bīnā
Luṭf it dā’imā
Yā ‘Alī meded

6 Bābuñda muḫīm
Ḥālimi‘ alīm
Kerem yā Kerīm
Yā ‘Alī meded

7 Cānıma cānsuñ
Cāna cānānsuñ
Şems-i tābānsuñ
Yā ‘Ali meded

8 Bendeyem bende
Ġayet şir-mende
Ümidim sende
Yā ‘Ali meded

9 Vāriş-i Rasūl
Hem-ser-i Betūl
İt beni ḳabūl
Yā ‘Ali meded

- 10 Daḥīlem daḥīl
Sizsūñiz delīl
Maḥbūb-ı Celīl
Yā ‘ Ali meded
- 11 Vālid-i Şıbṭeyn
Ḥızr u Zū’l-ḳarneyn
Merace’l-baḫrayn
Yā ‘ Alī meded
- 12 Mu‘īnü’l-Enbiyā
Emirü’l-evliyā
Sensūñ piş-vā
Yā ‘ Alī meded
- 13 Mışrī Şems-i dīn
Bābuñda mekīn
Eyle kām-bīn
Yā ‘ Ali meded
- 14 Be-ḫaḳḳ-ı Ḥudā
Nūr-ı Muştafā
Ḥürmete Zehrā
Yā ‘ Ali meded

Mersiye**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Tāzelensün yāremiz olsun yine mātem cedīd
Öyle kim rüz-ı kıyāmetden 'alāmetler bedīd
- 2 Bu muḥarrem māhı idi hem daḥī 'aşrında āh
Kerbelā şahrāsına cem' oldı biñlerle Yezīd
- 3 Nūr-ı çeşm-i Muşafā vü Murtażā Ḥayrū'n-nīsā'
Pādişāh-ı dü-serādur Ḥazret-i Şāh-ı Şehīd [72]
- 4 Bilmeyüp ḳadrini anuñ itdiler zulmen şehīd
Eylediler çok cefālar ol Yezīd ibn-i pelīd
- 5 Cān u dilden la'net it sen ḳavm-i Süfyān'a mūdām
Şemsi-i Mışrī dilersenñ olasuñ ḳadrī sa'īd

Medḥ-i Āl-i 'Abā, 'Aleyhimü's-selām**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Ḳaṭ' -ı ümīd it ḡayrdan Ḥaḳḳ'a eyle i' timād
Feyz-yāb olmaḳ dilersen ḳıl Ḥudā 'ya i' tiḳād

- 2 H̄amse-i Āl-i ‘ Abā’dur mültecā-yı ins ü cān
Şüphe-siz anlar şefi‘dür kim iderse inkiyād
- 3 Feyz-i H̄aqq’a mazhar olmak isteyenler dā’imā
Eylesün her vech-ile bāb-ı ‘ Alī’ye istinād
- 4 H̄ilkat-i eşyaya bā’iş H̄azret-i Āl-i ‘ Abā
Kıl tevessül olmak isterseñ cihānda ber-murād
- 5 Şemsi-i Mışrī muhibb-i h̄anedān-ı Muştafā
Kim olursa gıtdüğü yoldur anuñ rāh-ı sedād

112

Mine’t-Taşavvūf

Mefā’ ilün Mefā’ ilün Mefā’ ilün Mefā’ ilün

- 1 Bütün maḥlūkı Allāh’uñ olurlar kendüye ḥamid
İderler ḥālikı taqdīs eger fāsık eger zāhid
- 2 Cemī‘ eşyā ider H̄aqq’ı lisān-ı ḥāl ile tevḥīd
Delīlim āyet-i K̄ur’ān H̄adīş’dür kavlime şahid
- 3 Bilürler ‘ arifān ancak bu sırrı söylemek olmaz
H̄udā -yī Ekber’e dā’im olurlar kâ’ināt sâcid

- 4 ‘ Ayān iken bütün ‘ âlemde şun‘ -ı Hâzret-i Yezdân
Başiretsiz olan görmez bu hâli kendüye ‘ â’îd
- 5 Cemâl-i Muṭlâḳ’a ḫayrân olanlar Şemsi-i Mışrî
Görirler Hâḳḳ’ı eşyâdan eger zî-rûh eger cāmîd [73]

113

Mine’t-Taşavvuf

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 ‘ İlm-i eşyaya vuḳūfdur sırr-ı tevḫîdden murâd
Vaḫdeti keşretde bulmaḳ oldı tefrîdden murâd
- 2 ‘ İlm-i furḳân sırr-ı Ḳur’ândur ledünnî dinilen
Hikmet-i âfâḳ u enfüs oldı tecvîdden murâd
- 3 Devr-ile geldi cihâna cümle eşyâ ser-te-ser
Her maḳâma oldı nisbet *leys-i tecdîd* den murâd
- 4 Hâḳ muḫîtdür kâ’inâtı her şeye olmuş ḳarîb
Hep cehâlet oldı ta‘ zîb ile teb‘îdden murâd
- 5 Ḳahr ü lütf-ile celâl ü geh cemâldür görinen
Şemsi-i Mışrî her anda işte tes‘îdden murâd

Medh-i Sulţān Veled, *Ķuddise sirruh*

Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Bāb-ı kabūli itme sed
Dergāhe geldim kıılma red
Bīçāreyem eyle meded
Yā Ķazret-i Sulţān Veled
- 2 Bū Bekr-i Ķayder neslisün
Monlā-yi Rūmuñ teclisün
Faḡreyle sen de ḡaḡlısuñ
Yā Ķazret-i Sulţān Veled
- 3 Ey nūr-ı çeşm-i vāşilīn
Ve'y ‘ārif-i ‘ayne‘l-yaḡīn
Sırr-ı celīl Şemsi’-i dīn
Yā Ķazret-i Sulţān Veled
- 4 Şemsiḡ ḡaḡīḡat pertevī
Müşkil-küşā-yı Meşnevī
Mülk-i fenānuñ ḡüsrevī
Yā Ķazret-i Sulţān Veled

5 Sensũñ saḥāvet ma‘ deni
Sensũñ kemālāt maḥzeni
Tūr-ı tecellī eymeni
Yā Ḥazret-i Sulṭān Veled

6 Ey ‘ārifānuñ serveri
Ve’y ‘āşıkānuñ rehberi
Meydān-ı ‘aşquñ şafderi
Yā Ḥazret-i Sulṭān Veled

7 Ey şāhib-i ‘ilm ü ḥikem
Medḥinde ‘ācīzdür ḳalem
Mümkin mi vaşfuñ eyleyem
Yā Ḥazret-i Sulṭān Veled

8 Ey dāḥil-i bezm-i vişāl
Ve’y şāhib-i mecd ü kemāl
Cem‘ oldı sende ḳāl ü ḥāl
Yā Ḥazret-i Sulṭān Veled

9 Şemsi-i Mışrı’ye delīl
Dergāhuña oldı daḥīl
Bī-çāreye ol sen delīl
Yā Ḥazret-i Sulṭān Veled [74]

Niyâz der-Ziyâret-i Abdâl Murâd

Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Döndürme maḥrûm eyle şâd
Yâ Ḥâzret-i Abdâl Murâd
Himmat idüp eyle dâd
Yâ Ḥâzret-i Abdâl Murâd
- 2 Geldim ḳapuña 'aşḳ ile
İtdüm ziyâret şevḳ ile
Tevḥîdi bildüm zevḳ ile
Yâ Ḥâzret-i Abdâl Murâd
- 3 Bâb-ı velîdür bâb-ı Ḥâḳ
Lütf eyleyüp ḫâlîme baḳ
'İlm-i ledünden vîr sebaḳ
Yâ Ḥâzret-i Abdâl Murâd
- 4 Lütfuñ gören bi-ḫadd ü 'ad
Geldim ḳapuña itme red
Feyzim ḳapusın ḳılma sed
Yâ Ḥâzret-i Abdâl Murâd

- 5 Şemsi-i Mıṣrî dâ'imâ
Bâb-ı velîye ilticâ
Eylel niyâz şubḥ u mesâ
Yâ Ḥazret-i Abdâl Murâd

116

Dîgeri

Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Feyzünle eyle ber-murâd
Yâ Ḥazret-i Abdâl Murâd
Lüṭfuñla kııl sen beni şâd
Yâ Ḥazret-i Abdâl Murâd
- 2 İtdüm ziyâret ben seni
Maḥrûm döndürme beni
Eyle kerem lüṭf-ı ğanî
Yâ Ḥazret-i Abdâl Murâd
- 3 Eyle sülûkumda meded
Bulsun dilim feyz-i şamed
Ol Şemsi'ye sen mu' temed
Yâ Ḥazret-i Abdâl Murâd

4 Maḥrūm olmaz seni zā'ir
Dil ḥānesi olur ṭāhir
Zāhir ü bāṭın feyz bulur
Yā Ḥazret-i Abdāl Murād

5 Şemsi-i Mıṣrī meşhedüñ
İtdi ziyāret merḳadüñ
Bıraḳmasın anı yedüñ
Yā Ḥazret-i Abdāl Murād

117

Medḥ-i 'Alī 'Alīyyü'l-ḳadr, 'Aleyhi's-selāmu'llāhi'l-muḳtedir*

1 İtme ḳapūñı baña sed
Mürüvvet senden yā 'Ali meded
Eyle ḳabül ḳılma red
Mürüvvet senden yā 'Ali meded

2 Nūr-ı hidāyet sensüñ
Şāh-ı velāyet sensüñ
Baḥr-ı semāhat sensüñ
Mürüvvet senden yā 'Ali meded

116 [74]

4 Müellif, mısra'ı şı şekilde yazmıştır. "Bulur feyz bāṭın ü zāhir". Vezin tamiri yapılarak mısra yukarıdaki şekilde yazılmıştır.

117 [74]

* Bu manzumenin vezni problemlidir.

3 Nāşır-ı dīn-i mübīn
Vāşī-i Resūl-emīn
Vālid-i Şıbteyn-güzīn
Mürüvvet senden yā ʿ Ali meded

4 Bāb-ı şehir-i ʿ ulūmsuñ
Dād-res-i mazlūmsuñ
Her vech-ile ma ʿ şūmsuñ
Mürüvvet senden yā ʿ Ali meded

5 Şemsi-i Mışrī kerem
İster senden lütf u himem
Feyzūñle eyle müntenem
Meded mürüvvet yā ʿ Alī meded [75]

118

Niyāz-ı Mücrimāne

Fā ʿ ilātün Fā ʿ ilātün Fā ʿ ilātün Fā ʿ ilün

1 Yā İlahī yok şerīkūñ birsūñ itdüm i ʿ tiķād
Bāţın ü zāhirde sensūñ Rāzik u Rabbü'l- ʿ ibād

2 Beklemem hiç kimseden lütf u kerem rızķ u ni ʿ am
Lütf u ihsānuña ĩmān eyledim ben i ʿ timād

271

- 3 ‘Aczimi ben i‘tirāf itmekdeyim her dem saña
Mā-sivāyı sen çıkar ḥubbüñle pür olsun fu’ād
- 4 Gerçi cürmüm bî-nihāyetdür faķat kesmem ümīd
‘Afv ü ğufrān nām-ı Ğaffār’uña kıldım istinād
- 5 Ḥadd ü ḥaşra gelmiyor ‘iṣyānumuñ yok ğāyesi
Hep günehkârlardan itdi ‘abd-i ‘āciz infirād
- 6 Kaṭre olmaz bu günāhım raḥmetüñ deryasına
Maḥv olur deryā-yı ğufrānuñda zenb-i bî-‘adād
- 7 Şemsi-i Mıṣrî kuluñdur cürm ü ‘iṣyānı keṣir
Ḥürmeten Āl-i ‘Abā ‘afvuñla eyle ber-murād

Recā-yi Dervişāne

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 İlāhī feth idüp ḳalbim beni feyzüñle ḳıl irşād
Ḳapandı ḳaldı dil maḥzün aman lüṭfuñ ile it şād
- 2 Benim müşkillerim çoḳdur gerek zāhir gerek bāṭın
Tecellī eyleyüp feth it ola göñlüm benim ābād

- 3 Sevâddan pāk idüp albim tecelliyyāta lāyık ıl
Başiret gözümü aç kim gele vadet gide ezdād
- 4 Ne sırdur *eynemā küntüm* ne ma‘ nā *semme vechu’llāh*
Baña bildür nedür nükte ‘ *araf*’den olayım dil-şād
- 5 Senüñ mabüb-1 zī-şānuñ olan Āl-i ‘ Abā’ dan ben
Şefā‘ at isterem rüz-1 haşirde ideler imdād
- 6 Be-a-1 Amed-i Mamūd be-nür-1 Hayder u Zehrā
Bağışla Zāt-1 Şıbteyne be-sırr-1 süre nūn u şād
- 7 Tecelliyyāt-1 esmā vü şıfāt ü zāta mazhar ıl
Dilerseñ ‘ abdüñe isān idersüñ dürlü isti‘ dād
- 8 Senüñ bābuñda bir ‘ aciz zelīlim lütfuña mutāc
‘ İnāyātüñ baña kāfī ki sensüñdür kerem-mu‘ tād
- 9 Meded Allāh beni Āl-i ‘ Abā’ nuñ aı-ün ‘ afv it
Deyu bu Şemsi-i Mışrī ider maşer günü feryād [76]

Mine't-Taşavvūf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Müfredāt itdi terakküb kâināt buldı vücūd
Herkes[ün] isti'dādı miqtarınca oldı müstefīd
- 2 Zümre-i ebrār na'īme girdi füccār dūzağa
Münkir ü kâfir şaķīdür oldı mü'minler sa'īd
- 3 Fırķa'-i ahyār behiştde buldılar zevķ u hayāl
Fırķa'-i eşrār sa'īrde oldılar Hāķ'dan ba'īd
- 4 Zāhir ü āfāķda mer'ī sırr-ı bāṭın enfüsi
Hāline rāzı olup ḥalķ şākir-i Rabb-i vaḥīd
- 5 Birbirine nisbetendür zevķ-i cennetle 'azāb
Küll-i ḥizbin āyetinden münfehim va'd-i va'īd
- 6 Cennet-i 'irfāna dāḥil oldı tevḥīdi bilen
Vuşlat-ı cānāna irdi giydiler lebs-i cedīd

120 [76]

1 Herkes isti'dādı: Herkes[ün] isti'dādı, M.

5 münfehim: anlaşır

'Her fırka', 30/Rum: 32

- 7 Kahr u lütfi bir bilen ağıyar u yāri bir görür
Oldı mevcūdāt ‘umūmen Vech-i Muṭlaḳ’dan bedīd
- 8 Dāhil-i Āl-i ‘Abā olsun ki ‘irfān isteyen
Ol ḳapudan olunur bī-şübhe Mevlā’ya resīd
- 9 Şemsi-i Mıṣrī sivāyı terk iden her kimsenüñ
Gicesi ḳadr u berātdur gündüzi nevrüz u ‘īd

121

Na‘t-ı Şerīf

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 *Raḫmeten li’l-‘ālemīn*’sün yā Rasūle’llāh meded
Sen *şefī‘u’l-müznibīn*’sün yā Rasūle’llāh meded
- 2 Hāḳ Te‘ ālā’nuñ Rasūli sevgili maḫbūbusuñ
‘İnd-i Hāḳ’da nāzenīnsün yā Rasūle’llāh meded
- 3 Enbiyā senden şefā‘ at isteyorlar şübhesiz
Sen imām-ı mürselīnsün yā Rasūle’llāh meded
- 4 Bā‘iṣ-i İcād-ı ḫilḳatdür vucūd-ı aḳdesuñ
Kenz-i maḫfiye emīnsün yā Rasūle’llāh meded

- 5 Leyle'-i Mi'râc'da da'vet eyledi Allâh seni
Hâk' a ma'hibûb-ı güzînsûn yâ Rasûle'llâh meded
- 6 Her neyi ma'şûd iderseñ redd olunmaz ma'labuñ
Müznibîne sen mu'însûn yâ Rasûle'llâh meded
- 7 *Ķâbe kavseyn* 'den ge'çüp kılduñ *ev ednâ*'da ma'kâm
Hâk-ile va'hdet-nişînsûn yâ Rasûle'llâh meded
- 8 Her ne vardur hep senüñ-çün halk olındı mümkinât
Nûr-i Rabbü'l-'âlemînsûn yâ Rasûle'llâh meded
- 9 Mâ vü tîn beyninde iken Âdem olduñ sen nebî
Evvelîn ü âhîrînsûn yâ Rasûle'llâh meded
- 10 *Lî-ma'a'llâh* hâlvetî ancağ saña muhtaşş olup
Vâkıf-ı sırr-ı yakînsûn yâ Rasûle'llâh meded [77]
- 11 Mazhar-ı esmâ vü ef'âl ü şîfât u zâtsuñ
Sen ki tâcu'l-'ârifînsûn yâ Rasûle'llâh meded
- 12 Olmuşum irşâd-ı Mısrî'yle muhibb-i hânedân
Sen penâh-ı Şemsi-dînsûn yâ Rasûle'llâh meded

İlticâ' vü Niyâz

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Ente 'avnî yâ Rasûle'llâh meded
Yâ Hâbîbe'llâh 'aleyke'l-mu' temed
- 2 Yâ Nebîye'llâhi kün lî şâfi'an
Ente va'llâhi şefî'-i lâ-türad
- 3 Bâ' iş-i hilkat Cenâb-ı Aķdes'ün
Oldı maĥbûb-ı güzîn ĥayy u ferd
- 4 Yâ Rasûle'llâh kerem kıl bendeñe
Luţf u feyzün ile olam behre-mend
- 5 Sen şefî' olmazsan ol dem ĥâlime
Cümle maĥlûķât olurlar rişte-mend
- 6 Sen tavassuţ itmez iseñ şübhesiz
Feyz-i Ĥaķ'dan kimse olmaz sūd-mend
- 7 Sen yetiş imdâda ey Fahr-i rusül
Olmuşam bu şeb ĥapuñda mest-mend

- 8 Bu niyāzi ‘aşk ile yād eyledi
Bu gice rü’yāda ‘āciz derd-mend
- 9 Raḥmeten li’l-‘ālemīnsin ol şeffī‘
Ḥürmet-i Āl-i ‘Abā-çün itme red
- 10 Muntazırdur lütfuñı eyler ümīd
Şemsi-i Mışrī kapuñda dest-bend

123

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ḥilkat-i ‘ālemden ancaḡ Zāt-ı Peygamber murād
Ente minnī’den ise maḡşad ‘Alī Ḥayder murād
- 2 Efḡalu’l-maḡlūk Muḡammed eşref-i ādem ‘Alī
Anlara ḡubdan rızā-yı Ḥāliḡ-ı Ekber murād
- 3 Birisi zāhir şerī‘at ḡikmeti teblīḡ ider
Birisi bāḡın ḡarīḡat pīr u perver murād
- 4 Nokḡa’-i tevḡīdi tefḡīm eylemekdür çün merām
Bā’-i bismi’llāḡ dimekten şāḡib-i Kevşer murād

122 [77]

10 Ma‘nāda yukarıdaki ilticāyı oḡuyor ve ‘avnen ve meded dir iken ve‘aleyke’l-mu‘temedī niyāz iderken sayḡa iderek söylüyor idim. Uyandım vālidem de gelmişdi. Ferdāsı ‘Arabī ‘ibāreyi naḡārāt olmaḡ üzre şu niyāz-nāmeyi söyledim.

- 5 Bende-yem Āl-i ‘ Abā’ya böyle meşhūr olmuşam
Şemsi-i Mıṣrī dinince oldu bu aḥḳar murād [78]

ḤARFÜ’Z-ZĀL

124

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Salike feyz-i Ḥudā ’dan başka şey ’ olmaz lezīz
Ḥubb-ı Āl-i Muṣṭafā’dan ğayrıyı bilmez lezīz
- 2 Cennetüñ zevḳini ancak zāhidān eyler taleb
‘ Āṣıḳān vech-i Ḥudā ’dan diğeri bulmaz lezīz
- 3 Rü’yet-i dīdār-ı Ḥaḳ’da mest olan ‘ āṣıḳlara
Ol şafā-yı dā’imīden başkası gelmez lezīz
- 4 Zevḳ-i ma‘ nā ḳāl ile elbet bilinmez şübhe yok
Ehl-i ḫāl ‘ irfān sözünden ğayrısın saymaz lezīz
- 5 Şemsi-i Mıṣrī ḫaḳīḳat söyleyenle şoḫbet it
‘ Ārifüñ ḳalbine bundan mā‘ adā ḳalmaz lezīz

Tahmīs-i Nuṭṭ-ı Hāzret-i Pīr, *Ḳuddise-sirruhü'l-münir*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Baña buldur 'aşḳuñ ile sen lizāz
 Ḥayrla istirhāmımı eyle nifāz
 Bābuñı ben me'men itdüm ittiḥāz
 Yā İlāhī saña senden el' iyāz
 Sensüñ āḫir cümlemize müste' āz
- 2 Ḳavl senüñ iḥsān senüñdür şübhe yoḳ
 Rūḫ senüñ reyḫān senüñdür şübhe yoḳ
 'Aşḳ senüñ cānan senüñdür şübhe yoḳ
 Derd senüñ dermān senüñdür şübhe yoḳ
 Derdli ḳullara yine sensüñ melāz
- 3 Zevḳ-i tevḫidüñledür mes' üdumuz
 Vech-i Muṭḻaḳ' uñ bizim ma' büdumuz
 Sırr-ı vaḫdetdür bizim maḳşüdumuz
 Cem' i farḳı eylegil meşhüdumuz
 Cem' -i cem' üñden bize vir iltizāz
- 4 Terki terkdür seni bize buldurur
 'Aşḳınuñ zevḳi dilimi ṭoldurur
 Vuşlatuñdur ağlayanı güldürür
 Zevk-i küllī pādişāhım oldurur
 Bize tevḫidüñ ola dā'im me' āz [79]

- 5 Yā İlāhī derdlüye sensün şabīb
Olmuşum Āl-i ‘ Abā’ya ben münīb
Şemsi-i Mışrī’yi kıılma bī-naşīb
Bu Niyāzī bendeñī itme ğarīb
Eylegil tevḥīd-i şırfda anı şāz

126

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Sū’-i ḥulḳdan eylerem dā’im Ḥudā’ dan isti‘ āz
Māddeten ma‘ nen bize Ḥaḳ oldu ancaḳ müste‘ āz
- 2 ‘ Ālem-i ervāḥda oldum bende’-i Āl-i ‘ Abā
Zāhir u bāṭında anlar bize olmuşdur melāz
- 3 Nefsimün şerrinden itdüm ilticā Allāh’ ıma
Virmese baña hidāyet no’la ḥālim el-‘ iyāz
- 4 Ḥubb-ı Ḥaḳ’ dan ḥubb-ı Peyğamber ile Āl-i Nebī
Ümmete anlar penāhdur oldu dergāhı me‘ āz
- 5 Şemsi-i Mışrī ümīdim kesmezem Ḥaḳ’ dan müdām
İrişür elbette birgün lüṭfi eyler beni şāz

Mine't-Taşavvūf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Hıbb-ı Hâk' dan başka var mı ola bir ni' met elez
Neş'e-i esrâr-ı tevhîd salike elbet elez
- 2 'Âşıkân ancak tecelliyyât-ı Hâk' dan buldı zevk
Anlar için olmuyor hiç ekl ü şürb cennet elez
- 3 Nefsine tâbi' olanlar bulmuyor feyz-i İlâh
Kâzım-ğayz itmez ânun-çün geldi pek hiddet elez
- 4 Mâ-sivâyı terk idüp her kim ki nefsinden geçer
Cümle ezvâk u şafâdan oluyor vuşlat-elez
- 5 Halka nef' i olana dindi hadîşde hayr-ı nâs
'Ârifine gelür Allâh için hizmet-i elez
- 6 Meclis-i ehl-i haqîkat feyz-bağşâyı kılup
Nâdi'-i ehl-i taşavvuf mişli yok şöhet-elez
- 7 Zerreden Şemsi-i Mısrî zevk-i vahdânî bulur
Şübhe yok erbâb-ı 'irfâna olur 'ibret-elez [80]

ḤARFŪ'R-RĀ

128

Temcīd-i İlāhī, *Celle celālüh* *

- 1 Nūru'l-envār Ḥāliḳ-i Keṣṣer Ḥākīm-i maḥşer Allāhu Ekber
Vācid Allāh Mācid Allāh Vāḥid Allāh Allāhu Ekber
- 2 Raḥīm Allāh Kerīm Allāh Ḥalīm Allāh Allāhu Ekber
Ġāffār Allāh Settār Allāh Cebbār Allāh Allāhu Ekber
- 3 Subḥān Allāh Sulṭān Allāh Raḥmān Allāh Allāhu Ekber
Ḥabīr Allāh Başīr Allāh Naşīr Allāh Allāhu Ekber
- 4 Ġāfūr Allāh Şekūr Allāh Şabūr Allāh Allāhu Ekber
Ḥannān Allāh Mennān Allāh Deyyān Allāh Allāhu Ekber
- 5 Mecīd Allāh Ḥamīd Allāh Raşīd Allāh Allāhu Ekber
Ḥayy Allāh Rabbi Allāh Mucīb Allāh Allāhu Ekber
- 6 Cā'e bābek ercū lütfek edrik 'abdek Allāhu Ekber
Şemsi'l-Mışrī Şeyḥu'l-'aşrī ente'l-naşrī Allāhu Ekber

128 [80]

* Bu manzumenin vezni problemlidir.

Tevhîd-i Hudâ , *Celle ve ‘alâ* *

- 1 Tevhîdlerim zât-ı keremkâruñ içündür
Taḥmîdlerim ḥilḳat-i âşâruñ içündür
- 2 Maḥbûb-ı güzîn bâ‘ iş-i ḥilḳat
Taşliyyelerim Aḥmed-i muḥtâruñ içündür
- 3 Vâriş-i sırr-ı nübüvvet zât-ı risâlet
Tardıyyelerim Ḥayder-i Kerrâr’uñ içündür
- 4 Ni‘ metlerinüñ ḥamdini îfâ idemem hiç
Şükrânlarım ḥalkımı izhâruñ içündür
- 5 Leyl ü nehâr bu sa‘ y ile bu gûşiş
A‘lâ-yı şenâ vü ezkâruñ içündür
- 6 Şemsi-i Mışrî’nüñ ittiği ‘ işyân
Nâm-ı pāk-i Ğaffâruñ içündür [81]

* Bu manzumenin vezni problemlidir.

Na‘t-ı Şerīf-i Muḥammedī, *Şalla ‘llāhu ‘aleyhi ve ālihi ve sellim*

Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün

- 1 Muḥammed nūr-ı Yezdāndur
Muḥammed mihr-i tābāndur
Muḥammed mäh-ı ‘irfāndur
Muḥammed ‘āleme cāndur
- 2 Muḥammedür Rasūlu’llāh
Muḥammedür Ḥabību’llāh
Muḥammed ḥayr-i ḥalkı’llāh
Muḥammed feyz-i Raḥmāndur
- 3 Muḥammed aṣl-ı ‘ālemdür
Muḥammed faḥr-i ādemdür
Muḥammed ḥalk-ı aḳdemdür
Muḥammed cāna cānāndur
- 4 Muḥammed evvel ü āḥīr
Muḥammed bāṭın u zāhir
Muḥammed şāfi‘ vü ğāfir
Muḥammed sırr-ı Ğufrāndur

5 Muḥammed sırr-ı sırru'llāh
Muḥammed feyz-i feyzu'llāh
Muḥammed nūr-ı nūru'llāh
Muḥammed şāh-ı şāhāndur

6 Muḥammed bā' is-i hilḳat
Muḥammed şāfi' -i ümmet
Muḥammed 'āleme raḥmet
Muḥammed derde dermāndur

7 Muḥammed Hāḳḳ'a mir'ātdur
Muḥammed mazhar-ı Zātdur
Muḥammed bāb-ı hācātdur
Muḥammed 'ayn-ı ĩmāndur

8 Muḥammed Aḥmed-i Maḥmūd
Muḥammed sācid-i mescūd
Muḥammed 'ābid-i Ma' būd
Muḥammed nuḳḳ-ı Ḳur'āndur

9 Muḥammed enbiyā şāhı
Muḥammed gördi Allāh'ı
Muḥammed bildi Allāh'ı
Muḥammed ḥalkā iḥsāndur

- 10 Muḥammed mazhar-ı Levlāk
Muḥammed şāh-ı *ersalnāk*
Muḥammed şems-i tāb-nāk
Muḥammed nūr-ı raḥşāndur
- 11 Muḥammed dinim ĩmānım
Muḥammed cānda cānānım
Muḥammed rūḥ u reyḥānım
Muḥammed bize sulţāndur
- 12 Muḥammed ḥüccetu'llāhdur
Muḥammed kudretu'llāhdur
Muḥammed 'izzetu'llāhdur
Muḥammed sırr-ı Sübhāndur
- 13 Muḥammed zeyn-i eflākdur
Muḥammed ziver-i Ḥāḳḳ'dur
Muḥammed aḳdes u pākdur
Muḥammed Ḥāḳḳ'a bürhāndur
- 14 Muḥammed āline her dem
Maḥabbet eylemek elzem
Bu Şemsü'd-dīn-i Mışrī de
Füyüzātı nümāyāndur [82]

Na‘t-ı Şerîf-i Ahmedî, ‘*Aleyhi ve âlihi’s-selâm*

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 *Raḥmeten li’l-‘âlemîn* geldi cihâna taldı nûr
Cümle maḥlûḳ-ı İlähî oldı şādân pür-sürür
- 2 Bâ‘ iş-i icâd-ı ‘âlemdür vücûd-ı aḳdesi
Hâk-i pâyî olmayan elbet Ḥudâ ’dan oldı dūr
- 3 Zât-ı pâkî maḫhar-ı esmâ-i küllî şübhesiz
Başdıḡı Vâdî’-i Eymen tırdıḡı yer ise Tūr
- 4 Faḫr-ı ‘âlemdür vesile Ḥaḳḳ’a vuşlat itmege
Her kim itse ittibâ‘ feyz-i Ḥudâ eyler zuhūr
- 5 Ehl-i Beyt-i Aḫmedî’nün ḫubbıdur ḫubb-ı Nebî
Ḳıl tevellâ ki olursuñ nâ’il-i ‘afv-ı Ğafūr
- 6 Ümmet-i Peyḡamber-i âḫir zamân oldum yeter
Eylerem bu iftiḫârımdur gelür baña ğurūr
- 7 İlticâ-gâhım benim Āl-i ‘Abâdur dâ’imâ
Şemsi-i Mışrî şefâ‘ at bize anlardan ol

Na‘t-ı Nebī ‘ *Aleyhi ve ālihi’s-selām* *

Müstezād

Mef‘ülü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Müfte‘ilün Fā

- 1 Peygamberimiz Faḥr-i cihāndur
‘Āleme cāndur
Vāriṣī anuñ Şeh-i Merdān’dur
Şīr-i Yezdāndur
- 2 Birdür ikisinde ol nūr
Olma şaḳm dūr
Bā‘ iş-i ḥilḳat-ı ekvāndur
Rūḥ-ı cihāndur
- 3 ‘İlm-i risālet ḳapusu Ḥayder
Ol kapuda Ḳanber
Ayrılmaz Aḥmed’le ‘Ali yek-sāndur
Birlikle nümāyāndur
- 4 Faḥr-i risāletle şāh-ı velāyet
Muḥyi’-i sa‘ādet
İkisi de raḥmet-i Raḥmāndur
‘Ālemlere iḥsāndur

* Bu manzumenin bazı mısra ve bendlerinde vezni problemlidir.

5 Her ikisi bāṭın ile zāhirdür
Elbette ki bāhirdür
Evvel u āḥir emn ü emāndur
Cān u cānāndur

6 Şemsi-i Mıṣrî Āl-i ‘Abā’nuñ
Nūr-ı Ḥudā ’nuñ
Tut dāmenüñi dāru’l-emāndur
Sırrı ‘ayāndur [83]

133

İstimdād ez-Faḥr-i Kāināt, ‘*Aleyhi efḍalü’t-taḥiyyāt*

Müseddes

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

1 Yā Rasūle’llāh cihān nūrundan oldı müstenir
Yoḡ Ḥudā ’nuñ mişli olmaz saña da aşla naḡir
Sen şefi’u’l-müznibinsün kā’ināta dest-gir
El-meded ey Faḥr-i ‘ālem bizlere sensün naşir
Sellimū şallū ‘alā nūri’l-ḡadīm şemsü’l-münir
Ente hādī ente mehdī ente lī-ni’ me’l-beşir

2 Enbiyā nefsī diyü maḥşerde eylerler fiġān
Ḥāllerini kıldılar ‘ arz-ı ḥuzūr-ı Müste‘ ān
Yād iden sensün günehkār ümmetüñi ol zemān
Ḳıl şefā‘ at dīnim īmānım efendim el-emān
Sellimū şallū ‘ alā nūri’l-ḳadīm şemsü’l-münīr
Ente hādī ente mehdī ente lī-ni‘me’l-beşīr

3 Sen İmāmu’l-Enbiyāsuñ ey Rasūl-i Müctebā
‘ Ālemīne raḥmet-i Ḥaḳ menba‘ -ı feyz-i Ḥudā
Dergehün dāru’l-emāndur başka yokdur mültecā
El-amān geldim ḳapuna itme red yā Muştafā
Sellimū şallū ‘ alā nūri’l-ḳadīm şemsü’l-münīr
Ente hādī ente mehdī ente lī-ni‘me’l-beşīr

4 Ḥilḳat-i ‘ ālem senün nūruñdan itmiş ibtidā
Zāt-ı pākünle risālet buldı ġāye intihā
Müfteḫirdür ümmetün olmaḳlığıyla enbiyā
Feyz-i Ḥaḳḳ’a mazhar olmaz kim ki itmez iḳtidā
Sellimū şallū ‘ alā nūri’l-ḳadīm şemsü’l-münīr
Ente hādī ente mehdī ente lī-ni‘me’l-beşīr

5 Dindi *Levlāk* şānuña sensün Ḥabīb-i Kibriyā
İns ü cinn ile melā’ik seni eyler muḳtedā
Şemsi-i Mışrī ḳuluñdur bende’-i Āl-i ‘ Abā
Ol daḫīldür āsitan-ı şefḳatüne dā’imā
Sellimū şallū ‘ alā nūri’l-ḳadīm şemsü’l-münīr
Ente hādī ente mehdī ente lī-ni‘me’l-beşīr [84]

Tahmīs-i Na‘t-ı Şerīf ‘Aleyhi şalavātu’l-lāhi bi-‘adedi’l-elīf, li-Cenāb-ı
Sezāyī ƣuddise sirruh

Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün

- 1 Zuhūruñ nūr-ı Hāƣ’ dandur kelāmım kevnden ızhardur
Vücūduñ bā‘ iş-i hılƣat bütün esmāya maƣhardur
Nice yüz biñ şümūs aƣmār ki nūruñla münevverdür
Cemālūñ nūrına nisbet güneş bī-nūr [u] bī-ferdür
Güneş sensūñ ki zerrātuñ nebilerle velīlerdür
- 2 Senūñ zāt-ı şerīfūñdür Hābīb-i Hālıƣ-ı Ekber
Henüz Ādem turāb iken sen idūñ yine peygamber
Vaşī vü vārişūñ Şāh-ı velayet Murtażā Hāyder
Sen ol Sulţān-ı iƣlīm-i risāletsūñ eyā server
Ƙamū şehler ƣapuñda bir gedādan daƣı kemterdür
- 3 Saña bende olan elbet bulur her vech-ile ‘izzet
Ƙapuñda ƣul olan ‘izz ü sa‘ādet buldı ol devlet
Şefā‘at merħamet luţf u kerem senden diler ümmet
İşūñ altun ider hāƣ-i derūñde eyleyen hıdmet
Nigāh-ı iltifātuñ ‘āşıƣa kibrit-i aħmerdür

- 4 Eḡad bezminde mir'āt-ı İlāhī çünki olmuşduñ
Tecelliyyāt-ı Mevlā'yı bütün kendüñde bulmuşduñ
Şeb-i mi' rācda vaḡdetle Ḥudā 'yı sende görmüşdüñ
Yeter ' uşşāka müjde *men raānī* kim buyurmuşduñ
Seni görmeklig ile Ḥaḡḡ'ı görmek pes beraberdür
- 5 Cemī' -i kā'ināt lüḡfuñ ile hep behre-mendüñdür
Şefā' at müjdesin iḡsān iden bizlere kendüñdür
Muḡammed Şemsi-i Mışrī ḡapuñda müstemendüñdür
Eyā Şāh-ı Rusül raḡm it Sezāyī derd-mendüñdür
Ḥapuñ bekler ḡademi dergehüñde pīr ü perverdür

135

Medḡ-i Şāh-ı Merdān, ' Aleyhi selāmu'llāhi'l-mennān

Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 ' Ali sulḡān-ı zī-şāndur
' Ali her derde dermāndur
' Ali hep cānlara cāndur
' Ali ' uşşāḡa cānāndur [85]
- 2 ' Alidür yār-ı Peyḡamber
' Alidür sāḡi'-i Kevser
' Alidür fātih-i Ḥayber
' Ali envār-ı imāndur

4 'Her kim beni görürse, Hakk'ı görmüştür.' Buhārī, Tabir, 10.

- 3 ‘ Alidür evvel ü āhir
 ‘ Alidür bâṭın u zāhir
 ‘ Alidür kuvvet-i kâdir
 ‘ Ali esrâr-ı Yezdândur
- 4 ‘ Alidür Ḥayder-i Kerrâr
 ‘ Alidür vâriş-i muhtâr
 ‘ Alidür zıll-i Kird-gâr
 ‘ Ali şâh-ı cihānbândur
- 5 ‘ Ali Aḥmed’le bir nûrdur
 ‘ Ali İsrâfil’e şûrdur
 ‘ Ali Mûsâ’ya da Tûrdur
 ‘ Ali inṭâḳ-ı Raḥmândur
- 6 ‘ Ali Esmâ’-i Ḥüsnâdur
 ‘ Ali ma‘nâ-yı Mevlâdur
 ‘ Ali mir’ât-ı evlâdur
 ‘ Ali’den Ḥaḳ nümâyândur
- 7 ‘ Ali Tevrât-ı Mûsâdur
 ‘ Ali İncîl-i ‘İsâdur
 ‘ Ali Muḥammed-âsâdur
 ‘ Ali câmi‘ -i Furḳândur

8 ‘Alidür bâ’-i bismi’llâh
‘Ali nûr-ı Rasûlu’llâh
‘Ali şâh-ı veliyyu’llâh
‘Ali nâṭıķ-ı Ƙur’ândur

9 ‘Ali ervaḥa eşbâḥdur
‘Ali eşbâḥa ervâḥdur
‘Ali ekvâna mişbâḥdur
‘Ali eşyâda pinhândur

10 ‘Ali ‘âli’-i himmetdür
‘Ali müftî’-i milletdür
‘Ali ķādî’-i ümmetdür
‘Ali her ân hükümrândur

11 ‘Ali ‘âbid-i ma‘büddur
‘Ali her dilde maksüddur
‘Ali her yerde mevcüddur
‘Ali hâkim-i ekvândur

12 ‘Alidür veli-i muṭlaķ
‘Alî’den görünür hem Hâķ
‘Ali’nün sırrı pek muğlaķ
‘Ali’ye ‘aķıl ḥayrândur

13 ‘ Ali muḥyī-i emvātdür
‘ Ali şāfī-i ‘ uşātdür
‘ Ali ḳāsım-i cennātdür
‘ Ali maḥlūḳa bürhāndür

14 ‘ Ali şıddīḳ-i ekberdür
‘ Ali fārūḳ-ı dāverdür
‘ Ali mevlā-yı ḳanberdür
‘ Ali hem şāh-ı merdāndür

15 ‘ Ali şems-i şerī‘ atdür
‘ Ali māh-ı ṭarīḳatdür
‘ Ali nūr-ı ḥaḳīḳatdür
‘ Ali yenbū‘ -ı ‘ irfāndür

16 ‘ Alidür vālid-i sıbṭeyn
‘ Alidür Hızır u Zü’l-ḳarneyn
‘ Alidür mecme‘ u’l-baḥreyn
‘ Ali ‘ adl-ile siyyāndür

17 ‘ Ali Şemsi-i Mışrı’ nūñ
Melāz u melce’i ancak
Şefī‘ idür dü-‘ ālemde
‘ Ali bābında mihmāndür

Ez-Medh-i Şāh-ı Velāyet

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Kim ki müslimdür olur mā' il-i ḥubb-ı Ḥayder
Dili her-dem anuñ evşāfını tezkār eyler
- 2 Ger münāfiķ olur ise olamaz elbet dost
Naşş-ı peygamber ile şābit olupdur bu haber [86]
- 3 Yā 'Ali mü'min olan sevdi seni bī-şübhe
Sevemez elde degil çünki münāfiķ ebter
- 4 İntizār ile günüm geçmede imdād eyle
Qalmışam vādī-i ḥayretde yetiş ey sürür
- 5 Şemsi-i Mışrī oķur ism-i Nebī nād-ı 'Ali
Gice gündüz budur ancaķ aña vird ü ezber

Medh-i Ḥayder, 'Aleyhi selāmu'llahi'l-ekber

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mü'min-i pāk-i' tıķād Āl-i Rasūl'e cān virir
Zāhiren hem bāṭınen anları iķrār eyler

- 2 Kim ki münkir yā münāfiḳdur ider elbet buḡuz
Ceddī Süfyān gibi inkārını izhār eyler
- 3 Z̄ü'l-fiḳār ile anuñ başını kesmişdi 'Ali
Nice sevsüñ ki maḳāmını anuñ nār eyler
- 4 Cennet ü nāra iden ehlini taḳsīm oldur
Mü'minüñ menzilini anda da gül-zār eyler
- 5 Münkir inkārına nādım olur ammā yok nef'î
Ne olaydı bende topraḳ olayım dir zār eyler
- 6 Haḳ 'ināyet eyler ise ḳulına tevfiḳini
Sālik-i rāh-ı ḳavīm-i Ḥayder-i Kerrār eyler
- 7 Bende'-i Āl-i 'Abā'dur velī Mıṣrî-i Şems
Āl ü evlād-ı Rasūl nāmını tezḳār eyler

138

Medḥ-i Murtażā, 'Aleyhi selāmu'llāhi'l-evfā

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün

- 1 Ey bedreḳa'-i rāh-ı Ḥudā Ḥazret-i Ḥayder
Ve'y zevraḳ-ı derya-yı hüdā Ḥazret-i Ḥayder

298

- 2 Bir nurdan olup Faḥr-i risālet ile zātuñ
Ol şems-i İläh size ziyā Ḥazret-i Ḥayder
- 3 Sulṭān-ı rusul kıldı seni kendine emşāl
Ey meşrıķ-i ḥürşid-i duḥā Ḥazret-i Ḥayder
- 4 Zülmetde kalan zātuñ ile buldı hidāyet
Ey rehber-i Ḥaķ bedr-i dücā Ḥazret-i Ḥayder
- 5 Şānuñda senüñ nāzil olup āyet-i Qur'ān
Mümkin mi seni medḥ u şenā Ḥazret-i Ḥayder
- 6 Senden dilerim luṭf ü kerem ile 'ināyet
Ey menba'-ı iḥsān u 'atā Ḥazret-i Ḥayder
- 7 Mısrı kılınuñ bendesidür Şemsi-i nāciz
Bāb-ı keremüñde o gedā Ḥazret-i Ḥayder [87]

139

Na't-ı Şāh-ı Velāyet, *Kerrama'llāhu veche* *

- 1 Ente'l-Ḥayder
Kāli'-i Ḥayber
Mevlā-yı Kānber
'Aliyyü'l-ekber

* Bu manzumenin vezni problemlidir.

2 Nūru'l-envār
Zāt-ı muṭahhar
Zevcū'l-ezhār
‘Aliyyü'l-ekber

3 Melcā’-i aḥḳar
Melāz-ı efḳar
Sāḳī’-i Kevşer
‘Aliyyü'l-ekber

4 Minke'l-kerem
Minke'l-himem
‘Ālī-i şiyem
‘Aliyyü'l-ekber

5 Cā’e bābek
Talebtü lütfek
Ene daḥīlek
‘Aliyyü'l-ekber

6 Şemsü'l-Mışrī
Şeyhu'l-Mışrī
Ente’n-naşrī
‘Aliyyü'l-ekber

Na‘t-ı li-Cenāb-ı Murtażā, ‘ *Aleyhi taḥiyyetühü ve’r-rızvān*

Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün

- 1 ‘Alī’nün bāb-ı ‘ālisi bütün ‘uşşāka meftūhdur
Hüküm ancak ‘Ali’nündür anuñ ğayrīsi mecrūhdur
- 2 Dinildi hizb-i Ḥaḳ Āl-i Rasūl’e naşş-ı Ḳur’āndur
Muḥibb-i Āl-i Aḥmed ‘ālem-i ma‘nāda memdūhdur
- 3 Tevellā ehliyüz Āl-i ‘Abā’dur bizlere ḥāmī
İdenler Ḥānedān-ı Muştafā’ya buğzı maḳdūhdur
- 4 Tevellā eyleyen Āl-i Rasūl’e oldılar nācī
Cenāb-ı Ehl-i Beyt zīrā mişāl-i keşti-i Nūhdur
- 5 Ḥayāt-ı cāvidān ancak Rasūl’uñ māyesindendür
Ki zīrā Şemsi-i Mışrī bu nefḫa *fīhi min rūḫ*dur

Şenā-yı Ḥayder-i Kerrār, ‘*Aleyhi selāmu’llāhi’l-meliki’l-gaffār*

Mef’ülü Mefā’ülü Mefā’ülü Fe’ülün

- 1 Şıhr-i Nebī şāh-ı velī Ḥayder-i Kerrār
Bend eylemişem saña dili Ḥayder-i Kerrār
- 2 Ben ‘ālem-i ervāḥda seni eyledim ikrār
Zāhirdeki ḥālimde celī Ḥayder-i Kerrār
- 3 Sizlere maḥabbet bize farz eyledi Allāh
Bu emr-i Ḥudādur ezeli Ḥayder-i Kerrār
- 4 Vechüñe nazar ismüñi yād oldı ‘ibādet
Vird oldı baña nād-ı ‘Ali Ḥayder-i Kerrār
- 5 Āl-i ‘Abā bendesiyem Şemsi-i Mışrī
Elest’de didim çünkü *belā* Ḥayder-i Kerrār [88]

Der-Vaşf-ı ‘Alī ‘Ālī-i Qadr, *Kerrama’llāhu vecch*

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Bir taraftan ‘ilm ü fazluñ bir taraftan Zü’lfikār
Ġayretüñle dīn-i Ḥaḳ itdi cihāna intişār

- 2 Ümmete vâlid gibisüñ didi haqqında Rasûl
Öyle iken bilmedi qadrüñi füssâk u şerâr
- 3 Saña evlâduña ümmet oldılar bâgî vü ‘âk
Olduñuz âhir şehîdan ‘âzim-i dâru’l-çarâr
- 4 İtdiler iğfâl u iknâ‘ İbn Mülcem hâ’inin
Mâh-ı şavmuñ on sekizinde olduñ dâğ-dâr
- 5 İştince Ehl-i Şâm mesrûr u handân oldılar
İrdiler qadre o şebde oldı şümlar bahtiyâr
- 6 ‘İbret-âmizdür bu vaq‘ a ehl-i İslâmız diye
İddi‘ â iden kılup bu vaşseti Nemrûd-vâr
- 7 Hikmet-i Haq‘dan su’âl mümkün degildir şübhesiz
Şemsi-i Mışrî bilinmez hikmet-i Perverd-gâr

143

Şenâ-yı Hayder-i Kerrâr, ‘*Aleyhi Rızvânu’l-Ğaffâr*

Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün

- 1 Mübahât eyleyor hergün senüñ ile Hudâ Hayder
Senüñ-çün ikimiz bir nûr[uz] dimişdür Muştafâ Hayder

- 2 Senüñ vaşfuñla medh-ile pür oldı Hızret-i Kur'ân
Senüñ şānuñda nāzildür nuşuş-ı *hel etā* Hızder
- 3 Sehvāvetde şecā' atde nazīrin gelmedi gelmez
Dinildi *lā fetā illā 'Aliyyü'l-Murtażā* Hızder
- 4 Senüñ vaşfuñı itmeklik ne mümkindür Hızdā hāķķı
Hızdā Peygamber itmişdür seni medh u şenā Hızder
- 5 Senüñ vechüñi tekrīme sebebdür Leyletü'l-Mi' rāc
Şıfātuñla tecellī itdi ol şeb Kibriyā Hızder
- 6 Muħammed sırr-ı Sübhāndur o sır ancak saña ma' lüm
Muħammed şems-i Hāķ oldı o şemse sen ziyā Hızder
- 7 Muħammed Şemsi-i Mısrī ĳapıñda müstemendüñdür
Ezelden bendeñizdür ĳıl kerem luř u 'atā Hızder

144

Medh-i Cenābı Murtażā, 'Aleyhi selāmu'llāhi'l-a'lā

Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe'ülün

- 1 Memdüh-ı Hızdā Hızder-i Kerrār 'Alidür
'Āriflere bahşende'-i esrār 'Alidür [89]

1 bir nūr dimişdür: bir nūr[uz] dimişdür, M.

2 'Geçmedi mi'? 76/İnsan: 1.

3 'Ali'den başka yiğit yoktur.'

- 2 Sulţān-ı seĥā Şīr-i Ĥudā Ĥāzret-i Ĥayder
Vāriş-i Nebī mürşid-i ebrār   Alidür
- 3 Bir nürdan olup Faĥr-i Cihān ile berāber
  Ālemleri tenvīr iden envār   Alidür
- 4 Düşmüşlere bir anda irer himmet ü lütfi
Her demde muĥibbāna meded-kār   Alidür
- 5 Ĥalk itdi Muĥammed'le   Ali ĥürmetine Ĥaĥ
Bu āşār ile ekvānda mi' mār   Alidür
- 6 Zikriyle anuñ oldu nażar vechine t  at
Mir'at-ı ĥaĥīĥatde ki dīdār   Alidür
- 7 Rūĥum ezeli bende'-i evlād-ı Nebīdür
Şemsü'l-Mışri'nüñ vird ü ezĥarı   Alidür

145

Nevrūziye

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Bugün mü'minlere  id-i şa'adet rüz-ı firūzdur
Bugün yevm-i velādet Ĥāzret-i Şāh-ı velāyetdür

- 2 Zuhûrî beyt-i Mevlâ'da olupdur zâtına maḥşûş
Cenâb-ı Rabb-i Muṭlaḳdan aña luṭf u kerâmetdür
- 3 Anuñ teşrîfine şâdân olurlar cümle mü'minler
Münâfıklar için elbet bu gün rûz-ı ḥasâretdür
- 4 Mekânına bugün ḥaḳḳ-ı ḥilâfet ric'at itmişdür
Bugün 'îd-i 'ale'l-'îd oldu eyyâm-ı ḥilâfetdür
- 5 Cemî'an ehl-i 'âlem şâd u ḥandân oldığı gündür
Muḳaddes rûz-ı nevrudur bize Ḥaḳ'dan 'inâyetdür
- 6 Bugün şems-i ḥilâfet taḥt-ı ḥamle sâye şalmışdur
Muḥibb-i Âl ü evlâda bu gün yevm-i beşâretdür
- 7 Naşıl dilşâd u mesrûr olmaz ol ki ismi mü'mindür
Bize elṭâf-ı Sübhânî hemân 'ayn-ı hidâyetdür
- 8 Ezelden ehl-i îmâna naşîb olmuş muvâlâtı
Şırâṭ-ı müstaḳîm budur anuñ ğayri ḍalâletdür
- 9 Maḥabbet ni' met-i Ḥaḳdur Rasûl'e Âline zirâ
Maḥabbet itmeyen rûz-ı cezâ-kârı nedâmetdür
- 10 'Adüvv-i Ḥânedân' uñ rûz-ı dil-süzî olup nevrûz
Gürûh-ı Âl-i Süfyân'a bu gün vaḳt-i melâletdür

- 11 Bi-ḥamdi'llāhi ve'l-mennā gurūh-ı nāciyüz bizler
Muḥibb-i Ehl-i Beyt olmak ne devlet ne sa'ādetdür
- 12 Olupdur Şemsi-i Mıṣrî 'Ali'nün sırrına ṭālib
Murādım çünkü dāreynde kerem luṭf u şefā' atdür [90]

146

Nevrūziye

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Güller açdı ey muḥibbān müjdeler geldi bahār
Ref' olup dilden küdüret 'ālem oldu lāle-zār
- 2 'Ālem-i İslām yeniden buldı baḫ tāze ḥayāt
Eyledi ric' at ḥilāfet tutdı ehlinde ḫarār
- 3 Bir güne itdi teşādüf baḫ velādetle cülūs
Pek muḫaddes yevm-i mes' ūddur bu nevrüz āşikār
- 4 Şems-i Ḥayder taḫt-ı ḫamle sāye ṣalmıṣdur bugün
Feyz-i ma' nā Murtaẓā'dan oldu maḫlūḫa niṣār
- 5 'Ālem-i ervāḫda oldu muḫtedā-yı mü'minīn
'Ālem-i ecsāmda ancaḫ anı te'yīd oldu kār

- 6 Nūr-ı Aḥmed nūr-ı Ḥayder bir olup rûz-ı ezel
Münkasim oldu ikiye emr idüp Perverd-gār
- 7 Zāhirī oldu nübüvvet hem velāyet bāṭını
Yek-vücūddur ‘ālem-i ma‘nāda birdür i‘tibār
- 8 Müsned-i ‘izz-i hilāfetle veşāyet Ḥayder’ün
Oldığında şübhe yoḡdur eyle ikrār itme ‘ār
- 9 Māddeten çıḡdı hilāfet tahtına ‘ālī ‘Ali
Maḡdemiyle ol maḡām oldu muḡaddes vāye-dār
- 10 Mü‘minin şād u ferāḡ-nāk oldu nevrudur bu gün
Feyz alup sırr-ı ‘Alī’den hep muḡibbān pür-mesār
- 11 Ḥāriciler ki gurūh-ı Āl-i Süfyāndur ḡazīn
La‘net itsün düşmen-i Āl-i ‘Alī’ye Kird-gār
- 12 Bende’-i Mıṡrī Muḡammed Şemsi tebrīk eyledi
Ola nevrūz ḡürmetine cümle iḡvān kām-kār

Gadiriyye

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1 Didi *men küntü mevlāhu* bu günde Zāt-ı Peygamber
Bu dem mü 'minlere oldu emir u müktedā Hayder

2 Biri nūr-ı nübüvvedür biri sırr-ı velāyetdür
İkinüñ aşlı vāhiddür Muḥammed Muṣṭafa Hayder

3 *Gadīr Hum* 'a geldiğinde ki ba' de'l-ḥac Rasūlu'llāh
Bütün aşḥāba emr itdi sizedür reh-nümā Hayder

4 Naşılsam ben size mevlā ' Alī de öyledür ancak
Gerek dünyā gerek 'uqbā size nūr-ı Ḥudā Hayder

5 Anı sevmek benim ile Ḥudā 'yı sevmesi siyyān
Cemī' -i ümmete rehber veliyü'l-evliyā Hayder [91]

6 'Ali'ye buğz idenlere 'udāvan eylesün Allāh
Muḥibbāna olur şāfi' delīl ü pişvā Hayder

7 Odur Şiddīk odur Fārūk o zī'n-nüreyn-i 'ālī-şān
Odur Şīr-i Ḥudā şıhr-i Rasūl-i Kibriyā Hayder

147 [90]

1 'Ben kimin efendisi isem, Ali de onun efendisidir.'

- 8 Hākīm ü ‘ālim ü dānā ‘alīm-i sırr-ı Qur’āndur
Der-i şehri-i ‘ulūm oldur ki ḥayru’l-evşayā Ḥayder
- 9 Kasīmü’n-nāri ve’l-cenneh imāmu’l-insi ve’l-cinneh
İder maḥşer günü Keşşer muḥibbāna ‘atā Ḥayder
- 10 Ḥabību’llāh Ḥalīlu’llāh miyānında Veliyyu’llāh
Gelür meydan-ı maḥşerde tūtār elde livā Ḥayder
- 11 Şefā‘ at merḥamet ancak Cenāb-ı Ehl-i Beyt’indür
Delīlim āyet-i Qur’ān reīsü’l-esḥiyā Ḥayder
- 12 Kuluñ Şemsi-i Mışrī’ye kerem luṭf u ‘ināyet kııl
Dilinde zıkr-i dā’imdür amān yā Murtażā Ḥayder

Na‘t-ı Āl-i ‘Abā, ‘*Aleyhimü’s-selām*

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Ḥudā ’nuñ sevgili dostı olan faḥr-i risāletdür
Anā vāris vasī ḳardāş ise şāh-ı velāyetdür
- 2 Nübüvvetle velāyet nūri bir olmuş ḥaḳīḳatde
İkisin bir bilen ehl-i yemīn ehl-i sa‘ ādetdür

- 3 İdenler anları tefrîk olurlar Hâricî zîrâ
‘Adüvv-î Murtażâ bî-din olup şâhib-đalâletdür
- 4 Muḥammed’le ‘Alî birdür şek eylerseñ oḡu Ḳur’ân
Te‘âlev âyeti işte bu da‘ vâya delâletdür
- 5 Cenâb-ı Fâṭıma Sıbṭeyn olup Āl-i ‘Abâ bunlar
Maḡabbet eylemek mü’minlere fevz u selâmetdür
- 6 Bu Ḥamse bâ‘ iş-i icâd Ḥabîb-i Kibriyâ’durlar
Ḥayırlı ümmete Ḥaḡ’dan ‘inâyetdür kerâmetdür
- 7 Tevellâ eyleyen elbet irer maḡsûda dâreynde
Tevellâ Şemsi-i Mısrî ṭariḡinde hidâyetdür

Medḡıye-i Ḥaseneyni’l-Aḡseneyn

Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Yâdigâr-ı Peyḡamberî nûr-ı çeşmân-ı Ḥayderî
Şehîdlerüñ ser-defterî Ḥasen ile Ḥüseyndür [92]

148 [91]

4 ‘Gelin..’; 3/Āl-i imrân: 61.

- 2 Perverde 'i Şîr-i Betül nezd-i Hâk' da olan maqbûl
Muhibbânı iden kabûl Hasen ile Hüseyndür
- 3 Maḥbûb-ı Mevlâ-yı Celîl ḥâdimleridür Cebra 'îl
Ümmete kim dirseñ delîl Hasen ile Hüseyndür
- 4 Kurretü'l- ' ayn-ı ümmetdür ser-tâc-ı Ehl-i Sünnetdür
Anlar sâkı ' -i milletdür Hasen ile Hüseyndür
- 5 Bende ' -i Mısrî Şemsü'd-dîn hâk-pâ-yı âl-i Yâsîn
Şeksiz şefî ' u'l-müznibîn Hasen ile Hüseyndür

Medḥiye-i E 'imme ' -i İsnâ ' Aşer, ' *Aleyhimü't-taḥiyye ve'r-riḍvânu'l-ekber*

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Hudâdur Ḥâliķim Rabbim Te' âlâ şānuhu ekber
Penâhım faḥr-i ' âlemdür melâzım Mürtezâ Ḥayder
- 2 Daḥîlem bâb-ı kurbâya şefî ' im Ḥazret-i Zehrâ
Dü- ' âlem dest-gîrimdür Cenâb-ı Şebbîr ü Şübber
- 3 ' Alî Zeyne'l- ' abâ Bâķır melâz u melcâ ' im ancak
Ḥilâfım yok şavâbdur ictihâd-ı Ḥazret-i Ca' fer

- 4 İmām Mūsā-i Kāzım ‘ Ali Mūsā-yı Rıza el-ḥaḳ
Taḳī ile Nakī oldı ṭarīḳat ehline rehber
- 5 Muḥibb-i ḥānedān olmaḳ sa‘ ādet ehline muḥtaṣ
Re ’īs u muḳtedā ehl-i tevellāya Ḥāsen ‘ Asker
- 6 Cenāb-ı Mehdi şāḥib-i zamāndur zübde’-i ādem
Gelince vaḳt-i mev‘ ūdu hidāyetle olur iḻhar
- 7 Muḥammed Şemsi-i Mıṣrī daḫīlem āl ü evlāda
Kerem luṭf u şefā‘ at menba‘ idür āl-i Peyḡamber

Taḫdīs-i Ni‘met

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Ḥazīn olma gel ey Şemsi bizim yektā Ḥudā ’mız var
Melāz u dest-gīrimiz hemān Āl-i ‘ Abā’ mız var
- 2 Egerçi cürm ü ‘ işyān u kebā ’ir ḥadden aşmışdur
Ümidi kesmeyiz şāḥib-şefā‘ at Muṣṭafā’ mız var
- 3 Ḥaḳīḳat şehrine rehber hidāyet rāhına ḥādī
Seḫāvet ma‘ deni şāḥ-ı ‘ Aliyyü’l-Murtażā’ mız var

- 4 Şehā-destim bütün a‘ māl-i şālihden olup maḥrum
Faḫaṭ Zehrā gibi māder şefīḫ ḫayru’n-nisāmız var
- 5 Ṭarīḫat rehberi ḫulḫ-ı İlāhīyye ile mevşūf
Cenāb-ı Sibt-ı Peyḡamber Ḥasen-ḫulḫ-ı Rızā’mız var [93]
- 6 Muḫibbāna şefī‘ olmak için cānın fedā kılmış
Nazīrī olmayan ašlā Ḥüseyn-i Kerbelā’mız var
- 7 Cefā-yı dehre şayd itmiş mişāli yok disem cā’iz
Yegāne vālidü’s-sādāt ‘Alī Zeyne’l-‘Abā’mız var
- 8 Belāya ḫamd idüp kılmış taḫammül Ḥazret-i Bāḫır
İmām-ı Ca‘ fer-i Şādīḫ gibi bir muḫtedāmız var
- 9 Cenāb-ı Mūsa-ī Ḳāzım İmāmü’l-evliyā el-ḫaḫ
Bu yolda şāh-ı ‘ālīşān ‘Alī Mūsā Rızā’mız var
- 10 Taḫī şems-i şerī‘ ‘atdūr Naḫī māh-ı ṭarīḫatdūr
İmām-ı ‘Askerī-āsā bizim necm-i hūdāmız var
- 11 Hidāyet isteyen ḫizb-i İlāh’a iltihāk itsün
İmām-ı muhtedāmız Mehdi-yi şāḫib-livāmız var
- 12 Muḫibb-i āl ü evlādsuñ yeter bu iftiḫār Şemsi
Cenāb-ı Pīrimiz Mışrī gibi şāḫib-‘aṭāmız var

151 [93]

12 ‘Niyāzi Mışrī Sulṭānım gibi bir reh-nümāmız var’ şeklinde de yazılmıştır.

Şenā-yı Dūvāzdeh İmāmān, ‘ *Aleyhimü’t-taḥiyye ve’r-rıdvān*

Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün

- 1 Hudā ’nuñ sırrını Aḥmed-i Maḥmūd Muştafā’dan şor
Rasūlu’llāh’uñ esrārın ‘ Aliyyü’l-Murtażā’dan şor
- 2 Mişālin bilmek isterseñ bu ‘ ālemde cenānuñ sen
Cenāb-ı Sıbt-ı Peyğamber Ḥasen-ḥulq-ı rızādan şor
- 3 Fedā-yı cān u bāş eyle vişālūñ lezzetini gör
Şorarsañ Ḥazret-i Şāh-ı Şehīd-i Kerbelā’dan şor
- 4 Nübüvvetle velāyet sırrını bilmek dilerseñ sen
İmāmu’l-evliyā seccād ‘ Alī Zeyne’l-‘ Abā’dan şor
- 5 Ḥaḳāyıkda deḳāyıkda tecelliyāt-ı küllīyi
Muḥammed, Ca’ fer, Kāzım ‘ Alī Mūsā-yı Rızā’dan şor
- 6 Eger ‘ ārif olam dirseñ ‘ ulūm-ı min-ledünnīden
Taḳī ile Naḳī vü ‘ Askerī Mehdī hüdādan şor
- 7 Muḥammed Şemsi-i Mışrī ḥaḳīḳat sırrın isterseñ
Cenāb-ı Pīrimiz Mışrī Niyāzi reh-nümādan şor

Merşiye 'i Şâh-ı Şühedâ, ' *Aleyhi selâmu 'llâhi'l-a' lâ*

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün [94]

- 1 Dilâ eyyâm-ı mâtem geldi hurrem olma sen zinhâr
Muhibb-i Hânedân olan bu günde inleyüp ağlar
- 2 Muhibb-i Ehl-i Beyt'ün gözleri pür-hün olur derhâl
İdince vaq' a 'i dil-süz şehîdânı aña ihtâr
- 3 Zemîn-i Kerbelâ'da ol dü-çeşm-i mefhar-ı ' âlem
Şusuzluqla şehîd oldu dirîgâ sâki-i ebrâr
- 4 Rasûlu'llâh aña ta' zîm idüp *minnî* buyurmuşken
Ri' âyet itmeyüp ümmet zulümler itdiler füccâr
- 5 İdüp cevri ü cefâlar Hâzret-i Şâh-ı Şehîdân'a
Bu fi' l-i nâ-şavâbı ihtiyâr kıldı bütün eşrâr
- 6 Nice biñ müfsid ü mülhid tecemmu' eyleyüp anda
'Umümen Ehl-i Beyt-ile esîrdür zâde 'i Kerrâr
- 7 Taḥammül eylemez mü 'min naşıl şabreylesün ' âşîk
Nedür bu hîkmet-i Mevlâ nedür bunda olan esrâr

- 8 İdilmez mi ‘aceb la‘ net o kavm-i pür-cefāya kim
Ri‘ āyet itmeyüp Āl-i Rasūl’e hāin ü bed-kār
- 9 Sen itmezseñ be hey zāhid oquma la‘ net ü nefrīn
İderiz rüz u şeb bizler be-ħakķın Ĥayder-i Kerrār
- 10 Şehīd-i Kerbelā’nuñ mādihīdür Şemsi-i Mışrī
Şefī‘ ola kıyāmetde aña hem Aħmed-i Muħtār

154

Taħdīs-i Ni‘ met-i İlāhī *Celle-celāluh* ve Medħ-i Āl-i ‘ Abā vü E’imme’-i
İşnā ‘ Aşer, *Salla’İlāhu ‘aleyhim ve ālihim ve sellim*

Müsebba‘

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Zuhūrum ‘ āleme Şemsi‘ benim nūr-ı Ĥudā’ dandur
Gönülde dinim İmānım Muħammed Muştafā’ dandur
Ledünni‘ ilm ü ‘ irfānım ‘ Aliyyü’l-Murtażā’ dandur
Benim Āl-i Rasūl’e nisbetim Fahrü’n-nisā’ dandur
Tariķatde bize bürhān Ĥasen-ħulķ-ı rızādandur
Cemi‘ an ‘ āleme iħsān Ĥüseyn-i Kerbelā’ dandur
Bu feyzim himmetim el-ħakķ benim Āl-i ‘ Abā’ dandur

2 Emîrû'l-Mü'minîn Zeyne'l-'Abâ'dur 'aşîka rehber
İmâmü'l-Müslimîn Bâkır Muhammed Şâdıķ-ı Ca'fer
Şefî'-i 'aşıyân Mûsâ, Rızâdur sâķi-î Kevşer
Taķî ile Naķîdür hâdi'-î ümmet Hâsen 'Asker
Muhammed Mehdi-î şâhib-zamândur hüccet-i izhar
Cenâb-ı âl ü evlâd-ı Rasûl'dür melce'-i aķķar
Bu feyzim himmetim el-ķaķ benim Âl-i 'Abâ'dandur [95]

3 Tevellâ eyleyen Âl-i Rasûl'e cân u hem dilden
Olur tâhir anuñ ķalbî cemî'an ğış ile ğılden
Bulur dâreynde ol 'izzet ħalâş olur bütün züllden
Ĥaķîķat neş'esin dilde bulur 'ummânı ol Nil'den
Bulunca ma'rifet sırrın geķer ol ķâl ile ķılden
Muĥibb-i âl olan elbet iķerler Kevşeri ĩlden
Bu feyzim himmetim el-ķaķ benim Âl-i 'Abâ'dandur

4 Birinci rütbe tevĥîdde tecellî eyler ef'âlden
Şıfâtdan zâta naķl eyler geķer aķvâl ü a'mâlden
Cemî'den geķmeli cem'u'l-cem'a tekmi'l-i işğalden
Ĥarâr eyleser Ĥazretde olur vârişer aĥvâlden
Maķâm-ı vâĥidiyyette görür tafşîli icmâlden
Eĥadde faķr-ı nâm ĥâsıl olur her vech-ile mâlden
Bu feyzim himmetim el-ķaķ benim Âl-i 'Abâ'dandur

- 5 Cenāb-ı Pīr-i Mıṣrī'nūn ṭarīķi sālike eshel
Cemī' an ṭuruķi cāmi' [dür] olup her vech-ile ecmele
Deḫālet kıl sūhūletle ider her müṣkilūn ol ḫal
Şaķın sen ictināb itme bu yoldur Ḥaķķ'a aķreb gel
İrenler sırr-ı tevḫīde bu yoldan irdiler evvel
Muḫammed Şemsi'ye bāb-ı 'Alīdür melce'-i ekmel
Bu feyzim himmetim el-ḫaķ benim Āl-i 'Abā'dandur

155

Diger Müsebbā'

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Baña iḫsān olan feyzin tecelli-i Ḥudā 'dandur
Bu imān ile taṣdıķım Muḫammed Muṣṭafā'dandur
Muḫibb-i Ehl-i Beyt olmaķlıđım çün Murtażā'dandur
Müdārā itdüğim ḫalka Ḥasen-ḫulķ-ı rızādandur
Gözümden aķması yaşıım Hüseyin-i Kerbelā'dandur
Baña bu feyz ile himmet hemān Āl-i 'Abā'dandur
Zikirde buldığım neş'e semā' ile şafādandur

154 [95]

5 cāmi' olup: cāmi' [dür] olup, M.

5 bāb-ı 'Alī'dür; Āl-i 'Abā'dur

2 Olupdur ādem-i Āl-i ‘ Abā serdār şerī‘ atde
Muḥammed Bākır olmuşdur sipeh-sālār tariḳatde
İmām-ı Ca‘ fer-i Şādık şehen-şāhdür ḫaḳīḳatde
Hemān sa‘ y it yūri dervīş buluñ sen de ma‘iyyetde
Güzel aña Rasūlu’llāh buyurmuş ne vaşıyyetde
Baña bu feyz ile himmet müdām Āl-i ‘ Abā’dandur
Zikirde neş‘e-i ḳalbim semā‘ ile şafādandur [96]

3 İmām-ı Mūsa-ı Kāzım bütün derdlülere dermān
Sürüp yüz meşhed-i pāk-i Rızā’ya eyledik imān
Taḳī ile Naḳī’dendür dem-ā-dem ‘ aşıḳa iḫsān
İmām-ı ‘ Askerī ile buluruz rāh-ı Ḥaḳ ey cān
Ki bunlar ḫüccet-i Mevlā olupdur rahmet-i Raḫmān
Baña bu feyz ile himmet müdām Āl-i ‘ Abā’dandur
Zikirde neş‘e-i ḳalbim semā‘ ile şafādandur

4 Muḥammed Mehdi-ı ḳā’im olur bir gün cihān içre
Olur tābi‘ aña ehl-i sa‘ ādet bir mekān içre
Ḥaber virmiş Rasūlu’llāh gelür āḫir zamān içre
Anı bilmez olan elbet ḳalır her dem gümān içre
Muḫibbem Şemsi-i Mışrī emīn oldum emān içre
Baña bu feyz ile himmet müdām Āl-i ‘ Abā’dandur
Zikirde bulduğum neş‘e semā‘ ile şafādandur

Merşiyе 'i Cenāb-ı İmām-ı Ma' şüm, ' *Aleyhi selāmu 'llāhi 'l-ḳayyūm*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Māh-ı mātem geldiginde ' aşıkān feryād ider
Ah idüp ḳān yaş döküp şāh-ı şehīdi yād ider
- 2 Fikr iden ḫāl-i Ḥüseyni kāfir olsa raḫm idüp
Ehl-i Beyt'e ḫürmet ile anlara imdād ider
- 3 Āl-i Süfyān'da bulunmaz dīn ü imān merhamet
Zālīm ü ḡaddār olurlar Mü'mine bī-dād ider
- 4 Āl ü Evlād-ı Rasūl'e gördiler zūlmü revā
Kāfir-i bī-dīn olan mātemde kendin şād ider
- 5 Düşmen-i Āl-i ' Abā'ya la' net olsun şubḫ u şām
' Aşıkān Süfyāniyāna la' neti mu' tād ider
- 6 Ḥubb-ı fi'llāhdur maḫabbet ḫānedāna eylemek
Ḥaḳ muḫibb-i Ehl-i Beyt'ün ḳalbini ' abād ider
- 7 Eylemek ta' līm tevellā meslekimizdür bizim
Şemsi-i Mışrī bu yolda sālīki irşād ider

Merşiyе 'i Dİger

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ğurre' -i mäh-1 Muħarrem geldi dil giryān olur
 'Aşık-1 şādıklarun ħalbi yanar biryān olur [97]
- 2 Āl ü evlād-1 Rasūl'ün yolına baş koymuşuz
 Anun içündür zebānım lā' in-i Süfyān olur
- 3 Vaḳ' a' -i şāh-1 şehīdi diñleyen ehl-i velā
 Gözleri pür-nem olup hem sīnesi sūzān olur
- 4 Nice sūzān nice giryān olmasun erbāb-1 dil
 Ağlayanlar māteminde cin melek insān olur
- 5 Ta' ziye tıtmak bu günde dine ħürmet şübhesiz
 Zān ider zāhid bu demde ağlamak ' işyān olur
- 6 Teşne-leb oldı şehīd-sultān-1 deşt-i Kerbelā
 Dest-i a' dāda Muħammed ālī ser-gerdān olur
- 7 Sende insāf it be hey dil-mürde zāhid zūlmü gör
 Ĥazret-i Ĥur 'ān bile zālime la' net-hān olur

- 8 Eylemek Āl-i Nebī dūşmānına la‘ net müdām
Bende’-i Āl-i ‘ Abā’ya mūcib-i ğufrān olur
- 9 Şemsi-i Mışrī tevellā ehliyüz Hāḡ’dan bize
Hıbb-ı Ehl-i Beyt’e zīrā bā‘ iş-i iḡsān olur

158

Merşiye’-i Dıġer

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Göñül maḡzun u maġmūmdur gelen māh-ı Muḡarrem’dür
Tevellā ehlinüñ ḡalbi mūkedder çeşmi pür-nemdür
- 2 Şehīd-i Kerbelā’nuñ ḡalini yād [itdikçe] iden ‘ aşıḡlar
Olur fikri perişān ğuşşa-nākdur ğamla hem-demdür
- 3 Muḡıbb-i Hānedān-ı Muşḡafa’nuñ yāveri Hāḡ’dur
Şefī‘i rüz-ı maḡşerde Cenāb-ı Faḡr-i ‘ ālemdür
- 4 Dökenler Āl-i Hāyder ‘ aşḡına gözden dem-a-dem yaş
Emindür nār-ı düzaḡdan dü-‘ ālemde mūkerremdür

158 [97]

2 yād iden: yād [itdikçe] iden, M.

- 5 Teşāhub itme a‘dā-yı Hüseyni gel teberrā kııl
Tevellā eylemek Āl-i Rasūl’e farz-ı aqdemdür
- 6 Tevellā ehlinüñ zenbi olursa kūh-ı kâf-āsā
Mübeşşerdür olur mağfūr Hudā ekremdür erhamdür
- 7 Şalāt ile selām olsun Rasūl’e āline her dem
Bu evrād Şemsi-i Mışrī saña Hāq’dan müsellemdür

159

Merşiye’-i Diğer

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Bu gün ‘aşr-i Muharrem’dür Hüseyni yād iden inler
Dili maḥzūn olur çeşmi dem-ā-dem ağlayup çağlar [98]
- 2 Tefekkür eyleyen şāh-ı şehīd-i Kerbelā ḥālin
Yanar gönli anuñ ḥasret ateşi sinesin dağlar
- 3 Hüseyn maḥlūm şehīd oldı diye ins ü melek ile
Zemīn ü āsumān ağlar şular çağlar yanar tağlar
- 4 Taḥammül eylemek mümkün degildür ağlayan ma‘zūr
Bu ḥāle oldılar maḥzūn gerek ḥasta gerek sağlar

- 5 Muḥammed Şemsi-i Mıṣrî Muḥarrem geldiği demde
‘ Aḳıl-vâlih zebân-beste olup gözler müdâm ağlar

160

Niyâz

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 Şevâb-ı ekber isterseñ Yezid’e la‘ net it her-dem
Ḥudâ ile Peyamber de ider la‘ net añâ her-bâr
- 2 Nice def a buyurmuşdur ḥadîşinde Rasûlu’llâh
Muḥibbân cennete dâḥil olur düzah mekân füccâr
- 3 Kasîmü’n-nârı ve’l-cenneḥ vaşî-i Muştafâ Ḥayder
Şerâb-ı Kevşer’e me’mûr olupdur sâki-î ebrâr
- 4 Tevellâ eyleyen ‘aşık olur anlar ile maḥşûr
Teberrâ eyleyen mel‘ûn ‘ azâba olacaḳ düçâr
- 5 Cemî‘an ḥalḳ olur mes’ûl bilâ-şek ḥubb-ı ḳurbâdan
Hemân anlara mensûb ol yûri Ḳanberle Selmân var
- 6 Olardur bâ’iş-i ḥilḳat olardur ḥâmi’-î ümmet
Şefî‘-i ehl-i maḥşerdür muḥibbâna olurlar çâr

- 7 Benim maḫṣūdum anlardan budur ey Şemsi-i Mıṣrî
Bizimdür Şemsi-i nāçiz diye Aḫmed ile Kerrār

161

Medḫiye 'i Āl-i 'Abā

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ḥubb-ı evlād-ı Muḫammed bā' iş-i ğufrān olur
Ni' met-i Ḥaḫ'dan bilā-şek mü 'mine iḫsān olur
- 2 Tābi' -i Āl-i 'Abā'dur dāḫil-i cennet olan
Mazhar-ı elṭāf-ı Raḫmān nā'il-i rıdvān olur
- 3 Meslek-i Āl-i 'Abā'ya sālîk olsa bir kişi
Bāb-ı vālā-yı 'Ali'de Ḳanber u Selmān olur
- 4 Dīn-i Ḥaḫ ancak Muḫammed āline tā' atledür
Tābi' -i Āl-i 'Abā'nuñ ḳalbi pür-īmān olur
- 5 Ḥilḳat-i eşyaya bā' iş Ḥamse 'i Āl-i 'Abā
Fehm iden bu nükteyi bil mazhar-ı 'irfān olur
- 6 Faḫr-ı şūrî ma'nevîdür ḫānedānuñ mesleki
'Ālem-i ma'nāda anlar şāh-ı 'ālîşān olur

326

- 7 Baḡ muḥibbānuñ cemāl-i pākine ‘ibretle sen
Anlaruñ vechine nūr-ı Ehl-i Beyt tābān olur
- 8 Düşmen-i Āl-i Muḥammed zāhiren ḥükm itse de
Bāṭinen hiç şübhe yoḡ maḡlüb-ı ser-gerdān olur [99]
- 9 Ḥatm olmuşdur gözi ḳalbi işitmez ḳulaḡı
Düşmen-i Āl-i ‘Abā’nuñ āḡiri ḥizlān olur
- 10 Āl-i Süfyān ile Mervāndur mehīn-i ḥānedān
Şeyṭanetde her birisi ḥace’-i şeyṭān olur
- 11 Düşmen-i Āl-i Rasūl’e la‘net olsun dā’imā
Çünkü a‘dā-yı Rasūl’üñ menzili nīrān olur
- 12 Bāb-ı ḳurbāya daḡilem Şemsi-i Mışrī daḡıl
Derd-i ‘işyāna Cenāb-ı Ehl-i Beyt dermān olur

162

Ta‘accüb ü Ḥayret

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Āl-i Süfyān’ı teşāḡub eylemek mezḡeb midür
Düşmen-i Āl-i Rasūl’ü sevmesi meşreb midür

327

- 2 Şehr-i mâtemde tefekkür eyleyen bu vaq' ayı
Bilmez istiğrāk içinde rûz mıdur yâ şeb midür
- 3 Böyle zulmü Haqq'a isnād mü'mine lâyıq mıdur
Sevdamız ma'şūmu eyvah öldüren de Rab midür
- 4 Fi'l-i şūmı nefse isnād Ehl-i Sünnet meslegi
Olmuş iken nefsi tenzih eylemek edeb midür
- 5 Şemsi-i Mısrî eger olmazsa qalbde hubb-ı âl
Dîn ü îmân yoksa dilde yaluñuz bir leb midür

163

Medh-i Şehîd be-Dest-i Bâgi vü Füccâr Cenâb-ı 'Ammâr, *Rağıye*
'anhu'l-gaffâr

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Ey eşdağ-ı aşhâb-ı Nebî Hazret-i 'Ammâr
Ve'y bende'-i Kerrâr-ı 'Ali Hazret-i 'Ammâr
- 2 Emr itdi Hudâ hubbuñı Peygamber'e bi'z-zât
Kıldıkda fedâ cân u dili Hazret-i 'Ammâr
- 3 Şıffîn'de seni qatl eyleyecek fi'e-i bâgi
Yazmışdı Buğârî de bu hâli Hazret-i 'Ammâr

328

- 4 Şıffın' de idüp cānı fedā şīr-i Ḥudā 'ya
Senūn ile Veyse'l-Ḳarani Ḥazret-i 'Ammār
- 5 Şemsi-i Mıṣrī eyle selām rūḥuna anuñ
Bende'-i Muḥammed'le 'Alī Ḥazret-i 'Ammār [100]

164

Nuṭḡ-ı Ḥazret-i Pīr Tahmīs-i Fakīr, Ḳaddesa'llāhu sirrahü *

Müstef ilün Fā' ilün Müstef ilün Fā' ilün

- 1 Her kim saña 'āşık ise dil-ḥānesi nevvār olur
Cezbe'-i 'aşkuñ ile leyl ü nehār devvār olur
Meşhur meşeldür gülün eṭrāfı hep pür-ḥār olur
'Aşkuñ kime yār olur dā'im işi zār olur
Dinmez gözinün yaşı yanar içi nār olur
- 2 Kim ki ene'l-Ḥaḡ bezminün kendin atar meydānına
Eyler fedā her vārını teslīm olur cānānına
Cevr ü cefā 'aşkuñ ile olur şafā hep cānına
Sevdā-yı zülfün kimün ṭaḡılsa gerdānına
Manşūr gibi 'ākibet yolunda berdār olur

164 [100]

* (Tahmis olunan şiir, Niyazi Mısri'nin beyitleri dışındaki birçok mısradaki vezin Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün şeklindedir.

- 3 ‘Ahdüñde ıurmazsañ eger ma‘ şük seni mağbün ider
Almaz vişali bezmine elbette ki mağzün ider
Terk-i sivā eyler isen ol dem seni memnün ider
Leylā-yı ‘aşkuñ senüñ her kimi mecnün ider
Firkat odına yanup her gice bīmār olur
- 4 Hāyvān-ı kebīr şol kişi ‘aşqdan olursa bī-haber
Hiç şüphe yok ‘aleme hayvān gelür hayvān gider
‘Ömri anuñ cümle hebā hep ‘izzet[er]i olur heder
Varlık cibālin kesüp dost iline yol ider
Ferhādleyin gözinüñ yaşları bīnār olur
- 5 Halk-ı cihānı teşviş iden senüñ ‘aşkuñdurur
‘Uşşākuñı dil-riş iden senüñ ‘aşkuñdurur
Seni seveni bī-‘ayn iden senüñ ‘aşkuñdurur
İbrāhim-i Edhem’i derviş iden [senüñ] ‘aşk[un]durur
Derdine düşen şāhuñ tahtı tār u mār olur
- 6 Hep varımı ben virdüm bu dervişlige
Terk-i terk idince irdüm bu dervişlige
Benligüñ şışesini kırdum bu dervişlige
Ben de ‘ārı terk idüp girdüm bu dervişlige
Her kim senüñ ‘aşkuña düşdi ise bī-‘ār olur [101]

4 ‘izzeti olur: ‘izzet[er]i olur, M.

5 “İbrāhim-i Edhem’i derviş iden ‘aşk durur;” İbrāhim-i Edhem’i derviş iden [senüñ] ‘aşkuñdurur, M.

6 Bu mısranın vezni problemlidir.

- 7 Cānāna bir cān virürseñ biñ virürler birine
Serdār olur ol kişi ‘ uşşākuñ şükkrine
Meydān-ı ‘ aşqda bakılmaz ne cāna ne de serine
Bu yolda cānın virür cānān alur yerine
‘ Aşq dükkānında anuñ cān ile pāzār olur
- 8 Ey isteyen her dā’im ‘ aşq ile cānānı
Leyl ü nehār taleb eyler iseñ Sübhānı
Mürşid bil kendine Pīrüm Mışrī Sulţānı
Ey dilber-i rūhānī al koma işbu cānı
Sevdāna düşeliden dünyā baña tār olur
- 9 Dostı görmek isteyen terk itmelidir cānı
Terk itmezseñ benligüñ dirler saña len-terānī
Şemsī diñle ne diyor baq o kerem-kānı
Terk it Niyāzī seni bul aña o sulţānı
Her kim cānından gezer ol vāşıl-ı yār olur

165

Dīger Tahmīs

Müstef’ ilün Fā’ ilün Müstef’ ilün Fā’ ilün

- 1 ‘ Āşık-ı yār olanuñ gönlü pür-‘ irfān olur
Derd-i ‘ aşkına anuñ mürşidi Loqmān olur
Kāl ile hālī dahī bi’l-fi’ l Qur’ān olur
Dervīş olan kişinüñ sözleri ‘ umrān olur
Sālik-i Haq olanuñ rāhına bürhān olur

- 2 *Men* ‘*araf*’uñ sırrına vâkıf olan kişiler
Mâ-sivâdan gönlini şârif olan kişiler
Münkesir olan kalbden hâ’if olan kişiler
‘İlm-i ledün dersini ‘ârif olan kişiler
Haste-dil olanlaruñ derdine dermân olur
- 3 Mürşid olan ‘ârifân sâlikin insân ider
Rehber olup dervîşe vâşıl-ı cânân ider
Seyr-i sülûkündeki müşkilün âsân ider
Her seher efgân idüp bülbülü hayrân ider
Dîde-i giryân idüp sînesi biryân olur
- 4 Āh u figân gider mi ‘âşık olan kişiden
‘Aşk değil mi Edhem’i şöylece dervîş iden [102]
Kalbi muşaffâ olur Hâk’uñ zıkrin iş iden
Beyt-i dili pāk olur zıkr-i Hâk’ı işiden
Şabr u kararî gider işleri devrân olur
- 5 Hâlet-i ‘aşkı heyhat hiç bilür mi zâhidün
Hubb-ı İlähî’deki zevki bilmez ‘âbidün
‘Aşk ile feryâd ider bülbül gibi sâlikün
Şem’-i cemâle döner pervânedür ‘âşıkün
Zann ider ol câhilün devr ile ‘ışyân olur

- 6 ‘ Aşka müstağrak olan kendüsini bilemez
Haqq’ı müşâhid olan başkasını göremez
Haqîkati bilenler sırrını fâş idemez
Münkirleri dahl ider kime sözüñiz dimez
Yine işi anlara luḫ ile iḫsân olur
- 7 Dervîş olam dir iseñ kırma göñlüñ kimsenüñ
Beyt-i Hudâ oldığın bilmez misüñ göñlinüñ
Ḥalîkı Haq degil mi Şems-i Mısrî de anuñ
Şanma Niyâzî özüñ dervîş olupdur senüñ
Dervîş olan kişiler şöylece sultân olur

166

Tahmîs-i Diğer

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Kandedür ta‘ zîb-i nîrân cümle tuğyânuñdadur
Kandedür ğafletle nisyân kendi noḫşânuñdadur
Ḥüsn-i aḫlâḫ sū‘-i ḫulḫuñ rûḫ u şeytânuñdadur
Kandedür cehl-ile zulmet nefsi- şu‘ banuñdadur
Kandedür ‘ ilm ile ḫikmet bil anı cânuñdadur
- 2 ‘ İzzeti bulmaḫ dilerseñ bekle bâb-ı zilleti
Derd-i ‘ aşkı çekmeyen bulmaz kadîmî rāḫatı
Haqq’ı her kim bilür ise artar anuñ ḫayreti
Zulmet-i cehli biraḫ sen iste nūr-ı ḫikmeti
Cennetüñ zevḫin dirseñ cümle ‘ irfânuñdadur

- 3 ‘Ālem-i ma‘ nāda ma‘ mūr şūretā vīrānesūñ
 Çıymetūñ taq̄dīr olunmaz gerçi bir dūr-dānesūñ
 Maz̄har-ı tām cevher-i enfūs ‘ aceb yektānesūñ
 Şūretā bu hırmen-i ‘ ālemde sen bir dānesūñ
 Ma‘ nā yüzünde ne kim var cümle ħarmānuñdadur [103]
- 4 Cehli terk itmez iseñ Ĥaqq’uñ ebed maħrūmısuñ
 Ĥaqq’a maqbūl olur iseñ ĥilqatūñ manzūrısuñ
 Nefsini bildūñ ise hep ‘ ālemūñ manzūmısuñ
 Zāhiren aħkām-ı eflākūñ velī maħkūmısuñ
 Bāṭinen ay, gün, felekler cümle fermānuñdadur
- 5 ‘Ākil olan meyl itsün bu fenānuñ nesūñe
 ‘Ārifān bakmaz cihānuñ zīr ü bālā pesūñe
 Dā’imā ġālib olurlar sālīkān hevesūñe
 Al ele çevgān-ı zīkri hem süvār ol nefsūñe
 Çapagör tevḥīd ṭopunı çünki meydānuñdadur
- 6 Şabit ol ‘ ahdūñde dā’im şu gibi aq̄mağı q̄o
 Īñ ü āndan geç müdām q̄ara ile hem āġı q̄o
 Enfūs ü āfākī birleşdür de şol u şaġı q̄o
 Sayq̄al ur mir’āt-ı q̄albe taşraya bakmağı q̄o
 Sen saña bak cümle ‘ ālem ĥalkı dīvānuñdadur

7 Şūret-i Hāḡḡ'a mūṣābihdūr yüzūñ bir ḡoṣ ḡożet
‘Ārifāna söyle dā'im sen sözūñ bir ḡoṣ ḡożet
Mā-sivāya baḡmasın ‘āṣıḡ ḡożūñ bir ḡoṣ ḡożet
Bil ki Vech-i Hāḡḡ'a mir'ātdur özūñ bir ḡoṣ ḡożet
Men ‘araf sırrındaki cevher senūñ cānuñdadur

8 Sırr-ı tevḡīdi beyān iin gelūpdūr enbiyā
Vaḡdeti telḡīne bā' iṣdūr ṡarīḡ-i evliyā
Sāye'-i Mıṣri'de ‘ārif olduñ ise Ṣemsiyā
Küntü kenzūñ remzini bulduñsa sende Mıṣriyā
Külle yevmin hū'yu anla [kim] senūñ ṣānuñdadur

Taḡmīs-i Dīḡer

Mūstef' ilūn Mūstef' ilūn Mūstef' ilūn Mūstef' ilūn

1 Her kim ki küfri terk ider dā'im ḡozi īmān ḡorūr
Aḡyārı terk iden kiṣi her ḡördigin cānān ḡorūr
Öz nefsinı bilmez olan dānāları nādān ḡorūr
Hāḡḡ ire bir āyīneyem herkes baḡar bir ān ḡorūr
Her ne ḡorūr kendi yüzün ger yaḡṣī ger yamān ḡorūr [104]

166 [103]

8 anla [kim] senūñ: anla senūñ, M.

- 2 Nür, zulmet yok deyü her vech-ile ikrâr idüp
‘ Ârif olan şâbit olur ‘ ahdinde ol ısrâr idüp
İrşâd için câhilleri her ân ü zaman ihtâr idüp
Şol câhil ü nâdanı gör örter Hakk’ı inkâr idüp
Kâmil olan kâmillerüñ her bir sözün bürhân görür
- 3 Hilkatde ‘ aşk rûhdan hiç şübhesiz evveldürür
Lâhût ilinde ‘ âşıkûn ‘ aşk derdine ‘ andeldürür
Luţf ile kahrı bir bilen her vech ile ekmeldürür
Medh-ile zemmi ‘ âlemüñ kıymetde bir hardaldurur
Har o durur harmanda ol buğdayı kor şaman görür
- 4 Kâmillere teslim olup bunca havâkîn-i evvel
‘ Âriflere hürmet iderlerdi esâtîr-i evvel
Eylendi telkîni kalbden kalbe revâkîn-i evvel
Tutdı rikâbın ‘ ârifüñ nice selâtin-i evvel
Kâmil olan sultânı gör dervîşi ol sultân görür
- 5 Görmek dilersen vechini dostuñ hemân insâna bak
Âdem yüzünden seyr idüp sen neş’e-i Raḥmân’a bak
Hep *semme vechu’llâh*’dur mir’ât ile cânâna bak
Dervîşi Hakk yakmış iken anı yağan sultâna bak
Ḥammam içinde dilberi görmez gözi külhân görür

167 [104]

2 Birinci mısranın vezni problemlidir

3 Birinci mısranın vezni problemlidir

lâhut ilinde: bezm-i ezelde

- 6 Benlikde alan[uñ] ekdiği cümle cefâdur şübhesüz
Varlığı terk eyleyenüñ vâri şafâdur şübhesüz
İllâ'yı bulmazsa kişi 'ilmi de lâ'dur şübhesüz
Didi ulular *levn-i mâ' levn-i inâ'*dur şübhesüz
ana boyanmış göz hemin Nîl ü Fırât'ı an görür
- 7 Nâd-ı 'Alî'dür rûz u şeb 'âriflerüñ hep feryâdı
alâş ider hemm ü amdan Âl-i 'Abâ'nuñ yâdı
Şemsî Mışrî'dür saña hem mürşîd ü hem Hâdî
Ol dilberüñ Mehdî adı sükker virür alka dâdı
Mışrî eker bu miñneti ol râhat-ı Raħmân görür

168

Taħmîs-i Dîger

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 ıl nazâr 'ibretle alka a'a burhân andadur
Ba vücûduñ şehrine kim şâh-ı şâhân andadur
Cümle eşyâ nûr-ı adur dürlü elvân andadur
Her neye baksa gözüñ bil sırr-ı Sübhân andadur
Her ne işitse ulağıñ mağz-ı ur'ân andadur [105]

6 alan ekdiği: alan[uñ] ekdiği, M.

- 2 Cümle eşyâ eylemişdür *kenz-i mahfî*'den zühür
Feyz-i ma' nâ kâ 'inâta zât-ı muṭlaḳdan gelür
Arz-ı tebdil eyler ancak vech-i Ḥaḳ bâḳî ḳalır
Her neye maḳlûḳ göziyle baḳsañ ol maḳlûḳ olur
Ḥaḳ göziyle baḳ ki bi-şek nûr-ı Yezdân andadur
- 3 Gördigüñ eşyâ cemî' an maḳhar-ı esmâdurur
Her ne var 'ulvî vü süflî cevher-i ma' nâdurur
Sırr-ı vaḳdetden hüveydâ hep dür-i yektâdurur
Keşret-i emvâce baḳma cümle bir deryâdurur
Her ne mevci ki görürsüñ baḳr-i 'ummân andadur
- 4 Hep merâtibdür bu keşret seyr ḳıl çekme elem
Zâhir ü bâṭın şuhûd u ğayb-ı muṭlaḳ hep bu dem
Keşret-i emvâc gidince ḳalma ancak sîne-bem
Vaḳdeti keşretde bulmaḳ keşreti vaḳdetde hem
Bir 'ilimdür ol ki ḳâmû 'ilm ü 'irfân andadur
- 5 Ḥaḳ tecellî eylemiş zât u şıfât [u] esmâya baḳ
'Ayn-ı eşyâdan görinen ma' nevî 'anḳâya baḳ
Ḥazret-i Ḳur'ân içinde idilen imâya baḳ
'İbret ile şeş cihetden görinen eşyâya baḳ
Cümle bir âyinedür kim vech-i Raḳmân andadur

- 6 Eyle terk cümle izāfâtı budur çün Hakk'a yol
Nokta-i tevhide bak dime bu sağdur bu da şol
Bilmedi cāhil olanlar eylemez Hakk'ı kabûl
Söyleyen ol söyleden ol görinen ol gören ol
Her ne var a' lā vü esfel bil ki cānān andadur
- 7 Luṭf-ı Pīrim ile oldum şöylece gevher-i rīz
Bezm-i hāşü'l-hāşda olmaz sen ben ü siz ile biz
Ādem-i ma' nā olan mustahlef-i Rabb-i ' azīz
Maḫhar-ı tāmı velī ādem yüzidür şübhesiz
Kūnh-i zātı hem şıfâtı cümle yeksān andadur
- 8 Sū'-i ahlākdan gelür dünyā vü ' uqbāda ' itāb
Hüsn-i ahlāk cennet-i ' irfāndurur bī-irtiyāb
Emr ider bu vech-ile Qur'an'ımız hem dört kitāb
Haşr u neşr ile şırāt u dūzaḫ u Mālik ' azāb
Hem daḫi Rıdvān u cennet ḫūr u ḡilmān andadur [106]
- 9 *Kenz-i mahfī* isteyen ta' kıb ide Haḫ silkini
Birleyenler oldı ' arif şoñı ile ilkini
Şemsī Mışrī'dür iden taḫrīk senüñ bu kilkini
Görinen şanma Niyāzī'nün hemān sen mülkini
Göñli bir vīrānedür kim genc-i pinhān andadur

Tahmīs-i Dīger

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün

- 1 Ervâh-ı ezel vār ile hep vāra gelirler
Seyr eyleyerek kendisini yāre gelirler
Taḥṣîl-i kemāl eylemekle kâre gelirler
Şunlar ki görüp yüzüni bu dāra gelirler
Ol 'ahde vefā eyleyüp ikrāra gelirler
- 2 Şol kimse ki nefsi uyup dalğalanupdur
Deryā-yı sivā içine çün şöyle dalupdur
İnsân şifāt sîreti ḥayvān ki olupdur
Anlar ki ezel gözleri şaçuñda ıalupdur
Bunda seni hîç bilmeyüp inkāra gelirler
- 3 'Ārif olan eşyâyı bilür çünki ke-mā-hî
Bilmişdür ol cānāna giden toğrıca rāhı
Āşār ile ef'āl ile görmekte o şāhı
Çeşmüñ kadehüñ nüş iden abdāl-ı ilahî
Ol 'aşk ile bu 'ālemi devvāre gelirler
- 4 Tezkiye içün nefsi ile kim ki şavaşdı
'Aşk refrefine oldu süvār Ḥaḳḳ'a ulaşdı
Ḥazm itmedi ol demde ene'l-Ḥaḳ diye taşdı
Zülfüñ teline anda kimüñ gönli tolaşdı
Maşşūr gibi meydāna girüp dāra gelirler

- 5 Halk eyledi 'alemleri Feyyāz-ı ezel
Eşyâyı idüp zātına mir 'āt-ı mükemmel
Tedric ile terbiye kılar Hakk 'azze ve cel
Şol dāneleri gör biter eşcār olur evvel
Sırr ile içinden yine eşmāra gelirler [107]
- 6 Her dābbeyi Rab aḥz iken isteme delil
Kelimāt ezeliḍe daḥi olmadı tebdil
Kimisi mazhar-'izzet kimisi oldu zelil
Her toḥmı neden alduñ iseñ ekseñ anı bil
Her cinsi yine bitdügi eşcāra gelirler
- 7 'Arif olan esrārı bilür aḡrāz itmez
Her ne olacaḡ ise olur bilmeyen bilmez
Ef āl-i İlāhiyyeye hiç de 'aḡıl irmez
Hiç biri izinden çıkup āḡer yola gitmez
Her birisi bir yol ile pāzāra gelirler
- 8 Vech-i Muḡlaḡ'dan ayru degil cümle ḡaḡāyık
Her neye ki mazhar ise oldur aña lāyık
Her birisinüñ mertebesinde sözleri şādık
Yolları ne var ayrı ise hep saña 'āşık
Cümle seni ister saña dīdāra gelirler

- 9 Bildüñse Şems sırr-ı haķıķı̄yle mecāzī
Ta ehline keşf itme şaķın şaķla bu rāzı
Bir söz yeter ‘ārife sen kı̄lma dırāzi
Elbette bu bağ içine kim girse Niyāzī
Haruñ gezüp evvel şoñı gül-zāra gelirler

170

Tahmīs-i Dīger *

Mef’ ūlū Mefā’ ilū Mefā’ ilū Fe’ ūlūn

- 1 Müştāķ olan Āl- i ‘ Abā’ dan haberüm var
Aşhāb-ı tevellāya da bā’ dan haberüm var
Nār-ı ğam ile nūr-ı şafādan haberüm var
‘ Āriflere esrār-ı Hudā ’ dan haberüm var
‘ Āşıqlara dīdār-ı beķādan haberüm var
- 2 ‘ İlm-i şūrla ğurūra düşerekden öğünen
Zulmet-i cehl-ile [ey]vāh diyerekden döğünen
Zāhiri hāle ķanā’ at ile şūret geyinen
Ey fūrķat odına yanuben baĝrı göyünen
Gel kim yāreñe dürlü devādan haberüm var

* Bu manzumenin bazı mısralarındaki vezin problemleri metnin aslına sadık kalınarak bir düzenleme yapılmamıştır.

- 3 Yok fā`ide māl menālden gel ol alb-i selīm
al` eyleye yor na` līnini olsa da Kelīm [108]
ısi-ıfat bir müride sen ol öylece teslim
Gel ölü iseñ sözlerime tut ulauñ kim
Cān baş idici nefh-i nidādan aberüm var
- 4 İnsānı ıfātına müşābih alk itdi amed
Zātına idüp mazhar-ı tām zāt-ı Muammed
Zāyi` itme aın bu ne`eyi ey ābe meded
Ādem yüzi ol yāre muābil didi Amed
Bu sözde olan remz ü ĩmādan aberüm var
- 5 ūretde senüñ geri aır oldu bu cirmüñ
Bil `ālem-i ekber dinilür var ise fehmüñ
Bileyim dirseñ eger her neye mazhar cismüñ
Gir mekteb-i `irfāna ou Ādem`üñ `ilmüñ
Ālimlere bu `ilm-i künādan aberüm var
- 6 Ādemiyyet erefüñ anlamayan āzılmı
Sūre-i seb`ı meānī ānuña nāzılmı
Sırr-ı Ha ādem olup feyz-i udā bāzılmı
Vechüñde yedi Fātıha āyātı yazılmı
Ādemdeki āyāt-ı udā`dan aberüm var

- 7 Nefsini bilen bildi haqı̇katle mecāzı
Fehm eyledi erbāb-ı sülūk bundaki rāzı
Her leyl ü nehār pīrine kıl Şemsī niyāzı
Ādemde bulup vaşf-ı İlähīyi Niyāzı
Ol mecma‘ -ı evşāf-ı ‘ amādan haberüm var

171

Tahmīs-i Dīger

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Bulanlar ‘ ilm-i ekberi zer-i sulţānı neylerler
Yananlar ‘ aşq-ı Mevlā’da küfr ü imānı neylerler
Kuyūddan kırtılıp muţlak olan seyrānı neylerler
Bilenler vech-i cānānı bu cism ü cānı neylerler
Görinse şemsün envārı meh-i tābānı neylerler
- 2 Bütün ekvāna ‘ ibret gözi ile hoşça sen bir baq
Haqı̇kat ehline birdür gerek yakın gerek ırak
Olur ‘ ārifler elbette Cemāl-i Muţlak’a müştak
Bugün ki cennet-i ‘ irfāna dāhil olsalar uşşak
Yarınki va‘ d olan hūri veyā ğilmānı neylerler [109]
- 3 Hüve'l-Evvel Hüve'l-Āhir diyor baq Hāzret-i ‘ İzzet
Başiretle gören añlar nedür eşyādaki hikmet
Beķā bi’llāh ile bāķı olan Haqķ’a ider vuşlat
Bu gün a‘ mā olan yarın daħi a‘ mā olur elbet
Açagör cān gözin kim bī-başar nā-dānı neylerler

- 4 Neyi maḥlûb iderseñ ol saña olmuş durur ma‘bûd
Sivâyı terk iden elbet olur her vech-ile mes‘ûd
Cemî‘ eşyâ olur hâlik Ḥudâ 'dan başka yok mevcûd
Sülûk ehline insân şohbetin bulmaq durur maḥşûd
O şohbet kim bulinsa şohbet-i ḥayvânî neylerler
- 5 Ḥudâ 'nuñ emrini tutmaz ise tâlib şerî‘ atca
Eger şeyḥuñ sözün Ḥaḳ itmese dervîş tarîkatca
‘Amel kılmaz ise sâlik ‘ibâdetde ‘azîmetçe
Göñül tuymazsa vicdân ile Allâh'ı ḥaḳîkatca
Mücerred dildeki ‘ilmi veyâ ‘irfânı neylerler
- 6 Nefsi tezkiye olmazsa ḥalâvet olmaz îmânda
Dilüñ taşfiye kılmazsañ ḳalursuñ yine devrânda
Muḳayyeddür senüñ rûḥuñ rûz-ı dâ‘im bu meydanda
Ne ḥâşıl şol ‘ibâdetden riyâ vü ‘ucb ola anda
Gider şirki göñülden Ḥaḳḳ'a kim tuḡyânı neylerler
- 7 Ḥaḳîkat sırr-ı tevḥîde eger olduñ ise âgâh
Cemâl-i Muḥlaḳ'ı seyrân idersüñ cümleden her gâh
‘Arafremzini bildünse gelür feyzün Ḥudâ nâ-gâh
Şalât-ı ehl-i ‘irfân kıblesidür *semme vechu'llâh*
O veche ḳul olanlar tâ‘at-ı noḳşânı neylerler

- 8 Tevellā eyleyüp Āl-i Rasūl'e bende olduŋsa
Kemāl-i 'aşk-ı Hāḳḳānī Īlāhī ile tōlduŋsa
Cenāb-ı Pīr-i Mıŝrī'den Őemsī himmeti alduŋsa
Niyāzī *küntü kenzüñ* sırrını kendüñde bulduŋsa
Süleymān tahtını yā ḥikmet-i Loḳmān'ı neylerler

172

Tahmīs-i Diĝer

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn

- 1 Tāliblere bu rāh-ı sülūkdan ḥaberüm var
Nefs ile cihād eyler isem bil zaferüm var
Ḥālik'a münācāt idecek vaḳt-i ŝeḥerüm var
Esmā-i Īlāhiyyede bī-ḥad hūnerüm var
Her demde semavāt-ı ḥurūfa seferüm var [110]
- 2 Ḳābil olamaz ŝayması Hāḳḳ'ıñ 'ālemi çok
Muḥlaḳ olamaz zāhidi ḳayd eyledi bu ḫavḳ
Ḳāl ehline sen olma emīn yok ana vuŝuḳ
Göñlüm gögünüñ yıldızınıñ ḥiç 'adedi yok
Her burcda benüm biñ güneş ü biñ ḳamerüm var
- 3 Bir noḳta imiş ḥaḳīḳat bilmesi düŝvār
Mürşide iresin kim olasuñ vāḳıf esrār
Benligi biraḳ ta göresüñ sende neler var
'Ālemlere ebced ḥācesi olmak olur 'ār
Alḳaḳ görinen içinde 'ālī nazarum var

4 Bir noktada cem' eylediler 'ilmi de ancak
Kendüñde ara 'ibret ile kendüñe bir bak
'Aşk âteşine dilde sivâ koyma amân bak
'Arşı vü semavâtı 'ulūmuñ budur el-ḥaḳ
Hem daḫi zemīninde dūkenmez güherüm var

5 Gerçi müteferriḳ oluyor Kūfī vü Başrī
Tevḫīde iren ḡā'ib ider zühr ile 'aşrī
Şemsī saña Pīrūñ ider elbette ki naşrī
Bunuñla bir oldu dem-i 'İsī ile Mışrī
Göñlüme daḫi ne gelürem ne giderem var

Taḥmīs-i Nuṭḳ-ı Meşhūr Nakşī-i Aḳkirmānī *Ḳuddise sirruh*

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Naẓar ḳıl *küntü kenz* remzi ne ḡünā sırr 'ayān söyler
Ḥadīş-i *men 'araf* sırr-ı İlāhīden beyān söyler
Ne ki 'ālemde mevcūddur Ḥudā 'dan bir lisān söyler
Eyā sen şanma kim senden bu güftarı dehān söyler
Veyā terkīb olan 'unşur yāḫūd laḥm-ı zebān söyler

- 2 *Eḥad*'den devr ile ʿarṣa daḥi kürse gelüp ṣāhā
Semāvātı geçüp bir bir ʿanāsırla olup hem-pā
Mevālid devrini ikmāl idüp nāsūti itdüñ cā
Seni ol saña bildirmek murādın ḳaşd idüp Mevlā
ʿAnāsırdan giyüp bir ṭon yüzünden tercemān söyler [111]
- 3 ʿIyān idi muḳaddem ol nihān olmuş idüñ sen de
Saña iḥsān-ı Mevlā'dur bu rūḥun ḥāne-i tende
Fenā buldıḳda Ḥaḳ ḳāhir olur her baḳdıḳuñ anda
Yaratdı cümle eşyāyı özin pinhān idüp anda
Görindi nice biñ yüzden velī kendi nihān söyler
- 4 Meʿād ü mebde'üñ añlar iseñ her vech-ile ersüñ
Eger bilmez iseñ insan-şıfat şiretde bir ḥarsuñ
Rumūz-ı ehl-i Ḥaḳḳ'ı bilmeyüp bu söz midür dirsüñ
Olar kim bilmedi nefsin ʿaraf den almadı dersüñ
Degildür Ḥaḳḳ'a ʿārifler özin bilmez yalan söyler
- 5 Nice dürlü şanāyi'ī hemān bir anda var eyler
Gehī esmā gehī ef'āl şıfāt u zāt ile ider
Kimüñ a' lā kimüñ ednā ḳılup bī-kes kimin server
Kimüñdür bunca cünbüşler kimüñdür nuṭṭı iden gevher
Özüñden olmaduñ ʿārif ki senden özge kān söyler

- 6 Tecelli eyleyen Hâkdur gerek sende gerek bende
Vücüd Hâkķ'ũn olup ancak görinen kendidür sende
Yoğı var eyler isterse varı da yok ider anda
Hâyâl u zıll yeter 'ibret görinen hayme-i tende
Degildür nuķ iden Őüret derũnuńda tũran sũyler
- 7 Terakķĩ itmeđe Őemsĩ iderseń sa'y ü gũŐiŐi
Hemân taĥŐĩl-i 'irfâna kılup ğayretle verziŐi
İderler 'aşķ Őarâbından sańa bir cür'ayı baĥŐi
Seķâhũm Rabbũhũm ĥamrın iĥen 'âŐıķlar ey NaķŐi
İrer ma'Őũķuna anlar mekândan lâ-mekân sũyler

174

Tazmĩn-i Beyt-i MeŐhũr Bahri Baba *Ķuddise sirruh*

Mefâ' ilũn Mefâ' ilũn Mefâ' ilũn Mefâ' ilũn

- 1 Şunlar ki bilmez nefsin ebed Mevlâ'yı bilmezler
Cehâletde kалан insan *ledũn* ma' nâyı bilmezler
Görenler Şüreti mâhiyyet-i eşyâyı bilmezler
Ĝarĩķ-baĥr-vaĥdet olmayan dũr-i yektâyı bilmezler
Cihân-ârâ cihân iĥindedür ârâyı bilmezler
Şu mâhĩler ki deryâ iĥredür deryâyı bilmezler [112]

- 2 ‘İlimle müşkili hâll eylerüm zann itmesün ‘âlim
Gerekdür ehl-i hâle intisâb ile cihâd dâ’im
Muḥîṭ-i kâ’inâtdur Ḥaḳ anuñla ‘âlemîn kâ’im
Bu sırrı bilmedi ğaflet ile her kim olur nâ’im
Cihân-ârâ cihân içindedür ârâyı bilmezler
Şu mâhîler ki deryâ içredür deryâyı bilmezler
- 3 Cihânı ser-te-ser tutmuş tecelliyât-ı Rabbânî
‘Ayândur cümle eşyâda görürseñ feyz-i Subḥânî
Rumûz-ı *semme vechullah* olup tebşîr-i Raḥmânî
Basîretsiz olan görmez ‘ayân iken o Sulṭânı
Cihân-ârâ cihân içindedür ârâyı bilmezler
Şu mâhîler ki deryâ içredür deryâyı bilmezler
- 4 ‘İlm bir noḳṭadur ancaḳ anı tekşîr ider câhil
Baḳup aldanma âfâḳa ḥaḳîḳatden olup zâhil
Bütün mevcûddur eşyâdan tecellî olmadı zâ’il
Ledünnî bilmeyen münkir bu sırra olamaz kâ’il
Cihân-ârâ cihân içindedür ârâyı bilmezler
Şu mâhîler ki deryâ içredür deryâyı bilmezler
- 5 Ḥudâ senden saña olmuş yaḳîn nâṭıḳ bunı Ḳur’ân
Ne ayrı var ne ğayrı var vücûd Ḥaḳḳ’uñ gel it iz’ân
Senüñ bu varlığuñ mevḥûm vücûd virme bütün ekvân
Hüve'l-Evvel hüve'l-Âḥir diyor baḳ Ḥazret-i Ḳur’ân
Cihân-ârâ cihân içindedür ârâyı bilmezler
Şu mâhîler ki deryâ içredür deryâyı bilmezler

- 6 Cenāb-ı Pīr-i Mıṣrī'den alanlar feyz-i bī-pāyān
‘Ulūm-ı bāṭına vāqıf olursa luṭf-ile ṣādān
Rumūz-ı *küntü kenzi* añlayanlardur ulū'l-‘irfān
Gözün aç ḥāb-ı ḡafletden görinen ṣūret-i Raḥmān
Cihān-ārā cihān içindedür ārayı bilmezler
Şu mähiler ki deryā içredür deryāyı bilmezler
- 7 Cenāb-ı Baḥrī'nün nuṭkun ne mümkin eyleyem tazmīn
Olup esrār-ı tevḥīde kemāl üzre ḥaḳīḳat-bīn
Bu ũebih derc idüp vaḥdet rumūzın def idüp ũekkin
Bu sırrı bileyim dirseñ oḳu bu beyti Şemsü'd-dīn
Cihān-ārā cihān içindedür ārayı bilmezler
Şu mähiler ki deryā içredür deryāyı bilmezler [113]

Taḥmīs-i Ġazel-i ‘İũmet

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Ḥudā ‘uũũāḳına her ān tecellī-i cemāl eyler
‘İbāduñ ba‘ zısın luṭfa kimin ḳahr u celāl eyler
Bilürse ḳahr u luṭfu bir anı ehl-i kemāl eyler
Hilāli bedr iden Ḥāliḳ yine bedri hilāl eyler
Bu ḳudret var iken anda dilerse mähı sāl eyler

- 2 Cihān zıll u hayālatdur şaķın düşme bu hulyāya
‘Uluvvü’l-himmet ol sa’y it tehi-dest gitme ‘uķbāya
Hudā ’nuñdur bütün varlık heves kılma şu sevdāya
Ķanā’ at eyle aldanma şaķın emvāl-i dünyāya
Ki Ķārūn olsa da aķir kiři terk-i menāl eyler
- 3 Muķadderden ziyāde olmuyor bir şey’ elem çekme
Kedersiz ādem olmaz miħneti zevķ eyle hem çekme
Ķamı zevķe idüp tebdīl feraħ-nāk ol da dem çekme
Cihānuñ varına maġrūr olup yoķluķda ġam çekme
Gedāyı şāh ider şāhı bir ānda pāy-māl eyler
- 4 Meşel-meşhūr maħabbetden Muħammed hāşıl olmuşdur
Cemī’ an kā’ināt ħubb-ı İlāhī ile toľmuşdur
Bulanlar feyz-i Raħmān’ı maħabbet ile bulmuşdur
Maħabbet ehli ol ‘ālem maħabbetle Ķurulmuşdur
Bu baħşı bilmeyen zāhid ne dir de ķil ü ķāl eyler
- 5 Muħibb-i Hānedānum meslek- i Mışrı’yedür rāħım
Tevellā nuñ *teberrā* ’nuñ bütün sırrına āġāħım
Muħammed Şemsī imānım ‘Alī nūri ġoñül māħım
Degil nāmerde ħattā merde muħtāc itme Allāh’ım
Ķapuñda dā’imā ‘İşmet bu yolda ‘arz-ı ħāl eyler

- 6 Ğam-ı hicrānun ile telh-mizāc itme Allāh'ım
Beni a' dālarum tīrīne āmāc itme Allāh'ım
Ḳuluñ Şemsi-i Mısrī'nūñ dilin dāc itme Allāh'ım
Degil nāmerde ḥattā merde muḥtāc itme Allāh'ım
Ḳapuñda dā'imā ' İşmet bu yolda ' arz-ı ḥāl eyler [114]

176

Taḥmīs-i Ğazel-i Meřhūr Ḳoca Rāġıb Pařa

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Şūfī ḥalka riyā-kārāne hem ṭā' atini söyler
Mübālātsiz olan dīne řebāne ' işretin söyler
Tevekkül itmeye Ḥaḳḳ'a ma' işet kılletin söyler
Ḥarābātī görenler her biri bir ḥāletin söyler
Şafāsın naḳl ider rindān u zāhid řıḳletin söyler
- 2 Tezevvuḳ eyler ' ařıḳlar dem-ā-dem āh-ı bülbülden
Olup maḥzūn naẓar itdikce baġda ḥāl-i sünbülden
Miḥekkdür herkesüñ ḥāli çıḳarmıř meclis-i mülden
Ser-āġāz eyledikce baḥře bülbül revnaḳ-ı gülden
Bezmdede ġulġul-ı minā mülüñ keyfiyyetin söyler

- 3 Vişāl-i Hāq'daki zevke 'aceb zühhād nā'il mi
O bezm-i vaḥdete şüret-perestler hīc dāḥil mi
Hemān zāhirdeki zevke kıanan heyhāt 'āqil mi
Tecellī neş'esin ehl-i şikem idrāk kıābil mi
Behişt añdıķça zāhid ekl ü şürbin lezzetin söyler
- 4 Cünün kıısmen fünündandır diyenler olsa da ḥaķlı
Olamaz bu kelām ehl-i kemāl beyninde revnaķlı
Degildür gerçi mecnūnuñ kelāmı 'aķlī vü naķlī
Ne zābt-ı ḥākim-i şer'ī ne ḥükm-i zābiṭ-i 'aķlī
Cünün iķlīmini seyr eyleyenler rāḥatın söyler
- 5 Dilerken ma'zeret cāhil olan i'lām ider kıubḥın
Tesettür eyleyem dirken yine ifhām ider kıubḥın
Kuşūruñ olsa da cüz'ī 'add u a'zām ider kıubḥın
Miyān-ı güft ü gūda bed-meniş ibhām ider kıubḥın
Şecā'at 'arz iderken merd-i kııbtī sirķaṭın söyler
- 6 Cihānda olmaya şıḥḥat gibi insānlara ni' met
Müdārā ile me'mūruz budur çün şart-ı ünsiyyet
Olursun dostlara mālik idersün böylece ülfet
Muvāfiķdur yine elbet mizāca şīve-i ḥikmet
Ṭabībūñ olsa da kızbi marīzūñ şıḥḥatin söyler

- 7 Gūrūh-ı ʿ āqılān ğamm ü elem deryāsına daldı
Bütün rindān ise fikrin tevekkül baħrine şaldı
Hele Şemsi-i Mışrī de naşībūñ sırr-ile aldı
Perişānī-i ħātır nükte-i serbeste-veş kaldı
Ne kimse ħikmetin añlar ne Rāğıb ʿ illetin söyler [115]

177

Taħmīs-i Ğazel-i Meşhūr Rūĥī-i Bağdādī

Fāʿ ilātün Feʿ ilātün Feʿ ilātün Faʿ lün

- 1 Dār-ı cennetde saĥā-pīşe kerīm isterler
Şāĥib-i ħulķ-ı ħasen ħilm ü raĥīm isterler
ʿ Ahdine şıdķ u şadāķatda muķīm isterler
Şanma ey ħāce ki senden zer ü sım isterler
Yevme lā-yenfaʿu da ħalb-i selīm isterler
- 2 Mā-sivāyı biraķup ʿ aşķla vāreste-i dām ol
Mazħar-ı sırr-ı İläĥī nāʿil-i faķr-i tām ol
Der-i Mevlā'da mürīd daĥi emire rām ol
Berzah-ı ħavf u recādan geķegör nā-kām ol
Dem-i āħirde ne ümmīd ü ne bīm isterler

177 [115]

1 'O ğün (mal ve çocuklar) fayda vermez', 26/Şuara: 88

- 3 Vaḥdetüñ sırrını bildüñse eger şādān ol
Varlığı Ḥaḳḳ' a virüp nefsi bilüp 'irfān ol
Ḥalka ma' mūr olayım dirseñ eger vīrān ol
Unudup bildüğini 'ārif isen nādān ol
Bezm-i vaḥdetde ne 'ilm ü ne 'alīm isterler
- 4 Şamedüñ fi' lini eşyāda dem-ā-dem görürüz
Gördigüñ vehm ü ḥayāl olduğunı biz bilirüz
Bezm-i vaḥdetde bulunmaz ikilikle siz ü biz
'Ālem-i bī-meh ü ḥurşid ü felekde hergiz
Ne mühendis ne müneccim ne ḥakīm isterler
- 5 Himmet isterseñ eger ḥidmet ile ol kâ'im
Her ne söyler ise olma müte'essir-i lâ'im
Mesleginde uyanık tır şaḳın olma nâ'im
Sâkin-i dergeh-i teslīm ü rızāda ol dâ'im
Ber-murād itmege ḥidmetde muḳīm isterler
- 6 Terk-i cān eylemeyen dosta ebed irmezler
Ḥāne-i vuşlata varlık var iken girmezler
Yanmayan 'aşḳ ile bu sırr-ı dili bilmezler
Ḥarem-i ma' nīde bī-gāneye yol virmezler
Āşinā-yı ezeli' yār-ı ḳadīm isterler

- 7 Tezkiye taşfiye ile bu maḳāmdan geçilir
Keşret-i zıkr ile iğvā-yı nefisden geçilir
Nūr-ı tevḫīd-i İlāhī dile ol dem saçılır
‘Ālem-i keşf-i me‘ānīde çok esrār açılır
Varamaz nefis-i ğazūb anda ḫalīm isterler [116]
- 8 Dosta varlık ile vuşlat olacak farz itme
Geç kuyūddan ki maḳāmuñı semā arz itme
Ḥaḳ ğanī olduğunu bildüñ ise karz itme
Dergeh-i fakre varub dirligini ‘arz itme
Anda hergiz ne sipāhī ne za‘īm isterler
- 9 Ḥall-i müşgil ider ‘āriflere pey-revler
Eynemā sırrını bildüñse ḳabūl eylerler
Men ‘arafe remzini bilmezleri neylerler
Ḳıble-i ma‘nī-i fehm eylemeyen kec-revler
Sehv ile secde idüp ecr-i ‘azīm isterler
- 10 Derdine derdde devāyı buluyorlar müştāḳ
Ḳalbi ḫāhirde ider nūr-ı İlāhī işrāḳ
Ḳaḫreyi bahre idüp zerreyi şemse ilḫāḳ
‘Āşık ol şerbet-i vaşl ister iseñ kim ‘uşşāḳ
Çāresiz derd arayup renc-i elīm isterler

11 Gözi aç zâhid-i huşk cenneti maḥbaḥ ideler
Yemek içmek iledür zevk-i cinân ḡann eyler
Rü'yet-i Ḥaḡ'da ki ezvâkı ne bilsün keydiler
Ni' met-i zâhire dil-beste olan gürisneler
Müzd-i nân pâreye cennât-ı na'îm isterler

12 Ḥaḡḡ'a 'âşî degilem ben diye mesrûr olma
Çok günâhum diye yaş ile de meftûr olma
Bekle zillet ḡapusın kibri bıraḡ dûr olma
Cürmüñe mu' terif ol tâ' ata maḡrûr olma
Ki şifâ-ḡâne-i ḡikmetde saḡîm isterler

13 Pür-neş'e olup 'aşḡ ile iç cām-ı şabûḡı
Ol şıdḡ-ile ḡul ister iseñ feyz ü fütûḡı
Mışrî'ye bende olan Şemsî cihân memdûḡı
Ezber it nûkte-i esrâr-ı dili ey Rûḡî
Ḥâzır ol bezm-i İläḡide nedîm isterler

178

Taḡmîs-i Nuḡḡ-ı Ḥâzret-i Pîr *Ḥuddise sirruhu'l münîr*

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1 Şu'â' -ı şemsî ma'ñâyı varub nevvâr olandan şor
Şorarsañ sırr-ı devrânı yine devvâr olandan şor
Künûz-ı evliyâyı 'ârif ü bîdâr olandan şor
Rumûz-ı enbiyâyı vâḡıf-ı esrâr olandan şor
Ene'l-Ḥaḡ sırrını cândan geḡüp ber-dâr olandan şor [117]

358

- 2 Şaķın esrār-ı tevḥīdi ‘ alāyık ehline şorma
Ḥaķīķat remz-i taḥmīdi ‘ alāyık ehline şorma
Daḥi erbāb-ı tefrīdi ‘ alāyık ehline şorma
Yūri var ehl-i tecrīdi ‘ alāyık ehline şorma
Anı cān u cihānı terk idüp deyyār olandan şor
- 3 Vücūd Ḥaķķ’uñ olup ğayruñ zevālin bilmek isterseñ
Bütün enfüsle āfāķuñ mişālin bilmek isterseñ
Celāinde olan mestūr cemālin bilmek isterseñ
Gehī ķahr ü gehī luṭfin kemālin bilmek isterseñ
Fenā ender fenāda yoĝ olup hem-var olandan şor
- 4 Ledün ‘ ilminüñ esrārın belāgat ehli añlamaz
Bu bir aḥvāl-i vicdāndur zekāvet ehli añlamaz
Bilür ḥaķķa’l-yaķın ehli rivāyet ehli añlamaz
Dilā bu Mantıķu’ṭ-Ṭayr’ı feşāḥat ehli añlamaz
Bunu ancak [ya] ‘ Atṭār ü yāḥūd Ṭayyār olandan şor
- 5 Dilerseñ Rabbüñi bilmek muķaddem nefsüñi sen bil
Hemān ķalbüñi pāk eyle nüfūsın mā-sivāyı sil
Vücūd-ı Ḥaķķ’a nisbetle görinen cümle zıllu’l-zıll
Muşādif olmaķ isterseñ ma‘ ārif sırrına ey dil
Rumūz-ı sırr-ı ‘ aşķı ṭālib-i dīdār olandan şor

- 6 Cemāl-i Muṭlaḳ'ı bilmez arar āfāḳda Mevlā'yı
Müsem mādan olup maḫrūm çeker biñ dürlü esmāyı
Gözün aç Şemsi-i Mıṣrî dilerseñ zevḳ-i ma' nāyı
Anadan toğma gözsüzler kemā-hî görmez eşyāyı
Niyāzî vech-i dildārı ulu'l-ebşār olandan şor

179

Medḫ-i Ḥāzret-i Pīr *Ḳuddise sirruhu'l-münīr*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Āsitān-ı Mıṣrî'ye yüzler süren mesrūr olur
Ḥāne-i ḳalbden gider zulmet dili pūr-nūr olur
- 2 Ḥidmetün her kim ḳılsa cān u başla iḫtiyār
Başdığı yerler anuñ elbette bir gün ṭūr olur
- 3 Pīr Niyāzî Ḥāzretine şıdḳ-ile bî' at iden
Cümle maḳşūdun bulur dil-ḫānesi ma' mūr olur
- 4 Olma dervīş gel cüdā dergāh-ı pīrden dā'imā
Ayrılan bāb-ı Ḥudā 'dan daḫi bî-şekk dūr olur
- 5 Eşiginde ḫidmet iden Şemsi-dīn mücrimse de
Lā-cerem ider vişāle kendisin mağfūr olur [118]

Medhiye-i Sâlikân-ı MıŖriyye

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Şarâb-ı 'aşk ile sekrân olur mestâne MıŖriler
İçüp vağdet Ŗarâbından gelür meydâne MıŖriler
- 2 Geçerler mâ-sivâ endiŖesinden Ėubb-ı fî'llâhla
ĖulûŖ-ı Ėalb ile her dem girer devrâna MıŖriler
- 3 Bütün varlığı terk itsen geçüp zühd ile tağvâdan
Düşüp 'aşk ile bu bezme çıkar merdâne MıŖriler
- 4 Muğibb-i Ehl-i Beyt-i MuŖafâ'dur cân ile dilden
Olurlar nâ'il-i luğf u kerem iŖsâna MıŖriler
- 5 Cenâb-ı Fağr-i 'âlem mürŖid olmuş Murtazâ rehber
Bulurlar feyz-i Mevlâ'yı irer Rağmân'a MıŖriler
- 6 Rumûz-ı *men 'araf*'le *küntü kenz*' üñ sırrına mağrem
İrerler *min ledünni*'den dem-i 'irfâna MıŖriler
- 7 Ŗerî' atle ŖariĖatle ĖaĖîĖat ma'rifet bâbın
Gelürler kırĖ mağâm ile yola erkâna MıŖriler

- 8 Cenāb-ı Hāms-e-i Āl-i ‘ Abā’nuñ rāhına sālīk
Bu meslekle olup vāşıl şerefle şāna Mışrīler
- 9 Şemsi-veş derd ider ‘ aşk-ı İlāhiyle o meydānda
Maḥabbet şem‘ ine karşı döner pervāne Mışrīler

181

Medḥ-i Hāzret-i Üftāde *Ḳuddise sirruh*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Mürşid-i rāh-ı ḥaḳīḳat Hāzret-i Üftāde'dür
Rehber-i ehl-i ṭarīḳat Hāzret-i Üftāde'dür
- 2 Menba‘ -ı feyz ü fütūḥ-ı ma‘ nevidür şübhesiz
Nāşir-i envār-ı vaḥdet Hāzret-i Üftāde'dür
- 3 Hızır elinden āb-ı ḥayvān nūş idüp buldı ledün
Vāḳıf-ı esrār-ı celvet Hāzret-i Üftāde'dür
- 4 Āsitānına anuñ her kim ki itse ilticā
İtmeyen maḥrūm-ı himmet Hāzret-i Üftāde'dür

180 [118]
9 döner; yanar

- 5 Sāha-i medḥuñde taḥrīk-i kemiyyet ḥāmeye
Baḥş iden Şemsi'ye ḳudret Ḥazret-i Üftāde'dür

182

Medḥ-i Ḥazret-i Pīr Emīr *Ḳuddise sirruh*

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Geldüm ḳapuña Pīr Emīr ol Şemsi'ye sen dest-gīr
Eyle beni benden ḥabīr yā Ḥazret-i Pīrū'l-münīr
- 2 Vardur taşarruf-ı mādde ma' nā daḥi ba' de'l-vefāt
Kim ki velāyet sırrına ırmış ise oldur Emīr
- 3 Kim ki velīdür Ḥaḳ aña vırmış taşarruf ḳudretin
Olmuş musāvī şarḳ u ğarb birdür aña bālā vü zīr [119]
- 4 Zā'ir olup geldüm saña himmet idüp eyle ' aḫā
Maḥrūm bıraḳma luḫ idüp her vech-ile destüm be-gīr
- 5 Bāb-ı velīyyu'llāhı sen Şemsi-i Mışrī dā'imā
Bekle gelür feyz-i Ḥudā oldur baña ni' me'n-naşīr

182 [118]
3 şarḳ u ğarb; şāh faḳīr

Tahmīs-i Ğazel-i Eşref Pāşā

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Sırr-ı tevḥīde irenler cehr ü aḥfādan geçer
Kim girerse cennet-i ' irfāna me 'vādan geçer
Bildigini unudup ğavgā-yı da' vādan geçer
Ma' nevī ādem olan resm-i müsem mādan geçer
Farq-ı māhiyet idüp tesbīḥ ü esmādan geçer
- 2 Ekl ü şürb ile kelām u nevmi ni taqlīl iden
Nefsini tezlīl ü taḥkīr rūḥunu tebcīl iden
Su 'i ḥulqın ḥüsn-i ḥulqa cehd-ile tebdīl iden
Mesleginde devre-i ' arşıyesin tekmīl iden
Māye-i terkībden reng-i heyūlādan geçer
- 3 Ehl-i Ḥaḫḫ' uñ silkine ḥürmetle ḥidmet eyleyen
Tezkiye taşfiye ile Ḥaḫḫ' a ḫurbet eyleyen
Mā-sivāyı terk ile cānāna vuşlat eyleyen
Şāhid-i maḫşūdı ra 'yü'l-' aynı rü 'yet eyleyen
Ḥal' -i na' līn itmeden Ṭūr-ı tecellādan geçer

4 Evliyâ 'u'llâh sözi hep remz ile imâyadur
Ehl-i Haqq'ı kim ki inkâr itse ol bed-mâyedür
Semme vechu'llâh'ı fehm it vechimiz Mevlâya'dur
Secde-i ehl-i haqq'at kıble-i ma' nâyadur
'Arifân taqlîd-i mihrâb u muşallâdan geçer

5 Göñli 'aşk-ı Âl-i Peygamber ile leb-rîz olan
Mâ-sivâdan kalbini pâk eyleyüp temyîz olan
Hubb-ı Âli Şemsi-i Mısrî gibi hâ'iz olan
Dergeh-i şâh-ı Necefde bende-i nâ-cîz olan
Eşrefâ âlâyiş-i ikbâl-i dünyâdan geçer

184

Tahmîs-i Nuqq-ı Hazret-i Sezâ'î *Kuddise sirruh*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 'Aşık-ı dîdar olan her gûne da' vâdan geçer
Mâ-sivâyı bırakup pinhân u peydâdan geçer [120]
Terk ider her bir şıfatı sırr-ı esmâdan geçer
Mübtelâ-yı 'aşk olan dünyâ vü 'uqbâdan geçer
Kim saña Mecnûn olursa çünki Leylâ'dan geçer

2 Terk iden ağıyarı cânân eyler anı muhterem
İtmeyendür mâ-sivâya nim-nigâh 'âlî himem
'Aşıkân meydânına rekz eyler elbette 'alem
Râh-ı 'aşka şıdd-ile her kim başarsa bir qadem
Bir adım atsa eger 'arş-ı mu'alladan geçer

- 3 Sālik olsun ‘aşka her kim ister ise ٲođrı rāh
‘Aşka her kim olsa teslīm eylemez ğayra nigāh
Çahr u luğı bir bilenler itmez aşlā āh ü vāh
Fırkatinde ger o şūhuñ āh idem bi-ıştibāh
Tīr-i āhım bi-muĥābā taş u mīnādan geçer
- 4 Haste-i ‘aşka yine ma‘şūkı olmuşdur tabīb
Her kimüñ ki sen ğibi maĥbūbı olursa lebīb
Eylemez ğayriye aşlā ol nazar olmaz qarīb
Çadd u ĥaddüñe senüñ dil-beste olan ey ĥabīb
Cennet-i ‘Adn’e nazar şalmaz o tūbādan geđer
- 5 Yār-i Bāķī var iken şūriye itme sen heves
Vech-i Muţlak seyridür Şemsi-i Mışrı saña bes
Cennet-i ‘irfānda ğördi dostı ‘aşık her nefes
Mīve-i vaşlına yārüñ kim ki buldı dest-res
Ey Sezāyī şübhe yoğ bi’llāhi me’vādan geçer

185

Mine't-Taşavvuf

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 ‘Ārif-i bi’llāh olanlar dā’imā mesrūr olur
Her neye baksa aña āşār-ı Hāğ manzūr olur

185 [120]

1 “Elā inne evliyā’e’llāhi lā ĥavfün ‘aleyhim velāhüm yaĥzenün”; bielsiniz ki, Allah’ın dostlarına hiçbir korku yoktur. Onlar üzölmeyecekler de. 10/Yunus: 62

“Fe-eynemā tevellü fe-şemme vechu’llāh”; Ne yana dönerseniz, Allah’ın vechi oradadır. 2/Bakara: 115

- 2 Bu cihānda görmeyenler āhiretde göremez
Bunda her ne cem‘ iderse orada maḥşūr olur
- 3 *Men ‘araf*’de müctemi‘ dūr cümle esrār-ı buṭūn
Nefsini bilen kişiler Ḥaḳ ile pūr-nūr olur
- 4 *Külle yevmin hūve*’yi bil remz ü ĩmā andadur
Yevme tüblā’de muḥaḳḳaḳ bilmege mecbūr olur
- 5 Mümkün olsa ‘avdet itmek cānına minnet faḳaṭ
Küllü şey’in hālik ile şübhesiz maḳhūr olur
- 6 İki günü bir olursa bil ki ol maḡbūndur
Şaḡı şolı gözleyenden sırr-ı Ḥaḳ mestūr olur [121]
- 7 Pek yapış bir mürşid-i Ḥaḳḳ’uñ el ü dāmānine
‘İnd-i Ḥaḳ’da çünki bu sa‘ yūñ senūñ meşkūr olur
- 8 Müste‘id olan kişiler yolda ḳalmaz ‘āḳıbet
İrişür luṭf u hidāyet ‘aşḳ ile meskūr olur
- 9 Şems-i Mışrī bendesidür ḥubb-ı Evlād-ı ‘Ali
Cāb-gāh itsün derūnuñ şübhesiz maḡfūr olur

2 “Men kāne fī hāzīhi a‘ mā fe-huve fi’l-āḫirati a‘ mā..”. Bu dünyada kör olan ahirette de kör olur. 17/İsrā: 72.

3 “Men ‘arafe nefsehü feḳad ‘arafe Rabbehü”; Nefsini bilen Rabbini bilir. Aclūnî, *Keşfü’l-hafā*, II, 312.

4 “Külle yevmin hūve fī şe’n”. Allah her an bir iştendir. 55/Rahman: 29.

“Yevme tüblā’s-serā’ir”. Bütün sırların ortaya serileceği gün.86/Tārık: 9.

5 “Küllü şey’in hālikün illā vecheh”; O’nun zatından başka herşey yok olacaktır. 28/Kasas: 88.

6 “Men istevā yevmāhu fe-hūve maḡbūnūn”; İki günü eşit olan ziyandadır. Ebū Nuaym el-İsfehānî, *Hilyetü’l-evliyā*, VIII, 35.

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün (Fa' lün)

- 1 ' Ārif olan kişiler Hāḳ ile şādān olur
Nefsini bilmezlerüñ işleri efgān olur
- 2 ' Āşık olam dir iseñ pervāne gibi yanmalı
' Āşık olan kimsenüñ dīdesi giryān olur
- 3 Vādi-ī ' aşḳdur saña hem mebde' ü hem me' ād
' Aşḳa uymazsañ eger rehberüñ şeyṭān olur
- 4 Refref-i ' aşḳa süvār ol ' urūc it ' arşa dek
Vech-i İlähi o dem saña nümāyān olur
- 5 Ma' rifet-i Hāḳ için gelmişüz bu ' āleme
Bu sözi fehmi denüñ maḳşadı Yezdān olur
- 6 Nefsünü bil soñra sen añla Hūdā 'yı gönül
Nefsini bilen kişi kāmil bir insān olur
- 7 Geç ṭabī' atdan teberrā iderek nefsiñe
Nefsine kim ki uyar tābi' -i mervān olur

- 8 Āl-i Rasūl'e gōñül teslīm idüp gir yola
Eşer-i Rasūl'e giden vāşıl-ı Raḥmān olur
- 9 Fi' l ü şıfat u zātı cem' iderek birliğe gel
Cem' ile cem' olanuñ gōñli de ḥandān olur
- 10 Bu merātible eger tayy-i tarīk eylese
Şūreti dervīş olup sīreti sulṭān olur
- 11 Sırr-ı Niyāzī saña irişürse şübhe yok
'Aşq-ı İlāhī ile derdine dermān olur
- 12 Hımmet-i Mışrī senüñ işlerin āsān ider
Eyle tevessül hemān rāhına burhān olur
- 13 Naqş-ı vü gāh Hāşim'üñ nuṭkunı tanzīr eyle
Mısr-ı dile Pīr'imüzden bize fermān olur
- 14 Şemsi şırāt-ı kadīm işte bu yoldur gözet
Dilden inkārı giden tobtolu ĩmān olur

187

Berā-yı Nazīre-i Ḥazret-i Pīr

Mefā' ĩlün Mefā' ĩlün Mefā' ĩlün Mefā' ĩlün

- 1 Künūz-ı sırr-ı Ḥaqq'ı Aḥmed-i Muḥtār olandan şor
Rumūz-ı Enbiyā'yı Ḥayder-i Kerrār olandan şor

- 2 Şehidāna zühür iden tecelliyātuñ esrārın
Hüseyn-i Kerbelā yā Ca‘ fer-i Tayyār olandan şor [122]
- 3 Cemī‘ eşyā ider devrān ne servetdür ‘ aceb dirseñ
Bu çarhuñ gerdişin ancak yine devvār olandan şor
- 4 Haqāyıkdan ne bilsün ehl-i zāhir gözleri görmez
Haqīkat sırrını ‘ aşık ulu'l-ebşār olandan şor
- 5 Ene'l-Hağ sırrına vāqıf olur mu şüretiler hiç
Fedā-yı cān idüp Manşūr gibi ber-dār olandan şor
- 6 Maqām-ı k̄ābe kavseyn’i ‘ aql idrak ider şanma
Şeb-i mi‘ rāc içinde vāqıf-ı esrār olandan şor
- 7 Şerī‘ atdan tarīkatdan haqīkatdan olam āgāh
Dir iseñ ma‘ rifet ehli bulub ser-dār olandan şor
- 8 Fenā-fi’llāh olup varlık libāsın terkini sālİK
Beğā-bi’llāh ile bākī olup hep var olandan şor
- 9 Cenāb-ı Pīr-i Mışrī’nün kelām-ı pür-kemālatı
Naşıl tanzīr idem dirseñ ğazel-ğüftār olandan şor
- 10 Eger Şemsī olam vāqıf dir iseñ zevk-i ma‘ nāya
Bu sırrı şorma her şahşa varub şettār olandan şor

Mine't-Taşavvuf

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün

- 1 Ne ğarābet buña dünyā daḡi ' uḡbā da dinür
Gehī bāṭın gehī zāhir evvel ü uḡrā da dinür
- 2 Hep ' avālim bu vücūda nice şıġdı bilemem
Bu heyākil için aşġar daḡi kübrā da dinür
- 3 Vāhidiyyete tenezzül aḡadiyyetden olup
Aña envār-ı Muḡammed dürr-i beyzā da dinür
- 4 Gir yola terk-i irādet iderek mürşīdine
Ḥaḡ rızāsın diler iseñ emri aşfā da dinür
- 5 *Ene Allāh* tecellisi ṡaleb-kārı isen
Var muḡaddes yire ki ṡūr-i Mūsā da dinür
- 6 Gir Niyāzī yoluna ' aşḡ ile teslīm ol gör
Ger müsemmayı bilem dir iseñ esmā da dinür

- 7 Sözü şoḫbetle de irşād olur ammā Şemsi
Aña isti' dād-ı ezel feyz-i Mevlā da dinür

189

Fî Ḥaḫḫı'd-Devrân

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Devrimize daḫl idenler 'arş-ı Ḥudā devrân ider
Görmez misüñ ey müdde'î arz u semâ devrân ider
- 2 Ezelîdür devrânımız ebedîdür seyrânımız
Bağ ki zemîn ile zamân âb u hevâ devrân ider [123]
- 3 Ta' n eyleme devrâna sen münkir bırağ inkârũnı
Şābit seyyāre munḫalib ülker sühâ devrân ider
- 4 Vardur bunda 'azîm esrār dānâ olan vâḫıf olur
Ḥayvan nebāt ma' den 'unşur cümle eşyâ devrân ider
- 5 Devr-ile geldüñ 'āleme noldı saña inkâr idüp
Bilmez misüñ sen bu devri cāhil dānâ devrân ider
- 6 'Ārif ol devrine sen rucū' eyler aşlına hep
Bilür bilmez cümle cihân a' mā bīnâ devrân ider

372

- 7 Bilmek dilerseñ sırrını devrân-ı Mısrî'ye girüb
Şemsî meşâyih mürîd ednâ a' lâ devrân ider

190

Mine't-Taşavvuf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Vâkıf-ı esrâr-ı eşyâ ' arif-i bi'llâh olur
Nefsini idrâk idenler Rabb'ine âgâh olur
- 2 Kim ki bilmezse nedür künhî haqîkî âdemî
Bil ki hayvândan eğalldür gâyeti gümrâh olur
- 3 Bilmeyen bu ' âleme âdem niçün itdi hübûṭ
Şüretâ âdem ise de sîreti rübâh olur
- 4 Rûhunı eşbâḥ idüp eşbâḥını ervâḥ kılan
Mazhar-ı zât-ı İlâhi rûḥı rûḥu'llâh olur
- 5 İki kerre toğmayınca sırr-ı Haqq'ı añlamaz
Haqq'ı bilmez gördügi şey' cümle ğayru'llâh olur
- 6 ' Arif ol ki itmesün dünyâsını Haqq'dan ba'id
Ḳîl u kâli terk iderseñ maṭlabüñ Allâh olur

373

- 7 Cümle eşyâ sırr-ı Hâk'dur eyleme çün ü çirâ
Şems-i Mışrî bendesinüñ zikri eyva'llâh olur

191

Diger

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Nefsini kim ki bilür ol 'ârif-i Mevlâ olur
Nefsini bilmez olan dârında nâ-binâ olur
- 2 Sırr-ı Hudâ 'dur beyt-i dil oldur nazar-gâh-ı Hudâ
Öz nefsine vâkıf olan bil 'ârif ü dâna olur
- 3 'Aşka düşen 'âşıkları maħrûm bırakmaz feyz-i Hâk
'Âşıklarun gönlinde çün ħubb-ı Hudâ peydâ olur
- 4 Sulţân-ı ħubb-ı Kibriyâ dil tahtına itse cülûs
Kalmaz gönülde mâ-sivâ Hâk'dan dili güyâ olur
- 5 Dil şehrini nazîr idüp varlığını yok eyle sen
Gelsün saña feyz-i Hudâ yokluk o dem *illâ* olur
- 6 Şems-i Mışrî 'aşk olasin gitsün gönülde mâ-sivâ
Her bir sözün cümle *ledünn* hep cevher-i ma' nâ olur [124]

Diger

Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Bî-derd olan insân mıdur
 ‘Āşık olan nālân olur
 Derd ile menzil kaç‘ olur
 Derdsiz olan nâ-dân olur
- 2 ‘Āşık olanlar zâr ider
 Yok olanı Hâk var ider
 Derdlerine tîmâr ider
 Ol vâşıl-ı Raḥmân ider
- 3 ‘İzzet bulam dirseñ eger
 Zilletle ağla her seḥer
 Kayd-ı sivâdan kim geçer
 Şâyeste-i Ğufrân olur
- 4 Her birini eyle velî
 Faqr-ile buldı menzili
 Hâk nûrı oldu müncelî
 Pinhân olan ‘ayân olur

5 Mağrūr olmayasın şaķın
Tutma aşla ķalbũnde ķĩn
Aķlāķsızā zinhār yaķĩn
Olma işũn   işyān olur

6 Hũlķuñ eger olsa kerĩm
Şeksiz Hũdā saña Raķĩm
Menzil-gāhuñ dāru'n-na'ĩm
Hāķ'dan saña iķsān olur

7 Şemsi-i Mışrı saña
Pĩrũñ ider luţf u'atā
Ķul olana Āl-i'Abā
Himmetleri şāyān olur

193

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilũn

1 Kimde isti' dād olursa zerreten irşād olur
  Ārifānuñ şoķbetinden feyz alur ābād olur

2   Aşķ-ı şĩrinine dil-beste olanlar şevķ-ile
  Aşķ ile varlık taķımı delerek Ferhād olur

376

- 3 Bir bilenler ahr u lufi oldılar ehl-i kemāl
Cem' -i cem' u'l-cem' ile ol cāmi' -i azdād olur
- 4 İtmeyen seyr-i sülūk ile teraqqī menzilet
Bang-i söz ile taavvuf bā' iş-i ilhād olur
- 5 Ehl-i Ha'uñ sözleri beñzer nisan yağmurına
Ehline dürr-i emīndür münkire ifsād olur
- 6 Mā-sivā'llāh'dan tecerrüd eyler 'āı-ı Hūdā
'Āıuñ zıkrı dem-ā-dem āh ile feryād olur
- 7 Çeme-i feyz-i Muammed'den olanlar feyz-yāb
Tābi' -i eer-i Rasūl u āl hem evlād olur
- 8 Sırr-ı tevīdi haıatla olanlar übhesiz
İ' tirāz itmez Hūdā 'ya emrine münād olur
- 9 emsi-i Mırī bilenler nefsinı Allāh'ını
Yok aña avf u üzün her demde ol dil-ād olur

194

Mine'n-Neāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Her kimüñ ala olursa nef' i ayruñ-nās dinür
Nīm zarar irā iderse aña errü'n-nās dinür

- 2 ‘İlmi taḥṣīl eyleyüp de eylemez ise ‘amel
 ‘Ālim-i kāmīl dinilmez ḳalbi pür-vesvās dinür [125]
- 3 Şūretā sālūṣa gerçi ‘ābid ü zāhid dinür
 Nezd-i erbāb-ı ḥaḳīḳatda añna ḥannās dinür
- 4 ‘İlm-i bāṭın oldı vehbī līk kesbüñ daḳlı var
 Sālike ‘ārif dinilmez de faḳaṭ ḥassās dinür
- 5 Şemsi-i Mıṣrī çalıṣ insān-ı kāmīl olmaḡa
 Nefsini bilmezlere insān degil nesnās dinür

195

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mā-sivāyı *lā* idenler vāḳıf-ı *illā* olur
 Ḳaṭre iken kendisin ol dem ulu deryā olur
- 2 Şūreti ādem olan ḥayvāna insān mı dinür
 Añlamaz görmez işitmez çünki nā-bīnā olur
- 3 *Men* ‘araf’le *mā rameyte* remzini fehm eyleyen
 ‘Ārif-i sırr-ı İlähī ādem-i ma‘ nā olur

- 4 Bildüğüñ terk eyleyüp tevḥīd-i şırfa kim girer
Vākıf-ı esrār-ı eṣyā ‘ālim ü dānā olur
- 5 Ṭālibi maḥrūm bırakmaz böyledür feyz-i ezel
Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳat vāṣıl-ı Mevlā olur
- 6 Hāşılı ḥulḳ-ı İlāh ile taḥalluḳ elyelen
Cāmi‘ -i evṣāf-ı ‘ālī zāt-ı bī-hemtā olur
- 7 Şemsi-i Mıṣrī şıfāt-ı Ḥaḳ ile kıl ittişāf
Çünkü insān-ı ḥaḳīḳī cāmi‘ -i esmā olur

196

Dıger

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 *Küntü kenzen* sırrını bildünse sulṭānlıḳ budur
Men ‘araf remzini añladuñsa ‘ irfānlıḳ budur
- 2 *Zerreden* Ḥaḳḳ’ı müşāhid ol ḳarınca nuşḥ ider
Eyle ‘ ibretle nazār zīrā Süleymān’lıḳ budur
- 3 *Mazḥar-ı esmā-i küllīdür* vücūduñ ḥoşça baḳ
Terk idersen benliğini işte insānlıḳ budur

- 4 Kimseyi incitme yā hū elle dille pek şaķın
Yek nazār gör cümle ĥalkı ehl-i ĩmānlık budur
- 5 Ehl-i beyt'e ķıl tevellā ol muĥibb-i Ĥānedān
Eşer-i Evlād-Rasūl'e git müselmānlık budur
- 6 Ma' nā-i Ķur 'ān'ı fehm it cümlesi bir noķtadır
Sırr-ı bā'yı ańla çünkü şāh-ı merdānlık budur
- 7 Zerreten Şemsi-i Mışrī bil olup kevşer-nişār
Ķaŗreden deryāyı fehm it işte 'ummānlık budur [126]

197

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ĥaķķ'ı görmek ister iseñ benligi terk it de gör
Sırr-ı erkān-ı sülūki Ka'be'ye sen git de gör
- 2 Zāhir ü bāţın Ĥudā 'dur evvel ü āĥir Ĥudā
Enfüs ü āfāķa 'ibret ile baķ āyende gör
- 3 İsm-i zāhirden tecellī eyliyor āfāķda Ĥaķ
Sırr-ı ma' nāyı dilerseñ diķķat it şüretde gör

- 4 ‘İlm-i bâtin *min ledün*’dür Hıızr’ı bulmağdur hüner
Bağ başiretle haqîkat sırrını sîretde gör
- 5 Nokta harf oldu hurûfdan zâhir olmuşdur kelâm
Şemsi-i Mısrî bu sırrı gel de *bist ü heşt* ‘de gör

198

‘İbret-âmîz

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 ‘Ayn-ı ‘ibretle nazar kııl bu temâşâ-ğânedür
‘Âşıkân şem‘-i cemâle bağ naşıl pervânedür
- 2 Vech-i Muğlağ âşikârdur *şemme vechu ‘llâh*’ı bil
‘Âlem-i nâsûtda cismün rûhuña hoş lânedür
- 3 Ân-be-ân eyler tağavvül şûret-i ağvâle bağ
Aldanan ‘âkil degildür şübhesiz dîvânedür
- 4 Hep şu ‘ünat-ı İlâhî oldığımı fehm iden
Sırr-ı tevğîd ile medhûs dem-be-dem mestânedür
- 5 Zıll-ı mevğûm u hayâldür cism-i mağşûs-ı nuğûs
Aldanan bu nağşa mecnûn olmayup da ya nedür

- 6 Baħr-i tevħide ālup atre iken deryā olan
Cāmi‘ -i esmā-i küllī gevher-i dūrdānedür
- 7 Mürşid-i kāmīl bedenden i şarāb-ı vahdeti
Şemsi-i Mıřrī ħuzūr-ı mürşidūñ meyhānedür

199

Mine'l-‘ Aşķ

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fa‘ lün

- 1 Bā‘ iş-i ħilķat-ı ‘ ālem ‘ aşķdur
Sebeb-i ‘ izzet-i ādem ‘ aşķdur
- 2 İrilür Ĥaķķ’a maħabbetle zirā
Ĥarem-i ‘ izzete maħrem ‘ aşķdur
- 3 Kā’ināt yok idi ancak ‘ aşķ var
Kenz-i ma‘ nāya da aķdem ‘ aşķdur [127]
- 4 ‘ Aşķa müstaĝraķ olan bildi nedür [esrār]
Sırr-ı Mevlā ile hem-dem ‘ aşķdur
- 5 Şemsi-i Mıřrī cihān ‘ aşķla pür
Evvel ü āħir-i ekrem ‘ aşķdur

199 [127]

4 bildi nedür: bildi nedür [esrār], M.

Mine't-Taşavvuf**Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün**

- 1 Hakk'ı ararsañ sende gör sırr-ı Hudâ hep sendedür
‘Arş ile kürs levh ü kalem arz u semâ hep sendedür
- 2 Cennet cehennem sende var mizân şırâtuñ mişli hem
Ğılmân u hür-ı Kevşer tûr nehr-i şafâ hep sendedür
- 3 Nefsiyle şeytân didigün rûhiyle rahmân didigün
Cehl-ile ‘irfân didigün zulmet ziyâ hep sendedür
- 4 Āfâkdaki gördüklerün enfüsde mevcûddur bütün
Zâhirde bâtında şu’ün dâll u hedâ hep sendedür
- 5 Kâlbün senün beyt-i İlâh bu varlıguñ Hakk’a güvâh
Ceşm-i haqîkatla nigâh it dü-serâ hep sendedür
- 6 ‘İlme'l-yakîn ‘ayne'l-yakîn bil Hakk’ı sen haqqa'l-yakîn
Evvel [ü] âhîr fehm eyle kim hafî aḥfâ hep sendedür
- 7 Râh-ı şavâb ister iseñ Mısrî tarîkin it kabûl
Ḥubb-ı Nebî ey Şemsi-din Āl-i ‘Abâ hep sendedür

Li-Ecli'z-Zikr

5 Heceli

- 1 Her seher dervişler
Allāh hū dirler
Bīçare dil-rişler
Allāh hū dirler
- 2 'Ābid ü zāhid
Ḥalvetde cāhid
Ġā'ib ü řāhid
Allāh hū dirler
- 3 İns ü cīn dā'im
Rūz u řeb kā'im
Bīdār u nā'im
Allāh hū dirler
- 4 Sırr-ı esmāda
Derviş vefāda
Semā' şafāda
Allāh hū dirler

5 Hū diyüb döner
Yerler felekler
Cinler melekler
Allāh hū dirler

6 Zī-rūḥ cemādāt
Arz u semāvāt
Cümle maḥlūḳāt
Allāh hū dirler

7 Cehr ü aḥfāda
Şubḥ u mesāda
Ḥavf u recāda
Allāh hū dirler

8 Dūzaḥ na‘īmde
‘Ālīde le’imde
Bāb-ı kerīmde
Allāh hū dirler

9 Ƙuşlar havāda
Mülk-i semāda
‘Arş-ı Ḥudā ’da
Allāh hū dirler

- 10 Şemsī pür günāh
Mıṣṣīdūr penāh
Dergāhunda her gāh
Allāh hū dirler [128]

202

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Hāḡ Te' ālā bir gün elbet ḡudretin izhār ider
Rūḡ-ı pāk-ı evliyāda ḡuvvetin izhār ider
- 2 Ehl-i Beyt-i Muṣṡafā'ya ḡulm iden a' dā-yı dīn
Şimdi de ehl-i velāya ḡılzetin izhār ider
- 3 Evliyā 'u'llāh'ı taḡḡir eyleyen dinsizleri
Maḡv ider Mevlā-yı ḡādir ḡucetin izhār ider
- 4 Zālīm ü bī-dīnlere Hāḡ müntaḡimdūr itme şek
ḡāhir ü ḡahhār u ḡādir ḡayretin izhār ider
- 5 Bir sinekle ḡahr iden Nemrud-ı ḡaddara daḡı
Gelecek bir gün muḡaḡḡaḡ satvetin izhār ider
- 6 ḡayretu'llāhuñ ḡuhūrı pek ḡarībdür Zālīme
İnşa 'a'llāh ki yaḡīnde la' netin izhār ider

10 Vezni problemlidir.

- 7 Ehl-i Beyt'ün hürmetine hıfzı ide Hâk bizleri
Bende-i Āl-i 'Abā'ya ni' metin izhâr ider
- 8 Kāni' -i şâbır olup ehl-i tevâzu' olana
Şübhesiz vaqti gelince 'izzetin izhâr ider
- 9 Şüreti âdem faqat ma' nâda insân olmayan
Hangi isme mazhar ise fıtratın izhâr ider
- 10 İtmeyen tehzîb-i ahlâk zâhiren olmuş beşer
Bağ başiretle o kimse sîretin izhâr ider
- 11 Mü'minîn olmaz taşarruf ehlidür rûh-ı velî
Sâlikine şübhe itmem himmetin izhâr ider
- 12 Şemsi-i Mısrî muhibb-i Hânedâna Kird-gâr
Dâ'imâ luğ u 'inâyet minnetin izhâr ider

203

Et-Tergîb ile'l-Cûdi ve't-Terhîb mine'l Buğli

Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Saḥî mahbûb-ı Yezdân'dur
Saḥî maḥbûl-ı Subḥân'dur
Saḥî mergûb-ı Raḥmân'dur
Saḥî memdûḥ-ı K̄ur'ân'dur

2 Baḥīller cennete girmez
Baḥīli kimseler sevmez
Baḥīle merḥabā dinmez
Baḥīl menfūr-ı Merdān'dur

3 Saḥīlerdür Ḥabību'llāh
Saḥīlerdür Ḥalīlu'llāh
Saḥīlerdür Velīyyu'llāh
Saḥīler ehl-i 'irfāndur

4 Baḥīlden ictināb eyle
Baḥīlden iḡtirāb eyle
Baḥīle setr-i bāb eyle
Baḥīl iḡvān-ı şeytāndur

5 Saḥīnūñ dārı cennetdür
Saḥīler bāb-ı raḥmetdür
Saḥī şāḥib-i fütüvvetdür
Saḥīler 'aynü'l-insāndur

6 Baḥīller vārını yemez
Mīrāşcı ḥayr ile añmaz
Baḥīlūñ gözleri toymaz
Baḥīl kendine düşmāndur

7 Saḥī ehl-i sa' ādetdür
Saḥī ehl-i kerāmetdür
Saḥī şaḥib-i velāyetdür
Saḥīden Ḥaḳ nümāyāndur [129]

8 Saḥīler 'āşık olsa da
Saḥīler şādık olsa da
Saḥīler fāsık olsa da
Saḥī dārında şādāndur

9 Saḥāvet gerçi memdūḥdur
Faḳaḳ isrāf da maḳdūḥdur
Mübezzir ise mecrūḥdur
Şeyāḳine o iḥvāndur

10 Ne ifrāḳla baḥīl ol sen
Ne ibzārla sefil ol sen
Umūruḳda 'adīl ol sen
'Adālet aşl-i ĩmāndur

11 Saḥī ol Şemsi-i Mışrī
Ki cennet eşḳiyānuḳdur
Saḥāvet ehline Ḥaḳ'dan
Gelen her demde iḥsāndur

Et-Teşvîk ile't-Tahâre ve'n-Nezâfe

Muhammes

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Nezâfet meslek-i ehl-i haqîkat nûr-ı ' irfândur
Tahâret ehli maqbûl-i İlâhî Rabb-i Yezdân'dur
Muṭahhar pāk olan kimse Ḥabîbu'llâh-ı Raḥmân'dur
Temizlik bizlere farz-ı ' ayndur emr-i Sübhân'dur
Nezâfet rükn-i îmândur tahâret emr-i Qur'an'dur
- 2 Rasûlün Âl ü Evlâd'ı ile Âl-i ' Abâ ṭâhir
Cemî'an enbiyâ ṭâhir ' umūmen evliyâ ṭâhir
Meşâyih ' aşıkân ṭâhir ' ubbâd-ı aşfiyâ ṭâhir
İmâm-ı Muktedâ ṭâhir ḥaṭîb ü etkîyâ ṭâhir
Nezâfet rükn-i îmândur tahâret emr-i Qur'an'dur
- 3 Hudâ Qur'an'da itmişdür tahâretle bize fermân
Rasûlu'llâh buyurmuşdur nezâfetdür mine'l-îmân
Şakm pislikden ey dervîş temizle ḳalbüni her ân
Dinildi oluyor zâhir muḥakḳak bâṭına ' unvân
Nezâfet rükn-i îmândur tahâret emr-i Qur'an'dur

- 4 Nezāfet ehline Allāh maḥabbet eyleyor elbet
Şaḳın maḥrūm-ı feyz olma mezaliḳdür bu süfliyyet
Sefīl ü süflīden eyle ḥaz̄er sen ḳılma illiyyet
Mülevveş olanuñ tışı içi de taldı levşiyet
Nezāfet rükn-i ĩmāndur taḥāret emr-i Ḳur'an'dur
- 5 Cenāb-ı Faḥr-i ' Ālem'den nazīf yoḳdı zamānında
Olurdu münteşir tayyib ü revāc her mekānında
Ḥadīs ü āyete ḳarşu nedür da' vā zebānında
Ḥalāvet bulmayor nā-pāk olan ĩmān u cānında
Nezāfet rükn-i ĩmāndur taḥāret emr-i Ḳur'an'dur [130]
- 6 Kişinüñ ḥüsn-i aḥlāḳı sīmāya ' aks ider bī-şekk
Ḥudā 'nun emridür tayyib yiyüp içmek temiz giymek
Şaḳın nā-pāk olam dime amān zinhār temiz ol pāk
Olur mu ḳudsiyyet murdār olanda i' tiḳād itmek
Nezāfet rükn-i ĩmāndur taḥāret emr-i Ḳur'an'dur
- 7 Şiyābun eylemek taḥḫīr ki fermān-ı ĩlāhīdür
Kerāmet umma süflīden bu bir da' vā-yı vāhīdür
Ta' affun itmesün aşlā libāsuñ Ḥaḳ ki nāhīdür
Maḫar-ı pāk olanlarla melekler de miyāhīdür
Nezāfet rükn-i ĩmāndur taḥāret emr-i Ḳur'an'dur

- 8 Bu süfliyyetde ne bulduñ be-hey sersem be-hey abdâl
Şarığı muntazam şarsa Hızır gelmez demiş kavvâl
Kişiyi pislige da‘vet midür vâ‘iz bu ‘ilm-i hâl
Tahâret emr ider kim Hağ idersün ‘aks-ile ihlâl
Nezâfet rükn-i İmândur tahâret emr-i Raḥmân'dur
- 9 Derūnuñ pislige varken kerâmet umma ey dervîş
Giderse sū‘-i ahlâkuñ iderseñ Hağğ’a maḳbûl iş
Bulursuñ feyz-i Yezdânî o demde kılma sen teşvîş
Gerek zâhir gerek bâtın temîzle ḳalbi ḳoyma ğiş
Nezâfet rükn-i İmândur tahâret emr-i Yezdân'dur
- 10 Maṭar-ı dîni itmişler mülevveş vâ‘izân eyvâh
Rasûlün emrini taḥrîf iderler ‘âlimân eyvâh
Sefîlden ḳudsiyet me‘mûl iderler câhilân eyvâh
Bu yolda nüsh‘ ü pend eyler sefihe ğâfilân eyvâh
Nezâfet rükn-i İmândur tahâret emr-i Subḥân'dur
- 11 Ḳılır vâ‘iz naşîḥat ḥalka evvelce uşûliyle
Girer zihnine biñ dürlü ḥurâfatla zarâfetle
Ki bir eski şarık cebe diler aḳçe suhûletle
Ekilde şürbde meskende ider pislige da‘vetle
Nezâfet rükn-i İmândur tahâret emr-i Ḳur‘ân'dur

- 12 Bu pislikden münezzehdür muḳaddesdür şerī'at
Temizlikden ṭahāretten 'ibāretdür ṭarīḳat
Bütün zāhir ile bāṭın temīzlikdür ḥaḳīḳat
Temīz olmaḳlıḡa sa'y it saña benden naşīḥat
Nezāfet rükn-i ĩmāndur ṭahāret emr-i Ḳur'an'dur
- 13 Be-her gün beş vāḳit idüp ṭahāret mü'mine elzem
Ĝusülde i'tinā eyle ṭahāret cümleden aḳdem [131]
Cemī' edyāndan 'ālīdür bi-lā şek dinimiz a'zam
Nezāfetle ṭahāretle muḳaddesdür mufahḥam
Nezāfet rükn-i ĩmāndur ṭahāret emr-i Ḳur'an'dur
- 14 Namāzuñ şarṭ-ı evlāsı ṭahāretdür ṭahāretdür
Ḥudā ile Nebīsinüñ bize emri nezāfetdür
Olanlar zāhir ü bāṭın temiz ehl-i sa'ādetdür
Temizlik Şemsi-i Mışrī bize Ḥaḳ'dan 'ināyetdür
Nezāfet rükn-i ĩmāndur ṭahāret emr-i Ḳur'an'dur

Mine't-Taşavvuf

Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Hâk'ı bilen tev'îd ider
Nefsüni bil itme heder
Ma' lüm degil sırr-ı kader
Mü'min olan aldı haber
Huz mâ-şâfâ da' mâ-keder
- 2 Feyz-i Hudâ her yerde var
Mazhariyyet pek âşikâr
'Ârif olandur kâm-kâr
Ağyâr degil cümlesi yâr
Huz mâ-şâfâ da' mâ-keder
- 3 Hâk'dan tecellî dâ'imâ
Ma'hlûkda olur rûnümâ
Bir görünür zûlmet ziyâ
Mebde' saña bir kaçre mâ
Huz mâ-şâfâ da' mâ-keder

4 Sen *semme vechu'llāh*'ı bil
Ḥubb-ı sivāyı dilden sil
[Var] zann itdigüñdür cümle zıll
Ḥaḳḳ'ı gör itme ḳāl ü ḳīl
Ḥuz mā-şāfā da' mā-keder

5 Zāhir ü bāṭın bir bilen
Āfaḳ u enfüsde gören
Ḥaḳḳa'l-yaḳīn 'ārif olan
İnsān olur sırrı bulan
Ḥuz mā-şāfā da' mā-keder

6 Mısrī rehber Şemsī saña
Mürşid ise Āl-i 'Abā
Bulur Ḥaḳḳ'ı ehl-i velā
Da' mā-keder ḥuz mā-şāfā
Ḥuz mā-şāfā da' mā-keder [132]

206

Berā-yı Nazīre-i Ḥazret-i Pīr *Ḳuddise sirruh*

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

1 Dermān ararsañ derdine derdüñ saña dermān olur
Māhiyyet-i eşyāyı gör aşluñ saña burhān olur

4 zann itdigüñdür: [Var] zann itdigüñdür, M.

- 2 Yerde gökde arama sen dost yüzini göremezseñ
Yine senden saña bak ki cânuñ içinde cân olur
- 3 ‘Arafremzini hoş anla *küntü kenzüñ* sırrın belle
Kâmil bir mürşid yedin tut ‘ilmüñ saña ‘irfân olur
- 4 Kendi bildigine gitme ‘aceb riyâ yolın tutma
Tutmazsañ mürşid eteğın bildiklerüñ gümân olur
- 5 ‘İlme'l-yaķın ‘ayne'l-yaķın dost iline irişdirmez
Ėaķķa'l-yaķine irersen Ėaķķ’a yoluñ âsân olur
- 6 Zühd ü taķvâ da güzeldür zâhir fetvâ da güzeldür
Telķin olmazsa kulağıñ soñra Ėâlüñ yamân olur
- 7 İşit Pîrimüñ sözünü bir şey’ örtmez Ėaķ sözünü
Şemsî Mışrî'nüñ izini tutan feyze şâyân olur

207

Mine't-Taşavvuf

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Heft-deryâ bilmeyen ‘ummâı bilmez ķandedür
Baħr-i ‘aşķa talmayan dür kânı bilmez ķandedür

- 2 *Küntü kenz*'in sırrını fehm itmeyen nādān olur
Kendin idrāk kılmayan Yezdān'ı bilmez kıandedür
- 3 Zühd ü taqvā māni' -i feyz oldu ' aşıkā ' aceb
Cān içinde muhtefī cānānı bilmez kıandedür
- 4 Zāhiri terk it bırak āfāka itme hīç nazar
Enfüsünde hüküm iden sulţānı bilmez kıandedür
- 5 Şemsi-i Mısrī haqīkat *kenz-i mahfī* şübhesiz
Bāţını ma' mūr olan vīrānı bilmez kıandedür

208

Dıger

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Kā'inata kııl nazar ' ibretle ey dil Hakk'ı gör
Haq muhtı-i cümle ekvāndur göremez kalbi kör
- 2 Nerde olsañ Haq senünle birlik iken şad-ı hayf
Vuşlat-ı dā'imden olmuş münkirān cehl-ile dūr
- 3 Evliyā 'u'llāh'a tārī olmuyor havf u hazen
Her günü 'ıyd-i sa'ādet gicesi kıadr-ile sūr

- 4 Zulmet-i cehli idenler terk terkî terk-i terk
Hikmet-i işrâk-i Hâk'dan kalblerine tıldı nür
- 5 Varlığı terk itmeyenler *len terānî* mazharı
Nâr-ı 'aşkda benligi Mūsā gibi yakmağa gör [133]
- 6 Bende-i Āl-i 'Abā olmazsa şıdk-ile kişi
Vādi-yi cehl ü dālâletde o pūyān oluyor
- 7 Şemsi-i Mısrî 'araf'den oğu dersi 'ārif ol
Cennet-i 'irfāna dāhil ol tıla kalbe sürür

209

'İbret-āmiz

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Bütün eşyāya bakdıķça benüm de hayretüm artar
Nazar itdikçe āşār-ı Hudā 'ya 'ibretüm artar
- 2 Ne kudretdür ne şan' atdur gehî tefrîd gehî terkîb
Düşünce zıllite ol dem 'ulüvv ü 'izzetüm artar
- 3 Dükenmez luţf-ı subhānî *bilā-'addin ve lā yuḥşā*
Şükür itdikçe elbette dem-ā-dem ni' metüm artar

- 4 Cenāb-ı Hālik’ a teslīm olup itdikçe i’ timād
Tevekkül eyledikçe ben o rütbe kudretüm artar
- 5 Muhibb-i Ehl-i Beyt olmak sa’ ādetdür dü-’ ālemde
Daḥīl olduğça çün Āl-i Rasūl’e şevketüm artar
- 6 ‘Arafremzini bildikçe bütün maḥlūḳına Ḥaḳḳ’uñ
Baḳup ‘ ibretle nefsimde ‘ umūma şefkatüm artar
- 7 Egerçi Şemsi-i Mıṣrī faḳīrem şūretā ammā
Baña iḥsān olan feyzi bilince minnetüm artar

Mine't-Taşavvuf

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Her bir eşyadan tecelliyāt-ı esmā görünür
Hangi şey’e baḳsa insān şun’ -ı Mevlā görünür
- 2 Varlığı işbāta kāfidür görinen her varaḳ
Çeşm-i ‘ ibretle baḳarsa vech-i ma’ nā görünür
- 3 Diḳḳat eyle her bir eşcār u nebātāt renk renk
Bir birine beñzemez her biri yektā görünür

- 4 Kāh zuhūr eyler celāli cümlesi mestūr olur
Kāh hayāt-ı nev bulup haşr-ı temāşā görünür
- 5 Şemsi-i Mışrī ‘ayāndur Hakk’ı görmez her başar
Zerreden itmiş tecellī bak mücellā görünür [134]

211

Mine'n-Neşāyih

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Hīç bir ‘ākil Hakk’ı inkār eylemek kâbil degil
Çünkü her eşyā Hudā 'nuñ birliğin işbāt ider
- 2 ‘Aşka her kim düşdi ise varlığı oldu hebā
‘Āşıkı ‘aşk-ı haqīkī vāşıl-ı cānān ider
- 3 Varlığı terk it Hudā 'ya ikilikden ol halāş
Vuşlatın Mevlā-yı kâdir ol zamān ihsān ider
- 4 Sende senlik var iken itmez tecelliyāt zuhūr
Benligi terk eyle Hakk’da luṭfi bī-pāyān ider
- 5 Eyle iskāt-ı izāfāt Hakk’ı tevḥīd eyle kim
Mazhar-ı esmā-i küllī ma‘nevī insān ider

- 6 Derd-i ‘aşkdur ‘āşıkā dermān olan hīç şübhesiz
Haste-i ‘aşka yine ‘aşk-ile dost dermān ider
- 7 Varlık oldu Hāḫḫ'a nisbetle günāhuñ ekberi
Hāḫḫ'a teslīm olanı Hāḫ mazhar-ı ğufrān ider
- 8 Kā'inata baḫ ḫāḫīḫat gözi ile nev-be-nev
Kendi varlığına Allāh şıfatı burhān ider
- 9 Bende-i Āl-i ‘Abā'yım Şemsi-i Mısrī Hūdā
Ḫanedān-ı Ehl-i Beyt'e seni de mihmān ider

212

Dıger

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Vech-i Muḫlaḫ her kime itse tecellī ol zamān
‘Aḫlı ḫayrān fikri ḫayrān gözleri ḫayrān olur
- 2 Hāḫḫ'ı bilmek isteyen kendüyi bilsün evvelā
Nefsini her kim bilürse şāḫib-i ‘irfān olur
- 3 ‘Ārif oldur kim bilür māhiyyet-i eşyā nedür
Ḫemme vechu'llāh 'ı añlar her şüün seyrān olur

- 4 İki kerre oğmayan bulmaz hayāt-ı cāvidān
Gerçi Őurette beşerdür Őireti hayvān olur
- 5 Her kimüñ itse ta‘ alluğ albine ħubb-ı ‘ Alī
Mü’minüñ Őaĥīfine ser-nāme-i ‘ unvān olur
- 6 Vuşlat-ı Ĥaĥĥ’a delīldür Ĥamse-i Āl-i ‘ Abā
Ol apuya kim girerse nā’il-i iĥsān olur
- 7 Derdine dermānına kendinde oldu mündemic
Derd-i ‘ aŐĥdur ‘ āŐıĥınuñ derdine dermān olur
- 8 Mā-sivāyı terk idenler buldı ‘ aŐĥ-ile kemāl
Anlaruñ fikriyle zikri maĥlabı cānān olur
- 9 Őāh-rāh-ı Ehl-i Beyt’dür Ĥaĥĥ’a minhāc-ı avim
Şemsi-i MıŐrī bu yoldan vāŐıl-ı Raĥmān olur [135]

213 *

- 1 Muĥarrem’de on gūn Őuya Őabr iden
On ikinci gice nūŐ ider cevher
- 2 Kerbelā ‘ aŐŐānına ittibā‘ ılan
Yevm-i ıyāmda ier elbette Kevşer

* Vezni problemlidir.

- 3 Ehl-i Beyt'e her kim maḥabbet itse
Şefî^c olur aña Cenāb-ı Peyamber
- 4 Melcā'i Āl-i 'Abā olur şübhesiz
Penāhı şeksiz Ḥāzret-i Ḥayder
- 5 Kerbelā ḳurbānlari-çün ağlar
Bende-i Mışrî-i Şemsî-i kemter

214

İştikā ez-Felek

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Gülşen iken meskenüm aldı eṭrāfımı ḥār
Vüs' atuñla ey felek oldu başıma şimdi ṭar
- 2 Enbiyā vü evliyā kim geldi ise 'āleme
Dest-i ḳulmünden dirîgā hiç ḥalāş olmuş mu var
- 3 Gāh ḥarūret gāh fūrḳat gāh marāzla iltifāt
Eylemek oldu vazîfeñ saña bũ olmuş kār
- 4 Şehd ü şerbet ḳann iderdüm şunduğun cāmı meger
Nüş idince añladım ki ol emîn āh zehr-i mār

- 5 Virmedüñ rāḥat baña göstermedüñ rû-yı vefâ
Eyledüñ tîr-i sitemle sînemi mecrûḥ u zâr
- 6 Gelmemek yegmiş saña zîrâ ki yok sende şafâ
Ne gelür elden ki geldük bi'z-zarûr nâ-çâr u çâr
- 7 Mü'mine dâr-ı belâdur bu cihân olma ḥazîn
Şemsi-i Mışrî beḳâda luḫ ider Perverd-gâr

215

**Vesîletü'n-Necât ve Sefîne-i Evliyâ Mü'ellifi Ḥüseyin Vaşşâf Beg'e
Virdigüm Resmüñ Arḳasına Yazdığım**

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Vâşîf-ı evşâf-ı pâk-i Aḫmedî Vaşşâf Beg'e
Şemsi-i Mışrî berâ-yı ḥâḫıra taḳdîm ider
- 2 Şûret-i ḥâlüm 'ayândur sîretüm ma'lüm olur
Rûḫumuñ mâhiyyetini resmimiz tefhîm ider
- 3 Bende-i Âl-i 'Abâ'yum hem muḫibb-i evliyâ
Meslekimdür sâlikîne bu yolı ta'lîm ider
- 4 Bâḫıla itmem teveccüh Ḥaḳ-perestim dâ'imâ
'Âdetimdür Ḥaḳḳ'ı her nerde görür ta'zîm ider

- 5 Hıbbuñuz albimde menũş istemez aqlā delil
albuñiz bu iddi'āmi Şubhesiz teslim ider
- 6 Resmimi gordũke der-atır idũñuz yũzũmi
Ba' zı gemiŐ dem olur ki ādemi tensim ider [136]

216

Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilũn

- 1 ' İzzeti bulmaq dilerseñ bekle zillet apusun
Ol apudan kim girerse vāŐıl-ı ' izzet olur
- 2 MũrŐide Őıd-ile hidmet eyleyen sālিকlerũñ
Hidmeti mabũl olursa nā' il-i himmet olur
- 3 Cũrm ũ ' iŐyān u uŐũruñ her kim itse i' tirāf
' İnd-i Hā' da luf u ' afva bā' iş-i ramet olur
- 4 Cũmle eŐyā mazhar-ı esmā' -i Hā' dur Şubhesiz
Her biri Őāib-başiret olana ' ibret olur
- 5 Sırr-ı tevide irenler oldılar ayrān u mest
Her Şu ' unāt ' ārifāna bādī-i ayret olur
- 6 ahr u lufı bir bilũrler ' ārifin-i sırr-ı Hā
Emrini tefviz idenler Hā' a zı-udret olur

- 7 Mündemicdür her celâletinde biñlerle cemâl
Fi' l-i Hakk' uñ her birinde nice biñ âyet olur
- 8 Hânedân-ı Muşafâ'ya ' aşk ile teslîm olan
Mazhar-ı feyz-i İlâhi şâhib-i devlet olur
- 9 Hakk-perestim dergeh-i Âl-i ' Abâ'ya bendeyim
Şemsi-i Mısrî saña bu kâfil-i ni' met olur

217

Mine't-Taşavvuf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Çeşm-i Hakk-bîn ile bak eşyâdaki esmâyı gör
' İbret eyle kıl nazar sen şan' at-ı Mevlâ'yı gör
- 2 Nuḡk-ı ehlu'llâhi tefhîm eylemek nâdâna güç
Añlamaz cehl-i mürekkeḡ şâhibi kânâyı gör
- 3 Şûreti insân velî sîretde ḡayvân-ı eḡall
Zâhiren vardur gözi ma' nâda ki a' mâyı gör

217 [136]

1 sen şan' at-ı Mevlâ'yı gör; her demde müsemmäyı

3 ma' nâda ki; ma' nen velî

- 4 *Şemme vechu 'llāh* 'ı aňla Vech-i Muṭlaḳ ne dimek
Zāt u esmā vü şifāt māhiyyet-i eşyāyı gör
- 5 Ma' ni-ī Ḳur'ān cemī' an *Fātiḥa*' da münderic
Fātiḥa' dan besmeleyi anda sırr-ı *bā'* yı gör
- 6 Āyet-i āfāḳı kendi enfüsünde ara baḳ
Ḥaḳ tezāhür eyler ol dem āḫiret dünyāyı gör
- 7 Baḳ ne luṭfa mazḥar olmuşdur muḥibb-i Ḥānedān
Şāfi' i Faḥr-i cihān'dur virilen ālāyı gör
- 8 İctihād-ı Mışrī üzre gel ṭariḳa sālīk ol
Ġāye-i seyr-i sülūkda himmet-i vālāyı gör
- 9 Sāye-i Mışrī'de irdüm Ehl-i Beyt'üñ bābına
Şemsi-i Mışrī nazār ḳıl rütbe-i ' ulyāyı gör [137]

218

Taḥmīs-i Nuṭḳ-ı Ḥazret-i Hüdayī *Ḳaddesa 'llāhu sirrahu*

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 İlāhī ' aşıḳun senden recāsı saña ḳurbetdür
Senüñ luṭfuñ bütün maḫlūḳuña maḫzan maḫabbetdür
Düşen şānuña elbette senüñ iḫsān u şefḳatdür
' İbāduñ dā'imā işi ḳuşūrı sehv ü zilletdür
Senüñ iḫsānuña lāyīḳ efendim fazl u raḫmetdür

- 2 Kimini yār iden sensüñ kimin aġyār iden sensüñ
Maķāmın nūr iden sensüñ kimini nār iden sensüñ
Kimin ķarrār iden sensüñ kimin kerrār iden sensüñ
Cihānı var iden sensüñ yoġı izhār iden sensüñ
Senüñ her ŧun‘ uña yā Rab baķılsa özge ħikmetdür
- 3 İdersüñ luġf-ile iĥsān kemālüñ ile bir ķula
Senüñ feyz-i İlāhīni o bir cezbe ile bula
İrişdür ķullarını sen saña ĩşāl iden yola
Ĥudā ‘yā bir avuġ ħāküñ saña lāyık nesi ola
Anı teknil iden ancaķ yine senden ‘ināyetdür
- 4 Hidāyet yine sendendür ŧerī‘at yolına gitmek
Senüñ tevġīķuña muĥtāc ŧarīķat yolına gitmek
Bıraġup ruĥŧatı cāndan ‘azīmet yolına gitmek
Rasülün sünnetin ŧutmaķ ħaķīķat yolına gitmek
Sarāy-ı vaĥdete yitmek ne devletdür sa‘ādetdür
- 5 Sivāyı terk iden ‘abdün derünı ‘aşķ-ile ŧola
Seni ārzū ider baķmaz ne ŧaġına vü ne ŧola
Ĥuluñ ŧemsi-i Mıŧrī‘ye kerem ķıl feyz-yāb ola
Ĥüdāyī‘ye hidāyet it senüñle tā seni bula
Her işde aŧl olan Yā Rab ħü tevġīķ ü hidāyetdür

Mine't-Taşavvuf**Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün**

- 1 Her nereye baksa çeşmüm *semme vechu'llâh* görür
Herkesi ' ârif ü dānā ' âşık u āgāh görür
- 2 Hâkķ'a mevşül var tarīķ enfās-ı maḥlūkāt kadar
Zerreden şemse varınca gözlerim şāh-rāh görür
- 3 Her ' anāşır her mevālīdi görse ' aynımız
Hep tecelliyyāt-ı Hâkķ'uñ maşdarı dergāh görür [138]
- 4 Mā-sivā zann itme zıllu'z-zıllı mevḥūm yā ḥayāl
Vech-i Hâķ bākīdūr ancaķ şun' ını güvāh görür
- 5 Şemsi, Mışrı'den idenler iktibās-ı feyz-i Hâķ
Maḥv-ı zulmet ile gördigini mihr ü māh görür

İstirhām ez Rabbü'l-Enām**Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün**

- 1 Yā Rab seni bildür baña ' irfāna yetişdür
Müzrib kuluñum raḥmet-i Ğufrān'a yetişdür

- 2 Taldum ğam-ı dünyā ile ‘uqbāya meded kı
Maḥzūn dilimi luḫ-ile ḥandāna yetiřdūr
- 3 ‘Ařķ derdine dermān yine sendendūr İlāhī
Vir derdime dermānımı Loḫmān'a yetiřdūr
- 4 Tesbīḫ idiyor zātuñı zī-rūḫ u cemādāt
Göster baña māhiyyet-i esbābı da seyrāna yetiřdūr
- 5 Devr eyleyerek yüz biñ ‘avālimi giyüb kisve-i ādem
Ḳıl mazḥar-ı tām bu ‘abdūñ insāna yetiřdūr
- 6 Mışrı'ye naḫar zerre olur şemsi-i nācīz
Bir ḫaṫreyim ammā beni ‘ummāna yetiřdūr
- 7 Bend eylemişim cān u dili Āl-i ‘Abā'ya
řemsiḫ ḫuluñı ol der-i iḫsāna yetiřdūr

221

‘İbret

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Zāhir oldı Ḥaḫ cemāli gitdi ḫıř geldi bahār
Güller açdı giydi aḫzarlar zemīn ü kūh-sār

220 [138]

4 Bu beytin vezni; ‘Mef’ ülü Mefā’ ilü Mefā’ ilü Fe’ ülüñ’ şeklindedir.

5 Bu beytin vezni; ‘Mef’ ülü Mefā’ ilü Mefā’ ilü Fe’ ülüñ’ şeklindedir.

221 [138]

- 2 Dürlü elvân ile olmuşdur müzeyyen rû-yı arz
Mâ'î penbe aḫzar u aṣfer beyâzın bî-şümâr
- 3 Hâḫḫ'ı tesbîḫ eyliyor zî-rûḫ cemâdât dâ'imâ
'Āşîḫ olmuş verde eyler âh u efgân şad-hezâr
- 4 Şafha-i ğabrâya baḫdıḫça ' aḫıl ḫayrân olur
Her birinden dürlü şun' -ı Hâḫ görünür âşîkâr
- 5 Kâh celâl u kâh cemâl kâhî ḫahr u kâh lüṭuf
Her zamânda her mekânda eyler izḫâr Kird-gâr
- 6 Aḫ başıret gözüñi eşyâya baḫ da ' ibret al
Şan' at-ı Yezdân'da ḫayrân oldu fikrüm târ-mâr
- 7 *Eynemâ küntüm* ne sırdur Şemsi-i Mısrî işit
'Ārif ol ḫalbünde olsun feyz-i Mevlâ tâb-dâr [139]

222

Mine't-Taşavvuf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Şıḫma kendin cümle ef'âl-i Ḥudâ 'dur ḫayr u şerr
'Ārif ol baḫ hangi isme maḫzar itmişdür ḫader

2 rû-yı arz; bir yüzi

- 2 Kim ki bilmişdür ne ismüñ mazharı ‘ârifdür ol
Vâkıf-ı sırr-ı haqqikat çekmez aşlâ hiç keder
- 3 Varlığını Haqq’a her kim virmiş ise bi’t-tamām
Mā-sivā endişesinden kurtulup olmuşdur er
- 4 Devr idüp geldün cihāna Haqq’ı bilmeklik için
‘Ömrünü zıll u hayāle şarf idüp itme heder
- 5 Nefsini her kim bilürse ‘ârif-i bi’llāh olur
Haqq’ı halkdan seyr idüp ‘irfānı bulmağdur hüner
- 6 Neş’e-i tevḥīdi ‘ilmen añlamak kâbil degil
Zevk-i ma‘nâyı bulan haqqıyle Haqq’ı zıkr ider
- 7 Şemsi-i Mıṣrî bilenler remz-i tevḥīd n’oldığın
Maşdar-ı ef’ālî añlar zevk-i küllīye irer

223

Tahmīs-i Na‘t-ı Şerīf eş-Şeyḫ Aḫmed Es‘ad El-Erbīlī

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 Fuyūzāt-ı İlāhīden dilüm ‘avn u hedā ister
Tecellī-i cemāl-i Kibriyā’yı dā’imā ister
Efendim Faḫr-i ‘ālemsün kerem senden ‘aṭā ister
Gönül nūr-ı cemālünden Ḥabībim bir ziyā ister
Gözüm ḫāk-i rehūnden ey ṭabībim tūtiyā ister

412

- 2 Hüseyn ile Hasen Zehrā ‘ Alī Aḥmed penāhımdur
Ṭarīḳ-i Ehl-i Beyt zirā Ḥudā ’ya şāh-rāhımdur
Dū-‘ âlemde benim Āl-i ‘ Abā hem var-ı ḥāhımdur
Şafā-yı sīneme zūlmet viren jeng-i günāhımdur
Amān ey kân-ı iḥsān zūlmet-i ḳalbim cilā ister
- 3 Mu‘ ĩn ü dest-gır olsun bize Sıbteyni maḳberde
Cenāb-ı Fāṭıma itsün ḥımāyet fez‘ -i ekberde
Diler gönlüm ie Kevşer görince dest-i Ḥayder'de
Yetiş imdāda ey Şāh-ı Risālet rüz-ı maḥşerde
Ki derd-i bī-devā-yı ma‘ şıyet senden şifā ister [140]
- 4 İderse feyz-i Ḥaḳ ‘avn u meded bu dil olur irşād
Tecellī-ı cemāl ile olur mesrūr dil-i nā-şād
‘ İnāyet merḥamet şefḳat Rasūlu’llāh kerem mu‘ tād
Ne āb-ı dīdeden rāḫat ne āh-ı sīneden imdād
Benim bār-ı günāhım luṭf-ı Şāh-ı enbiyā ister
- 5 Ḳapuñda bende olmaḳlık zihī ni‘ met zihī devlet
Meded ey bā‘ iş-i ḥılḳat sen olduñ ‘ âleme raḫmet
Cemī‘an enbiyā senden diler şefḳat diler re’fet
Şarıldum dāmen-i iḥsānuña ey şāfi‘ -i ümmet
Daḫīlek yā Muḫammed ḫasta cānım bir devā ister

6 Cemāl-i pākūñe mecnūn olanlar şübhesiz sensiz
Gözinden yaşları ceyhūn olanlar şübhesiz sensiz
Dili ‘ aşkuñ ile pūr-ḥūn olanlar şübhesiz sensiz
Gül-i ruḥsāruña meftūn olanlar şübhesiz sensiz
Ne mülk ü māl u cāh ister ne de zevḳ u şafā ister

7 Tecellī eylesün Allāh baña nūr-ı cemālūñle
Geçer ‘ ömrüm senūñ fikr-i cemālūñle ḥayālūñle
Ḳuluñ Şemsi-i Mıṣrī’yi be-kām eyle vişālūñle
Nola bir kerre şād olsun cemāl-i bā-kemālūñle
Yoluñda bendeñiz Es‘ ad saña olmaḳ fedā ister

224

Tevḥīd-i Bārī

Mefā‘ ilūn Mefā‘ ilūn Mefā‘ ilūn Mefā‘ ilūn

1 Bütün ārzū-yı ‘ aşıkān senūñ ‘ aşḳ-ı vişālūñdür
Cihānı var iden yoḳdan tecellī-i cemālūñdür

2 Şu ’ūnāt-ı İlähiyyeñ şanāyi‘ -i ḥakīmāneñ[ün]
Beni ḥayretlere dūçār iden fikr-i ḥayālūñdür

3 Eger maḥşer eger mizān şırāt u düzaḥ u nīrān
Küfr ü ‘ işyān nefis ü şeyṭān zuhūrāt-ı celālūñdür

224 [140]

2 şanāyi‘ -i ḥakīmāneñ: şanāyi‘ -i ḥakīmāneñ[ün] M.

- 4 Cinānda hūrī vü ğilmān şarāb-ı kevşer-i rızvān
Nebīlerle velīlerde olan feyz-i kemālūndür
- 5 Muhibbdür Hāzret-i Āl-i ‘Abā’ya Şemsi-i Mışrī
Bize rüz-ı kıyāmetde birinci bu su’ālūndür [141]

225

Berā-yı Pīr Emīr *Ḳuddise sirruhu'l-münīr*

Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Geldim saña yā Pīr Emīr
Zā’irlere luḡfuñ keşīr
Himmet idüp ol dest-gīr
Yā Hāzret-i Pīrū'l-münīr
- 2 Geldim misāfir ben saña
İtdüñ baña luḡf u ‘aḡā
Raḡmet saña şubḡ u mesā
Yā Hāzret-i Pīrū'l-münīr
- 3 Maḡrūm gitmez zā’irān
Elbet olurlar kām-rān
Gider ḡapuñdan şād-mān
Yā Hāzret-i Pīrū'l-münīr

4 Ey Seyyid-i ‘ālī-tebār
Ceddūñ Rasūl-i Kird-gār
Luṭfuñla eyle kām-kār
Yā Ḥazret-i Pīrū'l-münīr

5 Mıṣrı'ye bende Şemsi-dīn
Geldi saña it kām-bīn
Eyle kerem ol sen mu‘īn
Yā Ḥazret-i Pīrū'l-münīr

226

Temcīd-i İlāhī

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Sa‘ ādetle şeqāvetden geçer *ḥavf ü reca*’dan hem
İrenler vuşlat-ı Ḥaqq’a olur müstağrak-ı envār
- 2 İrince zerreler şemse daḥi hem kaṭreler baḥre
Tecelliyāt-ı zātīden zuhūr eyler o dem esrār
- 3 Celāl ile cemāl birdür ḳahr da luṭf ile yeksān
Ḳalur bir Zāt-ı Muṭlaḳ kim ider kendüsini izḥār
- 4 Bu maḥv-ı muṭlaḳa her kim irerse Ḥaqq’ı bilmişdür
Bilende bilinen Ḥaḳ’dur ğayrı yoḳdur Ḥudā ’dur var

- 5 Ḥudā 'dur Vāḥid-i Muṭlaḳ Ḥudā 'dur evvel ü āḥir
Ḥudā 'dur baṭın u zāḥir bilen sırrı görür dīdār
- 6 O'dur mu'ṭī O'dur māni' O'dur zārr O'dur nāfi'
O'dur fi'linde lā-yūs'el Ḥudā 'dur 'ādil ü ḳahhār
- 7 Dilerse varı yoḳ eyler dilerse yoḳı ḥalk eyler
Günāhı 'afv ider ister dilerse setr ider Settār
- 8 Mübeddel eyler isterse bütün seyyi'eyi ḥayra
O'dur Ḳādir O'dur Cebbār O'dur her vech-ile Ğaffār
- 9 Raşīd ismünle Bārī'yi tecellī ḳıl hidāyet vir
Olam nūr ismine mazhar be-ḥaḳḳ-ı Aḥmed-i Muḥtār
- 10 İlāhī ḥürmet-i 'Āl-i 'Abā Şemsi-i Mışrı'ye
'İnāyet ḳıl sa'ādet vir bi-sırr-ı Ḥayder-i Kerrār

227

Na't-ı Nebevī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 *Sevfe yu'tī rabbūke terḳā* senüñ şānuñdadur
Dürr-i deryā-yı *Iedünni* hep senüñ kānuñdadur

227 [141]

1 “..Rabbin sana verecek ve hoşnut olacaksın.”93/Duha: 5.

- 2 Hüsni-i Yūsūf zerre olmaz şems-i hüsniñle maķıs
Maẓhar-ı sırr-ı Cemālsūñ hüsni ü ān ānuñdadur [142]
- 3 Kā'ināta bā' iş-i hilķat olan nūruñ senūñ
Cümle *mā-kān*, *mā-yekūn* emrūñle fermānuñdadur
- 4 Müznibīnūñ şāfi' isūñ kıl meded bu mücrime
Rūz-ı maḥşerde 'umūmeñ ḥalk divānuñdadur
- 5 Evvelīn ü āḥirīn muḥtāc-ı 'ilmūñdür senūñ
Vāriş-i 'ilmūñ 'Alī'dür bāb-ı 'irfānuñdadur
- 6 Cāmi'-i cümle 'ulūmsuñ cem' idüp bir noķtada
Sırr-ı bā'-i *Besmele* kim şāh-ı merdānuñdadur
- 7 Hürmet-i Āl-i 'Abā'dur itme Allāh 'aşķına
Şemsi-i mücrim güneḥ-kār bāb-ı Ğufrān'uñdadur
- 8 Sen şefā' at eyler iseñ 'afv ider Ḥaķ cürmümi
Derd-i 'işyānuñ devāsı 'afv-ı dermānuñdadur
- 9 Bāb-ı Ḥaķ'dur yā Rasūle'llāh ḳapuña gelmişem
Hep ümīd-i Şemsi Mısrī luḥf u iḥsānuñdadur

Urta Kazasında Hem Deñize Hem Şahrāya Nāzır Bir Maħalde
Söylenmişdür

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Bir tarafından gözüme deryā-yı vaħdet görünür
Bir cihetden çeşmime şahrā-yı keşret görünür
- 2 Baħr-i bī-pāyān-ı vaħdet içre keşret mündemic
Keşret-i şahrāda vaħdet ile ħayret görünür
- 3 Her biri bir isme mazhardur şu 'ün-ı Kibriyā
Çeşm-i 'ibretle baķınca 'ayn-ı raħmet görünür
- 4 Kaťreden baħrī ider seyrān çeşm-i 'ārifin
Her varaķdan zerreden 'aynıma 'ibret görünür
- 5 Şemsi-i Mışrī ŧarīķ-i müstaķīme sālīk ol
Şāh-rāh-ı Ehl-i Beyt'den Ĥaķķ'a vuşlat görünür

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

- 1 Ťabī' atda var ise ħiss ü idrāk
O da esmā-i Ĥālīķ'den biridür

- 2 Tabî‘ atdan zühür itmiş bu āşār
Diyenler böyle ‘ ağıldan beridür
- 3 ‘ Anāşır-la mevālīdūñ zuhūrı
Tabî‘ atdan diyen halk ebteridür
- 4 Ma‘ ādinle nebāt hayvān hisābsız
Hudā -yı Ekber’üñ maḥlūklarıdur
- 5 Hudā 'dur Mūcid ü Ḥālīk u Kādīr
Tabî‘ at da bu esmā peyrevidür
- 6 Tabî‘ atdan muḳaddem var mevālīd
Zuhūrı bunlaruñ hem ‘ unşuridür [143]
- 7 ‘ Anāşır dinilen kuvvet başıdır
Ki her biri bir ismüñ mazharıdur
- 8 Bunuñ fevḳinde de var[dur] maḳāmāt
Nihāyetde eşīre müntehīdür
- 9 Eşīr kimdür nedür mechūl olupdur
Dimek eşyā eşīrūñ esiridür
- 10 Eḥadden vāḥīde olmuş tecellī
Tecellīnūñ emrden halka seyrīdür

229 [143]

8 var[dur] maḳāmāt: var maḳāmāt, M.

10 Vezni problemlidir.

- 11 Cemî^c eşyâda zâhirdür tecellî
Bilen Şemsi-i Mışrî sırr[uñ] eridür

230

Mine't-Taşavvuf

Fâ^c ilâtün Fe^c ilâtün Fe^c ilâtün Fe^c ilün
(Fe^c ilâtün) (Fa^c lün)

- 1 Luṭf-ile ḳahrı müsavî bilür erbâb-ı kemâl
Ehl-i ^c irfâna göre nûr ile nîrân birdür
- 2 Sırr-ı *aḥbebtü*'ye vâkıf olan ^c uşşâḳ didiler
Bezm-i lâhûta nazâr cân ile canân birdür
- 3 Varıcaḳ nezd-i İlâhiyye bütün maḥlûḳât
Mebde'î ḥilḳatî beg ^c abd ile sulṭân birdür
- 4 ^c Ayn-ı dermân oluyor derd-i Cemâl-i Muṭlaḳ
^c Āşık-ı *lem-yezel*'e derd ile dermân birdür
- 5 ^c Ārif-i sırr-ı ḥaḳâyıḳ olan ehl-i tevḥîd
Nazârında ne ^c aceb redd ile iḥsân birdür

11 Mışrî sırr eridür: Mışrî sırr[uñ] eridür, M.

- 6 Kim irer rütbe-i tevḥīd-i şırfa evvel ān
Anda yoḡdur ikilik küfr-ile ĩmān birdür
- 7 Ḥāki birdür yapılan mescid ü deyrũn zīrā
Sırr-ı ḥilḳatda naşārā vü müselmān birdür
- 8 İden eşyā ḥattā ervāḥ o ḳayıddan ‘ārī
Olacaḡ zīr ü zemīn ile dih keyvān birdür
- 9 Kim sivā ḳaydını terk-ile olur vāreste
İbn-i vaḳte göre çün ḥāk ile eyvān birdür
- 10 Ḥaḳḳ’a teslīm ü tevekkül iden aşḫāb-ı şafā
‘Abd-i maḥza didiler müşkil ü āsān birdür
- 11 Şemsi-i Mışrī eger vāḳıf iseñ esrāra
Anı keşf eyleme kim setr-ile ‘irfān birdür [144]

ḤARFÜ'Z-ZĀ

231*

- 1 Allāh Allāh deyerek bāb-ı Ḥudā 'ya dek gideriz
Şefī‘imiz Efendimiz der-i Muştafā'ya dek gideriz

231 [144]

* Vezni problemlidir.

- 2 Penāh u melce 'īmüzdür Hāzarāt-ı Āl-i ' Abā
Bāb-ı şehir-i ' ilm-i nebi Murtażā'ya dek gideriz
- 3 Cenāb-ı Hayru'n-nisā İmām Hāsen'i ziyāretle
Hākine yüz sürmek için Kerbelā'ya dek gideriz
- 4 İmām Zeyne'l-' abā Muḥammed Bākır ile Ca' fer'üñ
Rızāsını taleb için Mūsā vü Rızā'ya dek gideriz
- 5 Taḳī vü Naḳī vü ' Askerī ser-tācımızdur bizim
Taleb-i hidāyet için İmām Hüdā'ya dek gideriz
- 6 Himmet isterim cemī' -i ervāḥ-ı evliyādan
Şemsi-i Mıṣrī der-i Kibriyā'ya dek gideriz

232

Tahdīs-i Ni' met

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Muḳaddes Feyz-i Aḳdes'den gelen bizler Hudā viyüz
Haḳīḳat nürıdur nürum Muḥammed Mustafāviyüz
- 2 Elest bezminde ' ahd itmiş muḥibb-i Hānedān olduk
Cenāb-ı Hayder'e bende gulām-ı Murtażāviyüz

423

- 3 Cihānuñ varını dünyā-pereste terk idüp olmuş
Bütün mü 'minlere māder şefīķ Hayru'n-nisāviyüz
- 4 Riyāset salṭanat cāhın deġiřdi ḥubb-ı fi'llāha
Cenāb-ı Sıbt-ı Peygamber Ḥasen ḥulķ-ı rızāviyüz
- 5 Muḥakķak ḥıfz için şer' -i şerīfi cān-fedā kılmış
Rasūlūñ sırrına vāriř Ḥüseyin-i Kerbelāviyüz
- 6 Dinildi Ādem-i šānī bütün sādāta oldu cedd
Ḥüseyin'ün vāriř-i sırrı ' Alī Zeyne'l-' Abāviyüz
- 7 Ḥaķīķat ' ilminūñ baġri Muḥammed Bāķır olmuřdur
İmām-ı Ca' fer'e tābi' olup řıdķ u řafāviyüz
- 8 Cenāb-ı Mūsa-ī Kāzım ider a' dāya kezim-i ġayz
Re'isū'l-esġiyā oldu ' Alī Mūsā Rızāviyüz
- 9 Taķī'dür ehl-i taķvāya re'is u muķtedā rehber
Naķī vü ' Askerī Mehdī İmām-ı Muhtedāviyüz
- 10 Cenāb-ı Pīr-i Mışri'den bulup feyzī bi-ḥamdi'llāh
Muḥammed Şemsī nācīden olup şemsü'd-ḡuḥāviyüz [145]

DİĞER**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Hāmdü-li'llāh biz Hudā 'yı zıkr ü tevḥīd eyleriz
Ḳalbimizde ḥubb-ı Ehl-i Beyt'i tezyīd eyleriz
- 2 Hānedān-ı Muṣṭafā'yı cān u dilden severiz
Mātem-i Şāh-ı şehīdi yılda tecdīd eyleriz
- 3 Eyleyüp Āl-i ' Abā'ya dā'imā ' arz-ı şalāt
Münkirānı ḳoymazız meclise teb'īd eyleriz
- 4 Sevmeyiz Süfyāniyānı biz teberrā ehliyüz
Anlara buğz ile ğayzı dilde teşdīd eyleriz
- 5 Şemsi-i Mıṣrī Cenāb-ı Ehl-i Beyt'i medḥ için
' Ācizāne yazdıgum dīvāna tesvīd eyleriz

Şenā-yı ' Āl-i ' Abā**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Sevmeyen Peyğamber'i Evlāda ḥürmet eylemez
Hānedān-ı Muṣṭafā'ya luṭf u ' izzet eylemez

- 2 Şehr-i mâtemdür Muḥarrem mü 'minin maḥzûn olur
Münkir ü kâfir münâfık baḳ ri' âyet eylemez
- 3 Hangi vicdândur ki mesrûr ola mâtemde ' acerb
Dîne merbûtiyyeti yok zulme la' net eylemez
- 4 ' Arz-ı ihlâş Ehl-i Beyt'e vâcib oldı ümmete
İtmeyen evlâda ḥürmet şükr-i ni' met eylemez
- 5 Şemsi-i Mıṣrı'ye melcâ' var iken Âl-i ' Abâ
Kimseye kılmaz tabaşbuş ' arz-ı minnet eylemez

Mersiyeye

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Mâh-ı mâtemde çıkar eflâke dūd-ı âhımız
Âh bu ayda ḡâ'ib oldı aramızdan şâhımız
- 2 İtdiler zulm ü cefâ ol şâha eşkıyâ-yı Şâm
Aḫz-ı şâr etcekdür ancak dâ'imâ dil-ḥâhımız
- 3 Gel Muḥarrem'de şaḳın şâd olma Süfyânî gibi
Dâ'imâ dil-şâd olur mel'ün olan gümrâhımız

- 4 Ol hilāfet tahtına itdikde ol dem ki tūlū‘
İnhisāf itdi dirīgā āh eyvāh māhımız
- 5 Tut tārīk-i Ehl-i Beyt’i olma zinhār münharif
Şemsi-i Mıṣrī tārīk-i Ḥayderī’dür rāhımız [146]

236

Tahdīs-i Ni‘met

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Faḳīriz ‘āciziz ammā muḥibb-i Ḥānedānız biz
Daḫil-i dergeh-i Āl-i ‘Abā’yız kām-rānız biz
- 2 Yemm-i ğufrāna nisbetle günāhlar қаtredür elbet
Ümīdi kesmeyiz Ḥaḳ’dan anuñ-çün şād-mānız biz
- 3 Muḥibb-i Ehl-i Beyt’üz bende-i Āl-i ‘Abā’yız hem
Ḥayırlı ümmet-i Peyğamber-i āḫir zamānız biz
- 4 Şeref-yābız bi-ḫamdi’llāh efendim dü-cihān faḫri
Sa‘ ādet devlete maḫhar olup ehl-i emānız biz
- 5 Cenāb-ı Āl-i izhāra bi-ḫamdi’llāhi mensūbuz
Ziyā-dārız bu şüretle münevver-çeşm-i cānız biz

- 6 Faḫr ile faḫr ider Āl-i ʿ Abā'nun luṭfını bekler
Ġayriden istemem müstaġni-ī ḫalk-ı cihānız biz
- 7 Muḫammed Şemsi-i Mıṣrī bize kāfī bu luṭf-ı Ḥaḫ
Faḫīriz ʿ āciziz ammā muḫibb-i Ḥānedānız biz

237

Taḫmīs-i Nuṭḫ-ı Ḥāzret-i Pīr *Ḳuddise sırruhu'l-münīr*

Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün

- 1 Biz Ḥudā 'nun varlığından çünki peydā olmuşuz
Mazhar-ı esmā-i küllī sırr-ı Mevlā olmuşuz
Dest-i ḫudretle yapılmış dürr-i yektā olmuşuz
Tā ezelden biz bu ʿ aşḫ içinde rüsvā olmuşuz
İsmimizdür söylenen maʿ nāda ʿ anḫā olmuşuz
- 2 Gāh cemʿ de gāh farḫda vuṣlat u fürḫatdeyiz
Gāh şoḫbet gāh ʿ uzlet celvet ü ḫalvetdeyiz
İste bu pāzār içinde yine biz vaḫdetdeyiz
Gerçi şüret ʿ āleminde şandılar keşretdeyiz
Keşret içre bilmediler ferd ü tenhā olmuşuz

- 3 Mā-sivāyı terk idenler dostla oldı kām-kār
Qahr u luḫfı bir bilenler çün musāvī nūr u nār
Vech-i Muṭlaq her cihetden çünki oldı āşikār
Şol izāfāt u ta‘ ayyün şūflaruñ giysek ne var
Çünki andan şoyunup ma‘ nen mu‘ arra olmuşuz
- 4 ‘ Aşq ile geldik cihāna şoḫbet-i cān eyleriz
Sözümüz cānāna dā’ir başqa şoḫbet neyleriz
Şarf ü naḫvī maḫv idüp ancak me‘ ānī añlarız
Mantıku’t-Tayr’uñ lügāt-i mantıqundan söyleriz
Herkes añlamaz bizi bizler mu‘ ammā olmuşuz [147]
- 5 Bilmez ehl-i zāhir ašlā añlamaz sırrımızı
Ehl-i Ḥaqq’uñ yoq nişānı hiç görölmezmiş izi
Her neye itsek teveccüh görinen Ḥaqq’uñ yüzi
Lafz u şüret cism ile añlamak isterler bizi
Biz ne elfāız ne şüret cümle ma‘ nā olmuşuz
- 6 Cümle esmā vü şifāt tevḫīd semāsından inüp
Her biri bir şüret ile feyz-i zātīyi bulup
Raḫmet-i Mevlā o demde qalb ü sırta toplanup
Qatreler ırmağa ırmağ irdi bahre cem‘ olup
Qarışup birbirine ḫālā o deryā olmuşuz

237 [146]

4 mantıqundan; muğlaqūndan

- 7 Varlığı terk eyleyenler erişür Yezdân'ına
Geçdiler havf u recâdan ‘ aşıkân meydânına
‘ Āşık-ı şâdık olan vuşlat ider cânânına
Zerreler şemse güneş irişdi vahdet kânına
Kalmadı aşlâ ta‘ addüd ferd ü yektâ olmuşuz
- 8 Tezkiye kıl nefsüni olsun tahâret sinede
Taşfiye it kalbi tâ kim Hâk tecellî-gâh ide
Rûhuñı taħliye eyle ol muķîm şâfîyyede
Her keşâfet kim izâfet gösterir âyîne
Ol kudûret tozını silüp mücellâ olmuşuz
- 9 Şûfî-i şûret-perestüñ zevķ el'ân baķ cismidür
Bilmeyen ‘ ilm-i ledünnî söylediği ismidür
Görmeyen seyr-i sülûk ehl-i ta‘ aşşub kısmıdır
Zâhidüñ zıkr itdiği şol ħarf ü şavtuñ resmidür
Zâkir ü mezkûr u zikre biz müsemmâ olmuşuz
- 10 Müdde‘ inüñ itdiği da‘ vâya bizler kalmazuz
‘ Aşķa mażhar rûhumuz ħayriyi bizler bilmezüz
Cehr ü aħfâ ‘ indimizde bir olup yazılmazuz
Şûfinüñ şol ħây u ħüyı na‘ rasından almazuz
Vaşl-ı deryâyız biz ol sesden mu‘ arrâ olmuşuz

- 11 Teslīm ol bir mürşide gezme cihānda serserī
İttihāz-ı rehber eyle meslek-i Peyğamberi
Ehl-i Hakk'ıñ şübhesiz Āl-i 'Abā'dur serveri
'Alleme'l-esmā'ya mazhar ister iseñ gel beri
Ādem ü hem aña ta'lim olan esmā olmuşuz
- 12 Diğkat it ehl-i fenā gördükde sersem dime kim
Hak bilür ehl-i kabā'ı bende bilsem dime kim
Luḫf-ı Hak olmazsa Şemsī gibi olsam dime kim
Ten göziyle Mısrī'yi şüretde görsem dime kim
Zīrā biz ol Kāf-ı şüret içre 'Ankā olmuşuz [148]

238

Tahmīs-i Nuḫ-ı İbrāhīm Efendī Kuşatılı *Kuddise sirruh*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Derd-i 'aşkdan zevk bulanlar derde dermān istemez
Min ledün'den ders alanlar Hakk'a bürhān istemez
Devrini ikmāl idenler başka devrān istemez
Vech-i yāre dūş olan 'ālemde seyrān istemez
Cānını cānana teslīm eyleyen cān istemez
- 2 Mā-sivāyı terk idüp bū-yı bekā şemm eyleyen
'Ārif-i kāmil olup kendini ādem eyleyen
Māl u mülkden fā'ide olmadığın cezm eyleyen
Bu müsāfir-hānenüñ fānīligün fehm eyleyen
Hāne-i kalbinde Hak'dan ğayrı mihmān istemez

- 3 *Min ledün*'den virilür *'ilm-i me'ânî* rāğıba
Sırr-ı tevḥide irenler baqmayor bir cānibe
Ḥāzıra kılmaz nazār ĩmān idenler ğā'ibe
Gerçi zāhir *'ilminüñ nef'î* de vardur t̄alibe
L̄ik esrāra irenler şūrî *'irfān* istemez
- 4 T̄alib-i d̄idār olurlar Tañrı'nuñ şādıqları
Eylemez pervā caḥīm̄den nār-ı *'aşq* yanıklar
Ehl-i tevḥid bildi Ḥaḳ'dur anlaruñ s̄a'ıklar
Cennet ummaz t̄amudan qorqmaz Ḥaḳ'ũñ *'aşıklar*
Ḥaḳ budur erbāb-ı *'aşqa ḥūrî ğilmān* istemez
- 5 Ehl-i *'irfān* bildi fān̄idür bu d̄ünyā-yı d̄ün
İtmedi meyl ü maḥabbet mā-sivāya z̄î f̄ünün
Şemsi-i Mışrî Ḥudā 'dur bāki-î mevcūd çün
Mā-siva'llāhdan mücerred oldı İbrāhīm bu ğün
Varını d̄ildāre teslīm vaşl u hicrān istemez

239

Medḥ-i Ḥazret-i P̄ir *Ḳuddise sirruh*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Vāriş-i *'ilm-i Nebî'dür* mazḥar-ı sırr-ı *'Alī*
Vāḳıf-ı remz-i ḥaḳıḳatdür Cenāb-ı P̄irimiz

432

- 2 Cāmi-i esrār-ı pīrāndur ʔarīḳ-i vāzıḩı
‘ Ārif-ı sırr-ı velāyetdür Cenāb-ı Pīrimiz
- 3 Cāhil ü nādān olanlar bilmediler ḳadrini
Bā-i bismi'llāh-ı vaḩdetdür Cenāb-ı Pīrimiz [149]
- 4 Mürşid-i müsterşidāndur hādī-i rāh-ı şavāb
Nāşir-i feyż-i şerī‘ atdur Cenāb-ı Pīrimiz
- 5 Hūnedān-ı Ehl-i Beyt’üñ meslekidür rāḩımız
Şemsi-i Mışrī ne devletdür Cenāb-ı Pīrimiz

240

Fī-ḩaḳḳı'ş-Şalāt ve'z-Zıkr

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Nehy ider faḩşā-yı münkirden muşallīyi namāz
Eylemezse men‘ seni olmaz ḳabūl aşlā niyāz
- 2 Zıkr-i ḩaḳ Ekber diyor Ḳur ’ān-ı münzel zākir ol
Ehl-i zıkrı zıkr ider Mevlāsı eyler ser-firāz
- 3 ḩaḳḳ’a eylerler nevāfil ile taḳrīb sālīkān
Bu ḩaḳīḳat sırrına vāḳıf degil ehl-i mecāz

- 4 İtme zāyi‘ ‘ ömrüni zıkr-i müdām it gel Hüseyn
Feyz-i zıkr-i idemem ifhām itsem de dırāz
- 5 Şemsi-i Mıṣrī muḥibb-i Hānedān-ı Aḥmedi
Maẓhar-ı feyz-i İlāhī oldı her ‘ ālemde fāz

241

Mine't-Taşavvuf

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 ‘ Ālem-i şūretde gerçi zāhıran keşretdeyiz
‘ Ālem-i sīretde ma‘ nen nokṭa-i vaḥdetdeyiz
- 2 Nokṭadur ‘ ilm-i ḥaḳıḳat cahilān teksīr ider
Añladıḳ tevḥīd-i Ḥaḳḳ’ı vādī-i ḥayretdeyiz
- 3 Ravza-i cennet dinildi ḥalka-i tevḥīde gel
Meclis-i zıkre girince şübhesiz cennetdeyiz
- 4 Ḥalvet ü celvet musavī oldı ‘ irfān ehline
Ḥaḳḳ’ı ḥalkdan seyre geldik ülfet ü şoḥbetdeyiz
- 5 Bā‘ iş-i himmet olur ḥidmet erenler söylemiş
Fedḥulī sırrını bildik cümleye ḥürmetdeyiz

- 6 *Eynemā küntüm* buyurdu *nahnü aḡrab* didi Hāḡ
Fehm idüp bu remzi firḡat geḡdi biz vuşlatdayız
- 7 Bendeyim Āl-i ‘ Abā’ya Şemsi-dīn Mışrī’ye bend
Nā’il-i ‘ izz ü sa‘ ādet cāvidān devletdeyiz

242

Muḡammes

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Zāt-ı Muḡlak ferd ü bī-hemtāyadur ĩmānımız
Ḥamse-i Āl-i ‘ Abā’dur cānımız cānānımız
Sırr-ı tevḡide vuşıldür ḡāye-i ‘ irfānımız
Ḥüsn-i aḡlāḡdur ṡarīḡatda olan burḡānımız
Gösterir seyr-i sülükı işte baḡ erkānımız [150]
- 2 *Men ‘araf*’den ders alup nefsi Ḥudā ’yı bilmişiz
Mazhar-ı sırr-ı Eḡad’dur Muşṡafā’yı bilmişiz
Nūr-ı vāḡid oldıḡını Murtażā’yı bilmişiz
Nokṡa-i tevḡidi gördük sırr-ı *bā’*’yı bilmişiz
Defter-i a‘ mālimizde ḡubb-ı şāḡ ‘ unvānımız
- 3 Zāḡir u bāṡında bildik lafz ile ma‘ nāsını
Enfüs ü āfāḡda gördük āyet-i kübrāsını
Añladık tevḡid-i şırfuñ *lā’* sını *illā’* sını
Nefsimizde bulmuşuz zāt u şıfāt esmāsını
Seyr-i bi’llāḡ seyr-i fi’llāḡdur bizim seyrānımız

4 *Ṣemme vechu 'llāh* rumūzın añlayan insān olur
Küntü kenzen sırrını her kim bilür ' irfān olur
Sırr-ı tevḥide vuḳūf ḥāşıl iden ḥayrān olur
Ḳahr u luṭfi bir bilenler dāḥil-i rızvān olur
Lī-ma' a'llāh sırrına maḥrem ideriz dānımız

5 Pīr-i efḥam ḳuṭb-ı ekrem pīşvā-yı ' ārifān
Maḫhar-ı esmā-i küllī vāriş-i peygamberān
Nā'il-i maḳşad olur bābında cümle ' ārifān
Bendesi Şemsī'yi eyler feyzi ile kām-rān
Ḥāzret-i Mısrī Niyāzī pīrimiz sulṭānımız

Taḫmīs-i Merşīye-i Faşīḥü'l-Mevlevī

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1 Muḫarrem geldiği demde muḥibbānda şafā olmaz
Naşıl olsun ki bir böyle cihānda mācerā olmaz
Gönüller pārelenmişdür buña çāre şifā olmaz
Bu mātemde olan derd ile hicrāna devā olmaz
Bu feryād-ı Ḥüseynī'de dem-i ' uşşāḳ nevā olmaz

- 2 Bilenler Hakk'ı elbette severler Cedd-i Sıbteyni
‘Alî vü Fâtıma Hakk’uñ iki maḥbûb-ı nûreyni
Olur râzî Hudâ sevse Ḥasen ile Ḥüseyni
Ḥasen ile Ḥüseyn'dür Rasûlüñ ḳurretü'l-‘aynı
Sevenler Āl ü Evlād'ı eşiğinden cüdâ olmaz
- 3 Tutanlar Emr-i Yezdānı rızâ-yı Hakk'ı ol bulsun
Derûnî ḥubb-ı Evlād-ı Rasûlu'llāh ile ṭolsun
Seversek Āl ü Evlād'ı Hudâ 'ya ḥaḳ ile ḳulsun
Tevellāsın teberrasın bilen ‘uṣṣāḳa ‘aşḳ olsun
Ṭarīḳatde budur āyīn buña *illā* ve *lā* olmaz [151]
- 4 Dükenmez hem yazılmaz mâcerādur Kerbelâ rûzı
Bilenler anı der-ḥatır iderler rüst-â-ḥizî
Bu vaḳ' aya mişāl olmaz bıraḳ zâhid bize bizi
Ḥüseyn-i Kerbelâ'nuñ vâḳı' at-ı mâtem-engîzi
Zebân-ı ḥāme-i şavt u ḥurûf ile edâ olmaz
- 5 Degil emlāk bütün ‘ālem cevāhir ile hep ṭolsa
Cinānda ḥurî vü ğilmān bu hicrānla saçın yolsa
Cemî‘an kâ'ināt Şemsî Ḥüseyn için fenâ bulsa
Faşîḫâ nüh felek yâḳut u rummān ile pürri olsa
O mihr-i ‘ālemüñ bir ḳatre ḳānına bahâ olmaz

Na‘t-ı Şerīf-i Peyğamberī ‘Aleyhi ve ālihī’s-selām

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Cemālūñ vaşfuñ itmekde dehān ‘āciz zebān ‘āciz
Kemālūñ añlamaklıkda tamām-ı hālk cihān ‘āciz
- 2 Sen ol maħbūb-ı Yezdān'suñ ki mi‘rāc itdigūñ şebde
Maħāmātuña hayretde kalub gerçi beyān ‘āciz
- 3 Melekler girmedi Hāķ'la senūñ mābeynine mürsel
Bu sırrı bilmedi kimse bütün ins ile cān ‘āciz
- 4 Sen olduñ hāķa-i mir’āt o da mir’āt-ı zātuñdur
Bilinmez sırr-ı vaħdetdür fehimden ‘ārifān ‘āciz
- 5 Ne mümkün srruñı idrāk beşer ķābil midür bilsün
Cemī‘an kā’ināt ehli bu bābda bī-gümān ‘āciz
- 6 Bilinmez ‘ilm-i şūr ile daħı ‘ilm-i bāṭın ile
Bu hāle ‘ālim ü kāmil meşāyiħ her zamān ‘āciz
- 7 Be-hāķķ-ı Hāzret-i ‘Āl-i ‘Abā Şemsi-i Mışrı'yi
Fuyüzātuñla ihyā ķıl ķapuñda miħmān ‘āciz

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 'Alī'nün hubbı 'unvân-ı şahîfem eyledim iḥrâz
Elimde ihticâcumdur ḥuzûrda eylerem ibrâz
- 2 Ḥudâ 'ya eylerem her ân teşekkür 'arz-ı minnet kim
Ezelden zerre-i ehl-i tevellâya idüp ifrâz
- 3 Bu ni' met ni' met-i 'uzmâ bu iḥsân rahmet-i kübrâ
Muḥibb-i Ehl-i Beyt kılmış beni Ḥaḳ eylemiş mümtâz
- 4 Şefâ' at va' d ider Faḥr-i Cihân ehl-i tevellâya
Muḥibb-i Ehl-i Beyt oldu iki 'âlemde ser-firâz
- 5 Muḥammed Şemsi-i Mıṣrî büyük bir luḫfa mazḥarsuñ
İderler şübhesiz iki cihânda luḫf-ile i' zâz [152]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Ḥaḳḳ'a dâ'im eylerüm ben şıdḳ-ile 'arz-ı niyâz
Sırr-ı tevḥîd baña ma' lüm münkeşif olsun bu râz

- 2 Şehr-i ʿilm-i Muşafā'nun bābıdur Ḥayder ʿAlī
Ol kapunda bendesi olmakla oldum ser-firāz
- 3 *Min ledün* sırr-ı ʿazīmdür bir ḥaḳīḳatdür o ḥāl
Düşdi inkāra ne bilsün maʿnevī ehl-i mecāz
- 4 ʿİlm-i tevḥīd naḳṭadur tekşīr ider cühhāl anı
Bilmiyor nādān olan itseñ de bu sırrı dırāz
- 5 Baḥtiyārdur Şemsi-i Mışrī muḥibb-i Ehl-i Beyt
Oldılar Āl-i ʿAbā'nuñ bendesi dāreynde fāz

247

Taḥmīs-i Vāridāt-ı Cenāb-ı Pīr *Ḳuddise sirruhu's-sāmī*

Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün

- 1 Feyz-i Aḳdesʾden muḳaddes feyze geldi cānımız
Ol zamāndandur bizim ʿālemleri devrānımız
Sırr-ı tevḥīdden tecellī eyledi Yezdān'ımız
Şırf içürdi bize vaḥdet cāmını cānānımız
Anuñ için bir nefes ayılmadı mestānımız

- 2 *Şemme vechu'llāh*'ı her kim añladı anuñ için
Mest ü medhüş oldı farkı yoq aña bugün ile dün
Zēb u'şışyandan müberra tātati ol neylesün
Küfr ü imān ğuşşasından kırtulup yāruñ bugün
Şol ruḡ-ı zūlfünde bulduq küfr ile imānımız
- 3 Mā-sivādan tāhir olduqda gönül kıl intizār
Vuşlat-ı cānān olur aşkuñ şoñunda itme zār
Çoqdur ihsānı anuñ uşşākı eyler kām-kār
Luḡf-ile dün gice geldi bize teşrif itdi yār
Adın işidirken il, oldı şükür mihmānımız
- 4 Ben değişmem kıpusunda kıllığı sultānlığa
Ol kıpudan irmişim bu dildeki irfānlığa
Vech-i Muḡlaq'dan görince düşmüşüm hayrānlığa
Nice geldi cānı teslim eyledik kırbānlığa
Ḥamdü-li'llāh kim kıbāl oldı bugün kırbānımız [153]
- 5 Şekkimiz yoq ḥamdü-li'llāh *elif lām mīm zālik* ün
Kā'inātda mümkinātda mülke olmuş mālİKün
İrdi cānāna olınca mā-sivāyı tārİKün
Ḥalk-ı ālem her dem oqur *küllü şey'in hālikün*
Kendi oqur dā'im *illā vechehū* Sübhānımız

6 Hep anuñdur cümle kudret bildirirse bilinür
Her şü'ünde hikmeti var gösterirse görünür
Maḥv u işbāt ile tebdīl ḥalk dilinde söylenür
Bir 'aceb ḥaṭlar durur geh yazılır geh silinür
Vech-i Bākī levḥi üzre dā'imā a'yanımız

7 Ayrılık yok tā ezelden tā ebed geldik bile
Bu ḥakāyık ḥāle maḥşūş gelmiyor aṣlā dile
Şemsi-i Mıṣrī bilürse luṭf-ı Ḥaḳ ile bile
Åşinālık artuğunca ey Niyāzī dost ile
Arttı bezm-i vaḥdet içre gün-be-gün seyrānımız

248

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Tā ezelden Ḥaḳḳ'ı taṣdīḳ eyleyen ikrār biziz
Nefsi bildik Ḥaḳḳ'ı bulduk 'arif-i esrār biziz

2 'Ahd ü mişāk eyledik bezm-i ezelde şıdḳ-ile
Ḥamdü-li'llāh ḥayr-ı ümmet Aḥmed-i Muḥtār biziz

3 Şehr-i 'ilm-i Muştafā'ya bāb-ı 'ālīdür 'Alī
Olmuşuz ehl-i tevellā bende-i Kerrār biziz

- 4 ' Arş u ferşden geçmişiz tefrīd iken terkīb olup
Bi'l-ma' iyye Hāḡ-ile ' ālemleri devvār biziz
- 5 Eyledi Raḡmān şifātıyla tecellī ādeme
Cāmi' -i esmā-i küllī maḡhar-ı ızhār biziz
- 6 *Semme vechu 'llāh* 'ı bildik Hāḡḡ'ı gördük şübhesiz
Çeşm-i Hāḡ-bīn ile her ān naḡar-ı dīdār biziz
- 7 *Min ledūn*'den söylerim her dem tevellā sırrını
Her sözüm āyet ḡadīşdür ol şükür ḡüftār biziz
- 8 Söyleden Hāḡ'dur lisān-ı Pīr-i Mışrī'den baña
Şāḡib-i dīvān olup da söyleyen eş'ār biziz
- 9 ' Abd-i ḡālīḡ bende-i Āl-i ' Abā Mışrī ḡulı
Şemsi-i ' āciz ki dirler işte ḡünāḡ-kār biziz [154]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

(Fe' ilātün) (Fe' ilātün) (Fe' ilün)

- 1 Eyle mir 'āta nazar şūret-i Ḥaḡ şūret-i ins
Zāhiren ' abd-i mükellef Ḥaḡ olup sīret-i ins
- 2 Ḥubb-ı zātiyle zuhūra gelüp a' yān-ı peydā
Vāḥīdiyyetde ki nūr oldı ezel fiṭrat-ı ins
- 3 Bu ' avālime tekāşüfle nüzül itdi o dem
Cümle ekvāna ḥulāşa olarak hey'et-i ins
- 4 İşte nāsūta gelince hemm ü ğamla pür olup
O şafāyı ğayb ider dünyada bu miḡnet-i ins
- 5 Ezelī zevḡ ü lezā 'izi hūner bulmaḡdur
Anı taḡşil ü ṭaleb olmadı mı ğayret-i ins

249 [154]

- 1 “Ḥaleḡa'llāhü Ādeme 'alā şūretihi”; ‘Allah Adem’i kendi suretinde yarattı’. Buhārī, İsti'zān, 1.
“El-insānū sırrı ve ene sırrü'l-insāni”; ‘İnsan benim sırrımdır. Ve ben de insanın sırrıyım.’
- 2 “Küntü kenzen maḡfiyyen”; ‘Ben gizli ben hazine idim...’ Aclûnî, *Keşfü'l-hafā*, II, 155.
“Evvelü mā-ḡaleḡa'llāhü nūri”; ‘Allah önce benim nurumu yarattı.’ Aclûnî, *Keşfü'l-hafā*, I, 302.
- 3 “Ḥumirtü ṭinetü ādeme yübdı erba'ine şabaḡan” ‘Adem’in toprağını kırk sabah süreyle yoğurdum’
Beyhakî, el-Esmā ve's-sıfāt, II, 150.
- 4 “Leḡad ḡalakne'l-insāne fi aḡseni taḡvīm. Şümme radednāhü esfele sāfilin”; ‘Biz, gerçekten insanı en
güzel bir biçimde yarattık. Sonra da onu aşağıların aşağısına indirdik. ’ 95/Tin: 4-5.
“İne'l insāne lefi ḡusr”; ‘Gerçekten insan hüsrandır’ 103/Asr: 2.
- 5 “Fa' büd rabbeke ḡattā ye 'tiyeke'l yaḡin”; ‘Sana yakın (ölüm) erişinceye kadar Rabbine kulluk et’.
15/Hicr: 99.

- 6 Ger teraḳḳī ider ise o menāzili geḳüp
Mebdā'ini bula bilürse budur devlet-i ins
- 7 Ḳābiliyyetle olursa maḳhar-ı feyz-i Ḥudā
Anı irşāda kifāyet idiyor şoḳbet-i ins
- 8 'Ālemīn ḫayret ü dem-beste ḳalubdur vālehü
Bü'l-acebdür nazar it 'ibret ile ḫilḳat-i ins
- 9 Vaḫdet-i Ḥaḳḳ'ı ḫaleb eyler iseñ fikr eyle
Vaḫdet-i Ḥaḳḳ'a delīl oldı 'aceb vaḫdet-i ins
- 10 Şıfat u fi'l ile zāt itdi tecellī-i ḫalkā
Cümlenüñ maḳharı şekksiz oluyor ḫazret-i ins
- 11 'Aşk ile ḫālib-i Ḥaḳ her anda teraḳḳī eyler
Sırr-ı Mevlā'ya irişmek oldı hep himmet-i ins

6 "Ve'l-lezīne cāhedū fine lenehdiyennehüm sübülenā" Bizim uğrumuzda mücahede edenler var ya, biz onları mutlaka yollarımıza iletceğiz." 26/Akebut: 69.

"Minhü bed'e ve ileyhi ye'üd"; 'Ondan başlar ve Ona döner.'

7 "Yehdī men yeşā'ü"; 'Dilediğini hidayete erdirir.' 16/Nahl: 93.

8 "Ve leḳad kerramnā beni ādeme"; 'Biz insanoğlunu şerefli kıldık' 17/İsrā: 70.

"İnnī cā'ilün fi'l arḫi ḫalifeḫ"; 'Muhakkak ben yeryüzünde bir halife yaratacağım' 2/Bakara: 30.

9 "Men 'arafe nefsehü feḳad 'arafe rabbehü"; 'kim nefsinı bilirse Rabbini bilir' Aclūnī, *Keşfü'l-hafā*, II, 312.

10 "Ve naḫnü aḳrabü ileyhi min ḫabli'l verid"; "Biz ona şahdamarından daha yakınız." 50/Kaf: 16.

"Eynemā küntüm ve ene me'aküm" Nerede olursanız olun, O(Allah), sizinle beraberdir. 57/Hadid: 4.

11 "Leyse li'l-insāni illā mā se'ā" "İnsan için çalışmasından başka bir şey yoktur." 53/Necm: 39.

"Ve-mā ḫalaḳtü'l-cinne ve'l-inse illā li-ya'budün" 'Cinleri ve insanları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım' 51/Zāriyāt: 56.

- 12 Baḡ nevāfil ile ḡarīb oldı ‘ ibād-i şālih
Görmesi sem‘î daḡi ḡaḡḡıyledür ni‘ met-i ins
- 13 ‘ Aḡl u fikrūn ile bilmek anı ḡāric-i imkān
Bu merābāya nazar da artıyor ḡayret-i ins
- 14 Cem‘ -i cem‘ ile nazar it ḡalkı temāşā eyle
Şemsi ḡaḡḡ’ı biliyorsañ bu olur şevket-i ins
- 15 Sāye-i pīr-i Niyāzī’de olup ‘ ārif-i ḡaḡ
Ezelī mebdē’i bulduksa budur vuşlat-ı ins

250

Mine'n-Neşāyih

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 İtme inkār sözlerimi çünki ḡaḡ’dan muḡtebes
Maḡz-ı ḡur‘ān u ḡadiş’dür sālīkāna oldı bes
- 2 Cān ḡulaḡuñla işit bu nuḡḡımı eyle ḡabūl
Feyz-i ma‘ nāya olayım dir iseñ sen dest-res [155]

12 (Silik, okunamadı)

13 “El-‘ aczū ‘ an derki’l-idrāki idrākün” ‘O’nu idrak etmekten aciz olduğunu itiraf etmek, O’nu idrak etmektir.’

“El-mü’minü mir’ätü’l-mü’min”; ‘Mü’min mü’minin aynasıdır.’ Ebu Davud, Edeb, 56.

14 “Ünzürü ilā āşāri rahmeti”; ‘Allah’ın rahmetinin eserlerine bak’. 30/Rüm: 50.

(Silik, okunamadı)

15 “Küllü şey’in race‘a ilā aşlihi”; ‘Herşey aslına döner’.

- 3 İtme zāyi‘ fūrşatı zıkr eyle Hāḡḡ’ı dā’imā
Hīç tefekkürden Hūdā ’yı olma ḡālī bir nefes
- 4 Müstaḡīm ol şābit ol ‘ahdinde eyleme nükül
Meslek-i Āl-i ‘Abā’dan ḡayrıya itme heves
- 5 Hıbb-ı dünyā her ḡaḡānuñ başıdur didi Rasūl
Hıbb-ı Hāḡ ḡalsun ḡöñülde ḡayriden ümmīdi kes
- 6 Hāḡḡ’ı bilmek seyri ikmāl itmek içün gelmişiz
‘Aşḡ ile sa‘y it sülūka maḡv olunca bu ḡafes
- 7 Şemsi-i Mışrı ḡaleb ḡıl Ehl-i Beyt’den himmeti
Mazhar-ı feyz-i İlāhī olmaḡ ise mültemes

251

Dıgeri

Müstef’ ilün Müstef’ ilün

- 1 Aḡyārdan ümidüñ kes
Zıkr eyle Hāḡḡ’ı her nefes
Hāḡ’dur saña feryād-res
Allāh bes bāḡī heves

447

2 Mâldan yokdur fâ`ide
Âhir `azîm var `âhde
Hidâyet olur câhîde
Allâh bes bâķî heves

3 Gel `aşķ ile zîkr idelim
Hâķķ`a şenâ şükr idelim
Aşlîmızı fikr idelim
Allâh bes bâķî heves

4 Sa`y eyle ol ķalb-i selîm
Kâfî saña Rabb-ı raķîm
Hudâ bize yâr-ı ķadîm
Allâh bes bâķî heves

5 Olmaķ çalışın ģayr-ı nâs
İġfâl eylesün vesvâs
Aldatmasun seni ģannâs
Allâh bes bâķî heves

6 Ol şâķib-i ģüsn-i şiyem
Dâreyn[de] olursuñ muġtanem
Yokdur bundan a`lâ ni`am
Allâh bes bâķî heves

- 7 Şemsi'ye Mısrî'dür rehber
Bende-i Āl-i Peygamber
Zıkrũn olsun şām u seher
Allāh bes bākī heves

252

Münacāt ü İstimdād

Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Allāh kāfī baña bes
Feyzim Nebī'den muqtebes
Allāh dirim çıkdıçça ses
Dermānde-em feryād-res
- 2 Faḥr-i cihāndan beklerim
Feyz ü şefā' at isterim
Derdime dermān dilerim
Dermānde-em feryād-res
- 3 Şīr-i Hudā -yı Kibriyā
Nā'ib menāb-ı Muştafā
Şāh-ı velāyet Murtażā
Dermānde-em feryād-res

4 Pīrim Niyāzī gel yetiş
Ağardı artık mū-yı riş
Bırakma dilde ğill u ğışş
Dermānde-em feryād-res

5 Şemsi-i Mıṣrī dā'imā
Eyler kerem Āl-i 'Abā
Be-ḥaqq-ı t̄ā-hā kāf u hā
Dermānde-em feryād-res [156]

253

Taḥmīs-i Nuṭḡ-ı Ḥāzret-i Hüdāyī *Ḳuddise sirruh*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Ḳullarına olsa ancak Ḥaḡ olur feryād-res
Çünkü 'afv u mağfiret eyleyemez hīç başka kes
'Āşık ol ki 'āşika her vech-ile yoḡdur teres
Ḥaḡ'dan özge nesne yoḡdur ğayrıdan ümmidi kes
Aç gözin merdāne baḡ Allāh bes bākī heves

2 Sende benlik var iken olmaz cemāl-i vaşl-i dost
Zevḡ-i tevḥīdi duyandadır kemāl-i vaşl-ı dost
Ehl-i vaḥdetdür olan nā'il vişāl-i vaşl-ı dost
Ḳānde 'aql-ı ḡāşıruñ ḡānde ḡayāl-i vaşl-ı dost
Mürġ-i 'Anḡā'yı şikār itmek ola mı her meges

- 3 İns ü cinni kendüyi bildirmek için Müste‘ân
Halk idüp dünyāya gönderdi berā-yı imtiḥān
Men ‘araf’le küntü kenzün sırrını añla hemān
Māye-i ‘ömri yeter ednāya ḥarc it her zamān
Maṭlab-ı a‘lāyı bulmaq ḳaşdın eyle bir nefes
- 4 Dergeh-i Āl-i ‘Abā'dan her kim olsa müstemend
Oldı nā’ıl maṭlab u maḳşūdına ol ercümend
Şāh-rāh-ı Ehl-i Beyt’ün sālīkidür hūş-mend
Ey hevā-yī nefse düşmüş ğaflet ehli derd-mend
Tut elün bir kāmīlün olmaq dilerseñ dest-res
- 5 Şemsi-i Mıṣrī ḳalursuñ Pīr’e nisbet zerrece
Añlamaz esrārı nādān söyleseñ biñ kerrece
‘İlm-i zāhir, *min ledünne* gelmiyor bir maṭrace
Baḫr-i ‘irfānda yedi deryā degil bir ḳaṭrece
Ḳānde ḳaldı ey Hüdāyī Nīl ü Ceyḫūn u Ares

254

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 İ‘tirāz eyler taşavvuf ehline Ḥaḳ-nāşinās
Eylemez Ḥaḳ’dan teḫāş Fahr-i ‘Ālem'den hirās
- 2 Añlamaz ‘*ilm-i ledün*’den behresi yoḳ zāhidün
Ḥod-pesenddür şayḳal-ı tevḫīdi bilmez ḳalbi pās

- 3 ‘ Ārifüñ qadrini bilmez ‘ ārif-i nefis olmayan
 ‘ Āşığa ta‘ n itdi zāhid kāfire kıldı kıyās
- 4 İtdigi tã‘ āta mağrūr zāhid-i huşkdān şaķın
 İtme añuñ ile şoĥbet eyleme zinhār temās
- 5 Bende-i ‘ Āl-i ‘ Abā'yım Şemsi-i Mışrī beni
 Eylesün ehl-i tevellā Hāķķ'a yüz binler sipās [157]

255

Fī-Hāķķı's-Seĥāfi'l-Buĥl

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Zāhid olsa ‘ ābid olsa cennete girmez ĥasīs
 Her maĥalde oldı menfūr şübhe yoķdur kāsē-lis
- 2 Eylemez kimse maĥabbet hep muĥāķķardur baĥīl
 İstemez anı yanında olmasun aşlā celīs
- 3 Hep baĥīller oldı māni‘ şāĥib-i ĥayrāta kim
 Eyleyüp iğfāl-i fikri oldılar telbīs-nüvis
- 4 Hāķ maĥabbet eyliyor şāĥib-seĥāya luţf ider
 Olsa da fāsıķ cinānda oldı ĥūrāya enīs

- 5 H zret-i Fahr-i Cih n'dur ma' den-i c d u seh 
Hayder-i Kerr r sem hat ehline oldu re'is
- 6 Bir virirse Haq  na yetmiş yediyüz virecek
Ni' met n cennetde ebd l idecek a' l  nefis
- 7 Oquyan her bir hasis eyler sa na ta' nı faqat
Şemsi-i Mışri bu nuqku n oldu g yetle selis

256

Tahdis-i Ni' met

F  il t n F  il t n F  il t n F  ilün

- 1 Eylerem tahdis-i ni' met d  'im  Haqq'a sip s
Ni' met-i Haqq' uç ed -yı Ő kr ni itme kıyas
- 2 Var mıdur Őihhat gibi bir ni' met-i ' uzma ' aceb
Şad-te 'ess f bilmiyor qadrini k fr n itdi n s
- 3  yne-i qalbi siv dan eyle tathir '  rif ol
Őayqal-ı tevhid ile gitsün dil nden jeng   p s
- 4 H bb-ı fi'll h h bb-ı Peygamber ile evl didur
B  iş-i feyz-i- l hi anlar olmuşdur es s

- 5 Bāb-ı Ehl-i Beyt'e şıdķ-ile temessük eyle kim
‘ Ārifān Āl-i ‘ Abā'dan itdi feyzin iķtibās
- 6 Başka bir yol yok arama oldu ģabli'llāh Rasūl
Dīn-i Hāķķ'a şübhesiz Faģr-i Cihān olmuş mesās
- 7 ‘ Arz-ı şükrān eylerem Āl-i ‘ Abā'dur rehberim
Sāyesinde Şemsi-i Mışrī ben oldum ģaķ-şinās [158]

HARFÜ'Ş-ŞİN

257

Tefvīz-i ile'l-Hāķ

Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Ķahrında luţfi münderic
Celālde cemāl mündemic
Kemāl budur ģayrısı ģiĉ
Luţfi da ģoş ģahrı da ģoş
- 2 Eyle tevekkül dā'imā
Ef'āl-i Hāķ luţf u 'aţā
Taleb itmek 'ayn-ı ģaţā
Ķahrı da ģoş luţfi da ģoş

3 Hep işleri ‘ ayn-ı şavāb
Bunı muşaddağ dört kitāb
Hikmetle meşhūndur bu bāb
Luṭfi da hōş ẓahrı da hōş

4 Mekruh didigūñ maḥz-ı ḥayr
Fā‘ il Ḥudā 'dur şanma ğayr
‘ Ārif ider her anı seyr
Ẓahrı da hōş luṭfi da hōş

5 Fi‘ lini kimse şoramaz
Teslīm olan ğam göremez
Redd eyleyen feyz bulamaz
Luṭfi da hōş ẓahrı da hōş

6 Ẓullarına erḥam odur
Hālimize a‘ lem oldur
Aḥkem odur ekrem odur
Ẓahrı da hōş luṭfi da hōş

7 Şemsi-i Mıṣrī tevķīfuñ
Sebeb-i feyz-i tevfiķuñ
Luṭf-ı Ḥaḳ'dur rafīķuñ
Ẓahrı da hōş luṭfi da hōş

Ta' accüb

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Zāhidüñ efkārı cennet 'ābidüñ ğılmān imiş
Şādıkuñ ezkārı Mevlā 'āşıkuñ cānān imiş
- 2 Eyleyen şıdķ-ile ikrār hem iden teslīm-i cān
Buldılar maķşūdın anlar 'aşķ-ile hayrān imiş
- 3 Cennetüñ vaşfin dilinden hiç biraķmaz zāhidān
Ekl ü şürbe tālīb olmuş şanki bir hayvān imiş
- 4 'Āşıķa luţf-ı Hūdā 'dur 'aşķ itme bunda şekk
Ehl-i derdüñ derdine 'aşķ şübhesiz dermān imiş
- 5 'Āşıķ-ı şādık olan Şemsi-i Mışrī ehl-i dil
'Āşıķ-ı Haķ olmayan bil şübhesiz nādān imiş

Berā-yı Nazīre-i Hāzret-i Pīr *Ḳuddise sirruh*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 'Ābidün maḳşūdı cennet 'ārifün sulṭān imiş
Dervişün maṭlūbı himmet 'āşıḳuñ cānān imiş [159]
- 2 Hūrī ğilmān arzūsıdur ṭā' ate sevḳ eyleyen
Şūfīnün Hāḳ'dan degildür ḳorḳduğı mīzān imiş
- 3 Yūri ey münkir iriş ṭut dāmenin bir mürşidün
Taḥt-ı terbiyyede ol ki sırr-ı Hāḳ pinhān imiş
- 4 Mürşidim feyzim penāhum Hāzret-i Mışrī velī
Böyle mürşidi olanuñ müşkili āsān imiş
- 5 Sālik-i rāh-ı ḫaḳīḳatdür gürūh-i Ḥalvetī
Her bir esmāsında feyz-i ṭalibe bürhān imiş
- 6 Eylerem rūḫ-ile istimdād Hāḳ'dan dā'imā
İtdüği luṭfuñ cemī'i Şemsi'ye iḫsān imiş

Diğeri

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 İnsân-ı kâmil olmayan âdem-şifat nâdân imiş
Vağşetle me'lûf muhteris hiç şübhesiz hayvân imiş
- 2 İnsana beñzer şüretim deyü mağrûr olmayasun
Sîretde ' ifritdür anuñ üstâdı da şeytân imiş
- 3 Ahlâkı mezmûm olanuñ mertebesi dündur anuñ
Hayvândan eğaldür deyen naşş-ı Celîl Qur'an imiş
- 4 Seyr-i sülûkun tamâm eyler ise oldur kâm-rân
Yok ise şüret-bîn olan bî-behre-i ' irfân imiş
- 5 Ahlâkı tehzib iden bil âdem-i ma' nâ olur
Şemsi-i Mışrî o kimse kâmil mükmil insân imiş

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Sırr-ı tevḥīdi bilirseñ itme anı ğayre fāş
Hıfz idegör sırr-ı Hakk'ı ger giderse cān u baş
- 2 Hāsıd ü bed-māye münkirdür kemālāt ehline
Bağamaz şemsün ziyāsına meşeldür huffāş
- 3 Sū'-i ahlākdur behāyim menziline indirür
Ādem olmaz çünkü Şeytān ile olmuş bādāş
- 4 Şeklini tebdil ider zann olunur ehl-i tarik
Mesleki me'kel içündür olma igfal karındaş
- 5 Ehl-i Hakk'ı zemm ider kendisini dā'im medh
Çünkü Mevlānā buyurdu çok cihāna qallaş
- 6 Kim qazarsa qardaş için quyuyu kendi düşer
Kendine eyler işābet kim atarsa saña taş
- 7 Şemsi-i Mısrī taḥammül eylemek lāzım saña
Münkirin aqrān degildür itme anlarla şavaş [160]

Tahmīs-i Nutq-ı Hāzret-i Pīr *Ḳuddise sirruhu'l-münir li-Şemsi'l-fakir*

Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Faqr-i haḳīkī şāḫibi ma' nāda bil sulṭān imiş
 'İlm-i ledün 'nüñ kaṭresi her birisi 'ummān imiş
 Her kim bilirse nefsinı ol 'ārif-i Raḥmān imiş
 Dermān arardım derdime derdim baña dermān imiş
 Burhān arardım aşlıma aşlım baña burhān imiş
- 2 Āfaḳ ile enfüsi hep gezdım yāri bulsam deyü
 Çok aradım yārımı pāyine yüz süreyim deyü
 Bilmezmişim bildigimi çekdim emek bilsem deyü
 Şağ u şolı gözler idim dost yüzünü görsem deyü
 Ben taşrada arar idim ol cān içinde cān imiş
- 3 Haḳ cümleyi muḫīṭ iken zānn eyler idim ayruyum
 Bildim ki benlik derdidür anuñ için ben şāyırđum
 Varlıgımı terk eyleyince añladım ki toğruyum
 Öyle şanurdum ayruyum dost ğayrīdür ben ğayrıyum
 Benden görüb işideni bildüm ki ol cānān imiş
- 4 Mürşide teslīm olmazsañ gitmez gönülden teşvişüñ
 Ne zahmetler çekdigini bilür misüñ hiç dervişüñ
 Şūfī bırakmaz zevkını terk eyleyemez hiç 'işüñ
 Şavm u şalāt u hacc ile şanma biter zāhid işüñ
 İnsān-ı kāmil olmağa lāzım olan 'irfān imiş

- 5 Nokta-i haqīkat oldıgun bilir misüñ dilinüñ
Bu ‘ âleme gelmekliginden maqşad nedür amelüñ
Fâ’ide virmez olsa da Şeytân kadar ger ‘ amelüñ
Çandan gelür yoluñ senüñ ya çanda varur menzilüñ
Nerden gelüp gitdigini añlamayan hayvân imiş
- 6 ‘ İrfânı hâşıl eyleyemez vâkıf olan ‘ ilme'l-yaqīn
Şekkten halâş olur ancak kim ki görür ‘ ayne'l-yaqīn
Ma‘ bûdına kıl tâ‘ ati *hattâ ye ‘tiyeye'l-yaqīn*
Mürşid gerekdür bildire Haqq’ı saña haqqa'l-yaqīn
Mürşidi olmayanların bildikleri gümân imiş
- 7 Yed-i şahih mürşid olan sâlikine reh-nümâdur
Şeyh-i haqīkî şubhesiz minhâc-ı nûri'l-hüdâdur
Aldanma sâlûşa şağın mâni‘ -i feyz-i Hudâ 'dur
Her mürşide dil virme kim yoluñı şârba uğradur
Mürşidi kâmil olanuñ gâyet yolu âsân imiş [161]
- 8 ‘ Ârif olana añlamak kâfî olan bir söz durur
Haqqa'l-yaqīne irenüñ cemî‘ a‘ zâsı göz durur
Esrâra vâkıf olmaqlığa lâzım olan öz durur
Añla hemân bir söz durur yoquş degil[dür] düz durur
‘ Âlem çamu bir yüz durur gören anı hayrân imiş

262 [160]

6 “Yakin (ölüm) gelinceye kadar”; 15/Hicr: 99.

262 [161]

8 degil[dür] düz durur: degil düz durur, M.

- 9 Her ne görürse ‘ibretle görsün haq̄ı̄katle gözün
Hep dōstuñ yüzidür görinen cāmi‘ olupdur özüñ
‘Āriflerün Şemsī hemān diqq̄atle diñle baq̄ sözün
İşit Niyāzi'nün sözün bir nesne örtmez Haq̄ yüzün
Haq̄'dan ‘ayān bir nesne yok̄ gözsüzlere pinhān imiş

263

Tahmīs-i Diğer

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Nazar kı̄l ādeme Allāh tecellīsın ‘amīm itmiş
Bütün esmāyı bildirmiş anı sırr-ı ‘alīm itmiş
Kimini q̄ahrına mazhar idüp hālın saq̄ım itmiş
Gözet sun‘-ı q̄adīmi kim kimün hūlqın ‘azīm itmiş
Tamām hūlqa elin fi‘lin dilin gönlün kerīm itmiş
- 2 Kimine bildirüp nefsin Hudā senden hūbār itmiş
Virüb ‘irfān başiretle semī‘ ü hem başir itmiş
Ezelden yok̄sa isti‘dād başiretsiz darār itmiş
Kimin bed-nefs ü bed-ef‘ āl ü bed-hū-yı zamīr itmiş
Q̄ahir evşāfına mazhar kı̄lup anı le‘im itmiş

263 [161]

1 “ve inneke le‘alā hūluqın azīm”; ‘Şühbesiz sen yüce bir ahlak üzeresin’ 68/Kalem: 4.

- 3 Beşer ‘aciz olup her vech-ile elbet Hudā kâdir
Şakî olmak sa‘îd olmak elinde oldu çün bâhir
Kiminüñ bāṭını nâ-pâk kiminüñ de olup ṭâhir
Ne kim taḳdîr idüpdür Haḳ olur elbetde ol zâhir
Ne tedbîr idevüz aña ki taḳdîrin ḥakîm itmiş
- 4 Bilenler sırr-ı taḳdîri bu fi‘l-i dehre incinmez
Taḥammül eyleyüp vâḳi‘ olursa cevre incinmez
Cemâl ile celâli bir bilenler ğadre incinmez
Velî ‘ârif olan luṭfa sevinmez ḳahra incinmez
İyü kem cümleten ḥalka ‘aṭâsın ol ‘amîm itmiş
- 5 Şıfâtda ihtilâf vardır nazâr kıl zâta birden baḳ
Ḥicâbdur senligüñ ‘aşḳa düşüp ol perdeyi it şakḳ
Bilürler vâḳıf-ı sırr-ı ḥaḳîḳat ‘ârifân ancak
İkisin bir bilüp toĝrı ḥaḳîḳatla görür kim Haḳ
Celâli perdesin çekmiş cemâline ḥarîm itmiş [162]
- 6 Vuḳûf ḥâşıl idem dirseñ bu esmânuñ nikâtına
Sülûk-ı seyr idüp irmek gerekdür Haḳ şıfâtına
Bu ‘irfândur sebab her vech-ile şaḥşuñ necâtına
İkisinden de lâzımdur kemâl-i ḥüsn-i zâtına
Anuñ-çün birini ḳahhâr idüp birin ḥalîm itmiş

- 7 Egerçi şüretâ âdem olup ma' nâyı bilmezseñ
Erenler rāhına dāhîl olup mürşide irmezseñ
Muhammed Şemsi-i Mıṣrî Cemāl-i Hakk'ı görmezseñ
Ne hāşıl Ey Niyāzî cennet-i ' irfāna girmezseñ
Tutalım Hakk yirin anda senüñ daru'n-na' im itmiş

264

Mine'n-Neşâyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Dervîş olmağ isteyen olmağ gerekdür ' ayb-püş
Ta' n-ı a' dāya taḥammül ile itsün zehr-nüş
- 2 Ehlini bul eyle şöhet sırrı zinhār itme fāş
Nā-ehilden ḥikmeti setr eyleyüp sen ol ḥamüş
- 3 Kimseye ta' n itme ḥalka cān göziyle kıl nazār
Cümlenüñ Hakk'dan zuhūri bu sözümi eyle güş
- 4 Şun' -ı Hakk'dur her birinde dürlü mazhar görünür
Ḥikmet-i Hakk'ı tefekkür sen de it cüş u ḥurüş
- 5 Şemsi-i Mıṣrî ḥaḳīkat sözlerini söyleme
Sevḳ-i nā-ehlde şaḳın pāk olmasın gevher-fürüş

İstimdād

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Kādir-i Muṭlaḳ'sın Allāh'um bize artık yetiş
Zālīm ü bī-dīn içinde böylece kaldık yetiş
- 2 Ḥayret ü hīmān ile memzūc olupdur fi' limiz
Baḫr-i ğam deryā-yı ekdāre düşüp ṭaldık yetiş
- 3 Tekyeyi sedd zıkr-i cehrīden bizi men' itdiler
Nār-ı maḫrūmiyyet ile işte biz yandık yetiş
- 4 Sevgili peygamberūn Aḫmed Muḫammed ḫaḳḳı-çün
İtme maḫrūm bizi zıkrinden şafā aldık yetiş
- 5 Üç sene oldı taḫammül eyleyüp şabr eyledik
Şabırımız bitdi efendim āh ki uşandık yetiş
- 6 Enbiyānuñ evliyānun ğavṣ ü aḳṭāb ḫürmeti
Tekyemizi it küşād yā Rabbi çok baḳdık yetiş
- 7 Şemsi-i Mıṣrī ḳapuñda dā'imā eyler niyāz
Kādir-i muṭlaḳsın Allāh'ım bize artık yetiş [163]

Tesellî-âmîz**Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün**

- 1 'Ustrüñ encâmı yüsürdür olma maḥzün ey gönül
Naḥmetüñ âḥiri ni' met zaḥmetüñ rāḥat imiş
- 2 'Älem-i dünyâda rāḥat rāḥat-ı vicdānladur
Olmasa ḳalbde selāmet çekdiği zaḥmet imiş
- 3 Her ū'unüñ fâ' ilî Ḥaḳ ḥikmeti var fi' linüñ
Sen kerih görsen de ḥaḳḳuñda senüñ devlet imiş
- 4 Ba' zı arzū itdigüñ ūeyde idermiş ūerr zuḥür
Tābi' her bir zuḥürāt olması 'izzet imiş
- 5 ūemsi-i Mıūrî ḥayrdür Ḥaḳḳ' uñ iḥsānı olan
İḥtiyarı Ḥaḳḳ'a teslim eyleyen rāḥat imiş

Niyāz u İstirḥām ez-Cenāb-ı Faḥrū'l-enām 'Aleyhi ve ālihi's-selām**Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün**

- 1 Ümmetüñ biḫāre ḳaldı yā Rasūle'llāḥ yetiş
Mā-sivā baḥrine daldı yā Rasūle'llāḥ yetiş

- 2 Her cihetden muḏtarib oldıḵ perīṣān ḵıl meded
Nefsimiz ‘ıṣyāna ṣaldı yā Rasūle’llāh yetiṣ
- 3 Z̄enb ü ‘ıṣyān sū’-i aḥlāḵ t̄utdı eṭrāfımızı
Ehl-i ṭā’āt pek azaldı yā Rasūle’llāh yetiṣ
- 4 Baḵ ne ḥāle geldi ümmet ṣefḵate eyle sezā
Ḥavṣalamız çoḵ daraldı yā Rasūle’llāh yetiṣ
- 5 Sū’-i aḥlāḵ u ‘aḵīde muḏmaḥill itdi bizi
Sa’yimiz cümle ḍalāldı yā Rasūle’llāh yetiṣ
- 6 Nefs-i emmāre taḥakküm eyledi eyvāh bize
Hep ḵazandıḡmız vebāldür yā Rasūle’llāh yetiṣ
- 7 Ṣemsi-i Mıṣrī ḡünāh-kār ümmetüñdür rüz u ṣeb
Maṭlabı senden kemāldı yā Rasūle’llāh yetiṣ

268

İstimḍād ü Niyāz ez Rabb-i bī-Enbāz *Celle ṣānūh*

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Ḷullaruñ biṣāre ḵaldı ey Ḥudā artık yetiṣ
Cümlesi itdi iḥāt-ı mā-sivā artık yetiṣ

467

- 2 Kimden istimdād idüp kimden teraḥḥüm beklesin
Cümlemiz ḥayretde ḳaldıḳ Kibriyā artıḳ yetiṣ [164]
- 3 Hep senüñdür cümle ḳudret ḳuvvet ü ḥavl ü celāl
‘Āciziz ey Ḥālik-i arz u semā artıḳ yetiṣ
- 4 Sevgili peygamberüñ Aḥmed Muḥammed ḥaḳḳi-çün
Ḳıl ḥalāṣ bitsün belā vü ibtilā artıḳ yetiṣ
- 5 Vālih ü ḥayretde ḳaldıḳ yā İlāhi bu ne ḥāl
Dilimiz lāl oldı yā ṣāḥib-‘atā artıḳ yetiṣ
- 6 Enbiyā vü evliyā vü aṣfiyānuñ ḥürmeti
‘Arş u kürsi ḥaḳḳi-çün eyle rehā artıḳ yetiṣ
- 7 Şemsi-i Mıṣrī günāḥkār ‘abd-i ‘āciz eyleyor
Luṭfuñı senden niyāz şubḥ u mesā artıḳ yetiṣ

269

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Eyledim ‘aşḳuñ şarābın ‘ālem-i vaḥdetde nūş
Dimiş oldum belā emr-i elest itdikde gūş
- 2 ‘İbret eyle ḳıl nazār her zerreden ‘arşa ḳadar
Ḳadrin naḳḳāş göstermekdedür bunca nuḳūş

468

- 3 Vech-i Muṭlaḳ'dan tecelliyāta kim maḫhar olur
‘Aşḳ-ile bī-hūş olur ol ān ider cūş u ḫurūş
- 4 *Ṣemme vechu 'llāh* rumūzın fehm iden ‘āriflerūñ
Her bir eşyāda görür şun‘ unı gözi olsa dūş
- 5 Şemsi-i Mışrī ḫaḳīḳat ḫāl ile fehm olunur
Ḳıymetün bilmezlere olma şaḳın cevher fūrūş

270

Taḫdīs-i Ni‘met

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Maḫhar-ı elṭāf-ı Ḥaḳḳ'um beni insān eylemiş
Bende-i Āl-i Muḫammed ehl-i īmān eylemiş
- 2 Şükrini īfāya ‘acīz ni‘mete müstaḡraḳım
Sālik-i ehl-i ḫaḳīḳat rāh-ı ‘irfān eylemiş
- 3 Eyledim taḫdīs-i ni‘met dā’imā şükr ü şenā
Ümmet-i Peyḡamber-i maḫbūb-ı Yezdān eylemiş
- 4 Vāḳıf-ı esrār-ı tevḫīd ‘ārif-i seyr-i sülūk
*Men ‘araf*remzin duyurmuş luṭf u iḫsān eylemiş

- 5 Hüsni-şüretle tenāsüb virdi hem endāmıma
Aḥsen-i taḳvīme mazḥar eyleyüp cān eylemiş
- 6 Ehl-i tevḥīd eyleyüp ümmet Cenāb-ı Aḥmed'e
Bende-i Āl-i Muḥammed Şāh-ı Merdān eylemiş
- 7 Sāye-i Āl-i ‘Abā’da Şemsi-i Mıṣrī Hudā
Dergeh-i Mıṣrī’de ḥādım ü nıgehbān eylemiş [165]

271

Berā-yı Naşīḥat

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Fā’ide yoḳ ḳıl ü ḳālden zāhidā ḥāle çalış
Men ‘araf’den ders alup taḥşīl-i āmāle çalış
- 2 Nefsüni tezkiyye eyle sū’-i aḥlāḳdan hemān
Ḥaḳ yolında mā-sivāyı maḥv u izāle çalış
- 3 Geç taşavvurdan faḳaḫ taşdıḳa irgör şekkini
Min ledün’den oḳu mantıḳ ḥall-i eşkāle çalış
- 4 Fıḳḫ u tefsīr u eḥādīs cümlesi tevḥīd için
Sen seni bil añla Ḥaḳḳ’ı ḳalbi iclāle çalış

- 5 İhtilâf-ı müdde'î her şey'de câhil kârıdur
Meclis-i 'irfâna dâhil ol da iqbâle çalış
- 6 Hakk'ı takyîd eyleme muflak cemâle bak
Seyl-i Hakk'da ol mücâhid hüsn-i a' mâle çalış
- 7 Şemsi-i Mısrî görinen enfüs ü âfâkda Hakk
Gördigün tafşîli sa'y it dilde icmâle çalış [166]

ĤARFÜ'Ş-ŞÂD

272

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Nefs elinden olmak istersen eger dâ'im hâlâş
Kendüne zıkr-i Ĥudâ'yı eyle her demde menâş
- 2 Sırr-ı tevĥidden idenler bî-vuķûf bahş ü cedel
Âteş-i 'aşka taĥammül eylemez mişl-i reşâş
- 3 'İlmi 'ayna 'aynı Hakk'a eyle tebdîl bul yaķîn
Her merâtibde taĥaķķuk eyleyüp it ihtîşâş
- 4 Nefsüni tezkiyye eyle ķalbün olsun taşfiye
Başka çare yok 'azîzim böyledür râh-ı hâlâş

- 5 Şemsi-i Mısrî şîrâṭ-ı müstakîm pek incedür
İşte mîzân-ı şerî' at ayağın şıdık ile baş [168]

HARFÜ'D-DÂD

273

Tahmîs-i Nutḡ-ı Hâzret-i Pîr *Ḳuddise sırruhu'l-münîr*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Nefsüni işlâh içündür şeyhe hizmetden ğaraż
Cehlüni ' irfâna tebdîl oldı himmetden ğaraż
' İzzeti bulmağ içündür işbu zilletden ğaraż
Sen seni bilmek içündür pîre ülfetden ğaraż
Noḡṡaî fehm eylemekdür ' ilm ü hikmetden ğaraż
- 2 Ehl-i Hağ eşyâda Hağ'dan ğayrı bir şey' görmedi
Keşret içre vaḡdeti zâhid-i nâdân bilmedi
Küntü kenz ü men 'araf' le cümle esrâr söyledi
Hağkı bunca enbiyâ kim geldi da' vet eyledi
Vaḡdetün sırrı bilinmekdür o da' vetden ğaraż
- 3 Ba' zı esmâ ba' zan ef' âlde hikmet gösterir
Ba' za dünyâda zillet ' uḡbâda rif' at gösterir
Gâh ğadâbın eyler izhâr gâhî raḡmet gösterir
Şâni' i gör günde yüz biñ dürlü şan' at gösterir
Kendüyi göstermek içündür o şan' atdan ğaraż

- 4 Kā'inatı halk ile izhār-ı kudret eyledi
Hızr ile Mūsā'ya da ta' līm-i hikmet eyledi
Hāzret-i Faḥr-i Cihān'ı halka rahmet eyledi
Halkı bunca enbiyā kim geldi da' vet eyledi
Vaḥdetüñ sırrı bilinmekdür o da' vetden ğaraż
- 5 Emr-i *künle* oldı ḥāşıl cümle zī-rūḥ u cemād
Cümlesinden ādem oldı ekmel ü 'ālī-nejād
Bildüñ ise sen de ekremsün nedür mebde me' ād
Hep celālüñ perdesidür küfr ü 'ışyāndan murād
Baḥr-i cūduñ kaçresidür fażl u rahmetden ğaraż
- 6 Mā-sivādan pāk olanlar dāḥil oldı ḥalvete
Sāye-i Mışrī'de Şemsī vāşıl oldı 'izzete
Benliginden kim geçerse irer elbet vaşlına
Nefsini bilen irermiş bir dükenmez devlete
Faḥr-i faḥri'dür Niyāzī bil o devletden ğaraż [169]

274

Berā-yı Nazīre-i Nuḥk-ı Cenāb-ı Pīr *Ḳuddise sırruhu'l-münīr*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Hāḳḳ'ı bilmekdür 'azīzim halk-ı 'ālemden ğaraż
İktisāb-ı ma' rifetdür feyz-i ādemden ğaraż

273 [168]
6 "Fakirlik benim övüncümdür"

- 2 Ma' nevi zevk ü lezâ'iz hâşıl olmaklık için
' Ālem-i şüretde ancak çekilen ğamdan ğaraz
- 3 Kendini medh eylemekdür çün şıfât-ı şeytanet
Nefsini tezkiye oldu cinsini zemmden ğaraz
- 4 Neş'e-i tevĥîdi bulmağdur ħaħîkat ehlinün
Feyz-i ma' nâdur didiği cām ile cemden ğaraz
- 5 ' Ārifâne söylemeklik ğıybet itmeklik degil
Şemsi-i Mışrî muħaħħağ ħilħat-i femmden ğaraz

275

Dġeri

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ĥubb-ı evlād-ı Muħammed'dür tevellādan ğaraz
Buğz-ı Āl-i İbn-i Süfyān'dur teberrādan ğaraz
- 2 Eylemek nefse teberrā sū'-i ħulğdan ictināb
İttişāf-ı ħüsn-i ħulğdur ħubb-ı ħurbādan ğaraz
- 3 Mā-sivāyı terk ile Ĥaħħ'a tevellā ğāyemiz
Enfüs ü āfāħı tevĥîd oldu *innā*'dan ğaraz

- 4 Bilmeyen sırr-ı tevellâyla teberrâ noldıġuñ
Zann ider bir kı̄l u kı̄ldür kı̄rı da‘ vâdan ġarâz
- 5 Kâ’inâtuñ varlıġına Faġr-i ‘âlemdür sebep
Hep anı talġif olupdur luġf-ı Mevlâ’dan ġarâz
- 6 İns ü cinnüñ ġilġatinden maġşad u ġâye nedür
Kendinüñ ‘irfânı oldu cünki ma‘nâdan ġarâz
- 7 Cennete oldu muġâbil ġüsn-i aġlâġ dünyada
Maġzar-ı ġalk-ı ‘azîm olmaġ bu me‘vâdan ġarâz
- 8 Sû’-i aġlâġdur cehennem ehlini ta‘zîb ider
Hep ġalâş olmaġ içündür sa‘y-i evfâdan ġarâz
- 9 Ehl-i ‘irfân dâġil-i rızvân olur ġiġ şübhe yoġ
Benligi terk eylemekdür *lâ* ve *illâ*’dan ġarâz
- 10 Vâşıl-ı sırr-ı müsemmä olmaġa sa‘y it hemân
ġaġġ’a vuşlatdur ‘azîzim devr-i esmâdan ġarâz
- 11 Sırr-ı tevġîdi bilenler ġayriyi dilden siler
Oldı bu seyr-i sülûkdan nefsi ifnâdan ġarâz
- 12 Şemsi-i Mışri ġaġîġat-bîn olup eyle nazâr
Vech-i Muġlaġ’dur zuġür bu cümle eşyâdan ġarâz

Diğeri

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Hüsni-i ahlâkdur netice dîn ü imândan ğarâz
Sû'-i ahlâkdur 'azâb-ı nâr u nirandân'dan ğarâz
- 2 Nefsine vâkıf olanlar Hâkķ'ı 'ârif oldılar
Şemme vechu'llâh 'ı görmek oldu 'irfândan ğarâz [170]
- 3 Mâ-sivâ vehm ü hayâldür varlığını Hâkķ'a vir
Çünkü benlikdür 'azîzim Hâkķ'a 'ışyândan ğarâz
- 4 'İlm-i bi'llâha çalış hâkķa'l-yakîne vâsıl ol
Cehl ü gafletdür hâkķîkat nefis ü şeytândan ğarâz
- 5 Mazhar-ı nâm-ı İlâhî oldu âdem şübhesiz
Kenz-i mahfî'nüñ zuhûrı halk-ı insandan ğarâz
- 6 Eyleyen terk-i izâfât Hâkķ'a vuşlat eyledi
Dösti vicdânında bulmaq vaşl-ı cânândan ğarâz
- 7 Çeşme-i feyz-i hâkķîkâtür kelâm-ı mürşidân
Hızr-ı ma' nânuñ yedinden âb-ı hayvândan ğarâz

- 8 Bezm-i lāhūtdan bu nāsūta gelmekden murād
Şan'at-ı Yezdān'ı görmekdür bu seyrāndan ğarāz
- 9 Hāḡ tebeyyün eyler āfāḡ enfüse eyle nazār
Mebde'-i sırr-ı me'ād ifhāmı devrāndan ğarāz
- 10 Şemsi-i Mıṣrī Hūdā 'nun ni' metinden maḡşadı
Ḥubb-ı Evlād-ı Rasūl'dür luṭf u iḡsāndan ğarāz

277

Tahmīs-i Nuṭḡ-ı Hāzret-i Pīr *Ḳuddise sırruhu'l-münīr*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Hēb zuhūr-ı Faḡr-i 'ālem oldı raḡmetden ğarāz
'İlmi 'ayn'a ḡaḡḡ'a tebdīl oldı vuşlatdan ğarāz
'İlmü'l-esmāyı tefehhüm oldı ḡılḡatden ğarāz
Sen seni bilmek içündür pīre ülfetden ğarāz
Noḡḡayı fehm eylemekdür 'ilm ü ḡıḡmetden ğarāz
- 2 Kā'inātı ḡaḡḡ ile izḡār-ı ḡudret eyledi
Hızr ile Mūsā'ya da ta'lim-i ḡıḡmet eyledi
Hāzret-i Faḡr-i cihān'ı ḡaḡḡa raḡmet eyledi
ḡaḡḡı bunca enbiyā kim geldi da'vet eyledi
Vaḡdetüñ sırrı bilinmekdür o da'vetden ğarāz

- 3 Zerre-den şems kaçreden bahrinde vüs' at gösterir
Her şü'ünunda hisabsız 'ilm ü hikmet gösterir
Gâhi terkîb gâhi tefrîd ile kudret gösterir
Şâni' 'i gör günde yüz biñ dürlü şan' at gösterir
Kendüyi göstermek içündür o şan' atdan ğarâz
- 4 Luţf u hādî mazharıdır Faḫr-i zîşāndan murād
Maşdar-ı kahr u muzilldür dîv ü Şeytān'dan murād
Cāmi' -i esmā dimekdür kāmîl insāndan murād
Hep celālūñ perdesidür küfr ü 'ışyāndan murād
Baḫr-i cūduñ kaçresidür faẓl u raḫmetden ğarâz [171]
- 5 Faḫr-i tāmme kim irerse nā' il olur vuşlata
Bağ nevāfil ile irdi hep erenler kırbete
Şāh-rāh-ı Ehl-i Beyt'den Şemsî irdüm ' izzete
Nefsini bilen irermiş bir dükēnmez devlete
Faḫr-i faḫri 'dür Niyāzî bil o devletden ğarâz

278

Mine'n-Neşāyîḫ

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Her sözi redd eyleyüp de itme derḫāl i' tirāz
Her kelāmda olmaz elbette meḫāl-i i' tirāz

478

- 2 Hâk sözi eyle kabûl red itme zinhâr cân-ı men
Olmadı lâıyık kelâm-ı Hâk cidâl-i i' tirâz
- 3 Olmuyor ' ilm-i ledünde ihtilâf birdür kelâm
' İlm-i şürîye münâsib kı̄l ü kı̄l-i i' tirâz
- 4 ' İlm-i tevhîd sırr-ı Qur'ân'dur şaķın redd itme kim
Hâk kelâmu'llâh'a yoķdur ihtimâl-i i' tirâz
- 5 İhtilâf-ı ümmete rahmet diyü kı̄lma hilâf
Çün haķıķat bir olup emr-i maķâl-i i' tirâz
- 6 Her şey'i fehm eyle Hâk ile idüp taķķıķ-i tām
Şoñra maķcüb itmesün yoķsa vebâl-i i' tirâz
- 7 Şemsi-i Mıķrî haķıķat-bîn olup fark eyle kim
' Ârifānuñ sözleri-çün yoķ mecâl-i i' tirâz

279

Mine't-Taşavvuf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Meslek-i ehl-i tarîķden hüsn-i aķlâķdur ğarâz
Zıkr-i cehrîden ise tezyîd-i eşvâķdur ğarâz

- 2 Mā-sivāyı terk içündür çekilen bunca ta‘ ab
Kayd-ı hestiden rehā-yāb ola ıtlākdan ğarāz
- 3 ‘Āşıkān arzū-yı vuşlat itmede cānānına
Devr-i esmā ğāyesinden ħurb-ı Hallāk’dur ğarāz
- 4 Meslek-i şūfiyyede seyr-i sülūkūñ hikmeti
Zerre-i mevhūm-ı cismi şemse ilhākđur ğarāz
- 5 Enfüsinde gördiler āyān-ı Hakk’ı ‘ārifān
Şanma yalnız şuret-i zāhirde āfākđur ğarāz
- 6 Keşret-i zıkr-i İlāhdan ‘āşıkānuñ maşşadı
Nūr-ı tevḥīd feyz-i ma‘ nā dilde işrākđur ğarāz
- 7 Ārzu-yı ehl-i tevḥīd Şemsi-i Mısrī budur
Mecma‘ -i ḥāş-ı ḥaḳīḳat bezm-i ‘uşşākđur ğarāz [172]

280

Mine't-Taşavvuf

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 *Mā rameyte* sırrını bildünse itme i‘ tirāz
Feyz-i Hakk’a ğāye yokđur bulmaz aşlā inḳırāz

- 2 Cümle ekvānda tecelliyāt-ı Hāḡ'dur şübhesiz
Hāḡ'a merbūḡ dilde birdür inbisāḡ u inḡibāz
- 3 Bende-i Āl-i ' Abā'ya fetḡ olur ' ilm-i ledünn
Bāb-ı Hāyder'den olurlar ehl-i ' irfān müstefāz
- 4 Bāb-ı zilletden girenler buldılar ' ālī maḡām
Oldı ' ālī bāb-ı Hāḡ'da eyleyenler iḡtizāz
- 5 Şemsi-i Mıṡrī deḡālet eyle bābu'llāha tā
Her kuşūruñ ' afv idüp ḡaḡḡuñda eyler iḡtimāz

281

Fī Neşāyihī'l-İḡvān

**Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün
(Fe' ilātün)**

- 1 Her umūrını iden Hāzret-i Hāḡḡ'a tefvīz
İdemez kimse anuñ ḡāline aṡlā ta' rīz
- 2 Hūsni-i niyyetle iden Hāliḡ'a ' arz-ı ḡā' āt
Olur elbette ' ibādātı muḡārin ta' vīz
- 3 Hūsni-i aḡlāḡ ile her kim müteḡalliḡ olsa
İdilür ṡafḡa-i a' māli o zātuñ tebyīz

481

- 4 İstikâmet ile me'mûr olup ehl-i imân
Râh-ı Mevlâ'ya ider mü'min olanlar taḥrîz
- 5 Yolumuz Şemsi-i Mıṣrî çıkar âl-i Allâh'a
Bu senüñ nazmına 'arif olan eyler taḥrîz

282

Mine't-Taşavvuf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Rabbüñi bilmek içündür nefsi bilmekten ğaraż
Ḥaḳḳ'ı 'irfân oldu bu nâsûta gelmekden ğaraż
- 2 *Men 'araf* den fehm ü idrâk olınur esrâr-ı Ḥaḳ
Mûtû ḳable en temûtû sırrı ölmekten ğaraż
- 3 Lâyıḳ-ı feyz-i tecellî olmaḳ içündür sülûk
Ḥâne-i ḳalbden sivâyı çünki silmekden ğaraż
- 4 Feyz-i Raḥmân'ın zuhûrı maḳşad u maḳlab dile
Çün tarîḳ-i Ḥaḳḳ'a intisâb itmekten ğaraż [173]
- 5 Her taraftan görünür Şemsi-i Mıṣrî âşikâr
Vech-i Bâḳî anlamaḳdur Ḥaḳḳ'ı görmekten ğaraż

282 [172]

2 "Ölmeden önce ölünüz" Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ*, II, 350.

Tahmīs-i Nuṭḡ-ı Kālāyī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Kā'inātuñ hilḡatinden bil ki insāndur ġaraż
 Hilḡat-i ādem'den ise Ḥaḡḡ'ı ĩḡāndur ġaraż
 Men 'araf' dan çünki nefsi zevḡe iz' āndur ġaraż
 Gelmeden dünyāya şūfī kesb-i 'irfāndur ġaraż
 Yoḡsa şanma ekl ü şürb ü cem' -i nisvāndur ġaraż
- 2 Tā ezeldendür Ḥudā 'ya şıdḡ u ĩmānım benim
 Ḥazret-i Āl-i 'Abā'ya bendedür cānım benim
 Şafḡa-i a' māle ḡubb-ı Ḥayder 'unvānım benim
 Derd-i 'aşḡı virmeden 'uşşāḡa cānānım benim
 Bir ġün elbette devā-yı vuşlat iḡsāndur ġaraż
- 3 Bende-i Āl-i 'Abā'dur luṭf-ı Ḥaḡḡ'uñ nā'ili
 Feyz-i Ḥaḡḡ'a oldı maḡrem ol ḡapunuñ sā'ili
 Ḥazret-i Ḳur'ān-ı a' zāmdur bu ḡavlüñ ḡā'ili
 Ḥubb u 'aşḡ-ı Ḥānedan oldı dūñünüñ ḡāşılı
 Hep bu keşretten 'azīzim anı iz' āndur ġaraż
- 4 Ehl-i Beyt'e bende ol 'aḡluñ başına bār ise
 Pek yapış bāb-ı 'Alī'ye maḡşaduñ esrār ise
 Düş daḡıl Faḡr-i Cihāna maṡlabuñ envār ise
 Tā'at-ı bisyāre baḡmazlar ḡulūşuñ var ise
 Senden ancaḡ bir rızā-yı pāk-i Raḡmān'dur ġaraż

- 5 Sāye-i Āl-i ‘Abā olmak dilerseñ cānınuñ
Şıdk-ile tut dāmen-i Āl-i ‘Alīy-yi a‘lānuñ
Şemsi-i Mışrī muhibbdür hem Muḥammed Ālinüñ
Naqd-i eşküñ hep bu yolda dökdigi Kālāyī'nüñ
İntisāb-ı Āl-i Aḥmed Şāh-ı Merdān'dur ğaraz [174]

ḤARFÜ'Ṭ-ṬĀ'

284

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Her kime iylik iderseñ eyle andan ihtiyāt
Sū'-i aḥlāk şāhibiyle itme aşlā ihtilāt
- 2 Eyle nefsüñ tezkiye insān-ı kāmil olagör
Mürşid-i kāmil ile her demde artır irtibāt
- 3 Olma ğāfil Ḥaḳḳ'ı dā'im fikr idüp kıl ṭā'ati
Cümle eşyā nūr-ı Yezdān ile olmuşdur muḥāt
- 4 Lezzet-i şūrī feraḥ virmez dile hiç şübhesiz
Zevḳ-i ma' nāyı bulursañ ḥāşıl olur inbisāt
- 5 Ḥānedān-ı Ehl-i Beyt'i sev gönülden dā'imā
Şemsi-i Mışrī dilerseñ ola ḳalbinde neşāt

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Eyle taḥīr ḳalbūñi ğāyetle sen ḳıl iḥtiyāt
Mā-sivāyı terk iderseñ gele ḳalbe inbisāt
- 2 Sū'-i aḥlāk ṣāhibinden ictināb eyle müdām
Şāhib-i ḥulḳ-ı ḥasenle eyle her dem iḥtilāt
- 3 'İlmi efvāh-ı ricālden almalıdur didiler
Ara bul bir mürşidi artır anuñla irtibāt
- 4 Ḥānedān-ı Ehl-i Beyt-i Muştafā'ya ol daḥīl
Götürür bī-şekk seni Allāh'a toĝrı bu şırāt
- 5 Sür ıḳar aĝyārı dilden Ḥaḳḳ'a teslīm olagör
Şemsi-i Mışrī dilerseñ ola ḳalbün pür-neşāt

Tahmīs-i Nutq-ı H̄azret-i Pīr

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Şāhib-i h̄ulq-ı ḥasenle eyle tezyīd irtibāt
 H̄üsn-i ahlāqdur ararsañ cennete toğrı şırāt
 Pek şaķın ahlāqsıza olma ķarīn virmez neşāt
 Her denīnūñ sözine aldanup itme ihtilāt
 Her le'imi sırra maḥrem şanma eyle ihtiyāt
- 2 'Aķlı miķdārınca añlar söyleseñ leyl ü nehār
 Az kelāmdan çok me'ānī añlayandur kām-kār
 Ehl-i 'irfān ile dā'im eyle şoḥbet ihtiyār
 Şol ki söz ķadrin bilür cānuñ aña eyle nişār
 Ayađınuñ altına döşe yüzüñi çün bisāt [175]
- 3 Ṭayyib olan ṭayyib ile şübhe yokdur birleşür
 Bu da meşhūr zıdd olan bir yerde cem' olmaz dinür
Ķadr-i zer zerger şināset bir meşeldür söylenür
 'Ārifūñ ķadrin yine ol 'ārif olanlar bilür
 Ehl-i 'ulvuñ rütbesini bilmez ehl-i inḥitāt

- 4 Hep hayālatdan ‘ibāretdür bu dünyā şahnesi
Bā‘ iş-i feyz oluyor irdikde düşmen rahnesi
Oldı esbāb-ı terakķī ehl-i kālūñ fitnesi
Güç getirme kendüñe geldikçe a‘ dā ta‘ nesi
Sükkeri helvādur andan hāşıl olur inbisāt
- 5 Hāķķ’a tefvīz-i umūr it görmeyesüñ hiĉ elem
Fā’ il-i Muṭlaķ Hūdā 'dur dem bu demdür dem bu dem
Şemsi-i Mışrī Hūdā 'ya kııl tevekkül bul kerem
Ey Niyāzī fāriğ ü āzāde ol var çekme ğam
Ķahr u luṭfi bir bilürseñ ğam olur saña neşāt

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Hāķķ’a tefvīzin umūr it hāşıl olsun inbisāt
Şıdķ-ile Faḥr-i cihāna eyle ħalbden irtibāt
- 2 Her söze virme ħulaķ rehzen bu yolda ĉoķ olur
Mürşid-i kāmil taḥarrisinde eyle ihtiyāt
- 3 Nefsüñi tezkiye ħalbüñ taşfiye itmek gerek
Her cihetden ol müdāfa‘ ola sende inzıbat
- 4 Ba‘ zı bātıl Hāķ yüzünden görünür iĝfāl ider
Sü’-i aḥlāķ şāhibiyle itme zinhār ihtilāt

- 5 Şemsi-i MıŖrî olanlar bende-i Āl-i ‘ Abā
Feyz-i Hāk eyler tecellî albleridür pür-neŖāt

288

Mine'n-NeŖāyih

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Hānedān-ı MuŖtafā'ya eyleyenler irtibāt
Māddeten ma‘ nen bulur dil-hānesinde inbisāt
- 2 Olmayan ehl-i tevellā vardur anda çün nifāk
Kendisiyle ey birāder itme zinhār itilāt
- 3 āline aldanma ehl-i zāhirün nādāndur ol
İtme ülfet söyleme esrārı eyle itiyāt
- 4 Mesleginde kim olur Ŗābit-adem buldı feyz
İtmeyen sa‘ y ile ğayret bulmadadur initāt
- 5 Şemsi-i MıŖrî olurlar mażhar-ı feyz-i Hudā
Hānedān-ı MuŖtafā'ya eyleyenler irtibāt [176]

488

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 *Seyyidü'l-ahlāk-ı ḥilm*'dür didi Şāh-ı Enbiyā
Ḥiddetüñ kez̄m eyle olma kimseye aşla ğıyāz
- 2 Ol şıfāt-ı Ḥaḳ'la mevşūf şāhib-i ḥulḳ-ı ḥasen
Zevḳ-i dā'im ḥüsn-i ahlāk'dur bunı eyle lihāz
- 3 Nuşḥ u pend itmek kolaydur didi Zāt-ı Kibriyā
Çünkü *mā-lā tef'alūn*'dur nefsine evvel va' āz
- 4 Maḳşad u ğāye me'ānī oldı zāhirden ğarāz
Bil ḥaḳīḳat üzre eşyāyı degildür elfāz
- 5 Şemsi-i Mışrī muḳaddem eyle va' zı nefsine
Ba' de-zīn ḥalkı idersün bu ṭarīḳatda iḳāz

İstimdād

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Def' ü ref' it her belâyı şaqla ğamdan yâ Ḥafîz
Şerr-i hāsidden muḥāfız ol elemden yâ Ḥafîz
- 2 Zikr ü fikrũñle İlähî ter-zebân kııl bendeñi
Sen esirge bu lisânım faşl u zemmden yâ Ḥafîz
- 3 Ni' met-i luḫfuñı taḫdîş itmeyen küfrân ider
İtme maḫrũm 'abdũñi feyz-i na' imden yâ Ḥafîz
- 4 Fażl u iḫsân-ı İlähiyyeñ baña erzândur
Ol muḫāfız bed-zebân u 'ayn-ı kemden yâ Ḥafîz
- 5 Şemsi-i Mışrî'ye luḫf it ḫürmet-i Āl-i ' Abā
Sũ'-i ḫulḫdan eyle sālīm bed-şiyemden yâ Ḥafîz [178]

ḤARFÜ'L-‘AYN

291

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ḥaqq’a ṭālibseñ eger kıl Ehl-i Beyt’e ittibā‘
Sırr-ı Ḥaqq’a ol zamān ḥāşıl idersün ittılā‘
- 2 Ḥānedān-ı Muştafā'ya muttaşıl bir mürşidün
Ṭut elinden cān u dilden nuṭkunı it istimā‘
- 3 Dīn ü mezheb hem ṭarīkat meslek-i Āl-i ‘Abā
İntisāb eyle ḥulūsla itme zinhar imtinā‘
- 4 Añla sırr-ı mebdē‘i devriyye-i ‘arşıyyeyi
Bil me‘ādün ḥikmetini itmeyesün irticā‘
- 5 Şemsi-i Mışrī ṭarīk-i Ehl-i Beyt’de ol muḳīm
Ḥubb-ı fī’llāh eyle ḳalbün ola her dem pür-şu‘ā‘

292

Mine'n-Neşāyih

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 İki ḥaşlet mü‘minün ḳalbinde itmez ictimā‘
Sū‘-i ḥulḳ ile buḥlden eyle ḡāyet imtinā‘

491

- 2 Çün baḥl̄iũ menzil̄i zāhid de ger olsa caḥīm
Bu ḥad̄iṣi cān u dilden it ‘ azizim istimā‘
- 3 Fāsiḳ olsa cennete dāḥil olurlar eşḫya’
Sen necāt ister iseñ ḳıl emr-i Ḥaḳḳ’a ittibā‘
- 4 Seyyid-i aḥlāk-ı ḥilm ile saḥāvet şübhesiz
Bundaki esrārı añla ḥükmine it ittılā‘
- 5 Oldı maḥbūb-ı İlähî ḥüsn-i aḥlāk şāhibi
Şemsi-i Mıṣrî ḥulūḳ ol ḳalbũn olsun pür-şu‘ ā‘

293

Mine't-Taşavvuf

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Her kimũn göñlünde yansa nūr-ı Ḥaḳ’ dan bir şu‘ a‘
Mā-sivānuñ varı yoḡı ile itmez hiç nizā‘
- 2 Nefsüni tezkiyye ḳalbi taşfiye it ba‘ de-mā
Nūr-ı tevḥid ide elbette dilũnde iltimā‘
- 3 Her varaḳ esrār-ı vaḥdet gösterir şāhib-dile
Cümle mevcūdāt kelāmın ‘ ārif eyler istimā‘

- 4 Vākıf-ı esrār-ı tevḥīd oluyor ehl-i sülūk
Fi'l ü esmā' vü şıfāt u zāt iderse ictimā'
- 5 Kim bakarsa çeşm-i 'ibret ile āfāka anuñ
Enfusünde ḥāl-i tevḥīd eyler elbet inṭibā' [179]
- 6 Ḥaḳḳ'a vuşlat şāh-rāh-ı Ehl-i Beyt'den oluyor
Müstefīzdür eyleyen Āl-i 'Abā'ya ittibā'
- 7 Her kim irmek ister ise 'ilm-i 'tevḥīd şehrine
Bāb-ı Mışrī'ye duḥūlden itmesünler imtinā'
- 8 Çün 'Alī'nüñ sırrına maḥrem benim didi o Pīr
Bāb-ı 'ilm-i şehri Peygamber 'Alī'dür kııl semā'
- 9 *Men 'araf'le şemme vechu'llāh* sırr-ı muḡlaḳa
Şemsi-i Mışrī sülūkdan şoñra olur ıttılā'

294

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Feyz-i Ḥaḳḳ'a yok tenāhi olmaz aña inḳıṭā'
Külle yevmin hüve fışe'n sırrı eyler iltimā'

- 2 Nefsini her kim bilürse bildi Allāh'ını ol
Ehl-i ' irfān bu sözi taşdıķde itdi ictimā'
- 3 Olmaķ isterseñ ledünden behre-yāb-ı feyz-yāb
Meslek-i ' Āl-i ' Abā'ya dāhil ol it ittibā'
- 4 Kibri terk itmek gerekdür kııl tevāzu' herkese
Ma' nevi eyler maķāmuñ ol vaķitde irtifa'
- 5 Meslek-i Hāķ Ehl-i Beyt'ün rāhıdur şekk eyleme
İt ķabül Şemsi-i Mışrı sözüni kııl intifa'

295

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Cān ķulağı ile nuķ u pendimi it istimā'
Her birisi mağz-ı Qur'an oldı itme imtinā'
- 2 Eyleyüp tehzīb-i ahlāķ taşfiye kııl gönünü
Sü'-i ahlāķ ile itmez dilde imān ictimā'
- 3 Şāh-rāh-ı Muştafa'dur Hāķķ'a başķa yok tariķ
Meslek-i Āl-i ' Abā'ya şıdķ-ile it ittibā'

1 "O her an bir (tecelli) iştedir." 55/Rahman: 29.

- 4 Mürşid-i kâmil gerekdür müşkilüñ hâll eyleye
Min ledün'den ol zamânda hâşıl olur ıttılâ'
- 5 Hâk için eyle tevâzu' ola 'âlî mertebēñ
Her iki 'âlemde kıadrüñ bula ol dem irtifâ'
- 6 Bâb-ı 'âlî-i Cenâb-ı Ehl-i Beyt'e ol duhûl
Zâhir ü bâtında her bir vech-ile it intifâ'
- 7 Şemsi-i Mışri gönülde feyz-i Hâyder münceî
Hubb-ı Hâk hubb-ı Muhammed itdi kıâlbim pür-şu' â' [180]

ĤARFÜ'L-ĠAYN

296

Tahmîs-i Nutq-ı Hâzret-i Pîr

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Hâk'ı a vuşlat isteyen çeksün sivâdan el ayağ
Hubb-ı câh hubb-ı riyâsetden gerek itmeñ ferâğ
Mâ-sivâdan fâriğ u âzâde lâzımdur dimâğ
Her kimüñ kim derd-i Hâk'dan yüregünde ola dağ
'Âkıbet dermâna irüp cân u gönli ola şağ

- 2 ‘ Aşk-ı cânân ile dilinde şunuñ kim yare yok
Münhaşırdur ‘ aşıkā feyz-i ezel ağıyāre yok
Feyz-i ma‘ nā ehli ikrāre olup inkāre yok
Līk derdi olmayanuñ derdine hīç çāre yok
Göñli olmuşdur anuñ yanından ol dā ’im uzāğ
- 3 Şāh-rāh-ı Ehl-i Beyt’dür ister iseñ toğrı yol
Nefsüñi tezkiyye eyle tā olasuñ Hāḫḫ’a ḫul
Mā-sivāyı terk idüp de enfüsünde Hāḫḫ’ı bul
Ḥabs idüp şehbāz-ı rūḫı zāğ-ı nefsin besler ol
Cīfeden ğayrı ne şayd eyler hevāya ağsa zāğ
- 4 Ayrı ayrı eyleyor esmā tecellī ḫamuda
Ehl-i dünyā ehl-i ‘ uḫbā her biri bir arzuda
Cennetüñ zevḫin diler iseñ ara nīk-ḫūda
Şol esīr-i nefis olan dā ’im mu‘ azzeb ḫamuda
Nefs elinden ḫurtılana cennet olmuşdur ḫurağ
- 5 Ṭāhir eylerseñ tecellī-gāh ider bār göñlini
Mā-sivā endīşesinden dōst şaḫlar göñlini
Ḥubb-ı fī’llāh ile memlū eyler envār göñlini
Nefs odur kim cehl-i ḫarañusu ḫaplar göñlini
Rūḫ odur kim ‘ ilm nūrı göñline yaḫar çerāğ

6 Diġkat eyle diñle dā'im evliyā'u'llāh[un] sözün
Hidmet eyle ħapusında eşiġine sür yüzün
Mā-sivā'u'llāh'ı dilden çaġarup pāk it özün
Tūtiyā-yı ma'rifetle rūšen it cānuñ gözün
Göresüñ cānānı her yüzden ola ıāġ üsti bāġ [181]

7 Mazhar-ı esrār-ı tevĥid olduñ ise şād ol
Ol Ĥudā 'nuñ varlıġıyla var olup ābād ol
Şemsi-i Mışrī Cenāb-ı Mışrī'den irşād ol
Cān u gönlüñ şād olup her ġuşşadan āzād ol
Bir ola dā'im Niyāzī göziñe yaġın ıraġ

297

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Āteş-i aşġuñla yaġduñ sīnemüñ üstünde dāġ
Luıfuña mazhar olunca oldu ıāġ üsti[ne] bāġ

2 Zerre şemse ħatre bahre ittişāl eyler ise
Her ıaraf olur müsāvī yok aña yaġın ıraġ

296 [180]

6 evliyā'u'llāh sözün: evliyā'u'llāh[un] sözün, M.

297 [181]

1 ıāġ üsti[ne] bāġ: ıāġ üsti bāġ: M.

- 3 Vākıf olmak ister iseñ sırr-ı tevḥide eger
Zulmet-i cehli bırak tā uyana albde erāğ
- 4 Ḥa'ı bilmek isteyen tafiye ılsun albini
Mā-sivā endiesinden eyleye cidden ferāğ
- 5 Şemsi-i Mırī devām-ı zıkr ile fikr-i tamām
Ḥubb-ı Ḥadan ğayrısıyla olmasun meğul dimāğ

298

Mine't-Taavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Madar-ı ef' āli ' ārif itdi her Şey'den ferāğ
ahr u lufı bir bilenün menzili tağ üsti bāğ
- 2 Feyz-i tevḥid ile albi rüŐenā itmek gerek
Vaḥdetün nūriyle dilde uyana rüŐen-erāğ
- 3 Nokta-i tevḥide nāzırdur ' uyün-ı ' ārifin
İnhirāf itmez yolundan yodur aña Şol u Şağ
- 4 *Min ledün*'den zev-i ma' nā almayan nadānlaruñ
Yodur isti' dādı almaz andaki ' aql u dimāğ

- 5 ‘Hubb-ı dünyā her haṭānuñ başıdur’ didi Nebī
‘Azmüñe māni’ oluyor mā-sivāsı aña bağ
- 6 Haşret-i cānān ile yanmağda kalb-i ‘āşıkān
Firḫat-i yār ile anuñ göñline urıldı dāğ
- 7 Şemsi-i Mışrī dimişler ‘āşıkā lāzım nişān
Ḥaddüñi bil mu’terif ol da ḫuşūruñ itme lāğ

299

Fī Ḥaḫḫ-ı Ḳur’ān-ı Kerīm

Mefā’ ilün Mefā’ ilün Mefā’ ilün Mefā’ ilün

- 1 Ḥabībini Ḥudā irsāl idüp kıldı bize teblīğ
Raṭb u yābis olup cāmi’ anuñ Ḳur’ān’ıdur yarlığ
- 2 Ḳalup ‘āciz belīğlerle faşihler oldılar ḫayrān
Ne kimse gördi bir böyle kelām ne eyledi tefrīğ [182]
- 3 Muḫammed Muştafa şāfi’ olur rüz-ı ḫıyāmetde
Kerem luṭf u ‘ināyetin ider elbette bī-dirīğ
- 4 Ḥudā ‘ya eyleyen imān sever Peygamberi ālin
Kimüñ ki vardur imānı Rasūl’e çekemez hiç tūğ

- 5 Tığarsa Şemsi-i Mıřrĭ ĥaķķat gŭneři ol dem
‘Umŭmen mĀ-sivĀ dilden gider ķalmaz gŭnŭlde miĝ

300

FĀ‘ ilĀtŭn FĀ‘ ilĀtŭn FĀ‘ ilĀtŭn FĀ‘ ilŭn

- 1 Emr-i taķdĭr ile sedd oldu tekĀyĀ şad-dirĭĝ
Men‘ olundĭ zĭkr ũ tevĥĭdŭn ĤudĀ ‘yĀ şad-dirĭĝ
- 2 ZĀkirĀn ĥubbuĭla tevĥĭd eyler idi ‘ařķ ile
Şimdi maĥrŭm ķaldĭ ‘uřřĀķuĭ ĬlĀhĀ şad-dirĭĝ
- 3 Aĭlamam bilmem nedŭr ĥalkķda ta‘ aşşub ne dimek
Ķalmadı nĀsda gŭzel ĥulķ u secĀyĀ şad-dirĭĝ
- 4 Kendini gŭrmez de ĥalkķa ķarřu oldu ‘ayb-bĭn
Ĥŭkm-i Ķur‘Ān‘a muĥĀlif bu mezĀyĀ şad-dirĭĝ
- 5 Şemsi-i Mıřrĭ cihĀnda her şey ‘ŭn bir vaķti var
Bizde yok şabr u taĥammŭl eyle řekyĀ şad-dirĭĝ

500

Min'en-Neşâyihî's-Şüfiyye

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Hâk buyurdu enbiyâya *ma'r-Rasûlü ille'l-belâg*
Kim tutarsa emri oldu dū-cihānda yüzi aĝ
- 2 Ehl-i tevḥîd bildi gördi her fi' il Hâkḳ' uñ imiş
Ḥavf u ğamdan çünki vāreste olupdur taĝ u bâĝ
- 3 Oldı keşretden rehâ her zerreden Hâkḳ'ı görür
Ḳurdılar şahrâ-yı tevḥîd ortasında çün otaĝ
- 4 Ḳaḫr u luṭfi hem Celâl ile Cemâli bir bilin
Noḳta-i vahdetde ḳaldı yoḳdur aña şol u şaĝ
- 5 Rütbe-i ḫaḳḳa'l-yaḳîne irmeĝe sa' y itmeli
Nef i yoḳdur ḳâl ü ḳîlün cümlesi lâf ile lâĝ
- 6 Nefs ü Şeyṫân ḫubb-ı dünyâ eyler iĝfâl pek şaḳın
Çünki ef'âl-i zemîme Hâḳ'dan eyliyor irâĝ
- 7 Şemsi-i Mışrî tevessül eyle istirḫâm ḳıl
Dergeh-i Âl-i 'Abâ'dan itmesün Mevlâ uzaĝ [184]

301 [182]

1 "Peygamberin üzerine düşen ancak tebliĝdir" 5/Mâide: 99.

ḤARFÜ'L-FĀ'

302

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Kenz-i bî-pâyānı buldı kim bilürse 'ilm-i kâf
Kılmayan üstâda hizmet itmesin bu bâbda lâf
- 2 Seyr-i erbâb-ı sülûkı oldı imâ nüktesi
Sırr-ı kimyâdan murâd ancak kılasuñ kalbi şâf
- 3 Bağma zâhir hâle sâlûslar seni iğvâ ider
Halkı iğfâldür riyâkârlıqla itmiş ittişâf
- 4 Şeklini tebdîl ider me'kûl için mürşid olur
Âl-i Süfyân'a tarafdâr sözleridür hep güzâf
- 5 Şemsi-i Mısrî muḳallid şüretîlerden şağın
Ehl-i Beyt'ün mesleginden itme aşlâ inhirâf

303

Mine'n-Neşâyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Az yemek az söylemeklik kılllet-i nevm fikr-i tām
'Uzletinde zıkr-i dâ'im oldı âyîn-i selef

502

- 2 Hakk'ı bilmeklik için geldün cihāna şubhesiz
Sa' y ü gayret eyle itme nāzenīn 'ömri telef
- 3 Devr idüp geldün bu mülke yüz biñ ālemden geçüp
Bezm-i Hakk'a vuşlat oldu sālīke ancak hedef
- 4 Mazhar-ı esmā-i küllī eyledi Mevlā seni
Dürr-i qalbüne vücūduñ zāhirī oldu şadef
- 5 Evliyā meydānına hādīm idüp Allāh seni
Şükriñi eyle edā kim pek büyükdür bu şeref
- 6 Eyle taḥdīş böyle ni' metler saña virmiş Hudā
Ḥāk-pā-yı Ehl-i Beyt'ün bende-i Şāh-ı Necef
- 7 Pīr-i Mısrī çākerisün asitānuñ ḥārimi
Ḥüsn-i ḥidmet eyle Şemsī olasun ḥayru'l-ḥalef

304

Te'essüf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 'Andelib-i gülsitān-ı evliyā idim faḫaṭ
Şarşar-ı qahr ile devrān tār ü mār itdi ḥayf

503

- 2 Meclis-i zıkr-i Hudā 'da bülbül idim şad-dirîğ
Sedd idildi tekye beni zār ü zār itdi hayf
- 3 Na' t-ı Hâk medh-i Peygamber oğuturdi dâ'imâ
Zevk-i ma' nâdan beni maħrûm-kâr itdi hayf
- 4 Hep şenâ-yı Ehl-i Beyt ile olurdu dem-güzâr
Lâl u ebkem kıldı mebhût şad-hezâr itdi hayf
- 5 Her celâlûñ bir cemâli Şemsi-i Mısrî olur
Âh felek maħkûm-ı hûkm-i iştibâr itdi hayf [185]

305

Mine'n-Neşâyiğ

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fa' lün
(Fe' ilâtün) (Fe' ilâtün)

- 1 Tâlib-i Hâk hüsni ahlâk ile olsun me'lûf
Ola evşâf-ı İlâhî ile dâ'im mevşûf
- 2 Sû'-i hulq âdemi eşkal daħi menfûr eyler
Nâs içinde güzel ahlâkı olandur maħfûf
- 3 Nefsiyle kim ki mücâhid ise buldı zevki
Oldı bir çok dem mekârih ile cennet maħfûf

504

- 4 H ayr-ı n as oldu o z at ki ola n afi  halk a
Halk a h idmetd ur anu n himmeti olmuş ma r f
- 5 Her Ő un H aqqu'n olup   ibret ile ba  z ir a
Hep cel al ile cem al   kem ale ma  t f
- 6   A   ider   açığı vuu lat ile mesr r  unki
H ubb-ı c n n ile  albi anu n oldu me   f
- 7 Bende-i  l-i   Ab  ma har-ı feyz-i Mevl a
Olmu um h amd-i H ud  lu f u keremle mazr f
- 8 Ezel d r bu   in yet ba na H a 'dan el-h a 
C nımı eyledi   irf n ile Rabb'im melf f
- 9 H alk içinde didiler Şemsi-i Mı r  Ő i' 
H aned n-ı Nebev  h ubbiyle oldum ma  r f

306

Niy z-i   Ubeyd ne

F ' il t n F ' il t n F ' il t n F ' ilün

- 1 M znibem   abd-i za  ifem söylemem a l  h il f
Ben mu ırr-ı zenb     i y nım ki itdüm i' tir f

505

- 2 İtme maḥcüb u ḥac̄il yā Rabb yā Settār amān
Eylereḡ Āl-i ‘ Abā'nuñ ḥubbı ile iḳtirāf
- 3 Ḥānedān-ı Ehl-i Beyt-i Muṣṭafā'yı sevmişim
Sāyesinde anlaruñ itdüm ne varsa iḳtiṭāf
- 4 *Yevme tüblā* da birer şüretle zāhir oluyor
Ḳıl tecellī ideyim Ḥaḳ-şüret ile ittiřāf
- 5 Evliyānuñ rüḥı itmekde taşarruf mü ’minim
Çünki oldu rüḥı şemşir ten ise aña ğılāf
- 6 Cümlesi olmuř tecelliyāt-ı Ḥaḳḳ’uñ mażharı
Münkirān zann eyliyorlar bu sözüm olmuş ğüzāf
- 7 Evliyā ’u’llāh’a virdüñ ḳudretüñle ḳuvveti
Hep senüñ feyz-i tecelliyyātuñ oldu řāff-be-řāff [186]
- 8 Sevgili dōstuñ Ḥabīb’üñ Muṣṭafā’nuñ ḥaḳḳı-çün
‘ Afv idüp cürm ü ḳuřurum yā İlāhı ḥaḳḳ-ı ḳāf
- 9 Şemsi-i Mışrı’yi ḳıldıñ bende-i Āl-i ‘ Abā
Ehl-i Beyt’üñ mesleginden itmeme ařlā inḥirāf

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Çıl tevāzu' tā olasñ ādeme hayru'l-ħalef
 ' Afv idüp geçmişleri sen söyleyüp ' ammā-selef
- 2 Bağma istikbāle mechūldür şağın sen çekme ğam
 Ĥāle rāzı müstefīd ol itme māzīye esef
- 3 Nefsüni bil Ĥağğ'ı aña neye geldün ' āleme
 Enfüsi āfāğı bil de vağtünü itme telef
- 4 Ĥüsn-i ağlāğ ile dā'im ittişāfa sa'y idüp
 İtme zinhār kimseyi zemm ü qadh ğıybet ü qazf
- 5 Mā-sivā zıll u hayāldür Ĥağğ'ı fehme ğayret it
 Küntü kenzi aña ma' lümüñ ola sırr-ı 'araf
- 6 Ĥānedān-ı Ehl-i Beyt-i Muştafa'dan bulmuşam
 Feyz-i ma' nā dürr-i yektā mād deten ma' nen şeref
- 7 Şemsi-i Mışrī tefāğur eylerem ĥağğım da var
 Çāker-i Āl-i ' Abā'yım bende-i Şāh-ı Necef

Mine't-Taşavvuf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Şu 'unāt-ı İlähî'nüñ bilen sırrın olur 'arif
Bilür Allâh'ını her kim olursa nefesine vâkıf
- 2 Dinildi mü 'minüñ qalbi tecelliyâta mazhardur
Odur beyt-i Hudâ 'arif olanlar oldılar tâ'if
- 3 Eger bir kimse maḥlûq-ı Hudâ 'ya merḥamet itse
Olur Mevlâ'sı elbette aña her vech-ile râ'if
- 4 Sivâyı terk iden qalbden zuhûrâta olur ma' rûz
Fütûḥât-ı me' âni ile olur qalbini kâşif
- 5 Daḥîlim bâb-ı qurbâya Hudâ iḥsân ider maḡfûr
Muḥammed Şemsi-i Mıṣrî günâhdan olmazam ḥâ'if [187]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 'Aczimi her bir cihetden eylerem ben i' tirâf
Şâh-rah-ı Ehl-i Beyt'den itmem aṣlâ inḥirâf

- 2 Her ne āşārım vücūda geldi ise şübhesiz
Cümlesini eyledim Āl-i ‘Abā'dan iktitāf
- 3 Hāzret-i Qur’ān münezzeldür elimde rehberim
Feyz-i şūrī ma‘nevīyem itdi andan inkişāf
- 4 Hānedān-ı Muşţafā'nuñ ħubbi vācibdür bize
Eyledi ehl-i tevellā her füyūzı iktirāf
- 5 Hāmdü-li’llāh Şemsi-i Mışrı ezelden eylemiş
Bāb-ı ‘ilm-i Muşţafā'da cān u dilden i‘tikāf

310

Mine'n-Neşāyih

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Var mı İslām’dan vire insāna a’lā bir şeref
Kıymetin bil ey birāder itme ‘ömrüni telef
- 2 Emr-i Hāḡḡ’ı sünnet-i Peygamber’i icrā idüp
Tut tārīḡ-i Ehl-i Beyt’i olasuñ ħayru'l-ħalef
- 3 Her bir emri oldı nāfi‘ şer‘-i pāk-i enverüñ
Şarḡ u ġarba şer‘-i Hāḡ’la itdiler ħükmi selef

- 4 Mā-sivāyı terk idüp gel dōsta ‘āşık olagör
Mağsad u maḥlūba dāhil olmağı eyle hedef
- 5 Gir ṭarīkat baḥrine al sen ḥaḳīkat gevherin
Şer‘-i pākī Aḥmedi’dür çünki ol dürre şadef
- 6 Ḥaḳḳ’ı bilmekdür bu devr-i dā’imiden çün ğaraz
Nefsüni bil Ḥaḳḳ’ı añla nuṭḳ-ı Ḥayder *men araf*
- 7 Şemsi-i Mışrī günāhum çok deye olma ḥazīn
Oldı mağfūr bende-i Āl-i ‘Abā itme esef

311

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Yā İlähī nefḥañ ile rūḥumı kılduñ laṭīf
‘Unşuriyātdan yaratduñ cismimi itdüñ keşīf
- 2 Kalmışam ‘āciz miyānda ḥavl ü kuvvet sendedür
İ‘tikādım gerçi kuvvetli faḳaṭ a‘māl za‘īf
- 3 Hep senüñdür cümle ef‘āl virdüñ isti‘dād bize
Kimini ‘āḳīl idüp ba‘zını bāḳıl u seḥīf
- 4 Tıfl iken kılduñ beni ba‘zı velī vü müttāḳī
Ba‘zısın ‘āşī vü mücrim kimini ma‘şüm ‘afīf

- 5 Kimisi en'âm kimi belki azall insânlaruñ
Ba' zısın insân-ı kâmil eyledüñ oldu zarîf
- 6 Eyledüm tefvîz umûrum sen vekilimsüñ benim
Şemsi-i Mışrî kuluñdur oldu zikrûñle elif [188]

ḤARFÜ'L-ḲÂF

312

Mine'l-‘ Aşk

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Sîñede yoğdur taḥammül itmege iḥfâ-yı 'aşk
Şîşe-i nâmûsı kırdım eyledim ifşâ-yı 'aşk
- 2 Eylemez her bir dili 'âlî-cenâbdur âşiyân
Ḳâf-ı cismimi kılpdur cây-gâh anḳâ-yı aşk
- 3 Âh-ı feryâdımı ta' yîb itmesin erbâb-ı ḳâl
İzṭırârî zâr u giryân iledür sevdâ-yı 'aşk
- 4 'Âlem-i ma' nâda cismim 'aşk ile taḥmîr olup
'Âlem-i şürîde oldum lâ-cerem me'vâ-yı 'aşk

- 5 ' Aşık ile var olmuşum olmam ebed mahv u helâk
Fâni-î zâ'ıldür elbet çünkü hep mâ' dâ-yı ' aşık
- 6 Mebde'im ' aşıkdur me' adım yine ' aşıkdur şübhesiz
Kaatre olsam da ne gâmdur merci' im deryâ-yı ' aşık
- 7 Bilmedi zevk u şafâ-yı ' aşıkı inkâr eyledi
Görmedi envâr-ı ' aşıkı neylesin a' mâ-yı ' aşık
- 8 Kimde eylerse tecellî feyz-i ' aşık anuñ o dem
Cismini altun ider iksîr-veş kimyâ-yı ' aşık
- 9 Zâhidâ inkâr u cehli terk idüp gel vâkıf ol
Sözlerim oldı haqîkat ' ilm-i el-esmâ-yı ' aşık
- 10 Olma a' mâ-yı haqîkat ' aşıkta teslîm olagör
Çün başîret gözini eyler küşâ tutyâ-yı ' aşık
- 11 ' Aşıkta nisbetle ' avâlim bir avuç hâk-ı kalîl
Zâhidâ şıgmaz ' uqûle vüs' at-i şahrâ-yı ' aşık
- 12 Kalmadı nâmûs u ' arım ' aşık ile oldı hebâ
Şemsiyâ rüsvâ-yı ' aşıkım Şemsiyâ rüsvâ-yı ' aşık

‘İbret-Âmîz

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Cümle maḥlûḳata ey dil dîde-i ‘ibretle baḳ
Şâni‘ uñ ef‘ âlini seyreyle gel riḳḳatle baḳ
- 2 Oldı a‘ māl-i keşîrden efḍal az bir ma‘ rifet
Şûreti terk eyleyüp de ma‘ nevi sîretle baḳ
- 3 Vech-i insândan nümâyân oldı sırr-ı Kird-gâr
Ḥilḳat-i âdemde mevcûd sırr-ı Ḥaḳ ḥayretle baḳ
- 4 Fikr yek sâ‘ at ḥayırlı ṯâ‘ at-ı bisyârdan
Ḥâliḳuñ şun‘ını fikr it pek raḳîḳ fikretle baḳ
- 5 *Küntü kenz ü men ‘araf*’de cümle esrâr muncelî
Şemsi-i Mışrî gözüñ aç ‘âleme ḥikmetle baḳ [189]

Tahmīs-i Nutq-ı Hāzret-i Pīr *Ḳuddise sirruhu 'l-münir*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ma' nevī sulṭān iken sen mādde'-i yeksāna baḳ
Bāṭın-ı ma' mūr olup zāhirdeki virāna baḳ
Ḳaṭredür zann itdigüñ enfüsdeki 'ummāna baḳ
Zāhidā şuret gözetme içerü gel cāna baḳ
Vechi üzre gör ne yazmış defter-i Raḥmān'a baḳ
- 2 Aḥsen-i taḳvīm degil mi ādeminüñ ḥilḳati
Cümle eşyā şuret-i insāna gelmek ḡāyeti
Mazhar-ı tām̄m-ı İlāhī ādemün ḥaḳıḳati
Muşḥaf-ı ḥüsñünde yazmış *ḳul hüva'llāh* āyeti
Gel inanmazsan gir oḳu mekteb-i 'irfāna baḳ
- 3 Cümle mevcūd maḥv olur meydānda ancaḳ 'aşḳ ḳalır
Āteş-i 'aşḳda yananlar ḥayy-ı cāvidān bulur
Cism-i mevhūmı fenā bulduḳda 'aşḳ bāḳı ḳalır
Çeşmini gösterdigince 'āşıḳuñ cānın alur
Leblerüñ açdıḳca cān nefḥ eyleyen cānāna baḳ

- 4 Hüsni-cânân âşikârdur göremez n'itsün ki kör
Gerçi 'âşîka kolaydur terk-i cân zühhâda zor
'Aşk yolu gâyet cefalı halk içinde kendi hor
Zülfünün her bir telinde bağı biñ Mecnün'ı gör
Haftunuñ leylindeki yüz biñ meh-i tâbâna bak
- 5 Varlığından geçmeyenün olmaz 'aşkıdan behresi
Zâhidün haddi midür 'aşk çâk olur bak zehresi
'Âşîkuñ varlığı bitmiş kalmamış hiç şühresi
Âteş-i ruhsâr ile yanmış kararmış çehresi
Harf libâsından mu'arra noқта-i 'uryâna bak
- 6 Bâb-ı 'aşkıda oldı nâciz 'âlemün eşbehleri
Râh-ı Haqq'a sevğ ider 'aşk bendesin güm-rehleri
Sâlik-i nehc-i kavîmdür 'âşîkân hem-rehleri
Hep mülâzim kulluğunda bu cihânın şehleri
Kapusında pâdişâhlar kul olan sultâna bak
- 7 'Aşka kulluğ eyle Şemsî ola saña fetḥ-i bâb
Fıkr-i cânân ile dâ'im cigerün eyle kebâb
Enfüs ü âfâkı aña kalmasun aşıla hicâb
'Âlem anuñ hüsnünün şerhinde olmuş bir kitâb
Metnin isterseñ Niyâzî şüret-i insâna bak [190]

Tahmīs-i Nuṭṭ-ı Hāzret-i Hūdāyī *Ḳuddise sırruhu'l-‘ālī*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Cümle mevcūdatdan evvel var idi şahrā-yı ‘aşk
 Hep ‘adem olmak muḳarrer böyle bil mā‘ dā-yı ‘aşk
 Evvelim ‘aşk āhirim ‘aşk olmuşum me’vā-yı ‘aşk
 Tıynet-i ādemde ḳonmazsa ezel sevdā-yı ‘aşk
 Cenneti bir dāneye şatmazdı ol dānā-yı ‘aşk
- 2 Vāhidiyyetden zuhūra geldi zann itme ‘adem
 Varı vardan ḥalk ḳıldı ol Huda-yı zī-kerem
 Kendine mir’āt itdi ādem oldu muḥterem
Kenz-i mahfī‘den zuhūra geldi eşyā lā-cerem
 Bād-ı ḥubb ile temevvüc itdi çün deryā-yı ‘aşk
- 3 ‘Aşk olupdur ḥilḳat-i eşyāya bā‘ iş bī-gümān
 İtse iḥfā sırrını eyler anuñ ḥāli ‘ayān
 ‘Āşık ol kim ‘aşk ile ḥaşıl ḥayāt-ı cāvidān
 ‘Aşk u misk olmaz nihān anı bilür ḥalk-ı cihān
 ‘Āşık-ı bī-çāreye mümkin midür iḥfā-yı ‘aşk
- 4 Gör ne şan‘ atdur naḳar eyle bu bāguñ lālesin
 Eyler izḥār bu bāzār içinde herkes kālesin
 Mü’minin eyler ṭaleb her yerde elbet dāllesin
 Bülbülün ḥālin bilenler gūş iderler nālesin
 Bir gül-i bī-ḥār içündür bunca hū-yı hā-yı ‘aşk

- 5 İsteyen Hakk'ı dilinden mā-sivāyı ide fekk
İkilik kalbden çıkarsa kala ol dem yār tek
‘Āşık olan vuşlat eyler itme ašlā bunda şekk
Tālib-i dīdar olup devr eyleye tā haşre dek
Kim ki nūş ide ezēl bezminde ger šāhbā-yı ‘aşk
- 6 Düşmege halkuñ diline oldu feryāduñ sebab
Ta‘ n-ı a‘ dāya senüñ hep oldu isnāduñ sebab
Āh u zārıma benim ol çeşm-i şayyāduñ sebab
‘Aşk-ı Şīrīn oldu feryādına Ferhād'üñ sebab
Ey nice dānāları Mecnūn iden Leylā-yı ‘aşk
- 7 Bir hümādur Şemsi-i Mışrī bu ‘aşkuñ saña bes
Olamaz bu ni‘ mete her bir edānī dest-res
Çün saña Allāh besdür her ne var bākī heves
Ey Hüdāyī hālet-i ‘aşkı ne bilsün her meges
Kale-i kâf-ı haķīkat mürğidür anka-yı ‘aşk [191]

316

Mine't-Taşavvuf

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Vāhidiyyet ‘āleminde itmişim ikrār-ı ‘aşk
‘Ālem-i nāsūta geldim eyledim izhār-ı ‘aşk

517

- 2 Meclis-i zıkr-i Hudā 'da geldi vecd itdüm semā'
Feyz-i Aḳdes'den tecellī eyledi envār-ı 'aşḳ
- 3 atre baḫre zerre Şemse iltihāḳ itdigi dem
İkilik gider aradan fehm olur esrār-ı 'aşḳ
- 4 Nefḫa-i Hāḳ'dan gürüh-ı zāhidān maḫrūm olup
Bilmediler zevḳ-ı 'aşḳı itdiler inkār-ı 'aşḳ
- 5 Mādiḫ-i Āl-i 'Abā'yım bülbül-i bāḡ-ı velā
Gülsitan-ı Ehl-i Beyt'de lānemiz gül-zār-ı 'aşḳ
- 6 Hāḳ Te'ālī'dür ḡafūrum Őāfi'im Faḫr-i cihān
Mürşidim Őāh-ı velāyet rehberüm Kerrār-ı 'aşḳ
- 7 Her cihetden āşikārdur Vech-i Muḫlaḳ görünür
Şemsi-i MıŐrī ḳurıldı işte baḳ bāzār-ı 'aşḳ

317

Dġeri

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Her bir varaḳ zıkr ider Hāḳḳ'ı ḫuyamaz her ḳulaḳ
Hāḳ'dan 'ayān ne var ki eŐyāya 'ibret ile baḳ

518

- 2 Hîç birisi beñzemez birbirine hep başkadur
Oldı delîl bu vaħdete Hâkdur sözimi eyle hâk
- 3 Āfâkda ararsañ eger uğrar yoluñ şarpa senüñ
Enfüsde iste maţlabuñ olmaz saña yakın ırak
- 4 Rehberdür ‘aşk bu yola ‘aşksız irilmez dōsta āh
Nūr-ı hâkîkât ile sen göñlüñde uyandur çırak
- 5 Şemsi-i Mışrî izāfâti iskât eyle ki sen
Tevhîd-i şırfa kim girer eyler Rabb’ine iltihāk

318

Dġeri

Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilün

- 1 Kıl ü kâl ile bilinür şanma pek esrâr-ı Hâk
Çünkü ehl-i hâl olandur mazhar-ı envâr-ı Hâk
- 2 Nâr-ı ‘aşka yanmayan pervâne-veş maġv olmayan
İkilikden geçmeyen görmez ebed didâr-ı Hâk
- 3 Aç başîret gözüñi ‘ibret ile bak ‘âleme
Hep şüünât-ı İlâhî gördigüñ âşâr-ı Hâk

- 4 Her bir esmā' vü şıfâtın mazharıdur kâ'inât
Cümle eşyâdan irişdi sem'ime güftâr-ı Hâk [192]
- 5 Bil ğidâ-yı ma'nevîdür zıkr-i cânân 'aşıkâ
Virdüñ olsun her nefesde kendinüñ ezkâr-ı Hâk
- 6 Mâ-sivâ endîşesini hâne-i kalbden çıkar
Kalbi tahtîr eylemekdür meslek-i ebrâr-ı Hâk
- 7 Her şadâ kim gelse zî-rûh-ı cemâddan ğuşuña
Cân kulağuñ ile diñle saña bu ihtâr-ı Hâk
- 8 Hayr-ı küllî vardur anda i'tiraz itme şaşkın
Hayra ma'tuf oldu zirâ her ne kim muhtâr-ı Hâk
- 9 Hâk seni kılmış muhibb-i Hânedân-ı Muştafâ
Şemsi-i Mışrî ezelden bende-i Kerrâr-ı Hâk

319

Berây-ı Tarîk-i 'Uşşâkî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Hâk Te'âlâ bir kuluna itse tevfiķuñ refiķ
Mesleginde bulur elbette fuyuzât-ı 'amîķ

- 2 Rāh-ı ‘ uşşākiyye mevşildür haķıķat şehrine
Eylese tevfiķi rehber olur ol ehl-i haķıķ
- 3 Mürşid-i kāmil gerekdür hem sülük erbābına
Çünki buyrulmuş bu yolda *er-refiķ şümme't-tariķ*
- 4 Rehberi ‘ ārif olursa sālīke āsān olur
Añlamaz ‘ āriflerüñ nuţķını herkes pek raķıķ
- 5 Pīr Hüsāme'd-dīn ü Mışrı'de bulunmaz ayrılık
‘ Aynı rūhdur Şemsi-i Mışrı bu ğāyetle daķıķ

320

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Her neye baķsam görinen gözüme hep sun‘ -ı Haķ
Aç başiret perdesini çeşm-i ‘ ibret ile baķ
- 2 Zāhir u bāţın musāvī evvel ü āhır de bir
Çeşm-i aħveldür ki biri ikilige itdi şaķķ
- 3 Enfüs ü āfāķda birdür Haķ ta‘ addüd eylemez
Nūr-ı tevħid ile varlık zulmetini eyle haķ

319 [192]

3 “Önce refik sonra tarik.”

- 4 Açılır elbette bāb-ı ma'rifet t̄alib iseñ
Olma me'yūs bāb-ı Hāḡḡ'ı r̄uz u ŧebde eyle daḡḡ
- 5 Ehl-i 'irfān ile ŧoḡbet eyle taḡŧil-i kemāl
'İlmī efvāh -ı ricālden āl ki oldur yek-nesaḡ
- 6 Z̄ulmet-i cehli bıraḡ t̄a açıla dilden seḡāb
Eylesün ḡalbūñi tenvīr ḡikmet-i nūr-ı ŧafaḡ
- 7 ŧemsi-i Mıŧrī H̄udā'dan feyz u 'irfān it t̄aleb
İsm-i Hādī'yle tecellī eylesün Rabbü'l-felaḡ [193]

321

Mine't-Taŧavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Söyleyen Hāḡ söyleden Hāḡ her ne vardur cümle Hāḡ
Vech-i Muḡlaḡ'dur muḡt̄-i k̄ā'ınāt 'ibretle baḡ
- 2 Geḡ muḡayyed rabbe ĩmān eylemekden ŧirki ḡo
Hāḡ Te'ālā'dur ḡanıyyü'l-'ālemīn Rabbü'l-felaḡ
- 3 Hep ŧü'ünāt hep tecelliyyāt-ı esmā gördiḡün
İ' t̄iḡād-ı ḡālīŧānedür bu ḡavlim pek edaḡ

- 4 ' Ālem-i emrũn zuhũri ' ālem-i halkdan olur
' Ārif ol kalbũne iřrāk eyleye nũr-ı Őefak
- 5 Eyliyor tefrid ũ terkĩb devr-i dā'imde cihān
Ehl-i ' irfān oldılar bu fikre zāhib müttefaķ
- 6 *Őemme vechu 'llāh'*ı ańla gŐrinen esmā Őıfāt
Oldı zātu'llāh muhĩt-i fevķ u taht u ğarb u Şark
- 7 Kim ki tařřĩl eyledi Hāķķ'un rızāsın Şubhesiz
Şemsi-i Mışrı olur Āl-i ' Abā'ya mũltehaķ

322

Taħmĩs-i Nuķķ-ı Hāzret-i Pĩr *Ķuddise sırruhu'l-mũnĩr*

Mef' ũlũ Mefā' ĩlũn Mef' ũlũ Mefā' ĩlũn

- 1 Dũnyā dinilen manzũr[uń] bir kũrre imiř ancaķ
' Ālemlere nisbetle bir zerre imiş ancaķ
Keşretle ' amelden maķřad [bir] Şemme imiş ancaķ
Hāķ ' ilmine bu ' ālem bir nũřha imiş ancaķ
Ol nũřhada bu ādem bir noķta imiş ancaķ

322 [193]

1 manzũr bir kũrre: manzũr[uń] bir kũrre, M.
maķřad Şemme: maķřad [bir] Şemme, M.

- 2 Ādemdeki esrār ḥall olmadı ḥālā
Ol maẓhar-ı esmā bir cāmi‘ -i ma‘nā
Nefsin bilen ‘ārif fetḥ itdi mu‘ammā
Ol noḡtanuñ içinde gizli nice biñ deryā
Bu ‘ālem o deryādan bir ẓatre imiş ancaḡ
- 3 Ḥilḡatdeki esrār-ı ḥafī muḡlaḡ u mübhem
Her kim ki bilür Ḥaḡḡ’ı ol sākıt ü epsem
Nūr-ı Nebevī oldı sebep ḥilḡat-i ‘ālem
Ādem demini her kim bulduysa odur ādem
Yoksa görinen şūret bir gölge imiş ancaḡ
- 4 Sivādan ümīdūñ kes ḡāyāle itme heves
Saña Allāh bes zikir eyle her nefes
Hümāya beñzer mi meges yāḡūd güle ḡār-ḡes
Bu zevḡe yeler herkes bulmaz velī her nā-kes
İren aña ādemde bir fırḡa imiş ancaḡ [194]
- 5 Şemsi-i Mıṣrı‘den şorarsan eger toḡrı yol
Ḥaḡ yolıdur meslek-i Āl-i ‘Abā[yı] it ḡabūl
Ḥaḡḡ’a vuşlat isterseñ sen de ara sen de bul
Kim ol deme buldı yol vaşl oldı Niyāzī ol
Nācī dinilen fırḡa bu zümre imiş ancaḡ

2 Bu bendin ilk üç mısrasının vezni problemlidir.

4 Bu bendin ikinci mısrasının vezni problemlidir.

5 Āl-i ‘Abā it ḡabūl: Āl-i ‘Abā[yı] it ḡabūl, M.

- 6 Mes'ülü mesā'îlün maqbûlü muqâbilün
Mefşûlü mefâşîlün maħmûlü mehâmîlün
Ma'kûlü me'âķîlün mevşûlü mevâşîlün
Mef'ülü mefâ'îlün mef'ülü mefâ'îlün
Âdemde olan esrâr bu demde imiş ancak

323

Tahmîs-i Na't-ı Şerîf Neccârzâde, *Qudîse sirruhu's-sa'âde*

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Saña ey cānda cānānım bu cān 'āşık revān 'āşık
Feleklerde meleklerle bütün kerrūbiyān 'āşık
Şems 'āşık kamer 'āşık kevākib ferķadān 'āşık
Lebūn vaşfuñda sulţānum zebān 'āşık dehān 'āşık
Saña ey mihr-i tábānum zemīn 'āşık zamān 'āşık
- 2 Senūñ nūruñ sebep oldu cihānı ħalk idüp Kādir
Tecellî-gāh-ı Raħmān'dur o nūruñ evvel ü āħir
Ki sensin 'illet-i ġā'iyye-i kevn ü mekān bāhir
Vücūd-ı 'āleme bā'ış vücūduñ oldığı zāhir
Mine'l-evvel ile'l-āħir saña kevn ü mekān 'āşık
- 3 Gerek pirdür gerek bernā gerek nādān gerek dānā
Gerek a'mā gerek bīnā gerek a'lā gerek ednā
Eger mü'min eger tersā eger fāsık eger pārsā
Eger maħfī eger peydā eger 'āķıl eger şeydā
Senūñ şevķuñ ile cānā nihān 'āşık 'ayān 'āşık

525

- 4 Senüñ şem‘ uñe cem olmağ bütün ‘ aşık laruñ kārı
Senüñ evşāfuñı tezkīr olupdur cümle güftārı
Senüñ ‘ aşkuñladur cümle felekler eyler edvārı
Uşul-i ‘ aşıkān ile budur āyīn ü eṭvārı
Döner çarḥ-ı taḥayyürde ider devr-i revān ‘ aşık
- 5 Bilen ‘ aşık senüñ nām-ı şerīfūñ bilmeyen ‘ aşık
İşiden vaşfuñı ‘ aşık saña serv-i revān ‘ aşık
Gül ‘ aşık gülsitān ‘ aşık hezār-ı pür-figān ‘ aşık
Gören ‘ aşık cemāl-i bā-kemālin görmeyen ‘ aşık
O gül ruḥsāra bi’llāhi Ḥudā vend-i Cihān ‘ aşık [195]
- 6 Kābül it Şemsi-i Mışrī kuluñ aşḥāb-ı ‘ aşk içre
Kerem eyle anı itme ḥacīl aḥbāb-ı ‘ aşk içre
Vişālūñle be-kām eyle ulü'l-el-bāb-ı ‘ aşk içre
Eyā sulṭān-ı maḥbūbān buyur erbāb-ı ‘ aşk içre
Disünler İbn-i Neccār’e budur ibn-i filān ‘ aşık

324

Niyāz ez-Rabb-i bī-Enbāz, *Celle celālüh*

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Eyle yā Rabb baña tevfiķuñ refiķ
Seni bildür baña it ehl-i ḥaķiķ

323 [194]

4 aşıkān: şüfiyān

5 serv-i revān: ḥürı cinān

- 2 Bildirüp ‘ilm-i *ledünnî*‘ ârif it
Toldurup vir baña bir kâse raḥîk
- 3 Senden olmazsa ‘inâyet- merḥamet
Bilemem bu ‘ilmi zîrâ pek raḥîk
- 4 Meslek-i ‘Âl-i ‘Abâ'ya girmiŝim
Ŗübhesizdür saña mevŝul bu tarîk
- 5 Anlaruñ ‘aşkına ‘irfân vir baña
Çünkü bu ‘ilm-i *ledünnî*‘ çok daḳîk
- 6 Der-i tevḥîde muvaffaḳ kııl beni
Añlarım bu ‘ilmi bir baḥr-i ‘amîk
- 7 Dest-gîr ol Ŗemsi-i Mışrî'ye sen
Kullarına sen Raḥîm’sin sen Ŗefîk

325

Berây-i ‘Aŝḳ-ı Ḥaḳîkî

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Zevḳe râci‘dür egerçi dinmedi esrâr-ı ‘aşḳ
Setri de mümkün degil âdem ider izhâr-ı ‘aşḳ

324 [195]
5 ledünnî: taşavvuf

- 2 Beñzemez hîç bir maķāma vuşlata oldur sebep
Hilķat-i ekvāna bā' iş oldu çün envār-ı ' aşķ
- 3 ' Aşķ-ile mi' rācı itmām itdi Sulţān-ı Rasūl
Eyledi ' arz-ı cemāl oldum aña dildār-ı ' aşķ
- 4 Bezm-i ' uşşāķda bulunmaz zühd ü taķvāya maħal
Cān alır cānān virirler böyledür bāzār-ı ' aşķ
- 5 Zāhidānuñ ekl ü şürbe münħaşırdu himmeti
Lezzet-i ' aşķı ne bilsün eyleyor inkār-ı ' aşķ
- 6 Mebde 'i ' aşķ olanuñ oldu me' ādı ' aşķ-ı yār
Görmedi mā' dāyı ' aşķı eyleyen iķrār-ı ' aşķ
- 7 *Küllü şey 'in* hālik'[dür] ancaķ ķaldı mevcūd ' aşķ-ı Hāķ
Mülk anuñdur vāhīd ü ķahhār odur hep var-ı ' aşķ
- 8 *Küntü kenzün* sırrı ' aşķdur Hāķķ'a maħbūb-ı güzīn
Hāzret-i Ahmed Muħammed Muştafā muħtār-ı ' aşķ
- 9 Şemsi-i Mışrī'yi ' aşķdur var iden hîç yoĝ iken
Sevdigim Āl-i ' Abā'dur Hāyder-i Kerrār-ı ' aşķ [196]

325 [195]

7 *Küllü şey 'in* hālik ancaķ: *Küllü şey 'in* hālik'[dür] ancaķ, M.

Tevhīd-i İlahī

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Müsteḥıldür zātını bilmek Ḥudā -yı Ekberün
Mā- 'arefnāk kavli şāhid Ḥazret-i Peygamberün
- 2 Sırr-ı zātdan bahşi men' itdi İmāmu'l-Etḳıyā
Bağ güvāhdur nuḡk-ı vālāsı Cenāb-ı Ḥayder'ün
- 3 Gerçi Ḥaḡ'dan yok 'ayān 'alemde görmez bī-başar
Hep tecelliyāt-ı esmādur görirse gözlerün
- 4 Naḡşını gör añla naḡḡāşuñ kemāl-i şun'ını
Fehm iderseñ feyz-i Ḥaḡ senün olursa yāverün
- 5 Bildigün 'ayn-ı kemāldür ger celāl ü ger cemāl
'Ārif ol kendiñi añla hangi esmā maḡharuñ
- 6 Eyle ta' dīl-i ḡabī'at ḡāye-i seyr-i sülūk
Nār-ı 'aşḡ-ile eriyüp zāhir ola gevherün

326 [196]

1 "Leyse ke-mişlihi şey'ün"; 'Hiçbir şey O'nun gibi değildir.' 42/Şūrā: 11.
'Seni hakkıyla tanıyamadık'.

- 7 Vech-i Muṭlaḳ'dur görinen kā'inātdan müncelī
Çeşm-i 'ibret ile olsun 'ārifāna manẓaruñ
- 8 Hāḳ mu'inūñ Faḫr-i 'ālem ilticā-gāhuñ senūñ
Mürşidūñ Şāh-ı velāyet oldı Mışrī rehberūñ
- 9 Nefsūñi bil añla Hāḳḳ'ı böyledür aşlu'l-uşul
Şemsi-i Mışrī bu nükte dā'im olsun ezberūñ

327

Na't-ı Şerif

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Yā Rasūle'llāh şefā'at taḫtınıñ sulṭānısuñ
Hāmī-i ehl-i kebā'ir derdlüler dermānısuñ
- 2 Raḫmeten lil-'ālemīnsūñ ümmetine reh-nümā
Kullarına Hāḳ Te'ālī'nūñ büyük iḫsānısuñ
- 3 Münkirūñ düzeḫ ḳarīndür mü'minūñ ehl-i cinān
Kāfirūñ küfri velākin mü'minūñ imānısuñ

7 "Fe-eynemā tevellū fe-şemme vechu'llāh"; 'Ne yana dönerseniz', Allah'ın vechi oradadır.' 2/Bakara: 115.

- 4 Kā'inātuñ hilkatine oldı bā' iş varlıguñ
Rūh-ı 'ālemsüñ cihānuñ cānı vü cānānisuñ
- 5 İns ü cinne olmuşuñ meb'ūs melā'ik ümmetüñ
Evliyāya muqtedāsuñ enbiyā sultānisuñ
- 6 Zātuñi görmek bilā-şekk Hakk'ı görmek gibidür
Zāt-ı Hakk'uñ mazharısuñ kıllara burhanısuñ
- 7 Şemsi-i Mışrı'ye luḫ it feyzüñe olsun sezā
Şāhib-i luḫ u keremsüñ feyz-i Hakk'uñ kānisuñ [197]

328

Na't-ı Şerif

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Kuḫl-i 'ayn-ı 'āşikāndur zerre-i ḫāküñ senüñ
'Arş-ı a'lādan muḫaddes ravza-i pāküñ senüñ
- 2 *Lī ma'a'llāh* sırrına vāqıf degildür Cebra'ıl
'Āciziz bilmekde sırruñ 'ilm ü idrāküñ senüñ
- 3 Hilkat-i 'ālem zuhūra geldi nūruñdan senüñ
Bildirir zātuñ ne zātdur nuḫ-ı levlāküñ senüñ

- 4 Sen Ḥabīb-i Kibriyā'suñ her taşarruf sendedür
Mümkināt u kā'inātuñ hepsi emlaküñ senüñ
- 5 Bendeyim Āl-i 'Abā'ya ben daḥīl düşdüm size
Şemsi-i Mışrī kapuñda sine-i çäküñ senüñ

329

Na't-ı Şerīf

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Raḥmeten lil-'ālemīn'dür nām-ı zīşānuñ senüñ
Mazhar-ı zāt u şıfāt-ı Ḥaḳ'dur 'unvānuñ senüñ
- 2 İns ü cin ile melā'ik feyzüñ ile behredür
Kā'ināta oldı şāmil luḫ u iḥsānuñ senüñ
- 3 Bā'ış-i icād-ı ḥilḳat itdi Zāt-ı Kibriyā
Cān-ı 'ālemsüñ ki Allāh çünki cānānuñ senüñ
- 4 Yok mişillüñ yok nazīrüñ ḥalḳ olunmaz sen gibi
Beñzemez hiç mürselīne 'ilm ü 'irfānuñ senüñ
- 5 Ey Ḥabīb-i Kibriyā Āl-i 'Abā'nuñ ḥürmeti
Şemsi-i Mışrī'ye rahm it oldı mihmānuñ senüñ

532

Na‘t-ı Şerîf

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 ‘ Āşık-ı nūr-ı cemālün Ḥazret-i Raḥmān senün
Sırruñı bilmekde ‘ ālem vālih ü ḥayrān senün
- 2 Olmadı mümkün seni medḥ ü senā itsün beşer
Mādiḥün Ḥaḳ vāşıfuñdur Ḥālîḳ-i ekvān senün
- 3 Ḥilḳat-i ‘ ālem vücūda gelmege nūruñ sebeb
Kā’inātuñ ḥākimisün emr ile fermān senün
- 4 Şānuña nāzil olup naşş-ı celîl ḥaḳ-ı ‘ aẓîm
Ḥüsn-i aḥlāḳuña şāhid oluyor Ḳur’ān senün
- 5 Enbiyā nefsī diye senden şefā‘ at isteyor
‘ Arşa-i maḥşerde luṭfuñ bekleriz meydān senün
- 6 Sen şefī‘ ü'l-müznibînsün ey Ḥabîb-i Kibriyā
Her dū-‘ ālemde şefā‘ at luṭf-ile iḥsān senün
- 7 Ḥayder ü Zehrā vü Sıbṭeyn ḥürmetine ol şefī‘
Şemsi-i Mışrī kapuñda tā ezel miḥmān senün [198]

İştikâ'

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Yâ Rasûle'llâh hafîd-i pâkine zûlm itdiler
Gïtdiler râh-ı dâlâle bî-vefâ ümmetlerüñ
- 2 Nâkisîn ü kâsiṭîn u mâriḳîn 'ıṣyân ile
Ṭurmayup 'ahdinde anlar naḳz idüp bey' atlerüñ
- 3 Devlet-i İmâna irmişken te'essüf şad-ḫayf
Ḥubb-ı dünyâ ile imḫâ itdiler 'izzetlerüñ
- 4 Mazḫar-ı la' netdür anlar oldılar maḫrûm-ı feyż
Bilmeyüp ḳadrini dînün terk idüp ni' metlerüñ
- 5 Âl ü Evlâduña her kim buğz iderse dâ'imâ
Eylesün müjdâd-ı ḳâhir anlara la' netlerüñ
- 6 Ḥânedân-ı Ehl-i Beyt'e rûz u şeb olsun selâm
Eyleye işâr anlar üzre Ḥaḳ raḫmetlerüñ
- 7 Şemsi-i Mıṣrî der-i Âl-i 'Abâ'dur melce'im
Olmazam maḫrûm-ı feyż itmekdeyim ḫidmetlerüñ

Medh-i Cenāb-ı Selmān, ‘*Aleyhi’r-rahmetü ve’r-riḡvān*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ehl-i Beyt’den oldı ma‘ dūr Ḥazret-i Selmān-ı pāk
Vech-i Ḥaḡ’dur saña maḡşūd Ḥazret-i Selmān-ı pāk
- 2 Ḥānedān-ı Muştafā’ya şıdḡ-ile bend olmuşuñ
Medh ider Ḳur’ān’da Ma‘ būd Ḥazret-i Selmān-ı pāk
- 3 Faḡr-i ‘ālem Ehl-i Beyt’ dendür didi saña bizim
Senden oldı Ḥaḡ da ḡoşnūd Ḥazret-i Selmān-ı pāk
- 4 Zāhirün pāk bāḡnün pāk bende-i Şīr-i Ḥudā
Olmuşuñ maḡmūd u mes‘ūd Ḥazret-i Selmān-ı pāk
- 5 Bende-i Āl-i ‘Abā’dur Şemsi-i Mışrī faḡīr
Ḥubbuñuzla oldı ālūd Ḥazret-i Selmān-ı pāk

Medh-i Hazret-i ' Abdü'l-kâdir, *Ḳuddise sirruhü'l-âli*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Medhi mümkün olmadı Sulṭân-ı ' Abdü'l-kâdirün
Gün gibi baḳ âşikâr bürhânı ' Abdü'l-kâdirün
- 2 Her kim itse ' arz-ı hâcât maṭlabın elbet bulur
Herkes'e şâmil olur iḥsânı ' Abdü'l-kâdirün
- 3 Bâzü'l-eşheb Ğavşü'l-a' zam Şeyhü'l-ekber kendidür
Mazhar-ı sırr-ı ' Ali'dür cânı ' Abdü'l-kâdirün
- 4 Şeyhü'l-ekber misk-i ezfer aña olmuşdur mürîd
Ser-te-ser tıtdı cihânı şânı ' Abdü'l-kâdirün [199]
- 5 Evliyâu'llâh aña ta' zîm idüp egdi boyun
İns ü cinne irişür fermânı ' Abdü'l-kâdirün
- 6 Ol erenler şâhidur pîrân iderler aḥz-ı feyz
Şarḳî garbî tıtdı çün ' irfânı ' Abdü'l-kâdirün
- 7 ' Âşikân feryâd iderler zıkr-ile yâ Hıyy diyüp
Feyz-yâbdur sâlik-i meydânı ' Abdü'l-kâdirün

- 8 Cān u başlar zıkr idüp eyler semā' başın urur
Mücib-i hayret olur seyrānı ' Abdü'l-ķādirüñ
- 9 Mebde'î sırr-ı me' ādı sālīke tefhīm ider
Gösterür seyr-i sülük devrānı ' Abdü'l-ķādirüñ
- 10 Nefsini tezkiyye ķalbin taşfiye için müdām
Sürilür leyl ü nehār erkānı ' Abdü'l-ķādirüñ
- 11 Pīrime olmuş hediyye başımızda taşırız
Vird ü verd-i Hāzret-i Geylānī ' Abdü'l-ķādirüñ
- 12 Şemsi-i Mışrī fuyūzātıyla bende olmuşam
Dāhil-i bezm-i ħarīm dīvānı ' Abdü'l-ķādirüñ

Tahmīs-i Nuṭṭ-ı Hāzret-i Pīr, Ḳuddise sirruhu'l-münīr

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ehl-i Hāķķ'un nuṭṭını fehm itmege iz' ān gerek
Nefsini tezkiye itmiş ehl-i dil ihvān gerek
Mażhar-ı luṭf-ı İlähī nā'il-i ihsān gerek
' Ārifüñ muṭlaķ kelāmın tuymaġa ' irfān gerek
Sırr-ı muġlaķdur gönülde zevķ-ile vicdān gerek

- 2 Meslek-i ‘uŝŝāk içinde kim olur ise re’is
Ŗübhesiz cānān ile her demde olmuşdur enīs
Olmalı ehl-i taşavvuf isteyen Hāk’la celīs
Bir hazīnedür taşavvuf mālīk olmaz her ḥasīs
Bulmaĝa anı dü ‘ālemde begüm sulṭān gerek
- 3 Sırr-ı tevḥīdüñ rumūzın ‘ārif olmaĝ isteyen
Ehline ŝormaĝ gerekdür remzi ŝormaĝ isteyen
Mürşide itsün irādet sırrı tuymak isteyen
Dürr-i yektā kānını ‘ālemde bulmaĝ isteyen
Bulmaz anı baḥr içinde baḥr-i bī-pāyān gerek
- 4 Varlıĝı terk eylemekdür çünki rāh-ı müstaḳīm
Tā tecellī itmeyince sālīke ism-i ‘alīm
Vuşlata irmez o kimse olmaya ḳalbi selīm
Ma‘ rifet da‘vāsın ider müdde‘ī bilmez mi kim
Dildeki da‘vāya elde ḥüccet ü burhān gerek [200]
- 5 Bildiĝi esrārı ‘ārif nā-ehile söylemez
Söyleyenler sırr-ı Hākḳ’ı şeksiz aŝlā bilemez
Ehl-i ‘irfān Hākḳ’a teslīm başka bir şey’ dilemez
‘Ārif oldur başına ḥalkı dirüp cem‘ eylemez
Göñli cümle ḥalk içinde ḥāk-ile yeksān gerek

- 6 ‘ Āşıkān nāmzed olurlar cigeri dāğ olmağa
Eyler istimdād hāşıl tã‘ tide bāğ olmağa
Zulmet-i cehli gidüp de yüzleri ağ olmağa
Kibr ü ‘ ucbüñ ‘ illetinden kırtulup ‘ sağ olmağa
Bil tabībüñ ma‘ nīde şeyhim senüñ Loqmān gerek
- 7 Vākıf-ı esrār olamaz şübhesiz erbāb-ı kāl
‘ İlmi ‘ ayna hākk’a tebdīl eyle ol sen ehl-i hāl
Benliginden geçmeyen çalışsa nice māh u sāl
Şöhret ıssı ma‘ rifet kenzini bulmağdur muhāl
Zirā anuñ varlığı başdan başa vīrān gerek
- 8 Ma‘ nevi ādem olam dirseñ iki kerre toğup
Mā-sivāyı terk-ile gönlinde ‘ aşku’llāh tolup
Enfüsünde mā-sivā sırrını evvelce bulup
Ölmeden evvel ölüp hem kabre girüp haşr olup
Mālikü'l-mülküñ şuhūdunda gönül hayrān gerek
- 9 Nefsüni tezkiye eyle şerr-i şeytāndan kaçup
Kālbüni taşfiye eyle hayr u hem şerri seçüp
Bunda her ne ekmiş iseñ anı soñ demde biçüp
Nefsi tamousñ şırāt-ı şer‘ ile bunda geçüp
Kālb evi hep hūrī ğilmān cennet ü rızvān gerek

- 10 Şāh-rāh Ehl-i Beyt'dür ehl-i Hāḡḡ'uñ gitdügi
Hep rızā-yı Hāḡḡ'a lāyık 'ārifānuñ itdügi
Menzil-i ḡurb-i ḡaḡīḡat 'āşīḡānuñ yitdügi
Söyleyüp işitdügi daḡi görüp fikr itdügi
Üstüvā-yı 'arş-ı sırda Hāzret-i Raḡmān gerek
- 11 Hāzret-i Āl-i 'Abā'nuñ meslegidür ḡoḡrı yol
Baḡma āfāḡa ḡaḡīḡat sırrını kendüñde bul
Eyle ḡalbüñ taḡliye pes 'aşḡ-ı canān ile ḡol
Her ḡaçan ḡūḡilere fetḡ-i dehān itdikde ol
Lezzetinden ḡūḡiler sözlerine nedmān gerek
- 12 Diñler iseñ hep sañadur cümle eşyādan ḡiḡāb
Hāḡḡ'a var enfās-ı maḡlūḡāt ḡadar rāh-ı şavāb
Remz-i esmāyı ḡuyanlar oldı dā'im neşve-yāb
Geh ḡamūş olup dilinden kimse almaya cevāb
Gāh açılıp şād olup güller gibi ḡandān gerek [201]
- 13 Gāh zāhir gāh baḡın gāh cemāl u gāh celāl
Gāh nāfi' gāh zārr u gāh hādī gāh ḡalāl
Gāh bāsıḡ gāh ḡābız gāh şādī gāh melāl
Gāhi üns ü gāhi heybet gāhi rü'yet gāh cemāl
Gāhi maḡv u gāhi şaḡv ü geh vücūd geh cān gerek

- 14 Varlığı terk eyle itsün feyz-i Hâk kalbe duhûl
Bâ' iş-i feyz-i tecellî oldı şabr-ile hamûl
Ġarķ olınca baħr-i tevĥîde olur maṭlub ĥuṣûl
Terk idüp cümle kıuyûdâtı iriṣe Şırfa ol
Őırfa irse bir gönül ići anuĻ ' umm n gerek
- 15 Görinen H k oldı eŐy dan bilüp ol k m-b n
ć nki mevc d-ı ĥaķ ķ  H k saĻa senden yaķ n
Eynem  küntüm ne sırrdur aĻla ol ġamdan em n
Aradan iŐķ t idüp cümle iz f t  hem n
H k v c d   Őik re ġayrısı pinh n gerek
- 16 *Len ter n * den niŐ n  ć n Ĥud  -y  Ekber n
Li-ma'  ll h nuṭķı Ő hid Ĥ zret-i Peygamber n
Baķ g v hdur *lem er h* kavli Cen b-ı Ĥayder' n
ć nki '  r d r iz f tdan v c d  dil-ber n
Zevķ-i k ll  isteyen '  Őıķ daĥi '  ry n gerek
- 17 Vuşlat eyler '  ķıbet c n nına '  Őıķ olan
Dest-i ma' Ő ķdan Ő r b-ı vaĥdeti z 'iķ olan
Şemsi-i MıŐr  bu yolda sözine Ő d ķ olan
MıŐriy  terk-i iz f t itmege l 'iķ olan
Kümmel-i ins n ićinde biĻde bir ins n gerek

Mine'n-Neşāyih**Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün**

- 1 Kebā 'irden kebā 'ir ğıybet ü zemm u nifāk itmek
Mü 'eddi oluyor küfre müselmāna şikāk itmek
- 2 Güzel a' māl nedür dirseñ çalış te' līf ile beyne
Ki mü 'minler miyānında aşıl ĩmān vifāk itmek
- 3 'Azābdur tefriķa oldı cemā' at raħmete bā' is
Müselmāna olur vācib cemī' an ittifāk itmek
- 4 Şehādet lafzını iķrār iden müslimlere yek-ser
Bilā-şekk farz-ı ' ayn oldı bu günde iltiřāk itmek
- 5 Lehü'l-ħamd Şemsi-i Mışrı diyoruz ehl-i tevħidiz
Maķām-ı cem' a lāzımdur muvaħħid iltiħāk itmek [202]

Mine't-Taşavvuf**Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün**

(Fe' ülün)

- 1 Ey dil ey dil ezeli nür idün nīrān olduñ
Emr iderken daħi aķdem tābi' -i fermān olduñ

- 2 Kūy-ı ma' şūḳda olup muṭlak vāreste vücūd
Bezm-i vaḥdetde o dem Ḥaḳ-ile şādān olduñ
- 3 Ğam u ğuşşa saña te'şir eylemezdi aşlā
Şimdi kayd ile ḥazīn maşdar-ı aḥzān olduñ
- 4 Devr-i 'ālemle gezüp baḥr ü beri arz u semā
Sen saña eyle nazār zübde-i ekvān olduñ
- 5 O maḳāmāta yine eyle 'urūc olma ğabī
Ḳalma yollarda şaḳın cānlara cānān olduñ
- 6 *Men 'araf*sırrını bil nefesine vāḳıf olagör
Müsta'id-i feyz-i Ḥudā şāḥib-i iz'ān olduñ
- 7 Bunca āfāḳı 'ubūr ile gelüp nāsūta
Enfūsi sende ara ḳābil-i 'irfān oldun
- 8 Şağ u şola nazārı kes nokṭa-i ḳalbe baḳ gör
Cāmi'-i cümle kemāl ḥazret-i insān olduñ
- 9 Kendiñe eyle teraḥḥüm 'aks-i ḥālde zīrā
Şūretüñ ādemi zād sīreti ḥayvān olduñ
- 10 Āb-ı zıkr ile idüp nefsüñi taṭmīn ü pāk
Ḥüsn-i ḥulḳla müteḥallıḳ dāḥil-i imān oldun

- 11 Emrine nefis-i le'îm olmaz ise fermân-ber
Bu eķālîm-i vücûda neye sulţân oldun
- 12 Devri ikmâl eyle ' avdet saña elbet vardur
Olma maġbûn ħazer it kim Şeh-i Şâhân olduñ
- 13 Fâtiĥa ĥâtimenüñ sırrına âġâh iseñ
Vâşıl-ı bezm-i Ĥabîb nâ' il-i Rıẓvân olduñ
- 14 Şemsiyâ luţf-ı Niyâzi'yle be-kâmsın çünki
Vâķıf-ı sırr-ı ĥakâyık faẓl-ı Sübhân oldun

337

Mine'n-Neşâyih

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Ĥafî bilmek isteyenler nefsini bilmek gerek
Mâ-sivâyı ĥâne-i dilden hemân silmek gerek
- 2 İki kerre toġmayanlar idemez seyr-i sülük
Ġayr-ı meşrû' zâhidin ayaġını çekmek gerek
- 3 Bu cihânuñ âĥiret mezra' ası olduġını
Bildüñ ise burada a' mâlîni dikmek gerek

- 4 Kibr ü k̄in ile Һaseddür eyleyen Һaқ'dan ba' id
Һaққ'a қurbiyyet dilerseñ mürşide irmek gerek
- 5 Şemsi-i Mışrī taһammül eyle Һalkuñ cevrine
Taş atana saña senden karşuluk ekmek gerek [203]

338

Da'vet ile'l-Һaққ

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Zuhūr Һaқ'dan iken bilmem niçün Allāh'a gelmezsün
Bütün ihsāna muhtācken Rasūlü'llāh'a gelmezsün
- 2 Sarāy-ı dīn-i bāb-ı 'ilm-i Faһr-i 'ālem olmuşdur
Cemī'-i 'ārifānuñ merci' i ol şaha gelmezsün
- 3 Melā'ik müctemi' olmuş zikir meclisleri Һolmuş
Seni Һaқ zākir olmuşken neden dergāha gelmezsün
- 4 Delīlsüz cennete girmez dinilmiş bu muҺaққақdur
İrādet eyleyüp bāb-ı velīyyu'llāha gelmezsün
- 5 Nedür bu Һāb-ı ğafletle geçirmek 'ömriñi dā'im
Uyanup nefsüne vāqıf olup āgāha gelmezsün

- 6 Şırâṭ-ı müstaḳīm Āl-i Rasūl'ün mesleki ancak
Ṭarīḳ-i nā-şavābı terk idüp şāh-rāha gelmezsün
- 7 Bilenler sırr-ı tevḫīdi ider Ḥaḳḳ'a özüñ teslīm
Bilirken Şemsi-i Mışrī ne eyva'llāha gelmezsün

339

Dġeri

Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Gelün ey dervişler gelün
Mā-sivāyı ḳalbden silün
Nefsünüñle Ḥaḳḳ'ı bilün
‘Āşīḳāne Allāh deyün
- 2 Maḥrūm olmaz Allāh deyen
Ḳur’ān itdi bunu beyān
Allāh için gelsün gelen
‘Āşīḳāne Allāh deyün
- 3 Ḥalka ‘ibret ile baḳın
Amān riyādan pek şaḳın
Ḥızır’dur bize bizden yaḳın
‘Āşīḳāne Allāh deyün

546

4 Yokdur kimselerde vefā
K̄alb-i selīm ol pür şafā
Z̄ikr it Allāh'ı dā'imā
‘Āşıkāne Allāh deyūñ

5 Sa'y it tırma leyl ü nehār
Virür murāduñ Kird-gār
İsterseñ olmağ vāyedār
‘Āşıkāne Allāh deyūñ

6 H̄aḳḳ'ı z̄ikr it gel dā'imā
Z̄ikr eyler seni de H̄udā
Ne a'zam luḳf-ı Kibriyā
‘Āşıkāne Allāh deyūñ

7 Şemsi-i Mıṣrī feyz-yāb
Olayım dirseñ kām-yāb
Z̄ikr-i Allāh'a ḳıl şitāb
‘Āşıkāne Allāh deyūñ

340

Berāy-ı Nazīre-i Nuḳḳ-ı H̄azret-i Pīr *Ḳuddise sirruhu'l-münir*

15 Heceli

1 İnkārı terk eylemeden iḳrārı ārzūlarsuñ
Z̄ulmeti biraḳmadan sen envārı ārzūlarsuñ

547

- 2 Öğrenmeden tevellâ sırr-ı teberâyı henüz
‘Alî'ye anber olmadan Kerrâr'ı ârzûlarsuñ
- 3 ‘Ahdüñde şebât itmeden sırr-ı sırr eylemeden
Mürşidüñ emîn olmadan esrârı ârzûlarsuñ [204]
- 4 ‘İrfân yoludur bu râh taḥşîl-i edeb eyle sen
Ebrâr maâmın bulmadan şettârı ârzûlarsuñ
- 5 Zâkir kimdür mezkûr ne[dür] zikir naşıl idilir
Tevḥîdi daha bilmeden ezkârı ârzûlarsuñ
- 6 Fenn-i ‘arûz bilmeden âfiyeyi añlamadan
Şâ‘irlik istersüñ hemân eş‘arı ârzûlarsuñ
- 7 Şemsi-i Mıṣrî alış ayârı gönülden ıkar
Dil[in]de ayâr var iken sen yârı ârzûlarsuñ

340 [204]

5 mezkûr ne[dür]: mezkûr ne, M.

7 Dil[in]de ayâr: Dilde ayâr, M.

İştikâ'

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Böyle ğamm-âlūd ile olduñ baña zindân felek
 İtmedüñ itmez[süñ] beni şimdengerü ħandân felek
 Bu ħarâb göñlümi kılmazsuñ ki âbâdân felek
 Olmazam ħâşâ ümîd-vâr saña ben çendân felek
 Kaddimi dal eyledüñ ey bî-raĥîm nâdân felek
 Oldıĝım gördüñ mi ħayfâ bir kere şâdân felek
- 2 Var mîdur ben zâre beñzer bir ĝarîb-i pür-hümüm
 Âĥ begüm esmekde dâ'im rûĥuma bād-ı semüm
 Yoksa 'âlem ħalkı böyle mi 'aceb pür-ĝam umüm
 Aldı eĥrâfımı birden ĝuşşa-i elem ĝumüm
 Kaddimi dal eyledüñ ey bî-raĥîm nâdân felek
 Oldıĝım gördüñ mi ħayfâ bir kere şâdân felek
- 3 Tâkatim tâĥ olmada târâc fikrim ân be-ân
 Böyle va' de intizârda yitmedi yitmez zamân
 İktidâr yok şabra artdı gün-be-gün âĥ u figân
 Dest-i zûlmüñden ħalâş mümkün mi eyvâĥ el-emân
 Kaddimi dal eyledüñ ey bî-ħayâ nâdân felek
 Oldıĝım gördüñ mi ħayfâ bir kere şâdân felek

* Pederimüñ ħastalığı eşnâsında vefâtından yigirmi gün evvel söylenmişdim.

341 [204]

1 İtmedüñ itmez beni: İtmedüñ itmez[süñ] beni, M.

4 Her kime zerre kadar itdün mi luṭf u i‘ tibār
Zulm-ile eylersün anı muṭlaḳā ben zār u zār
Neyleyem böyle imiş ḥükmi evvel Perverd-gār
Ola mı heyhāt ma‘ mūr böyle bir ḥarābe-zār
Ḳaddimi dal eyledün ey bī-rahīm nādān felek
Oldığım gördün mi ḥayfā bir kere şādān felek

5 Rāḥat olmaz mü’mine buyurdu Şāh-1 Enbiyā
Sen de rāḥat bulamazsuñ itme kendüñe ezā
Bunca gelmişler de gitmişler dimişler Şemsiyā
Hem vefāsız hem beḳāsız dār-1 dünyādur fenā
Ḳaddimi dal eyledün ey bī-ḥayā nādān felek
Oldığım gördün mi ḥayfā bir kere şādān felek

Taḥmīs-i Nuṭḳ-1 Ḥāzret-i Pīr, Ḳuddise sirruhu’l-münīr

Mef’ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe’ülün

1 Ey ṭūṭi-i gūyā şekeristāna mı geldün
Eyyām-1 bahār oldı gülistāna mı geldün
Ḥāleti beyān itmege cānāna mı geldün
Ey bülbül-i şeydā yine efgāna mı geldün
‘Azm-i gül idüp zār ile giryāna mı geldün

- 2 Gūyā ki semender gibisūñ nārda yatarsuñ
Cānuñi fedā eyleyüp cānāna atarsuñ
Bir pula bütün varuñi ol demde atarsuñ
Pervāne gibi āteše dā'im cān atarsuñ
Evvelde bu 'aş odına sen yane mi geldüñ
- 3 Sen mahar-ı zāt olduñ ezelden ise meftūr
Cem' ü'l-cem-ile zāhir ü bāın ola pür-nūr
Mula olarak dīde-i Hā tenbīhe manzūr
Her şey' alıur bir ıfatı eyleye ma' mūr
Sen cümle ıfāt ilini virāne mi geldüñ
- 4 Āār ile ef' āl ile esmāda görünmü
Gāh mahar-ı zāt gāh ıfāt lā'da görünmü
Terkīb ile tefrīd ile her cāda görünmü
Vech-i eadiyyet ki u eyāda görünmü
Bu kerete anca anı seyrāna mı geldüñ
- 5 Sen cümle sivāyı bıraup yāre açarsuñ
' A-ile gözüñden ān [ile] yaın açarsuñ
Cūlar gibi deryāya hemān urmaz aarsuñ
Yamur gibi yaarsa belā sen ba aarsuñ
Cān virmege dost yolına urbāna mı geldüñ [206]

342 [205]
5 ān [ile] yaın: ān yaın, M.

6 Raḥmān şıfatı ile gelüp ‘āleme ādem
Ol mecmu‘-ı evşāf-ı ‘amā zübde-i ‘ālem
Nefsini eger bildi ise oldu mükerrerem
Bir kimse senüñ olmadı hiç rāzıña maḥrem
Bilmem bu cihān içine yek-dāne mi geldüñ

7 ‘Āşıqlara her demde müdāvāta gidersüñ
Loḡmān gibi bī-çāreye dāfi‘-i kedersüñ
Şemsi-i Mışrı'yeye zarūretde irersüñ
Bu ḥasta Niyāzī'ye şifā remzin idersüñ
Derde düşenüñ derdine dermāna mı geldüñ

343

Na‘t-ı Şerif-i Cenāb-ı Faḥr-i ‘Ālem, *Şalla'llāhu ‘aleyhi ve ālihi ve sellim*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1 ‘Āşıq-ı vech-i kemālün Ḥazret-i ‘İzzet senüñ
Yā Rasüle’llāh vücūduñ ‘āleme raḥmet senüñ

2 Kā’ināt zulmet cehālet ile olmuşken ḥarāb
Buldu teşrifüñ ile ‘ālem hüdā rif‘ at senüñ

3 Bā‘ iş-i icād-ı kevneyn oldu Nūr-ı Aḳdes’üñ
Zāt-ı Bārī itdi inzāl şānuña āyet senüñ

- 4 İftihār-ı evvelīn ü āhirīnsūñ oldılar
Enbiyā vü mürselīn de zātuña ümmet senūñ
- 5 Mazhar-ı esmāʻ-i küllī mebdeʻ-i hilķatde sen
İtmez idrāk sırruñı ħalk itdiler ħayret senūñ
- 6 Nāʻil-i feyz-i ŧefāʻ at kıl ʻ ināyet bendeñe
Olmuŧam Āl-i ʻ Abā'ya ben daħīl himmet senūñ
- 7 ŧemsi-i Mıŧrī ħapuñda bir güneħkār ümmetūñ
İtme maħrūm-ı ŧefāʻ at ħul senūñ ŧefķat senūñ

344

Niyāz-ı Mücrimāne

Fāʻ ilātün Fāʻ ilātün Fāʻ ilātün Fāʻ ilün

- 1 Her ne eylerseñ İlāhī emr ile fermān senūñ
Kāʻinātuñ ħāliķisūñ mülķ senūñ ekvān senūñ
- 2 Nefħañ ile buldı ādem ʻ ālemin feyz-i ħayāt
Hep senūñdür cümle eŧyā rūħ senūñ ruħbān senūñ
- 3 Gāħ ʻ āŧıķ gāħ maʻ ŧūķ ŧūretinden cilve-ger
Cümleyi cāmiʻ olupsuñ cān senūñ cānān senūñ

- 4 Sırr-ı Settâr ile Ğaffâr'dan tecellî eyle kim
Gelmişim bâbuña Yâ Rabb kul senüñ ihsân senüñ [207]
- 5 Cürmüme yokdur nihâyet zenb ü ' ısyânum keşir
Bî-kes ü bî-çâreyim mücrim senüñ ğufrân senüñ
- 6 İhtiyâr itmem Hudâ yâ cennet ile dūzaĥı
İsterim görmek Cemâl-i Muṭlaḳ' uñ her ân senüñ
- 7 Derd-i ' aşkuñ Şemsi-i Mışri'yi itdi haste-dil
Baña luṭf eyle efendim derd senüñ dermân senüñ

345 *

Taḥmīs-i Nuṭḳ-ı Ḥazret-i Hüdāyî, *Ḳuddise sirruhü'l-'ālî*

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

- 1 Bezm-i vücūbdan imkāna geldik
Devre girerek devrāna geldik
' Aşkuñ bile mestāne geldik
Ezelden ' aşḳ ile biz yana geldik
Ḥaḳıḳat şem' ine pervāne geldik

345 [207]

* Bu manzumenin 1.bendinin ilk üç mısrası, 2. bendinin üçüncü mısrası, 3. bendinin ikinci mısrası ve 4. bendinin ikinci ve üçüncü mısrasının vezni problemlidir.

2 Tanıtmaz tahmîr-i kudret elinden
Oldı vücūdımız Haqqun zılinden
Giydik libās āb u gülünden
Tenezzül eyleyüp vaḥdet ilinden
Bu keşret ‘ālemin seyrāna geldik

3 Muḥîṭ-i kā’ināt Haq oldu ancak
Zîr ü belādan görindi el-ḥaḳ
Ḳurb-ı nevāfilde dirler ene'l-Haḳ
Fenā buldı vücūd-ı fānî muṭlaḳ
Bırakdık ḳaṭreyi ‘ummāna geldik

4 Ezelden bu ‘aşkı olmuşuz zā’ik
Vech-i muṭlaḳa ḥayrān u ‘āşık
‘Ahd ü peymānda ṭurmuşuz şādık
Nemiz ola Ḥudā yā saña lāyık
Hemān luṭf ile iḥsāna geldik

5 Tecellî oldı zātından şifāta
Esmādan ef’ālden irdik necāta
Seyr için geldik biz kā’ināta
Umarız irevüz bâḳî ḥayāta
Civār-ı Ḥazret-i Raḥmān’a geldik

- 6 Şemsi-i Mıṣrî ḥalvet 'āleminden
Bulmuşum feyzi 'uzlet 'āleminden
Vaḥdete irdik celvet 'āleminden
Geçüp āhir bu keşret 'āleminden
Hüdāyî ḥalvet-i sulṭāna geldik [208]

346

Na' t-1 Şerîf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Melâz-ı müznibîn sensin penâh-ı 'āşiyân sensün
Rasüller ḥâtemi sensün Ḥabîb-i müste'ân sensün
- 2 Dinildi şānuña *levlāk le-'amruk* ḳadrüni tebcîl
İder Ḳur'ân saña ta'zîm Rasûl-i ins ü cān sensün
- 3 Cemî' aḥvāl u ehvâlde mu'în u dest-gîrim ol
Ḳabûl eyle niyâzımı zâhîr-i 'âcizân sensün
- 4 Şefâ' at eyleriz senden recâsın raḥmet-i Ḥaḳ'suñ
Benîyyü'r-raḥme-i ümmet bize dāru'l-emân sensün
- 5 Velîyyü'n-ni'et-i 'ālem efendimsün şeffî' imsün
Vücûduñ bâ' iş-i ḥalk-ı cihân kevn ü mekân sensün

- 6 Bilinmez *İ-ma'allah* sırrı o 'âlem 'âlem-vaḥdet
Melâ'ik mürselîn girmez bu luḡfa şāygān sensüñ
- 7 Hudā 'ya rûz u şeb şükr-i firāvān eylerem dā'im
Saña ümmet olup her dem bize feyz-resān sensüñ
- 8 Senüñ nūruñdan olmuşdur cemī'an kâ'ināt mevcūd
Bütün eşbāḡa cān sensüñ ḡubān-ı cāvidān sensüñ
- 9 Muhibb-i Ehl-i Beyt'üñdür günāḡ-kār Şemsi-i Mışrī
Daḡīl-i dergehüñdür ol anuñ cānına cān sensüñ

347

Temcīd-i İlāhī

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Halk eyledüñ 'âlemleri ḡudret senüñ san'at senüñ
ḡayrān idüp 'âḡılleri fıḡrat senüñ ḡıḡmet senüñ
- 2 Ancaḡ seni bilmek için maḡzar ḡılıp şıfātuña
Ādemde ḡoyduñ sırruñı sīret senüñ şūret senüñ
- 3 Zillet ile 'izzet bulur ādem tavāzu' eylemiş
Oldı sezā elḡāfuña şefḡat senüñ raḡmet senüñ

347 [208]

8 ḡubān-ı cāvidān: ḡudāvend-i cihān

- 4 Ey Hâlik-i ferd-i vâhid senden olur baña meded
Bâbuñda aḥḳar bir ḳulam ni' met senüñ minnet senüñ
- 5 Şemsi-i Mıṣrî ḳulunuñ senden niyâzı dâ'imâ
Luṭfuña mazḥar ḳıl anı himmet senüñ re'fet senüñ

348

Tevḥîd-i İlähî 'Azze ve celle

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Yâ İlähî âşikâr iken kemâl-i ḳudretüñ
Bî-başıret görmüyor 'âlemde mer'î ḳuvvetüñ [209]
- 2 Her bir eşyâda 'ayândur oldu sârî pek ḥayât
Zerreden şemse varınca görinen hep şan'atüñ
- 3 Gerçi maḥlûḳuñ keşîrdür zenb ü 'ıṣyânı faḳat
Şâhib-i 'afv u 'aṭâsuñ sebḳat itdi raḥmetüñ
- 4 Mazḥar-ı esmâ' vü ef'âl ü şıfât u zâtdur
Hep şu'unât-ı İlähî oldu eşyâ ḥikmetüñ
- 5 Şemsi-i Mıṣrî'ye luṭf it nûr-ı 'irfân mazḥarı
Görsün eşyâda senüñ âşâr-ı ḳudret 'ibretüñ

558

Na‘t-ı Peyğamberî ‘Aleyhi’s-selām

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Hangi emridür ki nāfi‘ olmasun dīnün bugün
Yār u ağıyār itdi taşdıķ kavlini Peyğamberün
- 2 Nuṭṭıdır vaḥy-i İlähî oldı maḳbül şübhesiz
Emri nāfi‘ zāhir ü bāṭında nürü'l-enverün
- 3 Her kim itse ittibā‘ dāreynde bulmuşdur felāḥ
Ḥaḳḳ’a işāl eylemekdür meslegi ol serverün
- 4 Ḥazret-i Qur’an cevāmi‘ ü’l kelimdür şübhe yoķ
Hep ḥakīmāne ḥadīsi oldı Ḥaḳḳ’a rehberün
- 5 Peyrev oldı Aḥmed'e Mihr-i Rasül-i Kibriyā
Sözleri mişl-i ḥadīs-i Muştafā'dur Ḥayder'ün
- 6 Emr-i Qur’an’ı muşaddıķdur bu gün fenn felsefe
Yoķ mecāl inkārına zīrā kelām-ı ekberün
- 7 Feyz ü tevfiķ isterim Ḥaḳ'dan Niyāzî dā'imā
Bende-i Mışrî Muḥammed Şemsî ‘āciz kemterün

Tahmîd-i Hudâ , *Celle ve 'alâ*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Eylemez fi' lün su'âle kimseler cür'et senün
Her bir ef' âlünde vardur Hâlik'um hikmet senün
- 2 Hep şu 'unâtuñ cihânda zâhir olmuş câ-be-câ
İtdi erbâb-ı 'uqûl sun' uñda hep hayret senün
- 3 Mümkün olmaz yâ İlâhî añlamak ef' âlüñi
Cümle mevcûdâtda mer'î kudret ü kuvvet senün
- 4 Cezbe-i vâhid muvâzî oldı a' mâle tamâm
Sen taşarruf eyliyorsun çünki her kudret senün
- 5 Cürmi çokdur kullaruñ bir kaçre gelmez luţfuña
Bahr-i bî-pâyân-ı ğufrân merhamet rahmet senün
- 6 Nür-ı ' irfân ile tenvîr eyle yâ Rabb bizleri
Çünki zillet kullaruñdur cümleten ' izzet senün
- 7 İsm-i a' zam Zât-ı pākūñ hürmetine yâ İlâh
Şemsi-i Mışrı'yi ' afv it luţf ile minnet senün [210]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 İbtidāsı intihāsı oldı mechül 'ālemüñ
 aldı hayretde 'aıllar ılatinde Ādemüñ
- 2 Mürselinüñ āiri vü efali Fahr-i cihān
 alk olundı cümle 'ālem ürmetine ātemüñ
- 3 Gedi māzī ayr-i ma' lūmdur ki istiqbāl nedür
 āli ogör itme zāyi' kıymetin bil bu demüñ
- 4 Ne iün geldüñ cihāna añlayup da 'ārif ol
 Mazhar-ı tām̄m olduuñ añla vücūd-ı Ekrem'üñ
- 5 emsi-i Mırī bilenler nefsinı a'ı bilür
 āılı tail-i 'irfāndur zuhūrı ādemüñ

Berā-yı Tadış-i Ni' met**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Mazharım ben lufına Zāt-ı udā -yı Ekberüñ
 ünkü oldum ümmeti ben āzret-i Peygamberüñ

- 2 Hāmdü-li'llāh bende-i Āl-i ' Abā'yım tā ezel
Ma' nevide kevseri içdim yedinden Hāyder'üñ
- 3 Sırr-ı eşyādan görindi *semme vechu'llāh* baña
Añladım ' ālemde esrārını neşr ü maşserüñ
- 4 Hızr-ı ma' nādan içince āb-ı hayvān-ı ledünn
Hāne-i dilde bulup zevķini ol dem Kevserüñ
- 5 Zerreten şemse varınca gördiğim hep şe'n-i Hāķ
Olmuşum hayrān u vālih böyle ' ālī manzaruñ
- 6 İ' tirāz itmem bütün maħlūk u eşyā cümlesi
Ger sa' iddür ger şaķidür itdi izhār mazharuñ
- 7 Şemsi-i Mışrī muħıbb-i Ehl-i Beyt-i Hāyder'üm
Oldum irşād himmet ile Mışrī-veş bir rehberüñ

353

Hıbbu'l-Vaţan mine'l-İmān

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Tevhidin evvel diyorlar baķ bināsı Bursa'nuñ
Yār u aġyāruñ dilinde hep şenāsı Bursa'nuñ

562

- 2 Ba' zılar üç biñ didiler ba' zılar beş biñ sene
Çaldı meçhûl kimse bilmez ibtidâsı Bursa'nuñ [211]
- 3 Feth idüp ' Osmân ü Orhan Bursa'yı küffârdan
Yedi yüz yigirmi altı ihtidâsı Bursa'nuñ
- 4 Bursa'yı medh eylemek mümkün degildür vaşf idem
Evvelâ ta' dâda gelmez evliyâsı Bursa'nuñ
- 5 Şuları gâyetle mebzûl elli altmış dinilür
Herkesüñ ' indinde maqbûldür hevâsı Bursa'nuñ
- 6 Var Keşîş tağı gibi gâyet hevâ-dar mevki' i
Medhe şâyândur egerçi var cefâsı Bursa'nuñ
- 7 Her gelen tebdîl ider âb u hevâsıdur müfid
Hasteler için muhaqqıkdur devâsı Bursa'nuñ
- 8 Üç nev' kudret şuyı var birisi olmuş Çelik
Biri Kükürd biri Gümüş kabluçası Bursa'nuñ
- 9 Her birisi ayrı ayrı derdlere oldı devâ
Kâ'inâtda çünkü meşhûrdur şifâsı Bursa'nuñ
- 10 Her taraf olmuş mesîre tağı bâğı yaylası
Nâmına dindi Yeşil Bursa ovası Bursa'nuñ

- 11 Ulucâmi' a dimişlerdür Maķâm-ı Hamse
Fî'l-ħaķîķa mişli yoķdur bir dahâsı Bursa'nuñ
- 12 Ėazret-i Sultân Emîr Üftâde Mışrî gibiler
İtdiler Ėidmet bu câmi' de kübrâsı Bursa'nuñ
- 13 Anda cem' olmuş ricâlü'l-Ėayb mevcûd dâ'imâ
Müctemi' dür anda cümle aşfiyâsı Bursa'nuñ
- 14 İki yüzden fazla câmi' ü mesâcidi var
Yetmişi geçmiş tekâyâ pişvâsı Bursa'nuñ
- 15 Çoķ mü'ellifle muşannef evliyâ vü aşfiyâ
Ėaddi yoķ gelmez Ėisâba reh-nümâsı Bursa'nuñ
- 16 Var Fenârî Monlâ Ėüsrev Monla Gürânî Yegân
'Âlim ü fâzıllaruñ yoķ intihâsı Bursa'nuñ
- 17 Cennet-i dünyâ dinilse her kişi taşdıķ ider
BaĖtiyârdur şübhesiz bây u gedâsı Bursa'nuñ
- 18 Ėaķ nazardan keyd-i a' dâdan hemîşe Ėıfz ide
Yoķ mişâli medĖa şâyândur fezâsı Bursa'nuñ
- 19 Dergeh-i Mışrî'de Ėâdim Şemsi-i Mışrî didi
On toķuz ebyât ile oldu şenâsı Bursa'nuñ [21]

ḤARFÜ'L-LÂM

354

Niyâz ez-Ḥudâ -yı bî-Enbâz, *Celle celâlüh ve 'azze şânüh*

Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Ey pâdişâh-ı bî-zevâl
Ey Ma' bûd Rabb-i zü'l-celâl
Luṭfuñla it ehl-i kemâl
Yâ zü'l-celâli ve'l-kemâl
- 2 Ref' it dilden telvîni
Eyle ' inâyet temkîni
Sen vir ḳalbe taṭmîni
Yâ zü'l- kemâli ve'l- cemâl
- 3 Luṭf u kerem senden ola
Feyz ü hidâyet ben ḳula
Nûruñ ile göñlüm ṭola
Yâ zü'l- kemâli ve'l- cemâl
- 4 Bildür beni luṭf it baña
Ḳulluḳ ideyim ben saña
Senden olur luṭf u ' aṭâ
Yâ zü'l- kemâli ve'l- cemâl

- 5 Şemsi-i Mıṣrî gedâ
Hâk-i der-i Âl-i ' Abâ
Qıl feyz-yâb yâ Rabbenâ
Yâ zü'l- kemâli ve'l- cemâl

355

Na' t-ı Şerîf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Hânedân-ı Aḥmed'i Qur 'ân'da medḥ itdi Celîl
Oldı Evlâd-ı Muḥammed Hâzret-i Hâkḳ'a delîl
Mürşidim Zât-ı Muḥammed baña Hâyder'dür delîl
Yâ Rasûle'llâh daḥîlek yâ Veliyye'llâh daḥîl
- 2 Dü-cihânda dest-girimdür benim Âl-i ' Abâ
Qıble-gâhımdur Muḥammed secde-gâhım Murtażâ
Cân ü cânânım Ḥâsen Şâh-ı şehîd-i Kerbelâ
Yâ Rasûle'llâh daḥîlek yâ Veliyye'llâh daḥîl
- 3 Ger günâhım Kûh-ı Qâf olsa da aşla ğam yemem
Melce'im Âl-i ' Abâ'dur ğayre amân diyemem
Bunlaruñ ğayrından ümmîd-i şefâ' at eylemem
Yâ Rasûle'llâh daḥîlek yâ Veliyye'llâh daḥîl
- 4 Var iken böyle penâhım çekmezem elbet elem
Ta' n-ı düşmenden ne ğuşsa zemm-i a' dâdan ne ğam
Yâ Hâbîbe'llâh şefâ' at yâ Nebiyye'llâh kerem
Yâ Rasûle'llâh daḥîlek yâ Veliyye'llâh daḥîl

566

- 5 Yüz süren Āl-i ‘Abā’nuñ bābuña oldı emīn
‘Āşıkān feyz-i ebedle olur elbet kām-bīn
Vird idüpdür bende-i Mışrī Muḥammed Şemsi-dīn
Yā Rasūle’llāh daḥīlek yā Veliyye’llāh daḥīl [213]

356

Medḥ-i Āl-i ‘Abā, ‘Aleyhimü’s-selām

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Ḥamse-i Āl-i ‘Abā maḥbūl u maḥbūb-ı Celīl
Anları zātına kıldı Ḥazret-i Mevlā ḥalīl
- 2 Bā‘ış-i ĩcād-ı kevneyn oldılar Āl-i Kisā
Bunlara yoḥdur müşābih olmadı aşlā mişīl
- 3 Her dü-‘ālemde penāhum oldı Āl-i Muştafa
‘Ālem-i ervāḥdan ancaḥ anlara düşdüm daḥīl
- 4 Yoḥ nihāyet zenb ü ‘ışyānım keşīr oldı keşīr
Tā‘atim yoḥ zād-ı ‘uḣbām oldı gāyetle ḳalīl
- 5 Kesmem ümmīd Şemsi-i Mışrī olurlar dest-gīr
‘Afv ile eylerler iḥsānı daḥi şafḥa’l-cemīl

567

Şenā-yı Ehli'l-Beyt, 'Aleyhimü's-selāmü'n-nübüvve

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Sevmeyen Āl-i 'Abā'yı idemez Hakk'a vuşul
Anlara 'arz-ı maḥabbet dindedür aşlu'l-uşul
- 2 İtmeyenler Ehl-i Beyt'e ihtirām ile şalāt
Ne 'ibādet ne şalātı olmuyor aşlā kabul
- 3 Rūḥ-ı vāḥid cism-i vāḥid Ḥamse-i Ehli'l-Kisā
Didi ben anlardanım anlar da bendendür Rasul
- 4 Bā' iş-i feyz-i İlāhī ḥubb-ı Ehl-i Beyt olup
Anları sev ister iseñ maḥlubuñ bula ḥuşul
- 5 Fā'iz olur dū-cihānda kim tevellā eylese
Oldılar ehl-i sa' ādet olmaz anlar hiç melul
- 6 Ḥanedān-ı Ehl-i Beyt'i kendüñe eyle şefi'
Sen rızā-yı Hakk'ı taḥşile çalış bir çare bul
- 7 Buldılar 'izz ü sa' ādet Şemsi-i Mışrī o kim
Dergeh-i Āl-i 'Abā'ya şıdk ile itdi duḥul

Mine't-Taşavvuf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Tecelliyyât-ı esmâdur cihânda görinen ef'âl
Şu 'ünât-ı İlähî'dür taḥavvül eyleyen aḥvâl
- 2 Umūruñ Ḥaḳḳ'a tefvîz it elemden sâlim ol zîrâ
Zuhûr-ı hükm-i ḳadr'dendür nedür bu ḳîl ile bu ḳâl
- 3 Hüve'l-Evvel Hüve'l-Âḫir Hüve'l-Zâhir Hüve'l-Bâtın
Ḥudâ 'dur ḥâkim-i muṭlaḳ tevekkül eyle ittikâl
- 4 Ṭaḳılup ḳalma emvâca nazâr ḳıl baḫr ü ḥaddindür
Celâl ile cemâl birdür kemâl ehliyle ol hem-ḥâl
- 5 Daḫîl-i dergeh-i Âl-i 'Abâ'yım Şemsi-i Mıṣrî
O dergehdür ki nâḳışlar ider[ler] anda istikmâl [214]

Mine't-Taşavvuf**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün****Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün (Fa' lün)**

- 1 Noktadur zāt-ı ehad oldı hurūf nūr-ı Rasūl
Cümle 'ālemde muhaşşal kelime buldı huşūl
- 2 Hep keşāfet ile terkīb idüp 'arşdan ferşe
Ādem oldı aña fihrist ki metīn cümle fuşūl
- 3 İşte evvel nokta varmağ bu devirden maqşad
Rāh-ı Haqq'a sālīk olmağla olur 'izz-i vuşūl
- 4 Şanma benden oldı zāhir bu kelām u hikmet
Luţf-ı Haq'la feyz-i Vaḥyī'den olupdur maḥşūl
- 5 Diğkat ister bu mu'ammāyı vuḳūfa Şemsī
Pīr-i Mısrī'den irer feyz-i Hudā olma melūl

Mine'n-Neşāyih**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Dā'imā mesrūr u şādāndur cihānda ehl-i kāl
İbtilādan başını kırtaramaz erbāb-ı hāl

- 2 Enbiyāya evliyāyadur belānuñ şiddeti
Āyet-i Qur'ān ḥadīṣ-i Muştafā'dur buña dāl
- 3 Mā-sivānuñ kaydı dūzaḥdur ḥalāş ol çekme ğam
Ḥaḳḳ'a tefvīz-i umūr it kendüñe virme melāl
- 4 Cennet-i 'irfāna dāḥil olmayan çekdi 'azāb
Muḥlaḳ olmaz kayd ile eyler cihānda iştiġāl
- 5 Kim olur Şemsi-i Mışrī sırr-ı vaḥdetden ḥabīr
Eylemez aşlā tekellüm 'aḳlı mātḍur dili lāl

361

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Kendini Ḥaḳ'dan ba'īd zann itme cehl āşāridur
Ol saña senden yaḳındur bu söze Qur'ān delil
- 2 Ḥaḳ muḥīṭ-i cümle ekvāndur 'ayān ehl-i dile
Zāhir iken şemsi görmez neylesün çeşm-i 'alīl
- 3 'İlm-i rūḥı her kişi bilmez anı idrāk güç
Gerçi bildirmiş 'ibāduñ ba'zına ammā ḳalīl

571

- 4 Nefsini her kim bilürse Rabbini añlar bilür
Enfüs ü âfâkda âyâtı gören olmaz zelîl
- 5 Vâkıf-ı ‘ilm-i ledünn olmak dilerseñ tırma var
Şemsi-i Mışrî'dür Āl-i ‘Abā'ya evvel dahîl [215]

362

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Feyz-i Hakk'a t̄alib iseñ eyle terk-i kı̄l ü kı̄al
Ol müdāvim sen sülūka kim olasuñ ehl-i hāl
- 2 Zāhir u bātında eyle taşfiye pāk it dilün
Şāf-dil ol itme aşı̄la kimseye sen vizr ü al
- 3 Hı̄bb-ı dünyā yoksa kı̄albüñde telebbüs it harîr
Var ise dervîş libāsı olsa da vardur vebāl
- 4 Eyle taḥhîr kı̄albüñi olsun tecellî-gāh-ı Hakk
Hı̄bb-ı cāh hı̄bb-ı riyāset hı̄bb-ı nefs ü hı̄bb-ı māl
- 5 ‘Ömri zāyi’ olmada ğaflet ihāta eylemiş
Hep teḳarrub itmede insān beḳāya sāl-be-sāl

- 6 Kā'inātı Hāḡ muḡı̄tdür 'ibret eyle kıll nazār
Gördigüñ bākı̄ degıldür cümlesi zıll u ḡayāl
- 7 Şemsi-i Mıḡrı̄ bilenler sırr-ı tevḡı̄di dimez
'Ārifānuñ 'aḡlı māt olmuş lisānı çünki lāl

363

Tesellı-āmız

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ehl-i ḡāle ḡa'n iderler 'ādet olmuş ehl-i ḡāl
Mı̄ve-dār aḡacı ḡaşlarlar muḡaḡḡaḡdur bu ḡāl
- 2 Cehlini bilmez kemālāt ehline eyler ḡased
Hep ḡaraż-kārlıkla maḡ'ün olur erbāb-ı kemāl
- 3 Cāhilün ḡaḡı̄b olursa eyle zıkr-i *yā Selām*
Ol mülāzım sen sükūta eyleme bir şey' su'āl
- 4 Bilmedigüñ bilmeyor da'vā-yı irḡād eyleyor
Çün te'essüf olunur bu hem muzıldür hem de zāl
- 5 Şemsi-i Mıḡrı̄ ḡudā 'ya isti'āze eylerem
Ehl-i aḡrāz-ı ḡasūddan gelmesin saña melāl

Dîgeri

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Gāye-i 'aşk oldu vuşlat olma maḥzūn ey gönül
'Āşıkāne va' d olup ol sende memnūn ey gönül
- 2 Kā'inātuñ ḥilḳatine bā' iş olmuş 'aşk-ı Ḥaḳ
'Aşk-ı Ḥaḳ olsun gönülde dā'im efzūn ey gönül
- 3 Mesleginde it teraḳḳī şağ u şoldan kes nazar
Himmetüñ 'ālī idüp de olmasun dūn ey gönül
- 4 Rūz u şeb eyle te'ālī olma maḥrūm ḳıl ḥazer
İtmeyen her gün teraḳḳi oldu maḡbūn ey gönül
- 5 Meslek-i Āl-i 'Abā'yı eyle rehber kendüñe
Şemsi-i Mışrī gibi ol sen de meftūn ey gönül [216]

'İbret-nümā

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 'İbret-āmīzdür cihānda gördigüñ eşyā tamām
Cān göziyle baḳ ki her bir zerrede vardur kemāl

- 2 Hep tecelliyât-ı Hâkdur cümle mevcûd gördigüñ
Naşş olunmuş şafha-i âyîne de ‘ aks-i zılâl
- 3 Eyleyor her ân taḥavvül var mı eşyâda şebât
Zât-ı Muṭlak’dur ḳadîm ü ibtidâsız lâ-yezâl
- 4 Baḳ başîretle bütûn ekvâna mevḥûm u zunûn
Perdeye ‘ aks eylemişdür görinen zıll u ḥayâl
- 5 Zerre den ‘ ibret alır ehl-i başîret şübhesiz
Çeşm-i ma‘ nâ ile eşyâya nazarda yok vebâl
- 6 Enfûs ü âfâḳda rû ’yet olunur âyât-ı Hâḳ
Bâṭını görmek dilersen işte zâhirde mişâl
- 7 Ḳahr u luṭfi bir bilenler zevḳ-i dâ ’im ehlidür
Ḥavf u ḡamdan oldı ḥâlî yokdur anlarda melâl
- 8 Varlığındur eyleyen Hâḳ’dan seni her dem ba‘îd
Benligi terk eyle ol sen nâ ’il-i bezm-i vişâl
- 9 İrmeyen ḥaḳḳa'l-yakîne ḳaldı zâhirde hemân
‘ İlm-i şürî fâ ’ide virmez gerekdür ‘ ilm-i ḥâl
- 10 Maḥv u müstehlek olur zâhirde şâbit görinen
Vech-i Hâḳ bâḳîdür ancak eyle terk-i ḳîl ü ḳâl

- 11 Şemsi-i Mıṣrî ḥaḳîḳat-bîn olup eyle nazar
Bu merâyâda görinen gâh celâldür gâh cemâl

366

Mine'n-Neşâyih

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Zâhiren hem bâṭinen mes'ûd olam dirseñ eger
Ḥüsn-i ahlâḳ ile mevşûf olmağa sa'y eyle gel
- 2 Hep cehâletdür sa'âdetden kişiyi men'iden
İlmi taḥşîl eyleyüp kıl anuñ ile sen'amel
- 3 *Leyse li'l-insâni illâ mâ-se'â* diyor Ḥudâ
Rûz u şeb çalış şaḳın kim olma baṭṭâl-ı kihel
- 4 İlm-i zâhir 'ilm-i baṭın sa'ye ma'tûf ḥâşılı
Vâşıl olmaz maḳşada sa'y kılmayan itme cedel
- 5 *Ve'l-lezîne câhedü finâ* diyen Qur'ân'a baḳ
Böyledür emr-i İlähî bunda şekke yok maḥal

366 [216]

3 "İnsan için çalışmasından başka bir şey yoktur." 53/Necm: 39.

5 "Bizim uğrumuzda) "mücadele edenler" 26/Akebut: 69.

- 6 Bâtil u ' âtılı itmez hiç tarikatlar kabûl
İtmeyen seyr ü sülûka ittibâ' bulmaz emel
- 7 Hâşılı Şemsi-i Mısrî maddeten ma' nen çalış
Müşkilâtuñ çünkü çalışmağla olur faşl u hâll

367

Dîgeri [217]

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 İmâmü'l-Enbiyâ' fermân buyurmuşdur hadîşinde
Cinâna girmez illâ ki raḥîm dâhil olur maḳbûl
- 2 Emirü'l-Mü'minîn Ḥayder buyurdu nuḡ-ı pâkinde
Güzel aḥlâklı kâfir cennete girmekligi me'mûl
- 3 Ḥudâ ḥıfz eylesün aḥlâksızuñ imânı meşkükdur
Sîü'l-hulḳ olsa bir müslim girermiş düzaḥa maḥzûl
- 4 Şalâtdur men' iden taḥḳîḳ kişiyi faḥş-ı münkerden
Eger tezkiye itmezse olur nefsi anuñ mes'ûl
- 5 Amân ey Şemsi-i Mısrî amân şâhib-şiyem ol sen
Sa'îsiz olmuyor bir şey' egerçi olsa da mecbûl

577

Pend-āmiz**Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün**

- 1 İdenler küfri ṭāgūta olurlar mü 'min-i kāmīl
Olanlar tābi' -i Qur'an olur emri ile 'āmil
- 2 'Adil ihsān ider fermān ḥulāṣa ḥüsn-i aḥlākdan
Faḥṣ-i münker olup menhī müdām fi' linde ol 'ādil
- 3 O gün ki fā'ide virmez 'ıyāl u māl u evlāduñ
Faḫaṭ ḳalb-i selīm iseñ olursuñ cennete dāḫil
- 4 'Ubūdet rütbesin bulmaḳ gerekdür sālīke zīrā
Ḥalāṣ yoḳdur 'ibādetden ola ḫattā yaḳīn ḫāṣıl
- 5 İzāfātı iden isḳāṭ irermiş sırr-ı tevḫīde
Bu sırdur Şemsi-i Mıṣrī dinilmez söyleyen cāhil

Meslek-i Ḥiṣ**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Ben Cüneydī Sühreverdi Şeyḫ-i Ekber meslegin
İttiḫāz-ı rehber itdüm kendime bisyār sāl

- 2 Şāzelī vü Gülşenī oldum Rufā'ī Celvetī
Kādirīyem Ḥalvetīyem feyz-i Sa' dī'dür bu ḥāl
- 3 Rāh-ı Düsūķī Ebā'l-Şīrāc'uñ oldum sālīkī
Cümlesinden ḥamdü-li'llāh bulmuşum feyz ü kemāl
- 4 Çerḥ idüp 'aşķ ile kıldım ben semā' buldum şafā
Şems-i Tebrīz'den olunca bende-i Mollā Celāl
- 5 Sırr-ı Bektāş-ı Velī'dür bende zāhir görinen
Göñlümi taldurdı ḥubb-ı Şāh ile Evlād u Āl
- 6 Eyledim kesb-i leṭāfet sī'a-i Naķşīyye'den
Zıkr-i aḥfāya devāmla gitdi benden ķıl ü ķāl
- 7 Pīr-i Yaḥyā'nun füyüzātı cihāna neşr olup
İşbu şüret ki görünür oldı çün ma'nāya dāl
- 8 Şāh-rāh-ı Ehl-i Beyt-i Muştafā'dur cümlesi
Luṭf-ı Ḥayder'le olurlar dāḥil-i bezm-i vişāl
- 9 Cāmi'-i cümle ṭarīķat Pīr-i vālā-şānımız
Şemsi-i Mışrī'ye geldi luṭf-ile andan cemāl [218]

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Varlığı terk eyleyenler buldılar Hakk'a vuşul
Sende benlik var iken hiç bulmıyor maşlup huşul
- 2 Mürşid-i kâmil gerekdür bildire hakk'a'l-yaşin
Şeyhine eyle deşâlet sözini kıl sen kabul
- 3 Tezkiye kıl nefsuñi kalbünde olsun taşfiye
Rûhuñi taşliye eyle olasuñ maşbul kul
- 4 Dil ile ta' rif ü tavşif eylemek mümkün degil
Sırr-ı tevşidi bilenler söylemez illâ cehul
- 5 Her dü-âlemde bulur feyz ü necât u maşşudın
Kim ki eyler Ehl-i Beyt'ün hânşâhına duşul
- 6 Hakk'a şurbiyyet dilerseñ hilm ile it ittişâf
Hüsn-i ahlâşdan 'ibâretdür Hudâ 'ya toşrı yol
- 7 Ta' n-ı a' dâya taşammul eyle şabr it Şems-i dîn
Hâşret-i Mışrî buyurdu kıl tevâzu' ol şamul

Der-Haqq-ı Dil

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Nokta-i tevḥīd-i Ḥaḳdur ' arş-ı Raḥmân'dur gönül
Mazhar-ı Zât-ı İlähî sırr-ı Yezdân'dur gönül
- 2 Ol tecellî-gâh-ı Mevlâ maşdar-ı cümle şu 'ün
' Âlem-i enfüsde ḥâkim Ḥaḳq'a bürhândur gönül
- 3 Dört kitâbuñ sırrı olmuş bâ-i bismi'llâhda cem'
Nuḳ ider senden ḥaḳîḳat mağz-ı Ḳur'an'dur gönül
- 4 *Men 'araf* sırrını bildünse olur ḥal müşkilât
Küntü kenzen remzine vâḳıf u ' irfândur gönül
- 5 Diḳḳat it zinhar-be-zinhâr kırma gönülñ kimsenüñ
Beyt-i Ḥaḳdur ḳalb-i mü'min şun' -ı Sübhân'dur gönül
- 6 Ḥacc-ı ekber ister iseñ al gönül bî-keslerüñ
Münkesir ḳalbi tavâf it vaḥdete kândur gönül
- 7 Ka' be bünyâd-ı Ḥalîl'dür dil nazâr-gâh-ı Celîl
Maṭla' -ı şems-i tecellî-gâh-ı cânândur gönül

- 8 Münkəsir qalblerde pinhānım diyor Zāt-ı Şamed
Kenz-i mahfī mahzenidür çünki virāndur gönül
- 9 Sırr-ı mübhemdür haqīkat keşf olunmaz qāl ile
Semme vechu 'llāh 'a mazhar ' ayn-ı insāndur gönül
- 10 Būy-ı Yūsuf geldi cān-ı Ya' qūb'a açdı gözün
Mazhar-ı eltāf-ı Mevlā beytü'l-aḫzān' dur gönül
- 11 Vādī-i Eymen muqaddes Tūr-ı Sīnā mazharı
Rā'ı vü mer'ı vü mir'at Haq'la yeksāndur gönül
- 12 Nefḥa-i Rūḥu'l-Ḳudūs'dendür ḥayāt-ı cāvidān
Rūḥ-ı Haq'dan nefḥ olunmuş cisme sultāndur gönül
- 13 Bāb-ı Haq'dur Şemsi-i Mıṣrı der-i Āl-i ' Abā
Tā ezelden cān u dilden anda mihmāndur gönül [219]

372

Mine'n-Neşāyih

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Muqayyed Haqq'a tapmaqdan şaḫın muṭlaq Hudā 'yı bul
Güzel aḥlāk ile mevşūf olup şoñra hüdāyı bul

582

- 2 Cehennem sū'-i ahlāk'dur hemān tehzībe sa' y eyle
Güzel ahlāk ki cennetdür girüp anda şafâyı bul
- 3 Bütün mahlûka şefkatle nazār kıl mâye hep birdür
Raḥīm ol, Raḥmet-i Ḥaqq'ı Kerim-i zī'l-ı aṭâyı bul
- 4 Alup dersi 'araf'dan mekteb-i 'irfāna dāhil ol
Bilüp nefsüni şugrādan Cenāb-ı Kibriyā'yı bul
- 5 Göñüldür beyt-i Raḥmānī yine kendüñde bul Ḥaqq'ı
İrişdür faqrün itmāma tecellī-i ğināyı bul
- 6 Cenāb-ı Pīr-i Mısrī'nün yolundan olma zinhār dūr
Bu yolda şıdık-ile sa' y it sır-ı Āl-i 'Abā'yı bul
- 7 O dergāhdan bulup feyzi tevellā ehli ol dā'im
Dilerseñ 'ilm-i külliyi 'alīmden sır-ı bā'yı bul
- 8 Bütün āfākı cāmi' dūr nazār kıl enfüse Şemsi
Tezāhür eyleyen Ḥaqq'dur maḳām-ı muntehāyı bul

Sırr-ı Tevellâ vü Teberrâ

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Gerçi dervîşim faķirim bende-i Āl-i Rasūl
Çāker-i evlād-ı Hāyder ibn-i Zehrā-i Betūl
- 2 Hāķķ'a ķurbet isteyenler intisāb itmek gerek
Ehl-i Beyt'ün sāyesinde Hāķķ'a mūmkindür vuşūl
- 3 Buġz-ı Āl-i Muşţafā'yı itdi ħamlinden ibā
Āsmān ile zemīn ancaķ beşer itdi ķabūl
- 4 Bilmeyen aşl-ı tevellāyla teberrā n'oldıġun
Ma' nevī ādem degildür oldı ol zālīm cehūl
- 5 Bir vücūddur Ħamse-i Āl-i ' Abā bī-rayb ü şek
Ķul te'ālev āyetinde āşikārdur baķ nuķūl
- 6 Dergeh-i Āl-i ' Abā'dur şübhesiz dergāh-ı Hāķ
Hāķ rızāsın isteyen ol ķapudan itsün duĥūl
- 7 Şemsi-i Mışrī muĥibb-i Hānedān-ı Aĥmed'im
Va' d-i Hāķ vardur tevellā ehline olmam melūl

Tahmīs-i Nuṭṭ-ı Hāzret-i Pīr, *Ḳaddesa'llāhu sırrahu'l-‘azīz*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 'Āşık-ı dildār olana vaşl-ı yār eksik degil
Cān fedā-yı 'aşk idende feyz-i bār eksik degil [220]
Şādıka her demde luṭf-ı Kird-gār eksik degil
Āşinā-yı 'aşk olandan āh u zār eksik degil
Keşti-i baḥre dem-ā-dem rūzigār eksik degil
- 2 Söylenilmez yār ile mābeynde cārīdür bu rāz
Noḳta-i tevḥīdi bilmekdür murād itme dırāz
Varlığın maḥv eyleyen aḳrān içinde oldı fāz
Ol Cemāl-i Muṭlaḳ'ıñ 'aşkıında artdıkca niyāz
Ol ḳadar nāz artırur bir gül-‘ izār eksik değil
- 3 Gördiği cümle şu'unāt-ı İlāhī şādıkuñ
Ḥubb-ı Ḥaḳ ḳalmışdur ancaḳ ḳalbde 'aşḳa yanıkuñ
Ehl-i teslīm mazḥar-ı luṭfi olurlar Ḥālīkuñ
Yeri cennet baḳdıđı dīdār olursa 'āşıkuñ
Vechi nūrundan anuñ yaḳmađa nār eksik deęil
- 4 Nefsine 'ārif olursa ol zamān Ḥaḳ bilinür
Dosta bir cān virir iseñ birine biñ virilür
Varlığı terk eyle dosta yoḳluḳ ile irilür
Bu nişānı 'āşıkuñ rāḫat olur ğam dirilür
Ḥayret ender ḫayreti leyl ü nehār eksik değil

- 5 Varlıguñ zenb-i ‘azîmdür didi çün Faḥrül-enām
Ehl-i tecrîd olur iseñ saña ḥāsıldur merām
Şemsi-i Mıṣrî saña bu yolda Mıṣrî’dür imām
Şem‘-i ‘aşka Mıṣriyâ yandur özüñ yoğ ol müdām
‘Āşıkā her yoqluğuñ üstünde var eksik degil

375

Tahmîs-i Nutḡ-ı Ḥazret-i Hüdâyi, *Ḳuddise sirruhül-‘ālî*

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Ḥaḳîḳat noḡtadır ancaḡ anı tekşîr ider cāhil
Görirler zerreden şemsi ḥaḳîḳat ehlidür kāmîl
Bilenler *küntü kenz* remzin olurlar ‘ārif ü fāzîl
Muḥîṭ-i baḥr-i tevḥîdi bilüp ‘ummān-ı bî-sāḥîl
Vücūduñ ḳaṭresin maḥv it eger olduñsa ehl-i dil
- 2 Uyan ḥāb-ı tegāfülden bu seyrāna şaḳın ḳanma
Görinen zıll-ı mevḥūmdur ḥaḳîḳatdür diye şanma
Vücūd virme bütün eşyâ helāk olur ḳalur Mevlâ
Şeb-i firḳatdeki keşret ḥayāl-i zılldür aldanma
Serābı ḳo sarāya baḳ sarāy-ıxı sırra ol dāḥîl [221]

- 3 Cihād it nefis ile dā'im bu meydāna girüp rezm it
Ṭarīḳ-i Ehl-i Beyt oldı şırāṭ-ı müstaḳīm cezm it
Tevellānuñ teberrānuñ bilüp de sırrını ḥazm it
Mecāza bakma ey sālīk ḥaḳīḳī maṭlaba 'azm it
Ki zīrā zıll-i zā'ilde iḳāmet eylemez 'āḳil
- 4 Sivāyı terk idüp zinhār Ḥudā 'dan ğayrıyı añma
'Arafremzine vāḳıf ol cehālet nārına yanma
Cemāl-i Muṭlaḳ'ı añla sivā rengine boyanma
Anuñ naḳḳāşını gör sen hemān zeynine aldanma
Güneş tābında çün şebnem bilürsüñ kim olur zā'il
- 5 Rumūz-ı *semme vechu'llāh* bilendür şāḥib-i ḳurbet
İdenler ḥalveti keşret içinde buldılar vaḥdet
Görinür Şemsi-i Mışrī bu şūretde yine sīret
Hüdāyī vaḥdete bak kim saña māni' degil keşret
Olur mı āftāba hiç vücūdı zerrenüñ ḥā'il

Bursa Meb'ûş-ı Sâbıkı Müşâhîrden Tâhir Beg'ün Fî 25 Eylül Sene 1330
Târîhinde Faķire Gõnderdigi Nuţķuñ Taķmîsidür

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Gâh celâle gâh cemâle baķ merâyâdur gõñül
Gâh cem' den gâh farķdan şöyle güyâdur gõñül
Gâh cemâl-i muţlaķa hayrân u şeydâdur gõñül
Gâh raķîķ-i neşve-i tevķide meclâdur gõñül
Gâh şafâ-yı zevķ-i vaķdetle mücellâdur gõñül
- 2 Ķalb-i ' ârif oldı vâsi' kâ 'inâtdan ser-te-ser
Ķalb-i mü 'min beyt-i Ķaķdur eyle ' ibretle nazar
Mazhar-ı Tûr-ı tecellî Eymen'idür ol güher
Âsmân-ı feyz-i ' irfânda dem-â-dem seyr ider
Len terânî mazharı mestâne Mûsâ'dur gõñül
- 3 Dil naķar-gâh-ı Ķudâ 'dur bilmediler gâfilîn
Fehm ider mi rûtbe-i ' ulyâsını hiķ sâfilîn
Vâşıl-ı ķurb-ı ferâ 'iz bildi bilmez nâfilîn
Çoķ mıdur söylese bāng-i *lâ uķibbü'l-âfilîn*
Mazhar-ı feyz-i Muķammed nûr-ı Mevlâ'dur gõñül [222]

- 4 alib ilīm-i vūcūdda bir ulu sulāndur
Dīde-i ayretle gr kim menba' -1 ' irfāndur
aılı idrāki mūkil an' at-1 Yezdān'dur
Semme vechu 'llāh' a madar Ka' be-i Ramān'dur
Ber urur nūr-1 İlāhī ' ar-1 a' lādur gnūl
- 5 Eyleme hi kimsenūn albini alā mūnkesir
' Āleme feyz-i İlāhī andan olur mūnteir
Olmasun bāy u gedānu gnli senden mūnzecir
Sırrınu idrāki anca kef ü zeve munaır
Bu sebebden all olunmaz bir mu' ammādur gnūl
- 6 idmet eyle al gnūl dā'im olasu dil-nevāz
a tecellī-gāhıdur ol ger aıat ger mecāz
emsi-i Mırī egeri eylese de sen dırāz
Mūnkeif olmaz rusūm erbābına Tāhir bu rāz
Neve-yāb-1 ave-i nūr-1 tecellādur gnūl

‘Urefā-yı ‘Uşşākiyye’den ve Muḥibbān-ı Ḥazret-i Mıṣrī’den Ḥüseyn
Vaşşāf Beg’üñ Nuṭḫınuñ Taḥmīsidür

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Kendini bilmek için sen mürşid-i dānāya gel
Varuñı it Ḥaḫḫ’a teslīm dergeh-i vālāya gel
Kābe kavseyñ’den geçüp de sırr-ı ev ednā’ya gel
Ey Ḥüseyn-i bī-nevā kâlden geçüp ma‘nāya gel
Gir ḥarım-i zevḫ-i cānāna hemān Mevlā’ya gel
- 2 Mā-sivādan geçmege cān u gönülden it şitāb
Ehl-i ‘irfān ḫapusunda ḫidmet it ol feyz-yāb
‘Aşḫ-ı cānān ile olsun cigerüñ laḫt-ı kebāb
Ḳayd-ı şüretten eger geçmez iseñ ḫālūñ ḫarāb
Pek yazıḫdur ḫālūñe ez-cān u dil Leylā’ya gel
- 3 Dest-i mürşidden şarāb-ı vaḫdeti gel eyle nūş
Yād-ı cānān ile mest ol ‘aşḫ ile eyle ḫurūş
İtme ifşā sırr-ı tevḫīdi ṭuyunca ol ḫamūş
Olma maḡrūr-ı fenā ey ‘āşıḫ-ı bī-çāre ḫoş
Dergeh-i pür-raḫmet-i Mevlā’daki yaḡmaya gel [223]

- 4 Mest olur nūş eyleyen bir cāmını meyhānemūñ
Sokr-i dā'im ile meskūrdur ien peymānemūñ
Kıymeti taqdīr olunmaz luř olan dūrdānemūñ
Merħamet řefkat kerem ibzāl iden cānānemūñ
Hān-ı haşında olan lezzet-fezā ni' māya gel
- 5 Himmet olmak ister iseñ řıdķ-ile gel hidmet it
Şemsi-i Mıřrī muqaddem taħliye-i sīret it
Eyle iskāt-ı izāfāt soñra Hāķķ'a vuşlat it
Elde fırsat var iken sa'y eyle maħv-ı şuret it
' Ālem-i hestideki varlığla Hāķ ma' nāya gel

Mine'n-Neřāyih

Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn

- 1 Fā' il-i Muřlak Hūdā 'dur hikmetin itme su 'āl
Zevķ ü miħnet bu cihānda oldu rü 'yāya miřāl
- 2 Kimi zevķ-i ma' nevīye řaldı kimi řūrīye
Bir daķīķa gibidür gemekde olan māh u sāl
- 3 Ma' nevī zevķi dadanlar zāhire meyl eylemez
Zevķ-i řūrī oldu ātī řaldı fikretde hayāl

- 4 Togru bir yol ister iseñ ol muhibb-i Hānedān
Ehl-i Beyt-i Muştafa'ya ittibā' it imtişāl
- 5 Olma mağrūr bu fenāda cāha māla nefsüñe
Zulme rāzī olmaz Allāh eyler elbet pāy-māl
- 6 Bir harīķ itdi zuhūr çarşūda Allāh def' ide
İşte mağv oldu bir anda bunca māl ile menāl
- 7 Şemsi-i Mışrī Hudā 'ya it tevekkül bul şafā
Ol muķārin ehl-i hāle bulasuñ feyz ü kemāl

379

Hāķezā

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Fā'ide yoķdur saña ħalkdan ümidün eyle kaç'
Zāt-ı Haķ'dan ħayrıyı ħalbden çıkar da sālīm ol
- 2 Haķķ'ı bilmeklik dilerseñ evvelā bil nefsüñi
Vāķıf-ı sırr-ı ħaķāyık *küntü kenzi'* ālim ol
- 3 Hüsn-i aħlāķdur şerī'atla tarīķat ħāyesi
Ĥalka *nāfi'* ħayrū nās ü dāfi' -i mezālīm ol

- 4 Mazhar-ı esrār-ı tevḥīd ile Yā Rab bendeñi
Nā`il-i feyz-i İlāhī muḥsin-i kemālim ol
- 5 Şemsi-i Mıṣrī kuluñdur it cemālūñ mazharı
`Afv ü şafḥa eyle lāyık ğāfir-i vebālim ol [224]

380

Na`t-ı Nebevī

Fā` ilātün Fā` ilātün Fā` ilātün Fā` ilün

- 1 Oldı *ḥablu'llāh* bilā-şek āl u evlād-ı Rasūl
Urvetü'l-vüṣṣā da anlar pek yapış itme nükül
- 2 *Men `araf* remzine `ārif olmak isterseñ eger
Dergeh-i Āl-i `Abā'dan olma münfekk bende ol
- 3 Yetmiş üç fırka olup bu ümmet oldı şāḥşāḥ
Ehl-i Beyt-i Muştafa'nuñ meslegidür toĝrı yol
- 4 Başka yol yokdur şırāt-ı müstaḳımdür Muştafa
İttibā` itsün Rasūl'e isteyen Ḥaḳḳ'a vuşul
- 5 İlticā it bāb-ı vālā-yı Rasūl'e dā`imā
İster iseñ dü-cihānda maḥlabuñ bulsun ḥuşul

- 6 Enbiyâ' vü mürselîn andan şefâ' at isteyor
Çünkü maḥbûbdur Hudâ 'ya her ricâsıdur ḳabûl
- 7 Var iken Āl-i 'Abâ-veş saña bir melce' penâh
Şemsi-i Mıṣrî sa' âdet irişür olma melûl

381

Mine'n-Neşâyih

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Geç geçenden ibn-i vaḳt ol ḥâle baḳ da 'ibret al
Baḳma istiḳbâle mâzî geçdi ḥâkim şimdi ḥâl
- 2 Hep şu 'unât-ı İlâhî şeş cihetden rû-nümâ
Cümle eşyâda tecelliyâtı gör de seyre ḫal
- 3 Evvel ü Āḫir Hudâdur Zâhir u Bâḫın da O
Aç gözün 'ibretle baḳ eşyâya itme ḳıl u ḳâl
- 4 Bir varaḳdan oldı irşâd şâḫib-i iz'ân olan
Zerreden şemsi görürler ehl-i 'irfân ehl-i ḥâl
- 5 Mürşid-i kâminden alsa himmet ü feyzi ḳişi
Ma'rifetden şemme a' mâl-i keşire oldı dâll

- 6 Cezbe-i Raḥmān irişse luṭf-ı Ḥaḳ bir dem saña
İns ü cinn a‘ mālî olmaz aña yek zerre menāl
- 7 Hādî-i Muṭlaḳ Ḥudâ ’dur Ḥaḳ’dan istimdād gerek
Bulamaz bî-cezbe feyzi çalırsu sa mäh u sāl
- 8 Sa‘ y ü ğayret eylese biñ yıl ‘ ibâdet kılsa da
Ḥaḳ tecellî itmez ise bulamaz aşlâ kemāl
- 9 Şemsi-i Mışrî irer elbette bir gün feyż-i Ḥaḳ
Ehl-i Beyt’üñ sâyesinde çekmezem aşlâ melāl

382

Mine't-Taşavvuf

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 ‘ Ālem-i nāsûta geldüñ Ḥâlîḳ u Ğaffâr’ı bil
Nefsüne ‘ ârif olup gel Şâni‘ u Settâr’ı bil
- 2 Cümle edyândañ mükemmel şer‘ -i pākîdür anuñ
Ḥazret-i Ḥaḳḳ’un Ḥabîbi Aḥmed-i Muḥtâr’ı bil [225]
- 3 Bâb-ı ‘ ilm-i Muştafâ’dur kâlî‘ -i Ḥayber ‘ Alî
Mażhar-ı *min nûri vâḥid* Ḥayder-i Kerrâr’ı bil

- 4 Rāh-ı ehlü'llāha sālİK ol mücāhid nefis ile
Men 'araf'den oğu dersi andaki esrārı bil
- 5 Eynemā küntüm buyurdu Ėazret-i Ėur'an'da ĖaĖ
Semme vechu'llāh'ı aıla Seb'a-i Eṭvār'ı bil
- 6 Vech-i MuṭlaĖ āşikārdur ağ başıret gözüni
Şemsi zātiden tecelliyyatı gör envārı bil
- 7 Nefsüni bildünse küntü kenz'i aınlarsın o dem
Sen de maḥfidür ḥaĖıĖat cān içinde yārı bil
- 8 'Ārifān āyātı gördi enfüs ü āfāĖda
ZevĖ-i cennetle 'azāb-ı nārı bil gül-zārı bil
- 9 Devre-i 'arşıyyeden ferşıyyeden mağşad nedür
Mürşid-i kāmile ḥidmet eyleyüp edvārı bil
- 10 Eyleyüp seyr-i sülūkı geĖ şırātdan cennete
ĖaĖĖ'a işāl eyleyen Ėāyet dağığ esfārı bil
- 11 Cennet-i 'irfāna dāḥil olmağa sa'y it hemān
Şemsi-i Mışrī saña mer'ı olan dīdārı bil

Na‘t-ı Şerīf

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Eḥad’dan vāḥidiyyete tecellīsi olup mā’il
Bu meşhūrdur maḥabbetden Muḥammed oldığı ḥāşıl
- 2 Yaratdı kā’inātı Ḥaḳ bu nūrdan oldı mevcudāt
Cemī‘ ‘ālemlere raḥmet ‘ināyet zātīdür ṭā’īl
- 3 Muḥammed Aḥmed ü Maḥmūd muşaffā Muştafā’dur ol
İdüp kendisine maḥbūb aña Ḳur’ān’ını nāzil
- 4 Kelāmı vaḥy-i Ḥaḳdur hep ḥaḳāyık *min ledūn*’dendür
Cevāmi‘ u’l-kelim nuṭḳı ki āfāḳ enfūsi şāmil
- 5 Aña Allāh dimem cins-i beşerde bī-mişāldür O
Muḥammed mazḥar-ı külldür bu söze olmuşam ḳā’il
- 6 Odur hep ‘illet-i ḡā’iyye-i icād u meşhūddān
Anuñ feyzi olup sārī ‘avālimde odur ‘āmil
- 7 Meded ey raḥmet-i Raḥmān meded ey melce’-i ‘ālem
Bana ol dest-gīr maḥşer gününde olmayam ḥāzil

- 8 O gün ki enbiyā *nefsī* diye feryād iderlerken
Diyorsuñ *ümmeṭi* Yā Rabb olalar ‘afvuña nā’ il
- 9 Ayağũ tozına yüzün sürüp ‘arş müftehir oldu
Ne mümkindür seni tavşif ne vech-ile olur kâbil
- 10 O münkirler dilerlerdi ola teblîgũne mâni‘
Olur mı hâşâ li’ llâh kim murâdu’ llâh’a hiç hâ’ il
- 11 Rızâsın buldılar Hâkḳ’un saña îmân idenler hep
Münâfıklar olup iki cihânda bâṭıl u sâfil
- 12 Muḥammed Şemsi-i Mıṣrî tefeyyüz itmek istersen
Der-i Âl-i ‘Abâ’ya düş daḥîl ol kapudan dâḥîl [226]

Taḥmîs

Dâru'l-Fünûn Müderrislerinden Muḥammed ‘Ali ‘Aynî Beg’üñ Söyledigi
Na‘t-ı Şerîfün Taḥmîsidür.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 Der-i iḥsân-ı cânânda ezelden olmuşum sâ’ il
Anuñ elṭâf u eṣfâkı ‘umûm maḥlûkadur şâmil
Ne mümkin vaşfını itmek anuñ olmaz ebed kâbil
Ḥayâlim yâre ṭoğrı dâ’imâ pervânedür mâ’ il
Ne devletdür olursam ni‘met-i dîdâre ber-vâşıl

- 2 Maḥabbet ile cānāna saña luḫfi revā olsun
Yolunda cānuñı vir ki delīl ü reh-nümā olsun
Dilerseñ şāfi‘ uñ zāt-ı Ḥabīb-i Kibriyā olsun
O *māzāga’l-başar* sultānına rūḫum fedā olsun
Bu ḫikmet-ḫāne-i ĩcādda zirā O’dur ‘āmil
- 3 O pāk-i ḫıynet olmuşdur kemālātı ‘ināyātuñ
Ḥaḫīḫat mihr-i raḫşānı bidāyātuñ nihāyātuñ
Odur sertāc-ı faḫrı cümleten ehl-i kemālātuñ
O *subhāne’l-lezī esrā* ile mükrem olan zātuñ
Olur feyzi ḫulub-ı muḫlişine dem-be-dem nāzil
- 4 Odur meb‘ūs cemī‘-i kā’ināta Ḥaḫ Te‘ālī’den
Dıraḫşāndur kemāl-i feyzi mer’ı oldı bālādan
Anuñ bir zerresidür şems-i tabān feyż-i ma‘nādan
Fürüzāndur cemāl-i bā-kemāl-i evc-i a‘lādan
Degildür pertevi ol nūr-ı maḫzuñ bir zamān zā’il
- 5 Şeb-i mi‘rācda bi’l-cümle tecelliyyāta irmişdür
Muḫaddes ḫalb-i pāki sırr-ı *ev-ednā* yle ḫolmuşdur
Gidince Aḫmed’uñ mīmi eḫad sırrını bulmuşdur
O ḫürşidüñ meger *ḫālū belā* bezminde olmuşdur
Bütün ervāḫ-ı ‘ālem zümre-i ‘uşşāḫına dāḫil

384 [226]

2 “Göz şaşmadı...” 53/Necm: 17.

3 “...gece yürüten Allah’ın şānı yücedir.” 17/İsrā: 1.

5 “...Evet (Rabbimizsin) demişlerdi.” 7/A’rāf: 172.

- 6 Sivānuñ nārına zinhār dil-i pür-zārını yakma
Şebāt it ‘ahdüñe her ne görirsen şu gibi aqma
Başiretle nazār eyle derūnuñ ğayriye taqma
Uyandır çeşm-i cānı bir yana ğafletle hiç baqma
Bu cāmid gördiğün şeyler nice esrārıdur hāmıl
- 7 Gel ey Şemsi-i Mışrī bāb-ı maqşūda duhūl eyle
Taleb-kār-ı ‘ināyet ol aña hasr-ı huşūl eyle
Bütün āmālūñi ma‘rūz-ı dergāh-ı Rasūl eyle
Amān ey Faḥr-i ‘ālem ‘Aynī’yi luḫfen kabūl eyle
Sa‘ādetdür seni sevmek anuñ ‘indinde ve'l-ḫāşıl [227]

Tahmīs

Ḥulefā-i ‘Uşşākiyye’den Muḫterem Ḥüseyn Vaşşāf Beg’ün Söylediği
Na‘t-ı Şerīf’ün Tahmīsıdır.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Şefā‘at menbağı oldur ‘umūm-ı şefqati şāmil
Nebıyyü’r-rahme’dür luḫfı bütün maḫlūqadur bāzil
Anuñ eşfākı mebzūldür cemī‘an kā’ināt nā’il
Veliyyü’n-ni‘met-i a‘zam kemāl-i raḫm ile ḫāşıl
Anuñ-çün dā’imā olmağdayım iḫsānımı sâ’il

- 2 Muḳaddes Zātıdur ancak bilen ḫaḳḳıyle Allāh'ı
Bütün mücrimlerün oldur melāz u istinād-gāhı
Cemī^ˆ-i enbiyā vü mürselīnün ol ūehen-ūāhı
Anun her ḫāline ˆāūıḳı[ya]m va'llāhi bi'llāhi
Muḫammed ma^ˆ kes-i dīdar-ı Ḫaḳdur olmadım ḡāfil
- 3 Ne ḫōūdur Mīr ˆAynī'nün ūu mıūrā^ˆ ı mīūilsizdür
İder taūdīḳ gören munūaf diyor buña cedelsizdür
Bu ḳavle eylemek ta^ˆ rīz ḫaḳīḳatda maḫalsizdür
Cenāb-ı ˆAynī'nün bir nuḫḳı vardır ki bedelsizdür
Bu ḫikmet-ḫāne-i īcādda ḫaḳḳā ki odur ˆāmil
- 4 Sivānün ḫubbuna dil-beūe meūūr olmasun ḡōnlüm
Mezāḳından olup ḫasta vü rencūr olmasun ḡōnlüm
İçüp ḡaflet ūerābından da meūūr olmasun ḡōnlüm
Nigāh-ı re'fetinden dūr u mehcūr olmasun ḡōnlüm
Cānımın cān-ı ḳalbimdūr dil ü cānım buña ḳā'il
- 5 O ḳudsiyyet-penāhı cān ile sevmek de meūebdür
Anun āline sevmeklik ḫaḫādan ˆārī mezḫebdür
Aña vü āline buḡuz iden ma^ˆ nīde ˆaḳrebdür
Anı sevmese bir ādem muḫaḳḳaḳ dūūmen-i Rabdür
Sevenler maḫzar-ı tevḫīḳ-i Ḫaḳdur oldılar kāmīl

2 ˆāūıḳı[ya]m: ˆāūıḳam, M.

- 6 Cemî' -i ' âlemîne zâtı rahmet-bağş olup geldi
Tevellâ ehline feyz ü hidâyet-bağş olup geldi
Bütün mahlûkuna Hakk' uñ sa' âdet-bağş olup geldi
Vücûd-ı aqdesi dünyâya zînet-bağş olup geldi
Bunı böyle bilenler oldılar esrârına vâşıl
- 7 Cenâb-ı Fağr-i ' âlem ' aşıkâ ' arz-ı cemâl eyler
Anı bir lahzada ehl-i edeb şâhib-ğışâl eyler
Kulı Şemsi-i Mışrî'yi sezâ-vâr-ı kemâl eyler
' Abîd-i şâdıķı Vaşşâf'ı ümmîd-i vişâl eyler
Günâhı çok büyük ammâ ümîde olmuyor hâ' il [228]

ĤARFÜ'L-MÎM

386

İstimdâd ez-Rabbü'l-' İbâd, 'Azze ve celle

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Geldim kapuña yâ İlâh ' işyâna ĝufrân isterim
Âl-i ' Abâ'nuñ haķķi-çün küfrâna iğsân isterim
- 2 Ĥuluk-ı ' azîm şâhibi peyğamber-i âğirzamân
Andan şefâ' at zenbime luğf-ı firâvân isterim

- 3 Sırr-ı Hudā 'nuñ maḥremi 'ilm-i Resūl'ũñ vārişi
Bāb-ı 'Alī'de beklerim 'ilm ile 'irfān isterim
- 4 Seyr-i sūlūkumda bana Pīrim Niyāzī reh-nümā
Feyz ü himemle dā'imā luḫfını her ān isterim
- 5 Bāb-ı ricālu'llāhda ben Şemsī niyāz itmekdeyim
Elbette maḥrūm olmazam derdime dermān isterim

387

İstirḫām ez-Rabbū'l-Enām

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

- 1 İlahī 'abd-i 'āciz bir gedāyım
Ve-lākin bende-i Āl-i 'Abā'yım
Muḫibb-i Ḥānedān-ı Muştafā'yım
Daḫīl-i Şāh 'Alīyye'l Murtażā'yım
- 2 Bağışla ḫuluñı Faḫrū'n-nisā'ya
Ḥāsen ile Ḥüseyn-i Kerbelā'ya
Cenāb-ı ādem-i Āl-i 'Abā'ya
Meded Allāh ḫaleb-kār-ı 'aḫāyım

3 Be-ḥaḳḳı Bāḳır u Ca' fer imāmın
Daḥi Mūsā ' Alī Rızā hümamın
Taḳī ile Naḳī nūru'z-ḫalāmın
Tevellā ehliyim ehl-i velāyım

4 İmām-ı ' Askerī'nün ḥürmeti-çün
Cenāb-ı Mehdī'nün ' izzeti için
Ḥabīb-i Ekrem'ün fıtratı için
Hidāyet eyle muḥtāc-ı hüdāyım

5 Ḳuluñ Şemsi-i Mıṣrı'ye ḳıl imdād
İder saña dem-ā-dem āh u feryād
Beni bildir baña eyle gel irşād
İlāhī ' abd-i ' āciz bir gedāyım

388

Niyāz ez-Ḥudā -yı bī-Enbāz

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

1 İlāhım Vāḥid-i Rabbim Mu' inim
Penāh u dest-gīr nūru'l-mübīnim
Saña itdüm tevekkül ü ittikāl
Senün luḫfuñdan her demde emīnim

2 apuñdan ayra [sen hi] itme mutac
Senuñ babuñdadur d'im mekinim
Bütün kuvvet bütün ' izzet senuñdur
apuñda ' abd-i ' aciz-i kemanim [229]

3 Şefi' eyle baña l-i ' Ab'y
Tevellda teberrda metinim
uluñ Şemsi-i Mışri'ye meded ıl
Cemi' malk iinde kem-terinim

389

Niyz ü İstiram ez-aliku'l-uddusu's-Selm *Celle Őnh ve 'azame
sultnh*

Mef' iln Mef' iln Fe' uln

1 Benim sensuñ d-'lem iltic-ghm
Gerek zhir gerek btn penhm
Hemn sensuñ efendim pdiŐhm
Hidyet eyleyp ' afv it gnhm
Kerem luf u ' inyet ıl ilh'm

388 [228]

2 ayra [sen hi] itme: ayra itme, M.

389 [229]

1 Vezni problemlidir.

- 2 Günāhım çok şevābım yok Hudāyā
Beni itme iki ʿālemde rüsvā
Be-ḥaḫḫı Ḥazret-i Āl-i ʿ Abā-rā
Muʿīn ü dest-gīrim ol İlāhā
Kerem luṭf u ʿ ināyet ḫıl İlāh'ım
- 3 Ğarībim bī-kesim senden ʿ ināyet
Yine senden olur luṭf u hidāyet
Kime kimden ideyim ben şikāyet
İden sensüñ yine baña kifāyet
Meded luṭf it ʿ ināyet ḫıl İlah'ım
- 4 Ğafūr sensüñ Şekūr sensüñ Kerīm sen
ʿ Azīm sensüñ ʿ Alīm sensüñ Ḥalīm sen
ʿ Azīz sensüñ Muʿ iz sensüñ Ḥakīm sen
Dü-ʿ ālemde beni eyle selīm sen
Amān luṭf u ʿ ināyet ḫıl İlāh'ım
- 5 Benim ʿ ilmim yetür ʿ ayne'l-yaḫīne
Daḫi ʿ aynımı da ḥaḫḫa'l-yaḫīne
Dil-i Şemsi-i Mıṣrī'ye sekīne
İdüp inzāl ola ḫalbī mekīne
Kerem luṭf u ʿ ināyet ḫıl İlah'ım [230]

Na‘t-ı Şerīf-i Nebevī, ‘*Aleyhi ve ālihi efḍalü’ş-şalavāt*, Tahmīs-i
Aḥḳaru'l-Mıṣrī li-Cenāb-ı Hāzret-i Mıṣrī *Ḳuddise sirruh*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 *Raḥmeten lil-‘ālemīn*’dür geldi ol ‘ālī-himem
Zulmet ü cehl ü ḍalāl ref‘ oldu teṣrīfiyle hem
Yüzleri üzre düşüp kesr oldu bi'l-cümle şanem
Tıoğdı ol şadr-ı risālet başdı arş üzre ḳadem
Şaldı ol nūr-ı nübüvvet pertevin fevḳa'l-ümem
- 2 Nūr-ı pāki oldu zāhir nūr-ı Hāḳ’ dan evvelā
İtdi maḥbūb Zāt-ı pākūñ kendine Bārī Hudā
Maḳdemiyle oldu ‘ālemler münevver pūr-ziyā
Çalınup ṭabl-ı beşāret geldi Şāh-ı Enbiyā
Ġulġule ṭoldı cihāna ḳondı ol şāhib-‘alem
- 3 Kā’ ināt oldu müzeyyen buldı her yer zīb ü fer
İtdiler tebrīk ḳudūm-i pākini cinn ü beşer
Yaradıldı anuñ için ‘arş u kürs ü baḫr ü berr
Nūr-ı vechinden alındı encüm ü şems ü ḳamer
Baḫr-i ‘ilminden bilindi ḫikmet-i levḫ ü ḳalem
- 4 Müjdeler itdi melā’ik didiler şad-merḫabā
Merḫabā ehlen ve sehlen yā Ḥabīb-i Kibriyā
Yā Şefī‘ a'l-müznibīn yā Şāhib-i luṭf u ‘aṭā
Merḫabā yā Muşṭafā yā nūr-ı ‘ayn-ı aşfiyā
Merḫaba yā Şāhibe'l-mi‘rāc fi'd-dāci’z-zulem

- 5 Şān-ı pākūne didi *levlāke levlāk* Müste‘ān
Senūñ için halk olundı şübhesiz kevn ü mekān
Bā‘ is-i hilkat vücūduñdur inandım bī-gümān
Gelmeseydūñ ‘āleme sen halk olunmazdı cihān
Dostluğūña yaradıldı ey Nebiyy-i Muḥterem
- 6 Mu‘ cizāt-ı bāhireñ Qur‘ān’ı inzāl eyledi
Zāt-ı pākūñ ile dīni ḥatm u ikmāl eyledi
Luṭfını Zāt-ı İlāhī bize ibzāl eyledi
Biz güneḥ-kār ümmete sen şāhı irsāl eyledi
Ḥamdü-li’llāh saña ümmet eylemiş ol zī-Kerem
- 7 ‘Abd-i ‘āciz pür-günāhdur geldi bāb-ı mün‘ime
Ben daḥīl düşdüm Efendim ḥāk-pāy-i Mükrimem
Şemsi-i Mıṣrī kuluñdur eyle dermān derdime
Yā Rasūle’llāh şefā‘ at kıl Niyāzī mücrime
Şol zamān kim baş açık yalın ayak kan ağlayam [231]

Na‘t-ı Şerîf-i Müseddes

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Sen Hâbîb-i Kibriyâ’suñ Şâhib-i Beytü’l-ħarâm
 Leyle-i İsrâ’da olduñ enbiyâya sen imâm
 Her kim itse iktidâ saña olur hâşıl merâm
 Eylerem leyl ü nehâr ‘ arz-ı selâm u ihtirâm
 Sellimû şallû ‘ alâ Şemsi’ d-đuħâ Bedrü’t-temâm
 Şâfi‘ -i yevmü’l-ķıyâm Faħrû’l-enâm Nûru’z-zalâm
- 2 Yoķ meşîlün yoķ nazîrün ey Nebiyy-i Muħterem
 Sende ħatm olmuş bütün aħlâķ-ı ‘ âlî her şiyem
 Ümmet-i merħûmeye sensün şefî‘ -i zî-kerem
 Ravza-i pāküne her dem ‘ arz-ı ihlâş eylerem
 Sellimû şallû ‘ alâ Şemsi’ d-đuħâ Bedrü’t-temâm
 Şâfi‘ -i yevmü’l-ķıyâm Faħrû’l-enâm Nûru’z-zalâm
- 3 Zât-ı pāküne deħâlet itmeyen Ĥaķ’dan cüdâ
 İntisâb-ı âsitânün ħılmayan bulmaz hüdâ
 İns ü cinn ile melâ’ik saña eyler ilticâ
 Raħmeten li’l-‘ âlemin sensün Kerîm-i zî’l-‘ aķâ
 Sellimû şallû ‘ alâ Şemsi’ d-đuħâ Bedrü’t-temâm
 Şâfi‘ -i yevmü’l-ķıyâm Faħrû’l-enâm Nûru’z-zalâm

- 4 Ravza-i pākũñ meṭāf-ı ḳudsiyāndur ŗübhesiz
Enbiyā vü mürselīne āsitāndur ŗübhesiz
Ḩān-ḳāhuñ mültecā-yı ‘āŗiyāndur ŗübhesiz
Bu ŗalāt her dem bize vird-i zebāndur ŗübhesiz
Sellimũ ŗallũ ‘alā Ŗemsi’l-hüdā Bedrũ’t-temām
Ŗāfi‘-i yevmũ’l-ḳıyām Faḫrũ’l-enām Nũru’z-zalām
- 5 Nũr-ı pākũñ ḫalḳ olundı cümleden aḳdem hemĩn
Sen Nebiyyũ’l-enbiyā iken yoḡ idi mā’ü tĩn
Sen Ŗefĩ‘ü’l-müznibĩnsiñ Raḫmeten li’l-‘ālemĩn
Rũḫ-ı pākũñe ŗalāt eyler bu ‘abd-i kemterĩn
Sellimũ ŗallũ ‘alā Ŗemsi’l-hüdā Bedrũ’t-temām
Ŗāfi‘-i yevmũ’l-ḳıyām Faḫrũ’l-enām Nũru’z-zalām
- 6 Leyle-i Mi‘rāc’da ḳıldı zāt’uñı da‘vet Ḩudā
Zāhir oldı sırr-ı *ḳavseyn* ile remz-i *ev denā*
İkilik gitdi aradan birlik oldı rũ-nümā
Ŗad-hezār olsun revān-ı pākũñe Ḩaḳ’dan ŗenā
Sellimũ ŗallũ ‘alā Ŗemsi’ḁ-ḁuḫā Bedrũ’t-temām
Ŗāfi‘-i yevmũ’l-ḳıyām Faḫrũ’l-enām Nũru’z-zalām [232]
- 7 Saña taḫŗiŗ itdi Mevlā rũ’yet-i didāruñı
Birlige yitdũñ o demde maḫv idüp her varını
İtmedũñ ol ān ferāmũŗ ümmet-i bĩmāruñı
İtme maḫrũm-ı ŗefā‘at Ŗemsi Mıŗrĩ zāruñı
Sellimũ ŗallũ ‘alā Ŗemsi’l-hüdā Nũru’z-zalām
Ŗāfi‘-i yevmũ’l-ḳıyām Faḫrũ’l-enām Bedrũ’t-temām

Ramazāniyye

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Nür-ı Hâk'dandur zuhûruñ maşdaruñ Beytü'l-Harâm
Ümmet-i muhtâra olduñ emr-i Hâk'la sen imâm
- 2 Kâsim-i cennât u nîrân şâfi' -i ins ile cinn
Sâki-î kevser olupsuñ şübhesiz yevmü'l-kıyâm
- 3 Dünye vü 'uqbâda maşşûdın bulur bî-rayb ü şek
Âl ü Evlâd'uña kim ki ittibâ'itse müdâm
- 4 'Âlem-i ervâhda Mevlâ aḥz-i mişâk eyleyüp
Saña dinildi Emirü'l-mü'minîn ol demde nâm
- 5 Nâm-ı pāküñ ism-i Peygamber'le yazdı arşa Hâk
On sekiz biñ 'âlem içre itmişim ikrâr-ı tām
- 6 La' nete lâyıkdur elbet saña kim ki buğz ider
Meşriq-ı envâr-ı Hâk'ı görmeyor ehl-i zalâm
- 7 Nâkişin ü kâsiṭin ü mâriḳin ehl-i fesâd
Oldılar bâğî vü 'âşî olmadılar emre râm

- 8 Gāh Cemel gāh Nehrevān'da ibtilā itdi zuhūr
Vaḳ' a-i Şıffīn'de bāğīler ḳurupdur dürlü dām
- 9 İtdiler iğvā nihāyet İbn-i Mülcem hā'ının
Ḳıldı bu ḳatl-i şeni' a ictisār İbnü'l-ḫarām
- 10 Nāḳa-i Şālih'i zebḫ iden şaḳīden eşḳıyā
Ḳātilūñ oldıgımı buyurdı çün Faḫrū'l-enām
- 11 Şerbet-i cām-ı şehādet içdigüñ dem yā velī
On sekiz idi o günde hem daḫi şehr-i şıyām
- 12 Gūş idince Āl-i Süfyān şehr-āyīn eyleyüp
İftihārından yitişdi Ḳadr'e gūyā ehl-i Şām
- 13 Mü'minīn ölmez ebed ḫaydur o Ḫayder dā'imā
Līk çeşm-i ehl-i zāhirden nihāndur ol hümām
- 14 Nūş iden cām-ı şehādet kendidür ğassāli de
Gördiler cemmāl kendi zātı alında licām
- 15 Sırr-ı Ḫaḳ'dur sırr-ı Aḫmed sırr-ı Ḫayder'dür bu ḫāl
Ehl-i ḫaḳ vāḳıfdur ancaḳ añlamaz ḫavāş u'ām
- 16 Yā Emīre'l-mü'minīn ḫaddim degil medḫ ü şenā
Luṫfuñı itmek niyāzdur bendeñe ḫaşıl merām

- 17 Mādiḥuñ Ḥaḫdur senüñ vaşşāfuñ ise Muştafa
Ben kimim ki söyleyem vaşfuñda zerrece kelām
- 18 Rāh-ı Mışri' den irişdüm ḥamdü-li'llāh bābuña
Şemsiye ancak budur söz şad-şalāt [ü] şad-selām [233]

393

Taḥdīs-i Ni' met

8 Heceli

- 1 Ḥaḫḫ'a ' abd-ı ahḫarım
Ümmet-i Peygamberim
Bende-i Şāh Ḥayder'im
Gerçi derviş efḫarım
- 2 Mezhebim Ḥaḫ mezhebi
Āl-i Muḫammed meşrebi
İtmem ğayriden maḫlabı
Āl-i ' Alī'ye çākerim
- 3 Dilimdedür zıkr-i Ḥudā
Ḳalbinde Ḥubb-ı Muştafa
Melce' baña Āl-i ' Abā
Bāb-ı ' Alī'de kemterim

392 [232]

18 şad-şalāt [ü] şad-selām: şad-şalāt [ü] şad-selām, M.

1 Vezni problemlı.

2 Birinci mısranın vezni problemlı.

4 Luṭf-ı Ḥudā baña mu‘īn
Şāfi‘ İmāmü'l-mürselīn
Zāhīr Zehrā Ḥāsen Ḥüseyn
Feyz-i ‘Ali’ye mazḥarım

5 Şemsü’d-dīn-i Mıṣrī saña
Pīrinden olur dā’imā
Kerem luṭuf feyz u ‘aṭā
Bu himmete şükr eylerem

394

Merşiye-i İmām

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Māh-ı mātem geldi ben de āh u efgān eylerem
Fikr idüp şāh-ı şehīdi çeşmi giryān eylerem
- 2 ‘Aḳl u fikrim tār-mār olur düşünsem vaḳ‘ ayı
Āteş-i ḥasretle maḥzūn ḳalbi suzān eylerem
- 3 Eylemem aşlā taḳıyye āşikārdur meslegim
Dā’imā izhār-ı ḥubb-ı Şāh-ı Merdān eylerem
- 4 Kim teşāḥub eyler ise Āl-i Sufyān’ı o dem
Gidiyor elden irādem aña ‘ışyān eylerem

- 5 Sūre-i Cinn'de okı k̄asıṭīn'den kim murād
İşte bak Rūḥu'l-Beyān'ı saña ityān eylerem
- 6 Bendeyim Āl-i 'Abā'ya tā ezelden bendeyim
Defter-i a' mālīme ben anı 'unvān eylerem
- 7 Şemsi-i Mıṣrī tevellā oldu erkān-ı ṭarīḳ
Ḥubb-ı Āl'i anuñ için dilde mihmān eylerem

395

Nevrūziyye

Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn

- 1 Yā Velīyye'l-evliyā yā Şāh-ı Merdān Murtaẓā
Oldı Beytu'llāh şadef sen dürr-i yektā-yı Ḥarem
- 2 Kimseye olmuş degildür bir dahā olmaz naşīb
'Āleme beytūñ içinde eyledūñ vaz' -ı ḳadem
- 3 Rūz-ı nevrūz idi ol gün burc-ı ḥamle geçdi şems
Ol zamān itdūñ tevellüd ey 'Alī 'ālī-himem
- 4 Zāhiri itdūñ ḫilāfet taḥtına ol gün culūs
Bir güne olmuş muşādif ey Veliyy-i muḥterem [234]

- 5 Mü'minîn şādān olur münkirse maḥzūn münkesir
Şādıķın ile münāfıķ fark olur ḥubbuñla hem
- 6 Nūruñuz birdür Cenāb-ı Faḥr-i 'ālem'le senūñ
Başka medḥa ihtiyāc yok sızsūñiz şāḥib-kerem
- 7 Medḥuñi Ḳur'ān'da itmişdür kirāren Kibriyā
Vaşfuñı biñ biñ ḥadışle eyledi Faḥrū'l-ümem
- 8 Ḥubbuñ imān buğzuñ ise oldı küfr ü mel'anet
Ḳāsim-i cennāt u nīrān olmuşuñ şāḥib-'ālem
- 9 Şemsi-i Mışrī ḳuluñdur luḥfuñı eyler niyāz
Bāb-ı vālāña daḥıldür feyz ü himmet isterem

Niyāz-nāme

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Secde-gāh-ı mü'minîn beyt-i Ḥudā 'ya yüz sürem
Mevķıf-i Ḥacc u Minā Merve Şafā'ya yüz sürem
- 2 İt naşib yā Rab der-i Āl-i 'Abā'nuñ ḥākine
Dergeh-i vālā-yı Şāh-ı enbiyāya yüz sürem

- 3 Kıl muqadder bendeñi Şehr-i Necef'de müstekin
Ravza-i pāk-i 'Alīyyi'l-Murtaza'ya yüz sürem
- 4 Nür-1 çeşm-i Muştafa Faħrü'n-nisā'nuñ ħabrine
Merħad-i pāk-i Ħasen ħulķu'r-rīza'ya yüz sürem
- 5 Eyle yā Rabbi müşerref Kerbelā'da ravzası
Sıbt-1 Peyġamber Ħüseyn-i Kerbelā'ya yüz sürem
- 6 Şehr-i Yeşrib'de İmām-1 Muħterem Zeyne'l-'ibād
Bāķır ü Ca'fer İmām-1 Mühtedā'ya yüz sürem
- 7 Cennet-ābād dinilen Baġdād'da Mūsā meŐhedin
Őehr-i Tūs'da Őāħ 'Alī Musā Rīza'ya yüz sürem
- 8 Sāmire'de medfūn olan Őāħ Taķi'nūñ ħākine
Hem Naķi vü 'Askeri nūru'l-hüdāya yüz sürem
- 9 Mehdi-i Őāħib-zamānuñ 'aşrını müdrük olup
Ħāk-pāy-i devlet-i Őāħib-livāya yüz sürem
- 10 Yā İlāhi ķıl muvaffaķ Şemsi-i Mışri'yi sen
Emn ü imān ile bezm-i Kibriyā'ya yüz sürem

Tahdīs-i Ni‘met**Müseddes****Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün**

- 1 Vāhid-i Muṭlaḳ Ḥudā ’dur Rabb ü Yezdān’ım benim
 Faḥr-i ‘ālem Şāh-ı Merdān nūr-i ‘irfānım benim
 Şāfi‘ım Faḥrū’n-nisā Sıbṭeyn-i zī-şānım benim
 Āl ü Evlād-ı Muḥammed rūḥ u reyḥānım benim
 Ḥaḳ Muḥammed’le ‘Alī’dür dīn ü ĩmānım benim
 Ḥamse-i Āl-i ‘Abā’nuñ ḥubbı ‘unvānım benim [235]
- 2 Ben muḥıbb-i Ehl-i Beyt’ım cismime cānım ‘Alī
 Her dü-‘ālemde penāhım Şāh-ı Merdānım ‘Alī
 Cismimüñ rūḥ-ı revānı cān-ı cānānım ‘Alī
 Zāhiri vü ma‘nevī her derde dermānım ‘Alī
 Ḥaḳ Muḥammed’le ‘Alī’dür dīn ü ĩmānum benim
 Ḥamse-i Āl-i ‘Abā’nuñ ḥubbı ‘unvānım benim
- 3 Sen Veliyyü’l-mü ’minĩnsüñ mü ’min inkār eylemez
 Nācīler ü ḥāricīler gerçi ikrār eylemez
 Görmedi a‘mā olanlar seyr-i gül-zār eylemez
 ‘Ārif ü dānā olanlar keşf-i esrār eylemez
 Ḥaḳ Muḥammed’le ‘Alī’dür dilde ĩmānım benim
 Ḥamse-i Āl-i ‘Abā’nuñ ḥubbı ‘unvānım benim

* Üç beyti on sekiz sene evvel söylenmişdi, evrāk-ı perişān arasında bulunmağla ikmāl idildi. (Müellif)

4 Vāriş-i 'ilm-i Rasūl'suñ mihr-i maḥbūb-ı Hudā
Menba'-ı cūd u semāḥat ma'den-i luḫf u aḫā
Bī-kes ü bī-çāreyim ey Şāfi'-i rūz-ı cezā
El-meded luḫf u kerem kııl yā 'Aliyye'l-Murtażā
Ḥaḫ Muḫammed'le 'Alī'dür dīn ü imānım benim
Ḥamse-i Āl-i 'Abā'nuñ ḫubbı 'unvānım benim

5 Mazḫar-ı esmā-i küllī Ḥaḫ-nümāsuñ yā 'Alī
Nūr-ı vāḫid yek-vücūd-ı Muştafā'suñ yā 'Alī
Hem-ser-i Fahrū'n-nisā Şīr-i Hudā 'suñ yā 'Alī
Ḥaḫ-nümāsuñ Muştafā'suñ Murtażā'suñ yā 'Alī
Ḥaḫ Muḫammed'le 'Alī'dür dīn ü imānum benim
Ḥamse-i Āl-i 'Abā'nuñ ḫubbı 'unvānım benim

6 Bende-i Āl-i 'Abā'yım tā ezelden Şems-i dīn
Pīr-i Mışrī'den lehül-ḫamd olmuşum ben kām-bīn
Ḳalmadı şekk ü gümānım ḫāşıl olmuşdur yaḫīn
Ḥaḫ Muḫammed'le 'Alī'dür baña imān ile dīn
Ḥaḫ Muḫammed'le 'Alī'dür dīnım imānım benim
Ḥamse-i Āl-i 'Abā'nuñ ḫubbı 'unvānım benim

398

Medḫ-i Ḥazret-i Pīr

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Ḥazret-i Mışrī Niyāzī oldı ğavs-ı 'ārifān
Ḳıl aña sen intisāb tā bulasuñ dāreynde kām

- 2 Gir ʔarĩkine anuñ bu gñn dilerseñ feyz-i Hãk
Hep aña bende olup girdi yola hãşş ile ʕãm [236]
- 3 Hãk anı itmiş tecelliyyât-ı esmâ mazharı
Cümle ʕâlem halkı oldu şübhesiz emrine rãm
- 4 Kim sülük itse yolına şıdķ-ile ol kimseyi
Maʕ nevî sulţân ider ol sâlikî yevmül-kıyâm
- 5 Şemsiyâ olmaķ dilerseñ feyz-yâb u kãm-bîn
Meslek-i Mışrı'de şâbit ol hemân şubh ile şâm

399

Niyâz-ı Dervişâne

Mefâʕ ilün Mefâʕ ilün Mefâʕ ilün Mefâʕ ilün

- 1 Benim kaçdım seni ancak ziyâret eylemeklikdür
Gelüp hãkine yüz sürmek naşib oldu baña Pîrim
- 2 Benim seyr-i sülükümde meded-res ol Hudâ hãķķı
Garîbim bî-kesim senden olur luţf u ʕaţâ Pîrim
- 3 N'olur Şemsi-i nâçizüñ kuşuruñ ʕafv ider iseñ
Ki zîrâ luţf u ihsâna bu bendeñdür sezâ Pîrim

- 4 Gider mi pāyine yüzler sürenler hāşa kim maḥrūm
Gelen ğamla gider mesrūr olur ğamdan rehā Pīrim
- 5 Der-i iḥsānuña gelmiş ḥaḳīr-i derd-mend Şemsi
Yetişsün himmetün feyzün meded senden aña Pīrim

400

Taḥmīs-i Nuṭḳ-ı Ḥāzret-i Pīr, *Ḳuddise sirruhü'l münir*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Tāc-ı *keremnā* ile eşyādan elbet ekremim
‘Ārif-i esrār-ı eşyā oldığım-çün epsemim
Rūḥ-ı ‘ālemdür vücūdum sırr-ı Ḥaḳ’la yek-demim
Ol menem kim vāḳıf-ı esrār-ı ‘ilm-i ādemim
Kāşif-i genc-i ḥaḳīḳat hem ḥayāt-ı ‘ālemim
- 2 Cümle mevcūdāta kılmışdur beni Mevlā emīn
Nūr-ı Ḥaḳ’dandur zuhūrum vāḳıf-ı sırr-ı yaḳīn
Ben muḥīṭ-i cümle ekvān olmuşum bī-rayb ü mīn
Bende maḥfī oldı ğaybü'l-ğaybuñ esrārı hemīn
Bendedür sırr-ı emānet aña kenz-i mübhemim

400 [236]

1 “(Andolsun ki biz insanoğlunu) şerefli kıldık.” 17/İsrā: 70.

- 3 Cām-ı vahdet şerbetinden bir kadeh nūş itmişim
Her taşarruf Hakk'un olduğunu bî-şekk bilmişim
Semme vechu 'llāh rumūzun hāmdü-li'llāh tuymuşum
Ben cemāl-i Hakk'ı cümle şeyde zāhir görmüşüm
Bu merāyāya anuñ-çün bağıdığımca hurremim [237]
- 4 'Ālem-i lāhūtdan ervāh devr-ile gelmişdurur
Nefh-i rūh-ı Hakk ile ādem kemāl bulmuşdurur
Hem vücūd-ı Hakk ile cümle cihān tolmüşdurur
Her sözüm miftāh-ı fazl-ı *küntü kenz* olmuşdurur
Hem-dem-i 'İsī ile her bir nefesde mahremim
- 5 *Men 'araf* sırrını bildirmek ne mümkün zāhide
Cümle eşyā vahdetūñ sırrına oldu şāhide
Kalb-i 'uşşāka dem-ā-dem sırr-ı Hakk'dur vāride
Cümle mevcūdātı virdim ben vücūd-ı vāhide
Zāt u esmā vü şifātuñ ile hālā yek-demim
- 6 'Arş-ı 'izzetdür kılūbü'l-mü'minīn 'ibret-nümā
Kā'inātı oldu cāmi' mazhar-ı sırr-ı Hudā
Kıl nazar 'ibretle ey dil eyleme çün ü çerā
Yerde gökde her ne ki var bağıludur başı baña
Āşikāre vü nihāna ben tılısm-ı a'zamım

- 7 Himmet-i MıŖrî'yle Ŗemsî sırra āgāh olmuŖum
Āsumān-ı ma' rifetde bende bir māh olmuŖum
Ĥamdü-li'llāh maḥrem-i sırr-ı ma' a'llāh olmuŖum
Ben o MıŖrî'yim vücūdum MıŖrına Ŗāh olmuŖum
ĤādiŖim gerçi velî ma' nîde sırr-ı aḡdemim

401

Taḥmîs-i Nutḡ-ı Ĥazret-i Pîr, *Ḳuddise sirruh*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Vech-i Muḡlaḡ sırrına her demde ḡayrān olurum
Mazhar-ı esmā'-ı Ĥaḡḡ'ım sırr-ı Raḡmān olurum
Gāh müfred gāh mürekkeb ḡatre 'ummān olurum
'Ādetim budur ezelden günde biñ Ŗān olurum
Dirilüp gāh cem' olup gāhî periŖān olurum
- 2 Gāh 'anāŖır gāh mevālîde gelmiŖdür benim
Cāmi'-i envā'-ı eŖyā bir mu' ammā ma' denim
'Āḡıbet nāsütde oldı ādemiyyet meskenim
Bu cihānuñ ḡalkına bir bir yolum uḡrar benim
Cem' idüp bunca ḡumaŖı bir bedestān olurum

- 3 Feyz-i Aḳdes'den gelüp itdüm muḳaddesde ḳarār
‘Arş-ı kürsden geldi eflāke vücūdum āşikār
‘Unşuriyyāta gelince geçdi nice rūzigār
Gāh sehāb u gāh maṭar gāhī ṭolıyım gāh ḳar
Gāh nebāt gāhī ḫayvān gāhī insān olurım [238]
- 4 Rūḫ-ı Hāḳ geldi vücūdum ḫānesine şaň ‘arūs
Çār-‘unşurdan mürekkeb taḫtına itdi cülūs
İḳtizā-yı maẓhariyyet oldı her ḫāle me’nūs
Gāh Naşārā gāh Yahūdī gāhī Tersā gāh Mecūs
Gāhī Şī‘ a gāhī hem Sünnī Müselmān olurım
- 5 Her bir esmānuñ tecellisine ben de maẓharım
Gāh celāle gāh cemāle tābi‘ olup giderim
Maẓhar-ı esmā’-i küllī olmaḳ elbet isterim
Gāh ‘ābid gāh zāhid gāhī fışḳa düşerim
Gāhī ‘ārif gāhī ma‘rūf gāhī ‘irfān olurım
- 6 Cām-ı vaḫdetden şarāb-ı şırfı kim itdiyse nūş
Oldılar ḫayrān u sekrān vālih ü sākıt ḫamūş
Her zūhurātı kemāliyle görirler çünki ḫūş
Gāh olur baḳır ḳalay gāhī olur altun gümüş
Gāh olur ‘ālemde her ma‘denlere kān olurım

401 [237]

3 nice: yüz biñ

- 7 Şūretā ʿāciz görünür ibn-i ādem bünyede
ʿAql ü fikr-ile bütün maḥlūka ġālib yine de
Āteş-i ʿaşk-ı maḥabbet cūş ider gāh sīnede
Gāh olur benden ḥaḳīr hīç kimse olmaz dünyede
Gāhi ḳāfdan ḳāfa ḥükm iden Süleymān olurum
- 8 Kim ider terk-i izāfāt aña aġyār yār olur
Varlığı terk eyleyince aña yoḳlar var olur
Çeşm-i ʿibretle baḳınca gördiği dīdār olur
Naʿl ile tırnaḳ arasında yerim gāh tār olur
Gāhi ʿarş-ı kürsīden giñ ʿālī meydān olurum
- 9 *Kenz-i maḥfī*'den zuhūra getirüp ol zī-kerem
Devr idüp de eylerem bu ʿāleme vaż-ı ḳadem
Gāh tefrīd gāh terkībdür vücūdı aña hem
Gāh olur mevcūd maʿdūm gāh vücūd-ile ʿadem
Gāh tecelliyle ʿayān ü gāh pinhān olurum
- 10 ʿAşḳ ile gelmiş cihāna ḫālib-i cānāneyim
Ben cemāl-i dosta ḫayrān ʿaşḳ ile mestāneyim
Gāh ʿāşīḳ gāh maʿşūḳ bende bilmem yā neyim
Gāh olur bu ḫırmān-i ʿālemde ben bir dāneyim
Gāh ḳamuyı cāmiʿ olmuş ulu ḫırmān olurum

- 11 Gāh mescīd gāh tekye gāh ‘ imāret gāh ribāṭ
Gāhi ḥalkla ünsiyet gāhī de itm̄em iḥtilāṭ
Mā-sivāyı terk idüp de Ḥaḳḳ’a itdüm irtibāṭ
Gāh dünyā gāh ‘ uḳbā gāh maḥşer gāh şırāṭ
Gāhi berzah gāh cennet gāhi nīrān olurum [239]
- 12 Gāh cāhil gāh ‘ ārif gāh vāḳıf gāh ‘ alīm
Gāhi pür-ḥiddet olurum gāh ‘ halīm ü gāh selīm
Gāh şūfī gāh rind gāhī ḫarīf gāhī ḥakīm
Gāh mālīk gāh āteş gāh zaḳḳūm gāh cahīm
Gāh ḥūrī gāhi ḡilmān gāhi rızvān olurum
- 13 Gāh pür-neş’e olurum gāh eyler ḡam hücūm
Gāhi luṭf-ı Ḥaḳ irer ḳalbden gider cümle hümūm
Gāh şihāb olup şeyāṭīni eylerdim rücūm
Gāh zerre gāh güneş gāhī ḳamer gāhī nücūm
Gāhi arz u gāh semā gāh ‘ arş-ı Raḥmān olurum
- 14 Ba‘zı def‘a ‘ ālem-i ‘ ulvīde seyrān eylerem
Gāh ‘ anāsır ‘ āleminde süfliyetle gezerim
Gāh muṭlaḳ gāh muḳayyed dürlü ḫāle düşerim
Bunca şūretler libāsın gāh bir bir geyerim
Gāh şoyunup cümlesinden şöyle ‘ uryān olurum

- 15 Gerçi bu ʿālemde saña Şemsi-i Mıṣrî dinür
Bende-i Āl-i ʿAbā dinmek ile şöhretlenür
İmtiyāzım böyledür hālim bunuñla bilinür
Şimdi keşretde olan adım Niyāzî söylenür
ʿĀlem-i vaḥdet içinde sırr-ı Yezdān olurum

402

Tahmīs-i Nutḡ-ı Ḥazret-i Pīr, *Ḳuddise sirruhu'l-münīr*

Mef ʿülü Mefā ʿilü Mefā ʿilü Fe ʿülün

- 1 Hırmen görünür gözüme bir dāneye baḡsam
Timşāl-i maḡabbet görünür pervāneye baḡsam
Hep yār görünür çeşmime bīgāneye baḡsam
Cānane görünür baña cānā neye baḡsam
Kāşāne görünür heme vīrāneye baḡsam
- 2 Ḥubb-ı ezeli neş ʿesine mālīk ü maḡrem
Her kim ki olur keşf idemez sırrını bir dem
Görmez gözi aḡyārı olur yār ile hem-dem
Mest olup ayaḡum nere başdığımı bilmem
Her bār ol iki gözleri mestāneye baḡsam

402 [239]

1 İkinci mısranın vezni problemlı.

- 3 Efsâne-i vâ' izle gönül olmadı hâ' iz
Almam kulağa sözlerini olsa da Cāhız
Cānānuñ olup ismini evşāfını hāfız
Maḥbūb sevişinden beni men' eyleme vâ' iz
İşitmez olur kulağım efsāneye bakşam [240]
- 4 At varlığı ' aşk āteşine tırma hemān yak
Māhiyyet-i eşyāya başiret ile bir bak
Ol dem görünür çeşmüne nevvāre-i muṭlak
Cümle bu cihān ol şānemüñ vechidür el-ḥak
Ger mescid ü ger deyre [vü]yā püṭhāneye bakşam
- 5 Āl-i Nebevī bendesidür Şemsi-i kemter
Mısrī'nün olup himmetine luṭfına maḥzar
İḥsān idicek saña Ḥudā feyzini rehber
Her zerre Niyāzī heme ḥurşid-i münevver
Her katre hemīn lücce-i deryā neye bakşam

403

Şenā vü Medḥ-i Ḥāzret-i Monlā-yı Rūm, *Ḳuddise sirruh*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Şāh-ı şāhān-ı cihāndur Ḥāzret-i Monlā-yı Rūm
' Āşıkā dāru'l-emāndur Ḥāzret-i Monlā-yı Rūm

402 [240]

4 deyre yā püṭhāneye: deyre [vü]yā püṭhāneye, M.

- 2 ‘Ārif-i esrār-ı eşyā vākıf-ı ‘ilm-i ledün
Mürşid-i müsterşidāndur Hāzret-i Monlā-yı Rūm
- 3 Cāmi‘-i esmā’-i küllīye velāyet şāhıdur
Melce’-i dermendegāndur Hāzret-i Monlā-yı Rūm
- 4 Mağz-ı Qur’ān’dur dinildi Meşnevī’ye kııl nazār
Pīşvā-yı ‘ārifāndur Hāzret-i Monlā-yı Rūm
- 5 Tālib-i ‘irfān olanlar sālīk olsun bu yola
Reh-nümā-yı ‘āşīkāndur Hāzret-i Monlā-yı Rūm
- 6 İktibās-ı feyz-i ma‘nā itdi Şemsü'd-dīn'den
Çünkü bedr-i kāmīlāndur Hāzret-i Monlā-yı Rūm
- 7 Ka‘be-i āmāl-i ümmīddür muḳaddes meşhedi
Bil meṭāf-ı ḳudsiyāndur Hāzret-i Monlā-yı Rūm
- 8 Nesl-i Şiddīḳ u ‘Alī’dür ol şeh-i vālā-neseb
Muḳtedā-yı sālīkāndur Hāzret-i Monlā-yı Rūm
- 9 Şemsi-i Mışrī mükerrer oldı mazḫar luṭfuña
Cümleye feyzüñ revāndur Hāzret-i Monlā-yı Rūm

Mine't-Taşavvuf**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Diğkat it esmā ' -i Hüsna şabr-ile bulmuş hitām
Nūra olur munğalib şabr ile her gūnā zālām
- 2 Şābirīn ile berāberdür Hudā -yı lem-yezel
İtdi fermān şabr-ile biz kullara Rabbū'l-enām
- 3 Enbiyā vü evliyā şabr u tağammül itdiler
Şabr-ile irmiş murāda Ehl-i Beyt Āl-i Kirām
- 4 Mağşada vāşıl olur şābir olanlar dā 'imā
Şabr-ile oldı muvaffağ her umūrda bi't-tamām
- 5 Didiler şabruñ soñı elbet selāmet kıl şabır
Şemsi-i Mışrī tağammül eyle şabra ihtimām [241]

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Şanma benden zāhir oldı nuğk-ı Mışrī'dür sözüm
Şüretīler añlamazlar zevk-i ma' nādur sözüm

- 2 Sözdeki sırr u hikemden āşinā olan bilür
Bağ ḥaḳīḳat ‘ arz idüpdür şanma lafzīdür sözüm
- 3 Zāhid-i ‘ ucb ü riyā aşḫābı inkār eyledi
Çünkü añlara ṭabī‘ī bil ki ef‘īdür sözüm
- 4 Almışım ‘ ilm-i ledünden ḥamdü-li’llāh ben sebaḳ
Ol sebebden bilme benden çünkü vaḥyīdür sözüm
- 5 Her kelāmda bir merātib vardur eyā sālikān
Bunı farḳ it gāh farḳī kāh cem‘īdür sözüm
- 6 Ehl ü erbāb-ı ḥaḳīḳat añlayup ḥālden bilür
Çün ülü'l-ebşār olan bildigi vehbīdür sözüm
- 7 ‘ Aşḳ sevdā-yı İlāhī şöyle kesbī olmadı
Fıtratımda şābit olmuş işte ḥaḳīdür sözüm
- 8 Her maḳāmuñ sırrını tefhīm için itdi zuhūr
‘ Arz-ı kālā-yı süḥan zann itme nuşḫīdür sözüm
- 9 Oldı bu Pīrim Niyāzī himmet ile āşikār
Tā ezelden oldığım mecbül ‘ aşḳīdür sözüm
- 10 Himmet-i Sulṭān-ı Mışrī oldı erzān ‘ ācize
Bu ṭulū‘āt ol Cenāb’uñ bil ki luṭḫīdür sözüm

- 11 Şemsi bî-kes 'âcize elţâf-ı kudsîyyesidür
Bu lisân benden degildür nuţk-ı Şahfî'dür sözüm

406

Mine'n-Nesâyiğ

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Geldigim günden beri bu dehre ğamla hem-demim
Bizlere mirâş-ı cedddür sırrına ben a'lemim
- 2 Bilürem *lâ yüs'eli* kimden şikâyet ideyim
Yok şabırdan başka çâre anuñ için epsemim
- 3 Enbiyâ vü evliyâyadur belânuñ şiddeti
Çünkü *fi'l-emşel* güvâhdur işte ben de hurremim
- 4 Neyleyim oldum muqayyed sicn-i nâsûta düşüp
Devrimi ikmâl için gelmiş cihâna iremim
- 5 Gerçi şüretde baña Şemsi-i Mışrî didiler
Ma' nide sırr-ı İlâhî ile hâlâ yek-demim

Mine't-Taşavvuf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 *Bâ*-i bismi'llâh'da oldu müctemi' cümle 'ulûm
Nokta iken itdiler tekşîr anı ehl-i rusûm
- 2 'Arz idüp arz u semâya kıldılar andan ibâ
Hâmil-i sırr-ı emânet oldu insân da zâlûm [242]
- 3 Cümle eşyâ Hâkık'ı zâkirdür lisân-ı hâl ile
Diñle zîkr eyler derûnı tekyede mażhar kudûm
- 4 Kâlbe başş eyler şifâ zîkr-i İlâhî şübhesiz
Def' olur zîkr ile benden cümle ekdâr u hümûm
- 5 Mażhar-ı sırr-ı tecellî olmak isterseñ eger
İtme fâş esrârı zinhâr olagör dâ'im ketûm
- 6 Fazl-ı Hâkık'a lâyıķ olduķda iderler zemm seni
'Âdet olmuşdur hasûdân fâzıla eyler hücûm
- 7 Şemsi-i Mışrî Cenâb-ı Ehl-i Beyt'e ilticâ
Eyle kim bâb-ı 'Alî'den keşf olur her bir gumûm

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Hüdā 'nun luṭfına nā'ıl olınca bī-naẓīr oldum
Bilince nefsimi Hāḳ'dan derūnice ḥabīr oldum
- 2 Elimden geldiği miḳdār ta'āvün eyledim ḥalḳa
Tutup üftāde-gānuñ destini cidden zāhīr oldum
- 3 Egerçi Hāḳ için oldum mu'ın ü dest-gīr ammā
İdilen iyliğe karşı niçün bilmem ḥaḳīr oldum
- 4 Dimek herkes neye mazhar ise izhār ider ḥālin
Görüp bu ḥāli 'ibret-bīn olup ḳalb-i münīr oldum
- 5 İsā'et kendüye 'ā'id sen iylikde müdāvım ol
Leḥü'l-ḥamd nā'ıl-i feyz-i Hüdā ni' me'n-naşīr oldum
- 6 Dilimde ḥasbīya'llāhdur baña kāfī olur Allāh
Tevekkül eyledim Hāḳḳ'a gedā iken emīr oldum
- 7 Daḥīl-i dergeh-i Āl-i 'Abā'yım ben bi-ḥamdi'llāh
O bāba Şemsi-i Mışrī bulup ni' met esīr oldum

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Men^ç olındı gerçi âyîñ ile erkânım benim
Ma^ç nevidür zıkr ü fikrüm şimdi devrânım benim
- 2 Cehr ü ahfâ hep müsâvî^ç ind-i Hâķ' da şübhe yok
ç Ālem-i sırr-ı hafıyyât oldı Yezdân'ım benim
- 3 Mebde^ç-i sırr-ı me^ç âdi ħalka bildirmek idi
Maķşadım seyr-i sülûkdan ħalka bürhânım benim
- 4 Var idüp kendi şıfâtı üzre Ĥâlik Ādem'i
İtdi mir^çât Zât'uña insânı Raĥmân'ım benim
- 5 Sözlerim^ç ilm-i ledündür fehm ider ehl-i kemâl
Söyleyen ancak dilimden Mışrî sulţânım benim
- 6 Hâķ'dan ilhâm oldıĥın añlar kıra^ç'at eyleyen
Tâlib-i irşâda kâfî oldı divânım benim
- 7 Feyz-i Ahmed sırr-ı Ĥayder irdi Mışrî'den Şemsi
Bâ^ç iş-i feyz ü fütûĥum nûr-ı^ç irfânım benim [243]

Mine't-Tasavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Vech-i Muṭlaḳ sırrına her demde nigrān olmuşum
Mazhar-ı esmā'-i Ḥaḳḳ'um sırr-ı Raḥmān olmuşum
- 2 *Men 'arafremzini bildim añlamışım Rabbimi*
Küntü kenzen sırrını fehm-ile ḥayrān olmuşum
- 3 *Şemme vechu 'llāh'ı gördüm hep teveccüh Ḥaḳḳ'adur*
Dīde-i 'ibretle vālih şun'-ı Yezdān olmuşum
- 4 Mebde'-i sırrı me'ādı gösterir erkānımız
Sālik-i ehl-i ḥaḳīḳat bend-i pīrān olmuşum
- 5 Ḥaḳḳ'ı bilmekdür cihāna gelmeden maḳşad murād
Cān içinde bulmuşum cānānı 'irfān olmuşum
- 6 Sırr-ı Ḥaḳ ādemdedür baḳ 'ayn-ı 'ibretle baña
Ehl-i zāhir lafzı aldı maḡz-ı Ḳur'ān olmuşum
- 7 Şemsi-i Mışrī melāz u melce'imdür Muştafā
Dergeh-i Āl-i 'Abā'da ben de mihmān olmuşum

Mine'n-Neşāyih**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 Sū'-i ahlāk oldu dūzah hüs-n-i ahlākdur na'im
İsteyen girsin açıkdur bāb-ı cennetle cahīm
- 2 Hüs-n-i ahlākdur netice zevk-i cennetden murād
Sū'-i ahlāk oldu vicdāna 'azāb derd-i elīm
- 3 Hīç bir 'ālemde bulunmaz fā'ide bir kimseden
Kurtulur derd ü elemden şāhib-i kalb-i selīm
- 4 Eshiyāya oldu maşşüş cennet zevki ebed
Dāhil olmaz cennete *illā rahīm illā rahīm*
- 5 Eyle maḥlūkāta şefkat merḥamet luṭf u kerem
Şemsi-i Mışri şefik ol hem selīm ol hem ḥalīm

Ḥayret**Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün
(Fā' ilātün)**

- 1 Kime şekvā ideyim ḥālīmi ḥayrān oldum
Kime ifhām ideyim derdimi biryān oldum

- 2 Duymadı kimse benim eyledigim feryadı
Biñ niyâz eyleyerek nâfile gūyân oldum
- 3 Duyup öğrendikçe beşerüñ zulmini âh
Âdemî-zâd olduğuma biñ kere pişmân oldum [244]
- 4 Fâ'ide virmedi taḥşîl-i 'ulûm ile fûnûn
Bu kemâlim ile ben bâzîçe'-i nâdân oldum
- 5 Kerbelâ vaḳ' asını çünki bilüp öğrendim
Dehşet-i vaḳ' a ile dil-i sūzân oldum
- 6 İrmedi irmeyecek fikr ile 'aqlım ašlâ
Bu tecellî-i muḳadder ile giryân oldum
- 7 Pîr-i vâlâ-güherim Ḥazret-i Mışrî'nüñ ben
Sâyesinde Şems-i dîn şâhib-i 'irfân oldum

413

Ḥasbiḥâl

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Sırrımı fâş itmeyen bir yâr u hem-dem bulmadım
Kendime sır-dâş olan aḥvâle maḥrem bulmadım

412 [243]
3 biñ kere: ben de

- 2 Yetmiş üç fırka olup bu millet-i İslâmiye
Meslek-i Āl-i ‘Abā’dan ğayrı muhkem bulmadım
- 3 Çeşm-i ‘ibretle bakup mâhiyyet-i eşyāya ben
Hep mükemmel sun‘-ı Hâkdur hiç birin kem bulmadım
- 4 Mâzi vü müstaķbele itme nazar hâli gözet
Ān ü ĩnde hep bu demdür başka bir dem bulmadım
- 5 Nār-ı ‘aşk ma‘şûķda evvel soñra ‘âşıkda yanar
Derd-i ‘aşka ‘aşk-ı yârdan ğayrı merhem bulmadım
- 6 *Semme vechu’llāh* rumūzun bilmedi nādān olan
Hâķķ’ı inkār eyleyenden özge sersem bulmadım
- 7 Mazhar-ı esmā’-i küllī ādeme ‘ibretle baķ
Ādem-i ma‘niden a‘lā ism-i a‘zam bulmadım
- 8 Şāh-ı iķlīm-i risāletdür Muħammed Muştafā
Ehl-i Beyt’inden anuñ ‘ālemde ekrem bulmadım
- 9 Müznibine ilticā-gāh dergeh-i ğufrāndur
Şemsi-i Mışrī Hūdā 'dan baña erħam bulmadım

Dġeri

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Kim severse severim aşlā añā 'ār eylemem
Kim ki sevmezse gidüp de anda bir ıar eylemem
- 2 Ger ıabül olsa niyāzım cān fedāya hāzırım
Redd olunsa bende istirhāmı tekrār eylemem
- 3 ıalb-i ahrār ıabr-i esrār oldığından Şübhesiz
Kimseye aşla vü ıat'ā keş-i esrār eylemem
- 4 Yanarım pervāne-veŐ derd-i derūnum söylemem
Nār-ı 'aşkı dilde Őaılar ğayra izhār eylemem
- 5 ıılmazam aşlā tabaşbuş rind ü deryā-meŐrebim
Őemsiyā ađyār u yāra kendimi bār eylemem [245]

Tahmīs-i Ğazel-i Vaşşāf Beg

Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün

- 1 Hem-dem-i ehl-i vefā olmağı ister gönlüm
Rehrev-i bezm-i şafā olmağı iser gönlüm
Lāyık-ı luṭf u 'aṭā olmağı ister gönlüm
Maẓhar-ı feyz-i Hudā olmağı ister gönlüm
Nā'il-i sırr-ı beḳā olmağı ister gönlüm
- 2 Dest-i cānāndan içüp 'aşḳ ile ser-ḥōş olalı
Şevḳ-i vuşlat ile bezminde de pür-cūş olalı
Varlığı terk iderek şöylece bī-hūş olalı
'Ālem-i zevḳi bulup 'aşḳ ile medhūş olalı
Tārik-i cümle sivā olmağı ister gönlüm
- 3 Ṭaleb-i nūr-ı ḥaḳīḳat ile oldum sūzān
Ṭoğdı ol nūr-ı ezel ḳalbimi itdi raḥşān
Himmet-i Pīr ile geldi dile feyz-i Raḥmān
Düşeli ḳalbime sevdā-yı cemāl-i cānān
Rūz u şeb neş'e-fezā olmağı ister gönlüm
- 4 *Küntü kenz* sırrını idrāk ile deryāb olarak
Men 'araf remzini 'irfān ile sīr-āb olarak
Bāğ-ı ḥüsnünde Ḥabībūñ gül-i şād-āb olarak
Dār-ı vaḥdetde kemāliyle feyz-yāb olarak
Bülbül-i nağme-serā olmağı ister gönlüm

- 5 Nâ'îl-i feyz oluyor sâlik-i Hâk hizmet ile
Mürşid-i kâmile teslîm olagör bî'at ile
Cümle mahlûka bakup hep nazâr-ı 'ibret ile
Ol devâ-hâne-i 'irfâna girüp sohbet ile
Şâhib-i cümle devâ olmağı ister gönüm
- 6 Cismimi 'aşkı ile eyledi taḥmîr Rabbim
Hep tevellâyı iderdi baña ta' lîm ebbim
Ḥubb-ı evlâd-ı Nebî'dür ezeliiden dâ'im
Ehl-i Beyt-i Nebevî 'aşkına ma' kes ḳalbim
Bende-i Âl-i 'Abâ olmağı ister gönüm
- 7 Vâkıf olmaḳ diler iseñ bu ḥafî esrâra
Rûz u şeb eyle devâm 'aşḳ-ile sen ezkâra
Mürşide teslîm olup gezme şaḳın âvâre
Zulmet-i cehli mübeddel ḳılaraḳ envâra
Reh-i zulmetde ziyâ olmağı ister gönüm [446]
- 8 Yemm-i vahdetdeki dürdâneye aşdâf oldum
Sâlik-i râh-ı ḥaḳîḳat pey-rev-i eslâf oldum
Râh-ı Mışrî'de Şemsi rehber-i aḥlâḳ oldum
Eşer-i 'aşḳ-ile cânânıma Vaşşâf oldum
Ḥâmid-i luṭf-ı Ḥudâ olmağı ister gönüm

Niyāz vü Ricā

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün
 (Fā' ilātün) (Fa' lün)

- 1 Keremüñden kerem eyle baña ey Rabb-i Kerīm
Eyle luḫfuñla cemālünle tecellī-i 'amīm
- 2 Ğam u ekdār-ı sivādan dilimi pāk eyle
Nefsimi tezkiye kıl taşfiye ḳalbimi selīm
- 3 Meded Allāh meded ey muḫsin-i feyz-i ezeli
Min ledün'den baña iḫsān idüp 'ilmi ta' līm
- 4 'Ācizim 'abd-i siyeh-rüy-ı güneḫ-kārım ben
Rahmetüñ merḫametüñ bābuña oldum teslīm
- 5 Dil-i maḫzūnunu şādān idüp ābād eyle
Bu ḳuluñ Şemsi-i Mışrī'nüñ eyā ferd-i 'azīm

Na‘t-ı İlähî, *Celle celälüh*, Şenâ-yı Muḥammedî, ‘*Aleyhi efḍalü’t-taḥiyyât*, Medḥ-i E’imme-i İşnâ ‘Aşer, ‘*Aleyhimü’s-selâm*

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Hâliķim Rabbim Efendim Kibriyâ'dur sevdiğim
Sevdiğimüñ sevdiğidür Muştafâ'dur sevdiğim
- 2 Sırr-ı Haḫdur vâriş-i ‘ilm-i Rasûl-i Kird-gâr
Bâb-ı Hayber Kâli‘ i Şîr-i Hudâ ’dur sevdiğim
- 3 Mü'minînüñ mâderidür Ḥazret-i Ḥayru'n-nisâ
Biż‘ a-i pāk-i Nebîyyü'l-enbiyâdur sevdiğim
- 4 Nûr-ı çeşm-i Muştafâ'dur yâdigâr-ı Murtażâ
Şâh Ḥasen Mazlûm Ḥüseyn-i Kerbelâ’dur sevdiğim
- 5 Âdem-i Âl-i ‘Abâ'dur Ḥazret-i Zeyne'l-‘abâ
Bâķır u Ca‘fer ile Mûsâ Rızâ’dur sevdiğim
- 6 Zübde-i evlâd-ı Peyğamber Taķî ile Naķî
‘Askerî Mehdî İmâm-ı Muḫtedâdur sevdiğim
- 7 Ḥubb-ı fi’llâh bu‘z-ı fi’llâh efḍal-i a‘mâl imiş
Sevdiğim Allâh içündür bî-riyâdur sevdiğim

- 8 Hakk'ı her kim sevdi ise sevdi Āl-i Ahmed'i
Şemsi-i Mısrî benim Āl-i 'Abâ'dur sevdiğim
- 9 Enbiyānuñ evliyānuñ hubbı Hakk'un hubbıdur
Anuñ için enbiyādur evliyādur sevdiğim [247]

418

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ben gibi yokdur günāhkār halkuñ ednāsı benim
Müznib ü mücrimle 'āşiyānuñ a' lāsı benim
- 2 Tā' atım yok Hakk'a lāyık 'abd-i 'āciz pür-günāh
Düşmen-i Āl-i Rasūl'ūñ ancak a' dāsı benim
- 3 Var ümidim hasenāta seyyi'em tebdīl olur
Çün Cemāl-i Muṭlaḳ'un 'āşık-ı şeydāsı benim
- 4 Bende-i Āl-i 'Abā'yım ben daḥīlim anlara
Bāb-ı Mevlā'nuñ kemīne aḥḳar-ı nāsı benim
- 5 Şemsi-i Mısrî Hudā 'nuñ luḫfına kıl intizār
Bāb-ı gufrānuñ kadīmi 'abd-i yektāsı benim

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Bende-i Āl-i ' Abā'yım ben Hüseynī mezhebim
Hubb-ı Ehl-i Beyt ile elbette Hakk'a akrabem
- 2 Hānedān-ı Muşafā'nın mesleginden baña feyz
Geldiginden halk içinde oldı ' ālī mertebem
- 3 Şüretim maḥlūk faḫaḫ Hakk'dan da ayru degilim
Bāḫnım Hakk zāhirim halkla melāmī meşrebem
- 4 Ben cemāl-i muḫlaḫa ' aşık u ḫayrān olmuşum
' Aşq-ı cānānla ezelden neşve-yāb-ı atyebem
- 5 Eylereḫ halk ile ülfet Hakk'ı seyrān eyledim
Şemsi-i Mışrī müşāhid olmada rüz u şebem

Tahmīs-i Nuṭḡ-ı ‘Adnī, *Ḳuddise sirruh*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Hāḡḡ’a ḡamd olsun ezelden çün Hudā ’yı sevmişim
Emr-i Yezdān ile ben Āl-i ‘Abā’yı sevmişim
Ehl-i Beyt-i Muştafā-yı pür-safāyı sevmişim
Cān u dilden ‘āşıkım ol meh-liḡāyı sevmişim
Māl u emlākden geçüp sen dil-rübāyı sevmişim
- 2 Ben muḡibb-i Ḥānedān-ı Murtażā ihvānıyım
Zümre-i ehl-i tevellānın ḡadīm yārānıyım
Şāh Ḥüseyn-i Kerbelā’nuñ ḡālinüñ giryānıyım
Ehl-i ‘aşḡuñ bende-i fermānıyım ḡurbānıyım
Çünkü Aşḡāb-ı Rasūl-i Kibriyā’yı sevmişim
- 3 Ḥānedān-ı Ehl-i Beyt-i Muştafā’ya şādıkım
Ḥamdü-li’llāh zümre-i nāciyyeye ben lāḡıkım [248]
Bunuñ içün raḡmet-i Raḡmāniyyeye lāyıkım
Mübtelāyım mübtelā-yı pāk ezelden ‘āşıkım
Ḥazret-i Şāh-ı Şehīd-i Kerbelā’yı sevmişim

420 [247]

2 Kerbelā’nuñ ḡālinüñ; Kerbelā aḡvālinüñ

- 4 Gülsitān-ı Ehl-i Beyt'ün bir gül-i ḥandānıyım
Dergeh-i Āl-i 'Abā'nuñ dā'imī mihmānıyım
Bāb-ı 'ilm-i Muştafā'nuñ ṭālib-i 'irfānıyım
Bende oldum Ḥānedān'a 'ālemün sulṭānıyım
Ḥayder-i Kerrār 'Aliyyü'l-Murtażā'yı sevmişim
- 5 Ṭa' n u teşnī' itse düşmen itmezem aşlā fütür
Lā'imün levminden olmam ben tevellādan da dūr
Şemsi-i Mışrī muḥibb-i Ehl-i Beyt Ḥaḫḫ'ı bulur
Olsa yüz biñ pāre cismim her birinden söz budur
'Adnī cānımdan 'azizim Muştafā'yı sevmişim

421

Taḥmīs-i Nuṭḫ-ı Ḥāzret-i Pīr, *Ḳuddise sirruhü'l-münir*

10 Heceli

- 1 Cemālün gördüm imāna geldim
Devrim bitirüp insāna geldim
Pīr-i muḡāna mihmāna geldim
'Aşḫuñ meyine ben ḫana geldim
Şevḫuñ nārına ḫoş yana geldim

421 [248]

1 Pīr-i muḡāna; Pīr-i ma'nā'ya, Bāb-ı cānāna

- 2 Gelsün ‘ aşıkklar deye bakmışlar
Cemâl-i Haqq’a müştâkımışlar
Kayddan kırtulup ıtlâkımışlar
Şem‘ -i tevḥīdi gördüm yakmışlar
Gitdi kararım pervâne geldim
- 3 Cem‘ olup gelmiş ‘ aşka yanıklar
İctima‘ itmiş cümle şādıklar
Tevḥīdden kalbi hep uyanıklar
Halka-i zikri kırmuş ‘ aşıklar
Ben de şahında cevłana geldim
- 4 Āh iderim ben Mevlā derdinden
Ārzū-yı vuşlat liķā derdinden
Dil perişāndur cānā derdinden
Mecnūnum bugün Leylā derdinden
‘ Aklı yitürdüm divāne geldim [249]
- 5 ‘ Āşıklar vaşl[in]a arar çäreler
Fırkat-i cānān ciger päreler
Luṭfuñı bekler hep āväreler
Derdi cānānuñ açdı yäreler
Bağrım üstünde dermāna geldim

421 [249]
5 vaşla arar: vaşl[in]a arar, M.

6 Şāh-ı devrānuñ hāk-i pāyine
Cāna cānānuñ hāk-i pāyine
Şems-i cihānuñ hāk-i pāyine
Ümmī Sinān'ıñ hāk-i pāyine
Sürmege yüzüm sulţāna geldim

7 Çekdigim cefā zārımdan imiş
Kendime kendi nārımdan imiş
Şemsī günāhım varımdan imiş
Yāremi bildim yārimden imiş
Bunda Niyāzī Loqmān'a geldim

422

Medh-i Şāh-ı Velāyet

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Hāzret-i Aḥmed buyurdı Murtażā cānım benim
Cismi cismimdür içinde qanıdur qanım benim

2 Murtażā'dandur zuhūr-ı feyz-i Mevlā-yı Kerīm
Ben ki 'ilmüñ şehiriyim ol bāb-ı 'irfānım benim

3 Şehre dāhil olmağ istersen qapuya gel de gir
Başqa yirden yoğ duḥüle izn ü fermānım benim

- 4 Emr-i Hakk'ı halka tebliğ eyledim ben Murtaza
Din-i Hakk'ı neşr idendür Şir-i Yezdān'ım benim
- 5 Hayder-i Kerrār vaşim-i vârişimdür dâderim
Kendi nûrından yarattı bizi Subhân'ım benim
- 6 Yok şeriki yok nazîri Vâhid-i Muṭlak Hudâ
Didi arslanım ' Alî Aḥmed de cānânım benim
- 7 Eylerem taḥdîş-i ni' met Hakk ' inâyet eylemiş
Ḥazret-i Âl-i ' Abâ ser-tâc-ı zî-şânım benim
- 8 Şemsi-i Mıṣrî muḥırrım birdür Allâh mü'minim
Dinim Aḥmed oldu Ḥayder dilde imânım benim

423

' Arabî ve Türki Tazmîn-i Beyt-i Meşhûr Na' t-ı Şerîf

Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün

- 1 *În nilte yâ riḥa's-şabâ yevmen ile'l-Beyti'l-Haram*
Bellig selâmi ravdaten fîhe'n-Nebiyi'l-Muhterem
Söyle selâmım ey şabâ oldukça ruhsâr-ı Harem
Ol Ravza-i pâke uğra anda Nebiyyü'l-muhterem [250]

2 Yüz biñ taḥiyyāt ile var Faḥr-i Cihān'a kıl kerem
Yüz sür niyāzım eyle ' arz çünki odur ' ālī-himem
Her dem hezār ṣad-bār hezār ' arz-ı teḥyā eylerem
Ḥaḳ'dan ' atā oldı aña tāc-ı şeref nūrdan ' alem
Söyle selāmım ey şabā olduḳça ruḥsāruñ Ḥarem
Ol Ravza-i pāke uğra anda Nebiyyü'l-Muḥterem

3 ' Āciz günehkār ümmetim andan şefā' at beklerim
Luṭf u ' ināyet isterim feyz ü hidāyet beklerim
' Arz it ḥuzūra ḥālimi Ḥaḳḳ'a delālet beklerim
Āl-i ' Abā'nuñ ḥaḳḳı-çün ' izz ü sa' ādet beklerim
Īn nilte yā riḥa 'ş-şabā yevmen ile 'l-arḍi 'l-Ḥarem
Bellig selāmī ravḍaten fiḥe'n-Nebiyyi'l-Muḥterem

4 Bī-vāyeyim bī-çāreyim ancaḳ baña oldur penāh
' İşyān idüp her vech-ile yüz biñ günāh yüz biñ günāh
Sevdim anı vü ālini Ḳur'ān'da bu emr-i Īlāh
İşte ümidim bundadur ' arz it baña kılsun nigāh
Söyle selāmım ey şabā olduḳça ruḥsāruñ Ḥarem
Ol Ravza-i pāke uğra anda Nebiyyü'l-Muḥterem

5 Oldur Ḥabīb-i Kibriyā elbet ider ' arzuñ ḳabūl
Ḳıldı Ḥudā rahmet anı tābi' olur cümle rusūl
Bāb-ı ' ilim'dür eyledim dergāhına anuñ duḥūl
İtse şefā' at baña ol elbet olur maṭlab ḥuşūl
Īn nilte yā riḥa 'ş-şabā yevmen ile 'l-Beyti 'l-Ḥaram
Bellig selāmī ravḍaten fiḥe'n-Nebiyyi'l-Muḥterem

- 6 Minnet Hudā 'ya tā ezel Āl-i ' Abā'ya bendeyim
'İşyān u zenbimden faķaķ gāyet ile şermendeyim
'Aşķ-ı İllāh ' aşķ-ı Rasūlu'llāh ile ben zindeyim
Rāh-ı Cenāb-ı Mışri'ye Şemsi-i dīn efkendeyim
Söyle selāmım ey şabā olduķça ruhsāruñ Harem
Ol Ravza-i pāke uğra anda Nebiyyü'l-Muhterem

Şallū ' alā Nürü'l Hüdā Maħbüb-ı Rabb-i zü'l-kerem

Şallū [' alā] Şemsü'd-đuħā yā ze'l-luţfi yā ze'l-kerem [251]

424

Niyāz-ı Fakīrāne

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Derd-i Hāķdur derdime dermānı Hāķ'dan isterim
Bāb-ı Hāķ'da ŗurmuşum iħsānı Hāķ'dan isterim
- 2 Hāliķımdur rāziķımdur ğayra itmem ser-fürū
Ben ğināyı şervet ü sāmānı Hāķ'dan isterim
- 3 Setr idüp 'işyānımı maħcüb u rüsvā itmesin
Mağfired rahmet diler ğufrānı Hāķ'dan isterim

423 [251]

6 Şallū [' alā] Şemsü'd-đuħā: Şallū Şemsü'd-đuħā, M.

- 4 Müşkilātuñ ħallini aġyār elinden istemem
Muţma'in olmak için bürhānı Hāḡ'dan isterim
- 5 Sırr-ı tevĥīdi vuḡūfa virsün isti'dād baña
*Men 'araf*remzindeki 'irfānı Hāḡ'dan isterim
- 6 Hüsni-i aĥlāḡ ile kılsun ādem-i ma'nā beni
Hāḡḡıma bu luţf-ı bī-pāyānı Hāḡ'dan isterim
- 7 Hāmse-i Āl-i 'Abā'nuñ ĥürmetine dā'imā
Şemsi-i Mışrī amān imānı Hāḡ'dan isterim

425

İstignā-yı Hudā -pesendāne

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Cānıma ben zāt-ı Hāḡ'dan ġayrı cānān istemem
Bende-i Āl-i 'Abā'dan özge 'unvān istemem
- 2 Göñlüme ilhām-ı Hāḡdur *min ledün* 'dendür zuhūr
Ḥall-i müşkil oldı ma'nen şūrī 'irfān istemem

425 [251]

2 şūrī 'irfān; şūrī iz'ān

- 3 *Men araf*'le *şemme vechu'llāh* rumūzın añlamak
Vech-i Muṭlaḳ rü'yetinden ğayrı seyrān istemem
- 4 Kendini bilsün diye ḥalkı yaratdı Müste'ān
Ḥaḳḳ'ı bilmek baña kāfī başka 'irfān istemem
- 5 Kāfī vü vāfī degil mi vār mıdur ḥācet baña
Nefs-i emmārem ṭururken dost ü düşmān istemem
- 6 Ey baña luṭf eylemek va'd eyleyen nev' -i beşer
Bu meşeldür "gölge itme başka iḥsān istemem"
- 7 Şemsi-i Mıṣrı Ḥudā Āl-i 'Abā'ya mü'minem
Bir ḥaḳīḳatdür gönülde ayrı mihmān istemem [252]

ḤARFÜ'N-NÜN

426

Niyāz-nāme-i Müstemendāne

8 Heceli

- 1 Ey bizlere bizden yaḳīn
Luṭfuñla eyle kām-bīn
Bī-keslere sensün mu'īn
Fe-yā erḥame'r-rāḥimīn

4 başka 'irfān; 'ilm ü 'irfān

2 Her bir luṭuf senden gelür
Allāh deyen seni bulur
Bilür görür vāşıl olur
Fe-yā erḥame'r-rāḥimīn

3 Sen itmezsen luṭf u 'aṭā
Bulunmaz bu derde devā
Senden olur ḳalbe şifā
Fe-yā erḥame'r-rāḥimīn

4 Bilmişim ben 'ilme'l-yaḳīn
Görmüşüm hem 'ayne'l-yaḳīn
İsterim olam ḥaḳḳa'l-yaḳīn
Fe-yā erḥame'r-rāḥimīn

5 Sa'y ile degildür bu yol
Sa'y itmeyen bulmaz vuşül
Luṭfuñla sen eyle ḳabül
Fe-yā erḥame'r-rāḥimīn

6 Muştafā için bağışla
Ḥayder Zehrā çün bağışla
Āl-i ' Abā [i]çün bağışla
Fe-yā erḥame'r-rāḥimīn

426 [252]

4 İkinci mısranın vezni problemlî.

6 Āl-i ' Abā çün bağışla: Āl-i ' Abā [i]çün bağışla, M

7 ' Āciz ü bī-kes bendeyim: ' Āciz ü bī-kes [bir] bendeyim, M.

7 'Āciz ü bī-kes [bir] bendeyim
Senden ğayrıyı n'ideyim
'İsyānımdan şermendeyim
Fe-yā erḥame'r-rāḥimīn

8 Şemsi-i Mıṣrī'ye her dem
Eyle dā'im luṭf u kerem
Feyzūn ile kıl muğtenem
Fe-yā erḥame'r-rāḥimīn

427

Niyāz ü İstimdād ez-Cenāb-ı Rabbi'l-'İbād *Celle celālüh*

Müstef' ilātün

1 Ey Rabb-ı Yezdān
Luṭf-ı firāvān
Eyleyüp iḥsān
Vir derde dermān

2 Rabb'im İlāh'im
Çoğdur günāhım
Sensün penāhım
Vir derde dermān

3 Cürmüm keşirdür
Afvuñ kebîrdür
Zātuñ naşirdür
Vir derde dermân

4 Giceler inler
Turmaz tâ seher
Luţfuñı bekler
Vir derde dermân

5 Sen it şifā-yāb
Yā Rabb-i Vehhāb
İtme dil-herāb
Vir derde dermân

6 Nūr-ı nübüvvet
Sırr-ı velāyet
Kıl baña şefkat
Vir derde dermân

7 Luţf it yā Selām
Nūr olsun zalām
Eyleyüp in‘ām
Vir derde dermân

- 8 Şemsi-i Mıṣrī
Vir aña naşrı
Def^ç-i muzırır
Vir baña dermân [253]

428

İstirhâm ez-Rabb-i lâ -Yenâm

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 N'olur hâlim benim yâ Rabb 'inâyet olmasa senden
Kim eyler bendeñi irşâd hidâyet olmasa senden
- 2 İdersem rûz u şeb tã'at 'ibâdet fã'ide yoğdur
Bu 'abd-i 'âcize yâ Rab sa'âdet olmasa senden
- 3 Senüñ luţfuña muhtâcım hâlâş olmağ ne mümkindür
Ne dünyâda ne 'uğbâda selâmet olmasa senden
- 4 *Nefahtü fîhi min rûhî* buyurduñ Âdem'e zîrâ
Hayât-ı câvidân bulmam izâfet olmasa senden
- 5 Günahkârım günahkârım fağat afva ümîd-vârım
Ne haddimdür seni bilmek kifâyet olmasa senden

428 [253]

4 "ve onun içine ruhumdan üfledim" 15/Hicr: 29.

- 6 Be-ḥaḳḳ-ı Ḥamse-i Āl-i ‘Abā ‘irfāna maẓhar kıl
Ḳalırdım baḥr-i ḥayretde delālet olmasa senden
- 7 Ne yüzle mağfıret ister Muḥammed Şemsi-i Mıṣrî
Ḥisāba sığmayan anda ḳabāḥat olmasa senden

429

Temcîd

Mef’ülü Mefā’îlü Mefā’îlü Fe’ülün

- 1 Taḳdîs iderem zātuñı ey Ḥālik-i ekvān
Tenzîh iderem cümle sivādan seni her ān
- 2 Nisbetle sana zerre gibi cümle ‘avāmil
Tesbîḥ iderem leyl ü nehār ey ulu Raḥmān
- 3 Bir lafz ile var oldı cihān geldi vücūda
Tevḥîd iderem şubḥ u mesā ey şeh-i şāhān
- 4 ‘Āciz ḳuluñum ḥükm-i ḥükümet ki yedinde
Temcîd iderem fi’lüñi ben her ān ü zamān
- 5 Senden diler her demde kuluñ Şemsi-i Mıṣrî
Bildir seni baña olayım tā şāḥib-‘irfān

Na't-ı Şerîf

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Zuhûruñ bâ'is-i hilkat tulû'ũñ 'illet-i fıtrat
Vücûduñla olup ızhâr bi-küllî 'âlem-i imkân
- 2 Rumûz-ı *küntü kenz*'den maṭlab u ğâye şıfâtuñdur
Seni görmekle Hakk'ı görmek oldu şübhesiz siyyân
- 3 Dinildi şānuña *levlāk* ki sensũñ şāh-ı *erselnāk*
Habīb-i Kibriyā sensũñ cihāna rahmet-i Raḥmān
- 4 Kudümüñ 'ālemi tenvîr idüp ref'-i zalām el-ḥaḳ
Dalâletden ḥalāş oldu hidāyet rāhına ruhbān [254]
- 5 Saña ümmet idüp kılmış bize her vech-ile ikrām
Şükürden 'acimiz der-kār Hudā itmiş büyük iḥsān
- 6 Şefâ'at va'd idüp ehl-i kebā'ir oldılar mesrūr
Şevāba eyleyor tebdîl günāhı Hāzret-i Yezdān
- 7 Kuluñ Şemsi-i Mıṣrî'ye şefâ'at eyle Sulṭānım
Be-ḥaḳḳ-ı Ḥamse-i Āl-i 'Abā maḥşerde kıl şādān

Na't-ı Şerif

Mevlûdiyye

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Hâbîb-i Kibriyâ Ahmed Muhammed Muştafâ'suñ sen
Bütün 'âlemlere rahmet İmâmü'l-enbiyâsuñ sen
- 2 Senüñ hulq-i 'azîmüñdür ümîd-vârım şefâ'atden
Raḥîm ü müşfik-i ehl-i recâya mültecâsuñ sen
- 3 Cemî'-i mümkinât ancak senüñ-çün halk olunmuşdur
Vücûduñ bâ'ış-i hilkat dü-kevne ibtidâsuñ sen
- 4 Tecelliyât-ı esmâ' ü şifât-ı külliye mazhar
Bu mevcûdâta zâtuñla ḥaḳîkat intihâsuñ sen
- 5 Seni bilmek seni görmek Ḥaḳḳ'ı bilmekle görmekdür
Bu mir'âtdan cenâbuñ oldı mer'î Ḥaḳ-nümâsuñ sen
- 6 Tulû' uñ zulmet-i âbâd cihânı eyledi tenvîr
Dalâlet perdesi kalkdı hidâyet-intihâsuñ sen
- 7 Seni rahmet için irsâl idüp biz kullara Mevlâ
Ḥayırlı ümmet olduḳ biz bize luḫ-i Ḥudâsuñ sen

- 8 Hele biz bahtiyārız kim saña ümmet olup bende
Bu bâbda ‘acımız der-kâr kerem şâhib-‘aţâsuñ sen
- 9 Rabî‘ u'l-evvel içinde idüp bu ‘âlemi teşrîf
Olup envâra müstağrak cihân nûr u ziyâsuñ sen
- 10 Yıkıldı tāk-ı Kısra münkesir oldu bütün aşnâm
Târîk-i Hâkķ'a irşâda Resûl-i Kibriyâ'suñ sen
- 11 İdersem rûz u şeb Hâkķ'a şükür olmaz edâ mümkün
Bizi ümmet idüp minnet Hudâ 'ya reh-nümâsuñ sen
- 12 Kuluñdur Şemsi-i Mısrî be-hâkķ-ı Hayder ü Zehrâ
Bağışla Zât-ı Sıbteyn'e meded kân-ı şehâsuñ sen

432

Mi‘râciyye

Müseddes

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Kapañda kâ’inât bekler diler ‘ilm ü hikem senden
Ümid-vârdur cihân halkı taleb eyler ni‘am senden
Melâ’ik ins ü cin şefkat umar cümle ümem senden
Niyâz eyler bütün mahlûk ‘Arab Türk ü ‘Acem senden
Meded yâ Şâhibe'l-mi‘râc meded senden kerem senden
Meded yâ Şâfi‘ a'l-‘usât luţuf senden himem senden [255]

663

- 2 Şeb-i Mi' rāc'da itdi Hāḡ seni Cibrīl ile da'vet
Maḡām-ı *ḡābe ḡavseyn* ü *ev ednā'* dan geḡüp firḡat
Oḡurduñ refref-i 'aşḡa ḡıkup 'arḡa bulup 'izzet
Bu sırr-ı lī-ma'a'llāh'da idüp ma' būduna vuşlat
Meded yā Şāḡibe'l-mi' rāc meded senden kerem senden
Aman yā Şāfi' a'l-'uşāt luḡuf senden himem senden
- 3 Bu ḡalvet-ḡāne-i Hāḡḡ'a nebīler girmede aşlā
Olup memnū' ru'yetden ḡaleb ḡıldıḡda ḡün Mūsā
Saña taḡşış olunmuşdur bu mümtāz ru'yet-i Mevlā
ḡabīb-i Kibriyā sensün senün-ḡündür bütün eşyā
Meded yā Şāḡibe'l-mi' rāc meded senden kerem senden
Aman yā Şāfi' a'l-'uşāt luḡuf senden himem senden
- 4 Didi Rabb-i Te' āla'llāh ḡabībim Aḡmed ü Maḡmūd
Senündür kā'ināt yek-ser senün-ḡün oldılar mevcūd
Bu mevcūdāt içinde sen olupsun zātıma maḡşūd
Ne isterseñ olur maḡbūl benim ma' būd benim zi'l-cūd
Meded yā Şāḡibe'l-mi' rāc meded senden kerem senden
Aman yā Şāfi' a'l-'uşāt luḡuf senden himem senden
- 5 Didün ümmetlerim 'afv it İlähī eyleyüp iḡsān
Ne müşfiḡsin o dem içre bizi de itmedün nisyān
'Ulüvvü'l-himmetün meşḡur şefā' at isterem her ān
Be-ḡaḡḡ-ı ḡamse-i Āl-i 'Abā ey raḡmet-i Raḡmān
Meded yā Şāḡibe'l-mi' rāc meded senden kerem senden
Meded yā Şāfi' a'l-'uşāt luḡuf senden himem senden

6 *Bilā-ḥarfin ve lā-ṣavtin* nice biñ biñ kelām oldı
Bilā-keyfin ve lā-kemmin o rü'yetle be-kām oldı
Hudā 'sından melā'ikden taḥiyyāt ü selām oldı
Niyāz ü nāz ile meclis tamām miskü'l-ḥitām oldı
Meded yā Şāḥibe'l-mi' rāc meded senden kerem senden
Meded yā Şāfi' a'l- 'uşāt luṭuf senden himem senden

7 Bu aqşam eyledi Şāh-ı rusül Allāh'a mi'rācı
Serāy-ı *lī ma 'a'llāh*'da pūşide giydi ol tācı
Cemī' an ümmetin 'afvın talep kıldı olup rācī
Daḥīlem Şemsi-i Mışrī o bāba olmuşam nācī
Daḥīl yā Şāḥibe'l-mi' rāc meded senden kerem senden
Meded yā Şāfi' a'l- 'uşāt luṭuf senden himem senden [256]

433

Leyletü'r-Regā'ib

Müseddes

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Mebde'-i 'ālem senüñ nūruñdur ey Nūru'l-mübīn
Hep senüñ nūruñdan oldı enbiyā' ü mürselīn
Sen nebī iken yoğidi arş u ferş rü-yı zemīn
Ḥazret-i Ādem idi ol demde beyne mā' ü ṭīn
Merḥabā yā Faḥr-i 'ālem *Raḥmeten li'l- 'ālemīn*
Merḥabā yā Nūr-i aqdem yā Şefī' a'l-müzñibīn

665

2 Bu gice nāsūta iqbāl eyledüñ raġbet ile
Kā'inātı nūra ġarķ itmekliġi ġayret ile
Olduñ irsāl 'ālemīne 'izz ile raġmet ile
Nām-ı pāküñ oldu meşhūr 'āleme şefķat ile
Merġabā yā Faġr-i 'ālem *Raġmeten li'l- 'ālemīn*
Merġabā yā Nūr-i aķdem yā Şefī'a'l-müzñibīn

3 Ĥamdü-li'llāh bizleri kıldı saña ümmet Ĥudā
Zāt-ı pāküñ ile bulduķ Ĥaķķ'a ġamd olsun hüdā
Baġtiyārız baġtiyārız ey Rasūl-i Kibriyā
Sen melāz-ı kā'inātsuñ kıl bize feyzüñ revā
Merġabā yā Faġr-i 'ālem yā Şefī'a'l-müzñibīn
Merġabā yā Nūr-i aķdem *Raġmeten li'l- 'ālemīn*

4 Ey Nebiyye'r-raġme raġm it ġürmet-i Āl-i ' Abā
Ey Şefī'a'l-ümme 'afv it ġaķķ-ı çār-ı bā-şafā
Biz ġünahkāra lütf it ey Şefīķ-i zi'l-'aķā
Şad-selām olsun revān-ı pāküñe şubġ u mesā
Merġabā yā Faġr-i 'ālem *Raġmeten li'l- 'ālemīn*
Merġabā yā Nūr-i aķdem yā Şefī'a'l-müzñibīn

5 Kā'ināt teşrīfüñe olmuşdı çoķdan muntazır
İns ü cinniyle melā'ik luţfuña hep müfteķir
Şemsi-i Mışrī ķuluñdur bendelikle müfteġir
Rūġ-ı pāk ü āline olsun şalāt-ı müstemirr
Merġabā yā Faġr-i 'ālem *Raġmeten li'l- 'ālemīn*
Merġabā yā Nūr-i aķdem yā Şefī'a'l-müzñibīn

Na't-ı Şerif [257]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Ey Rasûl-i Kibriyâ v'ey Muḳtedâ-yı mü'minîn
Şānuña *levlāke levlāk* didi Rabbü'l-âlemîn
- 2 *İllet-i ğā'iyye* sensün ḫalḳ olundı kâ'inât
Raḫmeten li'l-âlemîn olduñ Şefî' u'l-müznibîn
- 3 Zülmet-i küfri izāle itdi teşrifüñ senün
'Âlemîni ḳıldı tenvîr nûruñ ey Nûrül-mübîn
- 4 Mazḫar-ı zât ü şıfatsun cāmi'-i esmâ'-i tām
Ḥaḳḳ'a mir'ât oldı zātuñ ey melāz-ı müslimîn
- 5 Bâ'ış-i icād-ı ekvân nûr-i pāküñdür senün
Hep senün-çün ḫalḳ olundı evvelîn ü āḫirîn
- 6 Muḳtebidür nûr-ı pāküñden ziyâ-yı şems senün
Encüm ü aḳmār münevver āsmân ile zemîn
- 7 Enbiyâ vü evliyâ senden alur feyz ü kemāl
Pertevüñden müstenîr oldı ḳulüb-ı 'ārifîn
- 8 Şems-i Ḥaḳsuñ kâ'inâta neşr olur senden ziyâ
Şanki ecrām-ı semâ' itdi ihâta mürselîn

- 9 Maḳdemũn tebşir için geldi muḳaddem enbiyā
Maḳşad ü ğāye vücūduñ oldu ḥilḳatden hemĩn
- 10 Şāfi'-i ehl-i kebā'ir melce'-i ehl-i zünüb
Sen iken kesmem ümĩd aşlā daḫĩ olmam ḥazĩn
- 11 Luṭf idüp eyle şefā'at Şemsi-i Mışrı'ye sen
Ḥayder ü Zehrā Ḥasen'le ḥürmet-i maẓlũm Ḥüseyn
- 12 Bende-i Āl-i 'Abā'yım sen bağışla cürmümi
Sen Ḥabīb-i Kibriyā'suñ eylemez redd ol Mu'ĩn

435

Na't-ı Şerif

Müseddes

Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilũn

- 1 Mevlid-i pākũn cihāna virdi revnaḳ oldu zĩn
Zulmet-i küfr ü ḳalāli maḥv idüp nũruñ hemĩn
Raḥmet itdi kā'ināta zātuñı Rabb-ı Mu'ĩn
Ḥamdü-li'llāh saña ümmet olmuşuz ḥavfdan emĩn
Eş-şalātü ve's-selām ey Raḥmeten li'l-'ālemĩn
Eş-şalātü ve's-selām ey Muḳtedā-yı mürselĩn

- 2 Mümkinātuñ evvelisüñ vâhidiyyetle zühür
Bâ'ış-i icād-ı hılķat oldı 'ālemde bu nūr
Seni taşdıķ eyleyen dāreynde oldı pür-sürür
Kim saña olmazsa tâbi' Hâķ'dan olmuşdur o dūr
Eş-şalātü ve's-selām ey *Raḥmeten li'l-'ālemīn*
Eş-şalātü ve's-selām ey Muķtedā-yı mürselīn [258]
- 3 İtdi Hâķ zātuñı maḥbüb kendüye mir'āt seni
Mazhar-ı esmā' ü ef'āl ü şıfāt ü zāt seni
Hādi-i muṭlak melāz ü melce'-i 'uşāt seni
Feyz-baḥşā-yı cihān rūḥ-ı ta'ayyünāt seni
Eş-şalātü ve's-selām ey *Raḥmeten li'l-'ālemīn*
Eş-şalātü ve's-selām ey Muķtedā-yı mürselīn
- 4 Sen şerefle tođduğunda oldı pür-nūr kā'ināt
Ref' olındı zulmet-i küfr ü cehālet oldı māt
Ĝarķa-i baḥr-ı meserredür pūşide eş-şihāt
İtdiler zī-rūḥ cemādāt saña ol demde şalāt
Eş-şalātü ve's-selām ey *Raḥmeten li'l-'ālemīn*
Eş-şalātü ve's-selām ey Muķtedā-yı mürselīn
- 5 Oldı pūşide şanemler bi't-tamām zīr ü zeber
Tāķ-ı Kistrā münhedim oldı Şava Nehri heder
İtdiler tebrīk ķudümüñ hep ḥacer ile şecer
İftihār-ı kā'inātsuñ mefḥar-i cinn ü beşer
Eş-şalātü ve's-selām ey *Raḥmeten li'l-'ālemīn*
Eş-şalātü ve's-selām ey Muķtedā-yı mürselīn

- 6 Bize luḡf itdi Ḥudāmız saña ümmet eyledi
Mazhar-ı in‘ām ü iḥsân ile minnet eyledi
Ḥamdü-li'llâh bizleri ehl-i sa‘âdet eyledi
Luḡf idüp müstağraḡ-ı deryâ-yı ni‘met eyledi
Eş-şalâtü ve's-selâm ey *Raḥmeten li'l-‘âlemîn*
Eş-şalâtü ve's-selâm ey Muḡtedâ-yı mürselîn
- 7 Ey Rasûl-i müctebâ mücrim günahkâr bendeyim
Yâd idüp ‘iṣyânımı her vech-ile şermendeyim
Meslek-i Mıṣrî'ye sâlik ḥubbüñüzle zindeyim
Dergeh-i Âl-i ‘Abâ'ya Şems-i dîn efgendeyim
Eş-şalâtü ve's-selâm ey *Raḥmeten li'l-‘âlemîn*
Eş-şalâtü ve's-selâm ey Muḡtedâ-yı mürselîn

436

Na‘t-ı Şerîf

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Ey şefî‘-i rûz-ı maḥşer Ḥazret-i Faḥr-i cihân
Âb-ı rûyuñ ḥürmetine var olup kevn ü mekân
- 2 Sen ki Maḥbûb-ı Ḥudâ 'suñ hep senüñdür her ne var
Şem‘-i ‘aşḡuñla döner pervâne-vâr Kerrûbiyân
- 3 Enbiyâ geldi ḡudûmuñ ḡalḡa tebşîr itmege
Kâ’inât ḡuddâmuñ oldı her melâ’ik ins ü cänn [259]

- 4 *Raḥmeten li'l- 'ālemīn*' sūn müznibīnūñ şāfi'i
İftihār-ı evvelīn ü āhirīnsūñ bī-gümān
- 5 Ādem'ūñ vechini itdiler melekler secde-gāh
Vech-i Ādem'de ḳomuşdı nūrīñi çün Müste'ān
- 6 Mu'cizāt-ı bāhireñdür Ḥazret-i Ḳur'an senūñ
Mişlini ityāndan 'āciz ḳaldı cümle 'ārifān
- 7 Şemsi-i Mışrī günah-kār 'abd-i 'āciz eyledi
Ḥamse-i Āl-i ' Abā'ya tā ezelden iḳtirān

437

Na't-ı Şerīf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mevlid-i pāk-i Cenāb-ı Faḫr-i 'ālemdür gelen
İftihār-ı kā'inātdur sırr-ı ādemdür gelen
- 2 Bā'is-i icād-ı ḫalk-ı evvelīn ü āhirīn
Nāzenīn-i Rabb-i 'izzet nūr-ı aḳdemdür gelen
- 3 Mādiḫi Ḥaḳ vāşıfı Ḳur'an-ı münzeldür anuñ
Şāḫib-i faẓl u keremdür ḫulḳ-i a'zāmdür gelen

- 4 Zübde-i evlād-ı Ādem muḳtedā-yı enbiyā
Leyle-i Mi‘rāc’da sırr-ı Hāḳḳ’a maḥremdür gelen
- 5 Zūlm iden a‘dāsına ol luḫf-ile eyler du‘ā
Öyle bir ‘ālī-cenāb zāt-ı mu‘azzamdur gelen
- 6 Maḳdemine ḥürmeten Faḥr-i cihānuñ oldı zīn
Ser-te-ser ‘ālem donandı Şāh-ı efḥamdür gelen
- 7 Şemsi-i Mıṣrī bu şebdür mevlid-i pāk-i Nebī
Ḥürmetine ‘afv ider Hāḳ ḫünki mükremdür gelen

438

Na‘t-ı Şerīf

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Ḥālīḳuñ maḥbūbı sensüñ bā’iṣ-i ḫılḳat de sen
Bilmeyor ḳadrüñi maḥlūḳ ey Rasūl-i zī'l-minen
- 2 Kā’ināt geldi vücūda āb-ı rüyūñdan senüñ
Ḥalḳ olındı hep senüñ-ḫün Cennetü'l-Me’vā Aden
- 3 Zāt-ı Hāḳḳ’a zātuñ oldı ‘ayn-ı mir’ātdur özüñ
Añlamaz bu sırrı bilmez ‘āleme a‘mā gelen

- 4 *Men ra'ānī* sırrına vâkıf olan bildi seni
Bilmeyen sırruñı itdi ayn-ı beşer gibi zann
- 5 Şemsi-i Mışrī kapuñda luţfuñı eyler niyâz
Çalb-i maħzūnını kıl [sen] iltifātuñ ile şen [260]

439

Ġadīriyye

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ehl-i ĩmāna beşāret 'īd-i sa'd-ekber bugün
Emr-i Haġġ'ı ħalka teblīġ itdi Peygamber bugün
- 2 Āyet-i yā *eyyühā* geldi Ġadīr-i Ĥum'da kim
Mü'minine oldı Mevlā şāhib-i Kevşer bugün
- 3 Ĥucetü'l-İslām'ı ĩfā eyleyüp Şāh-ı rusül
Çurdı meydān-ı Ġadīr'de bir 'aceb minber bugün
- 4 Didi nefsim olmadı mı nefsi mü'minden 'azīz
Didi aşġāb yā Rasūle'llāh belā yek-ser bugün
- 5 Ol zamān tutdı 'Alī'nūñ destini fermān idüp
Ben gibi Şāh-ı velāyet de size sürūr bugün

438 [259]
5 kıl [sen] iltifātuñ: kıl iltifātuñ, M.

- 6 Yā İlāhī kim ‘ Ali’yi dost tutarsa sen dahī
Eyle ol zāt-ı kerīmi luḡfuña mazhar bugün
- 7 Aña nuşret kılanı sen eyle manşūr dā’imā
Ola maḡzül ü perişān düşmen-i Ḥayder bugün
- 8 Ana kim kılsa ‘adāvet kıl o şaḡşa la’neti
Her dū-‘ālemde anı hem bā-ḡuşuş muḡtarr bugün
- 9 Ḥaḡḡ’ı kıl zāt-ı ‘ Alī’ye dā’imā olsun qarīn
Ol vaşī vü vārişimdür it anı bihter bugün
- 10 Cümle aşḡāb bey’at ile oldılar rif’at-tırāz
Bāḡ veliyyü’l-mü’minindür Fātiḡ-i Ḥayber bugün
- 11 Şān-ı vālā-yı ‘ Alī’de *laḡmuke laḡmī* deyüp
İns ü cinn ile melā’ik oldılar yāver bugün
- 12 Oldılar reşk ü ḡasedden cümleten ehl-i nifāḡ
Vāriş-i zāt-ı Rasūl’e buḡz-ile ebter bugün
- 13 Zāhir ü bāḡın ‘ azāba müsteḡaḡdur münkirīn
Sā’il-i ḡahr-ı İlāhī oldı ḡākister bugün
- 14 Oldı a’dā-yı ‘ Alī maḡbūn ü maḡzül [ü] münkesir
Hep muḡibbān zī-sa’ādet oldılar pür-fer bugün

439 [260]

14 maḡzül münkesir: maḡzül [ü] münkesir, M.

- 15 Düşmen-i Āl-i ‘Alī olsun hemīşe ser-nigün
Oldı her āndan ziyāde ḥā’inān ekfer bugün
- 16 Eyleme Āl-i ‘Abā’nuñ dostlığından bizi dūr
Yā İlähī cümle ihvān ile kıl hoş-ter bugün
- 17 Eyledi tebrīk muḥibb-i Hānedān’ı cümleten
Bende-i Mıṣrī Muḥammed Şemsi-i kem-ter bugün

440

Dġeri

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Emr-i Mevlā ile teblġ itdi Faḥrū'l-mürselīn
On sekiz Zī'l-ḥicce'de oldı Emīru'l-mü'minīn
- 2 Didi ben ki cümle mü'minlere mevlāyım bugün
Murtaẓā da ben gibidür size mevlā müslimīn
- 3 İtdiler inkār münāfıqlar bu emri redd idüp
Cān u dilden itdi taşdıķ emr-i Ḥaķķ'ı şādıķīn
- 4 ‘İyd-i ekberdür bugün ‘İyd-i Ġadīr'dür mü'mine
Şād ü ḥurrem oldılar bu günde cümle muḥlişīn
- 5 Bu ḥadışle oldı ma'lüm şādıķ u ehl-i nifaķ
Mü'minīn ü nākişīn ü ķasıtīn ü māriķīn [261]

- 6 Ehl-i Cennet oldu bir fırka biri de ehl-i nār
Bunuñ ile çünki buldı imtiyāz-ı küfr ü dīn
- 7 Faḥr-ı ‘ālem Şāh-ı merdān nūr-ı vāḥid şübhesiz
Kim delīl isterse baḫsun işte Ḳur’ān-ı mübīn
- 8 İtdi fermān ümmete Ḳur’ān'da Zāt-ı Kird-gār
Ḥamse-i Āl-i ‘Abā'nuñ ḥubbi oldu farz-ı ‘ayn
- 9 Vāriş-i ‘ilm-i Nebī'dür Murtażā ümmü'l-kitāb
Ḳāsim-i nīrān ü cennet Vālid-i Sıbt-ı güzīn
- 10 Ḥubb-i Evlād-ı Rasūl'dür muḥliş-i ehl-i vefā
Şafḫa-i a‘māle ‘unvān ḥubb-i şāh-ı muḥsinīn
- 11 Ben ‘Alī'den ol da bendendür didikde Muşţafā
İftihāran didi ben de sizdeñüm Cibrīl Emīn
- 12 Pek yapış Şemsi-i Mışrī şıdḳ-ile elden ḳoma
Ḥubb-i Evlād-ı Nebī'dür mü’mine *ḫabl-ı metīn*

441

Medḫ-i Şāh-ı Velāyet *Kerrema'llāhü vecheh*

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Bütün esmāya maḫarsuñ ‘aceb nūr-ı Ḥudā 'suñ sen
Emīru'l-mü’minīn Ḥayder vaşī-i Muşţafā'suñ sen

- 2 Cenāb-ı Aḥmed'ün nūrı ile birdür senün nūruñ
Cemī' ervāḥ ü eşbāḥa bilā-şekk mübtedāsuñ sen
- 3 Saña Evlād'uña 'arz-ı maḥabbet eylemek farzdur
Verāşet sende ḥatm olmuş Re'isü'l-evliyāsuñ sen
- 4 Seni Zāt-ı Peyamber'den iden tefriḳ olur zındıḳ
Ezelden Nūr-ı vāḥidsün Veliyy-i Kibriyā'suñ sen
- 5 Senün sa'yüñle neşr oldı cihāna dīn-i Ḥaḳ yek-ser
Der-i Ḥayber saña ḳalkān olup Şīr-i Ḥudā 'suñ sen
- 6 Ne mümkin vaşfuñı ifā idüp medḥ eylemek zātuñ
Dinildi *lā fetā illā 'Aliyye'l-Murtaẓā* suñ sen
- 7 Cenāb-ı Pīr-i Mışrī'nün ṭariḳidür saña mevşül
Bu Şemsü'd-dīn-i Mışrī'ye imām ü muḳtedāsuñ sen

442

10 Heceli

- 1 Nūr-ı kerāmet vechüñde tābān
Sırr-ı velāyet sende nümāyān
Ḳadrüñi bildi erbāb-ı 'irfān
Meded mürüvvet yā Şāh-ı Merdān

677

- 2 Nür-ı Hudāsuñ Şîr-i Yezdānsuñ
Vāriş-i Rasûl sırr-ı Sübhānsuñ
Şems-i velāyet nür-ı ‘irfānsuñ
Amān mürüvvet yâ Şāh-ı Merdān
- 3 Mu‘în-i enbiyā server-i evliyā
Ehl-i tevellāya olduñ reh-nümā
Her dā’im bizlere sensuñ mültecā
Meded efendim yâ Şāh-ı Merdān
- 4 ẖudret elüñle fetḥ oldu Ḥayber
Kendine dāmād itdi peygamber
Kāsım-i cennāt sâķı-i Kevşer
Meded ‘ināyet yâ Şāh-ı Merdān
- 5 Şemsi-i Mışrî daḥıldür saña
Melāz ü melce’ sızsüñiz aña
Redd itme amān be-ḥaḳķı Zehrā
Meded mürüvvet yâ Şāh-ı Merdān [262]

442 [261]

3 İlk iç mısranın vezni problemlidir.

Na't-ı Hayder *'Aleyhi Selāmu'llāhi'l-ekber*

Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün

- 1 Her dem yitişür 'āşığa imdād 'Alī'den
Nuşret irişür sālīke Evlād-ı 'Alī'den
- 2 Hep anda tecellī idiyor sırr-ı velāyet
Pür-neş'e olur meclisimiz dād-ı 'Alī'den
- 3 Zikri oluyor çünki 'ibādet didi Aḥmed
'Uşşāka gelür feyz-i Ḥudā yād-ı 'Alī'den
- 4 Hep zā'il olur hemm ü elem derd ü nevā'ib
Maḥzūn gönül elbette olur şād 'Alī'den
- 5 Bi'l-cümle ṭarīḫ ehline andan geliyor feyz
Ḳuṭub ile ğavş baḳ bulur irşād 'Alī'den
- 6 Feyz-i ezeli taḳsīmidür Ḥayder-i Kerrār
Ḥubbiyle gönül çün olur ābād 'Alī'den
- 7 Rehber baña bu yolda olup Ḥazret-i Mışrī
Şemsi'ye gelür luṭf-i Ḥudā nād-ı 'Alī'den

Medh-i Şāh-ı Velāyet Kerrema'llāhü veccheh

Mef'ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe'ülün

- 1 Buldı şerefi meclisimiz yād-ı 'Alī'den
İrişdi bize luḡ-i Ḥudā nād-ı 'Alī'den
Nā'il-i zafer oldı dil imdād-ı 'Alī'den
Buldı himemi luḡ-ile irşād-ı 'Alī'den
Yā Rab bizi dūr eyleme Evlād-ı 'Alī'den
- 2 Ḥubbunı anuñ kıldı Ḥudā bize 'ināyet
Pür-nūruz 'Alī ile didi Faḥr-i risālet
Oldı der-i 'irfān-ı Nebī Şāh-ı velāyet
Anlara maḥabbet sebep-i 'izz ü sa'ādet
Yā Rab bizi dūr eyleme Evlād-ı 'Alī'den
- 3 'Älemleri icāda sebep Āl-i 'Abā'dur
Her birisi maḥbūb-ı Ḥudā nūr-ı hüdādur
Cümlesi anuñ dost iline rāh-nümādur
Anlara tevellā sebep-i 'afv ü 'aḡādur
Yā Rab bizi dūr eyleme Evlād-ı 'Alī'den

4 Bağışla bizi Bār-i Hudā Āl-i 'Abā'ya
Tebdīl idivir nār-ı ğamı nūr-ı şafāya
Bend oldı gönül 'aşkı ile bāb-ı Hudā 'ya
Her demde devām itmedeyim işbu du'āya
Yā Rab bizi dūr eyleme Evlād-ı 'Alī'den [263]

5 Ben bendeyim Evlād-ı Rasūl'e ezeli'den
Buldum keremi luṭf-ı Nebī sırr-ı velīden
'Ahd eylemişem anlar ile *Ḳālū belī*'den
Evrādım olup nād-ı 'Alī sırr u celīden
Yā Rab bizi dūr eyleme Evlād-ı 'Alī'den

6 Mısrī ḳuluñuñ bendesidür Şemsī-i kem-ter
Rabbim dilimi nūruñ ile eyle münevver
Hādī baña bu yolda olup Zāt-ı Peyamber
'İrfānımızuñ mürşididür Hāzret-i Hāyder
Yā Rab bizi dūr eyleme Evlād-ı 'Alī'den

445

Medḥ-i Şāh-ı Şühedā 'Aleyhi selāmu'llāhi'l-a'lā

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Sen İmām-ı evliyā vü etkıyāsuñ yā Hüseyn
Sıbt-ı Aḥmed zāde-i Şīr-i Hudā 'suñ yā Hüseyn

444 [262]
4 bāb-ı Hudā'ya; bāb-ı rızāya

- 2 Var mıdur neslũn gibi ‘ālemde bir ‘ālĩ neseb
Nũr-ı çeşm-i Fāṭıma Ḥayru'n-nisāsuñ yā Ḥüseyn
- 3 Ḳadrũn eşrefdür bütün ‘ālemden ammā şad-ḫayf
Bĩ-başarlar görmedi nũr ü ziyāsuñ yā Ḥüseyn
- 4 Sen Şefĩ'-i ‘ālemĩnsũn redd olunmaz maṭlabuñ
Şübhesiz maḫbũb-ı Zāt-ı Kibriyā'suñ yā Ḥüseyn
- 5 Dest-gĩr ol Şemsi-i Mışrı'ye luṭf it yā İmām
Cümle maḫlũḳāta elbet mültecāsuñ yā Ḥüseyn

446

Mersiyeye

Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilũn

- 1 Sĩnelerde dāğ-ı hicrān olduğı demdür bugün
‘Āşıkān ḫasretle ağlar çũnki pũr-ğamdur bugün
- 2 Ḥazret-i Şāh-ı şehĩd-i Kerbelā'ya ağlamak
Ağlamak ‘uşşāka ‘aynen farz-ı ağdemdür bugün
- 3 Teşne-leb itdi şehĩd-i Kerbelā'yı ol Yezĩd
La'net olsun ḫā'ināna kim ki ḫurremdür bugün

- 4 Rūz u şeb kı l la‘neti ol kavme zinhār itme şekk
Düşmen-i Āl-i Rasūl'e la‘net elzemdir bugün
- 5 Ehl-i Beyt'e Şemsi-i Mışrî fedā kı l cānuñı
Olma mesrūr ağla zîrā yevm-i mātemdür bugün [264]

447

Medhiye-i İmāmeyn *Aleyhimā selāmu'llāhi'l-mu'īn*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Nāzenīn-i Kibriyā oldı Hüseyn ile Hāsen
Bār-gāh-ı Muşafā oldı Hüseyn ile Hāsen
- 2 Perveriş-yāb-ı Cenāb-ı Fāṭıma Ḥayru'n-nisā
Nūr-i çeşm-i Murtażā oldı Hüseyn ile Hāsen
- 3 Bunları sevmek Ḥudā vü hem Rasūl'i sevmedür
Şāfi'-i ehl-i vefā oldı Hüseyn ile Hāsen
- 4 Ḥubb-i kırbā farz-ı 'ayndur mü'minine şübhesiz
Bā'ış-i afv ü 'aṭā oldı Hüseyn ile Hāsen
- 5 Şemsi-i Mışrî ümīdim Ehl-i Beyt'dendür benim
Kā'ināta mültecā oldı Hüseyn ile Hāsen

İstimdād ez-Cenāb-ı Seyyidü'ş-Şühedā

8 Heceli

- 1 Maḥbūb-ı Kibriyā Ḥüseyn
Mañşūş-ı *innemā* Ḥüseyn
Sulṭān-ı Kerbelā Ḥüseyn
Daḥīlem saña yā Ḥüseyn
- 2 Evliyāya reh-nümāsuñ
Aşfiyāya muḳtedāsuñ
Ḥāmis-i Āl-i ' Abā'suñ
Daḥīlem saña yā Ḥüseyn
- 3 Cedd-i pākūndür Muştafā
Eb-i zī-şānuñ Murtażā
Māderūndür Ḥayru'n-nisā'
Daḥīlem saña yā Ḥüseyn
- 4 Şehidāna pişvāsuñ
Sāḳī-i ehl-i vefāsuñ
Zāde-i Şīr-i Ḥudā 'suñ
Daḥīlem saña yā Ḥüseyn

- 5 Şemsi-i Mıṣrî zelîlûñ
Mazhar-ı luṭf-i cemîlûñ
Olmuş ezelden daḥîlûñ
Daḥîlem saña yâ Hüseyn

449

Merṣiye-i Şâh-ı Şühedâ

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Ehl-i îmân zâtuñ için tutdı mâtem yâ Hüseyn
Gözlerinden kan aқıdurlar dem-â-dem yâ Hüseyn
- 2 Âh ider kan yaş döker ehl-i tevellâ 'aşq ile
Tâzelendi yâremiz geldi Muḥarrem yâ Hüseyn
- 3 Can virür mü'min olan râhuñda itmez ictinâb
Zevk-i îmândan münâfık tuymadı şemm yâ Hüseyn
- 4 Hânedân' uñ maḥvına sa'y itdiler Mervâniyân
Dâderüñe İbn-i Süfyân gönderüp semm yâ Hüseyn
- 5 Dil-ḥırâş bir vaқ'adur bu Kerbelâ Fâci' ası
Böyle bir yâreye olmaz âh merhem yâ Hüseyn [265]

- 6 Kerbelâ'da çekdigüñ derd ü belâyı fikr idüp
Hasretüñle hep muhibbân oldu pür-ğam yâ Hüseyn
- 7 Şibh-i Peyğamber 'Alî Ekber'le ma'sûm Aşğaruñ
Vağ'a-i dil-süzına ben âh iderim yâ Hüseyn
- 8 Ra's-i pâküñ büse-gâh-ı Hazret-i Aḫmed iken
Nîzelerde gezdi eyvâh ra's-i efham yâ Hüseyn
- 9 Eyledi kaç'-ı ta'alluğ ehl-i arzdan Muştafâ
Âh mübârek ḫūnuñ arza düşdigi dem yâ Hüseyn
- 10 Hiç teşâḫub olunur mı Ehl-i Beyt'e buğz iden
Anlaruñ me'vâsı elbette Cehennem yâ Hüseyn
- 11 Zâlime la'net ider Allâh Qur'an'dur delîl
Ehl-i Beyt'e buğz idenden yokdur azlem yâ Hüseyn
- 12 Şad-şalât olsun saña hem vâlideyn ü ceddüñe
Şemsi-i Mışrî'ye evrâddur bu her dem yâ Hüseyn

Merşiye-i İmām-ı Mazlûm

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Ey nûr-ı çeşm-i Aḥmed-i Muḥtâr yâ Ḥüseyn
V'ey yâdigâr-ı Ḥayder-i Kerrâr yâ Ḥüseyn
- 2 Saña kim eyler tevellâ oldu aḥyâr yâ Ḥüseyn
Buğz idenler ḥarb idenler oldu eṣrâr yâ Ḥüseyn
- 3 Âh kim mâh-ı Muḥarrem geldi dil maḥzûn olur
Ḳalb mükedder münkesirdür dîde ḥûn-bâr yâ Ḥüseyn
- 4 Şabr idilmez vaḳ'a-i dil-sûzına çünkim muḥâl
İḥtiyârsız eyler 'uşşâḳ nâle vü zâr yâ Ḥüseyn
- 5 Ekber evlâduñ şehiddür Aşḡaruñ oldu şehîd
Âl ü aşḡabuñ bu zulme oldu dūçâr yâ Ḥüseyn
- 6 Neşr-i dîne oldu mâni' Âl-i Mervân İbn-i Ḥarb
Cedd-i pâküñ dürlü zaḥmet çekdi âzâr yâ Ḥüseyn
- 7 Böyle zulmi böyle ḡadri itmedi Tersâ Yehûd
Olmadı mesmû' Mecûs'dan böyle bir kâr yâ Ḥüseyn

450 [265]

1 Bu beytin vezni problemlidir.

- 8 Mü'mini katl eyleyen oldu muhalled nārda
Yā seni taḥḳīr iden olmaz mı *fī'n-nār* yā Ḥüseyn
- 9 Kim ki taḥḳīr eylese bir 'ālimūn destārını
Küfrüne kā'il olurlar bu ne esrār yā Ḥüseyn
- 10 Būse-gāh-ı Ḥazret olan gerdenūn ḳaṭ' itdiler
Ra's-i pākūn nīzelerde oldu seyyār yā Ḥüseyn
- 11 Bu ḥaḳāret ceddūne şāmil degil mi 'acabā
İtmeyorlar la'ni tecvīz nice bī-'ār yā Ḥüseyn
- 12 Çeşm-i 'udvān ile kim kılsa nazar olsun aña
La'net-i Ḥaḳ şad-hezārān şad-hezār-bār yā Ḥüseyn
- 13 Derk-i esfeldür münāfıḳlar maḳarrı şübhesiz
Olmadı bunlardan aḳlem hīç küffār yā Ḥüseyn [266]
- 14 Oldılar maḡmūm u maḡzūn ins ü cinn ile melek
Aḡladı zī-rūḡ cemād kūh-sār enhār yā Ḥüseyn
- 15 Olmayan bu Kerbelā fāci'asından ḡuşsa-nāk
Yok anuñ imānı oldu saña kīn-dār yā Ḥüseyn
- 16 İrtibātuñ ḳaṭ' idüp arzdan Rasūl-i Kibriyā
Ḥūn-i pākūn oldığı dem arzā īşār yā Ḥüseyn

- 17 La‘net-i Hāk ber-devām olsun Yezīd ü āline
İbn-i Nahs ü İbn-i Mercāne'ye tekrār yā Hüseyn
- 18 Sevdigiyle haşr olur buyurdu ceddün Muşafā
İltihāk eyler saña maşşerde ebrār yā Hüseyn
- 19 Cedd-i pākünle muḳaddes vālideyn [ü] ihvānuña
Raḫmet-i Hāk ola İşār mişl-i emṭār yā Hüseyn
- 20 Şad-şalāt ü şad-selām olsun revān-ı pāküne
Bu olupdur Şemsi-i Mışrı'ye ezkā̄r yā Hüseyn

451

Na‘t-ı Haseneyn *‘Aleyhimā selāmu’llāhi’l-mu‘īn*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Seyyid-i şübbān-ı Cennet'dür Hüseyn ile Hasen
Maşşar-ı nūr-ı risāletdür Hüseyn ile Hasen
- 2 Cebrā'il hādimleridür hidmetiyle müfteḫir
Bā‘iş-i ‘izz ü sa‘ādetdür Hüseyn ile Hasen

450 [266]

19 vālidīn ihvānuña: vālidīn [ü] ihvānuña, M.

- 3 Şāhib-i Kevşer ‘Alī’dür sāķi’-i Sıbteyn-i pāk
Şāfi’-i rüz-ı kıyāmetdür Hüseyn ile Hāsen
- 4 Ümmetine yādigār itdi Rasūl-i Muḥterem
Nūr-ı çeşm-i Ehl-i Sünnetdür Hüseyn ile Hāsen
- 5 Anlaruñla ḥarb iden ceddiyle ḥarb itmiş gibi
Hāmil-i sırr-ı ḥilāfetdür Hüseyn ile Hāsen
- 6 Cüz’-i Şāh-ı enbiyādur bir vücūddur cümlesi
Verd-i gül-zār-ı nübüvvedür Hüseyn ile Hāsen
- 7 Şemsi-i Mısrī ne mümkün medḥ ü tavşif eyleyem
Bizlere luṭf ü hidāyetdür Hüseyn ile Hāsen

452

Merşiyeye-i Sulṭānū’ş-Şühedā *Aleyhi selāmu’llāhi’l-a’lā*

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Olmuşam ben ümmet-i Peyğamber-i āḥir zamān
Kim efendi-zādeme olursa sevmem bed gümān
- 2 Zerre ĩmānı olan itmez ‘adāvet Āline
Ḥazzı yoķdur dīn-i Aḥmed'den degildür müslimān

690

- 3 İşiden ehl-i küfürden bu fecî' vâkı' ayı
Ağlayup maḥzûn oluyor eyleyor âh u figân
- 4 Hiç teşâḥub olunur mı düşmen-i Âl-i Nebî
Âl-i Süfyân ile ḥaşr olsun teşâḥub eyleyen [267]
- 5 Neşr-i dîne mâni' oldı Âl-i Süfyân İbn-i Ḥarb
Yok mı inşâfuñ ta'annüd itme ğayrı in ü ân
- 6 Hâl-i küfründe Rasûlu'llâh'a 'isyân eyledi
Oldılar âḥir münâfık işte târiḥ-i cihân
- 7 Bedr ü Ḥandek'le Uḥud'da kıldılar dîne hücum
Oldılar Şıffîn'de bâġi ḥâricî [vü] münkirân
- 8 Didi Qur'an *kâsîṭün* oldı cehennem oṭunu
İtdi tafşîl *sûre-i Cinn* 'de anı Rûḥu'l-Beyân
- 9 Kıldı tesmîm zâde-i Şîr-i Ḥudâ 'yı İbn-i Ḥarb
Cu'de'yi tavsîṭ idüp ḥâ'in ebed Mervâniyân
- 10 Tefriḳa virmekdi ümmet beynine maḳşadları
Oldılar nâ'il murâd ü maṭlaba Süfyâniyân
- 11 La'net olsun Âl-i Süfyân Âl-i Mervân'a hemîn
İtdiler dîne ihânet hem de taḥrîf-i Qur'an

452 [267]

7 ḥâricî [vü] münkirân: ḥâricî münkirân, M.

- 12 Var mıdır bunlarda dīne h̄üsn-i h̄idmet dikk̄at it
Olmada h̄âlen taraf-dâr vār mı ma'nā el-emān
- 13 Tuymaduñ mı maz̄har-ı 'afv ü şefā'at oldıgım
Vağ'a-i Şāh-ı şehīd-i Kerbelā'ya ağlayan
- 14 H̄ağğ'a isnād eylemek bu fi'li cā'iz mi 'aceb
Zālīm ü k̄atillere la'net iderken Müste'ân
- 15 İntikāl itmiş 'adāvet ebb ü ceddinden anuñ
La'net olsun āl ü etbā'-ı Yezīd'e her zamān
- 16 İtdiler Āl-i 'Abā'ya minber üzre şetm ü sebb
Kerbelā'da oldu taḥkīr Āl-i Ṭaḥā hem-çünān
- 17 Kāfir olmaz mı 'aceb bunca ihānet eyleyen
Her ne sağlam müslimān imiş Yezīd-i bed-ziyān
- 18 H̄ānedān-ı Muşṭafā'ya kim kılırsa bed-naẓar
Yokdur ĩmānı H̄udā 'ya ḥā'ināndur ḥā'inān
- 19 Zerre ĩmānı olan eyler mi Ma'sūm'u şehīd
Rūḥ-ı Peyğamber bu ḥāle olmadı mı ḥūn-feşān
- 20 Cehl ü ğaflet zühd ü taḳvā perdesine bürünüp
Eyleyor h̄âlen Yezīd'e iltizām nādān olan

- 21 İttihāz itme sened āmālinūñ sözin baña
Bağ 'ağā'id şerhine la'net ider Molla Divān
- 22 Kātil ü zālamlere la'net ider Kūr'an'da Hağ
Bā'ış-i fitne olanlar la'netedür şāygān
- 23 Kim ezā eylerse Zāt-ı Muşafā'ya dir Hudā
Dünya vü 'uğbāda la'net mağharıdur bī-gümān
- 24 Naşş-ı *fi'l-kurbā* ile farzdur mağabbet eylemek
Āl ü Evlād-ı Rasūl'e ol muğıbb-i Hānedān
- 25 İtse tağğır sehv ile bir 'ālimūñ destārını
Olunur tekfır o kimse işte bu 'ağla ziyān
- 26 Pāy-māl olur Cenāb-ı Ehl-i Beyt'ün cümlesi
Kerbelā'da eyleyen tağğır Hüseyn'i müslimān
- 27 Gözleri de çalbleri de oldı a'mā anlaruñ
Eyleyor hālā teşāhub anlara la'net be-hān
- 28 Düşmen-i Āl-i 'Abā'dan çün teberrā eyleriz
Biz tevellā ehliyüz Şemsi-i Mışrī hın ü ān
- 29 Sevdigiyle haşr olur 'uğbāda elbette kişi
Cān ü dilden sev Hüseyn'i bulasuñ dāreynde şān [268]

İstimdād ez-Şāh-ı Kerbelā ‘Aleyhi’s-selām

Mef’ülü Mefā’îlü Mefā’îlü Fe’ülün

- 1 Bizlere meded eyle amān Şāh-ı şehīdān
Cennetde olup dāderüñle Seyyid-i şübbān
- 2 Luţfuñla bize himmet idüp eyle şefā’at
Reddeylemez elbette seni Hāzret-i Yezdān
- 3 Zāhirde vü bātında meded-res oluñız siz
Sizden bulunur derd-i günāha yine dermān
- 4 Ta’dād olamaz cürm ü günāhım ise bī-ḥadd
Oluyor kerem Āl-i ‘Abā’dan bize her ān
- 5 Hāḫ kıldı sizi kendüsine eyledi mir’āt
Sizlersüñiz elbette sebep ḥilḳat-i ekvān
- 6 Dünyāda size bende olup ehl-i tevellā
Bā’iş-i şeref luţf-i Hudāvend-i cihān-bān
- 7 ‘Āciz ḳuluñuz Şemsi-i Mıṣrı’ye meded ḳıl
Redd itme ḳapuñdan beni ey Şāḫib-i iḫsān

Medh-i Āl-i 'Abā 'Aleyhim selāmu'llāhi ebeden

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Bilmedi Peyğamberün kadrini Hayder olmayan
Kıymet-i Kerrār'ı bilmez 'abd-i Kanber olmayan
- 2 Mażhar-ı sırr-ı tecellî olmaz elbet şübhesiz
Hâne-i kalbi sivādan pāk muṭahhar olmayan
- 3 Bulmayor aşlā ḫalāvet dīn ü imānında hem
Bāb-ı vālā-yı 'Alī'de bend ü kemter olmayan
- 4 Dergeh-i Āl-i 'Abā'dur nāşir-i feyz ü hüdā
Bulmadı feyz ü hidāyet anda çāker olmayan
- 5 Şemsi-i Mışrî muḫaḫkaḫ böyledür bî-rayb ü şekk
Haḫḫ'ı bilmez Ehl-i Beyt'e 'abd-i aḫḫar olmayan

Medh-i İmām-ı Mazlūm 'Aleyhi's-selām

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Bülbül-i bāğ-ı risālet sırr-ı *mā evḫā* Hüseyin
Nūr-ı 'ayn-ı Faḫr-i 'ālem şāh-ı 'ālī-cā Hüseyin

- 2 Ğubbüñüz emr-i İlähî ile farzdur ümmete
Bizlere kaç'î delîldür naşş-ı *fi'l-kurbâ* Ğüseyn
- 3 Aşluñız tãhir muṭahhar neslüñiz ma'süm pãk
Cebrã'il meddãhuñızdur Ğağ senã-kãr yã Ğüseyn
- 4 İftihãr-ı kã'inãtsuñ Seyyid-i ehl-i cinãn
Şãfi'-i 'uşãt-ı ümmet cãmi'-i esmã' Ğüseyn
- 5 Şemsi-i Mışrı dağıldür bende-i Ğl-i 'Abã
Melce'-i bî-çãregãndur Şãh-ı Kerbelã Ğüseyn [269]

Şenã'-i Ehl-i Beyt 'Aleyhimü's-selãm

Fã' ilãtün Fã' ilãtün Fã' ilãtün Fã' ilün

- 1 'İnd-i Ğağ'da dîn-i İslãm dîn-i hağ dîn-i mübîn
Cümle edyãndan muğaddes kıldı Rabbü'l-'ãlemîn
- 2 Ger günãhım kerre kaçat olsa da olmam nã-ümîd
Ğãzret-i Fahr-i cihãndur çün Şefî'u'l-müzñibîn
- 3 Bãb-ı Ğayder'de muğîmim bãb-ı Ğağ ancak O'dur
Tã ezel bezminde Ğayder'dür Emîrü'l-mü'minîn

- 4 H̄amse-i Āl-i ‘Abā'dur kā'inātuñ melce'i
Koyma elden kıl temessük işte bu *ḥablü'l-metīn*
- 5 İlticā-gāh-ı melā'ik cinn ü insdür Ehl-i Beyt
Bekler anlardan şefā'at āsmān ehl-i zemin
- 6 Zāhir ü bātında feyz-i ma'nevī ister iseñ
Anlaruñ bābından ayrılma dem-ā-dem sür cebīn
- 7 Şemsi-i Mışrī penāhımdur benim Āl-i ‘Abā
Sāye-bānım sāyesinde anlaruñ olmam ḥazīn

Mersiye-i Sulṭāni'ş-Şühedā' ‘Aleyhi't-tahiyyetü ve'r-rızvān

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 H̄aḫ Te'ālā ḥubbünizi itdi fermān yā H̄üseyn
H̄aḫkuñızda nāzil oldı naşş-ı K̄ur'ān yā H̄üseyn
- 2 Eylemek Āl-i ‘Abā'ya ‘arz-ı ihlāş farz iken
İtdiler ‘isyān ü tuğyān Āl-i Süfyān yā H̄üseyn
- 3 Eyleyen Faḫr-i cihāna zerre-veş zulm ü ezā
La'nete mazḫar olur buyurdı Yezdān yā H̄üseyn

- 4 Kim ezā itse size ‘ayn-ı ezādur ceddūne
Ol münāfiḳda bulunmaz zerre ĩmān yā Hüseyn
- 5 Zātuñı evlād’uñı āh itdiler susuz şehid
Böyle zulmi görmedi çeşm-i cihānyān yā Hüseyn
- 6 Öyle aḳdessin ki ceddūñ ‘arşı itdi cāy-gāh
Hūn-ı pākūñ Kerbelā'da aḳdıḡı ān yā Hüseyn
- 7 Fikr idenler ḡālūñı kerb ü belāda yā ĩmām
‘Aḡlı fikri tār-mār olur perişān yā Hüseyn
- 8 Olmamışdur ḡalḡ olalıdan beri bu kā’ināt
Beñzemez bu fāci‘aya başḡa bir ḡān yā Hüseyn
- 9 *Men tebākā* mücebince aḡlayan maḡfūr olur
‘Ālemīne raḡmet itdi seni Sübhān yā Hüseyn
- 10 Mültecā-yı ḡalḡ-ı ‘ālemdür sizūñ dergāhuñız
Ġayrı bāba ilticā itmez müselmān yā Hüseyn
- 11 Şuñ bize maḡşerde Kevşer yā ĩmāme'l-müslimīn
Ḳoyma bī-kes sāyeñe al eyle iḡsān yā Hüseyn
- 12 Şemsi-i Mışrī ezelden sizlere düşdi daḡıl
Ḥamse-i Āl-i ‘Abā'dur cānıma cān yā Hüseyn [270]

Na't-ı E'imme-i İsnâ 'Aşer '*Aleyhimü't-taḥiyyetü ve'r-rızvân*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Bî-ta'ab esrâr-ı Hakk'a âşinâ olduñ mı sen
Tâlib-i Haq olmayana reh-nümâ oldun mı sen
- 2 'Aşq ile teslim olup bâb-ı Hudâ -yı Ekber'e
Dâhil-i bezm-i maḥabbet Muşafâ olduñ mı sen
- 3 Eyleyüp a'dâ-yı Şâh-ı enbiyâya la'neti
Vâsıl-ı sırr-ı 'Aliyye'l-Murtażâ olduñ mı sen
- 4 Ol Ḥasen ḥulqu'r-rızâ'ya eyleyüp de iktidâ
Cân-fedâ-yı Şâh Ḥüseyn-i Kerbelâ olduñ mı sen
- 5 Sâcid-i râzî belâya Ḥazret-i Zeyne'l-'Abâ
Hem de tâbi' âdem-i Âl-i 'Abâ olduñ mı sen
- 6 Şâh Bâkır Şadıq-ı Ca'fer İmâmeyn-i güzîn
Anlaruñ sırrına âgâh müctebâ olduñ mı sen
- 7 Mûsa-i Kâzım olupdur reh-nümâ-yı müttakîn
Hem muḥibb-i kıble-i heştüm Rızâ olduñ mı sen

- 8 Şāh Takī ile Naķī vü ‘Asker'e münķād olup
Zīr-i hūkm-i Mehdi-ī şāhib-livā olduñ mı sen
- 9 Biz muħibb-i Hāndānız Şemsi-i Mıŗrī gibi
Maŗhar-ı feyz-i Hūdā luŗf ü ‘aŗā olduñ mı sen

459

Medħ-i Āl-i Rasūl ‘Aleyhimū's-selām

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Nā’il-i luŗf u ‘ināyet olmaķ isterseñ hemān
İlticā it Hāmse-i Āl-i ‘Abā'ya her zamān
- 2 Bāb-ı vālā-yı Cenāb-ı Hānedān’dan başķa yok
Ol ķapudur kā’ināta şübhesiz dārū'l-emān
- 3 Faŗr-i ‘ālem Şāh-ı Merdān Nūr-ı Vāħid yek-vücūd
Eyle istimdād Nebī ile Velī’den ħīn ü ān
- 4 Feyz-i Hāķķ'a irdiler Āl-i Rasūl’uñ bendesi
Anlara luŗfuñı ibzāl itdi Zāt-ı Müste‘ān
- 5 Şemsi-i Mıŗrī yapış bāb-ı ‘Alī'ye şıdķ-ile
Dergeh-i Āl-i ‘Abā'dur mültecā-yı ins ü cānn

Na't-ı Aḥmedî vü Şenâ-yı Dûvâzdeh İmâmân

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Taḥiyyât-ı İlähîyye saña her dem müdâm olsun
Saña Evlâd'uña her ân şalât ile selâm olsun
- 2 Ḥabîb-i Kibriyâ Aḥmed İmâmü'l-enbiyâ Aḥmed
Muḥammed Muştafâ Aḥmed şalât ile selâm olsun
- 3 Emîrü'l-mü'minîn Ḥayder İmâmü'l-müslimîn Ḥayder
Re'îsü'l-'ârifîn Ḥayder şalât ile selâm olsun [271]
- 4 Muḥammed'le 'Alî bir-nûr muḥibbânı olur mağfûr
Sevenler oldılar mesrûr şalât ile selâm olsun
- 5 Biz'a-i pâk-i Nebî'dür Zevce-i Şâh-ı velîdür
Fâṭıma nûr-ı celîdür şalât ile selâm olsun
- 6 İmâm Ḥasen'dür müctebâ Ḥüseyin şâh-ı Kerbelâ
İki nûrdur bize 'atâ şalât ile selâm olsun
- 7 Yâdigârdur Zeyne'l-'Abâ ol âdem-i Âl-i 'Abâ
Bâkır Ca'fer Muḳtedâ şalât ile selâm olsun

- 8 Mūsā Kāzım'dur reh-nümā mürşid bize ‘ Alī Rızā
Taķı İmāmü'l-etķıyā şālāt ile selām olsun
- 9 İmām-ı Nākı ‘ Askerı ümmetüñ ānlar rehberi
Mehdī cümleñ serveri şālāt ile selām olsun
- 10 Şemsı Mışrı en-Niyāzı ‘ayān itdi cümle rāzı
Anlar halkın ser-firāzı şālāt ile selām olsun

461

**Medħıye-i E'imme-i İsnā ‘Aşer ve Kudümiyye-i İmām-ı Mehdı
‘Aleyhimü't-taħıyyetü ve'r-rızvān**

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Merħabā ehlen ve sehlen merħabā şāħib-zamān
Merħabā fazlen ve ‘adlen Mehdı-i ‘adl-iķtirān
- 2 Nışf-ı Şa‘bān’da ķılup bu ‘āleme vaz’-ı ķadem
Maķdemüñle pür-şeref oldı zemīn ü āsmān
- 3 Cedd-i pāküñ eyledi iķbār ķudümünden senüñ
ħüccetu'llāhi ‘ale'l-arz olduñ ey şems-i cihān
- 4 Mevlidünden oldı mesrūr hep melā’ik ins ü cinn
Kā’ināt şādān ü ħandāndur cemı’-i mü’minān

460 [271]

10 Anlar halkın ser-firāzı şālāt ile selām olsun; Şemsı size ğulām olsun size Şemsı ğulām olsun

- 5 Dindi Hizbu'llāh saña etbā'una Qur'an'da çün
Muntazırlardur senün teşrifüne hep 'arīfān
- 6 Eyleyenler ğayba ĩmān oldu memdūh-ı İllāh
Bekleyor ehl-i tevellā ol gürūh-ı nāciyān
- 7 Cümle ecdād-ı kirāmuñ luḡf-ı Raḡmān'dur bize
Şāfi'-i ehl-i kebā'irdür Rasūl-i Müste'an
- 8 Vāriş-i 'ilm-i risāletdür 'Aliyye'l-Murtażā
Fāḡıma ḡayru'n-nisādur ümm-i sādāt ḡānedān
- 9 Zāt-ı vālā-yı ḡasen'dür pişvā-yı müslimīn
Şāh-ı deşt-i Kerbelā'nuñ dergehi dārū'l-emān
- 10 ḡazret-i Zeyne'l-'Abā'dur muttaḡıne reh-nümā
İctihād-ı Ca'ferī *hablū'l-metīn*dür bī-gümān
- 11 Mūsa-i Kāzım Rızā Şāh-ı Taḡī ile Naḡī
'Askerī'den buldılar fevz ü necātı 'aşıḡān
- 12 Şemsi-i Mışrī ḡapuñda 'abd-i aḡḡar muntazır
İt ḡabūl taḡt-ı livāña ḡā'im olduḡuñ zamān [272]

Medh-i Seyyidü'l-Beşer ve E'imme-i İsnâ 'Aşer '*Aleyhimü't-taḥiyyetü*
ve't-teslîm ve'r-rızvâni'l-ekber

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Faḥr-i 'âlemdür Muḥammed *rahmeten li'l- 'âlemîn*
Şâh-ı Merdân'dur 'Aliyye'l-Murtażâ nâşır-ı dîn
- 2 Fâṭıma ḥayrû'n-nisâdur biz'a-i pâk-i Nebî
Şâhib-i ḥulq-ı ḥasendür Şâh Ḥasen Sıbt-ı güzîn
- 3 Cân-fedâ-yı dîn-i ğarrâdur İmâm-ı zü'l-kerem
Şâh-ı deşt-i Kerbelâ'dur Ḥazret-i mazlûm Ḥüseyn
- 4 Vâlidü's-sādâti'l-ekremdür 'Alî Zeyne'l-'Abâ
Bâkır u Ca'fer İmâmü'l-etḫıyâ ve'l-'ârifîn
- 5 Ḥazret-i Mûsâ-yı Kâzım mâlik-i ḥulq-ı 'azîm
Meşhed-i pâk-i Rızâ'ya 'âşık iseñ sür cebîn
- 6 Şems-i eyvân-ı velâyetdür Taḫî ile Naḫî
'Askerî'ye bende ol kim olasun ehl-i yakîn
- 7 Hâdî-i râh-ı Ḥudâ 'dur Mehdi-î şâhib-livâ
Ḥânedân-ı Muştafâ'dur sâlike *ḥablü'l-metîn*

- 8 Bende-i Āl-i ‘Abā’yım hādīm-i dergāh-ı pīr
Sālik-i rāh-ı Niyāzī Mıṣrī’dür Şemsi-i dīn

463

Medḥ-i Ḥāzret-i Pīr *Ḳuddise sirruhu'l-münir*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Pīşvā-yı ‘āşīkāndur mürşid-i müsterşidān
Vākıf-ı ‘ilm-i *ledün*dür muḳtedā-yı ‘ārīfān
- 2 Mazhar-ı sırr-ı ‘Alī’dür taht-ı *bā*’da noḳḩadur
Feyz-i sārīdür cihāna i‘tikādım bī-gümān
- 3 Ma‘nevī vardur taşarruf sālīkānı müstefīd
Oluyor seyr-i sülūkünde meded-res ān-be-ān
- 4 Şāh Ḥāsen ile Ḥüseyn’ün yoluna eyler fedā
Ehl-i Beyt’ün ‘aşkı için cümle varın cism ü cān
- 5 Rehber-i rāh-ı Ḥudā ‘dur līk reşkinden ḩasūd
Görmedi zāhir iken vechinde nūr-ı Müste‘ān
- 6 Ḥāzret-i Mıṣrī Niyāzī şöhreti şāmı anuñ
Ḳapusunda Şemsi ednā bende oldu kām-rān

Dîgeri

8 Heceli

- 1 Nâşir-i feyż-i Müste‘ân
 ulduur kapusunda Şâhân
 Müstefîzdür hep derviŐân
 Pîrimizdür Mışrî Sulân
- 2 Bilen bildi kimdür ol zât
 Gören gördi nedür hâlât
 Oldı zâhir tecelliyât
 Pîrimizdür Mışrî Sulân [273]
- 3 İnkâr itme münkir çekil
 Medh eylemek haddim degil
 Lu-ile hâllolur müşkil
 Pîrimizdür Mışrî Sulân
- 4 Âl-i ‘Abâ’nuñ bendesi
 Hâsen Hüseyn efgendesi
 Cümlemiz anuñ zindesi
 Pîrimizdür Mışrî Sulân

5 'Aşrında olmuştur ferīd
Emşāli nādir sañ Cüneyd
Cümle velīler hep mürīd
Efendimiz[dür] Mışrī Sulţān

6 Ednā bendesi Şemsi-dīn
Luţuf ile oldum kām-bīn
Ḳuţb-ı cihān [ü] ğavş-ı dīn
Pīrimizdür Mışrī Sulţān

465

Medḥiye-i Şeyḥi'l-Ekber Ḥazret-i Muḥyiddīn 'Arabī Rağıya'llāhü 'anh

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Re'īsü'l-aşfiyā sensün meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
Enīsü'l-etḳiyā sensün meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
- 2 Saña ḥatm-i velāyet nāmını virmiş Rasūlu'llāh
Vaşī-i Muştafa sensün meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
- 3 Ḥaḳīḳat sırr-ı Ḥayder'dür tecellī eyleyen sende
'Aliyye'l-Murtazā sensün meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn

464 [273]

5 Efendimiz Mışrī: Efendimiz[dür] Mışrī, M.

6 Ḳuţb-ı cihān [ü] ğavş-ı dīn: Ḳuţb-ı cihān ğavş-ı dīn, M.

- 4 Cenāb-ı Şeyh-i Ekber ğavş-ı a‘zam k̄uṭb-ı efḥamsın
Ki ḥatmü'l-evliyā sensüñ meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
- 5 Cihānı ser-te-ser ṭutmuş senüñ nāmuñ gibi feyzüñ
‘Umūma reh-nümā sensüñ meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
- 6 Senüñ İbnü'l-‘Arab şānuñ bütün ‘ālemde meşhūrdur
Faḳīre mültecā sensüñ meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
- 7 Kemālātuñ kerāmātuñ sayılmaz ḥaşra hiç gelmez
Ledünne āşinā sensüñ meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
- 8 Ḥayātında memātında taşarruf sende bāḳidür
Kerem şāhib-‘aṭā sensüñ meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
- 9 Senüñ āşār-ı ‘irfānuñ *Fütūḥāt ü Fuşūş*’uñla
İmām ü muḳtedā sensüñ meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
- 10 Bütün ehl-i ṭarīḳ pīrānı kılmışdur seni mürşid
Hidāyet-intimā sensüñ meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
- 11 Ne bilsün cāhilān ḳadrüñ Şüreyyā’la şerā bir mi
Veliyy-i Kibriyā sensüñ meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn
- 12 Zuhūruñ maḫhar-ı tām-ı İlāhidür şek itmeme ben
‘Alīm-i sırr-ı *bā* sensüñ meded yā Şeyḥ Muḥyiddīn

- 13 Senüñ sirruña maẓhardur Cenāb-ı Pīrimiz Mıṣrī
Bu Şems'e pişvā sensüñ meded yā Şeyḫ Muḫyiddīn

466 *

İstimdād ez-Pīr Emīr Sulṭān *Ḳuddise sirruhü'l-mennān* *

- 1 Geldim saña gel eyle iḥsān
Luṭf it bize Pīr Emīr Sulṭān
Dönmez қаpuñdan maḥrūm zā'irān
Luṭf eyle bize Pīr Emīr Sulṭān
- 2 Himmət it baña eyleme maḥrūm
Seyyid senüñ ceddüñ İmām Ma'sūm
Mesrūr it beni eyleme mağmūm
Luṭf eyle bize Pīr Emīr Sulṭān [274]
- 3 Sensüñ seyyid-i 'ālī-tebār
Bursa'mıza medār-ı iftiḥār
Feyzüñle eyle beni kām-kār
Luṭf eyle bize Pīr Emīr Sulṭān
- 4 Velīsüñ 'āleme bābuñ küşāde
Muḥtāca gelir sirruñ imdāde
Şād it beni sen irgür murāde
Luṭf eyle bize Pīr Emīr Sulṭān

466 [273]

* Eşnā-yı ziyāretde söylenmişdür. (Müellif)

* Bu manzumenin vezni problemlidir.

- 5 Şemsi-i Mıṣrî itdi ziyâret
Ceddüñ bize itsün şefâ‘at
Âşikâr görünür sende kerâmet
Luṭf eyle baña Pîr Emîr Sultân

467 *

Dîgeri Berây-ı Pîr Emîr *Ḳuddise sirruhü'l-münîr* *

- 1 Buḥârâ'dan gelmişüñ ey ulu sultân
Kerâmâtuñ bâhir şâhibü'l-bürhân
Ḳuṭbü'l-‘ârifîn ğavs-ı ‘âşikân
Şöhret ü şānuñ Pîr Emîr Sultân
- 2 Gelenler қаpuña feyz-yâb olur
Luṭfuñla zâ‘irân kām-yâb olur
Şürî ma‘nevî fetḥ-yâb olur
Şöhret ü şānuñ Pîr Emîr Sultân
- 3 Türbe-i pāküñ itdüm ziyâret
Müşerref oldum buldum sa‘âdet
Meded mürüvvet eyle ‘inâyet
Şöhret ü şānuñ Pîr Emîr Sultân

467 [274]

* Hîñ-i ziyâretde söylenilmiştir. (Müellif)

* Bu manzumenin vezni problemlidir.

4 Kerāmātuñ senüñ gün gibi zāhir
Ber-murād olur her gelen zā'ir
İnkāra mecāl yok keremüñ bāhir
Şöhret ü şānuñ Pīr Emīr Sulṭān

5 Şemsi-i Mıṣrı'ye eyle gel ihsān
‘Ālī-cenābsuñ pīr ‘ālī-şān
Luṭfuñdan maḥrūm itmeyin bir ān
Şöhret ü şānuñ Pīr Emīr Sulṭān

468 *

Medḥ-i Ḥāzret-i Pīr Sa‘deddīn El-Cibāvi Raḍıya’llāhü ‘anh

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1 Feyzün ile kııl beni sen kām-bīn
Luṭf eyle kııl beni ğamdan emīn
Mürşidimsün isterem himmet hemīn
Bü'l-fütūḥsın fetḥ-i bāb it ol mu‘īn
Şey‘en li’llāh [yā] şāḥibe's-sırrı'l-mübīn
Yā Cibāvi el-meded yā Sa‘deddīn

* Rū’yada bu naḳaratı okuyordum. Ferdāsı şu medḥiyyeyi söyledim. (Müellif)

468 [274]

1 Şey‘en li’llāh şāḥibe's-sırrı'l-mübīn: Şey‘en li’llāh [yā] şāḥibe's-sırrı'l-mübīn, M. Aynı şekilde bu mısranın tekrar edildiği diğer bendlerin de beşinci mısralarında vezin tamiri yapılmıştır

- 2 Cedd-i pākūndür Rasūl-i Kibriyā
Feyz-baḥşādur ‘Aliyye’l-Murtażā
Olmaz istimdād iden maḥrūm saña
Sen didūñ *izā nādāt el-fuḳarā*
Şey’*en li’llāh [yā] şāḥibe’s-sırrı’l-mübīn*
Yā Cibāvī el-meded yā Sa’deddīn
- 3 Bir cihetden neslūñiz Benī Şeybā
Şāḥibū’l-miftāḥ-ı Beyt-i Kibriyā [275]
Feth-i bāb-ı ma’nevī it sen baña
İtme maḥrūm feyzūñizden dā’imā
Şey’*en li’llāh [yā] şāḥibe’s-sırrı’l-mübīn*
Yā Cibāvī el-meded yā Sa’deddīn
- 4 Mürşid-i rāh-ı Hudā suñ şübhesiz
Rehber-i ehl-i ḥaḳīḳat sızsūñiz
Bü’l-mevāhibdür cihānda nāmuñiz
Bekler ḳapuñuzda himmet bendeñiz
Şey’*en li’llāh [yā] şāḥibe’s-sırrı’l-mübīn*
Yā Cibāvī el-meded yā Sa’deddīn
- 5 Şehzāde-i ta’ dād’a luḫfuñ zāhir
Kerāmātuñ gün gibi ḥalḳa bāhir
Mā-sivādan ḳalbimi eyle tāhir
Rasūlü’llāh saña olmuş müzāhir
Şey’*en li’llāh [yā] şāḥibe’s-sırrı’l-mübīn*
Yā Cibāvī el-meded yā Sa’deddīn

2 “Fakirler çağrıldığı zaman”

6 İtdi bir Һurmā ile ehl-i Һāl
FaҺr-i ‘ālem saña luḫf itdi derhāl
Bulamaz ğayrı alıssa māh ü sāl
Himmet nazar it olam şāhib-kemāl
Şey’en li’llāh [yā] şāhibe's-sırrı'l-mübīn
Yā Cibāvi el-meded yā Sa‘deddīn

7 Mensūbuz neslūñize ey ‘ālī-cenāb
[E]bü'l-fütūhsın eyle baña fetḫ-i bāb
İtme maḫrūm bendeñi it feyz-yāb
Behre-dārdur her kim itse intisāb
Şey’en li’llāh [yā] şāhibe's-sırrı'l-mübīn
Yā Cibāvi el-meded yā Sa‘deddīn

8 Şemsüddīn'dür bende-i Mısrī Sa‘dī
Bāb-ı Āl-i ‘ Abā’nuñ dest-bendi
Luḫf-ı Haḫḫ’uñ muntazır müstemendi
Feyze maḫhar idūñ o derd-mendi
Şey’en li’llāh [yā] şāhibe's-sırrı'l-mübīn
Yā Cibāvi el-meded yā Sa‘deddīn

Eṭvār-ı Seb'a [276]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Gel ey sâlik maḳâmâtı saña bir bir idem ityân
Ki cismüñ bu füyûzâtle bula pür-ḥayy-ı câvidân
- 2 Nice mâh ü nice sâl sa'y idüp geldüñ bu nâsûta
Me'âdından ḥaberdâr ol disünler saña da insân
- 3 Eḥadden vâḥidiyyet rütbesin bulduñ kemâl üzre
Geçüp eflâki ser-tâ-pâ 'anâşırla olup yek-sân
- 4 Gehî ma'dende meḳş itdüñ nebâtât kisvesi giydüñ
Ki bundan şoñra cânımıñ dinildi nâmuña ḥayvân
- 5 Nice demler bu vech-ile geçürdüñ bî-'aded eyyâm
Terâḳḳî eyledüñ oldı cemâlün şüret-i Raḥmân
- 6 'Anâşırdan terâkible gelüp bu 'âleme sen de
Rücû' itseñ gerekdür geldigüñ 'âlemlere ey cân
- 8 Ṭarîḳ-i Ḥaḳḳ'a sâlik ol me'âdından ḥaberdâr ol
Me'âd ü mebdeüñ bilmez naşıl insân olur ḥayvân

469 [276]
7 ḥayvân; nâdân

- 8 Budur evvel maḳam rāh-ı Hūdā 'da sālīke dervīṣ
Ki tevḥīd ile *emmāre* bulur *levvāme*'ye imkān
- 9 Didiler sālīke ef'āl tecelliyyātı vāriddür
Cemī' eşyāda esmā'-i İlāhīdür aña 'ayān
- 10 Maḳām-ı şāniye ism-i Celāl olmuşdurur miftāh
Muḫalsam *nefs-i levvāme* anuñla fetḫ olur her ān
- 11 Bu yerde sālīkūñ ismi olur 'ābid ile mevsūm
Tecellīsi şıfātandur olur ol dāḫil-i Rızvān
- 12 Üçüncü *mūlhime* oldu maḳam-ı sālīkūñ zīrā
Tecellīsi anuñ Zāt'dan olur didi bütün pīrān
- 13 'Urūc eyler ise derde olur Ḥaḳ ismi evrādı
Maḳām-ı cem'e nāzırdur olur vaḫdet ile sekrān
- 14 Görür Ḥaḳḳ'ı ḳamu yerden açılur perde-i çeşmi
Olur nefsi anuñ taḫmīn gider şekki bulur 'irfān
- 15 Beşinci cem'atü'l-cem'dür fenā-fi'llāh'durur menzil
Nefs-i rāziyye olduḳda bulur Ḥayy'ı ebed ol cān
- 16 Maḳām-ı sādīsūñ Ḳayyūm olupdur ism ü ezḳārı
Maḳām-ı ḫāzreti'l-cem'dür *nefs-i marziyye* ol şādān

- 17 Beḳā-bi'llāh'durur ḥālī 'ani'llāh'dur anuñ seyri
Ḥafī [vü] aḥfā vü ḥayretdür ḳomaz dilde sivā Raḥmān
- 18 Beḳā-i bi'l-beḳā' buldı ḥafā-yı muṭlaḳ içinde
Maḳām-ı vāḥidiyyetden eḥad cem'e ider seyrān
- 19 Helāk olur cemī' eşyā ḳalır ancaḳ anuñ vechi
Bidāyet bundan olmuşdur nihāyet de budur evṭān
- 20 Ezelden tā ebed devri saña birbir beyān itdüm
Bu vech-ile cemī' eşyā iderler Ḥaḳ-ile devrān
- 21 Nüzülün vech-ile oldı şu'ūduñ Şemsi-i Mışrī
Bilen nefsün olur 'ārif budur Ḥaḳ'dan bize iḥsān

470

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün (Fa' lün)

- 1 Ḳıl nazār'ibret ile nüşḥa-i kübrāsuñ sen
Eşref-i cümle 'avālim daḥī a'lāsuñ sen [277]
- 2 Cümle eşyā saña nisbet olamaz ḳatre ḳadar
Çünki mevcūdı muḥīṭ bir ulu deryāsuñ sen

17 Ḥafī aḥfā: Ḥafī [vü] aḥfā, M.

- 3 alb-i as̄iye naz̄ar eyler iseñ feyz ile
Hayy olur nefhañ ile unki Mes̄h̄as̄uñ sen
- 4 Hep iz̄af̄atı gider yok ile varlık bulas̄uñ
K̄uh-ı vahdetde gezer unki bir ‘Anas̄uñ sen
- 5 B̄atın ü z̄ahirine eyle naz̄ar ḡör H̄a’ı
Nefs̄üñi yok ideḡör *l̄a* ile *ill̄a* ’suñ sen
- 6 albinüñ beyt-i H̄ud̄a oldıḡımı fehm eyle
Z̄übde-i cümle cih̄an d̄ünya v̄ü m̄a-f̄i-h̄as̄uñ sen
- 7 Z̄āhirüñ oldı keş̄if ma’neviyyeñse laif
unki b̄atında ḡöñül ‘arş-ı mu’all̄as̄uñ sen
- 8 Mazhar-ı z̄āt ü ş̄ifat menba’-ı esr̄ār olduñ
Bunca āş̄ār ile ef’āle de esm̄as̄uñ sen
- 9 *Ahsena'llāhü ileyk'*üñ ou tefs̄irini ḡör
H̄a z̄uh̄urında o dem b̄atın ü uhr̄as̄uñ sen
- 10 Nice ız̄h̄ār olduñ ise H̄a buun oldı o ān
H̄oşca b̄ā z̄ātuña mir’āt-ı mücell̄as̄uñ sen
- 11 *Fe'dhulī* āyetini eyle tefekk̄ür d̄ā'im
Ma'nide ‘arş-ı H̄ud̄a Cennet-i Me'v̄a'suñ sen

470 [277]

9 “Allah sana ihsan(iyilik) etti.”28/Kasas: 77.

11 “(İyi) Kullarım arasına gir”. 89/Fecr: 29.

- 12 O ‘azîz-i Mısr'a nisbet zerresûn Şems-i fakîr
İktisâb-ı himem-i feyz ile gūyâsuñ sen

471

‘İbret-âmîz

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 Cihân hâlkına bir gūne tecellî eylemiş Sübhân
Kimi ‘âlim kimi câhil kimi dānâ kimi nādân
- 2 Olup Qārûn gibi ba‘z-ı bilemez malınuñ şarfin
Kimi bir loğmaya muhtâc fakîrlikden ider efgân
- 3 İder bir kısmı bu hâlkıñ sürûr ile şafâ vü zevk
Ne gam gūşsa bilür ancak olur leyl ü nehâr hândân
- 4 Kimi me’yûs u maḥzûndur geçer vaḳti keder ile
Cihâna ğamla gelmişdür mükedderdür olur giryân
- 5 Kimisi şûretâ ‘âkîl fakat divâneye nisbet
Olunsa fâzıl ü dānâ görünür cümle meczûbân
- 6 Kimi ‘âşîk kimi ma‘şûk kimisi ‘aşka müstağrak
Kimi mecnûn kimi meczûb kimi huşyâr kimi sekrân
- 7 Kimi ‘âbid kimi zâhid riyâ vü ‘ucba dūş olmuş
Çekerler zaḫmeti ancak hebâdur rehberi şeytân

718

- 8 Begenmez kimseyi mağrūr olup ʔāʔatine heyhāt
Derūnı ʔoldı benlikle ider nefsi anuñ ʔuğyān
- 9 Kimi fişķ u fücūr ile esīr-i mā-sivā olmuş
ʔUmūmā ħūsn-i ʔannı vār Ĥudā 'dan isteyor ğufrān
- 10 Kimi ķātil kimi cānī olur baʔzıları sārīķ
Kimi incitmez ağyārı kesemez ben gibi ķurbān
- 11 Olup yetmiş iki millet birer yoldan Ĥaķ'a rāhı
Kimi müşrik kimi Tersā kimisi oldu Müslümān [278]
- 12 Müselmānlar da yetmiş üç gürūha ayrılup gitmiş
Ĥavāric Rāfiżī Şīʔi olup Cebriyye Sünniyyān
- 13 İderler iddiʔā cümle biziz nāci olan fırķa
Bütün ʔālem olup ħoşnūd olurlar cümleten ferĥān
- 14 İdenler ħūsn-i aĥlāķla taĥalluķ nefsini şāfi
Te'eşşür eylemez aşlā olur ol şāĥib-i ʔirfān
- 15 Dimişler ʔarifān seyrān ider eşyādan Allāh'ı
Bulurlar zevķ-i maʔnā-yı ħaķīķatde odur insān
- 16 Şıfāta baķma sen zīrā düşersüñ farķa pek güçdür
Nazar ķıl zātuña çünki ħaķīķat cümlesi yek-sān

- 17 Eger eşyâ-i zî-rûhdur eger şâbit eğer câmid
‘Umûmunda bir esrârdur ğayır yokdur bütûn siyyân
- 18 Görinen zıll-i Yezdân'dur vücûd virme hayâlâta
İkilik vehmini kalbden çıkar birdür Hudâ ey cân
- 19 Celâl ile cemâli cem‘ iderseñ Şemsi-i Mışrî
Kemâl-i ma‘rifet hâşıl olur bî-şübhe ol şādân

472

Tahmîs-i Nutq-ı Hâzret-i Pîr *Ḳuddise sirruhü'l-münîr*

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 Bu hırmen-gâh-ı ‘irfânuñ za‘îf bir dânesiyim ben
Şerâb-ı ‘aşk-ı Mevlâ’nuñ ‘acîb meyhânesiyim ben
Ḥaḳîḳat ‘andelîbinüñ bu gülde lânesiyim ben
‘İlim baḫr-i vücûd eşdâf anuñ dür-dânesiyim ben
Ma‘ârif kenz-i dil vaşşâf anuñ vîrânesiyim ben
- 2 *Ledünn* ‘ilmini bilmekde bütûn halk nâçîz oldılar
Ḥaḳîḳat ‘ilmine şûret-perestler hâciz oldılar
Ṭarîḳ-i Ḥaḳḳ’a sâlikler bu ‘ilmi hâ’iz oldılar
Benim ‘ilmim katında müctehidler ‘âciz oldılar
Velî ‘ilm-i İlâhînüñ delî dîvânesiyim ben

- 3 Sivāyı terk idenler maṭlabın bī-şübhe buldılar
Kimisi varını Ḥaḳḳ'a virüp 'aşkıyla ṭoldılar
Tenezzülden teraḳḳīden kimi vāreste oldılar
Birer ḥāle cihānuñ ḥalkı bir bir rāzī oldılar
Benim bir ḥāle meylim yok Ḥaḳ'uñ bilmem nesiyim ben
- 4 Kimi zāhir kimi bāṭın birer derdle iderler zār
Kimi dūnyā kimi 'uḳbā kiminüñ maṭlabı dīdār
Kimi fāş itmez esrārın kimisi de ider ızhār
Be-küllī 'ālemüñ ḥalkı bilürler bende bir derd vār
Bilinmez sevdiğim kimdür nenüñ mestānesiyim ben [279]
- 5 Ḥudā iḥsān idüp dāḥil ki oldum bende bu silke
Muḥibb-i Ehl-i Beyt rākib olurlar işte bu fülke
Füyüzātı virirler bakmayup hiç soñ ile ilke
Eğerci şüretā āḥirde geldim 'ālem-i mülke
Ne māzīyem ne müstaḳbel her ānuñ anesiyem ben
- 6 'Umūmu yek-naẓar görmek Ḥaḳ'ı bilmekligüñdendür
Ḥicāb ancaḳ saña senden senüñ hep benligüñdendür
'Abeş ḥalk itmedi Allāh fenālık kemligüñdendür
Yitürdüm benligi benlik baña Ḥaḳ benligüñdendür
Tekellümde ḥiṭāb-ı gaybetüñ kārḥānesiyim ben

- 7 Ne ŧemsīyem ne māhiyem ne sekrānem ne ħayrānem
Ne dānāyem ne nādānem ne meydānem nemīdānem
Ne bī-rengem ne elvānem ne ‘ārifem ne ‘irfānem
Ne Mıŧrī'yem ne Mehdī'yem ne ‘İsā'yem ne insānem
Bu yanan dā'imī ŧem'ũñ velī pervānesiyim ben

473

Taĥmīs-i Dīger

Mef' ūlū Mefā' ilūn Mefū' lū Mefā' ilūn

- 1 Zŧlmet ile envārım yaġmadur alan alsun
İĥfā ile ızhārım yaġmadur alan alsun
'Aŧkı yeter çün 'ārım yaġmadur alan alsun
Sevdim seni hep varım yaġmadur alan alsun
Gördüm seni inkārım yaġmadur alan alsun
- 2 Maġlabım benim senden ŧaġla beni reh-zenden
İrdür yaġīne zandan miŧl-i Veyse'l-Ķaran'dan
Eyle eren[lere] irenden itdũñ beni sevenden
Aldũñ çü beni benden geçdim bu cān ü tenden
'Aġlım daġī efkārım yaġmadur alan alsun

473 [279]

2 Eyle eren[lere] irenden Eyle eren irenden, M.

3 Ef'āl şıfāta khandım aşımda da bir zātđım
Cem' zevkını çün datdım varlığı yoğa şatdım
Ben zātıma mir'ātdım evvelce de zerrātđım
Ben varlığımı atdım dost varlığına tabdım
Her uşluya pazarım yağmadur alan alsun [280]

4 Şervet ile sāmāndan hem de şeref ü şāndan
Sekrān ile hayrāndan cennet ile nīrāndan
Hūrī ile ğilmāndan vuşlat ile hicrāndan
Geçdim ben ad ü şandan çığdum ben o dükkāndan
Hep 'ırz ile vağarum yağmadur alan alsun

5 Ben 'āşık-ı dīdārım 'aşkı ile devvārım
Çün ümmet-i Muhtarım ben bende-i Kerrārım
Hicrāndan rehā-kārım luş eyledi ol yārım
Geldi dile dildārım buldum gül-i gül-zārım
Şimden-girü hep varım yağmadur alan alsun

6 Sen evvel ü āhirsün hem bāın ü zāhirsün
Her vech-ile kādirsün 'ālemleri fāırsün
Şun'unda da māhirsün mübīn gāh sātirsün
Sen ğā'ib ü hāzırsün her 'āleme nāzırsün
Ahvāl ile eřvārım yağmadur alan alsun

7 Ben kâfir-i küffârım tevhid-i Hüdâ kârım
Ezeldendür ikrârım Vech-i Hâk'ka inzârım
Pes vâkıf-ı esrârım müstağrak-ı envârım
Çün buldı gönül yârım terk eyledim ağıyârım
İmân ile zünnârım yağmadur alan alsun

8 Enfüs [ü] âfâkda 'ayân kalmadı hiçbir nihân
İtdi tecellî cânân her şeyde o nümâyân
Şemsi'ye yeter 'irfân Hâk'dan bize bu ihsân
Mısrî'ye vücüb imkân bir oldu kamu a'yân
Tâ'ât ile ezkârım yağmadur alan alsun

474

Nuḡ-ı Hâzret-i Pîr *Ḳuddise sirruhü'l-münîr* Tahmîs-i Fakîr

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 Dosta vuşlat isteyenler ehl-i inkâr olmasun
Ḳalbinüñ her bir yeri gül-zâr olup hâr olmasun
Hangi 'âşık var ki maḡlûbı da dîdâr olmasun
Kim ki cândan geçmez ise deñ bize yâr olmasun
'Âr u 'ırz ile gelüp 'âşıqlara bâr olmasun [281]

473 [280]

8 Enfüs âfâkda: Enfüs [ü] âfâkda, M.

- 2 'Aşk ğamıyla kalbi 'uşşākuñ şafā tölmuşdurur
Nefsini 'ārif olanlar Rabbi'ni bilmişdürür
Çahr u luṭfi bir bilenler ehl-i Ḥaḳ olmuşdurur
Ġamm yükin 'āşık olan dā'im çeke gelmişdürür
Döymeyen dost derdine 'aşқа giriftār olmasun
- 3 Fikr-i dünyā ğamm-ı 'uqbā eylemez dūr şādıķı
Bildi kimdür fā'il-i aşlīsi ile hālıķı
Her neye mazharsa insān oldur anuñ lāyıķı
Derd uyutmaz rāḫat itmez gice gündüz 'āşıkı
Şol ki bülbüldür güle karşı nice zār olmasun
- 4 Zāhid-i zerrāk u nādān 'ārifānı diñlemez
Nefsine mağlūb olanlar sırr-ı Ḥaḳķ'ı bilemez
Ehl-i tevḫid olmayan aḫvāl-i 'aşkı dilemez
Zerķ-i ṭā'atle kimesne hāl-i 'aşkı añlamaz
Ṭālib-i şādık iseñ belüñde zünnār olmasun
- 5 Ehl-i inkār arasında 'aşķ-ı dost cārī degil
'Āşıkā lāzım olan gül-zār olup hārı degil
Mā-sivānuñ ṭālibine feyz-i Ḥaḳ sārī degil
Remz-i Ḥaḳķ'a mahrem olmaķ degmenüñ kārı degil
Kim dilerse 'aşķ ile yār olsun ağyār olmasun

- 6 Hārını görmek gerekdür isteyen gül-zārlığın
Dosta irmek isteyenler terk ide inkārlığın
Āteş-i ‘aşkıyla yakmaqlık gerek ağıyārlığın
Zerrece ‘aşk odı kimde olsa yaqar varlığın
‘Aşq odı ister ki Hāq’dan ğayrı hiç var olmasun
- 7 Rūz u şeb imrār-ı evkāt eyle gel temcīd ile
Nefsüni ħubb-i sivādan pāk kııl tecrīd ile
Sırr-ı tevĥīde irişdür zātuñı tefrīd ile
Cümle efkārūñ ħurūfuñ cem‘ idüp tevĥīd ile
Nokta-i vaĥdetde ħaşr ol ğayrı efkār olmasun
- 8 Şemsi-i Mışrī şaķın münkiri yoldaş eyleme
İtme taĥlīṭ-i merātib ayağı baş eyleme
Ni‘met-i ħavāşşı zinhār ‘āmmeye aş eyleme
Ey Niyāzī ħāl-i ‘aşkı herkese fāş eyleme
Sırr-ı Hāq’dur aña bīġāne haberdār olmasun [282]

Tahmīs-i Nuṭḡ-ı Hāzret-i Pīr *Ḳuddise sirruhü'l- 'ālī'li-*'Abd-i Fakīr

14 Heceli

- 1 'Ārif-i nefis olmadan Raḥmān'ı arzularsın
Henüz sülūk görmeden seyrānı arzularsın
Cānı dosta virmeden cānānı arzularsın
Nādānı terk itmeden yārānı arzularsın
Ḥayvānı sen geçmeden insānı arzularsın
- 2 Gördüklerün ḥayāldür mevcūd olan cümle Hū
Ḥaḡ'dan başka vücūd yok dime senle ben şu bu
Buyurdı Ḥaḡ *küllü şey'in hālikün illā vechehū*
Men 'arafe nefsehū fe-ḡad 'arafe Rabbehū
Nefsüni sen bilmeden Sübhān'ı arzularsın
- 3 Mā-sivā endişesinden sen bi-ḡaḡ geçmeden
Nefs ü şeyṡān elinden Zāt-ı Ḥaḡḡ'a ḡaçmadan
Ḥaḡīḡat gevherlerin alup eṡrāfa ṡaçmadan
Sen bu evün ḡapusın henüz bulup açmadan
İçindeki kenz-i bī-pāyānı arzularsın

475 [282]

2 Üçüncü ve dördüncü mısranın vezni problemlidir.

3 Üçüncü mısranın vezni problemlidir.

- 4 Dostuñ maḥabbetiyle vārılığın itmezseñ iḥrāk
İtmez tecellī saña varlığından da Ḥallāk
Vuşlata olmaz nā'il bulmaz dilde iştiyāk
Taşra üfürmek ile yaluñlanur mı ocağ
Yönüñ Ḥaqq'a dönmeden iḥsānı arzularsın
- 5 *Vücūduke zenbūn* buyurdu Cenāb-ı Nebī
Ḳabūl itmezler aşlā bu yolda ben dejeni
Taḥşīle çalış yūri kim sen ḥulq-i ḥaseni
Tağlar gibi kuşatmış benlik günāhı seni
Günāhuñı bilmeden ğufrānı arzularsın
- 6 'İlme'l-yaqīn 'ayne'l-yaqīnden fā'ide olmaz
Ḥaqq'a'l-yaqīne irişenler gül gibi şolmaz
Allāh için çalışan bir vech-ile yorulmaz
Cevzūñ yeşil kabını yimekle dad bulunmaz
Zāhir ile ey faqīh Ḳur'ān'ı arzularsın
- 7 Gülzār-ı dilde mā-sivā otların[1] yolmadan
Ḳalbūñ[i] temizleyüp Ḥaqq'ı kendüñde bulmadan
'Aşq-ı Ḥağ ile gönül evi tamām tolmadan
Şerābı sen içmeden serḥoş u mest olmadan [283]
Nicesi Ḥağ emrine fermānı arzularsın

4 Birinci mısranın vezni problemlidir.

5 "Varlığın suçtur"

7 Ḳalbūñ temizleyüp: Ḳalbūñ[i] temizleyüp, M.

serḥoş u mest: serḥoş olup mest olmadan, M. Bkz. Kenan Erdoğan, Niyāzī-i Mısrī Dīvānı, 2. Baskı, Akçağ Yay. , Ankara, 2008, s.325.

- 8 Nefsüni tezkiye için cân u dilden çalışmadan
Bu yolu bilemezsün bir rehberle tanışmadan
‘İrfân hâşıl idemezsün mürşide yanaşmadan
Ġurbetlige düşmeden miġnete şataşmadan
Kebâb olup pişmeden büryâni arzularsın
- 9 Müsâfiri iskâna münâsib bucaġuñ yoġ
Anı şoġuġdan hıfz için ocaġda yaġacaġuñ yoġ
İkrâm için aña ġabuñ yoġ ġacaġuñ yoġ
Yabandasuñ evüñ yoġ bir yanmış ocaġuñ yoġ
Issız tġaġın [da] başında mihmâni arzularsın
- 10 Destürsuz bāġçeye girüp ġabaġın yolmadım
Yedim içdim o bāġda faġat daha t̄oymadım
Ĥaġıġatüñ libâsın nâ-maġreme şoymadım
Ben bāġ ile bostâni gezdım ġıyâr bulmadım
Sen s̄öġüt ağacında rummâni arzularsın
- 11 Şemsî eşyâya baġ başîretin gözi ile
Ma‘rifeti müsta‘idd olan añlar remziyle
‘İrfâna irmek isteyen girsün yola öziyle
Başsız ġabaġ gibi bir tekerleme söz ile
Yûnusleyin Niyâzî ‘irfâni arzularsın

475 [283]

8 Birinci, ikinci ve üçüncü mısraların vezni problemlidir.

9 İkinci ve üçüncü mısranın vezni problemlidir.

Issız tġaġın başında: Issız tġaġın [da] başında, M.

11 Üçüncü mısranın vezni problemlidir.

Tahmīs-i Nuṭḡ-ı Şemsī Sīvāsī *Ḳuddise sirruhü's-sāmī*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Hâḳḳ'a ḳurbet kesb idilmez nāsa mehcūr olmadan
Benligi terk eyleyüp nefsi de maḳhūr olmadan
İhtiyār-ı 'uzlet ile ḥalḳa mestūr olmadan
Vāşıl olmaz Hâḳḳ'a kimse cümleden dūr olmadan
Kenz açılmaz şol gönülde tā ki pür-nūr olmadan
- 2 Ḳalbi taḥhīr it sivāyı âteş-i 'aşḳ-ile yaḳ
Şağ u şoldan kes nazār sen noḳṭa-i tevḥīde baḳ
Sīretüñ pāk eyle yā hū sū'-i aḥlāḳı bıraḳ
Sūr çıkar aḡyārı dilden tā tecellī ide Hâḳ
Pādişāḥ ḳonmaz sarāya ḥāne ma'mūr olmadan
- 3 Ḥubb-i zātīden tecellī eyleyüp Ferd ü Şamed
Küntü kenzen sırrını ifhām idüp Zāt-ı Eḥad
Feyz-i Hâḳḳ'a yoḳ tenāhī olmadı ḥadd ü 'aded
Mest olan mestāne geldi tā ezelden tā ebed
İçdiler 'aşḳuñ şerābın āb-ı engūr olmadan [284]
- 4 Çün ezelden Hâḳ şıfātıyla idenler ittışāf
Olmadan birlikde idi kim ḥiṭāb-ı *Nūn Kāf*
'Ālem-i bezm-i ezelde olmuş anlar şāf şāf
Hâḳ cemālin ka'besini ḳıldı 'aşıḳlar ṭavāf
Yerde Ka'be gökyüzinde Beyt-i Ma'mūr olmadan

- 5 Cennet-i 'irfāna dāhıldür iki kerre oğan
Nefsini tezkiye ile albi aşđ ile olan
Hāsibū mefhūmını enfüsde fehm idüp bulan
Mūtū able en temūtū sırrına mazhar olan
Haşr u neşri bunda gördi nefha-i şūr olmadan
- 6 Varlıđın ifnā iden de Hāđ beđası mūncelī
Hep nevāfille teğarrüb eyleyen deyor belī
Söyleyen Hāđ söyleden Hāđ'dur mezāhirden celī
Maıv olanlaruñ kelāmı kendüden gelmez velī
Pes *Ene'l-Hāđ* nice disün kişi Manşūr olmadan
- 7 Az yeyüp az söyleyüp de eyle dā'im fikr-i tām
'Uzlet ile alvetinde eyle tevĥide devām
Zıkr-i Hāđđ'ı vird idüp Şemsi-i Mışrı şubĥ u şām
Bir 'aceb sevdāya düşmüş alışur Şemsi' mūdām
Hāđđ'a mađbül olmak ister alka menfūr olmadan

Tahmīs-i Ğazel-i Mīr Vaṣṣāf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1

Gürūh-ı 'āşıkānuñ mecma'-ı meyḥānesiyem ben
 Elinde sāķi-i 'aşķuñ dutar peymānesiyem ben
 Olup müstağraķ-ı ḥubb-i ezel Ḥaķķ'ıñ nesiyem ben
 Ṭarīķ-i feyz-i 'aşķuñ sālik-i dīvānesiyem ben
 Şerāb-ı sırr-ı 'aşķuñ 'ādetā mestānesiyem ben
- 2

Dem-ā-dem āteş-i hicrān ile yanmaķdadur göñlüm
 Ümīd-i vuşlat-ı sultān ile yanmaķdadur göñlüm
 Ne ḥikmet derd ile dermān ile yanmaķdadur göñlüm
 Cemāl-i ḥazret-i cānān ile yanmaķdadur göñlüm
 Güzel cānānımuñ envārınuñ pervānesiyem ben
- 3

Yine Ḥaķ'dan olur elbet baña her demde imdādım
 Anuñ emrine fermān-ber olup zīrā ki münķādım [285]
 İder luṭf u kerem ķünkü işitdi āh u feryādım
 Vişāl-i yār için pür-intizārdur ķalb-i nā-şādım
 Bu 'aşķuñ neş'esinden 'ālemüñ bī-gānesiyem ben
- 4

Olanlar mażhar-ı Ṭūr-ı tecellī Eymen'i her ān
 Yaķar benligi ol demde gider varlık ķalır Raḥmān
 Fenā-fi'llāh ile bāķī olup zāhir olur sultān
 Vücūdum mülküni yaķsun ḥarāb itsün şeh-i devrān
 Göñül mecnūn-ı Leylādur anuñ 'aşķ lānesiyem ben

- 5 Zuhūr eylerse feyz-i Hāk olursuñ Şemsi yine şāf
Olanlar vākıf-ı esrār sūkūt eyler dimez hīç lāf
Maķām-ı şāfiye ehli olurlar çünki bī-evşāf
Tecelliyyāt-ı cānāne gönülden muntazır Vaşşāf
‘Umūm ‘uşşāķ-ı hūsnūñ kemterīn bir dānesiyem ben

478

Āşār-ı ‘Aşķ

Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilātūn Fā‘ ilūn

- 1 Eylemem meyl ü maķabbet cīfe-i dünyāya ben
Hem kilāb-veş minnet itmeme hāşılı fenāya ben
- 2 Mürşid-i rāh-ı hāķīķat ‘aşķ-ı Hākđur sālīke
Eyledim gönlümi teslīm ‘aşķ gibi dānāya ben
- 3 Rūz u şeb āh eylemekdür dem-be-dem derdim mezīd
İşte ‘aşķ-ı yār ile düşdüm ulu ğavgāya ben
- 4 Çün hāķīķī ‘aşķa mevşüldür mecāzī ey ‘azīz
Bu sebebden uğradup başımı çok sevdāya ben
- 5 Şemsi-i Mışrī bu baħr-i ‘aşķa düşdüm el-yevm
Alayım dürr-i murādı yalvaram Mevlā’ya ben

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Sende bu varluqla benlik olur iken üstüvān
Rü'yeti mümkün degildür Hāliq-1 kevn ü mekân
- 2 *Tūr*-1 cismüñ mazhar-1 zāt-1 tecellî oluyor
'İlmi 'ayn'e haqq'a tahvîl eyler iseñ ol zamân
- 3 Sırr-1 *illā*'yı bilem dirseñ vücūduñ eyle *lā*
Sende benlik var iken itmez tecellî Müste'ân
- 4 Hep hüviyyet görünür eşyāda esmādur zuhūr
Mağz-1 tevḥiddür bilirseñ cümle mevcūd bī-gümān
- 5 Şemsi-i Mıṣrī haqqikat oldı pinhān gözsüze
'İlmi 'ayn'e eyleyen tebdîl görür Haqq'ı 'ayān [286]

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 *Küntü kenz*'i bilmedi nefsiñi *illā* itmeyen
Lā fetā remzini añlamaz *tevellā* itmeyen

- 2 Feyz-i aḳdes'den tefeyyüz eylemez maḥrūm olur
Vārlığı maḥv eyleyüp nefse *teberrā* itmeyen
- 3 *Men 'araf* sırrını bilmez Rabbi'ni fehm eylemez
Mürşide teslīm olup da varın ifnā itmeyen
- 4 Maḫhar-ı sırr-ı ḫaḳīḳat olmaz aṣlā mu'teriz
Emr-i şeyḫi cān ü dilden bil ki ihfā itmeyen
- 5 Şemsi-i Mıṣrī sülūkden gāye teslīm ü rızā
Bulamaz feyz-i İlähī devr-i esmā' itmeyen

481

Mine'n-Nesāyih

Müseddes

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ḥaḳḳ'a tefvīz-i umūr it olasuñ ğamdan emīn
İttibā'-ı sünnet eylerseñ olursuñ kām-bīn
Eyleyen Āl-i 'Abā'nuñ bābuña vaz'-ı cebīn
Buldılar rāh-ı necātı tutdılar *ḫablü'l-metīn*
İstikāmet eyle kim olsun saña Allāh mu'īn
Luṭf idüp itsün 'ināyet saña Rabbü'l-'ālemīn

2 Kimseyi ta'n itme zemm zinhār zinhār pek şaķın
Ĥüsn-i aĥlāķdur netice dīn ü ĩmāndan hemīn
Cennet-i ĥāzır dilerseñ ĥüsn-i ĥulķa ol ķarīn
Sū'-i aĥlāķdur cehennem ictināb it ān ü ĥīn
İstikāmet eyle kim olsun saña Allāh mu'īn
Luţf idüp ķılsun 'ināyet saña Rabbü'l-'ālemīn

3 Ĥaķķ'ı eylerseñ taleb bul evvelā bir reh-nümā
Ol müdāvim rüz u şeb seyr-i sülūke dā'imā
Devr-i esmā' eyle kim gelsün saña feyz-i Ĥudā
Sa'y idüp insān-ı kāmīl olmağ ile bul beķā
İstikāmet eyle kim olsun saña Allāh mu'īn
Luţf idüp ķılsun 'ināyet saña Rabbü'l-'ālemīn [287]

4 *Küntü kenz'ün* sırrını bilmeklige ķalış müdām
Men 'araf den añla āfāķ enfüsün sırrın tamām
Olma a'mā Ĥaķķ'ı ĥalkdan ol müşāhid bul merām
Olmaz elbet kimse maĥrūm niyyetin eylerse tām
İstikāmet eyle kim olsun saña Allāh mu'īn
Eylesün luţf u 'ināyet saña Rabbü'l-'ālemīn

5 Vaķtünü sen nef'-i 'āmmē ĥaşr idüp ķıl ĥidmeti
Ĥayr-ı nās' dur eyleyen bī-ķāregāna şefķati
Şerr-i nās' dur kim mazarrat itse ĥalka miĥneti
Ĥidmet eyle Ĥaķ için almaķ dilerseñ himmeti
İstikāmet eyle kim olsun saña Allāh mu'īn
Eylesün luţf u 'ināyet saña Rabbü'l-'ālemīn

- 6 Hakk'ı bilmek ister iseñ nefsiñe sen 'arif ol
Ädem olmak diler iseñ *küntü kenz*'e vâkıf ol
Bâb-ı mürşidden cüdâ olma dem-â-dem tã'if ol
Kalbüñi pâk eyle yâhû mâ-sivâdan şârif ol
İstikâmet eyle kim olsun saña Allâh mu'în
Eylesün luğf u 'inâyet saña Rabbü'l-'âlemîn
- 7 Hıbb-i câh hıbb-i riyâset hıbb-i mâldan geçmeli
Nefsüñi tezkiye ile hayr u şerri seçmeli
Dest-i mürşidden şarâb-ı 'aşk-ı Hakk'ı içmeli
Aç gözüñ gör enfüs ü âfâkda tafşîl mücmeli
İstikâmet eyle kim olsun saña Allâh mu'în
Eylesün luğf u 'inâyet saña Rabbü'l-'âlemîn
- 8 Kibri terk it gel 'azîzim kıl tevâzu' âdem ol
Zâhir ü bâtın haqîkat sırrını kendüñde bul
Nokta-i tevhide bağ olmaz o demde sağ u şol
Şemsi-i Mışrî tarîk-i Ehl-i Beyt'dür toğrı yol
İstikâmet eyle kim olsun saña Allâh mu'în
Eylesün luğf u 'inâyet saña Rabbü'l-'âlemîn

482

Mine't-Taşavvuf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 İki kerre toğmayan bulmaz hayât-ı cavidân
Görmeyen seyr-i sülükü bilemez Hakk'ı 'ayân

- 2 İt 'ibâdet Rabb'üne hattâ yakīn hâşıl ola
Rûz u şeb yalvar Hüdâ 'ya 'ârif itsün Müste'ân [288]
- 3 Nefsini bilen bilür Mevlâ'yı sen de itme şek
Enfûs ü 'âfâkı bunda gördiler hep 'ârifân
- 4 Baĸ başıretle muhîtdür kâ'inâtı Vech-i Hâĸ
Görmeyenler bunda a'mâ haşr olurlar bî-gümân
- 5 Şemsi-i Mışrî taleb kııl Ehl-i Beyt'den himmeti
Anlaruñ feyziyle elbetde olursuñ kâm-rân

483

Mine'n-Neşâyih

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Ehl-i Hâĸĸ'ı ta'n iderseñ kendüñe baĸ bir de sen
Yaraşur şeytana benlik dime İblis gibi ben
- 2 Söyleme kendüñde taḡbîĸ itmediĸüñ fi'li kim
Didi Hâĸ yapmadıĸüñ fi'lüñi söylersüñ neden
- 3 'İlm-i zâhirle bulunmaz çün haĸîĸat arama
Bilmeyor görmez de olmazmış *ledünni* bilmeyen

- 4 Enfusi āfākı öğren bāṭın ü zāhir nedür
Rūḥ u nefsi sırrı añla ne imiş cān ile ten
- 5 ‘Āşıkān ma‘şūḳ yolunda āh ider eyler enīn
‘Āşıkān-ı rāh-ı Ḥaḳḳ'a eyleme sen sū'-i zan
- 6 Zühd ü taḳvā vü riyā'la ḥalkı iḡfāl eyleme
Oldı menhī kim ḳulūbda olmayup da söyleyen
- 7 Evvelā kendüñ ḳabūl it soñra ğayra eyle pend
Nefsüñi itme ferāmūş ḥalka nuşḥ eyler iken
- 8 Sū'-i aḥlāḳdan şaḳın tezkiye eyle nefsüñi
Ḳurtarur ancak seni dāreynde aḥlāḳ-ı ḥasen
- 9 Dergeh-i Āl-i ‘Abā'dan fetḥ olur feyz-i Ḥudā
Şemsi-i Mışrī tevellā ehlidür Ḥaḳḳ'a iren

484

Ve Ce‘alnā Mine'l-Mā’i Külle Şey’in Ḥayy

Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Görmüş Cemāl-i Muṭlaḳ’ı ṭırmaz aḳar āb-ı revān
Eşyāya mebde’ eylemiş anı Cenāb-ı Müste‘ān

739

- 2 Buldı hayât eşyâ tamâm Hayy ismine mazhar odur
Mâ'ü'l-hayât 'aynü'l-hayât oldur hayât-ı câvidân
- 3 Feyz-i Hudâ 'ya gâye yok mine'l-ezel ile'l-ebed
Sârî bütün eşyâya hep her zerreye yegân yegân
- 4 Esmâ' şîfât âşârıdur gördigüne 'ibretle bāk
Mâhiyyet-i eşyâyı gör Haqq'ı müşâhid ol hemân
- 5 Zerre olur şemse delîl Mısrî yolundan iste feyz
Âşâr-ı Mısrî'de bulur feyz-i haqqîkat 'ârifân [289]

485

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Haqq'a kırbet kesb idilmez kalb-i tahir olmadan
Olmıyor mü'min o kim tığûta kâfir olmadan
- 2 Luğf-ı Mevlâ'ya dem-â-dem it teşekkür tırma sen
Ni'meti itmez tezâyüd Haqq'a şâkir olmadan
- 3 Şabrı miqdârıncadur ecr ü meşûbât şöyle bil
Luğf-ı Haqq'a mazhar olmaz kişi şâbir olmadan

740

- 4 Gönlini ḥubb-i sivādan eyle taḥīr Ḥaḳḳ'ı bul
Feyz-i Ḥaḳ itmez tecellī putı kāsir olmadan
- 5 Ḥālik'ı zıkr-i keṣīrle zıkr idüp kıl fikr-i tāmm
Kimse mezkūr olabilmez Ḥaḳḳ'ı zākir olmadan
- 6 'İlmüñi 'ayn'e teraḳḳī itdirüp şekki bırak
İremez ḥaḳḳa'l-yakīn'e varı ḳāhir olmadan
- 7 Şemsi-i Mıṣrī cihānda ibn-i vaḳt ol müsterīḥ
Ma'nevī ezvāḳı bilmez kimse şā'ir olmadan

486

Mine'n-Neşāyih

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Cenāb-ı Pīr-i Mıṣrī'nün olanlar rāhına sālīk
Şarāb-ı Keṣser'i anlar iḳerler dest-i Ḥayder'den
- 2 Süyūr-ı seb'ayı her kim bilüp fehm itse esrāruñ
Naṣībe-dār olur elbet o kimse fetḥ-i Ḥayber'den
- 3 Fütūḥ-ı ğayba maḫhardur olanlar Ḥayderī-meşreb
Şayılr kendisi 'Ammār ile Selmān u Ḳanber'den

- 4 Rümûz-ı *küntü kenz*'i bilmek isterseñ haqîkatce
'*Araf*'den ders alup añla bu sırrı pîr ü perverden
- 5 Girenler silk-i Mışrî'ye irerler Şâh-ı Merdân'a
Var ise müşkilûñ eyle su'âl Şemsi-i kemterden

487

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Sâlik-i râh-ı Niyâzî olsun 'irfân isteyen
İstikâmet eylesün dîninde îmân isteyen
- 2 Hâyır-ı nâsdür halka nâfi' kim olursa şübhesiz
Hüsni-i hizmet eylesün maḥlûka ihsân isteyen
- 3 Hülq-ı aḥsendür müşâbih cennet-i a'lâya kim
İttişâf itsün şifâtu'llâhla rızvân isteyen
- 4 Nefsini bilsün eger bilmek dilerse Rabbi'ni
Añlasun kendini evvel Hakk'a bürhân isteyen
- 5 Varlığıyla benligi terk eylemek vâcib olur
Sû'-i ahlâqdan gerekdür geçe ḡufrân isteyen
- 6 Düşmesün da'vâya sâlik iddi'â beyhüdedür
Bağmalı eşyâya 'ibret ile seyrân isteyen

742

- 7 Hep ŧu'ünāt-ı İlähî gördigün mevcüd senün
Görmeli seyr-i sülük bu yolda imkân isteyen [290]
- 8 Nür-ı Hâķ'dur cümle eşyâ ğayrıyı ğalbden çıkar
İkilikden geçmelidir cāna cānān isteyen
- 9 ŧemsi-i Mıŧrî saña Mıŧrî'den irdi luğf-ı Hâķ
Aña ğul olmak gerekdür feyz-i Raĥmān isteyen

488

Mine'l-Vāridāt

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Nür-ı Hâķ'dan gelmişem bu 'ālem-i imkāna ben
Olmuşam bezm-i ezelde ğün muğırr ĩmāna ben
- 2 On sekiz biñ 'ālemi ğıldım sülük-i seyr idüp
Devr-ile geldim nihāyet ŧüret-i insāna ben
- 3 ŧun'-ı Yezdān'ı temāŧā eylemekdür mağŧadım
Eyleyüp ğağ'-ı merātib gelmişem seyrāna ben
- 4 Mazĥar-ı esmā' ŧıfāt-ı Hâķ ile mevŧüf olup
Bu tecellî ile mir'āt olmuşam Raĥmān'a ben

- 5 Vech-i Muṭlaḳ' dur görünür her neye baksa gözüm
Ṣemme vechu 'llāh' ı bildim ṭurmuşam dīvāna ben
- 6 Cān dostuñ cānıdur ben arada bilmem neyem
Eylerem ümmīd-i vuşlat 'aşḳ ile cānāna ben
- 7 Hep muḳaddermiş ezelden bu şu'ünāt yoḳsa kim
Emrine tābi' olup itdüm du'ā Yezdān'a ben
- 8 Bāṭınuñ 'ünvānıdur zāhir dinilmiş şübhesiz
Ḥalka ta'līm itmek için girmişem devrāna ben
- 9 'Aşḳ ile çarḫlar urup zıkr eyleyüp itdüm semā'
Şem'-i 'aşḳına o dostuñ olmuşam pervāne ben
- 10 Gerçi ḥavf ile recā beynindedür imān faḳat
Zann-ı 'abdī ile itdüm istinād Ğufrān'a ben
- 11 Her ḫaḳīḳat āşıkārdur dost yüzi günden 'ayān
Mü'minem muḫtāc degilem mantıḳ u bürḫāna ben
- 12 Düşmüşem Āl-i 'Abā'ya tā ezelden ben daḫīl
Bulmuşam 'izz ü sa'ādet nā'ilem iḫsāna ben
- 13 Dest-i cānāndan idüp nüş bezm-i vaḫdet cāmını
İşte ol zevḳ ile sekrān olmuşam mestāne ben

- 14 *Min ledünn'*dür bu tülû'ât-ı taşavvuf çün saña
Sāye-i Mışrî'de irdüm Şems-i dīn 'irfāna ben

489

Ramazāniyye

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ehl-i İslām'a beşāret şehri ümmetdür gelen
Mü'minîne müjdeler kim mäh-ı rahmetdür gelen
- 2 Rūze-dārān oluyor müstağrağ-ı feyz-i Hudā
Bizlere Hāğ'dan 'ināyet luğf u minnetdür gelen [291]
- 3 Şā'imîne ecr-i bī-ḥadd va'd ider Sübhān'ımız
Kālbi taşfiye ider bu bize devletdür gelen
- 4 Evveli rahmet vasaḥda mağfiret tebşīr ider
Āhiri nārdan ḥalāşa oldu 'illetdür gelen
- 5 Ġāyesi feyz ü felāḥdur zāhiren hem bātınen
Leyle-i Kādr'ün içinde çünki ātidür gelen
- 6 Mazhar-ı en'ām ü elṭāf-ı İlāhī şübhesiz
Ouyor şā'im olanlar bu ziyāfetdür gelen

745

- 7 Şemsi-i Mıṣrî sivâdan albi Şâf eyler Őavım
Bâ'ış-i feyz-i Hudâ 'ızz ü sa'âdetdür gelen

490

Mine't-Taşavvuf

Mefâ' İlün Mefâ' İlün Mefâ' İlün Mefâ' İlün

- 1 Bilenler bildiler kimdür haıatde nedür insân
alanlar Őürete itdi perestiş oldılar hayvân
- 2 Eğerçi albleri vardur ulağı gözleri vardur
Ne çâre bilmedi nefsin deyor hayvân aña ur'an
- 3 Bilenler nefsinı Ha'ı bilür didi Rasûlu'llâh
Haıî âdem olmalık dilerseñ hâşıl it 'irfân
- 4 Haıatde olan insân olur tâm mazhar-ı esmâ'
Şıfât-ı Ha'a mazhardur tecellî ıldı çün Ramân
- 5 Muammed Şemsi-i Mıṣrî çalış insân-ı kâmil ol
Nefahtü sırrına lâyı olursuñ vâşıl-ı cânân

Temcid-i İlâhî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Raḥmet-i Ḥaḳ oldu nâzil nev-ḥayât buldı zemîn
Dürlü elvân zâhir oldu açmalı ğayret gözün
- 2 Her giyâh u her varaḳda şun'-ı Yezdân muncelî
Her birinde başka şan'at itmiş ızhâr kudretin
- 3 Kim baḳar eşyâya 'ibret ile ḥayretde ḳalır
Gösterir kudretle şun'ın bize Rabbü'l-'âlemîn
- 4 Her bir eşyâ anı taḥmîd eyleyor ḥâlen işit
Gördiler âşâr-ı kudret her birinden 'ârifîn
- 5 Mazḥar-ı luḳf u 'inâyet eylemiş Ḥaḳ bizleri
Ḥamd ü minnet aña maḥşûş eylerem tesbîḥ hemîn
- 6 'Âcizim ben şükrini îfâya yoḳdur kudretim
Eylerem taḥdîş-i ni'met şâkirim ben ân ü ḥîn [292]
- 7 Meslek-i Mışrî'den aldım feyz ü 'irfân ü kemâl
Eylerem ḥamd ü firâvân 'arz-ı şükrân Şems-i dîn

491 [291]

1 açmalı; aç da baḳ

“Unzur ilâ âşâri raḥmeti'llâh”; ‘Allah’ın rahmetinin eserlerine bak’. 30/Rûm: 50.

491 [292]

7 Mışrî'den aldım; Mışrî'de buldum; ḥamd ü firâvân; Ḥaḳḳ'a firâvân

‘İbret-nümā

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Geldi eyyām-ı bahār şahrālara oldum revān
Her tarafda açdı eşcār zīnet olmuş erguvān
- 2 Al yeşil mor kırmızı renkler donatmış ‘ālemi
Her şecerden her varağdan şun‘-i Hāğ olmuş ‘ayān
- 3 Bülbülān eyler terennüm her tıyūr pür-neş’edür
İşte bāk āşār-ı rahmet viridi mevcūdāta cān
- 4 Her bir eşyāda tecellī başka zāhirdür fağat
Ma‘nevīde bir haqīqatdür hayāt-ı cāvidān
- 5 Didiler bir noğta da cem‘ oldı mecmū‘-ı ‘ulūm
Şemsi-i Mışrī işāretten bilürler ‘arīfān

Niyāz ez-Cenāb-ı bī-Niyāz

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Hālīğ’ım Rabbi’m İlāhım yā İlāhe’l-‘ālemīn
Rāzīğım Ğaffār u Settār’ım baña sen ol mu‘īn

2 Gerçi ‘isyānım keşīrdür pür-günāhım ğāyesiz
Raḥmet'üñ deryāsına nisbetle zeredür hemīn

3 Her kime itdümse ḥāl-i dilimi ‘arz u beyān
Hiç birinden bulmadı arzusını ḳalb-i ḥazīn

4 Her ne taḳdir olmuş ise ol zuhūr itmekdedür
Aḥz idüp nāşıyesinden ‘āliyīn ü sāfilīn

5 Sensün ancak fā‘il-i muṭlaḳ niyāzım sañadur
Eyleme maḥlūḳa muḥtāc eyle her ḡamdan emīn

6 Ḥürmet-i Āl-i ‘Abā'ya sen bağışla cürmimi
Ola yā Rabbi şefī‘im Āl-i Faḥri'l-mürselīn

7 Şemsi-i Mışrī faḳirūñ ilticā eyler saña
Mazḥar-ı esrār-ı tevḥīd eyle olsun kām-bīn

494

Mine'n-Neşāyih

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

1 Çalış hiç kimseye itme tabaşbuş ḥür olup dā'im
Beyān-ı ihtiyāc ḳılma le'im olsun kerīm olsun

749

- 2 Hüdā 'dan ğayrıya ašlā şaķın bildirme aḥvālũñ
Senũñ esrārını ancak Cenāb-ı Hāķ 'alīm olsun
- 3 Taḥalluķ eyle aḥlāķ-ı ḥasenle ehl-i cennet ol
Selāmet menfa'at her kim diler ķalb-i selīm olsun [293]
- 4 Şefīķ ol cümle maḥlũķa 'uyũb-ı nāsı setr eyle
'Umũma nāfi' ol, saña dilersenñ Hāķ raḥīm olsun
- 5 Taḥalluķ eyle evşāf-ı İllāhī ile insān ol
Rızāsın isteyen Hāķķ'ũñ ḥalũķ olsun ḥalīm olsun
- 6 Bu varlık var iken sende egerçi Tũr'a çıķsañda
Dinilũr *len-terānī* ol [dem] gerek ol zāt kelīm olsun
- 7 Bulamaz derd-i 'uşşāķa vişālden başıka bir ķāre
Gerek Sokrat gerek Buķrat gerek Loķman Hēķim olsun
- 8 Tecelliyātuñ ezvāķın ne bilsũn ehl-i zāhir kim
Anũñ maķşũdı ekl ü şũrb nisā' altũnla sīm olsun
- 9 Mũsāvī oldı 'uşşāķa Cemālu'llāh'ı gørsũn de
Gerek dũzaḥ ola anũñ maķāmı ger na'im olsun
- 10 Gũnāhuñ ğoksa da kesme ümidũñ raḥmet-i Hāķ'dan
Şifāya kim ki tālibdũr gerek de ol saķim olsun

494 [293]

6 Dinilũr *len-terānī* ol gerek: Dinilũr *len-terānī* ol [dem] gerek, M.

7 ķāre; dermān

- 11 Muhibb-i Hānedān olmaḡ Hudā 'nuñ luḡfidur elbet
'Azāb-ı dūşmen-i Āl-i ' Abā her dem elim olsun
- 12 Be-ḡaḡḡ-ı Ḥāzret-i Al-i Muḡammed Şemsi-i Mışrī
İki 'ālemde Allāh'ım mu'īn olsun velīm olsun

495

Taḡmīs-i Nuḡḡ-ı Ḥāzret-i Pīr *Ḳuddise sirruhū'l-münīr*

Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilātūn Fā' ilūn

- 1 *Küntü kenz'üñ* sırrını ızhār için fermān iden
Cümle eşyādan zuhūrın 'āleme i'lān iden
Vechini 'āşıḡlara 'arz eyleyüp ḡayrān iden
Ey bu cümle kâ'inātuñ aşlını bir cān iden
Ādemi ḡudretle o cānā sevüp cānān iden
- 2 *Eynemā küntüm* rumūzın 'ārifē imā ile
Vāşılīne *naḡnü aḡrab* sırrını ifşā ile
Eyleyüp zāta şifāta maḡzar-ı kübrā ile
'Alleme'l-esmā' ile hem tāc-ı *kerremnā* ile
'Arş-ı a'lāda melekler cem'ine sulḡān iden

- 3 Dest-i kudretle türāb-ı ādemi taḥmīr idüp
İsm-i Raḥmān'a tecellī-gāh ile tevkīr idüp
Luṭf-ı küllīsini iḥsān eyleyüp tebşīr idüp
Vech-i ādemle cihān fānūsını tenvīr idüp
Kūnh-i Zāt'ına o vechi ḥüccet ü burhān iden
- 4 Evvelā ḥalk eyledi rūḥını Nūr-ı Ekrem'ün
Gelmedi gelmez mişāli ol Rasūl-i a'zamuñ
Āb-ı rū-yı iftiḥāridur 'umūmen ādemün
Evvelin ādem şoñın ḥātem kıilup bu 'ālemün
Ḥātem-i Maḥmūd-ı cennet zübde-i insān iden [294]
- 5 Ādemi cāmi'-i esmā' Zāt'a mir'ātın kıilup
Kudretine şun'una insānı āyātın kıilup
Nefḥ-i rūḥ ile tecelliyyāt-ı şıfātın kıilup
Nokta-i pergār-ı 'ālem Aḥmed'ün Zāt'ın kıilup
Sırrını kuṭb-ı ḥaḳīḳat maḫhar-ı Raḥmān iden
- 6 Ḥāzret-i Āl-i 'Abā'dur 'ārif-i esrār-ı Ḥaḳ
Kā'inātuñ eşrefidür oldılar ebrār-ı Ḥaḳ
Kudretini Murtażā'dan eyledi ızhār Ḥaḳ
Enbiyā vü evliyā hep maḫhar-ı envār-ı Ḥaḳ
Muştafā'da her şu'unun cem' idüp pür-şān iden

- 7 İtdürüp yād ismini Şemsī deyü āvārenüñ
Şöhretidür bende-i Mıṣrī̄ bu yüzi қaranuñ
Eyleyüp ḥubbiyle timārın dil-i pür-yārenüñ
İsmi resmi maḥv iken bu ‘āciz ü bī-çārenüñ
Nāmını Mıṣrī̄ virüp dillerde ad ü şan iden

496

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mā-sivāyı terk idegör maқşaduñ tevḥīd ise
Varlıgını terk iden buldı ḥayāt-ı cāvidān
- 2 Zıll-i mevhūm u ḥayāldür ‘ālem-i kevn ü fesād
Ġayrıyı қalbden çıkar itsün tecellī Müste‘ān
- 3 ‘Ālemi itmiş ihāta қudret-i āşār-ı Ḥaқ
Hep şu’ūnāt-ı İlāhīdür görürler ‘arifān
- 4 Çeşm-i Ḥaқ-bīn ile bāқ eşyāda esmā’ görünür
Oldı esmā’dan müsemmā āşikārdur Ḥaқ ‘ayān
- 5 Kā’inātı қaplamış güyā ki deryā-yı muḥīṭ
Görinen āşār u ef‘āl mevcidür yoқdur gümān

496 [294]

5 mevcidür yoқdur gümān; mevc-i deryā bī-gümān

- 6 Nefsine vâkıf olandur ‘ârif-i esrâr-ı Zât
Görinür enfüsten âfâk zerreden şems-i cihân
- 7 Noktadur ‘ilm-i haqîkat gördi bismi’llâhda
Şemsi-i Mışrî ‘Alî’nüñ sırrına maḥrem olan

497

Niyâz ez-Cenâb-ı Pîr

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Rûḥuma itsün ta‘alluḫ rûḥuñ ey Pîr-i güzîn
Himmetüñle feyż-yâb it bendeñizdür Şems-i dîn
- 2 Mazḥar-ı esrâr-ı tevḥîd vâriş-i ‘ilm-i Nebî
Maḥrem-i sırr-ı ‘Alî’süñ iftiḥâr-ı ‘ârifîn
- 3 Nokta-i *bâ*’ sırrına a‘lem kemâlün âşikâr
Çünkü sensün ‘ârifinün kuṭbı gavşü'l-vâşilîn [295]
- 4 Her kelâmuñ mağz-i Qur‘ân câmi‘-i ‘ilm-i ledün
Çünkü itdi iltifât ma‘nâda Faḥrül-mürselîn
- 5 Sıbt-ı peygamber yolunda eyledün terk-i ḥayât
Olmuşuñ bu yolda ser-dâr ser-fedâ-yı ‘âşıkîn

- 6 Hāsīd ü bed-māyelerden çok cefā çekdüñ ezā
Hidmetüñ oldı umūma Hāḡ saña oldı ḡarīn
- 7 Zıkr-i Hāḡ'dan men' iden ehl- i ta'aşşub zümresi
Oldılar mebhüt ü maḡzül saña ḡarşu münkirīn
- 8 Bende itmekde taşarruf rūḡuñ ey Pīr-i 'azīz
Hep senüñ feyz ü kemālūñ buña göñlümdür emīn
- 9 El-meded Pīrim Efendim Hāzret-i Mışrī baña
Eyle feyzüñle kerem bu bendeñ olsun kām-bīn
- 10 Olmuşam ey Pīr-i 'ālī-şān ḡādim dergehüñ
Bendelikle iftiḡār itmekdeyim her ān ü ḡīn
- 11 Hāyli demdür oldı mehcūr-ı ziyāret Şems-i dīn
Himmet eyle Limni'yi itsün i'āde ol mu'īn
- 12 Bāb-ı Hāḡ'dur bābuñızda Şems-i dīn eyler niyāz
Dest-gīr ol sırr-ı tevḡīd ile olsun fā'izīn

498

Medḡ-i Hāzret-i Pīr

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Efendim dest-gīrimdür benim Mışrī-i 'ālī-şān
Anuñ luḡfiyla gelmişdür ḡuşūle bendeki iz'ān

- 2 Hüdâ 'ya vuşlata rehber Rasûlu'llâh'a mensûbdur
İdüp rü'yâda talîf ü füyûzâtın aña ihsân
- 3 Cenâb-ı Mışrî'nüñ mişli cihâna geldi pek ender
Meger emşâl ola Yûnus ki Mışrî'ye olupdur cân
- 4 Tecelliyyât-ı Rabbânî aña olmağdadur her bâr
'Alî'nüñ sırrına maħrem Rasûl'e vâriş-i 'irfân
- 5 Taşarruf itmede rûhı hayâtında memâtında
Bilen bildi nedür Mışrî nedür anda olan bürhân
- 6 Zuhûrını muğaddemce beyân itmişdi Muhyiddîn
Dimişdi vâriş-i 'ilmim Niyâzî Mışrî'dür her ân
- 7 Yedi def'a qabûl itdi ziyâret eyledim Pîrim
Ne çâre şimdi mehcûr-ı ziyâret olmuşum nâlân
- 8 Hüdâ 'ya eylerem her dem teşekkür luğfına zîrâ
Müşerref eyledi Şemsî kuluna eyleyüp ihsân
- 9 Niyâzım rûz u şeb Hâk'dan i'âde olına Limni
Yed-i düşmândan istirdâd idile luğf idüp Raħmân
- 10 Olupdur luğfına mazhar qabûl itmiş beni çünki
Anuñ dergâhına hâdim bu Şemsü'ddîn olup mihmân [296]

Tahmīs-i Na't-ı Şerīf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 İdile dāhıl ol zā'ir Ḥabīb-i müctebādur bu
Melāz-ı kâ'ināt Şemsü'd-ḍuḥā Bedrü'd-dücādur bu
Bu ravza ravza-i Faḥrū'l-enām Nūru'l-hüdādur bu
Şaḫın terk-i edebden kūy-i maḥbūb-ı Ḥudā 'dur bu
Nazargāh-ı İlāhīdür maḫām-ı Muştafā'dur bu
- 2 İmāmü'l-enbiyā oldur bütün zāhir şerī'atde
Füyüzātı anuñ sārī olup cümle şarīkatde
Bu cāy ki beyt-i ma'mūra müşābihdür ḫaḫīkatde
Ḥabīb-i Kibriyā'nuñ ḫāb-gāhıdur fazīletde
Tefevvuḫ-kerde-i 'arş-ı Cenāb-ı Kibriyā'dur bu
- 3 Zuhūra kâ'ināt ancak vücūdıyla olup nâ'il
Lisân-ı ḫāl ü ḫāl ile bütün eşyā buña ḫâ'il
Muḫaddes nūr-ı envār zulmet-i küfre O'dur ḫâ'il
Bu ḫākūñ pertevinden oldı deycūr-ı 'adem zâ'il
'Amādan açdı mevcūdāt-ı çeşmin tütüyādur bu

4 Cihānı eyleyen tenvīr Cenāb-ı nūr-ı pākıdūr
Ziyā-yı şems anuñ ‘aks-i cemāl-i tāb-nākıdūr
Muḥakkaḳdur ki çeşm-i ehl-i ‘aşka sürme ḥākıdūr
Felekde mäh-ı nev Bābü's-selām'uñ sine-çākıdūr
Bunuñ ḳandili[dür] Cevzā maṭla‘-ı nūr u ziyādur bu

5 İrenler Faḫr-i ‘ālemler irer bī-şübhe Allāh'a
Amān ey Raḫmet-i ‘ālem meded eyle bu gümrāha
Ḳapuñda Şemsi-i Mışrī ḳuluñdur çünki sen şāha
Mürā‘āt-ı edeb şartıyla gir Nābī bu dergāha
Meṭāf-ı ḳudsiyāndur buse-gāh-ı enbiyādur bu

500 *

Medḫiye-i Ḥazret-i Pīr

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Velāyet mülkünüñ şāhı Niyāzī Mışrī'dür yā hū
Kerāmet burcunuñ mähı Niyāzī Mışrī'dür yā hū
- 2 Ṭarīḳi cümleye bi'llāh ider ta'līm-i zıkru'llāh
Viren sālīke ‘aşḳu'llāh Niyāzī Mışrī'dür yā hū [297]
- 3 İderler zıkr ü devrānı bulurlar feyz-i Raḫmān'ı
Ḳoyan ādāb ü erkānı Niyāzī Mışrī'dür yā hū

499 [296]

4 Bunuñ ḳandili Cevzā: Bunuñ ḳandili[dür] Cevzā, M.

* Otuz sene evvel maṭla‘ı söylenmiş evrāk-ı perişān arasında ḳalmışdı. Bu gice ikmāl idildi. (Müellif)

- 4 Ne bilsün adrini ndn nedr Mışr'deki 'irfn
O ub-1 nota-i devrn Niyz Mışr'dr y h
- 5 O bismi'llha olmuş *b* lednn 'ilmine şin
ul şemsi'ye reh-nm Niyz Mışr'dr y h

501

Mine'n-Neşyih

Mef'iln Mef'iln Mef'iln Mef'iln

- 1 Grp 'şklarn ef'lini a'n itme ey zhid
Elinde itiyr yok hcem meydn-1 'şdur bu
- 2 Maabbet nrna yanmış vcdun 'şda mav itmiş
Bunu hli olur madr 'aceb szn-1 'şdur bu
- 3 Tezevvu itmeyen bilmez nedr bu 'şdaki lezzet
'Advdr bilmedigine kişi devrn-1 'şdur bu
- 4 İder leyl  nehr efn gzinden aıdur yaş an
H' hldan ider seyrn gzel erkn-1 'şdur bu
- 5 Ta'arruz itme ey zhid Hzır Ms bua şhid
*Ledn*den anlamaz chid sebep hicrn-1 'şdur bu

- 6 İderler na‘ra mestāne olurlar ‘aşkla dīvāne
Girerler şevkle devrāna baķuñ burhān-ı ‘aşkdur bu
- 7 Cenāb-ı Pīr-i Mıṣrī'ye idenler intisāb her ān
Bulurlar feyz Şemsi'den bilā-rayb kān-ı ‘aşkdur bu

502

Pend-nāme-i Dervīṣāne

11 Heceli

- 1 Meydānlar açıldı erkān ķuruldu
Bu meclisde nice su‘āl şoruldu
El bağlayup Hāķķ'a dīvān ķuruldu
Hāķ Muḥammed ‘Alī dīvānıdur bu
- 2 Ādāb ile dāhil oluñ bu bezme
Hāķķ'a teslīm ol sen serserī gezme
Sözinden dönüp de ‘ahdinden bezme
Hāķ Muḥammed ‘Alī erkānıdur bu
- 3 Naṣībim virildi himmet idildi
Yek-vücūduz diye ‘izzet idildi
Tevḥīd-i şırfa girüp vaḥdet idildi
Hāķ Muḥammed ‘Alī meydānıdur bu

- 4 İnkârı bırak gel ikrâr eyle sen
Gönlündeki sırrı ızhâr eyle sen
Derûnuñ zulmetüñ envâr eyle sen
Hağ Muğammed ‘Alî burhânıdur bu
- 5 ‘Âşıkıların ma‘şûka niyâzıdur
Hağikat ehlinüñ perde-sâzıdur
Şemsî Pîrim Mısrî en-Niyâzî’dür
Hağ Muğammed ‘Alî ihsânıdur bu [298]

503

Tahmîs-i Nuğk-ı Hağret-i Pîr *Ğuddise sirruhü'l-münîr*

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 ‘Aşğ-ile devrâna gel gir çana çana hû deyü
Şıdğ-ile zikre girüp bildür bu câna hû deyü
Lezzet-i tevğîdi anlat ‘âşıkâna hû deyü
Gir semâ‘a zıkr ile gel yana yana hû deyü
İr şafâ-yı ‘aşğ-ı Hağğ’a yana yana hû deyü
- 2 Evliyâ‘u’llâha gerçi zâhirâ sen bendesin
Lîk bir kâmile teslîm olur iseñ zindesin
Ol zamân ma‘lûm olur hângi mağâm ‘âlemdesin
Hep erenler *hû* ile çaldırdılar cân perdesin
Açdılar gözlerin andan yana yana hû deyü

- 3 Kendüsin bildirmek için Hâk yaratdı Ādem'i
Mazhar-ı tām̄m eyleyüp insānı buldı ol demi
Ehl-i 'irfān bildi gördi oldı seyrüñ maḥremi
Gördiler *hū* ḳaplamış hep on sekiz biñ 'ālemi
Feyz alurlar cümle *hū* dan yana yana hū deyü
- 4 Sırr-ı tevḥīd oldı zevḳi gelmiyor aṣlā dile
Mürşid-i kām̄ile irse ol zamān sāl̄ik bile
Cehd idüp de mā-sivāyı kim ki ḳalbinden sile
Zāt-ı Hâḳḳ'ı buldılar buluṣdılar bu hū ile
Dost görindi her ṫarafdan yana yana hū deyü
- 5 Şemsī, Mıṣrī bendesiyem eylerem ben iftiḥār
Çāker-i Āl-i 'Abā'yım böyle itdüm iştiḥār
Var ümīdim bir gün elbette olurum baḥtiyār
Ey Niyāzī gön̄lüne 'āşıḳlaruñ ḥikmet ṫolar
Küntü kenz'üñ ḥaznesinden yana yana hū deyü

Tahmīs-i Nuṭḡ-ı Ümmī Sinān *Ḳuddise sirruhu'l-mennān*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ḥamdımız in'ām-ı Ḥaḡ'dur şükrümüz iḥsān-ı Hū
 Nuṭḡumuz tevḥīd-i Ḥaḡ'dur 'aşḡımız cānān-ı Hū
 Devrimiz devrān-ı Ḥaḡ'dur 'ālem-i insān-ı Hū
 Zikrimiz esrār-ı Ḥaḡ'dur cānımız ḡayrān-ı Hū [299]
 Fikrimiz bāzār-ı Ḥaḡ'dur baḡrımız büryān-ı Hū
- 2 *Küntü kenz'*ün remzini ızhār içündür zü'l-Celāl
 Kā'inātı itdi icād *kün* deyince lā-Yezāl
 Hep şu'unāt[1]dur anuñ mer'ī olan cümle kemāl
 Ḳalbimi iḡyā iden ol pādīşāh-ı bī-zevāl
 Göñlümüz mi'mār-ı Ḥaḡ'dur ḡaṡremiz 'ummān-ı Hū
- 3 Biz *elēst* bezminde virdik 'ahd ile iḡrārımız
*Min ledünn'*dendür bütün aḡvālımız āşārımız
 Cümle tevḥīdden 'ibāret söylenen eḡ'arımız
 Dersi Ḥaḡ'dan görmeyen bilmez bizim ḡüftārımız
 Dersimiz envār-ı Ḥaḡ'dur seyrimiz seyrān-ı Hū

298 [504]

1 in'ām: iḡrār;
 tevḥīd: ızhār;
 devrān: devvār

299 [504]

2 Hep şu'unāt[1]dur: Hep şu'unāt[1]dur, M.

- 4 ‘Āşıkāna mā-sivānuñ biz zevālin söyleriz
Çünkü mevcūd-ı ḥaḳīḳinüñ cemālin söyleriz
Ḥaḳḳ'a karşı varlığın zemb ü vebālin söyleriz
Tevḥid-i Zāt-ı İlāhī'nüñ kemālin söyleriz
Sözümüz aḥbār-ı Ḥaḳ'dur özümüz miḥmān-ı Hū
- 5 Ḥaḳḳ'a vuşlat oldu bā'ış meslek-i Peyğamberī
Gel şırāt-ı müstaḳīmdür şāh-rāh-ı Ḥayderī
Er-refīḳ sümme't-tarīḳ'dür evvelā yol rehberi
Dünyā vü 'uḳbā hevāsın terk iden gelsün beri
'Azmimiz dildār-ı Ḥaḳ'dur derdimiz dermān-ı Hū
- 6 Bilmişiz seyr ü sülūkin aşlını *'ilme'l-yaḳīn*
Mürşidim gösterdi Ḥaḳḳ'uñ yolunu *'ayne'l-yaḳīn*
Noḳtada cem' eyledi 'ilmi Emīrū'l-mü'minīn
Dört kitābuñ ma'nīsın keşf eyledik *ḥaḳḳa'l-yaḳīn*
Şun'ımız ol kār-ı Ḥaḳ'dur keşfimiz elḥān-ı Hū
- 7 Sa'y idüp dā'im bu vaḳti eyleme zinhār heder
Vaḳti naḳde itdiler teşbīh sür'atle geçer
Mürşid-i kāmīl bulup da kendine it rāh-ber
Enbiyānuñ evliyānuñ menzilinden al ḥaber
Cānımız ber-dār-ı Ḥaḳ'dur olmuşuz mestān-ı Hū

5 “Önce refik sonra tarik”

8 Vaḥdetüñ sırrını kimdür ṭālibine aradan
Ehl-i tevḥīd eylemez fark hiç beyāzı qaradan
Faḫrı itmām eyleyende zāhir olur Yaradan
Faḫr içinde faḫra irdik ğayrı gitdi aradan
Seyrimiz dīdār-ı Ḥaḫ'dur vaşlımız vicdān-ı Hū

9 Pīrimüñ Pīri kelāmın taḫmis ile kām-rān
Anlaruñ luṭfıyle oldum ben muvaffaḫ bī-gümān
Şemsi-i Mışrı'yi eyle himmetine şāy-gān
İḫtiyār elden gidicek neylesün Ümmī Sinān
Varımız ol var-ı Ḥaḫ'dur nuṭḫımız 'irfān-ı Hū [300]

ḤARFÜ'L-HĀ'

505

*Niyāz ü İstirḫām ez-Cenāb-ı Ḥayyün Lā-yenām Celle celālüh ve 'amme
nevālüh ve lā-ilāhe ğayruh*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Nefse uydum eyledim her vech-ile yüz biñ günāh
Yā İlähī ism-i Ğaffār'uñ baña olsun penāh
Zēn ü 'isyānım keşīrdür rū-siyāhım rū-siyāh
Kesmezem luṭfuñdan ümmīd dü-cihānda yā İläh
Ben muḫırrım cürmüme ḫācet degildür hiç güvāh
Pür-günāhım pür-günāhım pür-günāhım pür-günāh

765

- 2 Raḥmetüñ deryāsına yoḳdur nihāyet ey Kerīm
Her ne gūnā mücrim olsam kesmem ümmīd ey Raḥīm
İtme rüsvā ey Cemīl ey Sāhib-i luṭf-i ‘amīm
Feyz-i ma‘nāmı perīşān eyledi nefsi-i le‘īm
İtdi aḥlāk-ı zemīmem ma‘neviyyātım tebāh
Pür-günāhım pür-günāhım pür-günāhım pür-günāh
- 3 Cümle erbāb-ı cerāyim ‘afvuña maḡrūrdur
Luṭfuñ olmazsa meded-res dergehüñden dūrdur
Ḳaṭ‘-ı ümmīd eylemezler bir ismüñ Ğafūr’dur
Raḥmetüñ sâbıḳ anuñ-çün ‘aşıyān mesrūrdur
Yā İlāhī dā’imā tevfiḳüñi ḳıl hem-rāh
Pür-günāhım pür-günāhım pür-günāhım pür-günāh
- 4 Geç günāhımdan benim Āl-i ‘Abā’nuñ ḥaḳḳı-çün
Şāfi‘-i ehl-i kebā’ir Muştafā’nuñ ḥaḳḳı-çün
Vāriş-i sırr-ı risālet Murtażā’nuñ ḥaḳḳı-çün
Biz‘a-i pāk-i Nebī Ḥayrū’n-nisā’nuñ ḥaḳḳı-çün
Hürmet-i Sıbṭeyn için ḳıl ‘ayn-ı raḥmetüñ nigāh
Pür-günāhım pür-günāhım pür-günāhım pür-günāh
- 5 Baḥr-i ğufrāna bulunmaz ğāye ey Bārī Ḥudā
Ehl-i ‘işyānuñ günāhı ḳaṭredür nisbet āña
Şemsi Mışrī’dür muḥıbb-i Ḥānedān-ı Muştafā
Anlaruñ ‘aşḳına ‘afv it ey Raḥīm-i zūl-‘aṭā [301]
Ḥamdü-li’llāh feyz-i Raḥmān’uñla geldi intibāh
Pür-günāhım pür-günāhım pür-günāhım pür-günāh

Berāy-ı Tevhīd

7 Heceli

- 1 Ğayrı yoğ birdür İlāh
Bunda yoğdur iřtibāh
Dilden bırağma her gāh
Lā İlāhe illa'llāh
- 2 Z̄ikru'llāha kıl devām
Fikr it Ğudā 'yı mūdām
'Aşkıyla di şubh u řām
Lā İlāhe illa'llāh
- 3 Z̄ākiri Ğağ z̄ikr ider
Dilden sivāsı gider
Z̄ikr ile dosta irer
Lā İlāhe illa'llāh
- 4 Tevhīd bu yola ibtidā
Tevhīd bu yola intihā
Tevhīdle bulunur beđā
Lā İlāhe illa'llāh

5 'Aşkla tevḥīd idelim
Şevkle Allāh diyelim
Ḥaḫ'dan ğayrı n'idelim
Lā ilāhe illa'llāh

6 Zākir olan mezkūr olur
Ma'sūḫa vuşlat bulur
Ḥaḫ'la ol bākī ḫalır
Lā ilāhe illa'llāh

7 Ef'āl şıfāt bundadır
Tecellī-i zāt bundadır
Cem' ü ḫazrāt bundadır
Lā ilāhe illa'llāh

8 Küfr imānı yok aşıl
Zıkr ile murād ḫaşıl
Olunur Ḥaḫḫ'a vāşıl
Lā ilāhe illa'llāh

9 Şemsi Mışrī zākir ol
Luṭf-ı Ḥaḫḫ'a şākir ol
Feyz-i pīri nāşir ol
Lā ilāhe illa'llāh

6 Birinci mısranın vezni problemlidir.

7 İkinci mısranın vezni problemlidir.

Teşvîken Li'z-Zikri'l-İlâhî

8 Heceli

- 1 Şevk-ile deyelim Allâh
‘Aşk-ile deyelim Allâh
Zevk-ile deyelim Allâh
Hak-ile deyelim Allâh
- 2 İsmü'z-zât müstecmi‘u’s-şifât
Sâlike var tecelliyyât
Gelür qalbüne vâridât
Şevk ile deyelim Allâh
- 3 İstersen qalbüni tenvîr
Nefsüni evvel it taḥîr
Hak‘ı dâ‘im eyle tezkîr
Zevk-ile deyelim Allâh
- 4 Hak‘ı bulmak ister isen
‘Aşk-ile tolmak istersen
Âdem olmak ister isen
‘Aşk-ile deyelim Allâh

2 Birinci mısranın vezni problemlidir.

- 5 Bırakma dilinden her gāh
H̄aḡ'dan olam dirseñ āgāh
H̄ayāt virir z̄ikr-i İlāh
H̄aḡ-ile deyelim Allāh
- 6 Keşretde Allāh deyelim
Vaḥdetde Allāh deyelim
H̄alvetde Allāh deyelim
‘Aşḡ-ile deyelim Allāh
- 7 Allāh deye eyle feryād
Āl-i ‘Abā'dan istimdād
Olmaḡ isterseñ ber-murād
Şevḡ-ile deyelim Allāh
- 8 Münkir oldı H̄aḡ'dan ba‘īd
Z̄ākir olan olur sa‘īd
Gir ḡalḡaya olma ‘anīd
Z̄evḡ-ile deyelim Allāh
- 9 Şems-i Mışrī'nüñ bendesi
Āl-i ‘Abā efgendesi
Maḡabbetu'llāh[uñ] zindesi
‘Aşḡ-ile deyelim Allāh [302]

507 [301]

9 Maḡabbetu'llāh zindesi: Maḡabbetu'llāh[uñ] zindesi, M.

Temcid-i Bārī 'Azze ismühū

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün

- 1 Celālinden cemāli çok bir Allāh
Nazīri yok mişāli yok bir Allāh
Gehī 'āşık gehī ma'şūk bir Allāh
İder feryād bütün maqlük bir Allāh
Bir Allāh'dur bir Allāh'dur bir Allāh
- 2 Münezzehdür naķāyişden berīdür
Cehennem cāhilün elbet yeridür
Ḥaķīķi Ādem Ḥaķķ'uñ mazharıdur
Güzel añla bu ķavl-i Ḥayderī'dür
Bir Allāh'dur bir Allāh'dur bir Allāh
- 3 Yaķındür bizlere ḥablü'l-verīd'den
Görindi ol şaķī ile sa'ıdden
Muķaddesdür ķarīb ile ba'ıdden
Ṭaleb kı1 feyzüni Rabb-i Mecīd'den
Bir Allāh'dur bir Allāh'dur bir Allāh
- 4 Kerīm oldur Raḥīm oldur 'Azīm ol
Semī' oldur Başır oldur 'Alīm ol
Celīl oldur Cemīl oldur Ḥalīm ol
Laṭīf oldur 'Azīz oldur Ḥaķīm ol
Bir Allāh'dur bir Allāh'dur bir Allāh

- 5 Şemsi-i Mıṣrî Ḥaḳ'a it i'timād
Āl-i 'Abā'ya eyle inḳıyād
Evliyā 'u'llāh'a dā'im istinād
İşte budur şübhesiz rāh-ı sedād
Bir Allāh'dur bir Allāh'dur bir Allāh

509

Tevhīd-i İlähî Celle şā'nühū

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Birliğinde kimsenün yoḳdur İlähî iştibāh
Vāhid ü yektā vü ferdsün bî-miṣālsün yā İläh
- 2 Cürm ü 'iṣyānım keṣirdür 'afv ü luḳfuñ bî-şümār
Raḫmetün deryāsına nisbetle bir ḳaṭre günāh
- 3 *Men 'araf*sırrına 'ārif eyle bildür kendimi
'İlmi 'ayne ḫaḳka taḫvīl eyleyüp vir intibāh
- 4 Şıdḳ-ile iḳrār idüp bildüm Rasūl'ü ālini
Saña mūşil yol budur olsun baña bunlar penāh
- 5 Ḥazret-i Mıṣrî Niyāzî mürşid olmuṣdur baña
Meslek-i Āl-i 'Abā'dur Şems-i dīne şāh-rāh

772

Niyāz-ı Faķīrāne

Mefā' īlün Mefā' īlün Fe' ūlün

- 1 Celālinden şıgındım ben cemāle
Benim noķşānımı irdür kemāle
Umūrımı saña itdüm havāle
Nihāyet vir İlahī sen melāle
- 2 Be-ħaķķın bilmedim yā Rabb seni ben
Yine bildirecek sensün beni sen
Şerāb-ı vaħdeti içir elinden
Tebeddül eylesün hicrān vişāle [303]
- 3 Eħadden devr-ile geldim cihāna
'Anāşırla mevālīdse bahāne
Ādem beñzer şıfāt-ı Raħmān'e
Var mıdur ħācet ķıl ile ķāle
- 4 *Küntü kenz'* de olan esrārı bildür
Ĥalaķtü min nūrī deki envārı bildür
Süyūr-seb'adaki eţvārı bildür
İtme ta'līķ bunı yā Rabb muħāle

5 Bilemedim *men ‘araf*’üñ remzini
Bulamadım bu *küntünün kenzini*
Añla[ya]madım *ḥaḳīḳatün ṭarzını*
Cevāb viren olmadı bu su’āle

6 Tevellāmız bizim Āl-i Rasūl'e
Ümīd-vārım bilā-şübhe ḳabūle
İrer elbet o dergāha vuşūle
Muḳārin eyle bezm-i ehl-i ḥāle

7 Ḥaḳīḳatün ḥaḳḳı için ey Ḥudā
Ḥabībünün ḥürmeti-çün kibriyā
Şemsi-i Mıṣrı'ye meded ḳıl ‘aṭā
İre [bu] müşkillerim artuḳ zevāle

511

İstirḥām-ı ‘Ubeydāne

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

1 Raḥmetünden ḳat’-ı ümmīd eylemez bu rû-siyāh
Sen didün *lā taḳneṭū min raḥmeti’llāh* yā İlāh

5 Añlamadım: Añla[ya]madım, M.

7 İre müşkillerim: İre [bu] müşkillerim, M.

511 [303]

1 “Allah’ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin” 39/Zümer: 53.

- 2 Yâ İlâhî ‘abd-i ‘âciz bir günahkâr kuluñum
Yok nihâyet rahmetüñ deryâsına bi-ıştibâh
- 3 Ben muķırrım cürmüme ‘iřyânımuñ yok ğâyesi
Luţfuña nisbetle kaçre gelmez elbet bu günâh
- 4 Hâmse-i Âl-i ‘Abâ’nuñ hürmetine it kerem
Mazhar-ı ‘afv ü ‘aţâ, kı1 ‘ayn-ı rahmetle nigâh
- 5 Şemsi-i Mışrî ţarıķ-i Ehl-i Beyt’üñ sâliki
Meslek-i Âl-i ‘Abâ’dur saña toğrı şâh-râh

512

Na‘t-ı Şerîf

Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün

- 1 Ey şâhib-i cüd ü ‘aţâ Hâbîb-i Hâzret-i Allâh
Günâhım hâdden efzündür şefâ‘at yâ Rasûle’llâh
- 2 Bütün düşmüşlere olduñ mu‘în ü dest-gîr her bâr
Koma hâk-i mezelletde ‘inâyet yâ Rasûle’llâh
- 3 Ğarîbim bi-kesim ancaķ melâz ü melce’im sensüñ
Senüñ bâbuñda mihmânım mürüvvet yâ Rasûle’llâh

- 4 Ğarīķ-i lücce-i baħr-i ğünāħım eyle gel imdād
Hidāyet zevraķuñ eyle delālet yā Rasūle'llāh
- 5 Şefā'at taħt-ĝāħınuñ şehen-şāhı efendimsūñ
Ķuluñ Şemsi-i Mıŗrī'ye hidāyet yā Rasūle'llāh [304]

513

Na't-ı Şerīf fī Leyleti'l-Mevlūd

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 'Aşķ u şevķle ĝirdi raķşa nüh-felek işbu gice
Nūr-ı 'ālemdür vüçüda ĝelecek işbu gice
- 2 Fāniye 'izz ü şerefle itdi teŗrīf ol Rasül
Ümmet olan şād u ĝandān olacak işbu gice
- 3 Ğeldiĝi dem oldı 'ālem nūr-ı ĝāzretle münīr
Zulmet-i küfr ü đalāli ref' idecek [iş]bu gice
- 4 Cısr-i Kısrā hem Mecūsīler āteş-ĝedesi
Raħmet-i mā' ile elbet sönecek işbu gice

513 [304]

3 ref' idecek bu gice: ref' idecek [iş]bu gice, M.

- 5 H zret-i H k 'uç H b bi hem Őef 'u'l-m znib n
Őems 'ye 'afv   'in yet eyleyecek bu gice

514

Na't f  Medhi'n-Nebi 'Aleyhi ve  lihi's-sel m

Mef '  l n Mef '  l n Mef '  l n Mef '  l n

- 1 H d  h lk eyledi n ru  mu addem y  Ras le'll h
Senin-ün  dem'e dindi m kerrem y  Ras le'll h
- 2 Cem '-i enbiy nu  efdali sensün bil -Şübhe
Şeref-y b oldu n ru  ile  dem y  Ras le'll h
- 3 Cih n  zulmet istil  idüp h lk cehle d Őm Ődi
Kud m nle münevver oldu ' lem y  Ras le'll h
- 4 H k katde mu'ahhardur cem '-i m rsel n zir 
Eb 'l-erv h olups n cümleye hem y  Ras le'll h
- 5 Şefa'at senden isterler beşer cinn   mel 'ik hep
Mel z-ı k 'in tsu  bu müsellem y  Ras le'll h
- 6 Sürüp yüz h k-i p y ne bunu la iftih r itdi
'Ur cu nda senün 'arş-ı mu'azzam y  Ras le'll h

- 7 Dinildi *len terānī* Tūr'a çıkdıkdā Kelīmu'llāh
Cenābuñ gördi Mevlā'yı bilā-kem yā Rasūle'llāh
- 8 Bu ḥalvet-ḥāne-i Ḥaḫ'da tecelliyyāt-ı külliyye
Saña iḥsān olunmuşdur dem-ā-dem yā Rasūle'llāh
- 9 Eḥadde Aḥmed'üñ mīmi maḥabbet birlige yitdi
Bu şeyde Ḥaḫ ile olduñ ki hem-dem yā Rasūle'llāh
- 10 Beşer lafzı mecāzendür ḥaḫīkat sırr-ı Mevlā'suñ
Hüviyyetde mükerremsuñ mufahḥam yā Rasūle'llāh
- 11 Günāhım ḥadden aşmışdur ümīdim sende ḫalmışdur
Büyükdür şefḫatüñ ašlā şek itmem yā Rasūle'llāh
- 12 Ḫuluñ Mışrı'ye mensüb bir kemīne bendedür Şemsi
Niyāz eyler ḫapuñda gözleri nem yā Rasūle'llāh [305]

515

Na't-ı Şerīf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Zuhūruñ 'āleme feyz-i 'ulādur yā Rasūle'llāh
Ki Zāt'uñ efdal-i ḫalk-ı Ḥudā 'dur yā Rasūle'llāh

- 2 Günahkārān-ı ümmet şāfi'isüñ rüz-ı maḥşerde
Cenābuñ derd-i 'iṣyāna devādur yā Rasūle'llāh
- 3 Seni Zāt'ına mir'āt eyledi vācib Te'ālā'llāh
Ne dinse şānuña elbet sezādur yā Rasūle'llāh
- 4 Vücūduñ ḥilḳat-i ekvāna bā'is raḥmet-i Ḥaḳ'suñ
Ḳapuñda cümle mevcūdāt gedādur yā Rasūle'llāh
- 5 Cemī'-i mürselīn *nefsi* diyüp ümmetlere baḳmaz
Senüñ luṭfuñ bütün ḥalḳa revādur yā Rasūle'llāh
- 6 Nebīler ḥātemi sensüñ vaşīler efdali Ḥayder
Saña şanı olursa Murtażā'dur yā Rasūle'llāh
- 7 Be-ḥaḳḳ-ı Ḥazret-i Sıbṭeyn şefī' ol Şemsi Mıṣrı'ye
Daḫīl-i dergeh-i Āl-i 'Abā'dur yā Rasūle'llāh

516

Niyāz ü İstirḫām ez-Faḫr-i 'Ālem *Şalla'llāhü 'aleyhi ve ālihi ve sellim*

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Ḥabīb-i Kibriyā sensüñ daḫīlek yā Rasūle'llāh
İmāmü'l-enbiyā sensüñ daḫīlek yā Rasūle'llāh

- 2 Hüdâ 'nın şibhi mişli yok bulunmaz saña da şānī
Muḥammed Muşţafâ sensün daḥīlek yâ Rasûle'llâh
- 3 Vücûduñ 'âleme raḥmet bunı Qur'an ider te'yîd
Kerîm-i zül-'atâ sensün daḥīlek yâ Rasûle'llâh
- 4 Dinildi şānuña *levlāk* senün-çün var olup eflāk
'Umūma reh-nümâ sensün daḥīlek yâ Rasûle'llâh
- 5 Gidüp zulmet dālâlet taldı 'âlem nūr ile yek-ser
Daḥī Şemsü'd-ḍuḥâ sensün daḥīlek yâ Rasûle'llâh
- 6 Günâhım oldı bî-gâyât yüzüm yok ḥâlimi 'arza
'Uşâta mültecâ sensün daḥīlek yâ Rasûle'llâh
- 7 Nebîler saña ümmetdür velîler faẓl u raḥmetdür
Re'îsü'l-aşfiyâ sensün daḥīlek yâ Rasûle'llâh
- 8 Bağışla Ḥazret-i Ḥayder ile Zehrâ vü Sıbteyn'e
Melâz ü pişvâ sensün daḥīlek yâ Rasûle'llâh
- 9 Meded 'âlemlerün faḥri kuluñdur Şemsi-i Mışrî
Der-i ḥacât aña sensün daḥīlek yâ Rasûle'llâh [306]

Tahmīs-i Na‘t-ı Şerīf-i Cenāb-ı Pīr *Ḳuddise sirruhü'l-münir*

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

- 1 Cemī‘-i mümkinātuñ aḥsenisin yā Rasūle’llāh
Bütün ehl-i kebā’ir me’menisin yā Rasūle’llāh
Cihānuñ cānı vü hem de tenisin yā Rasūle’llāh
Zuhūr-ı kâ’inātuñ ma‘denisin yā Rasūle’llāh
Rumûz-ı *küntü kenz’ün* maḥzenisin yā Rasūle’llāh
- 2 Ezelde halk olan evvel senüñ nūruñla rûḥuñdur
Tecellî-i İlähî’den murād ancaḳ zuhūruñdur
Bütün gāye bütün maḳşad kemālüñle bürūzuñdur
Beşer dinen bu ‘âlemde senüñ şüretle şaḥşuñdur
Ḥaḳîḳatde hüviyyetde degilsin yā Rasūle’llāh
- 3 Tamāmen kâ’ināt zāt-ı ḥaḳîḳat ile tıldıysa
Naşıl eşyā kemālâtı vücūduñ ile buldıysa
Ne gūnā mazḥar-ı küllî seni ekvānda kıldıysa
Vücūduñ cümle mevcūdâtı nice cāmi‘ oldıysa
Daḥî ‘ilmüñ muḥîṭ oldı ḳamusun yā Rasūle’llāh
- 4 Ḳudūmuñ enbiyānuñ evliyānuñ reh-nümünıdur
Zuhūruñ ehl-i ‘işyānuñ mücāzātıdan emīnidür
Tecellî-i İlähîñ dilüñ hep āşiyānidür
Dehānuñ menba‘-ı esrār-ı ‘ilm-i *min ledünni* dür
Ḥaḳāyık ‘ilminüñ sen maḥremisin yā Rasūle’llāh

5 Şerîki yok nazîri yok Hudâ Allâhü ekberdür
Saña beñzer de yok va'llâh bu da'vâm günden aźherdür
Risâlet sende ĥatm oldu cemâlûñ nûr-ı enverdür
Ne kim geldi cihâna hem daĥî her kim geliserdür
İçinde cümleñ [sen] ser-'askerisin yâ Rasûle'llâh

6 Cemâl-i pâküñe zât-ı İlâhî oldu çün müştâķ
Ĥalâşa eyledi cümle ĥalâyıķdan seni Ĥallâķ
Zuhûr-ı kâ'inâtdan sen olupsuñ maķşadı ancak
Cihân bâĥında insân bir Őecerdür ĥayriler yapraķ
Nebîler meyvedür sen zübdesisin yâ Rasûle'llâh [307]

7 Ne 'âlemler ne âdemler yoĥ-iken ol peyamberdi
Olup 'âlemlere raĥmet vücûdı maĥz-ı gevherdi
Meded itmezse Şemsi'ye o dem feryâd eylerdi
Şefâ'at kılmasañ varlık Niyâzi'yi yoĥ iderdi
Vücûd-ı zaĥmıñ sen merhemisin yâ Rasûle'llâh

518

Na't-ı Şerîf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 Şad-Şalât ü Şad-selâm olsun revân-ı pâkine
Rûy-mâl olmaķ naşib olsun muṭahhar ĥâkine

517 [306]

5 İçinde cümleñ: İçinde cümleñ [sen], M.

- 2 Hâk müyesser eylesün kılmak ziyâret Ravza'nı
Yüzümü sürmekligi itsün muqadder hâkine
- 3 Gerçi ma'nâda mükerrer ben şeref-yâb olmuşum
İsterim zâhirde sürmek yüz mu'aţtar hâkine
- 4 Dürrimiş pesîn-i yümn mefhûmı kalbimde raşîn
Gönlüm ister vechimi koymak mu'anber hâkine
- 5 Şemsi-i Mısrî'ye vird oldu bu mısrâ' rûz u şeb
Şad-şalât ü şad-selâm olsun revân-ı pâkine

519

Na't-ı Şerîf

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Gönül 'aşkuñ ile buldı hayâtı yâ Rasûle'llâh
Ki sensün mazharı Haqq'un şifâtı yâ Rasûle'llâh
- 2 Şeb-i Mi'râc'da Hâk kıldı tecelliyyât-ı külliyye
Seni itdi o şeb mir'ât-ı Zât'ı yâ Rasûle'llâh
- 3 Sen ol maḥbûb-ı Yezdân'suñ didi Hâk şanuña *levlâk*
Yaratdı hep senün-çün mümkinâtı yâ Rasûle'llâh

- 4 Maḳām-ı ‘ālī-i Maḥmūd senüñdür yâ Ḥabība’llāh
Senüñ ile bulur müznib necâtı yâ Rasûle’llāh
- 5 Şefâ‘at merḥamet şefkat muḥaşşaş zātuña ancak
Senüñ-çün ‘afv ider Allāh ‘uşâtı yâ Rasûle’llāh
- 6 Senüñ nūruñ için def‘ u ref‘ itdi Ḥazret-i Mevlâ
Cemî‘-i enbiyâdan müşkilâtı yâ Rasûle’llāh
- 7 Meded kı1 Şemsi-i Mışrî günahkâr ümmetüñdür ol
Vir aña bâ‘iş-i ‘izzet berâtı yâ Rasûle’llāh [308]

520

Na‘t-ı Şerîf

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 Kudümüñ kâ’inâtı itdi tenvîr yâ Rasûle’llāh
Zuhūruñ mümkinâtı kıldı tesrîr yâ Rasûle’llāh
- 2 Muḳaddem nūruñı ızhâr idüp Ḥaḳ kendi nūrundan
Seni ḥalk-ı cihâna itdi teysîr yâ Rasûle’llāh
- 3 Beşîr sensüñ nezîr sensüñ şefî‘-i ‘âlemîn sensüñ
Ḥudâ her dem idüp zātuñı tevķîr yâ Rasûle’llāh

- 4 Muḳaddemsũñ cemi‘-i enbiyādan [efḍal] faḥr-i cihānsın [sen]
Velī ḥatmiyyetle Ḥaḳ ḳıldı te‘hīr yā Rasūle’llāh
- 5 Muḥammed Şemsi-i Mıṣrī ḳapuñda ‘abd-i ‘ācizdür
Ḳabūl eyle anı sen itme taḥḳīr yā Rasūle’llāh

521

Niyāz-nāme-i Dervīşāne

Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fa‘ lün

(Fā‘ ilātün)

- 1 Yeter artık bu cefā derdime dermān eyle
Baña bildür beni de şāḥib-i ‘irfān eyle
- 2 *Mā ‘arafnāk* didi sulṭān-ı rusūl meḥḥar-i küll
‘Aczime mu‘terifim luṭf ile iḥsān eyle
- 3 Beni bāb-ı digere eyleme muḥtāc yā Rab
Dāḥil-i bezm-i ḥarīmimde de miḥmān eyle
- 4 Ma‘nevī ādem idüp mazḥar-ı tāmın sırrın
Bu rumūzātı baña bildirüp insān eyle

520 [308]

4 enbiyādan faḥr-i cihānsın: enbiyādan [efzal] faḥr-i cihānsın [sen] M.

521 [308]

2 “Seni hakkıyla bilemedik”

- 5 Dāhil-i silk-i velī eyle ḥalāş-ı ğamdan
Giderüp ḥavf u ḥazenden dil-i şādān eyle
- 6 Baña māhiyyet-i eşyāyı vukūfa vir tevfiķ
Gösterüp vechüni muṭlaķ beni ḥayrān eyle
- 7 Mebde’i sırr-ı me‘ādı daḥī *küntü* kenz’in
Ma’nīsüñ fehm iderek sırrıma bürhān eyle
- 8 Bu tarīķ ki saña mevşül oluyor cehd ile
Bu sülük ile seyirde yolum āsān eyle
- 9 ‘İlmimi ‘ayne tebeddül idüp ‘ayn-ı Ḥaķk’a
Cem‘-i cem‘i’l-cem‘ ile gönümü ḥandān eyle
- 10 Vāhidıyyet eḥadiyyetdeki sırrı bildür
Nūr-ı tevḥīd ile beyt-i dili raḥşān eyle
- 11 Severim Āl-i ‘ Abā’yı ki senüñ emründür
‘Amelim şafḥasına ḥayylerin ‘unvān eyle
- 12 Ƙoma firķatde ķuluñ Şemsi-i Mışrı’yi amān
‘Āşık u ‘ārif idüp vāşıl-ı cānān eyle [309]

Merşiye-i İmām 'Aleyhi's-selām

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Gel ey dil olma hurrem bu fenā mülkünde her gāh
Nice ma'mūr u ābādı harāb itmekdedür eyvāh
- 2 Kime 'adliyle var itmiş saña da eylesün ihsān
Hemīşe hıdmeti anuñ ta'addī eylemekdür vāh
- 3 Rasūlūñ nūr-ı çeşmini velīnūñ yād-gārını
Hizāb itdi anuñ rüyūñ kızıl kân-ile āh āh āh
- 4 Zamān-ı devr-i Ādem'den berü hıç kimseye ašlā
Ne olmuşdur ne olacağ bunuñ gibi zulüm nā-hāh
- 5 Şehīd-i Kerbelā'ya ümmetūñ itdikleri ğadri
Ne kavm-i 'Ād itmişdür ne Hūd kavmi Halīlu'llāh
- 6 İlāhā pādişāhā 'azīzūñ zū'ntiķām'suñ sen
Çomazsuñ āh-ı mazlūmı Ğayūr'suñ bilürüm Allāh
- 7 Muhibb-i Hānedān'dan Şemsi' abdūñ eyler istirhām
Şefi' olsun bize rüz-ı kıyāmetde Rasūlü'llāh

Be-nām-ı Pāk-i E'imme-i İsnā 'Aşer 'Aleyhimü's-selām

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Dilerim luṭf u kerem kı1 ulu Sübhān 'aşkına
Ol Muḥammed Muştafā maḥbüb-ı Yezdān 'aşkına
- 2 Raḥmine eyle sezā-var cev̄r ü zūlm itme baña
Vāriş-i sırr-ı nübüvvet Şāh-ı Merdān 'aşkına
- 3 Şefkatünle eyle ihyā kıanıma girme benim
Ol Ḥasen ḥulku'r-rızā Şāh-ı şehidān 'aşkına
- 4 Kalmadı şabra taḥammül hicrine luṭf it baña
İtdigi Zeyne'l-'Abā'nuñ āh u efgān 'aşkına
- 5 Bākır u Ca'fer Rızā vü Mūsa-i Kāzım için
Raḥme gel eyle teraḥḥum kıalb-i vīrān 'aşkına
- 6 Şāh Taqī ile Naqī'nüñ ḥürmetine sevdiğim
Luṭf idüp vuşlata irgür dil-i sūzān 'aşkına
- 7 Hicrinüñ nārı gönülde dā'imā yanmaḫdadur
Eyle ıtfā 'Askerī Mehdī-i devrān 'aşkına

- 8 Geldi bāb-ı luḡfuña Şemsi-i Mıṣrî-i ḡasta-dil
Kılma redd anı ḡabûl it Āl-i ‘İmrān ‘aşḡına

524

Niyāz ez-Ḥāzerāt-ı Āl-i ‘Abā ‘*Aleyhimü's-selām*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Dergeh-i Āl-i ‘Abā'dur melce’-i erbāb-ı ‘aşḡ
Şūfî-i şāḡib-riyāya Āl-i Süfyān'dur penāḡ
- 2 Ḥubb-i evlād-ı Nebî'dür ni‘met-i Rabb-i Vedūd
Āyet-i Ḳur’ān delîldür nuḡḡ-ı Peyḡamber güvāḡ [310]
- 3 Ehl-i Beyt'e kim ‘adāvet eyler ise şübhesiz
Dîni ĩmānı anuñ olmuşdur elbette tebāḡ
- 4 Baḡtiyārdur ol muḡibbān ki mübeşşer oldılar
Şol tevellā ehline aşlā zarar virmez günāḡ
- 5 İstinād-gāḡım benim bāb-ı muḡaddes Ḥānedān
Şemsi'ye dîn bir ‘Alî'dür bir Nebî'dür bir İlāḡ

Berāy-ı ‘Aşk

- 1 ‘Aşkđur iden vāşıl ādemi Mevlā’ya
‘Aşkđur Mecnūn’ı beste iden Leylā’ya
- 2 ‘Aşkđur iden ādemi kāmīl ‘āşık ol
‘Aşkđur ihsān cānib-i Hāķ’đan şeydāya
- 3 ‘Aşkđur şeş-cihāt icādına sebep
‘Aşkđur ‘ilāc def’ u men’-i mā-sivāya
- 4 ‘Aşkđur sırr-ı İlāhiyyeden ni‘met-i ‘uzmā
‘Aşkđur ādeme rāh-nümā Hūdā ’ya
- 5 ‘Aşkđur iden ednāyı a’lā-yı zamān
‘Aşkđur Şemsi-i Mışrī mürşid dānāya

Mine't-Taşavvuf**Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün**

- 1 Bende-i Mışrī’leriz biz ‘āşıkān dirler bize
Āl ü Evlād-ı Rasūl’e şādıkān dirler bize

- 2 *Ḥubb-ı fi'llāh buğz-ı fi'llāh*'dur bizim a'mālimiz
Tābi'-i Şāh-ı velāyet nāciyān dirler bize
- 3 *Bā-i Bismi'llāh* ile çekdik 'alem bu 'āleme
Vird-i *hāzā ihdinā*'la zākirān dirler bize
- 4 Kimde isti'dād görürseñ anları celb eyleyüp
Rāh-ı Mevlā'ya hemişe dā'iyān dirler bize
- 5 Gāh riyāzat gāh ḥalvet eyleyüp hılye çeküp
Nefsini işlāḥa 'āzim sâ'iyān dirler bize
- 6 Tekye-i 'irfān içinde hāy hū'la çağırışup
'Aşk-ı Yezdān ile dā'im bākiyān dirler bize
- 7 Bāb-ı zilletde temekkün eyledik Allāh için
Ehl-i zāhir añlamazlar ḥākiyān dirler bize
- 8 Bu merātib bu menāzil çat' olur zillet ile
Rāh-ı Peygamber velīye rāgibān dirler bize
- 9 Biz şerāb-ı 'aşkı şunduk isteyen ehl-i dile
'Aşk-ı Ḥaḫ'la teşnegāna sâkiyān dirler bize
- 10 *Faḫru faḫrī* sırrı üzre olmuşuz evḫāt-güzār
Tārik-i dünyā vü 'uḫbā zāhidān dirler bize [311]

- 11 Şanma zühd ü etkîyâyı ‘ucb ile maḥv eyleriz
Hırka-i lev̄m-i melāmetde nihān dirler bize
- 12 Evveli zühd ü ‘ibādet āḥiri ‘aşq-ı İlāh
Varlığı maḥv ile nice bī-zebān dirler bize
- 13 Nefsüni yoḡ eyle Ḥaḡḡ'uñ varlığı itsün zuhūr
Var ile varlık bulunca şākirān dirler bize
- 14 Dersimiz ‘ilm-i ledünn‘dür hep taṣavvuf ehliyüz
Ḥaḡḡ'la cālis ḡullarız biz sūfiyān dirler bize
- 15 Şūfī-i şāḥib-şafāyız mā-sivādan şāfīyüz
ḡalbimiz beyt-i Ḥudā 'dur ‘ārifān dirler bize
- 16 Her sözimiz muḡlaḡ oldu olma maḡrūr sālikā
Añlaşılmaz zāhirimiz bī-nişān dirler bize
- 17 İḡtiyār-ı Ḥaḡḡ'a virdik iḡtiyārsız bendeyiz
Emr-i Ḥaḡḡ'a tābi‘ olmuş rāziyān dirler bize
- 18 Her ne gelse dost u düşmandan eger yaḡşı yaman
Cümlesin hoş görmüşüz biz ḡayrān dirler bize
- 19 Pīrimiz Mıṣrī Niyāzī himmetin iḡsān ider
Müfteḡirsūñ Şems-i dīn kim Mıṣriyān dirler bize

Niyāz-nāme-i Faķīr ez Cenāb-ı Pīr *Ḳuddise sirruhü'l-münir*

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Eyā Sultān-ı şehri ma'rifet luḫfuñ 'ayān eyle
Ḥaķīķat sırrını benden dirig itme beyān eyle
- 2 Ğarībim bī-kesim ancak melāz ü melce'im sensün
Der-i ihsānuña geldim kabüle şaygān eyle
- 3 Gerek dünyā gerek 'uķbā ümīd-gāhım ki Zāt'uñdur
Ḥalāl-ı müşkilāt sensün ḳuluñı şād-mān eyle
- 4 Eğerçi çeşm-i zāhirle görünmez sırruñ ey Pīrim
Velī ma'nide ḫayysın sen beni de kām-rān eyle
- 5 Ḳapuñda derd-mend 'āciz ḳuluñdur Şemsi-i Mışrī
Füyüzātuñla iḫyā ḳıl senüñ sırruña kān eyle

Şehrimizüñ Medâr-ı İftihârı Cenâb-ı Muhammed Şemsüddîn Emîr
Buĥârî'ye Niyâz-nâme

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

- 1 Yüz süren merĥad-i Sultân Emîr'e
Bulur elbet füyûzât-ı vefîre
- 2 Medâr-ı iftiĥâr-ı Şehr-i Bursa
Meded-resdür Őaĥîr ile kebîre
- 3 Şefî'imdür benim elbette bî-Şek
Ki zîrâ nâm-dâŐdur faĥîre
- 4 Olanlar âstân evliyaya rû-mâl
Tenezzül eylemez Şadr u serîre
- 5 Meded ey nesl-i pâk-i Faĥr-i 'âlem
Kerem eyle bu Şemsüddîn faĥîre [312]

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 'Āşıkuñ ef'āline ta'n eyleyen zāhidlerüñ
Cümle 'ālem hayret itdi anlaruñ iz'ānına
- 2 Hep gümāndur bildigi şekkden ḥalāş hiç olmamış
İ'tibār itme riyākār şūfīnüñ imānına
- 3 Bilmedigüñ anlamaz bilmez daḥī fehm eylemez
Şūfī-i şāḥib-riyānuñ yuf ola 'irfānına
- 4 Zevk-i ma'nādan telezzüz itmeyen nā-puḥteler
Zevk-i şūrīden ne anlar vāh anuñ sekrānına
- 5 Şūrete eyler perestiş Vech-i Bāḳī görmemiş
Ḳayd ile olmuş muḳayyed baḳma sen giryānına
- 6 *Semme vechu 'llāh'*1 bilmez himmeti maḳşūr olan
Vuşlat-ı dā'imdedür 'āşık olan cānānına
- 7 Şemsi-i Mışrī *ledün'*den itdiler ta'līm bana
İhtiyācim ḳalmamışdur mantıḳuñ bürhānına

El-Ḳanā'atü Kenzün lâ-Yefnā

Mefā'îlün Mefā'îlün Fe'ülün

- 1 Ḳanā'at hiç dükenmez bir hazîne
Medâr-ı tesellîdür her hazîne
- 2 Tevekkül eyle her dem[de] Ḥudâ 'ya
Tevekkül eyleyen düşmez enîne
- 3 Selîm bir ḳalbe mâlik ol ki yoḳsa
Ṭayanma sen benât ile beniye
- 4 Gelir demler geḳer rü'yâ mişâli
Ümîd baḳlama sen mâh ü sinîne
- 5 Benim Şemsi-i Mışrî istinâdım
Muḥammed'le 'Alî Zehrâ Ḥüseyn'e

530 [312]

2 her dem Ḥudâ'ya: her dem[de] Ḥudâ'ya, M.

Berāy-ı Devrān-ı Şūfiyye

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün
(Fe' ilātün) (Fe' ilātün) (Fa' lün)

- 1 Kā'ināt devr ile hāşıl olur iken ey cāhil
Sen daha ʔa'n idiyorsuñ ne 'aceb devrāna
- 2 Dā'imā 'arş-ı Hudā 'yı devr eyler *hāffīn*
Bu cehāletle naşıl sen geleceksüñ imāna [313]
- 3 Ka'betu'llāh'ı melek cinn ü beşer itdi ʔavāf
Daha inkārda mısuñ bu yapılan erkāna
- 4 Serserī gezme gelüp gittigiñi fehm eyle
Terk idüp benligi gel sen daḡı bezm-i 'irfāna
- 5 Şemsi-i Mışrī ne bilür sırr-ı devrānı cehül
Girmedi li'llāh fi'llāh 'aşḡ ile bu devrāna

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Gice gündüz başuñı secdeye ʔoysañ bī-sülük
Fā'ide yoḡ nefsuñı ger itmez iseñ tezkiye

- 2 'İlm-i şūrī zāhirī a'mālden olmaz fā'ide
Sīretūñ hūlq-i ḥāsen olmazsa ḳalbūñ taşfiye
- 3 Sū'-i aḥlāḳdan muṭahher eyle ki dil ḥānesin
Ādem-i ma'nā olur ol demde rūḥuñ taḥliye
- 4 Eyler esmā' ile ef'āl ü şifāt ḥaḳḳa'l-yaḳīn
Mā-sivā'llāh'dan tecerrüdle tecellī zātiye
- 5 Cem'i cem'u'l-cem'e īşāl eyle ḥāzretde maḳām
Vāḥidiyyetden eḥad cem'de olursuñ fāniye
- 6 Zerre şemse ḳatre baḥre ittişāl eyler ise
Hep ḥaḳīḳat zāhir ola cümle eşyā şāfiye
- 7 Şems-i Mısrī'den bulup feyż-i Ḥudā 'yı dā'imā
Cennet-i 'irfāna vuşlatla olursuñ bāḳiye

533

Ramazāniyye

16 Heceli

- 1 Ramazān geldi ḥamdü-li'llāh luṭf eyledi bize İläh
Māh-ı sa'ādetdür bu māh şā'imīne Ḥaḳ'dur penāh

533 [313]

1 Birinci mısranın vezni problemlidir.

- 2 Maḥşūşdur bu āy ümmete zāhir ü bāḥin rif'ate
İrer şā'imler vuşlata itme bunda sen iştibāh
- 3 Şā'imlerdür mazḥar-raḥmet Ḥaḳ'dan bulurlar mağfiret
Eyler peygamber şefa'at mäh-ı ğufrāndurur bu mäh
- 4 Feyz-i sa'adet isteyen luḫ u 'ināyet isteyen
Şihḫat selāmet isteyen itsün devām şavma her gāh
- 5 Şemsi-i Mışrī şā'im ol 'ibādete sen kâ'im ol
Tevellāda da dā'im ol tā bulasuñ feyz-i İlāh
- 6 Yā merḥabā dost merḥabā Şehr-i Ramażān şad-merḥabā [314]

534

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün

- 1 *Men 'araf*remzini bil Rabbü'ne ol sen āgāh
İntisāb it der-i Peygambere olma güm-rāh
- 2 Meslek-i Āl-i 'Abā'ya kim olursa sālik
İde Mevlā aña tevfiḳini her dem hem-rāh

3 Birinci ve dördüncü mısranın vezni problemlidir.

- 3 Başka bir yol arama Hakk'a yorulma zinhār
Ehl-i Beyt'ün yoludur ehl-i sülûke şeh-râh
- 4 Hüsni niyyetle çalış maqsada vâsıl olasuñ
Ma'nevî feyzini ihsân ider elbet Allâh
- 5 Hânedân-ı Nebevî zâhir ü bâtın olmuş
Bende-i Âl-i ' Abâ Şemsi-i Mısrî'ye penâh

535

Tahdîş-i Ni'met

Müstef ilün Müstef ilün

- 1 Bende-i Âl-i Muşafâ
Mısrîliler dirler bize
Muhibb-i Hayder Murtażâ
Mısrîliler dirler bize
- 2 Şerâb-ı 'aşkıdan içmişiz
Hubb-i sivâdan geçmişiz
Hak'dur mevcûd biz hiçmişiz
Mısrîliler dirler bize
- 3 'Aşk ile zikru'llâh ider
Dilden mâ-sivâyı siler
Münkirlerden itmez hâzer
Mısrîliler dirler bize

4 Meslegimiz baḡ āşikār
Yokdur ‘āşikda iktidār
Zikr eyleriz leyl ü nehār
Mıřrīliler dirler bize

5 Nefsimize vākıf olduk
Rabbimizi ‘ārif olduk
Ḥaḡḡ’ı gönlümüzde bulduk
Mıřrīliler dirler bize

6 Deryā-yı vaḡdete daldık
Mürşidden himmeti aldık
Biz tevḡid-i şırfda ḡaldık
Mıřrīliler dirler bize

7 Gāh ḡā’idiz gāh ḡā’imiz
Şavm u şalāta dā’imiz
Ma‘rūz-ı levm ü lā’imiz
Mıřrīliler dirler bize

8 Ḳalmanı zühd ile taḡvā
‘Aşḡ ile oldı hep hebā
Semā‘ şafā rūḡa ḡidā
Mıřrīliler dirler bize

9 Esmā'da çok tecelliyāt
Gelmez ta'dāda biñ şıfāt
Bildik Vech-i Muṭlaḳ bir Zāt
Mıṣrīliler dirler bize

10 Buldum feyzi Niyāzī'den
Ġavşü'l-a'zam Bāyezīd'den
Geçdik maḳām-ı nāzīden
Mıṣrīliler dirler bize

11 Sen de gel Mıṣrī'ye bend ol
Ḥaḳḳ'ı yine kendüñde bul
Şemsī gibi 'aşḳ ile ṭol
Mıṣrīliler dirler bize

12 Şerāb-ı 'aşḳ ile sekrān
Ceddim Şaḫfī'nüñ bu lisān
Şems-i Mıṣrī'ye nümāyān
Mıṣrīliler dirler bize [315]

536

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Eyledim bezm-i elest peymān peymān üstüne
İtdi Rabbim çok şükür iḫsān iḫsān üstüne

- 2 'Älem-i nāsūta geldim devrimi itmām idüp
Nefsimi bildim idüp īmān īmān üstüne
- 3 Devr-ile geldik cihāna zikrimiz devrān olup
Gösterüp bu sırrı biz devrān devrān üstüne
- 4 Enfüs ü āfāka 'ibret ile bağ da Hāđđ'ı gör
Ehl-i 'irfān görmede bürhān bürhān üstüne
- 5 Meslek-i ilhād başka rāfizīlik başkadur
'Ārifine itdiler bühtān bühtān üstüne
- 6 Hem muhibb-i Ehl-i Beyt'im hem tariğat ehliyim
Çoğ senā virdi Hudā 'unvān 'unvān üstüne
- 7 Zikr-i Hāđ ile senā-yı Hamse-i Āl-i ' Abā
Kālbime ilkā idüp feyzān feyzān üstüne
- 8 Hāđđ'a vuşlat Ehl-i Beyt'ün şāh-rāhından olur
Cümleye itdüm bunu i'lān i'lān üstüne
- 9 *Hubb-ı fi'llāh buğz-ı fi'llāh* efđal-i a'māl imiş
Dergeh-i kālbe gelüp mihmān mihmān üstüne
- 10 *Ya 'rifūn ve men 'arafremzini* luţfen bildürüp
İtdiler ihsān baña 'irfān 'irfān üstüne

- 11 Luṭf-ile Ḥaḳ ‘afv idüp peygamberim oldu şefî‘
Derd-i ‘isyāna idüp dermān dermān üstüne
- 12 Bende-i Āl-i ‘Abā’yım rāh-ı Mıṣrî sālîki
Eyle Allāh'a Şemsi şükrān şükrān üstüne

537

Dġeri

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ḥaḳḳ’ı tevḥīd eyleyüp taṣdīḳ Fahr-i ‘ālemi
Eyledim *ḳālū belā* iḳrār iḳrār üstüne
- 2 Yaradıldık nūr-ı Ḥaḳ nūr-ı risāletden o dem
Olmuşuz müstaḡraḳ envār envār üstüne
- 3 *Küntü kenz*’i *men ‘araf*’le fehm ü idrāk eyleyen
Oldı vāḳıf ‘ārifān esrār esrār üstüne
- 4 *Semme vechu ‘llāh* rumūzun añlayan ehl-i kemāl
Vech-i Muṭlaḳ’ dan görür dīdār dīdār üstüne
- 5 Ṭālib-i ‘irfāna ta‘līm eylemekdür maḳṣadım
Anuñ için söyledim eş‘ār eş‘ār üstüne

6 Evvelâ 'ilme'l-yaķındır 'ayn ü haķķa řāh-rāh
Söyleyüp ifhām için güftār güftār üstüne [316]

7 Keşret-i zıkr-i İlähî ķalbi taşfiye ider
Rüz u şeb eyle devām ezķār ezķār üstüne

8 Cān ü cānān bir vücūddur ğayrı yoķdur arada
Eylemişlerdi ezel bāzār bāzār üstüne

9 Nefs ü şeytān bir tarafından isteyor itmek hücūm
Şaķla ķalbi gelmesün āğyār āğyār üstüne

10 Tezkiye olmazsa nefis hūsn-i ahlāķ olamaz
Her dū-'ālemde olur düşvār düşvār üstüne

11 İtmedi imān Hūdā 'ya hem de Zāt-ı Aħmed'e
Müşrikīn küffār idüp inkār inkār üstüne

12 Hānedān-ı Muştafā'dan bulmuşum feyz ü kemāl
Şemsi-i Mışrî görüp āşār āşār üstüne

538

Te'essüf ve't-Te'eşşür

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Dīn-i Haķķ'ı ķoydılar eşķāl eşķāl üstüne
İtdiler İslām'ları iğfāl iğfāl üstüne

- 2 Āyet-i Qur'an'ı tefsir eyleyüp re'ye göre
Fıkha da taldırdılar aqvâl aqvâl üstüne
- 3 Kavm-i Ümmiyye idüp taħrîf Qur'an'ı hayf
Eyleyüp mü'minleri idlâl idlâl üstüne
- 4 Müctehidler itdiler dîn-i mübîni raħne-dâr
Fikr-i sulţana göre ikmâl ikmâl üstüne
- 5 Ma'ni-î Qur'an'ı taħrîf hem hadîşler vaz' idüp
Hükmi-bâtili idüp işâl işâl üstüne
- 6 İbn-i Süfyân cāhiliyyet fikrini tervîc ile
Cebr-ile hâlkda kılp iqbâl iqbâl üstüne
- 7 Zılm ile peydâ olan mülke didi mülk-i 'azuż
Bu hadîşi eyleyüp ihlâl ihlâl üstüne
- 8 İtdi cumhûriyyeti ilgâ velî-'ahd oğlını
Virdi tâbi' olana emvâl emvâl üstüne
- 9 Zıll-i Haq oldu ħalîfe deye uydurmuş hadîş
Anlar için luţf idüp mikyâl mikyâl üstüne
- 10 Arpalıkla bir kemikle bağlayup ağızların
'Ālimân dînî kılp ihmâl ihmâl üstüne

- 11 Vak‘a-i kerb ü belâyı itdi intâc ba‘demâ
Hikmete kıldı Hudâ imhâl imhâl üstüne
- 12 Mâddeten itdik tedennî dîne istibdâd girüp
Oldı şer‘î hîleler idhâl idhâl üstüne
- 13 İhtilâfât ile tolmuş dîn-i Hâk yüzbiñ hayf
Hâk bir iken itdiler pâ-mâl pâ-mâl üstüne
- 14 Yetmiş üç fırka olup ümmet Muhammed şad-dirîğ
Geçdi millet potine halhâl halhâl üstüne [317]
- 15 Gördiler ‘amme teveccüh eylemiş dervîşlere
Toldılar taqlîd idüp cehhâl cehhâl üstüne
- 16 Ba‘zılar tebdîl idüp şeklin geyüp delk ü ‘abâ
Tekyelerde cem‘ olup baṭṭâl baṭṭâl üstüne
- 17 Kimisi itmiş taşavvuf ehline buğz u ḥased
Vâşıl olmaqlık için âmâl âmâl üstüne
- 18 Ba-ḥuşuş ehl-i tarîkim deyû da‘vâ eyleyen
Ḥod-binlikle koyup dellâl dellâl üstüne
- 19 Yek-nazar ile ḥaḳîḳat ehli maḥlûḳı görür
Fi‘l-i Hâk‘dur her ne var ef‘âl ef‘âl üstüne

20 Şemsi-i Mısrî hidāyet Hakk'ıñ iken çekme ğam
Luţfını eyler saña ibzāl ibzāl üstüne

539

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mülk-i istiġnāda şāhım istemem minnetle cāh
Oldı kâfî bize minnetsiz olan bu tekye-ġāh
- 2 Eylemem nādānlara 'arz-ı hūlūş-ı bendegî
Āb-ı rû dökmem kim olsa ister olsun pâdişāh
- 3 Hep kanā'at kūşesinde imtinānsız hem-demim
Ger faķır olsam da gitmem ġayrı bāba sāl ü māh
- 4 Devr-i ebvāb cerr-i eşķāl eyleyen nā-puhteler
Bilmeyüp Rezzāk'ını eyler hemîşe āh ü vāh
- 5 Eylemiş Rezzāk u Qādir rızķuñı taķdîr senüñ
Olma t̄alib ġayrıya rızķuña kâfidür İlāh
- 6 Hālünü Allāh bilür 'arz eyleme hiç kimseye
Virdi rızķımı ķasemnāda benim bî-iştibāh
- 7 İtme muhtāc yā İlāhî hürmet-i Āl-i 'Abā
Eylemişdür Şemsi-i Mısrî ķapuñda cāy-ġāh

‘İbret-āmiz

- 1 Diġkatle bāk ŧu ħāle
Raġmetle gelmiŧ kemāle
Eyle naġar celāle
Taġavvül itmiŧ cemāle
- 2 Eŧyāya ‘ibret ile bāk
Ĥayrān ider ŧun‘-ı Ĥaġ
Ĥayrı ħapuyı itme daġġ
Beyhūde ħanma maġāle
- 3 Kim ki olmuŧdur velī
Dilinde Ĥaġ mūncelī
Teslīm-i Ĥaġ'dur dir belī
Düŧmez vehm ü ħayāle
- 4 Her zerrede ħudreti vār
Her ħatrede ŧan‘atı vār
Her varaġda ‘ibreti vār
Aldanma ŧaġın ŧalāle

5 Teslīm olup Hakk'ı gör
Aç göziñi olma kör
Nefsüñi bil qalma dūr
Düşme zinhār cidāle

6 Cümle 'ulūm *bā'* dadur
Bā da Murtaẓā' dadur
Zevki temāşādatur
İtme cür'et su'āle

7 Şemsi-i Mışrī hemān
Āfāq u enfüsde 'ayān
Birlige irdigūñ ān
İrişirsūñ vişāle [318]

541

Mine't-Taşavvuf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1 Hakkīkat-bīn olup daldım hayāle inceden ince
Bağup eşyādan envār-ı cemāle inceden ince

2 Rumūz-ı *küntü kenz* ile *araf* sırrını mürşidden
Cesāret eyledim nāçār su'āle inceden ince

3 Lisāna gelmez esrār-ı hakkīkat şübhesiz ammā
İşāret ile girdüm ben maqāle inceden ince

- 4 Cemāl-i pāk-i cānānım görünür baqđıđım yerde
Ümīd-vār olmada gönlüm vişāle inceden ince
- 5 Boyı servi gözi āhū lisānı tūṭī-veş sükker
Müşābih kaşı ma‘şūkuñ hilāle inceden ince
- 6 Raḳībi def idüp cānān baña va‘d-i vişāl itdi
İnandım ben de bu ḥāl-i muḥāle inceden ince
- 7 Tezāhür eylemiş āfāk ile enfüsde Ḥaḳḳ'ı gör
Nazar kıl çeşm-i ‘ibretle mişāle inceden ince
- 8 Ḥudā 'nuñ luṭf u iḥsānı ḥisāba gelmiyor aşlā
Günahkārım deyū düşme melāle inceden ince
- 9 Ṭulū‘ itmişdi altmış yıl muḳaddem Şems-i cismiyyet
Olup tedric ile mā’il zevāle inceden ince
- 10 ‘Amūcem şā‘ir-i māhir cenāb-ı Zā’iḳ'i tanzīr
İderken ‘acz ile düşdüm kelāle inceden ince
- 11 İderseñ dergeh-i Āl-i ‘Abā'ya ilticā Ḥaḳḳ'a
İrersüñ Şemsi-i Mışrī kemāle inceden ince

Mine'n-Neşāyih

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Baḡ Hudā 'nuñ birliğine zerreler oldı güvāh
Her varaḡ zıkr eylemekde ḡālīḡi bī-iştibāh
- 2 Her başar görmez işitmez her ḡulaḡ dīñlemez
Şūretī insān velākin sīreti oldı rūbāh
- 3 Tezkiyye-i nefis idüp ḡalbini itse taşfiye
Ol zamānda gelür elbet kendüsine intibāh
- 4 *Fe'zḡurūnī* didi Allāh işte ḡur'an-ı Kerīm
Rūz u şeb olsun saña vird-i zebān zıkr-i İlāh
- 5 Olmaḡ isterseñ tecelliyyāt-ı Ḥaḡḡ'uñ mazḡarı
'Aşḡ-ı cānān ile olsun zıkr ü virdüñ āh āh
- 6 *Eynemā küntüm* buyurdı Ḥaḡ bize bizden yaḡīn
Eyle bu nükteyi idrāk 'ömrüñi ḡılma tebāh
- 7 Luḡf-ı Ḥaḡ'dur ḡamdü-li'llāh Şemsi-i Mışrī saña
Ḥānedān-ı Ehl-i Beyt'üñ meslegidür şāh-rāh [319]

4 "Beni zikredin" 2/Bakara: 152.

Tahmīs-i Nuṭḡ-ı Hāzret-i Pīr *Ḳuddise sirruhū'l-münir*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mest olur mı 'āşıkān dostuñ şerābı olmasa
Feyz bulur mı Hāḡḡ'a sālīk intisābı olmasa
Müntesib olmazdı ṭālib incizābı olmasa
Zerreler zāhir mi olur āftābı olmasa
Ḳatreler ḡanden yaḡardı hiç seḡābı olmasa
- 2 Derd-i 'aşḡdan başḡa 'uşşāḡuñ ebed dermānı yoḡ
Cān-ı ḡāḡḡānīsı yoḡdur her kimüñ cānānı yoḡ
Feyz-i Mevlā'ya bulunmaz ḡāye çün 'ummānı yoḡ
Baḡr-i Zāt'uñ mevcinüñ hiç ḡaddi yoḡ pāyānı yoḡ
Zāhir olmazdı cihān anuñ ḡabābı olmasa
- 3 Āteş-i 'aşḡa yanar çıkılmaz sesi pervānenüñ
Kūşesinde gizlidür *kenz* ara bul vīrānenüñ
Bī-başıret görmedi vechini ol cānānenüñ
Herkes anlar hem görirdi yüzini ey dost senüñ
Kibriyā-yı *len terānī* den niḡābı olmasa
- 4 Kim yazardı sırr-ı 'aşḡuñ şūretā imlāsını
Sırr-ı bismi'llāh'ı bildi fehmi idenler *bā*'sını
Kim bilürse nefsinı öldür bilen Mevlā'sını
Kim bilürdi zūlfüñ ile ḡaşlaruñ ma'nāsını
İki 'ālem gibi şerḡ iden kitābı olmasa

- 5 Ehl-i zāhir bilmediler pīç-tābdan zülfünün
Bilmedi aşhāb-ı keşret hangi bābdan zülfünün
Sırruñı fehm eylemez mestūr niķābdan zülfünün
‘Uķdesin kim ħall ideydi ol kitābdan zülfünün
Anuñ insān dinilen āħir ki bābı olmasa
- 6 Ħaķķ'ı bildirmek için nādāna iķdām mı olur
Bī-başıret cāhile esrārı ifhām mı olur
Hiç ‘inādında şebāt-kār münkir adam mı olur
Ħaşri inkār eyleyen mülħidler ilzām mı olur
Sāl-be-sāl evrāk u eşcār inķılābı olmasa
- 7 Bende-i Āl-i ‘ Abā'ya luţf-ı Ħaķ hem-rāh idi
Bu yoluñ sālikleri de vāşıl-ı Allāh idi
Şemsi-i Mışrī sözünden münkirin āgāh idi
Ħabri vaħdet kūşesi ħaşri temāşā-gāh idi
Ey Niyāzī kimde kim cehlün ‘azābı olmasa [320]

544

Taħmīs-i Ġazel-i Cenāb-ı Fuzūlī *Ħuddise sirruh*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Şādık oldur kim olur tābi‘ Ħaķ'uñ fermanına
İ‘timād eyler umūrunda müdām Yezdān'ına
Hep rızādur maķşadı meyl eylemez rızvānına
‘Āşık oldur kim ķılur cānın fedā cānānına
Meyl-i cānān itmesin her kim ki ķıymaz cānına

- 2 Dā'imā ma'sūkdur fikr-i hayālî 'āşıkuñ
Varını eyler fedâ kıalmaz mecālî 'āşıkuñ
Terk-i cāndur dilbere elbet vişālî 'āşıkuñ
Cānını cānāna virmekdür kemālî 'āşıkuñ
Virmeyen cān i'tirāf itmek gerek noķşānına
- 3 Mā-sivāyı terk ider cānānına vuşlat bulan
Vāşıl-ı cānān olur hem 'āşkıyla zaħmet bulan
İstifāde eyler ancak dilbere fūrħat bulan
Vaşl-ı eyyāmı virüp cānāna cān rāħat bulan
Yegdür āndan kim şalar cānın ğam-ı hicrānına
- 4 İltifāt bekler dem-ā-dem 'āşıkān cānāneden
Şoħbet-i ma'sūķ murādı diñlemez efsāneden
Şişe-i nāmūsı kırmış eylesin pervā neden
'Aşķ resmin 'āşık öğrenmek gerek pervāneden
Kim yanar gördükde şem'uñ āteş-i sūzānına
- 5 Vuşlat-ı cānānladur derd-i devāsı 'āşıkuñ
Baħr-i 'aşķa ğarķ ile ancak şafāsı 'āşıkuñ
Hāşılı 'aşķ ile varlıķdur bekāsı 'āşıkuñ
Fāni ol 'aşķ içre kim beñzer fenāsı 'āşıkuñ
Feyz-i cāvid ile Hızr'uñ çeşme-i hayvānına

6 Derd-i ‘aşkı zāhidā çekmekligüñ āsān degil
Kim ki cevri-i yāre şabr itmezse ol insān degil
Mā-sivāyı ‘aşk yolunda terk iden pişmān degil
‘Aşk derdinüñ devāsı kâbil-i dermān degil
Terk-i cān dirler bu derdüñ mu‘teber dermānına

7 Dürr-i ‘aşkı bilmeyenler cem‘-i aşdāk itmesin
‘Āşıkūñ mümkün midür kâlbini ‘aşk şāf itmesin
Şemsi-i Mışrî'yi bār gördükde inşāf itmesin
Hiç kim cānān için cān virmege lāf itmesin
Kim gelüpdür bu şıfat ancak Fuzūlî şānına [321]

545

Tahmīs-i Muştafā Nūri Beg *Berāy-ı hātırā derc idilmiştir* *

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

1 Sırr-ı tevḥīd zāhir olsun dilden bırağma her gāh
Eyle tevḥīd dā‘imā ref‘ ola kâlbden iştibāh
‘Ārif olam dir iseñ nefsüni bil ol āgāh
Uçmazdan ol cān bülbüli şāḥ-ı tenden yā İlāh
‘Aşkuñla itsün terennüm lā İlāhe illā'llāh

545 [321]

* Ceddım Ḥaydar Efendi'nüñ müntesiblerinden Baytar Kā'im-makāmılgı'ndan müteḳā'id Muştafā Efendi olup şî're yeni heveslendiğim şırada söyleñmişdür. (Müellif)

2 Şaykal-ı tevḥīdi ur albden sivāyı silsün
Mutezā-yı ḥilatūñ Őüretde ammā ki ilsün
Ma‘nide sırr-ı Ḥa'a mahar Şecerden zıllsun
Gönül gözi Ḥa'la görsün ten alıbuñ bilsün
Ādem iseñ genc-i esrār Muḥammed Rasūlu‘llāh

3 Ölmezden evvel muḥāsib ol ḥisābuñ gör hemīn
Zuhūr-ı *men ‘araf* le sen de olursuñ kām-bīn
Vāıf-ı esrār-ı Ḥa her bir eṣyāya emīn
Erinī ke-māḥī eṣyā’ yā İlāhe'l-‘ālemīn
Muırrım *lā-ḥavle ve lā-uvvete illā bi’llāh*

4 Nefs-i zālīmūñ meyli ḥayra degil Őerredür
Ol zālimi atle tevḥīd güzel erredür
Esmā’-i ef‘āl Őıfātuñ mezāhiri sırradur
Şu‘ā’-ı udretde eṣyā keṣreti bir zerredür
Feva's-semā’ taḥte'ṣ-ṣerā nūr-ı vāḥid nūru’llāh

5 Yerde gökde ayr yo birdür anca ol İlāh
Eṣyā amū mezāhir-i lā-mevcūde illā’llāh
Şems ü amer Őüretdür Őirete ba ol āgāh
Nūr-ı Ḥa'dur gönül Nūri lā-İlāhe illā’llāh
Pertev-endāz anuñ-ün Muḥammed Rasūlu‘llāh

Tahmīs-i Ğazel-i Mīr Hüseyn Vaşşāf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Feyz-i Aqdes'den bu 'aşkuñ gelmişem meydânına
*Küntü kenz'*ün hubbi meclüb eyledi Raḥmân'ına
 Kendi derdi yine bâ'ış oluyor dermânına
 Cezbe-dâr oldı gönül her cilve-i cānânına
 Nīm-nigāhı cān virir dil-dāde-i çeşmânına [322]
- 2 Mest-i 'aşkıım tā ezelden 'āşık-ı cānāneyim
 Zümre-i 'uşşāka sāķī devr ider peymāneyim
 Gülsitān-ı 'aşqda bülbül bülbüle ben lāneyim
 Ol mücessem nūr-ı ḥüsnüñ nārına pervāneyim
 Ğıbta-resdür nūrı dehrüñ neyyir-i tābânına
- 3 Başkadur 'aşkuñ şerābı başka dürlü bû rebāb
 Zevke rāci'dür 'azīzim yazmāz anı bir kitāb
 Nār-ı 'aşq ile yanup oldı ciger laḥt-ı kebāb
 Kesb-i hūş itmek için āvāre-dil itdi şitāb
 Bezm-i nūş-ā-nūş-ı 'aşkuñ küşe-i vīrânına
- 4 Cān ü cānān ile seyrān eyleyüp geldik bile
 Ol tecellī itdi te'sīr tā o demden bu dile
 Mekteb-i 'ilm-i ezelden ders-i 'aşq aldık hele
 Tıfl-ı ebced-ḥān idüm girdüm kemāl-i şevk ile
 Ḥazret-i cānān-ı 'aşkuñ lāne-i 'irfānına

- 5 Vāridāt-ı feyz-ı Hāḡ itdi hidāyet ḡalbime
Ḥubb-i Ehl-i Beyt ile geldi selāmet ḡalbime
Nār-ı ‘aşḡ ṡāhir idüp geldi leṡāfet ḡalbime
Neş’e-i ḡuṡbu'l-edeb itdi sirāyet ḡalbime
Bende yok ḡudret anuñ şükrānına iḡsānına
- 6 Pīr-i ‘aşḡa bende oldum hem ḡarīḡ-i ni‘meti
Bāb-ı zilletde temekkün ile buldum ‘izzeti
Virdi bir cām ṡolusı Pīrim Niyāzī şerbeti
Sāye-i feyz-i İlähīde şerāb-ı ḡikmeti
ṡoldırur ‘uşşāḡınuñ peymānına iz‘ānına
- 7 Çāker-i ehl-i ḡaḡīḡat bende-i Pīr Mıṡrī'yem
Zerreyem nisbet o şemse gerḡi ben de Şemsi'yem
İntisābımdan beri manzūr-ı feyz ü luṡfiyem
‘Āşıḡ-ı şeydāsıyam Vaşşāf-ı şāfī ṡab‘iyem
İltifāt eyler muḡıbb-i ḡālişü'l-viddānına

547

Mine'n-Neşāyiḡ

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Bilmedigün bilmeyen cāhil olan ey müdde‘i
Düşmüşün sen Ḥaḡḡ'ı lâfla añladım da‘vāsına

- 2 Ne ferā'iz ne nevāfil ne sülūk ile seyr
Sözle meşğul olmuşuñ tevḥīd-i Ḥaḳḳ'uñ lā'sına
- 3 Añladuñ mı sırr-ı t̄ā-hā'yı niçün itmiş nüzül
İtdi Peyğamber 'ibādet Ḥālik-ı yektāsına
- 4 Kim girerse rāh-ı 'irfāna ki vardur altı şart
Birisi oldı anuñ az söylemek ma'nāsına [323]
- 5 Sen ne nefsuñ añlamışsuñ ne de Ḥaḳḳ'ı bilmişuñ
Arz-ı kālā ile düşme nefsinuñ iğvāsına
- 6 İtmiş iğfāl seni şeytān benliğe nefsuñ düşüp
Kimseyi ašlā begenmez aldanup vesvāsına
- 7 Ehl-i 'irfān kimseyi ta'yīb ile ta'n eylemez
Çeşm-i 'ibretle bakar ol kâ'iluñ mecrāsına
- 8 Az 'ilmle çok 'ibādetdür tariḳ-i taşfiye
Söz kolaydur söylemek sa'y it sükūt peydāsına
- 9 Evvelā taḫşīl-i 'irfān eyleyüp ādābı bil
Bī-edeb olma ḥariş derḥāl cevāb i'tāsına
- 10 Her maḳāmuñ bir maḳāli var merātibde uşul
Ḥaḳḳ'ı bildünse lisānuñ küll olur imāsına

- 11 Öğren evvel şöhet-i ādāb hūsn-i mu‘āşeret
Her kelāmuñ diğkat eyle lafzına imlāsına
- 12 Mübtedī sāliklerūñ feyzine māni‘ olma kim
Sen sebep olmuş olursuñ anlaruñ ifnāsına
- 13 Feyz alam dirseñ tarīk-i Ehl-i Beyt'den almalı
Hiç yorulma düşme başka meslegūñ sevdāsına
- 14 Bildigūñ bilme ‘umūmı yek-naẓarda görmeli
Olma mağrūr pek şaķın sen nefsinūñ iğrāsına
- 15 Meslek-i Āl-i ‘Abā'dan başka yoğdur Hāğğ'a yol
Ālet olmuş dīn-i Hāğ Süfyān'laruñ dūnyāsına
- 16 Şemsi-i Mışrī naşīhtdür bu nuğkum şübhesiz
Ehl-i Beyt'ūñ himmetiyle ‘āzim ol icrāsına

548

Hāsbiḥāl

Mef‘ ūlü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ūlün

- 1 Dūnyā'nuñ ‘āceb vār mı şafā bir yerinde
Ümmīd-i vefā itme nisā ile erinde

- 2 Taḥṣīl-i kemālūñ hevesi kimsede yoḡdur
Ḥalkūñ gözi vār māl ü menāl sīm ü zerinde
- 3 İt'ām ile ikrām idenūñ bendesi çoḡdur
Herkes olur elbette ḥadem pīṣ-i derinde
- 4 Seyreyle cihān ḥalkını baḡ gūne vü gūnā
Hiçbirisinūñ olma ṣaḡın ḥayr ü ṣerrinde
- 5 Ser-tācuñ olup Āl-i 'Abā Ṣemsi-i Mıṣrī
Mer'ī oluyor ḥubb-i Nebī tāt-ı serinde

549

Taḥmīs-i Na't-ı Ṣerīf '*Aleyhi ve ālihi's-selām* li-Hüdāyī *ḡaddesa'llāhü sirrahu* [324]

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Vücūduñ bā' iṣ-i ḥilḡat fezādur yā Rasūle'llāh
Ṭulū'uñ 'āleme luṭf u 'aṡādur yā Rasūle'llāh
Berūzuñ dā'-i 'iṣyāna ṣifādur yā Rasūle'llāh
Ḳudūmūñ raḡmeti zevḡ ü ṣafādur yā Rasūle'llāh
Zuhūruñ derd-i 'uṣṣāḡa devādur yā Rasūle'llāh

- 2 Seni rahmet idüp Bārī Te‘ālā ‘ālemīn içre
Şefā‘at saña maḥşūşdur gürūh-ı mürselīn içre
Seni eşref daḥī efdal idüpdür ādemīn içre
Nebī idüñ daḥī Ādem тұrurken mā’ vü ṭīn içre
İmām-ı enbiyā olsañ revādur yā Rasūle’llāh
- 3 Bilenler Rabbini elbet senüñ feyzüñle bilmişdür
Cemī‘an kā’ināt medḥ u sitāyişüñle ṭolmuşdur
Bulanlar feyz-i Mevlā’yı senüñ luṭfuñla bulmuşdur
Kemāl-i zümre-i kümmel senüñ nūruñla olmuşdur
Vücūduñ mazḥar-ı tām-ı Hūdā ‘dur yā Rasūle’llāh
- 4 Қапуңда құл olan мазһар olur дүрлү са‘ādāta
Olurlar nā’il-i ‘ilm-i ledūn her bir kemālāta
İderler mü‘minīn ḥürmet saña neslüñe sādāta
Senüñle irdiler Zāt’a daḥī envā’-ı lezzāta
İşüñ erbāb-ı ḥācāta ‘aṭādur yā Rasūle’llāh
- 5 Günahkārım ‘ināyet қıl eger zāhir eger bāṭın
Efendimsin delālet қıl eger zāhir eger bāṭın
Bu Şemsī’ye hidāyet қıl eger zāhir eger bāṭın
Hüdāyī’ye şefā‘at қıl eger zāhir eger bāṭın
Қапуña intisāb itmiş gedādur yā Rasūle’llāh

‘İbret-āmiz

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Hāmdü-li’llāh yaz gelince döndi dünyā cennete
Mazhar-ı sırr-ı cemāl olan irermiş devlete
- 2 Her ne var ‘ālemde zī-rūḥ u cemād eşyā bütün
Hep şu’ünāt-ı İllāhī hep delīldür vaḥdete
- 3 Şāhib-i ‘irfān olanlar gördiler Ḥaḳḳ’ı ‘ayān
Olmadı ašlā nihān meşhūrdur ‘ayn-ı ‘ibrete
- 4 Vech-i Muṭlaḳ her cihetden āşikārdur ‘ārifē
Ṣemme vechu’llāh’ı her kim bildi irdi ‘izzete [325]
- 5 ‘Āşıkım şun’-i Ḥudā 'ya zerreten zevḳ almışım
Ḥayret ile nāzırım āşār-ı feyz-i fiṭrata
- 6 Mürşid-i kāmīl bulanlar oldılar şekkden ḫalāş
Mürşidi nāḳış olanlar oldu dūçār zaḫmete
- 7 Şemsi-i Mışrī sivādan ḳalbini taḥṭir iden
Her cihetden yol açıḳdur nā’il olur vuşlata

Tevhîd-i Bâri 'Azze ismühû

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Hep şecerden her varak yerden çıkan her bir giyâh
Varlığına oldu şahid didiler birdür İlâh
- 2 Yok nazîrüh yok mişâlüh yok şerîküh şübhesiz
Kahtrelerle zerreler zî-rüh cemâd oldu güvâh
- 3 Varlığımdur varlığına başka şahid istemem
Hâlikimsüh şâni'imsüh râzıkım bî-iştibâh
- 4 İtdüh irsâl bizlere maḥbûbuñı kılduñ delîl
Meslek-i Âl-i 'Abâ'dur saña toğrı şâh-râh
- 5 Raḥmetüh vâsi' raḥîmsüh kesmezem aşlâ ümîd
Gerçi 'işyânım keşîrdür pür-günâhım pür-günâh
- 6 Sen ki Settârü'l-'uyûbsuñ hem de Ğaffârü'z-zünüb
Kimse vâkıf olmasun 'işyânıma ey pâdişâh
- 7 Şemsi-i Mışrî kuluñdur ḥürmet-i Âl-i 'Abâ
Eyle ifhâm sırr-ı tevḥîdi aña vir intibâh

Niyāz-ı ‘Ubeydāne

Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün

- 1 Kerīm Allāh Raḥīm Allāh
Meded senden emān Allāh
Ḥalīm Allāh ‘Alīm Allāh
Meded senden emān Allāh
- 2 Cihānuñ ḥāliḳi sensüñ
‘Umūmuñ rāziḳi sensüñ
Zalāmuñ fāliḳi sensüñ
Meded senden emān Allāh
- 3 İlāh-ı vāḥidimsüñ sen
Ġafūr-ı mācidimsüñ sen
Laṭīf-i vācidimsüñ sen
Meded senden emān Allāh
- 4 Sen olduñ evvel ü āḥir
Sen olduñ bāṭın u zāhir
Sen olduñ şāni‘ vü ḳādir
Meded senden emān Allāh

5 Günāhım bī-ḥisāb oldı
Kitābım bī-şevāb oldı
Bu varlıgım ḥicāb oldı
Meded senden emān Allāh

6 Ḥabībūñ Muştafā ḥaḳḳı
‘Aliyye'l-Murtaza ḥaḳḳı
Emān Āl-i ‘Abā ḥaḳḳı
Meded senden emān Allāh

7 Ḳuluñdur Şemsi-i Mışrī
Aña luṭf eyle ḳıl naşrī
Ezeldendür anuñ ışrī
Meded senden emān Allāh [326]

553

Niyaz ü Du‘ā bi-Esmā’i'l-Ḥüsna’

**Fā’ ilātün Fe’ ilātün Fa’ lün
(Fe’ ilātün) (Fe’ ilün)**

1 ‘Abd-i maḥzūnuñum dil-şād eyle
Ḳalb-i vīrānemi ābād eyle
İsm-i zātuñ ile irşād eyle
Baña her vech-ile imdād eyle

2 İsm-i Raḥmān ü Raḥīm'ün ḥaḳḳı
Nām-ı Ğaffār ü Kerīm'ün ḥaḳḳı
Daḥī Sultān-ı 'azīmün ḥaḳḳı
Baña her vech-ile imdād eyle

3 Hürmet-i zāt ü şıfāt u esmā'
Şun'-i āşār-ı şu'un-i vālā
B'ismi Ḳuddūs ü Melik yā Mevlā
Baña her vech-ile imdād eyle

4 Mü'min ü Cebbār ü Selām ḥaḳḳı-çün
Şeb-i Mî'râc'da kelām ḥaḳḳı-çün
Yeşrib ü Beyt-i Harem ḥaḳḳı-çün
Baña her vech-ile imdād eyle

5 B'ismi pāk-i Müheymin ü Laṭīf
Ḥālīḳ ü Mütekebbir 'Azīz ü Şerīf
Bārī Muşavvir Vehhāb ü Elīf
Baña her vech-ile imdād eyle

6 Nām-ı Ḳahhār ile Settār ü 'Alīm
Daḥī Fettāḥ ü 'Aliyyü 'Azīm
Ḳābiz ü Bāsiṭ bi-ism-i Ḥakīm
Emān Allāh baña imdād eyle

- 7 İsm-i Kebîr ü Ğafûr'un ħaqqı
Nâm-ı Ħafîz ü Şekûr'un ħaqqı
Kerem it Hâdî vü Nûr'un ħaqqı
Baña her vech-ile imdâd eyle
- 8 Yâ Ħafîz u Muķît ü Ħasîb
Yâ Celîl ü Cemîl ü Raķîb
Nâm-ı Vâsi' vü Vedûd ü Mücîb
Baña her vech-ile imdâd eyle
- 9 Ħâfîz ü Ħâfîd ü Râfi' sensûñ
Mu'izz ü Müzill ü Râfi' sensûñ
Razzâķ u Şabbâr u Nâfi' sensûñ
Emân Allâh baña imdâd eyle
- 10 Be-ħaqqı ism-i Semî' ü Başîr
Be-nâm-ı Ħakem ü 'Adl ü Ħabîr
Kün kefilî vü vekilî vü naşîr
Baña her vech-ile imdâd eyle
- 11 B'ismi Ķavî vü Metîn ü Ħamîd
Ve bi-Muķşî vü Mübdî vü Mu'îd
Be-nâm-ı Ħaķ u Bâ'îş ü Mecîd
Baña her vech-ile imdâd eyle

12 Meded yā Ḥayyü yā Ḳayyüm yā Allāh
Feyzüñi iḥsān eyle her gāh
Bābuñdur İlähî baña dergāh
Meded Allāh baña imdād eyle

13 Be-nām-ı Ḳādir ü Muḳtedir ü Eḫad
Be-ḫaḳḳı Eḫad ü Şamed ü Vāḫid
Muḳaddem vü Mu'ahḫar yā Mācid
Baña her vech-ile imdād eyle

14 Bilürem evvel ü āḫirsün sen
Muḳaddem vü Bâṭın ü Zāhir'sün sen
Şübhesiz a'dāmızı Ḳāhir'sün sen
Emān Allāh baña imdād eyle

15 Muḫyî vü Mümît ü Müte'āl
B'ismi Berr et-Tevvāb ü el-Vāl
Nām-ı Cemāl ü yā Ze'l-celāl
Emān Allāh baña imdād eyle

16 Meded yā Mālik-i Mülki'l-ḳadīm
Emān yā 'Afüvv Ra'uf ü Raḫīm
Kerem eyle beni zi'l-ḳalb-i selīm
Meded Allāh baña imdād eyle

- 17 Be-ḥaḳḳı Müntaḳım ü Muḳsiṭ ü Cāmi‘
Sensüñ Ğanī vü Muğnī vü Māni‘
Bedī‘ ü Bāḳī Vāriṣ Nāfi‘
Baña her vech-ile imdād eyle
- 18 B’ismi pāk-i Raṣīd nām-ı Şabūr
Eyle ḥubbüñle dilimi pür-nūr
Rabbi yessir lenā ḥayra'l-umūr
Baña her vech-ile imdād eyle
- 19 Be-ḥaḳḳı Muḥammed be-ḥaḳḳı Muştafā
Be-ḥaḳḳı ‘Alī be-ḥaḳḳı Murtażā
Be-ḥaḳḳı Fāṭıma be-ḥaḳḳı Zehrā
Baña her vech-ile imdād eyle [327]
- 20 Et niyāzım ḳabül be-ḥaḳḳı Hüseyn
Bāḳır u Ca‘fer Zeynel‘ābidīn
Mūsā vü ‘Alī imām-ı yaḳīn
Baña her vech-ile imdād eyle
- 21 Taḳī vü Naḳī Ḥasen ‘Askerī
Mehdī-i mev‘ūd āl-i Ḥayderī
Şefī‘ eylerem ben Peyğamberi
Baña her vech-ile imdād eyle

- 22 Be-ḥaḳḳı Ādem ü Nūḥ u Ḥalīl
Be-ḥaḳḳı İřḥaḳ Ya‘ḳūb ü İsmā‘īl
Mūsā vü ‘İsī eyleme zelīl
Meded Allāh baña imdād eyle
- 23 Be-ḥaḳḳı İsrāfīl be-ḥaḳḳı Cebrā‘īl
Be-ḥurmeti Ḥamele-i ‘arş be-nām-ı Mīkā‘īl
Āl-i ‘ Abā'ya yā Rabb düşmüşem daḥīl
Baña her vech-ile imdād eyle
- 24 Cümle pīrān-ı ṭarīḳ-i evliyā
Be-ḥaḳḳı etḳıyā be-ḥaḳḳı eřfiyā
Zannım gibisūñ ey bār-i Ḥudā
Baña her vech-ile imdād eyle
- 25 Şemsi-i Mıřrī ḳuluñ pūr-günāh
‘Āciz ü bī-çāredür ol āñā penāh
Dest-gīri ol her dem yā Allāh
Baña her vech-ile imdād eyle

554

Mine't-Taşavvuf

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Ḥaḳ tebeyyün eylemişdür enfüs ü āfāḳda
Cümleten āřār-ı Ḥaḳ'dur görinen nūh-ṭāḳda

- 2 Terk idenler m̄a-sivāyī dāḥil-i ḥalvet olur
 Zīkr-i cānān feyz-baḥṣā meclis-i ‘uṣṣāḳda
- 3 Keṣret ü vaḥdet müsāvī oldı tevḥīd ehline
 Çünki cānān ile birdür ḥalvet ü esvāḳda
- 4 Müntehāsında sülüküñ ‘ālem-i ḥayret gelür
 Düşdi istiḡrāḳa sālīk ḳudret-i Ḥallāḳ'da
- 5 Sāye-i Āl-i ‘Abā'da ḥamdü-li'llāh dā'imā
 Şemsi-i Mıṣrī gönülde feyz-i Ḥaḳ işrāḳda

555

Na't-ı Şerīf

Muḥammes

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Yā Rasūle'llāh 'ināyet eyle Allāh aşḳına
 Rāh-ı Ḥaḳḳ'a sen hidāyet eyle Allāh aşḳına
 Rūz-ı maḥşerde şefā'at eyle Allāh aşḳına
 Vāşıl-ı semt-i selāmet eyle Allāh aşḳına
 Maḫzar-ı feyz ü sa'ādet eyle Allāh aşḳına

- 2 Sen Ḥabīb-i Kibriyā'suñ maṭlabuñ maḳbūl olur
Şāh-rāhuña gidenler Rabb'ine mevşūl olur
Evvelā ḥubb-i 'Alī'den ümmetüñ mes'ül olur
Olmayan ehl-i tevellā reddolup maḥzūl olur [328]
Mazhar-ı fevz ü sa'ādet eyle Allāh aşkına
- 3 Senden istimdād idenler nā'il oldı devlete
Başka çāre yok efendim sen şefī'sin ümmete
Ḳıl şefā' at sen günahkārānı 'arz it Ḥazrete
Sen delālet eyler iseñ irer 'uşşāḳ vuşlaṭa
Vāşıl-ı semt-i selāmet eyle Allāh aşkına
- 4 Enbiyā vü mürselīn senden şefā' at isteyor
Evliyā'-i müttakīn luṭf u 'ināyet isteyor
Raḥmeten li'l-'ālemīnsin ḥalḳ hidāyet isteyor
Hep günahkārılar ḳapuñda 'afv ü raḥmet isteyor
Yā Rasūle'llāh 'ināyet eyle Allāh aşkına
- 5 Vāriş-i 'ilmüñ 'Aliyye'l-Murtazā'nuñ ḥaḳḳı-çün
Nūr-ı çeşmüñ Fāṭıma Ḥayrū'n-nisā'nuñ ḥaḳḳı-çün
Yād-gāruñ şāh Ḥasen ḥulḳ-i rızā'nuñ ḥaḳḳı-çün
Āh o mazlūm-ı şehīd-i Kerbelā'nuñ ḥaḳḳı-çün
Vāşıl-ı semt-i selāmet eyle Allāh aşkına

6 'Arşa çıķduñ leyle-i Mi'râc'da kılduñ bizi yâd
Ümmet-i bî-çäreñe eylersüñ elbet luţf u dâd
Yâ Nebiyye'r-raħme eyle ümmetüñ maħşerde şâd
Eyle imdâd diye feryâd eyleriz yevme't-tenâdd
Yâ Rasûle'llâh şefâ'at eyle Allâh aşķına

7 El-emân geldim kapandım hem şarıldım dâmene
İlticâ itdüm efendim sen gibi bir me'mene
'Afv ider şekksiz günâhım 'arz iderseñ Zü'l-Menne
İtme yek rüsvây u maħcüb gülmesün 'âlem mene
Mazhar-ı fevz ü sa'âdet eyle Allâh aşķına

8 Hâķ kabûl eyler size her kim ki itse ilticâ
Reddolunmaz 'ind-i Hâķ'da itdigüñ her bir recâ
Hamdü-li'llâh kıldı Rabb'im bende-i Âl-i 'Abâ
El-meded geldim kapuña ben daħıl düşdüm saña
Mazhar-ı fevz ü sa'âdet eyle Allâh aşķına

9 Şemsi-i Mışrî kapuñda tırdı ya cürmü günâh
Sen şefâ'at eyler iseñ 'afv ider elbet Allâh
Şıhr u Duħter iki Sıbţuñ ħürmetine ol penâh
'Aşķuñ ile rûz u şeb itmekde gönüm nâle âh
Mazhar-ı fevz ü sa'âdet eyle Allâh aşķına [329]

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Hâķ ķulundan rāzī olsa hiķ zarar virmez günāh
Her günāhını Őevāba tebdīl eyler ol İlāh
- 2 Zūlmeti taķvīl ider nūra olur dil pūr-ziyā
Şems-i ĥubbu'llāh tecellī eyler ise ķalbe āh
- 3 Hār u ĥāšākı yaķar 'aŐķ-ı Hūdā beyt-i dili
Pāk ider ķalmaz gōñūlde ĥubb-i Dūnyā mā-sivāh
- 4 Beyt-i Hâķ'dur dil naķar-gāh-ı İlāhī Şübhesiz
Ķalbi taķhīr eyleyince gelir ol ān pādīŐāh
- 5 Māddeten ma'nen 'azābdan olmaķ isterseñ ĥalāŐ
Sen ķıķar aġyārı dilden ķalmasun hiķ ĥubb-i cāh
- 6 'Ācizim bī-ĉāreyim ķudret Hūdā 'yā sendedūr
Nefs ü Őeyĉānuñ elinden beni ķurtar ol penāh
- 7 'İzzetūñ ĥaķķı celālūñ ĥürmetī-ĉün ĥālīķim
Őemsi-i MıŐrī'ye eyle sen cemālūñle nigāh

Na‘t-ı Şerīf

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Geldi çün mäh-ı velādet pür-mesārr oldum yine
Mazhar-ı elţāf-ı feyz-i Kird-gār oldum yine
- 2 ‘İyd-i ekberdür bize şehr-i velādet şübhesiz
Ĝarķ-ı deryā-yı sürür u iftiĥār oldum yine
- 3 Bā‘iṣ-ı ĥilķat Ĥabīb-i Kibriyā’nuñ nūrıdır
Ümmeti olmaķla ben de baĥtiyār oldum yine
- 4 Ĥānedān-ı Ehl-i Beyt-i Muṣṭafā’ya bendeyim
Anlaruñ luţfiyla iṣte vāye-dār oldum yine
- 5 Şāh-rāhımdur ṭarīķ-i Ehl-i Beyt-i Aĥmedī
Anlaruñ irşadı ile behre-dār oldum yine
- 6 Men‘ olunduķ gerçi cehrī zıkr ü tevĥıdden faķat
Ma‘nevī ezķār-ı Ĥaķ’la dem-güzār oldum yine
- 7 Sālik-i rāh-ı Cenāb-ı Pīr-i Mıṣrī olmuṣum
Sāyesinde Şems-i dīn ben kām-kār oldum yine

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Luṭf-ı cānān ile Şemsî baḥtiyār oldum yine
Eylerem taḥdîş-i ni'met kām-kār oldum yine
- 2 He ne eylerse kemāle bâ' iş olmuş fi'l-i Ḥaḳ
Ḥaḳḳ'a teslîm olarak bî-iḥtiyār oldum yine
- 3 İ'tirāz itmekde Ḥaḳḳ'a görmedim hiç fâ'ide
Ḳahr u luṭfi bir bilince rest-gār oldum yine
- 4 Hep şu'ünāt hep tecelliyyât-ı Raḥmān görünür
Vech-i Muṭlaḳ sırrına ḥayrān ü zār oldum yine
- 5 Cürm-i 'işyānım keşîrdür ḥaddi yoḳ pâyânı yoḳ
Fikr idince cürmimi āḥ şerm-sār oldum yine
- 6 'Aşḳ-ı cānān maḥv ider varlık günāhuñ çekme ḡamm
İşidüp tebşîr-i Ḥaḳḳ'ı iftikār oldum yine
- 7 Ḥazret-i Vaşşāf'ı tanzîr eylemek ḥaddim degil
İşte cehlim ile Şemsî āşikār oldum yine [330]

Recā vü Niyāz ü İstirḥām ez-Cenāb-ı Rabbü'l-Enām *Celle celālühü ve
'amme nevālühü*

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 İlāhā Aḥmed ü Maḥmūd Muḥammed Muṣṭafā ḥaḳḳı
Vaṣī vü vāriṣ-i Aḥmed 'Aliyye'l-Murtażā ḥaḳḳı
Cenāb-ı biz'a-i pāk-i Nebī Ḥayrū'n-nisā ḥaḳḳı
Dū-çeşm-i Ḥayder ü Zehrā [vü] Ḥasen ḥulḳ-i rızā ḥaḳḳı
Kerem, luṭf u 'ināyet ḳıl Ḥüseyn-i Kerbelā ḥaḳḳı
- 2 Ḥudā yā ādem-i Āl-i 'Abā Zeynel'abā ḥaḳḳı
Muḥammed Bākır u Ca'fer Taḳī Kāzım Rızā ḥaḳḳı
Naḳī vü 'Askerī Mehdī İmām-ı Mühtedā ḥaḳḳı
Cemī'-i Āl ü Evlād-ı Rasūl-i müctebā ḥaḳḳı
Kerem luṭf u 'ināyet ḳıl Ḥüseyn-i Kerbelā ḥaḳḳı
- 3 Kerīmā mürselīn şāḥib-kitāb-ı ıştıfā ḥaḳḳı
Bütün aşḥāb-ı zī-şāmı dahī ehl-i vefā ḥaḳḳı
Ḥuneyn ü Bedr ü Aşḥāb-ı Uḥud Şuffe Şafā ḥaḳḳı
Cemī'-i etḳıyā ḥaḳḳı 'umūmen aşfiyā ḥaḳḳı
Kerem, luṭf u 'ināyet ḳıl Ḥüseyn-i Kerbelā ḥaḳḳı

559 [330]

1 Ḥayder ü Zehrā Ḥasen: Ḥayder ü Zehrā [vü] Ḥasen, M.

- 4 Raḥīmā nūr-ı aḳdem ‘arş-ı a‘zam istivā ḥaḳḳı
Yedi tamu sekiz cennet ile arz u semā’ ḥaḳḳı
Medīne Mekke vü Zemzem Mīnā Merve Şafā ḥaḳḳı
Muḳaddes Tūr-ı Sīnā vü Şevr Nūr [ü] Hīrā ḥaḳḳı
Kerem luṭf u ‘ināyet kıl Hüseyn-i Kerbelā ḥaḳḳı
- 5 Cemālūñle tecellī eyle Zāt-ı Kibriyā ḥaḳḳı
‘Araf sırrına mahrem kıl beni Āl-i ‘Abā ḥaḳḳı
Rumūz-ı *küntü kenz*’e āşinā kıl enbiyā ḥaḳḳı
Ḳuluñ Şemsi-i Mışrı’ye meded it evliyā ḥaḳḳı
Kerem luṭf u ‘ināyet kıl Hüseyn-i Kerbelā ḥaḳḳı [331]

560

Niyāz ü İstimdād ez-Ḥazret-i Rabbi'l-‘İbād

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 İlahī def u ref eyle ḳazā ile beliyyātı
Zaferdür şubhesiz şabruñ dinilmişdür ki ğāyātı
- 2 ‘Ust’ dan şoñra elbette gelür *yüst*’ a ümīd-vārım
Tulū’-ı mihr-i enverdür şeb-i deycūr nihāyātı
- 3 Nazar ehli görür Ḥaḳḳ’uñ tecellisin mezāhirdür
Bulur āfāk ile enfüs içinde cümle āyātı

4 Şevr Nūr Hīrā: Şevr Nūr [ü] Hīrā, M.

- 4 İrenler mürşide kâmil yedinden aḥz iden bey‘at
Şebât iden ʔarīḳatde bulur bî-şekk hidâyâtı
- 5 Muḥammed Şemsi-i Mıṣrî tefeyyüz itmek isterseñ
Delîl-i Ḥaḳ olan Āl-i ‘Abâ'ya ḳıl taḫıyyâtı

561

Niyâz-ı ‘Ubeydâne

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ülün

- 1 Kerem senden ‘aḫ senden İlähî
Bu ḫastaya şifâ senden İlähî
Ḥakîm sensün devâ senden İlähî
Meded senden şafâ senden İlähî
- 2 Siyâh itdi bu ḳalbimi sivâ'llâh
Tecellî ḳıl baña luḫ eyle Allâh
Beni benden ḫabîr eyle ḳıl âgâh
Meded senden hüdâ senden İlähî
- 3 *Ledünn* ‘ilmine ‘ârif âşinâ ḳıl
Beni de dâḫil-i Āl-i ‘Abâ ḳıl
Bu cehlün zulmetinden [sen] rehâ ḳıl
Meded senden ziyâ senden İlähî

3 zulmetinden rehâ ḳıl: zulmetinden [sen] rehâ ḳıl, M.

4 Ḳapuñda ‘āciz ü nāçār zeli̇lem
 Ġarīḳ-i baḥr-ı ‘iṣyānem ḥacīlem
 Velī maḥbūbuña ancak daḥīlem
 Meded senden recā senden İlähī

5 Beni nefsim zebūn itdi Ḥudā ’yā
 Ḳuluñ Şemsi-i Mıṣrı’yi İlähā
 Bağışla cürmini Āl-i ‘Abā-rā
 ‘Afv senden liḳā senden İlähī

562

Efdalü’z-Zıkr

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

1 Ḥazret-i Faḥr-i cihān buyurdı zıkrūñ efdali
 Kefe-i mīzān içinde cümle a‘māl eşkali
 Her bir ezḳāruñ budur a‘lā vü aḥsen ecmeli
 Nefy ü işbāt bu kelām ile oluyor müncelī
 Gice gündüz lâ-ilāhe illā’llāh dimeli
 Rūz u şeb ‘aşḳ ile illā’llāh Allāh dimeli [332]

2 Mü’minūñ imānı tevḥīd ile olur āşikār
 Kāfirūñ küfri olur tevḥīd ile hep tār-mār
 Sırr-ı tevḥīd ile ‘āşıklar olurlar vāye-dār
 Neş’e-i tevḥīd ile olmaḳ dilersenñ kām-kār
 Gice gündüz lâ-İlähe illā’llāh dimeli
 Rūz u şeb ‘aşḳ ile illā’llāh Allāh dimeli

3 Halkı Haqq'a da'vet itdi enbiyā tevḥīd ile
Sālikān teslīk olundu ibtidā tevḥīd ile
Buldu hem seyr-i sülūki intihā tevḥīd ile
Haqq'a vuşlat eylediler aşfiyā tevḥīd ile
Gice gündüz lā-ilāhe illā'llāh dimeli
Rūz u şeb 'aşq ile illā'llāh Allāh dimeli

4 Kā'ināt mevhūm gibidür görinen zıll ü ḥayāl
Cümle eşyā bāḳ taḥavvül eyleyorlar ḥāl-be-ḥāl
Zāt-ı Bārī'dür ḥaḳīḳatde mişālsiz lā-Yezāl
Vāhid-i Muṭlaḳ Ḥudā 'dur eyleme hiç ḳıl ü ḳāl
Gice gündüz lā-İlāhe illā'llāh dimeli
Rūz u şeb 'aşq ile illā'llāh Allāh dimeli

5 Luṭf-ı pīrān olur ise saña rehber ān-be-ān
Sırr-ı tevḥīdi ṭuyarsuñ şübhesiz sen ol zemān
Şemsi-i Mışrī bu sırrı eyleseñ 'arz u beyān
Añlaşılmaz ḳāl ile vird eyle tevḥīdi hemān
Gice gündüz lā-İlāhe illā'llāh dimeli
Rūz u şeb 'aşq ile illā'llāh Allāh dimeli

Na‘t-ı Şerīf

Mevlūdiyye

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 ‘Avālim nūra ğarķ oldu bu ŧeb Faħr-i cihān geldi
Risālet taħtınıñ ŧāhı Ħabīb-i Müste‘ān geldi
- 2 Bütün maħlūķı Allāh'ıñ sevindi ŧād-mān oldu
Ħayāt-ı kā’ināt cān ü cenān eŧbāħa cān geldi
- 3 İmāmü'l-enbiyā ŧāh-ı rusül Nūr-ı İlāhīdür
Münevver oldu ‘ālemler ħayāt-ı cāvidān geldi [333]
- 4 Melāz-ı müznibīn cümle ‘uŧātuñ dest-gīridür
Vücüdü ‘āleme raħmet ŧefī‘-i ‘āŧıyān geldi
- 5 Muħammed Muŧafā Aħmed Ħabību’llāh Rasülü’llāh
Nebīler ħātemi Peyğamber-i āħir zamān geldi
- 6 Didiler enbiyā nefsi, risālet ŧāhı ümmet dir
ŧefī‘u'l-müznibīn ‘ālī-cenāb dāru'l-emān geldi
- 7 Daħīlem dergeh-i Āl-i ‘ Abā’ya ŧemsi-i Mıŧrı
Gelürken ‘āleme rūħum muħıbb-i Ħānedān geldi

Na‘t-ı Şerīf

Mevlūdiyye

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Bu ayda mefhar-i ‘ālem Muḥammed Muştafā geldi
Rasūl-i ḥālik-i ekvān Cenāb-ı Kibriyā geldi
- 2 Anuñ nūryla ser-tā-ser ‘avālim nūra ğarḳ oldı
Vücūdı bā‘iş-i ḥilḳat Ḥabīb-i zī'l-‘aṭā geldi
- 3 Zuhūrı maḳşad u gāye idi ‘ind-i İlāhīde
O mir’āt-ı muşaffā ki vücūd-ı Ḥaḳ-nümā geldi
- 4 Anuñ nūryla olmuşdur ḳulübü'l-mü’minin pür-nūr
‘Avālim nūra müstağraḳ olup Şemsü'd-ḍuḥā geldi
- 5 Cehāletden ḍalāletden cihān olmuşdı pür-zulmet
Ḳudūmı ‘ālemi tenvīr idüp Bedrū'd-dücā geldi
- 6 Bütün edyānı cāmi‘dür ṭabī‘i dīni ḳudsīdür
Hidāyet pertevin işār iden nūru'l-hüdā geldi
- 7 Anı tebşīr için geldi nebī vü mürselīn ancaḳ
Cihāna raḥmet-i Raḥmān İmāmü'l-enbiyā geldi

7 Gelürken ‘āleme rūḥum muḥibb-i Āl-i Beyt geldi

- 8 Melāz-ı ‘āşiyān oldur penāh-ı müznibīn oldur
Şefā‘at taht-gāhına şeh-i şāhib-şafā geldi
- 9 Bi-ḥamdi’llāhi ve’l-minne āna Ḥaḳ ümmet itmişdür
Muḥammed Şemsi-i Mıṣrī ḳapusunda gedā geldi

565 *

Şenā’ vü Medḥiye-i Şāh-ı Velāyet ‘Aleyhi’t-taḥiyyetü ve’r-rıḳvān

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Dāder-i Faḥr-i cihānsuñ Ḥayder-i Kerrār ‘Alī
Laḥmuke laḥmi dinildi şānuña tekrār ‘Alī
- 2 Ben ne mümkin zātuñı tavşif ü ta‘rif eyleyem
Medḥüñi Ḳur’an’da itmişdür [senüñ] Settār ‘Alī [334]
- 3 Şānuña nāzil olupdur *hel etā ve innemā*
Vāşıfuñ Zāt-ı risālet mādiḥüñ Ğaffār ‘Alī
- 4 Ḥaḳḳuña *men küntü mevlāhü* dinildi şübhesiz
Sensüñ ol vāriş vaşī-i Aḥmed-i Muḥtār ‘Alī

565 [334]

* Gice uyḳu eşnāsında zuhūr itmişdür. Ferdāsı im‘ānla nazar itdigimde cümlesi de āyet ve ḥadīş me’āli oldıgını añladım. (Müellif)

2 itmişdür [senüñ] Settār: itmişdür Settār, M.

4 “Ben kimin mevlası (dostu) isem Ali de onun mevlasıdır.” İbn Mace, Mukaddime, 11.

- 5 Maḥrem-i sırr-ı Rasûl'suñ Ḥaḳ senüñle dâ'imâ
Oldıguñ bî-şekk bilürem Ḥaḳ ile seyyâr 'Alî
- 6 Zâtuña ḥayrül-beşerdür didi Sultân-ı rusül
Kim ki kâ'il olmaz ise oldı ol eşrâr 'Alî
- 7 Gerçi dördüncü iseñde zâhirâ hiç ğam mıdur
Cümlenüñ mevlâsı olduñ kim ider inkâr 'Alî
- 8 Saña emşâl nâzil oldı işte Ḳur'ân-ı Kerîm
Baḳ Kitâbu'llâh içinde oldı Ḳur'ân çâr 'Alî
- 9 Şânuña Ḳur'ân'a ḥâşâ bir naḳîşa var mıdur
Görmese a'mâ ne ğamm görür ulü'l-ebşâr 'Alî
- 10 Bâ-ḥadıṣ-i Muştafâ'sın cümlenüñ metbû'usuñ
Saña tâbi' olmayanlar la'ne sezâ-var 'Alî
- 11 Hem-ser-i Fahrü'n-nisâ'suñ küfv bulunmaz[dı] aña
Ger seni ḥalk itmeseydi İzid-i Cebbâr 'Alî
- 12 Mazhar-ı esmâ' vü ef'âl ü şıfât u zâtsuñ
'Âlem-i lâhûtdan olduñ Ḥaḳ ile devvâr 'Alî
- 13 Cümle peygamberle zâhir oldı sırruñ ne 'aceb
Menba'-ı 'ilm ü ḥikemsuñ maḥzen-i esrâr 'Alî

11 bulunmaz aña: bulunmaz[dı] aña, M.

- 14 Mu‘cizāt-ı mürselīn hep senden oldu āşikār
Ceddūn İbrāhim mişāli saña nār gül-zār ‘Alī
- 15 Mişl-i Mūsā ejder oldu tutdığuñ elde ‘aşā
Yed-i beyzā ‘aynıdur destüñdeki envār ‘Alī
- 16 Hāzret-i Dāvūd gibi nerm oldu destüñde hadīd
Bildiler zātuñı soñra itdiler ikrār ‘Alī
- 17 Hāy iderdüñ nice demler fevt olan insānları
Nefs-i mu‘ciz-i Mesīhā sendedür ızhār ‘Alī
- 18 Bir gürüh küffāra gösterdüñ bu dürlü hāriķa
Geldiler İslām'a cümle kesdiler zünnār ‘Alī
- 19 ‘Ālem-i bezm-i ezelde kim ki olmuşdur sa‘īd
Geldiginde itdi ol ikrārını tekrār ‘Alī
- 20 Feyzi senden aḥz iderler evliyānuñ cümlesi
Ġavṣ ü aḳṭāba sen olduñ şübhesiz ser-dār ‘Alī
- 21 Hāḳ Muḥammed sırrı zāhir vech-i pāküñde senüñ
Görmeyenler çok peşimān oldu āḫir-kār ‘Alī
- 22 Hāmdü-li'llāh ḥubb-i Evlād’uñla şādān olmuşam
Pes budur ancaḳ baña dāreynde iftiḫār ‘Alī

- 23 Sevmezem Süfyāniyānı ālini evlādını
Olmuşam anlar mişāli kimseden bīzār ‘Alī
- 24 Hāzretüñe çeşm-i ‘udvān ile kim kılsa nāzar
Şübhesiz anuñ maqarrı āhıretde nār ‘Alī [335]
- 25 İlticā’-i āstān-ı şefkatüñ eyler kuluñ
Bendeñe beñzer haqīkat yoq günāhkār ‘Alī
- 26 Havz-ı Kevşer'den içir redd itme yā Şāhü'l-emān
Ol zamān kim sen olursuñ sāqī-i ebrār ‘Alī
- 27 Seyyid-i şübbān-ı cennetdür Hüseyn ile Hasen
Hāzret-i Şāh-ı rusülden saña yād-gār ‘Alī
- 28 Anlaruñ aşqına ‘afv it bu ğarīb ü bī-kesi
‘Arşa-i maşşerde kurulduqda ol pazār ‘Alī
- 29 Kıl keremler nūr cemālüñ gösterüp ol dem bize
Eyle ihsān ü ‘aṭālar görelim dīdār ‘Alī
- 30 Bāb-ı luṭf u raḥmüñe yüzler sürer bu kemterüñ
Cümle ālin ‘aşqına it şefkatüñ işār ‘Alī
- 31 Eyledim vāfirce küstāhlıq senüñ medhüñde līk
‘Ömrümi vaşfuñla ancak maqşadım imrār ‘Alī

- 32 Bende-i Mısrî muhibb-i Āl ü Evlād Şemsiye
Nām-ı pākūñ rüz u şeb oldı aña ezkār ‘Alī

566

Medhiye-i Hıyder-i Kerrār ‘Aleyhi selāmu’llāhi’l-meliki’l-ğaffār

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Vāriş-i Aḥmed Muḥammed Muştafā’suñ yā ‘Alī
Hem vaşī-i mühr-i şāh-ı enbiyāsuñ yā ‘Alī
- 2 Her ne vech-ile şenāya lāyıķ u şāyān iseñ
Eyledi Hāķ medḥūñi şīr-i Hıdā ’suñ yā ‘Alī
- 3 Hāķ zī-şānuñda nāzil *hel etā ve innemā*
Emr-i Hāķla cümleye sen muķtedāsuñ yā ‘Alī
- 4 Saña tābi‘ olmayanuñ gitdigi rāh-ı đalāl
Çünki sen rāh-ı Hıdā ’ya reh-nümāsuñ yā ‘Alī
- 5 Emr-i Hāķķ’ı itdi teblīğ ümmete Şāh-ı rusül
Menba‘-ı ‘ilm ü hikem cūd ü şehāsuñ yā ‘Alī
- 6 Biñde bir evşāfuñı ta‘dāda ‘āciz kemterün
Sen ki memdūḥ-ı İlāhī Murtażā’suñ yā ‘Alī

850

- 7 Āteş-i ħubbūnle maĥv it zenb ü taķşirātımı
Maĥzen-i luţf u kerem ‘afv ü ‘aţāsuñ yā ‘Alī
- 8 Şāfi‘-i rüz-ı cezāsuñ kıl şefā‘at bizlere
‘İnd-i Ĥaķ‘da çünki maķbūlü‘r-recāsuñ yā ‘Alī
- 9 Bende-i Mışrī Muĥammed Şems-i dīne kıl kerem
Dünye vü ‘uķbāda aña mültecāsuñ yā ‘Alī [336]

567

Medĥiye-i Cenāb-ı Murtażā ‘Aleyhi selāmu‘llāhi‘l-a‘lā

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Sen cemī‘-i evliyāya muķtedāsuñ yā ‘Alī
Şübhesiz rāh-ı Ĥudā ‘ya reh-nümāsuñ yā ‘Alī
- 2 Kim saña itmez tevellā ey Ĥabīb-i Ĥaķ Rasūl
Ümmet-i muĥtāra çünki pişvāsuñ yā ‘Alī
- 3 Var ümīdim luţfuña ancaķ ġayrdan istemem
Biz gibi ‘āşilere sen mültecāsuñ yā ‘Alī
- 4 Ĥazretüñe ittibā‘ itmek ‘umūma farz olup
Sen aĥi vü hem vaşī-i Muştafā‘suñ yā ‘Alī

- 5 Kim seni haqqıyla eyler medh ü tavşif yâ imâm
Sen ki menşüş *hel etā ve innemā* suñ yâ ‘Alī
- 6 İntisāb-ı āstān-ı re’ fetūndür maqşadım
Eylemem şekk pādişāh-ı dū-şerāsuñ yâ ‘Alī
- 7 Şemsi-i Mışri’ye luţfuñ irişür şām ü seher
Şānuña ne söylese lāyık sezāsuñ yâ ‘Alī

568

Dīger Medhiye

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Mü’minünün evvelidür şiddīk-i a’zam ‘Alī
Haqqı bātıldan müferriq fāriq-ı ekrem ‘Alī
- 2 Hem Hābīb-i Haqq’a maḥbūb zevc-i Zehrā-i Betül
‘İnd-i Sulţān-ı rusülde cümleden aqdem ‘Alī
- 3 Vākıf-ı esrār-ı Mevlā Şāhib-i ümmü'l-kitāb
Ba’de Faḥrū'l-mürselindür eşref ü a’lem ‘Alī
- 4 Hāce-i ‘ilm-i *ledündür* müfti-ī müşkil-güşā
Kādı-ī sırr-ı Qadir’dür ḥākim ü aḥkem ‘Alī

- 5 Müsteşār-ı Muştafā'dur Müctebā vü Murtażā
Kādri tavşīfden berīdür ekmel ü efham 'Alī
- 6 Kātiline āb-ı hayvān eyledi teklīf 'aceb
Menba'-ı kân-ı şehāvet eşfağ u erham 'Alī
- 7 Āline evlādına buğz eyleyen mel'ün gibi
Var mıdur anlar mişāli bir daha azlem 'Alī
- 8 Hāmse-i Āl-i 'Abā'nuñ hürmetine 'afv olup
Zelle-i peygamberān u tevbe-i ādem 'Alī
- 9 Zıkr ü fikrim Hāğ Muhammed'le 'Alī'dür bī-riyā
Şemsi-i Mışrī dilinde rüz u şeb her dem 'Alī [337]

Medhiye-i Diğer

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Şehr-i 'ilmün bābı Hayder merci'-i külldür 'Alī
Bāğ-ı lāhūt aşiyānı anda bülbüldür 'Alī
- 2 'Ālem-i vahdetde yektā cāmi'-i zāt ü şıfāt
Mazhar-ı esmā'-i ef'āl şad-varağ güldür 'Alī

- 3 Feyz-i Aqdes oldu zāhir nūr-ı vechinden anuñ
Bezm-i vahdetde şabūh-i ‘aşka kim müldür ‘Alī
- 4 Darb-ı destinden anuñ oldu şerī‘at āşikār
‘Arşa-i heycāda şāhib-seyf ü düldüldür ‘Alī
- 5 Bāb-ı Hayder'de gedādur Şemsi-i Mışrī faķır
Şehr-i ‘ilmüñ bābı Hayder merci‘-i külldür ‘Alī

570

Dīger Medhiye

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Sābiķinüñ evvelidür mümininüñ aqđemi
Evşiyānuñ efđalidür aşdıķānuñ a‘zamı
- 2 Hāķķı bātıldan iden tefrīk ‘adlün menba‘ı
Cümle aşhāb-ı kirāmuñ şübhesiz ol efhamı
- 3 Şer‘-i pāk-i Aħmed’üñ oldur be-ħaķķın ħāfızı
Mazħar-ı ism-i ‘Alīm’dür ümmetün ol a‘lemi
- 4 Şānına Ķur’ān nāzil medħi hiç mümkin degil
Kendisi ħayrül-beşerdür cümle ħalkuñ ekremi

- 5 Şemsi-i MıŖrî der-i Āl-i ‘Abā’ya ilticā
Eylereḡ Zāt-ı Muḡammed’le ‘Alî’ye her demi

571

Medḡhiye-i Diġer

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Vāḡıf-ı esrār-ı Mevlā nūr-ı Yezdān’dur ‘Alî
VāriŖ-i ‘ilm-i nübüvvet Şāh-ı Merdān’dur ‘Alî
- 2 Hem-ser-i Faḡrū’n-nisā’dur Şıhr-ı vālā-yı Nebî
Vālid-i Şebbîr ü Şübber Āl-i ‘İmrān’dur ‘Alî
- 3 ‘Ārif-i sırr-ı Ḳadir’dür ḡākim-i rüz-ı cezā
Şāḡib-i mühr-i ‘ilimdür Şāh-ı Ŗāḡāndur ‘Alî
- 4 Ḳāsim-i nirān ü cennet Ŗāfi‘-i ehl-i vefā
Buġzı elbette nifāḡdur ḡubbi ĩmāndur ‘Alî
- 5 Sırrımı idrāk itmek mümkin olmaz Ŗübhesiz
Maḡzar-ı Esmā’-i Ḥüsne, sırr-ı Sübhān’dur ‘Alî
- 6 Mültecā-yı ehl-i ḡacātdur der-i Āl-i ‘Abā
Zāḡir ü bātında ehl-i derde dermāndur ‘Alî

- 7 Şemsi-i MıŖrî'ye dîn ü mezheb [ü] îmân budur
Mülk-i dil sulţânıdur hem cānā cānāndur ‘Alî [338]

572

Medħiye-i Emîrû'l-Mü'minîn ‘Aleyhi selāmu'llāhi'l-mu‘în

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Biñde bir medħüñi îfā eylemek kâbil degil
Vaşfuñı her vech-ile itsem de mevlānā ‘Alî
- 2 Enbiyāya sen müzâhir evliyāya sen mu‘în
Hep senüñ feyzüñdürür âdemde mevlānā ‘Alî
- 3 Mazhar-ı esmâ’-i küllîdür Cenâb-ı Aķdes’üñ
Müncelî senden bütün ‘âlem de mevlānā ‘Alî
- 4 Nām-ı pāküñ yād ü tezkâr eylerem leyl ü nehâr
Ger dem şād ü ger hem ğamda mevlānā ‘Alî
- 5 Şemsi-i MıŖrî ğapuñda ‘abd-i ‘âciz yâ ‘Alî
Bekleyor senden kerem her demde mevlānā ‘Alî

571 [337]

7 mezheb [ü] îmân budur: mezheb îmân budur, M.

Medhiye-i Diger

Müfte' ilün Fâ' ilün

- 1 Şāh-ı velāyet 'Alī
Nūr-ı kerāmet 'Alī
Şems-i 'adālet 'Alī
Bedr-i semāhat 'Alī
- 2 Vāriş-i 'ilm-i Nebī
Şāh-ı cihānyān velī
Nūr-ı Hudā mūncelī
'Ayn-ı 'ināyet 'Alī
- 3 O ḥāmil-i Zūlfikār
Nā'ib menāb-ı muḥtār
Ḥayber'i itdi tār-mār
Şāḥib-şecā'at 'Alī
- 4 Kim ki añ tevellā
İtse olur mu'allā
Eyler muḥibbe cilā
Baḥş-ı sa'ādet 'Alī

5 Eb-i Hüseyn ü Hasen
Melce' [vü] penâhım ki sen
Aman dimem ğayra ben
Ma'den-sehâvet 'Alî

6 Bābuñda bekler dā'imā
Kerem luţuf kı1 'aţā
Maţhar-Esmā'-i Hüsñā
Rüşd-i reşâdet 'Alî

7 Aḡ-i güzîn-i Rasûl
Zevc-i Zehrâ-i Betül
Şemsi Mışrı'yi qabûl
Eyle şefâ'at 'Alî

574

Medhiye-i Diğer

Müstef' ilâtün

1 Şāh-ı velâyet
Nūr-ı sa'âdet
Şems-i semâhat
'Alî'dür 'Alî

573 [338]

5 Melce' penâhım: Melce' [vü] penâhım, M.

6 Birinci mısranın vezni problemlidir.

2 Bedr-i şabâhat
Rüşd-i reşâdet
Şâhib-kerâmet
‘Alî'dür ‘Alî [339]

3 Sırr-ı Şamedî
Feyz-i Ehadî
Rûh-ı Ahmedi
‘Alî'dür ‘Alî

4 Nûr-ı Hudâ 'dur
Hubb-i şafâdur
Rûha ğidâdur
‘Alî'dür ‘Alî

5 Remz-i nübüvvet
Vâlid-i ümmet
Hâkim-i millet
‘Alî'dür ‘Alî

6 Mevcûd ezeli
Anda münceli
Veliyyü'l-veli
‘Alî'dür ‘Alî

- 7 Şemsi-i kemter
Mıṣri'dür rehber
Sākî-i Kevşer
'Alî'dür 'Alî

575

Medḥiye-i Ḥayder-i Kerrâr 'Aleyhi selâmu 'llâhi'l-gaffâr

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Cümleden aḳdem muşaddıḳsuñ Nebî-i Ekremi
Anuñ için nâm-ı pāküñ oldu şiddiḳ yâ 'Alî
- 2 Ḥaḳḳı bâṭıldan müferriḳ zât-ı pāküñdür senüñ
Saña her kim tâbi' ise buldı tevfiḳ yâ 'Alî
- 3 İki nûruñ vâlidisüñ dindi zî'n-nûreyn saña
Şübhesiz itdüm seni ben böyle taşdıḳ yâ 'Alî
- 4 Her ne ki zātuña taḥşiş eylemiş Allâh Rasûl
Ġayra isnâd eyleyenler oldu zındiḳ yâ 'Alî
- 5 Ḥazret-i Fahrü'n-nisâ' şâhım Ḥüseyn nûrum Ḥüseyn
İtmezem nûr-ı Nebî'den seni tefriḳ yâ 'Alî
- 6 Şâh-râh-ı Ḥaḳ olan Âl-i 'Abâ'nuñ yoluna
Müsta'iddanı iderdim böyle teşviḳ yâ 'Alî

- 7 Hämse-i Āl-i ‘Abā’dur mazhar-ı sırr-ı Ehad
Şemsi-i Mıṣrī bu yolda itdi tedkīk yā ‘Alī

576

**Dīger Medhiye-i Emīrū'l-Mü'minīn ve İmāmü'l-Müttaḳīn ‘Aleyhi
selāmu'llāhi'l-mu‘īn**

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Mazhar-ı Esmā-i Hüsna sırr-ı sübhān yā ‘Alī
Vāriş-i feyz-i Rasūl-i Rabb-i Raḥmān yā ‘Alī
- 2 Şehr-i ‘ilm-i Muştafā’nuñ bābısuñ senden bulur
Ṭālib-i feyz-i İlāhī ‘ilm ü ‘irfān yā ‘Alī
- 3 Saña teslīm olmayan girmez o şehr-i ‘ilme kim
Faḥr-i ‘ālem eylemişdür böyle fermān yā ‘Alī [340]
- 4 Cennet ehlidür tevellā eyleyenler zātuña
Hem teberrā ehli oldı nāra sūzān yā ‘Alī
- 5 ‘Ālem-i ervāḥda her kim ki sa‘ādet istedi
‘Ālem-i eşbāḥda itdi saña imān yā ‘Alī

- 6 Cümle erbāb-ı ʔarīkat senden oldu feyz-yāb
El-emān geldim kapuņa eyle ihsān yā ‘Alī
- 7 Şemsi-i Mıṣrī kuluñdur eyle Sıbteyn ‘aşkına
Mazhar-ı esmā’-i küllī kāmīl insān yā ‘Alī

577

Medḥiye-i Şāh-ı Velāyet ‘Aleyhi’t-taḥiyye

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Şafḥa-i a‘māle ḥubbüñ oldu ‘ünvān yā ‘Alī
Kim sever Āl-i ‘Abā’yı buldı ol şān yā ‘Alī
- 2 Nūr-ı Faḥr-i ‘ālem ile bir olup nūruñ senüñ
Nefs-i vāḥiddür dimiş Qur’ān’da Yezdān yā ‘Alī
- 3 Faḥr-i ‘ālem ḥaḫḫına *men küntü mevlāhü* didi
İtdi aşḥāb-ı kirāma seni sulṫān yā ‘Alī
- 4 Cümleñüñ mevlāsı olduñ ‘ayn-ı Şāh-ı enbiyā
Laḥmuke laḥmī dimişdür faḥr-i zī-şān yā ‘Alī
- 5 Mazhar-ı Esmā’-i Ḥüsnā sırr-ı Ḥaḫḫ’uñ maḥremi
Olmuşuñ metbū‘-ı cümle ehl-i ‘irfān yā ‘Alī

- 6 Enfüs ü âfâkda zâhir görinen aḥvâlũne
İns ü cinn ile melâ'ik oldı ḥayrân yâ 'Alî
- 7 Leyle-i Hicret'de kılduñ cân ü başuñı fedâ
Eyledi ḥıfz u ḥimâye seni Sübhân yâ 'Alî
- 8 Medḥ u tavḥîf eylemek ḥaddim mi ḥâşâ ben kimim
Mâdiḥũñ Zât-ı Peyğamber ile Raḥmân yâ 'Alî
- 9 Şânuña Şiddîk-i ekberdür didi Faḥr-i cihân
Cümle aşḥâbdan muḳaddem itdũñ îmân yâ 'Alî
- 10 Ḥaḳ senũñle oldı dâ'im farḳ idersin bâtılı
Eyledũñ dîn-i mübîni ḥalka i'lân yâ 'Alî
- 11 Şıhr-i vâlâ-yı Rasûl'sũñ dindi zî'n-nüreyñ saña
Nür-ı Sıbṭeyñ'dür Ḥudâ 'dan saña iḥsân yâ 'Alî
- 12 Dîn ü mezheb meslegũñdür ğayrısı râh-ı ḥaṭâ
Ḳaldı senden bu ṭarîḳat içre erkân yâ 'Alî
- 13 Kâfir ü bî-dîn münâfıḳdur saña buĝz eyleyen
Zâtuña 'arz-ı maḥabbet oldı îmân yâ 'Alî
- 14 Ḥânedân-ı Muştafâ'ya şıdḳ-ile dâḥil olan
Ehl-i Beyt'den oldı ma'dûd mişl-i Selmân yâ 'Alî

- 15 Olmuşam Āl-i ‘Abā’ya tā ezelden ben daḥil
Eylerem bu luṭf-ı Hāḫḫ’a ‘arz-ı şükrān yā ‘Alī
- 16 Mümkin olmaz ne seni [ne] peygamberi medḥ ü şenā
Vāşıf ü meddāḥuñızdur çünki Ḳur’ān yā ‘Alī
- 17 Zikrūñiz ‘ayn-ı ‘ibādet ḥubbūñızdır aşl-ı dīn
Buldılar feyż ü fütūḥı derde dermān yā ‘Alī
- 18 Ādem olmaz kim ‘adāvet eyler ise sizlere
Tā ezelden çün muḥibbān oldu insān yā ‘Alī [341]
- 19 Kim ki nūş eyler yedinden āb-ı Kevşer rüz-ı ḥaşr
Anı tebrīk eyleyor cennetde Rıżvān yā ‘Alī
- 20 Bāb-ı ‘ilm-i Aḥmedī’süñ bekleyor senden kerem
Şemsi-i Mışrī ḳapuñda oldu mihmān yā ‘Alī

578

Medḥ-i ‘Ali ‘Āliyy-yi Ḳadr ‘Aleyhi selāmu’llāhi’l-muḳtedir

11 Heceli

- 1 Meded senden meded sulṭānım ‘Alī
Kerem senden derde dermānım ‘Alī
Ḥubbūñ ile ḳā’im ĩmānım ‘Alī
Rūḫum cānım sensüñ cānānım ‘Alī

577 [340]

16 olmaz ne seni peygamberi: olmaz ne seni [ne] peygamberi, M.

2 Nūruñ birdür nūr-ı peygamber ile
Sırran enbiyāda sen idüñ bile
Ḥaḳīḳatüñ dīnımız gelmiyor dile
Rūḫum cānım sensüñ cānānım ‘Alī

3 Ҷapuñ senüñ bize dārü'l-emāndur
Tevellā idenler ehl-i ‘irfāndur
Maḥabbetüñ senüñ aṣl-ı ĩmāndur
Rūḫum cānım sensüñ cānānım ‘Alī

4 Bī-çāreyim işte geldim dergāha
Ḥālیمی ‘arz itdüm efendim şāha
Sensüñ delīlimiz feyz-i İlāh'a
Rūḫum cānım sensüñ cānānım ‘Alī

5 Günāhım çok benim bakma Ҷuşūra
Zulmetden Ҷurtarup vāşıl it nūra
Tebdīl eyle ғammı nūr-ı surūra
Rūḫum cānım sensüñ cānānım ‘Alī

6 Şemsi-i Mıṣrı'ye gel eyle himmet
Sendendür ‘ināyet senden mürüvvet
Münkeşif olsun esrār-ı ḥaḳīḳat
Rūḫum cānım sensüñ cānānım ‘Alī

Medhiye-i Ehl-i Beyt 'Aleyhimü's-selâm

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Kimse maḥrûm olmaz olsa nûr-ı Aḥmed mâyesi
Kimseyi me'yûs bırakmaz Ehl-i Beyt'ün sāyesi
- 2 Zillet ü ḥārıḳ ile buldı kemâli ehl-i ḥâl
Meskenetle 'âlî-menzil bulur artar pāyesi
- 3 Her ne deñlü bî-kes ü bî-çāre olsa ehl-i dil
Ḥaḳ Muḥammed'le 'Alî'dür dū-cihānda vāyesi
- 4 Bunlara her kim tevellā eyleyüp olsa muḥıbb
Âḥiretde Ehl-i Beyt olur anuñ himāyesi
- 5 Anlaruñ rāhına 'azmet gel ṭarīḳat ehli ol
Âl ü Evlād'a maḥabbet Şemsi'nüñ ser-māyesi [342]

Medh-i Şāh-ı Şühedā 'Aleyhi selāmu'llāhi'l-a'lā

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Nūr-ı Zāt-ı Kibriyā'suñ yā Hüseyn ibn-i 'Alī
Yād-gār-ı Muştafā'suñ yā Hüseyn ibn-i 'Alī
- 2 Zübde-i evlād-ı Aḥmed kurratü'l-'ayn-ı ümem
Zāde-i şîr-i Ḥudā 'suñ yā Hüseyn ibn-i 'Alī
- 3 Biż'a-ı pāk-ı Muḥammed'dür Cenāb-ı māderüñ
Cüz'-ı şāh-ı enbiyāsuñ yā Hüseyn ibn-i 'Alī
- 4 Dāderüñ cüd ü semāḥat şāḥib-ı ḥulḳ-ı ḥasen
Nūr-ı çeşm-ı müctebāsuñ yā Hüseyn ibn-i 'Alī
- 5 İftihār-ı kâ'inātsuñ ḥāmis-i Āl-i 'Abā
Reh-nümā-yı evliyāsuñ yā Hüseyn ibn-i 'Alī
- 6 Dergeh-i vālāña oldum tā ezelden ben daḥîl
Müznibîne mültecāsuñ yā Hüseyn ibn-i 'Alī
- 7 Bende-i Mışrî Muḥammed Şemsi'ye eyle kerem
Menba'-ı luḫf u 'aḫāsuñ yā Hüseyn ibn-i 'Alī

Şenâ'-i Hâyder-i Kerrâr '*Aleyhi selâmu'llâhi'l-meliki'l-gaffâr*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Vâriş-i sırr-ı Nebî şâh-ı velâyetdür 'Alî
Menba'-ı 'ilm-i *ledün* esrâr-ı kudretdür 'Alî
- 2 Hâk şenâ eyler kelâm-ı aqdesinde zâtım
Nâşir-i dîn-i Muḥammed 'ayn-ı rahmetdür 'Alî
- 3 *Hel etâ* şânında nâzil *innemâ* şâhid yeter
Şâhib-i luḫf u kerem cûd ü semâḫatdür 'Alî
- 4 Fehm olunmaz sırr-ı Yezdân'dur Cenâb-ı Murtażâ
Nâṭıq-ı Kır'an-ı Hâk'dur ḫalka âyetdür 'Alî
- 5 Fırka-i nâcî aña tâbi' olandur şübhesiz
Rehber-i râh-ı necât hem hidâyetdür 'Alî
- 6 Dest-i kudretle tutup ḫal' itdi bâb-ı Hâyber'i
Mazḫar-ı sırrü'l-'acâ'ib zü'l-kerâmetdür 'Alî
- 7 Şâfi'-i ehl-i tevellâdur Cenâb-ı Aqdes'i
Şübhesiz ḫâsim-i nîrân ile cennetdür 'Alî

- 8 Bāb-1 vālā-yı ‘Alī’ye müftakirdür her kişi
Seyyidü's-sādāt erbāb-1 siyādetdür ‘Alī
- 9 Melce’-i dermande-gāndur irişür düşmüşlere
Nāşır-1 dīn ü penāh-1 hayr-1 ümmetdür ‘Alī
- 10 Halk olunduğ nūr-1 vāhiddenden buyurdı Muştafā
İns ü cinne şāfi’-i rüz-1 kıyāmetdür ‘Alī [343]
- 11 Zāhir ü bātin muhibbāna olupdur dest-gīr
Dāfi’-i ğamm şāhib-i luţf u ‘ināyetdür ‘Alī
- 12 Feyz-bağşādur baña nūr-1 Nebī sırr-1 ‘Alī
Şemsi-i Mışrī’ye ser-tāc-1 sa‘ādetdür ‘Alī

582 *

Sitāyiş ü Medh-i Şāh-1 Velāyet ‘Aleyhi’t-taḥiyyetü ve’r-rıdvān

- 1 Menba’-1 ‘irfānım ‘Alī
Dīn ile imānım ‘Alī
Cān ile cānānım ‘Alī
Şems-i dirahşānım ‘Alī

582 [343]

* Bu manzumenin vezni problemlidir.

- 2 Şehr-i 'ulūma bāb
Şāhib-i ümmü'l-kitāb
El-meded yā Bū Türāb
Şāh-ı Merdān'ım 'Alī
- 3 Sensüñ vaşī-i Rasūl
Zevc-i Zehrā-i Betūl
Destimi tut it kabūl
Şāhib-iḥsānım 'Alī
- 4 Şems-i şerī'atde sen
Māh-ı tarīkatde sen
Nūr-ı ḥaḳīkatde sen
Sırruña ḥayrānım 'Alī
- 5 Sensüñ bildim Ḥaḳ-nümā
Yokdur gümānım aşlā
Bizlere sen pişvā
Ḥaḳḳ'a bürhānım 'Alī
- 6 Vāriş-i 'ilm-i Nebī
Velīlere sen velī
Yā Murtezā yā 'Alī
Nuṭḳı Ḳur'ān'ım 'Alī

7 Senden gelir feyz-ı hayât
Senden olur bize necât
Feyz-bahşâ-yı mümkünât
Rûh-ı revânım ‘Alî

8 Gördi seni Muştafâ
Şeb-i Mi‘râc'da Murtażâ
Mazhar-ı nâm-ı Hudâ
Şûret-i Raḥmân'ım ‘Alî

9 Halk-ı cihân müfteḫir
Faḫr-i cihân müfteḫir
Sırr-ı Hudâ müstetir
Râz-ı nihânım ‘Alî

10 Nâm-ı pāküñdür ‘Alî
Didim ezelden belî
Feyz-i Hudâ münceî
Mu‘ciz-i beyânım ‘Alî

11 Ḥayderiyem Ḥayderî
Yıḫduñ der-i Ḥayber'i
Ḳanberinüñ ḳanberi
Minnet-i cânım ‘Alî

- 12 Şemsi-i Mıṣrî kuluñ
Her demde ma‘nā evvelūñ
Niyāz eyler ḳabūlūñ
Bābuñda mihmānım ‘Alī

583 *

İstimdād

- 1 Nefs-i zālīm beni zebūn eyledi
Bu dem yetiş imdāde yā ‘Alī
- 2 Sitem-zedeyim emān mürüvvet eyle
İtme te’ḥīr müdāvāda yā ‘Alī
- 3 Umūr-ı dünyeviye dil-gīr eyledi
Ḥayretdeyim fikr-i ‘uḳbāda yā ‘Alī
- 4 Me’yūs olur muyum ḥāṣā vü kellā
Nāciyem sāye-i Āl-i ‘Abā'da yā ‘Alī
- 5 Şemsi-i Mıṣrî der-i vālāña daḥīl
Düşdi keremūñe āmāde yā ‘Alī [344]

583 [343]

* Bu manzumenin vezni problemlidir.

Niyāz ü Medḥiyye-i İmām ‘Alī *Kerrama'llāhü vecheh*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Yā Veliyye'l-evliyā yā Murtażā Ḥayder ‘Alī
Yā vaşī-i Muştafā dāmād-ı Peyğamber ‘Alī
- 2 Dīn-i Ḥaḳḳ'ı şarka ğarba neşr-ile a‘lā idüp
Dest-i kudret ile olduñ ḳāli‘-i Ḥayber ‘Alī
- 3 Mādiḥüñ Zāt-ı İlāhī vāşifuñ Faḥr-i cihān
Hiç seni itmek şenā mümkin mi bu kemter ‘Alī
- 4 Vechüñe baḳmaḳ ‘ibādet nāmuñı yād eylemek
Oldığını itdi fermān şāfi‘-i maḥşer ‘Alī
- 5 Nūr-ı Ḥaḳ'suñ sırr-ı Ḥaḳ'suñ şır-i Ḥaḳ'suñ şübhesiz
‘Ārif-i sırr-ı İlāhī dīne zīb ü fer ‘Alī
- 6 Sen Veliyyü'l-evliyā mü’minlere mevlā olup
Emr-i Ḥaḳ'la cümle maḥlūḳāta fermān-ber ‘Alī
- 7 Nūr rūḥ sırr cism vāḥiddür didi Rasūl
Bir vücūd olduğuñuz günden ‘ayān aḫher ‘Alī

- 8 Sırruñız idrāk olunmaz mazhar-ı tām̄ olmuşuñ
Cāmi‘-i esmā’-i külli-i Hāliq-ı ekber ‘Alī
- 9 Bendeñüzdür tā ezelden Şemsi-i Mışrī sizüñ
Virididür Allāh Muḥammed Murtażā Ḥayder ‘Alī

585

İstimdād ez-Şāh-ı Velāyet *Raḍiya'llāhü ‘anh*

Murabba‘

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Şāhib-i luḫf u keremsüñ eylemem şekk yā ‘Alī
Bu firākım iştıyākım niçeye dek yā ‘Alī
Bī-kesem ben ḥālîmi ‘arz eyleyerek yā ‘Alī
Dergeh-i iḥsānuña geldim daḫīlek yā ‘Alī
- 2 *Hel etā’* yı itdi inzāl şānuña Rabbü'l-‘ulā
Laḫmüke laḫmı buyurdu Ḥaḫḫuña çün Muştafa
Cebrā’ıl didi eḫad bezminde *ene minkümā*
Dergeh-i iḥsānuña geldim daḫīlek yā ‘Alī

585 [344]

2 ene minkümā; sensüñ fetā

- 3 Sevmeyen Āl-i ‘Abā’yı bulamaz H̄aḡ’a vuşūl
Her iki ‘ālemde aşlā maḡlabı bulmaz ḡuşūl
Eyle Evlād’uñ başı-çün bendeñi luḡfen ḡabūl
Dergeh-i iḡsānuña geldim daḡīlek yā ‘Alī [345]
- 4 Tā ezel bezminde oldu H̄ānedān’uñla biliş
H̄amdü-li’llāh ḡapuñuzda baḡ aḡardı işte riş
Āteş-i ‘aşḡuñla yanmaḡda dilim artıḡ yetiş
Dergeh-i elḡāfuña geldim daḡīlek yā ‘Alī
- 5 Şāh-rāhımdur benim ey Şīr-i Yezdān’ım yoluñ
H̄aḡ Zehrā ile Sibḡeyn derdime çāre buluñ
Şafvet’uñ bu mışrā’ını vird ider ‘āciz ḡuluñ
Dergeh-i in‘āmuña geldim daḡīlek yā ‘Alī
- 6 Eyle imdād Şemsi-i Mışrī’ye Yezdān ‘aşḡına
Ol H̄abīb-i Kibriyā maḡbūb-ı Sübhān ‘aşḡına
H̄azret-i Faḡrū’n-nisā’ Sibḡeyn-i zī-şān ‘aşḡına
Dergeh-i iḡsānuña geldim daḡīlek yā ‘Alī

Medhiye-i E'imme-i İsnâ 'Aşer '*Aleyhimü't-tahiyyetü ve'r-rıdvân*

Müseddes

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Rûz u şeb 'aşk ile zıkr eyle Hudâ -yı Ekber'i
İttiḥâz-ı mürşid eyle Ḥazret-i Peyğamber'i
Râh-ı Ḥaḳḳ'a eyle rehber sen Cenâb-ı Ḥayder'i
İtme inkâr gel ḳabûl it ictihâd-ı Ca'fer'i
İçmek isterseñ ḳıyâmetde şerâb-ı Kevşeri
Ḥayderî ol Ḥayderî ol Ḥayderî ol Ḥayderî
- 2 Ehl-i Beyt'ün meslegidür şübhesiz râh-ı şavâb
Âl-i Süfyân'a ḫaraf-dâr olmadan ḳıl ictinâb
Ḥaḳḳ'a ḳurbıyyet dilerseñ ḳıl 'Alî'ye intisâb
Bâb-ı 'âlî-i 'Alî'den saña olsun fetḫ-i bâb
Olmaḳ isterseñ dü-'âlemde eger sen feyz-yâb
Ḥayderî ol Ḥayderî ol Ḥayderî ol Ḥayderî
- 3 Mâder-i sâdât ümmü'l-mü'minîn Ḥayrû'n-nisâ
Şâh Ḥasen mazlûm Ḥüseyn Sultân-ı Deşt-i Kerbelâ
Ḥazret-i Zeynül'abâ'dur âdem-i Âl-i 'Abâ
Muḳtedâ-yı mü'minîn Bâḳır İmâmü'l-evliyâ
Ḥaḳḳ'a vuşlat ister iseñ bunlara ḳıl iḳtidâ
Ḥayderî ol Ḥayderî ol Ḥayderî ol Ḥayderî

4 Ca'fer-i Şadık'dan aldı müctehidler mezhebi
Mûsa-î Kâzım Rızâ'dan buldı 'uşşâk maţlabı [346]
Şâh Takî ile Nakî'dür feyz-i Haqq'ın sebebi
Hüccetu'llâh 'Askerî Mehdî hidâyet kevkebi
Dû-cihânda ister iseñ çekmeyesin ta'abı
Hayderî ol Hayderî ol Hayderî ol Hayderî

5 Râh-ı Mışrı'den irişdüm Ehl-i Beyt dergâhına
Cân ü dilden teslîm oldum ben erenler[ün] şâhına
Haqq'a vuşlat isteyen girsün Niyâzî râhına
Şemsi Mışrı'nün şefî'dür Ehl-i Beyt günâhına
İster iseñ vâşıl olmağ ma'rifet şâh-râhına
Hayderî ol Hayderî ol Hayderî ol Hayderî

587

Medh-i E'imme-i İsnâ 'Aşer Aleyhimü't-taḥiyyetü ve'r-rızvân

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1 Cemî'-i 'âleme rahmet Muḥammed Muştafâ geldi
Aña vâriş vaşî ancak 'Alîyye'l-Murtażâ geldi

2 Betül'dür Fâṭıma Ṭâhir Rasûl'ün cüz'-i pâkîdür
İnâşa rûz-ı maḥşerde şefî' Hayrû'n-nisâ geldi

5 ben erenler şâhına: ben erenler[ün] şâhına, M.

- 3 Riyāset ḥubb-i cāh ile ḥilāfetden idüp nefret
Muṭahhar zāde-i Ḥayder Ḥasen ḥulḳ-i rızā geldi
- 4 Fedā-yı cān idüp şer‘-i şerīfi ḥıfz için yek-ser
Mişāli bir dahā olmaz Ḥüseyn-i Kerbelā geldi
- 5 İmāmü'l-evliyā Sācid Muḥammed Bākır u Ca‘fer
Şehen-şāh-ı cihān Kāzım ‘Alī Mūsā Rızā geldi
- 6 Taḳī’dür etḳıyānuñ serveri revnaḳ viren dīne
Naḳī vü ‘Askerī Mehdī İmām-ı Mühtedā geldi
- 7 Tecelliyyāt-ı pīrāna tamāmen Şemsī maḫhardur
Cenāb-ı Pīrimiz Mışrī Re’īsü'l-evliyā geldi

588

Esrār-ı Leyletü'l-Berāt ve Medḥiye-i Düvāzdeh İmāmān

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Gelüp Ḥaḳ’dan didi Cibrīl size emr ü beyān oldu
İki nūr ittişāl itsün bu emrim şaygān oldu
- 2 Bu emri eyledi teblīḡ ‘Alī Zehrā'ya Peygamber
Didi Zehrā ki şartım var derūnumda nihān oldu [347]

587 {346}

7 Müellif tarafından birinci mısranın sonuna “1349” tarihi;
İkinci mısranın sonuna “1059” tarihi düşülmüştür.

- 3 Nikāhuñ ‘aḳdini ta‘līḳ idüp emr-i İlähiye
Olup me‘mür şefā‘atle penāh-gāh-ı zenān oldu
- 4 Getirdi Cebrā’ıl derḫāl berāt-ı ‘āli-ī Ḥaḳ'dan
Didi Allāh selām itdi saña luḫfı ‘ayān oldu
- 5 Eb-i zī-şānınuñ ümmetlerine sen şefī‘ ol kim
Senüñ arzularuñ cümle ḳabül-i Müste‘ān oldu
- 6 Nikāhı ‘aḳd olup Zehrā ‘Alī'le kām-rān oldu
Bu günde mü‘minin cān ü gönülden şād-mān oldu
- 7 Degil ehl-i zemīn belki cemī‘an kā’ināt ol gün
Dügüne iştirāk iden bütün ehl-i cenān oldu
- 8 Bu şebdür leyle-i mes‘ūd berāt-ı ‘āli-ī āyāt
Bu şebde luḫf-ı Ḥaḳ Ḥayder ‘Alī'ye rāyḡān oldu
- 9 Biri baḫr-i nübüvvedür biri baḫr-i velāyetdür
İkisi iltiḳā itdi dür-i yektāya kān oldu
- 10 Ḥasen'dür lü‘lü-i lālā zuḫūr itdi bu deryādan
Ḥüseyn-i Kerbelā mercān gibi tenlerde cān oldu
- 11 ‘Alī şıhr-ı Rasūlü’llāh olup buldı şeref-‘ḡāyet
Verāşet kendine Faḫr-i cihāndan armaḡan oldu

- 12 Bu dört yāri alup taht-ı kisāya didi peyğamber
Biziz Āl-i ‘Abā Hakk’uñ zuhūrı bizde şān oldu
- 13 Rivāyet eyledi rāvī bu şeb ki nişf-ı Şa‘bān’dur
Tevellüd eyledi Mehdī imām-ı ‘ārifān oldu
- 14 Bu şebde Mehdi-ī devrān tūlū‘ itdi sa‘ādetle
Bugün mesrūr olur kim ki muhibb-i Hānedān oldu
- 15 Çanādīl ü şumū‘ iķād olunur ol gice yek-ser
Büyük küçük olur mesrūr bu ‘īd-i mü’minān oldu
- 16 Cihān varlığına va’llāh Habīb-i Hakk olup bā‘iş
Rasūlūñ vārişi āl-i kirām cān-ı cihān oldu
- 17 Dūvāzdeh burc mişālidür bu Evlād-ı Rasūlu’llāh
Vücūd-ı ‘āleme bādī olup kevn ü mekān oldu
- 18 ‘Alī Zeynel‘abā ile Muḥammed Bākır u Ca‘fer
Şeref-baḥşā-yı maḥlūķāt zemīn ü āsmān oldu
- 19 İmām-ı Mūsa-ī Kāzım Rızā Şāh-ı Taķī ile
Muhibbāna olup nāşır şefī‘-i ‘āşiyān oldu
- 20 Naķī vü ‘Askerī feyz-i Rasūlü’llāh’ı nāşirdür
Muḥammed Mehdī şāhib-zuhūr-ı āḥir zamān oldu

- 21 Olup on dörtde ma‘şūmān şehīdan irtiḥāl itdi
Muḥibbāna penāh anlar melāz-ı ümmetān oldı
- 22 Tevellā eylemek Āl-i Rasūl'e maḥz-ı ĩmāndur
Maḥabbet eyleyen ehl-i yemīn ü müslimān oldı
- 23 Sevenler Āl ü Evlād'ı olurlar Ḥaḳḳ'a maḳbūl ḳul
‘Adāvet eyleyen Āl’-i ‘Alī’ye kāfirān oldı
- 24 Bu da dīger rivāyetdür müfessirler beyān itmiş
Şaḳīler nāra girmişler sa‘īd ehl-i cinān oldı
- 25 Bu şebde oldı tefriḳ-i umūr-ı ‘ömr-i maḥlūḳāt
Bu ĩmā sūre-i pāk-i celīl sırr-ı Duḡān oldı
- 26 Cenāb-ı Pīr-i Mısrī’nün ṭariḳinden iriştüm ben
Saña Şemsī muḥibb olmaḳ ḫayāt-ı cāvidān oldı [348]

589

Medḫ-i E’imme-i İṣnā ‘Aşer *Aleyhimü't-taḫiyyetü ve'r-rızvān*

Mefā‘ ĩlün Mefā‘ ĩlün Mefā‘ ĩlün Mefā‘ ĩlün

- 1 Tecellī-gāh-ı Raḫmānī gönül beyt-i Ḥudā oldı
Sebeb ĩcād-ı kevneyne daḫī Āl-i ‘Abā oldı

- 2 Hābību'llāh Ḥalīlu'llāh Cenāb-ı Fāḥrū'l-'ālem'dür
Şefī'-i ümmetān rüz-ı kıyāmet Muştafā oldu
- 3 Emīrū'l-mü'minīn Ḥayder Muḥammed ile pür-nürdur
Vaşī ü vāriş-i Aḥmed 'Alīyye'l-Murtażā oldu
- 4 Ṭarīkat ehline ḥulḳ-i ḥasen de pişvā rehber
Cenāb-ı Sıbt-ı Peygamber Ḥasen ḥulḳ-i rızā oldu
- 5 Tecessüm eylemiş şabr ü taḥammül zāt-ı pākinde
Nebī'nün biz'a-i pāki Ḥüseyn-i Kerbelā oldu
- 6 İmāmü'l-aşfiyā dīn-i mübine zīnet ü revnaḳ
Yegāne vālidü's-sādāt 'Alī Zeyne'l-'abā oldu
- 7 'Ulūm-ı zāhir ü bāṭın tecemmu' eylemiş anda
İmām-ı Ḥazret-i Bākır 'umūma reh-nümā oldu
- 8 İdenler ictihād 'ilm ü 'amelde iḳtidā itmiş
Cenāb-ı Ca'fer-i Şādık imām ü muḳtedā oldu
- 9 İderdi ğayz a'dāya muḳābil luṭf-ile her dem
İmām-ı Mūsa-ı Kāzım kerīm kân-ı seḫā oldu
- 10 Mübārek meşhedi her dem ziyāret-gāh-ı 'uşşāḳdur
Veliyyü'l-aşfiyā Şāh 'Alī Mūsā Rızā oldu

- 11 Taq̄dīr-i hādi-ī ümmet füyūzāt-baḥş-ı zī-şāndur
Velāyet mülkünün şāhı Naḫī şems-i hüdā oldu
- 12 Cenāb-ı ‘Askerī ḫizb-i İlāha oldu ser-‘asker
Muḫammed Mehdī-i āḫir zamān şāḫib-livā oldu
- 13 Muḫammed Şemsi-i Mışrī ezelden luṭfa maẓhardur
Daḫīl-i Āl ü Evlād-ı Rasūl-i Kibriyā oldu

590

Medḫ-i Cenāb-ı Ḳanber

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Bende-i Ḥayder ‘Aliyye’l-Murtaẓā Ḳanber ‘Alī
Cān-fedā-yı Ehl-i Beyt-i Muşṭafā Ḳanber ‘Alī
- 2 Bāb-ı ‘ālī-i ‘Alī’de sen kemer-bestsin ḫadīm
Ḥādīm-i Sıbṭeyn-i Faḫr-i enbiyā Ḳanber ‘Alī
- 3 Ḥidmetün şıdk u şadāḫat ile fi‘lün müstaḫīm
Nā’il-i feyz-i Cenāb-ı Kibriyā Ḳanber ‘Alī
- 4 Ḳanber’inün Ḳanber’i olmaḫ şerefdür şübhesiz
Bizlere oldu bu yolda reh-nümā Ḳanber ‘Alī

- 5 Şemsi-i Mıṣrî muḥibb-i Ḥānedān-ı Ḥayder'im
'Āşıkān-ı Murtaẓā'ya pişvā Kānber 'Alî [349]

591

Medḥ-i Ḥazret-i Pîr *Kaddesa'llāhü sirrahü'l-münîr*

Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün

- 1 Ey ḳuṭb-ı cihān ğavṣ-ı zamān Ḥazret-i Mıṣrî
V'ey 'ārif-i esrār-ı nihān Ḥazret-i Mıṣrî
- 2 Sen vāḳıf olup 'ilm-i *ledünnî*-i Ḥudā 'ya
İtdüñ bize de keşf ü beyān Ḥazret-i Mıṣrî
- 3 Luṭf eyle bize himmetüñi eyleme maḥrūm
Feyz-i keremüñ ola revān Ḥazret-i Mıṣrî
- 4 Ḥatm-i velāyet maẓharıdur zāt-ı şerîfüñ
Nuṭḳuñda olup çünki 'ayān Ḥazret-i Mıṣrî
- 5 Şemsi' ḳulunuñ leyl ü nehār senden ümîdi
Feyzüñle kerem eyle emān Ḥazret-i Mıṣrî

884

Dġgeri

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Meded ey şāh-ı iqlīm-i velāyet Hāzret-i Mıŝrī
Meded ey vālī-i mülk-i kerāmet Hāzret-i Mıŝrī
- 2 Kerem kıl bende-gānına sülükünde meded-res ol
Olupsuñ menba'-ı cūd ü semāhat Hāzret-i Mıŝrī
- 3 Faķır-i bī-nevālardan dirġ itme füyüzātuñ
Cihānda ŝöhretüñ ŝāhib-sehāvet Hāzret-i Mıŝrī
- 4 Penāh ü dest-gırimsüñ gerek zāhir gerek bāṭın
Ki sensüñ rehber-i semt-i selāmet Hāzret-i Mıŝrī
- 5 Der-i ihsānınuñ 'āciz gedāsı Şemsi-i nāçiz
Füyüzātuñla ihyā kıl 'ināyet Hāzret-i Mıŝrī

Dġgeri

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Daḡilim dergeh-i ihsānuña yā Hāzret-i Mıŝrī
Hele meftūnuñum 'irfānuña yā Hāzret-i Mıŝrī

- 2 alur ayretde ‘arifler nedür nukuñdaki cezbe
Olup ayrân senüñ Dîvân’uña yâ azret-i Mırî
- 3 Me‘ad ü mebde’i añlar olur irad aîatde
Baan ‘ibret ile erkânuña yâ azret-i Mırî
- 4 Bulurlar feyz-i Sübhân’ı suhûletle muibbânuñ
Olan teslîm senüñ fermânuña yâ azret-i Mırî
- 5 Bu ‘aciz bendeñiz emsî diler himmet ider idmet
ulû ile senüñ meydânuña yâ azret-i Mırî [350]

594

Med-i azret-i Pîr *uddise sirruhu'l-münîr*

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 Benim Pîrim Efendimdür Cenâb-ı azret-i Mırî
alâl-ı mükilât oldu kitâb-ı azret-i Mırî
- 2 Sülûk ile devâm idüp anuñ tertîbi esmâya
İder sekrân seni her ân erâb-ı azret-i Mırî
- 3 Berây-ı imtiân senden su’âl eylerse bir zâhid
Aña kâfî gelür derâl cevâb-ı azret-i Mırî

- 4 Anuñ āşārını riķķat idüp cān ile gel diñle
‘Umūma eyleyor siyyān ħiţāb-ı Ĥazret-i Mışrı
- 5 Görinür Şemsi-i Mışrı'den füyüzātı nümāyāndur
Ĝarāzsız ķaldırup aç baķ niķāb-ı Ĥazret-i Mışrı

595

Dıĝer Medħiye

Nażıre Güne

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Sālik ol rāh-ı Cenāb-ı Mışrı'ye gel şıdķ ile
Luţf idüp ol zerre iken āftāb itsün seni
- 2 Rüz u şeb seyr-i sülūke ol müdāvim ‘aşķ ile
Vāķıf-ı ‘ilm-i *ledünni* kām-yāb itsün seni
- 3 Ķıl merātib üzre tekmil-i sülūke ĝayreti
‘Ārif-i remz-i ħaķıķat dört kitāb itsün seni
- 4 Ĥubb-i Ehl-i Beyt'i ķalbünde senüñ inbāt idüp
Feyzi ile sālik-i rāh-ı şavāb itsün seni
- 5 Şemsi-i Mışrı tevellā it Rasul'e tā ki Ĥaķ
Nā'il-i ecr-i cezil-i bī-ħisāb itsün seni

Medhiye-i Diğer

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Târîk-i evliyâya reh-nümâdur Hâzret-i Mışrî
Gürûh-ı aşfiyâya muqtedâdur Hâzret-i Mışrî
- 2 'Ulûm-i zâhir ü bâtın tecemmu' eylemiş ânda
Şenâ-kâr-ı Rasûl-i Kibriyâ'dur Hâzret-i Mışrî
- 3 İdüp ol ber'eyi tesbî' Hâbîbu'llâh'ıñ emriyle
Rasûlün iltifâtına sezâdur Hâzret-i Mışrî
- 4 Tecellî-gâh-ı Raĥmân'dur 'Alî'nün sırrına maĥrem
Ledünn 'ilmine vâkıf sırr-ı *bâ*'dur Hâzret-i Mışrî [351]
- 5 Muĥibb-i Hânedân-ı bende-i Âl-i 'Abâ'dur ol
Fedâkârân-ı Şâh-ı Kerbelâ'dur Hâzret-i Mışrî
- 6 Bütün esrâr-ı Qur'an'a vuķûfî şübhesiz ma'lûm
Ĥaķâyık sırrına hep âşinâdur Hâzret-i Mışrî
- 7 Ne ĥaddün Şemsi-i Mışrî anı medĥ ü şenâ kılmak
Ĥaķîķat ŝemsidür nûr-ı Ĥudâ 'dur Hâzret-i Mışrî

Medh-i Cenāb-ı Pīr *Ḳuddise sirruhü'l-münīr*

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Melāz-ı sālīkān Mıṣrī penāh-ı 'ācizān Mıṣrī
Mu'īn-i bende-gān Mıṣrī enīs-i 'āṣıķān Mıṣrī
- 2 Senūñ feyz ü kemālūñe ḥasūdān itdiler ğayzı
'Alī'nūñ sırrına maḥrem re'īs-i 'ārifān Mıṣrī
- 3 İmāmeyn 'aşķına ķıldıñ fedā-yı cān ile cismūñ
Cihānda Şöhret ü Őānuñ muḥıbb-i Ḥānedān Mıṣrī
- 4 Ne bilsün ķadrūñi zerrāķ riyā-kār müdde'ī zāhid
'Alī'nūñ ķadrini Ḳanber bilürmiŐ bi-gümān Mıṣrī
- 5 Ḥüseyn'i sevmeyenlerdür seni her kim ki sevmese
Muḥıbb-i Ehl-i Beyt'sūñ sen sözüñ mu'ciz beyān Mıṣrī
- 6 Senūñ dergāhuña ḥıdmet benim-ķün maḥz-ı ni'metdür
İdersin feyzūñe mażhar beni de kām-rān Mıṣrī
- 7 Niyāzī ķuluyum bāb-ı niyāzda ķırdı Şemsü'd-dīn
Senūñ dergāhuñ olmuŐdur baña dārü'l-emān Mıṣrī

Medhiyye-i Hazret-i Pîr Hüsâmuddîn el-'Uşşâkî *Ḳuddise sirruhü'l-'âlî*

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Bütün 'uşşâka olmuşdur ezelden sâkî-i bâkî
Cenâb-ı Pîr-i vâlâmız Hüsâmuddîn el-'Uşşâkî
- 2 Füyûzâtı nümâyândur eger zâhir eger bâtın
Nazar kıl çeşm-i 'ibretle ihâta itdi âfâkı
- 3 Sülûkle tezkiye nefsün ider qalbünü taşfiye
Ḳabûl itmez tariqatde riyâ-kârân ü zerrâkı
- 4 Bulurlar sırr-ı tevḫîdi olur miḫnetleri râḫat
Ṭağ üsti bâğ olur seçmez qara ile ne de âkı
- 5 Yüri var ḫanqâhuña Hüsâmuddîn-i 'Uşşâk'uhn
Bulursun feyz-i Mıṣrî'yi o dur 'uşşâqlara sâkî
- 6 O pîrün âsitânında ider nokşânını ikmâl
Bulurlar mâddeten ma'nen tecelliyyât ü ezvâkı
- 7 Muḫibb-i Hânedân-ı Muştafa'dur Şemsi-i Mıṣrî
Ezeldendür anuñ Âl-i Rasûl'e ḫubb ü eşvâkı [352]

Tahmīs-i Nutq-ı Hāzret-i Pīr

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 İbtilā-yı 'aşk iledür 'āşıkun pīrāyesi
Derd ü ğamm aña mülāzim dār-ı miḥnet vāyesi
Vuşlat-ı cānān olur elbette 'aşkun ğāyesi
Ṭālib-i Ḥaḳḳ'ın devāsız derdidür ser-māyesi
Anuñ için āh u zār olur hemin hem-sāyesi
- 2 Zevk-i 'aşkı añlamaz şūfī ü zāhidle 'avām
Terk-i cāndur 'āşıka ma'sūḳ yolunda çünkü kām
İbtilāsı nisbetinde feyz alır ḥāşıl kelām
'Āşıkun ma'sūḳ yolunda derdi artdıkça müdām
Artar anuñ dem-be-dem aḳrān içinde pāyesi
- 3 Rütbe-i 'aşk ḥāşıl olmaz yaluñız aḳvāl ile
Şarf ü naḥvün yok maḥalli mantıḳ u eşkāl ile
Zühdüni koy 'aşka düş sa'y eyle dā'im ḥāl ile
Ṭā'atün ihlāşa irmez 'ilm ile a'māl ile
'İzzeti ḳo zilleti ṭut oldur anuñ māyesi
- 4 Teslīm ol her vech-ile Rabbü'l-'Alī'nün ḳabzına
'Ārif olur kim girerse ol Nebī'nün ḳabzına
Kāmil olmak isteyen girsün 'Alī'nün ḳabzına
Arz-ı vāsi' ister iseñ gir velīnün ḳabzına
'Arş u kürsiden geñşdür bir velīnün āyesi

5 alb-i m'min Şübhesiz 'arş-1 ud -y1 Müste'an
Ol nazr-gh-1 cell-i Kibriy'dur b-gmn
alk bilmez ehl-i aqq'1 Őn hm-veş b-niŐn
'rifn gönlini bilmez andedr halk-1 cihn
Ol ki 'Anqa'dur yere düşmez bil ann syesi

6 Nokta-i tevhide baq itme nazr Şağ u Şola
Ol zamn dil hnesi 'aşq-1 İlhiyle tola
Şemsi-i MıŐr o kimse feyz-i mevly1 bula
Kimki *m zğa'l-başar* sltnnn tıflı ola
MıŐriy Şol feyz-i Aqqdes nr oldu dyesi [353]

600

Tağms-i Nuqq-1 Cenb-1 Pr uddise sirruh'l-'azz

F' iltn F' iltn F' iltn F' ilün

1 Tezkiye ıl nefsni aqq cvidn itsün seni
Taşfiye it albni ol 'rifn itsün seni
Eyle rhun tağliye kim udsiyn itsün seni
Zhdni o 'aşqa dŐ ehl-i cenn itsün seni
Pr-i 'aşqa ulluk it cnna cn itsün seni

- 2 Varlığı terk eyle yāhū bakma hiç cān ü sere
‘Aşk ile ağla dem-ā-dem göz yaşuñ olsun dere
Şevk-i cānān ile yağsun şanki yağmurdur yere
Bir zamān bülbül gibi efgānuñ ağdur göklere
Şol kadar kıl nāleyi kim gülsitān itsün seni
- 3 Mā-sivāyı terk idüp benlik libāsından şoyun
Terki terk it de bütün varlık ‘abāsından şoyun
Delk-i dervīşāne giy dünyā lībāsından şoyun
‘Ār u nāmūsūñ birağ şöret kabāsından şoyun
Giy melāmet hırkasın kim ol nihān itsün seni
- 4 ‘İzzeti bulmağ dilerseñ zillete ol sen harīm
İt tevāzu‘ Hāğğ'a karşı ref' ider ol-dem Kerīm
Başka çāre yok ‘azīzim böyledür emr-i Hāğğım
Yüzüñi yerler gibi ayaklar altında ço kim
Hāğğ Te‘ālā başlar üzre āsmān itsün seni
- 5 Emr-i Hāğğ'a ittibā‘ vü sünnet-i peygamber it
İttişāf-ı hüsn-i ahlāk-ı Cenāb-ı Hayder it
Hubb-i Ehl-i Beyt'i dā'im kendüñe gel rehber it
Virme rāhat nefsuñe her dem ğazā-yı ekber it
Ka‘be-i dil fetḥ olup dārü'l-emān itsün seni

- 6 Meclis-i zıkr-i Hudā 'da Şems-i dīn cūş eyle kim
Ehl-i Haqq'ıñ nuṭkunı cān ile gel gūş eyle kim
Sokr-i tevḥīd ile kendūñ şöyle bī-hūş eyle kim
Gel Niyāzī'nūñ elinden bir ḳadeh nūş eyle kim
Maḥv idüp nām ü nişānuñ bī-nişān itsün seni [354]

601

Tahmīs-i Nuṭḳ-ı Ḥazret-i Pīr *Ḳuddise sirruhü'l-münīr*

Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün

- 1 Mürşid ḳapusundan dilūñ āmāli görüñdi
Enfüsde ḥaḳāyık ile timşāli görüñdi
Āfāḳdaki tafşīlinūñ icmāli görüñdi
Dost illerinūñ menzili ki 'āli görüñdi
Derd-i dile dermān olan Elmalı görüñdi
- 2 'Uşşāḳa gönül ḥūblarınūñ şevḳi irişdi
Maḥbūbumuzūñ gönümūze 'aşḳı irişdi
Cem' ehline ol mertebenūñ ḳırḳı irişdi
Ṭütīlere sükker bāğınūñ zevḳi irişdi
Bülbüllere cānān gülünūñ dalı görüñdi
- 3 Seyrān içün bu 'ālem-i süflīye inerken
Gāh 'anāşır gāhīce mevālīde giderken
Bir ān ki bizim meskenimiz şulb-i pederken
Mecnūn gibi şaḥrāları ağlayu gezerken
Leylā ṭağınūñ lālesinūñ alı görüñdi

4 Gül-zār-ı ḥaḳīḳat b̄yı şaçılsa ‘aceb mi
Feyz-i ezeli ‘āleme şāmilse ‘aceb mi
Rāyiḥa-i p̄rāhene mā’ilse ‘aceb mi
Ten Ya‘kūb’ınuñ gözleri açılsa ‘aceb mi
Cān Yūsuf’ınuñ gül yüzünüñ ḥāli göründi

5 Keşf itme şaḳın nā-ehile Şemsī bu rāzı
Bir noḳta imiş cümle ‘ulūm itme dırāzı
Bil nefsüni bul Ḥaḳḳ’ı biraḳ şūrī mecāzı
Ḳāl ehlinüñ aḳvālini terk eyle Niyāzı
Şimden-girü ḥāl ehlinüñ aḥvāli göründi

602

D̄igeri

Müstef’ ilün Müstef’ ilün Müstef’ ilün Müstef’ ilün

1 Düşdüm ezelden ‘aşḳına vardur bende nişānesi
‘Aşḳdan men’ iden vā’izüñ girmez sem‘a efsānesi
Bende görinen bu eşer ‘aşḳuñ degil de yā nesi
Bir yüze düş oldı gözüm yüzbiñ gezer d̄ivānesi
Olmuş cemāl-i şem‘inüñ ay ile gün pervānesi [355]

2 Zātıyla eyler tecellī başireti açıklara
Va‘d-i vişāl itmiş Ḥabīb ‘aşḳındaki şādıklara
Elüñle Kevşer virir ‘aşḳ âteşinden yanıklara
Kendi şunar tolu tolu peymāneler ‘aşıklara
Bir kez elinden nüş iden olur ebed mestānesi

- 3 Zühd ü takvāya aldandı bilmedi nefsin hud‘asın
Zerķ u riyādan lezzet tuymuş terk itmemiş süm‘asın
Çekmiş zāhidüñ nāmına maḥrūmiyyetin ķur‘asın
Şunlar ki ũatmadı ezel bezminde anuñ cur‘asın
ũatmaya bunda daḥi ol ‘aşķ ehlinüñ bī-gānesi
- 4 İsti‘dādı bir kimsenüñ kuvvede ķalup bilmeſe
Şübhesiz ḥayvān-şifātdur maḥrūm-ı ‘aşķdur ol kimse
Bulmaz feyzi ſol nādānlar da‘vāsı ger dilde ise
Her bir ķurı lāf ehli dāḥil olamaz bu meclise
Ol cāna kıymaz nice gel disün aña cānānesi
- 5 Mebde’inde ‘aşķa düşen bu meydānda pür-cūş olur
Neş’e-i tevḥid ile ol mest ü müdām medḥuş olur
Varlıġından geķer ol dem ‘aķlı gider bī-huş olur
‘Aşķ ehli ayılmaz ezelden tā ebed ser-ḥoş olur
Pes nice ayılsun ki dā’im devr ider peymānesi
- 6 Deryā olur bir ķaṭresi zerresi ise ſems ü māḥ
Bilür mevlāsını her kim nefesine olursa āgāḥ
Sen benligi biraķ sende zuḥūr itsün sırr-ı İlāḥ
Bir mülke mālİK eylemiş ‘uşşāķını ol pādişāḥ
Mülk-i Süleymān anlaruñ yanında bir vīrānesi

- 7 Hân-gâh-ı Pîr'e hâdim olmağlığım devlet yeter
Pîrim Niyâzî Mışrî'nün baña feyzi rif'at yeter
Âl-i 'Abâ'ya bendesün Şemsi saña ni'met yeter
İki cihânda Mışrî'ye devlet dağî 'izzet yeter
Geldikçe yârûn şundığı gevherlerûn her dânesi

603

Dîgeri

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Devrini ikmâl idüp insân olan añlar bizi
Nâ'il-i feyz-i ezel Raḥmân olan añlar bizi
Nefsine 'ârif olup merdân olan añlar bizi
Zât-ı Haḫ'da maḫrem-i 'irfân olan añlar bizi
'İlm-i sırda baḫr-i bi-pâyân olan añlar bizi [356]
- 2 Zâhiren âlâyişe râğıb olanlar añlamaz
Mâ-sivânuñ câhına şâhib olanlar añlamaz
Nefsinüñ arzusuna zâhib olanlar añlamaz
Bu fenâ gülzârına tâlîb olanlar añlamaz
Vech-i Bâķî ḫüsnine ḫayrân olan añlar bizi
- 3 Biz şerâb-ı 'aşķı cânânuñ elinden içmişiz
Añladım mevcûd Haḫ'dur bizler ise hiçmişiz
Himmet-i mürşidle ḫayr ü şerrimizi seçmişiz
Dünye vü 'uķbâyı ta'mîr eylemekden geçmişiz
Her taraftan yıķılıp vîrân olan añlar bizi

- 4 Faqr-ı şūrīyi kabūl itdük bizim yok malımız
Min ledünn'e t̄alib olduğ da bırağdığ k̄alimiz
Taşramızdan görmek ile kimse bilmez h̄alimiz
Biz şol abdalız bırağdığ egnimizden şalımız
Varlığından şoyunup 'üryān olan añlar bizi
- 5 Māni'-i mu'tī Hūdā 'dur böyledür bī-irtiyāb
H̄aqq'a teslīm ü rızādur 'ārife rāh-ı şavāb
Eyleseñ terk-i izāfāt saña olur fetḥ-i bāb
Ḳahr u luḡfi şey'-i vāḥid bilmeyen çekdi 'azāb
Ol 'azābdan ḳurtulup sultān olan añlar bizi
- 6 Yok nişānı ehl-i H̄aqq'ıñ görilemezmiş izi
Ehl-i zāhir bilmediler şübhesiz sırrımızı
Mest-i cām-ı 'aşḳ olup fark itmeyoruz biz sizi
Zāhidā ayıḳ yürürken añlamazsuñ sen bizi
Cur'a-i sāfī içüp mestān olan añlar bizi
- 7 H̄aqq'ı bilmek ister iseñ nefsine 'irfān gerek
Ehl-i H̄aqq'ıñ luḡfunı fehm itmege iz'ān gerek
Vāḳıf-ı esrār-ı tevḥīd ehl-i ḥāl vicdān gerek
'Ārifüñ her bir sözini tuymağa insān gerek
Bu cihānda şanmañuz ḥayvān olan añlar bizi

8 Gör ki eşyâ mazhar-ı esmâ'-i hüsnâdur bütün
Hepsi bir andan 'ibâretdür yarınla geçdi dün
Şemsi-i Mısrî izâfâtı bırak da Hakk'a dön
Ey Niyâzî kaçremiz deryâya şaldık biz bu gün
Kaçre nice aňlasun 'ummân olan aňlar bizi

9 Şemsi-i Mısrî Cenâb-ı Pîr'e bende olalı
Feyz-i Mısrî'den lehül-ğamd zevk ü şafâ bulalı
Hâzret-i Âl-i ' Abâ'nuñ hubbi kalbe tolalı
Halkı koyup lâ-mekân ilinde menzil tutalı
Mısrîyâ şol cânlara cânân olan aňlar bizi [357]

604

Tahmîs-i Nuḡ-ı Hâzret-i Pîr *Ḳuddise sirruhu'l-'azîz*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 'Aşka her kim düşdi ise anda çün 'âr kalmadı
Oldı külfetden emîn kendünde yek bâr kalmadı
Sırr-ı eşyâyı bilince başka esrâr kalmadı
Ben şanurdum 'âlem içre baña hiç yâr kalmadı
Ben beni terk eyledim gördüm ki ağıyâr kalmadı

2 Her kimüñ kim 'aşkı yok ise aña dil-dâr yok
Len terânî ye muhâtab olana dîdâr yok
Mâ-sivâyı terk idince yâr var ağıyâr yok
Cümle eşyâda görürdüm hâr var gül-zâr yok
Hep gülistân oldu 'âlem şimdi hiç hâr kalmadı

- 3 Cehl odundandır ‘azāb-ı ma‘nevîyi böyle bil
Mā-sivā endîşesini şaykal-ı tevḥîdle sil
Eyle taḥîr ḳalmasın gönlünde aṣlā ğışş u ğıll
Gice gündüz zār u efgān eyleyüp iñlerdi dil
Bilmezem n'oldı kesildi āh ile zār ḳalmadı
- 4 Varlığı terk eyleyenler ḳıldı vaḥdet dost ile
Benligi kim terk iderse buldı devlet dost ile
Maḥv-ı küllîye irenler itdi vuşlat dost ile
Gitdi keşret geldi vaḥdet oldı ḥalvet dost ile
Hep Ḥaḳ oldı cümle ‘ālem şehr ü pāzār ḳalmadı
- 5 Eyleyen terk-i izāfāt şıdḳa irmişdür bile
Bu ḥaḳāyık ḥāl ile fehm olunur gelmez dile
Varlığı Şemsi-i Mıṣrî kim ki ḳalbinden sile
Dîn diyānet ‘ādet ü şöhret ḳamu vardı yele
Ey Niyāzî n'oldı saña ḳayd-ı dindār ḳalmadı

605

Taḥmîs-i Ğazel-i Muḥibbî Ḳānūnî Sulṫān Süleymān Ḥān

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Adem'e olmaz sa‘ādet Ḥaḳḳ'a ḳurbıyyet gibi
Ma‘nevî lezzet olur mı ‘ārifet şoḥbet gibi
Feyze bā‘iş var mıdur sālîk için ḥıdmet gibi
Ḥaḳ içinde mu‘teber bir nesne yok devlet gibi
Olmaya devlet cihānda bir nefes şıḥḥat gibi [358]

- 2 Nefsüni tezkiye itmek hubb-i Hâk peydâsıdur
Nefsi bilmek Hâk'ı idrâk eylemek ma'nâsıdur
Meyl-i dünyâ şübhesiz nefis ü hevâ sevdâsıdur
Saltanat didikleri ancak cihân gavğasıdur
Olmaya baht ü sa'âdet dünyada tâkat gibi
- 3 Hâk'da fânî olanuñ dâr-ı beğâdur 'âkıbet
'Aşk cefâdur evvelâ ancak şafâdur 'âkıbet
'Âşıkîne lutf-ı Hâk elbet revâdur 'âkıbet
Kö bu 'iş ü 'işreti çün kim fenâdur 'âkıbet
Yâr-ı bâkî ister iseñ olmaya vahdet gibi
- 4 Mağv ider mevcûdı dâ'im gör bu çarh-ı lâceverd
Lâ-yezâl ü lem-yezal ancak Cenâb-ı Hây ü Ferd
Olma mağrûr 'ömrüne çalış hemân ey derd-mend
Olsa kumlar şayısınca 'ömrüne hadd ü 'aded
Gelmeye bir şîşe'-i çarh içre bir sâ'at gibi
- 5 Seni irşâd idecek gel âdem-i ma'nâyı bul
Şemsi-i Mısrî çalış bil kendüni olma cehûl
Hâk'a rabt-ı kalb idüp de bakmayasın sağ u sol
Ger huzûr itmek dilerseñ ey Muhibbî fâriğ ol
Olmaya vahdet mağâmı küşe-i 'uzlet gibi

Tahmīs-i Ğazel-i ‘Ākif *

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Cihān bir zıll-i zā’ildür ğabiyy dānā gelen geçdi
 Gülistān-ı fenādur bu denī a‘lā gelen geçdi
 Bahār geldi vü şayf gitdi ħarīf şitā’ gelen geçdi
 Göñül virme bu bāğ-ı ‘āleme cānā gelen geçdi
 Ħazāna irdi fānī gülşene ħayfā gelen geçdi
- 2 Ħudā ‘dan kıllara dīn-i mübīn ‘aynıyla ni‘metdür
 Elemle mü’mīn ālūde bu dünyā dār-ı niķmetdür
 Çekerse evvelā zaķmet soñı elbette rāķatdur
 Reh-i ‘uķbāda dünyā şanki bir derbend-i miķnetdür
 Yoluñdan ķalma şabr it ey göñül aña gelen geçdi [359]
- 3 Ķodı esrārını Mevlā cemī‘an ķünkü ādem'de
 Bilinsün Zāt-ı Sübhānī olan ādem'deki demde
 Hemān zıkr eyle Allāh'ı zamān-ı şād ile ğammda
 Henüz İskender ü Dārā gibi şāh olsañ ‘ālemde
 Ğurūr itme cihānuñ mülküne ğuyā gelen geçdi

* Pederimüñ cedd-i māderisi ve mevlūd şāhibidür.

- 4 Çıķınca Ādem ü Havvā cināndan çok belā çekdi
Ne çekdiyse belā ancak şehīd-i Kerbelā çekdi
Haķīkat ehli ğark oldu belāyāya ezā çekdi
Süleymān'ı şafā sürdi dime Eyyüb cefā çekdi
Tefekkür eyle āhir hālını āyā gelen geçdi
- 5 ‘Arafremzini fehm itmez ķalır zāhirde ehl-i ķāl
İrenler rütbe-i haķķa'l-yaķīne oldılar hoş-hāl
Bilürse sırr-ı tevħīdi sülükün eyler ol ikmāl
Olup ğavvāş-ı deryāyı elemden dürr-i şabri āl
Hisāba ālma emvāc-i ğamı hālā gelen geçdi
- 6 Haķīkatle gören seyr-i sülük Mevlā'sına ķuldur
Bu mezra‘-gāh-ı āhretdür saña zer‘ünse maşşıldür
Bilüp nefsüni ölmezden muķaddem Rabb'üni buldur
Tevāķķuf itme menzil āl bu dünyā şanki bir yoldur
Şirāt-ı fānī üzre ıurmadı aşlā gelen geçdi
- 7 Fenādur ‘āķıbet çünkü bu dünyāda beķā umma
Senün ceddün olan ‘Ākif diyor işte vefā umma
Muħammed Şemsi-i Mışrī bu ‘ālemde şafā umma
Gülistān-ı ‘ömürden ‘Ākifā bŷy-ı vefā umma
İrer bād-ı ecel bu bāğ-ı ‘ömre tā gelen geçdi

Tahmīs-i Medh-i Hāzret-i Pīr li-Mīr Vaşşāf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Muhibb-i Hānedān-ı Muştafā'suñ Hāzret-i Mışrī
 Bütün müstersidāne pişvāsuñ Hāzret-i Mışrī
Ledünn 'ilmine 'ārif sırr-ı *bā'*suñ Hāzret-i Mışrī
 Tārīkatde re'isü'l-evliyāsuñ Hāzret-i Mışrī
 Zamānuñ kuṭbısın feyz-intimāsuñ Hāzret-i Mışrī [360]
- 2 Bilā-şekk mazhar-ı tām-ı tecelliyyāt-ı Raḥmān'suñ
 Füyüzāt-ı Muḥammed hem 'Alī ile nümāyānsuñ
 Fedākārān-ı ümmet bende-i Şāh-ı şehidānsuñ
 Taşavvuf gülşeninde bülbül-i hoş-gü-yı 'irfānsuñ
 Haḳīkat mülküne bir reh-nümāsuñ Hāzret-i Mışrī
- 3 Mübārek nuṭkuñı her kim iderse gūşuna mengūş
 Bilür esrār-ı tevḫīdi dimez bir söz olur ḥāmūş
 Geçer benlikden ol ṭālib mey-i 'aşkla olur bī-hūş
 Ne 'ālī sözlerüñ vardır ki insānı ider medhūş
 'Uḳūl-i ādeme ḥayret-fezāsuñ Hāzret-i Mışrī
- 4 Seni ikrār iden bildi dīni yā Hāzret-i Mışrī
 Yoluñda vaḳf idüp cān ü teni yā Hāzret-i Mışrī
 Kerem kıl feyz-yāb eyle beni yā Hāzret-i Mışrī
 Gönül ez-cān u dil sevdi seni yā Hāzret-i Mışrī
 Şebistān-ı edebde muḳtedāsuñ Hāzret-i Mışrī

- 5 Kelām-ı dil-keşüñ taq̄dīr olur irşād olunduqça
Dil-i t̄alibde şem‘-i ḥubbüñüz ik̄ād olunduqça
Bulur feyzi sizüñ emrünüze münkād olunduqça
Gönül mühtezz olur nām-ı şerīfün yād olunduqça
Ferah-baḥşā-yı erbāb-ı velāsuñ Ḥazret-i Mıṣrī
- 6 Muḥibbim bendeyim Şems'im daḥīl-i zevrak-ı Nuḥ'um
Ezelden tā ebed Pīrim füyüzātuñla meftūḥum
Senüñ vaşfuñda Vaşşāfı idüp taḥmīs-i memdūḥum
Gice gündüz tavāf eyler mübārek ravzañı rūḥum
Dil-i Vaşşāf'a dā'im zevk-fezāsuñ Ḥazret-i Mıṣrī

608

Müseddes

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Cān ü dilden mürşid eyle kendüñe Peyğamber'i
Ol şadākatle muḥibb-i Ḥānedān-ı Ḥayder'i
Sevmeyen Āl-i ' Abā'yı oldı ḥalkuñ ebteri
Ḥayder ü Zehrā Cenāb-ı Şübber ile Şebbir'i
Behre-dār olmaq dilerseñ ḳalma sevmekden geri
Ḥazret-i Mıṣrī'yi eyle kendüñe sen rehberi [361]

- 2 İtme zāyi‘ ‘ömrüni hep ‘ilm-i şūrī kāl imiş
Bā‘iṣ-i feyz-i İlāhī sālīkāna hāl imiş
Ḥubb-i fi‘llāh buğz-i fi‘llāh efzal-i a‘māl imiş
Ḥubb-i Āl-i Muṣṭafā çün eṣref-i a‘māl imiş
Behre-yāb olmak dilersen kalma sevmekden geri
Ḥazret-i Mıṣrī‘yi eyle kendüne sen rehberi
- 3 *Küntü kenzen* sırrını bilmeklik istersen eger
*Men ‘araf*remzini fehm itmekliği her kim diler
Zıkr ü tevḥīde devāmla kıl ü kālī terk ider
Bil tevellā vü teberrā sırrını aıla haber
Feyz-yāb olmak dilersen kalma sevmekden geri
Ḥazret-i Mıṣrī‘yi eyle kendüne sen rehberi
- 4 Ḥafī zıkr eyle dem-ā-dem ḥalvet ü celvetde sen
Eyle Mevlā‘yı tefekkür vaḥdet ü keṣretde sen
Himmeti eyle ṭaleb ‘arıflere ḥidmetde sen
İtme taḳṣīr Ehl-i Beyt’e rüz u ṣeb ḥurmetde sen
Behre-dār olmak dilersen kalma sevmekden geri
Ḥazret-i Mıṣrī‘yi eyle kendüne sen rehberi
- 5 Mebde’-i ‘ālem maḥabbet oldı ‘aşıq olagör
Ḥazret-i cānāna yāhū cānla ṣādīk olagör
Şemsi-i Mıṣrī bu bezme sen de lā’iḳ olagör
Ḥubb-i Ehl-i Beyt ile aḳrāna fā’iḳ olagör
Behre-dār olmak dilersen kalma sevmekden geri
Ḥazret-i Mıṣrī‘yi eyle kendüne sen rehberi

Nazîre-i Nuṭṭ-i Ḥazret-i Pîr *Ḳuddise sirruhü'l-münîr*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 'Aşk-ı Ḥaḳ'la rûz u şeb giryân olan añlar bizi
Nefsine 'ârif olup 'irfân olan añlar bizi
- 2 *Küntü kenz'ün* remzini bilür yine erbâb-ı dil
Ol künûze mâlik ü sulṭân olan añlar bizi
- 3 *Men 'araf*sırrından âgâh olmayan ḥayvândur ol
Râbbine vâḳıf olup insân olan añlar bizi
- 4 *Lî ma'a'llâh* perdesinden dâḥil oldu ehl-i Ḥaḳ
Ol sarây-ı vaḥdete mihmân olan añlar bizi [362]
- 5 Ḳayd-ı dünyâ ğamm-ı 'uḳbâdan geḇen îbn-i vaḳt
Kim vücûdın maḥv idüp pinhân olan añlar bizi
- 6 Ağlayup şâm ü seḫer 'aşḳ-ı Ḥudâ ile müdâm
Âḫ çeküp ḳan yaş döküp nâlân olan añlar bizi
- 7 Vech-i Bâḳî lâ-yezâlün ḥüsnine ḥayrân olup
Ol cemâli seyr ile mestân olan añlar bizi

- 8 Kesret içre vahdeti görmek hünerdür sâlikâ
Câm-ı vahdetle bugün sekrân olan añlar bizi
- 9 Bu vücûduñ Zât-ı Hâk'da eyle fânî maḥrem ol
Varlığı maḥv eyleyüp 'üryân olan añlar bizi
- 10 Derdimiz keşf olamaz zâhir marâz zann eyleme
'İlm-i bâtında yine Loḡmân olan añlar bizi
- 11 Hiç tecelliyyât-ı Hâk'dan kaç'-ı ümîd eyleme
Küllü yevmin sırr ile ḥazân olan añlar bizi
- 12 Bu ḥaḳîḳat baḥri içre dürr ü gevher bulmuşum
İşbu deryâdan geçüp 'ummân olan añlar bizi
- 13 Nuṭṭ-ı Pîr'üñ ben ne mümkün eyleyem tanzîrini
Bu maḥabbet nârına süzân olan añlar bizi
- 14 İntisâbım Ḥazret-i Mısrî'ye ancak Şems-i dîn
Öyle zâta ḥâk ile yek-sân olan añlar bizi

610

Mine't-Taşavvuf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Nuṭṭumuzdan anlaşılmaz bî-zebân añlar bizi
Mâ-sivâyı terk idenler bî-gümân añlar bizi

- 2 Taşramızdan bilmediler çünkü zāhir-bīn olan
Dāhil-i bezm-i maḥabbet ‘āşıkān añlar bizi
- 3 Maḥrem-i sırr-ı Hudā 'yız kāl ü kīlden geçmişiz
Men ‘arafremzine āgāh ‘ārifān añlar bizi
- 4 Sözlerimiz *küntü kenz*' den dürr-i gevher neşr ider
Ol kelāmdan yine ancak nükte-dān añlar bizi
- 5 Şüretā abdāl faķīriz aġniyā görür ḥaķīr
Şehr-i lāhūt içre sultān lā-mekān añlar bizi
- 6 Mā-sivāsı anı maḥcūb eylemiş Ḥaķ'dan ba'īd
Şanma a'mā-yı ḥaķīķat münkirān añlar bizi
- 7 Varuñı terk eyle nūş it sen şerāb-ı vaḥdeti
Cem'-i cem'u'l-cem' ile sekrān olan añlar bizi
- 8 'Ālem-i keşretde gördi ehl-i zāhir bilmedi
Sırrımızı nice bilsün bī-nişān añlar bizi
- 9 Zāhid-i 'ucb ü riyā aşḥābı añlar mı ebed
Añlasa ḥāşıl kelām Ḥıẓr-ı zamān añlar bizi
- 10 Cāhil ü nādān olan Şemsi-i Mışrī añlamaz
Bilmedi nāķışdur elbet kāmīlān añlar bizi [363]

Mine't-Taşavvuf**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

- 1 'Aşk-ı Mevlâ'dur serimde ğayrı kârım kalmadı
Eyledi yağma vü tārâc başka varım kalmadı
- 2 Hep bu 'aşkuñ uğruna kıldım fedâ arzularım
Kaldı bir cân ile cānân iğbirârım kalmadı
- 3 'Aşk odı bir kerre düşdi bu vücūdum mülküne
Yağdı her bir varlığım nāmūs u 'ârım kalmadı
- 4 Yağdı yandırdı sivâyı eyledi kalbimi pāk
Sîne-i şâfımda artık kine dârım kalmadı
- 5 Şemsiyâ mir'ât-ı kalbden giderir jengi bu 'aşk
Ĥamdü-li'llâh yâri buldum âh u zârım kalmadı

Dîgeri**Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün**

- 1 Şağın sen olma ĥurrem ey gönül dünyâ'yı fânide
Ki itmez kimseye aşlâ mürüvvet hep cefakârı

- 2 Nice insān-ı kāmiller olup bu dünya'dan fāriğ
Hemān ‘aşk-ı İlähiyle bütün terk eyleyüp varı
- 3 Bu rāh-ı ‘aşkda ey zāhid nice başlar yuvarlandı
Yine şabr eyleyüp ifşā idemezler bu esrārı
- 4 Ne mümkündür ola zāhid bu sırra āşinā hāşā
Degildür kâ‘ide ancak idilmek vākıf ağyārı
- 5 İderse cüz’ice ma‘lūm o münkir bed fa‘āl nādān
Hemān eṭrāfa neşr itmek olur ol münkirüñ kārı
- 6 Anuñ-çün gizlidür sırrı bu ‘aşkuñ kalb-i ‘uşşākda
Virilmez ğayra ma‘lūmāt kırar ol şīşe-i ‘ārı
- 7 Olursa dā’imā ‘uşşāk ile hem-şoḥbet ü hem-bezm
Olur anlaruñ aḥvālī añā te’şīr ile sārī
- 8 Bu bezm-i hāşşu'l-hāşda kim iderseñ cismüñi fānī
Olursun vuşlata lāyık ‘ināyet eyleye Bārī
- 9 Yanup bu āteş-i ‘aşka vücūduñ maḥv idüp pāk ol
İde ‘ayārını ḥālīş ki zer-veş ‘aşkınuñ nārı
- 10 Eger itmez iseñ taḥḥīr vücūduñ āteş-i ‘aşkla
Nefisden kırtuluş yoḡdur helāk eyler seni mārı

- 11 Murādım Şemsi-i Mıṣrī niçün mağmūm olur ‘uṣṣāk
İder ‘aşıqların nālān ki emri böyledür cārī

613

Dīgeri

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Hāḡ vücūd-ı ādemīde olmasaydı müncelī
Hiç melekler secde-gāh itmezdi vech-i ādemi [364]
- 2 Bā‘iṣ-i icād-ı kevneyn oldı bī-şübhe beşer
Ādemi ızhār için baḡ ḡalḡ buyurdu ‘ālemi
- 3 Sırr-ı Hāḡ ādem olupdur sırr-ı ādemdür Hūdā
Enfūs ü āfāḡı cāmi‘ sırr-ı Hāḡḡ’uñ maḡremi
- 4 İsm-i zāhirden tecellī eylemek itdi murād
Ādemi mir’āt idindi ḡıldı ḡalḡuñ ekremi
- 5 Nefsini seyr-i sülūkle kim iderse tezkiye
Men ‘araf sırrını añlar zevḡ ider her bir ḡamı
- 6 Sīreti ḡar şūreti insāna dinmez ādemī
Cāhil ü nādān olanlar oldı ḡalḡuñ azlemi

- 7 Şemsi-i Mıṣrî tecellî-gâh-ı Hâk insândur
Âdem-i ma'nâ olandur cümle maḥlûk efhamı

614

Berâ-yı Qalb

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Göñül al qalb-i mü'mindür tecelli-gâh-ı Raḥmânî
Nazar-gâh-ı İlâhîdür odur mir'ât-ı Sübhânî
- 2 Degil Beyt-i Ḥalîlu'llâh anuñ mi'mârı Allâh'dur
Mu'azzam 'arş-ı 'izzetdür ne kudret şun'-i Rabbânî
- 3 Tavâf it münkesir qalbi dilerseñ ḥacc-ı ekber sen
Odur gencîne-i esrâr ele al qalb-i vîrânı
- 4 Muḥîṭ Hâk cümle eşyâyı kulübü'l-mü'minîn beytdür
Aña ta'zîmi kıl dâ'im o beytdür beyt-i Yezdânî
- 5 Sivâdan qalbüni pâk it emân ey Şemsi-i Mıṣrî
Eğer tâhir olursa dil anuñda Hâk'dur mihmânı

913

Nazîre-i Nuṭṭ-ı Hâzret-i Pîr *Ḳuddise sirruhü'l-münîr*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Eyle ta'lîm-i tevâzu' nefsüne hüküm eyle kim
Zât-ı Hâk başlarda dâ'im tâc-dâr itsün seni
- 2 İhtiyârı terk idüp Hâk'a tevekkül kılmâdım
Zâhir ü bâtında Allâh kâim-kâr itsün seni
- 3 Zühd ile kaç'-ı merâtib olmayor 'aşksız vişâl
'Aşka teslîm ol ki cânân bahtiyâr itsün seni
- 4 *Faḳru fahri* sırrını bil Vech-i Hâk bâkî kalan
Benligi terk eyle Mevlâ ber-ḳarâr itsün seni
- 5 Cümle mevcûd Hâk'la ḳâ'im cehli terk it 'ârif ol
Añla tevḫîdi ki Yezdân vâye-dâr itsün seni
- 6 Hânedân-ı Muştafâ'ya ilticâ kılmâdım
Ḳamse-i Âl-i 'Abâ'ya hem-civâr itsün seni [365]
- 7 Şemsi-i Mışri tevessül eyle sırr-ı Pîr'üne
Feyz-i şûri ma'nevîden behre-dâr itsün seni

Medhiyye-i Tarikat-i Halveti

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Meslek-i Fahr-i risâletdür tarîk-i Halveti
Meşreb-i Şâh-ı velâyetdür tarîk-i Halveti
- 2 Cümle erbâb-ı tûruk andan teşa'ub eylemiş
Bâ'ış-i 'izz ü sa'âdetdür tarîk-i Halveti
- 3 Kûh-ı Nûr ile Şevr'de itdi halvet Muştafâ
Menba'-ı feyz-i kemâlâtdür tarîk-i Halveti
- 4 Tezkiyedür taşfiyedür taḥliyedür maḫşadı
Hüsn-i aḫlâḫdan 'ibâretdür tarîk-i Halveti
- 5 Mesleḡi seyrü sülûkdür her maḫâmâtı geḫüp
Sırr-ı Mi'râc'dan işâretdür tarîk-i Halveti
- 6 Sû'-i aḫlâḫdan teberrâ terk-i süfliyyet ider
Zâhir ü bâḫın ḫahâretdür tarîk-i Halveti
- 7 Şemsi-i Mıṣrî seni sevḫ eylemiş feyz-i ezel
Saña bu Ḥaḫ'dan 'inâyetdür tarîk-i Halveti

Mine't-Taşavvuf

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Celālün mazharı vaqt-i şitâ' geçdi cemâl geldi
Bahâr ki maşdar-ı luţf u cemâl ile kemâl geldi
- 2 Celâl olmazsa ızhâr-ı cemâl olmaz muhaqqâk bu
'Usür yüsra, qahir luţfa bu emr-i zü'l-celâl geldi
- 3 Haqqîkat sırrını idrâk iden 'âriflere her dem
Eşerden iktibâs ile mü'eşşirden mişâl geldi
- 4 İrenler vecd-ile haqqâ'l-yaqîne gördiler dâ'im
Bütün eşyâdan Allâh'ı bu 'aşq ile vişâl geldi
- 5 'Ulûm-ı zâhire ehli qalûb şûretde a'mâdur
Başiretsizlerün ancak naşîbi kıl ü qâl geldi
- 6 İşitmez sözlerin 'âriflerün remzini fehm itmez
Bu sözlerden o ğâfillere zîrâ ki melâl geldi
- 7 Nazar kıl 'âleme 'ibret gözüyle hoşca bir bāk sen
Müzeyyen oldı arzu'llâh yeşiller ile al geldi

- 8 Gözüñ aç Raḥmetu'llāh'la naşıl iḥyā olur mevtā
Ḥayāt-ı nev bulup arz-ı vücūda nev-nihāl geldi
- 9 Görinür ḳudret-i Yezdān şecerlerden çimenlerden
Birer isme olup mazḥar vücūd-ı Ḥaḳḳ'a dāll geldi
- 10 Görinür Şemsi-i Mışrī cemi' eşyāda şun'-i Ḥaḳ
Ene'llāh na'rası her bir varaḳdan vecd ü ḥāl geldi [366]

618

Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün

- 1 Kim ider bizleri 'afv Zāt-ı Ḥudā 'dan ğayrı
Kim tutar destimizi Āl-i ' Abā'dan ğayrı
- 2 Biz ki Evlād-ı Rasūl'e ideriz 'arz-ı niyāz
Eylemez düşman olan bize cefādan ğayrı
- 3 Luṭf ile ḳahrı müsāvī bilen ehl-i 'irfān
Ne bulur ḳalb-i selīminde şafādan ğayrı
- 4 Sū'-i aḥlāḳa düşen ḳaldı 'azābda dā'im
Bulmadı zevḳ-i ḥaḳīḳī o cezādan ğayrı

617 [365]

8 arz-ı vücūda; cism-i şecerde

10 cemi'; bütün

- 5 Bulmayan neş'e-i tevḥīdi düşer tefriḳaya
Anlaruñ işleri yok çün ü çirādan ğayrı
- 6 Dāḫil-i bāb-ı tevekkül olan irdi zevḳe
Bilmedi ḳalb-i selīm ehli ğınādan ğayrı
- 7 Şemsi-i Mıṣrī olan dāḫil-i Āl-i Aḫmed
Aña başḳa ne olur luṭf u 'aṭādan ğayrı

619

Taḫmīs-i Nuṭḳ-ı Cenāb-ı Pīr *Ḳaddesa'llāhü sirrahü'l-'ālī*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Cānımı 'aşḳuñ şerābı mest ü sekrān eyledi
Zevḳ-i ḫubbüñdür ki dā'im beni mestān eyledi
Luṭf-ı Rahmāniyyetüñdür feyzüñ iḫsān eyledi
Dilberā ğamzeñ oḳı içim tolu ḳan eyledi
Şol siyāḫ zülfüñ teli 'aḳlım perişān eyledi
- 2 'Aşḳuña her kim düşerse oluyor ğamdan berī
Bulur elbette kemāli ḳudretince her biri
Varuñı saña virenler oldı ḫalḳuñ bihteri
Her kimüñ kim şehrine uğradı 'aşḳuñ 'askeri
Hep 'imārātın anuñ bir demde vīrān eyledi

- 3 ‘Āşıkũ benligi oldı ‘aşkuñ ile tār-mār
Varlığı yağmaya virdi kalmadı nāmūs u ‘ār
Arzu-yı vuşlaţuñ ile oldı ‘āşık zār u zār
Dürlü dürlü fitneler şaçuñdan oldı āşikār
Halk-ı ‘ālem şandılar kim anı şeytān eyledi
- 4 Vechüñe ‘āşık olanlar terk iderler zevkünü
Eylemez fark kâ’inātuñ ğarbı ile şarkını
Oldı müstağrak cemâlde bilmedi cem’ [ü] farkını
Hadd ü hālũñ iki bölmüş bu cihānuñ halkını
Birini kâfir birini ehl-i ĩmān eyledi [367]
- 5 ‘Ārifān herbir zuhūrı itmez inkār dir belĩ
‘Aşq yolu başka tariķdür ehl-i ‘aşka münceľĩ
Añlamaz şüret-perestler böyle olmuş ezeli
Gizli sırruñdan haber virdikde ‘uşşākuñ dili
‘Ābid ü zāhidlerũñ ‘aqlını hayrān eyledi
- 6 Hey ne şan‘atdur ki şun‘uñ sīreti setr itmege
Zilleti perde iderseñ ‘izzeti setr itmege
Hep tabi‘āt-ı hicābdur kudreti setr itmege
Gör ne ğayretdür ki sırr-ı vahdeti setr itmege
Cem’ ü tafşili o ğayret kul u sulţān eyledi

619 [366]

4 bilmedi cem’ farkını: bilmedi cem’ [ü] farkını, M.

- 7 Her ne var bir aşla ric‘at eylemekde ayrı yok
Hiç ‘abeş halk itmedün cümle luṭfudur cevri yok
Raḥmet’üñ vāsi‘ İlähî anuñ aṣlā ğavrı yok
Cümle esmā’ vü şifātuñdur görinen ğayrı yok
Her biri bir vech-ile hūb zātuñ i‘lān eyledi
- 8 Raḥmetüñ insānı maẓhar kıldığıy-çün zātuña
Şan‘atuñ insānı maẓhar kıldığıy-çün zātuña
Ḥikmetüñ insānı maẓhar kıldığıy-çün zātuña
Ḳudretüñ insānı maẓhar kıldığıy-çün zātuña
Yüzünüñ naḳşını hep āyāt-ı Ḳur‘ān eyledi
- 9 Luṭfuña maẓhar olanlar ḥall ider her müşkili
Vaḥdeti keşretde gördi aña oldu müncele
Vāḳıf-ı esrār olunca lāl olur ol dem dili
Örtüdi bu pāzār-ı keşret gözlerin ḥalkuñ veli
‘Ārif olan cümle yüzden seni seyrān eyledi
- 10 Bu ne rif‘at bu ne ‘izzet bu ne devletdür görüñ
Bu ne vaḥdet bu ne keşret bu ne raḥmetdür görüñ
Bu ne şüret bu ne sîret bu ne ‘ibretdür görüñ
Bu ne ḥikmet bu ne Ḳudret bu ne şan‘atdur görüñ
Zerreyi gün ḳaṭreyi deryā-yı ‘ummān eyledi

- 11 *Semme vechu 'llāh'* ı 'ārif olanuñ haqdur sözi
Men 'arafremzin bilenler Haqq'a nāzırdur gözi
'Āşıkuñ Qadr ü Berāt'dur leyli 'iddür gündüzi
Kim ki bu sırrdan haber-dār oldı 'ārifdür özi
Qurtulup hayvān adından kendin insān eyledi
- 12 *Vaşl-ı cānāna irelden gündüz olmuşdur şebüñ*
Şemsi-i Mısrī münevver oldı zīrā kevkebüñ
Şāh-rāh-ı Ehl-i Beyt'dür hamdü-li'llāh mezhebüñ
La'l-i cānān olalıdan ey Niyāzī meşrebüñ
Sözlerüñ 'uşşāk içinde āb-ı hayvān eyledi [368]

620

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 *Haqq'a karşı yokluk oldı dervişüñ ser-māyesi*
Yokluğüñ Haq varlığıyla varlık oldı gāyesi
- 2 *Haqq'a vuşlat 'aşk ile mümkün olup yok başka yol*
'Aşk-ı cānāndur cemāl-i 'āşıkuñ pīrāyesi
- 3 *'Aşk ile bezm-i ezelde t̄ineti taḥmīr olup*
'Ārifüñ 'aşk-ı İllāhī oldı çünkü māyesi
- 4 *'Āşıkuñ ma'sūqa karşı rütbe-i kurbıyyeti*
'Aşka merbūḫıyyeti artdıqça artar pāyesi

- 5 Bende-i Āl-i ‘Abā’yım çāker-i Āl-i Rasūl
Şemsi-i Mıṣrī'nüñ anlardur dū-‘ālem vāyesi

621

‘İbret-āmīz

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Baḡ türāba nice cānlar oldı medfūn ṣoñ demi
Ḥālīkiyyet iddi‘ā eylerdi maḥv itdi cemi
- 2 Enbiyā vü evliyā nice selāṭīn oldı maḥv
Bāḡī vü dā’im Ḥudā 'dur añla ḥoşgör bu demi
- 3 Hangi nāzūḡ nāzlı bir maḥbūbenüñ zülūf teli
Gördigüñ bunca şükūfe mest iderler ādemi
- 4 Gözyaşıdur ‘āşīḡānuñ āsmāna çıḡdı ol
Arza nāzil oldı tekrār eyleme ḡann şeb-nemi
- 5 Fā’ide yoḡ kimseden ancaḡ Ḥudā 'dur yāverüñ
Kendüñe eyle dem-ā-dem zīkr-i Ḥaḡḡ'ı hem-demi
- 6 İnkılābāt-ı dehirdür devr-i dā’imde cihān
‘İbret eyle ḡıl naḡar çekme cihānda sen ḡamı

922

- 7 Şemsi-i Mıṣrî der-i Āl-i ‘Abā’da ol muḳīm
Ol ḳapudan sen bulursuñ derd-i Ḥaḳḳ’a merhemi

622

Niyāz ü Recā

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Ḥaḳ Te‘ālā şaḳlasın luṭfıyla aḡyārdan bizi
Maḡhar-ı esmā’-i küllī eylesün yārdan bizi
- 2 Z̄ulmet-i cehl ü ḡalālden ḳurtarup itsün ḡalāş
Nūrına lāyıḳ idüp maḡfūz hem nārdan bizi
- 3 Maşdar-ı iḡsān u elṭāf ḡalka nāfi‘ eyleyüp
Ḥıfz ide Mevlā-yı ḳādir nāsı ızrārdan bizi
- 4 Göreyim ‘ayne’l-yaḳīni olayım ḡaḳḳa’l-yaḳīn
Müstefīd ü müstefīz eyleye esrārdan bizi
- 5 Āl-i Beyt-i Muştafā’nuñ luṭfına şāyān idüp
İtmesün dūr Şemsi Mıṣrî bāb-ı Kerrār’dan bizi [369]

İstirhām

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Şerr-i şeytāndan maşūn itsün Hudā 'yı lem-yezel
Virmesün ĩmāna raĥne setr ide Settār bizi
- 2 Pür-günāhım rü-siyāhım cürmüme olmaz 'aded
Raĥmeti deryāsı vāsi' 'afv ider Ğaffār bizi
- 3 Nāşiyemden oldı āĥiz Rabbimiz her vech-ile
Toĝrı yola sevĥ ider şekk itmezem Cebbār bizi
- 4 Herkesün isti'dādı her neyse anda müstaĥīm
Hangi ismün mażharıysañ eyledi ızhār bizi
- 5 Kim ki nefsin bildi ise oldı 'ārif Rabb'ine
İtdi ĩĥāz enbiyādan idilen iĥtār bizi
- 6 Gönderüp Bārī Te'ālā Faĥr-i zī-şanı bize
Bildürüp Ķur'an'ı itdi vāĥıf-ı esrār bizi
- 7 Şemsi-i Mışrī Hudā 'ya şad-hezār olsun şenā
Eyledi Āl-i 'Abā'dan bende-i Kerrār bizi

Hasbihâl

Fâ' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fa' lün

- 1 Tekyeler mekteb-i 'irfân idi mesdûd oldu
Nazar-ı halkda meşâyih ise merdûd oldu
- 2 Halkı irşâd ile me'lûf idi şeyhler evvel
Şimdi nâdân cühelâdan diye ma'dûd oldu
- 3 Hakk'ı tevhid ile ta'zim ider iken eyvâh
Şad-te'essûf ki bu halka para ma'bûd oldu
- 4 Ma'neviyyâta inanmış kişiler ma'yûbdur
Dini dînâr ü nisâ' anlara mescûd oldu
- 5 Hakk'ı münkir olarak dînini terk eyleyene
Zevk-i şûrî rüteb-i 'âliye mev'ûd oldu
- 6 Okumuş felsefe güyâ dahî olmuş lâ'ik
Bilmiyor cehlini imâni da mefkûd oldu
- 7 Gerçi imhâl ider Allâh ve Rasûli te'hîr
Nice emşâl-i mucâzâtı da meşhûd oldu

- 8 Hakk'a ĩmān ile taşdık-i Nebĭ eyleyenũn
Bātınlı zāhiri her vech-ile Maħmũd oldu
- 9 *Kenz-i maħfĭ* idi Haħ 'ālemi ızhār itdi
Ādem'e kendini bildirmesi maħşũd oldu
- 10 Kim daħĭl dũşse der-i Āl-i 'Abā'ya bĭ-şekk
'İnd-i Mevlā'da o ħul ħürrem ü mes'ũd oldu
- 11 Mā-sivā daġdaġasın Şemsi-i Mıřrĭ terk it
Zāt-ı Haħ cümle mezāhirde ki mevcũd oldu [370]

625

Medħ-i Āl-i 'Abā 'Aleyhim selāmu'llāhi ebeden
Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilātũn Fā' ilũn

- 1 Şems-i 'ālemdür Muħammed māh-ı ādemdür 'Alĭ
Zũhre-i Zehrā Cenāb-ı Fātıma bintũ'n-Nebĭ
- 2 Aħtereyn-i es'adeyn enverayn-i aħseneyn
Şāh Ĥüseyn Sultān-ı deşt-i Kerbelā nũr-ı celĭ
- 3 Bunlaruñ řānına nāzil oldu Ķur'ān-ı Kerĭm
Sāķĭ-i Kevşer olurlar nār u cennet maħsimi
- 4 'Ayn-ı ĩmāndur maħabbet eylemek bĭ-rayb ü şekk
'Urvetũ'l-vüşķā Rasũl'ũn āli Haħķ'ũn maħremi

- 5 Çār-yārdur Faṭıma Ḥayder Ḥüseyn ile Ḥasen
Cümlesi pür-nūr olupdur feyz-i Mevlā munceli
- 6 Mazhar-ı esmā'-i küllī maṣdar-ı ef'āl-i Ḥaḳ
Şübhesiz Āl-i 'Abā'dur 'ind-i Ḥaḳ'da sevgili
- 7 Şāh-rāh-ı Ehl-i Beyt'dür Ḥaḳḳ'a rāh-ı müstaḳīm
Şemsi-i Mıṣrī ider ta'ḳīb bu toğrı yolu

626

Medḥ-i Cenāb-ı Pīr

Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün

- 1 Medfenüñde aramam gönlüme olduñ medfün
Ḳalb-i 'uşşāḳda olup çünki mekānuñ Mıṣrī
- 2 Bende-gānına irer berde baḫrda luṭfuñ
İtmede 'avn ü meded rūḫ-ı revānuñ Mıṣrī
- 3 Zikri men' ile ta'aşşub iden erbāb-ı ḍalāl
Saña ḫulm itdi elem çekmede cānuñ Mıṣrī
- 4 Ḥidmet-i 'āmmeye sen eylemişüñ vaḳf-ı vücūd
Hep keder guşşa ile geçdi zamānuñ Mıṣrī

626 [370]

1 medfün; menḳuş

- 5 Münkeşif oldu taşavvufdaki mestür esrār
Rehber oldu 'urefāya senüñ 'irfānuñ Mışrî
- 6 Vāriş-i 'ilm-i Nebî maḥrem-i sırr-ı Ḥayder
Oldıguñ gün gibi ma'lūm-ı cihānuñ Mışrî
- 7 Mazhar-ı feyzüñ ola Şemsî kapuñda bende
O güneş-kāra da şāmil olur iḥsānuñ Mışrî

627

**Ḥulefā'-i 'Uşşākiyye'den Muḥibbān-ı Mışriyye'den Vaşşāf Beg'üñ
Nuṭkıñı
[371] Taḥmīsdür**

Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün

- 1 Şems-i tābān gibi meydānda kemālūñ Mışrî
Sāye-bāndur baña her yerde zılālūñ Mışrî
Hep teccesüm idiyor gözde ḥayālūñ Mışrî
Zulmet-i tende nümā māh-ı hilālūñ Mışrî
Bendeñe oldu ḥelāl 'id-i vişālūñ Mışrî
- 2 Saña bende olanuñ göñli olur māh-ı münîr
İntisāb eyleyene luṭfuñı itdūñ tebşîr
'Arz-ı minnet iderim bendeñe olduñ dest-gîr
Mazhar-ı tām-ı 'ināyātısın ey Ḥazret-i Pîr
Ni'am-i Ḥazret-i Rabbi'l-Müte'al'üñ Mışrî

- 3 Saña hussāduñ olan ʔa'nına dil-ḥūn oldum
Bilmeyüp ḳadrūñi bu ḥāline maḥzūn oldum
Mazḥar-ı himmetūñ olmaḳ ile memnūn oldum
Sen gibi nādire-i ḥilḳate meftūn oldum
Beni dil-sīr ide iḥsān-ı nevālūñ Mıṣrī
- 4 Ḳāline ḥāline ḥayrān oldı bī-ḩāre gōñül
Bulur elbette devāsımı da pūr-yāre gōñül
İrişür luṭfuñ ile gülşen-i gül-zāra gōñül
Himmet-i ḳudsiyyeñe 'āşıḳ āvāre gōñül
Medḥ ü tekrīme sezādur senūñ ḥālūñ Mıṣrī
- 5 Münteşirdür himem ü feyzūñiz ḩār eṭrāfa
Saña bende olan 'ārif olaser kāmına
Luṭfuñı eyle 'aṭā Şemsi-i bī-evşāfa
Mazḥar-ı feyzūñ olursa ne şeref Vaşşāfa
Beni mest itdi ḥaḳīḳat maḳālūñ Mıṣrī

628

14 Heceli

- 1 Sülūke sa'y idenler gider Raḥmān'a ṭoḒrı
'Āzim olur nefsinı bilen 'irfāna ṭoḒrı
- 2 Eşyā birbirini ta'ḳīb itmekdedür teraḳḳī
Mevcūdātuñ meyli hep oldı insāna ṭoḒrı

- 3 Hüsni ahlâk şâhibi olur insân-ı kâmil
Sû'-i ahlâk âdemi götürür şeytâna toğrı
- 4 Zillet kapusunda kim tırdı irdi 'izzete
Anuñ yolu açıkdur luř u ihşâna toğrı
- 5 Cürmine mu'terif 'işyânına tâ'ib olan
Şemsi-i Mışrı şekksiz gider ğufrâna toğrı [372]

629

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 İrişür elbet hayât-ı câvidâna ol kişi
Kim fedâ eylerse cânân yoluna cân ü başi
- 2 Dūd-ı âhı nâr-ı 'aşk ile tebhîr eyleyüp
Şeb-nem oldu düşdi arza 'âşıkânuñ gözyaşi
- 3 Zâhidâna oldu mu'tâd 'ârife ta'n eylemek
Bu meşeldür meyve-dâr eşcâra atarlar taşrı
- 4 İki göz bir görmede yoğdur ikilik arada
Neylesün iki görür hep biri çeşmân-ı şaşi
- 5 Sırr-ı tevhîde vuķuf hâşıl iden hayrettedür
Lâl ü epsem oldu mu'tâd kendüsine hâmuşi

- 6 Aḥsen-i şūretde ĩcād eylemiş insānı Hāḳ
Sevmemek mümkün olur mı böyle maḥbūb meh-veşi
- 7 Ḥubb-i ma‘şūḳ her kimüñ ḳalbinde olsa cāy-gīr
Fıkr-i cānān ile āh eyler dem-ā-dem nālişi
- 8 Mā-sivā endişesinden olmaḳ isterseñ ḫalās
‘Āşık ol kim varlığı maḥv eyler ‘aşḳuñ āteşi
- 9 Şāh-rāh-ı Ehl-i Beyt'den isterem Ḥāḳḳ'a vuşūl
Şemsi-i Mışrı'nüñ oldı dā'imā bu ḫāhişi

630

Tahmīs-i Nutḳ-ı Ḥāzret-i Hüdāyī *Ḳaddesa'llāhü sirrahū*

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün

- 1 Mürşidinden kim tutdı dest vārdur anuñ nişānesi
‘Āşıkına ‘arz-ı müdām itdiginde cānānesi
Ser-ḫoş ider pūr-cūş ider ‘aşḳ meyinüñ bir dānesi
Açıldı çün bezm-i elest devr eyledi peymānesi
Andan içenler oldı mest ayılmadı mestānesi
- 2 İçen anı ḫuruş ider ‘aşḳa cānın furūş ider
‘Aşḳ şoḫbetini gūş ider sivāyı ferāmūş ider
‘Aşḳ dürrüni mengūş ider cānānı der-āgūş ider
Ol bādeden kim nūş ider içdigi dem ser-ḫoş ider
Deryā gibi ol cūş ider esrük olur dīvānesi

- 3 Varlığını kim terk ider tevḥīd-ı şırfda müstekarr
Dostuñ ḥalvetine girer ikilikden ol dem geçer
Şafā ile birdür keder cānından eylerse güzer
Şavm-ı sivāyı kim tutar ‘id-i vişāle ol irer
Bülbül gibi dā’im öter gülşen olur kâşānesi [373]
- 4 Ağyārı gönülden gider mā-sivāyı dilden siler
Eyler o dem dosta nazar ḥaḳīḳatden alur haber
Bul[ur]dı maḳşūda zafer Ḥaḳḳ’a o dem vuşlat ider
Bayrama ol ‘āşık irer kim Ḥaḳ cemālini görer
Dost bezminüñ zevḳin ider pür-nūr olur dil ḥānesi
- 5 Luṭf-ı İlāhī olacaḳ her görinen Vech-i Muṭlaḳ
Şems’e Mışrī’den revnaḳ gönile urur şanki şafaḳ
Uyandı dilde çarḳ işrāḳdadur mişl-i berḳ
Āç gözüñi Ḥaḳ ile bāḳ oḳu Hüdāyī’den sebaḳ
Kāmil olurmuş ehl-i Ḥaḳ toḡmazdan evvel ānesi

631

Medḥ-i Şāh-ı Şühedā-yı Kerbelā ‘Aleyhi selāmu’llāhi’l-meliki’l-a’lā

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Nūr-ı çeşm-i Muştafā’suñ yā Ḥüseyn ibn-i ‘Alī
Yād-gār-ı Murtażā’suñ yā Ḥüseyn ibn-i ‘Alī

630 [373]

4 Bul[ur]dı maḳşūda: Buldı maḳşūda, M.

5 Üçüncü mısranın vezni problemlidir.

- 2 Biz'a-i pākize-i Faḥr-ı cihāndur māderūñ
Ḳurra-i Ḥayrū'n-nisā'suñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
- 3 Dāderūndür şāhib-i ḥulḳ-i ḥasen ibnü'l-Betül
Ḥāmis-i Āl-i 'Abā'suñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
- 4 Mādiḥūñ Ḳur'an şenā-kāruñ Cenāb-ı Cebrā'il
Şehriyār-ı evliyāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
- 5 Mültecā-yı 'āşıkānsuñ melce'-i dermānde-gān
Menba'-ı luṭf u 'aṭāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
- 6 Bendeyim ḳālū belādan düşmüşem saña daḥīl
İtme redd şāhib-seḥāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
- 7 Çıkmıyor ḥāṭırdan aşlā vāḳı'āt-ı fāci'añ
Mazḥar-ı kerb ü belāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
- 8 Ceddinūñ şehrinde rāḥat virmediler ümmete
Āh kim ḥayret-fezāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
- 9 'Āḳıbet zūlm-i şariḥle itdiler şusuz şehīd
Şābirine reh-nümāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
- 10 Böyle zālīm hiç millet gelmedi gelmez daha
Ma'rız-ı zūlm ü cefāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī

- 11 Bulmaduñ rāḫat bilād-ı müsliminde şad-ḫayf
Mihmān-ı Kerbelāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i ‘Alī
- 12 Ol zamāndan bu deme dek hep muḫibbān muḫtarib
Bende-gāna pişvāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i ‘Alī
- 13 Mecma‘-ı yārān muḫibbān oldı şimdi tār-mār
Gel yetiş imdād-resāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i ‘Alī
- 14 Ol zamān tābi‘ olanlar saña şimdi de muḫibb
Melce‘-i ehl-i vefāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i ‘Alī
- 15 Şemsi-i Mışrī muḫibb-i Ehl-i Beyt'dür kıl kerem
El-meded kān-ı ‘aḫāsūñ yā Ḥüseyn ibn-i ‘Alī [374]

632

Medḫ-i Şāh-ı Velāyet ‘Aleyhi selāmu’llāh

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Sırr-ı sübhān cānā cānān cismime cāndur ‘Alī
Serde mihmān rūḫ-ı reyḫān Vech-i Raḫmān'dur ‘Alī
- 2 *Laḫmüke laḫmi* buyurdu şānına Faḫr-i cihān
Rūḫ-ı ekvān şems-i tābān nūr-ı Yezdān'dur ‘Alī

934

- 3 Kudretu'llāh kuvvetu'llāh itdi qendinden zuhūr
 Şāh-ı Merdān Şīr-i Yezdān dīn ü imāndur 'Alī
- 4 Nāşır-ı dīn ü mu'īn-i enbiyā Hayber-güşā
 Nuṭq-i Qur'ān 'ayn-ı insān Şāh-ı şāhāndur 'Alī
- 5 Vālid-i Sıbṭeyn-i zī'n-nūreyn zevc-i Fāṭıma
 Haqq'a bürhān derde dermān bize sultāndur 'Alī
- 6 Bāb-ı 'ilm-i Muştafā'dur aña muhtāc kā'ināt
 Baḥr-i 'irfān feyz-i Sübhān ḥalkā ihsāndur 'Alī
- 7 İsmiñi yād vechine baqmaq 'ibādetdür anuñ
 Şemsi-i Mışrī dilimde çünki mihmāndur 'Alī

633

Şenā-yı Hazret-i Pīr Kudise sirruhu'l-münir

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Tasavvūf 'ilminüñ sen bā'sı olduñ Hazret-i Mışrī
 'Alī'nüñ sırrıñuñ güyāsı olduñ Hazret-i Mışrī
- 2 Tariqatde ḥaḳīqatde senüñ emşālün az geldi
 Cüyüş-ı evliyā yektāsı olduñ Hazret-i Mışrī

935

- 3 Kelāmuñ mağz-ı Qur'an'dur haqāyık anda cem' oldı
Ledün 'ilminüñ āşināsı olduñ Hāzret-i Mışrī
- 4 İrişmez ka'bına soñra gelenler itdiler hayret
Nücüm-ı 'ārifīn rahşāsı olduñ Hāzret-i Mışrī
- 5 Ebü'l-vaqt olmadan geçdüñ olup hem rütbe-i efrād
Cenāb-ı Hayder'üñ ma'nāsı olduñ Hāzret-i Mışrī
- 6 Olup müstağrak-ı tevḥid-i şırfda maḥv-ı maḥz olduñ
Bu 'ilm-i *min ledünn* deryāsı olduñ Hāzret-i Mışrī
- 7 Kāpuñda feyz-yāb oldı lehü'l-ḥamd Şemsī luṭfuñla
Anuñ mürşid ü reh-nümāsı olduñ Hāzret-i Mışrī [375]

634

Tahmīs-i Nuṭḡ-ı Hāzret-i Mevlānā *Ḳuddise sirruhu'l-a'lā*

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Tecellī eylese luṭf u cemālinden baña Bārī
Anuñ aşk-ı vişāliyle iderim āh ile zārı
Ben ol rüsvāy-ı 'aşkıñ ki kırarım şīşe-i 'ārı
Olursa devletim hem-dem kılursa ṭālī'im Bārī
Vişāle değıšem hicri baña Hāq irgüre Bārī

633 [374]

7 Anuñ mürşid ü reh-nümāsı olduñ Hāzret-i Mışrī; Anuñ derdine ki devāsı olduñ Hāzret-i Mışrī

- 2 Taḥalluḫ eyle aḥlāk-ı ḥasenle kārı istersen
Bırak benligi vaḥdet bul eger esrārı istersen
Cehālet z̄ulmetini terk idüp envārı istersen
Hezārān dürlü şehvetden ṭama‘ kes yārı istersen
Özüñden ürküdür yārı naẓar kim olmaya ārı
- 3 Gelüp himmet alursun sen eger zāhir eger bāṭın
Vişālını bulursun sen eger zāhir eger bāṭın
O dem sırrı bilürsün sen eger zāhir eger bāṭın
Budur ḥālim görürsün sen eger zāhir eger bāṭın
Bizimle çün ḥerif olduñ çıkar ḥāṭırdan inkārı
- 4 Bütün ‘uşşākı cezb iden cemālinde şabāḥatdür
Kılan ḥayrān ü dem-beste lisānında feşāḥatdür
Bu ḥalkı eyleyen meclüb kemālinde şarāḥatdür
Göñülleri şikār iden o gözlerde melāḥatdür
Kamū tenlerde cān olmaz n’iderler naḳş-ı dīvārı
- 5 Vişāline ider lāyıḳ cüdā kılsa taḥammül kııl
Senüñ feyzüñ için her ne revā kılsa taḥammül kııl
Anuñ taḥtında luṭfi vār ezā itse taḥammül kııl
Saña ol dost için düşman cefā itse taḥammül kııl
Gülüñ didārına ‘āşık gerek hoş göre her ḥārı

634 [375]

5 cüdā kılsa; cüdā itse
revā kılsa; revā itse

- 6 Hākīkat sırrını ašlā dimez her kim ki mālīkdür
Alırlar ḥalvet-i ḥāşşa anı kim ‘aşqa sālīkdür
İden nā-maḥreme ifşā o dem maḥrūm u hālīkdür
Maḥabbet sūz-i cān içre ki cāndan daḥī nāzūkdür
Bulunmaz dünya'da maḥrem şaḫın fāş itme esrārı
- 7 Girenler meslek-i Āl-i ‘Abā'ya Ḥaḫḫ'a ‘azm eyler
Tevellāyı teberrāyı bilür şıdḫ-ile cezm eyler
Muḥammed Şemsi-i Mışrī bu sırr-ı Ḥaḫḫ'ı ḥazm eyler
‘Aceb ḥaddince Mevlānā sözi Türkīce nazm eyler
Kelāmından olur ma‘lūm kişinüñ kendi miḫdārı [376]

TERĀCĪ' ve TERĀKĪB-Ī BEND

Na‘t-ı Şerîf ve Medhiyye-i Şâh-ı Velâyet ve Âl-i ‘Abâ ‘Aleyhimü’s-selâm

Tercî‘-i Bend / Müsebba‘

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Cedd-i pākūn oldu rahmet ‘āleme ma‘lūm İmām
Vālidūn qadri bilinmez qaldı sır mektūm İmām
Māderūn oldu mükedder kıldılar mağmūm İmām
Dāderūni İbn-i Süfyān eyledi mesmūm İmām
Âl ü Evlād’uñ ile siz olduñuz mehmūm İmām
El-meded yā Şâh-ı deşt-i Kerbelā mazlūm İmām
El-emān yā Şāhib-i luḫf u ‘aṭā ma‘şūm İmām
- 2 Cedd-i vālāñuñ vücūdı ‘āleme maḫz-ı ni‘am
Vālidūn de dīn-i Ḥaḫḫ’ı neşr idüp dikdi ‘alem
Māder-i pākizeñizdür şāfi‘-i yevm-i nedem
Dāderūnde müctemi‘dür ḫüsn-i aḫlāḫ u şiyem
Zātuña yoḫdur müşābih sende ḫatm olmuş kerem
El-meded yā Şâh-ı deşt-i Kerbelā mazlūm İmām
El-emān yā Şāhib-i luḫf u ‘aṭā ma‘şūm İmām
- 3 Efzal-i ḫalk-ı cihāndur cedd-i pāk-i gevherūn
Ḥayra ḫalki’llāh olupdur vālid-i şīr şafderūn
Ḥazret-i Fahrū’n-nisā’dur māder-i nūr aṭherūn
Seyyid-i şubbān-ı cennetdür cenāb-ı dāderūn
Yād-gārı olduñuz bu ümmete Peyğamber’ūn
El-meded yā Şâh-ı deşt-i Kerbelā mazlūm İmām
El-emān yā Şāhib-i luḫf u ‘aṭā ma‘şūm İmām

4 Cedd-i pākūnden ümīd bekler ‘umūmen kā’ināt
Vālidūnden münteşirdür ‘āleme feyz-i hayāt
Māderūn Ḥayrū’n-nisā’dur efzal ü fahrū'l-benāt
Dāderūndür mazhar-ı esmā’ vü ef’āl ü şıfāt
Zātuña tābi‘ olanlar buldı dāreynde necāt
El-meded yā Şāh-ı deşt-i Kerbelā mazlūm İmām
El-emān yā Şāhib-i luṭf u ‘aṭā ma’sūm İmām

5 Cedd-i ‘ālūn ‘aşkına luṭf u kerem kıl yā Ḥüseyn
Eb-i vālān ‘aşkına sen muḡtenem kıl yā Ḥüseyn [377]
Ümm-i pākūn ‘aşkına sen muḡterem kıl yā Ḥüseyn
Şāh Ḥasen ‘aşkına iḥsān-ı himem kıl yā Ḥüseyn
Şemsi-i Mışrī dahīldür pür-ni’am kıl yā Ḥüseyn
El-emān yā Şāh-ı deşt-i Kerbelā mazlūm Ḥüseyn
El-meded yā Şāhib-i luṭf u kerem ma’sūm Ḥüseyn

636

Mi’rāciyye

Müseddes

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

1 ‘Aql-ı küllūn oldı rehber Sidre’ye bulduñ vuşul
Refref-i ‘aşqa süvār olduñ o dem ‘arşa düḡul
Varmadı ol menzile Rūḡu’l-Emīn İbnü’l-Betül
Zātuñı taḡşış idüp bu menzile itdi ḡabül
Saña maḡşuş oldı bu ḡulle bu tāk aşlü’l-uşul
Raḡmeten li’l-‘ālemīn sensūn Ḥabīb-i Ḥaḡ Rasul

941

- 2 Gönderüp Cibrîl'i da'vet eyledi Allâh seni
Ol gice itdi haqîkatden Hudâ âgâh seni
Gıbţalarla eyledi ta'zîm Kelîmu'llâh seni
'Âlemîne rahmet itdi hem Habîbu'llâh seni
Enbiyâya itdi tafzîl Şâhib-i Mi'râc seni
Evliyânun aşfiyânun başlarına tâc seni
- 3 Tarfetül-'ayn içre başduñ 'arş-ı Raḥmân'a kadem
Bu ḥarem-gâh-ı İlâhî saña muhtaşş bu ḥarem
Girmedi mâ-beyne mürsel ile Cebrâ'îl o dem
Ümmetüni yâd idüp ol anda ey 'âlî-himem
Sana maşşûş oldı bu luḫf u 'inâyet bu kerem
Sen Habîb-i Kibriyâ'suñ ey Nebiyy-i Muḫterem
- 4 Ol gice itdi tecellî saña senden ol Hudâ
Didi gel gel yâ Muḫammed seni kıldım ıştıfâ
Râ'î vü mer'î vü mir'ât bir olup buldı şafâ
Olmadı hiç kimse bu sırr-ı daḫîka âşinâ
Nür-ı Haḫ'dandur zuhûruñ ibtidâsuñ ibtidâ
Buldı esrâr-ı nübüvvet zâtuñ ile intihâ
- 5 Bî-ḫurûf ü şavt kelâm itdi Hudâ -yı Müste'ân
Bî-kem ü keyf rü'ye Allâh ile olduñ kâm-rân
Zâtuña muhtaşş olupdur bu 'inâyet bî-gümân
Kimseye olmuş degildür itdi ḫayret ḫudsiyân
İns ü cinn itdi taḫayyür bilmedi kerrübiyân
Sırrıñı bilmek ne mümkün 'âciz oldı 'arifân [378]

6 Ey Nebiyyü'r-raḥme luṭf it görmeyem aṣlā 'azāb
Yok şevābım zerrece çoḡdur günāhım bī-ḥisāb
Şāfi'-i ehl-i kebā'irsün ḡabūl it feyz-yāb
Ḥürmet-i Şıbṭeyn-i Ekrem ḡaḡḡ-ı Zehrā Bū Türāb
Şāhibü'l-Mi'rāc ve't-tāc sensün ey 'ālī-cenāb
Bu gicenün ḡürmetine luṭf idüp ḡıl kām-yāb

7 Ḥaḡ ḡabūl eyler recānı ey Rasūl-i Kibriyā
Luṭfuña maḡzar ḡılup bu bendeñe eyle 'aṡā
Şemsi-i Mıṣrī ezelden çün daḡıl düşmüş saña
Raḡmeten li'l-'ālemīn'sin şāfi'-i rüz-ı cezā
Saña maḡşūşdur bu Mi'rāc yā Muḡammed Muṡṡafā
Saña taḡşış oldu bu tāc yā Muḡammed Muṡṡafā

637

Medḡ-i İmām 'Alī *Kerrema'llāhü vecheh*

Tercī'-i Bend / Müsebba'

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Olmasayduñ ey vaşī-i Muṡṡafā düldül-süvār
Kimse añmazdı cihānda nām-ı Ḥaḡḡ'ı āşikār
Şāhib-i sırr-ı 'azīmsün mādiḡüñdür Kird-gār
Feth olur cümle murādı saña kim olursa yār
Olmaḡ isterseñ gönül feyz-i 'Alī'den behre-dār
İlticā it Ḥamse-i Āl-i 'Abā'ya sen de var
Lā-fetā illā 'Alī lā-seyfe illā Zü'l-fıḡār

2 Yaradılmazdan bu ‘âlem halk olundu Cebrâ’îl
Hağ su’âl itdi aña didi kim ben söyle gel
Didi sen sen ben benim ammâ ki oldı çok hacîl
Ol zamân sırrı irişdi mürşid oldı aña îl
Ger sülükümde meded-res ola dirseñ şâh delîl
İlticâ it Hamse-i Âl-i ‘Abâ’ya sen de var
Lâ-fetâ illâ ‘Alî lâ-seyfe illâ Zül-fikâr [379]

3 Ol zamân çıkdı cinândan Hazret-i Âdem hazîn
İki yüz yıl firkat-i Havvâ için itdi enîn
Gözleri yaşından oldı ‘ayn-ı yem rûy-ı zemîn
Kıl tevessül Âl-i Aḥmed’le didi Cibrîl-emîn
İtdi istimdâd âdem oldı derḥâl kâm-bîn
İlticâ it Hamse-i Âl-i ‘Abâ’ya sen de var
Lâ-fetâ illâ ‘Alî lâ-seyfe illâ Zül-fikâr

4 Hazret-i Nuh’a ki kavmi çok ezâlar itdiler
Tâbi’-i iblîs olup râh-ı dalâle gitdiler
Ehl-i İslâm kavm-i küffârdan cefâlar çekdiler
Şabra tâkat kalmayınca zâlimine n’itdiler
Âl-i Aḥmed’le tevessül eyleyüp kurtardılar
İlticâ it Hamse-i Âl-i ‘Abâ’ya sen de var
Lâ-fetâ illâ ‘Alî lâ-seyfe illâ Zül-fikâr

1 “Ali gibi yiğit, Zülfikar gibi kılıç yoktur”

5 Hâzret-i İbrâhîm'i Nemrûd-la'ın yakmak için
Mancınık icâd idüpdür âteşe atmak için
Ana şeytân oldu üstâd mancınık kırmak için
Sırr-ı Peygamber irişdi anı kırtarmak için
Hemm ü ğamdan derd-i miñnetden halâş olmak için
İlticâ it Hâmse-i Âl-i 'Abâ'ya sen de var
Lâ-fetâ illâ 'Alî lâ-seyfe illâ Zül-fiķâr

6 Emr olundu Hâzret-i İsmâ'il'i kırbân hemîn
Emr-i Hâķķ'a ittibâ'an itmedi aşlâ enîn
Kesmedi ol dem[de] bıçak oldu İbrâhim ħazîn
Der-'aķab kırbânla geldi Hâzret-i Cibrîl-Emîn
Mültecî-i pençe-i Âl-i 'Abâ'dur ins ü cinn
İlticâ it Hâmse-i Âl-i 'Abâ'ya sen de var
Lâ-fetâ illâ 'Alî lâ-seyfe illâ Zül-fiķâr

7 Derd-i Yūsuf ile Ya'ķûb ağlayup vâfir zamân
Fir'avn'dan kıaldı 'âciz Mūsâ vü Hârûn hemân
Baṭn-ı ħütta Hâzret-i Yûnus da [itti]çoķ fiġân
Ĥâllerini itdiler 'arz-ı ħuzûr-ı Müste'an
İrişüp sırr-ı nübüvvetle velâyet ol zamân
İlticâ it Hâmse-i Âl-i 'Abâ'ya sen de var
Lâ-fetâ illâ 'Alî lâ-seyfe illâ Zül-fiķâr

637 [379]

6 Kesmedi ol dem[de] bıçak: Kesmedi ol dem bıçak, M.

7 Yûnus da [itti]çoķ fiġân Yûnus da çoķ fiġân, M.

8 Deşt-i Erzen'de alınca yalunız Selmān-ı Pāk
Geldi bir Őir eyleye masūdı ol piri helāk [380]
Eyledi Hā'a mūnācāt geldi bir er-tāb-nāk
Ol gelen sırr-ı velāyet olduğına olma Őākk
Anlaruñ 'aŐına ey dil eyle dā'im Őine-āk
İlticā it Hāmse-i Āl-i 'Abā'ya sen de var
Lā-fetā illā 'Alī lā-seyfe illā Zū'l-fiār

9 Gelmeden nāsūta gōsterdūñ 'acā'ib sırr-ı Hā
Geldiginde işbu mülke sırruña mest oldu hā
Mekteb-i lāhūtda olduñ sen *ledünnīden* seba
Sırruña hayrettedür ins ü melā'ik müttefa
Olmayam dirseñ Hudā 'dan dā'imā ey dil irā
İlticā it Hāmse-i Āl-i 'Abā'ya sen de var
Lā-fetā illā 'Alī lā-seyfe illā Zū'l-fiār

10 adriñi ta'zīm ü tebcil itmek iün Kibriyā
Beyt-i Ramān'da ulū'uñ eylemiŐ luf u 'aā
Kimseye aŐlā naşib olmuş degildür mulaā
eŐme-i feyz-i nübüvvet oldu evvel saña mā'
Bunlaruñ rāhına cān ü baŐuñı eyle fedā
İlticā it Hāmse-i Āl-i 'Abā'ya sen de var
Lā-fetā illā 'Alī lā-seyfe illā Zū'l-fiār

- 11 Vaq‘a-i rezm-i Uḥud’da qaldı yalnız Muştafā
‘Asker-i İslām bozuldı gitdi her yer bir yaña
Geldi Cibrīl didi emr it şimdi gelsün Murtażā
Oldı gālib ehl-i İslām geldiginde müctebā
İt tevesşül qurtulam dirseñ ğamuñdan dā’imā
İlticā it Ḥamse-i Āl-i ‘Abā’ya sen de var
Lā-fetā illā ‘Alī lā-seyfe illā Zül-fiķār
- 12 Ğazve-i Ḥandeķ’de dindi şānuña senin fetā
Hangi vaşfuñı beyān itmek olur mümkin baña
Ḥaķķuña āyet ḥadıṣ bī-ḥadd ü ğāye intihā
Mādiḥūñ Ḥaķ oldı vaşşāfuñ Muḥammed Muştafā
Maķşadım ancaķ şefā‘at luṭf ü iḥsān ü ‘aṭā
İlticā it Ḥamse-i Āl-i ‘Abā’ya sen de var
Lā-fetā illā ‘Alī lā-seyfe illā Zül-fiķār
- 13 Bāb-ı Ḥayber dest-i Ḥayder’de olupdur mużmaḥil
İtdiler taḥsīn ü sābāş hep görenler müstaķil
Tā kıyāmet ehl-i İslām medḥ iderler muttaşıl
Her kimūñ kim var nifaķı olur elbet munfaşıl
Bunlaruñ ğayrından istimdād ḥamāķat oldı bil
İlticā it Ḥamse-i Āl-i ‘Abā’ya sen de var [381]
Lā-fetā illā ‘Alī lā-seyfe illā Zül-fiķār

14 Leyle-i İsrâ'da gördi çün İmâmü'l-enbiyâ
 Bir esed almış yolu virmez ki geçsün Muştafâ
 Hâtemini virdi ol-dem şîr gitdi bir yaña
 Seyr-i Hayder'dür o şîrde virdi ferdâsı aña
 Dünya vü 'uqbâ murâdın diler iseñ ey fetâ
 İlticâ it Hâmse-i Âl-i 'Abâ'ya sen de var
 Lâ-fetâ illâ 'Alî lâ-seyfe illâ Zül-fiķâr

15 Hâne-i halvetde vardı sırr-ı Şâh-ı evliyâ
 Her ne vâķi' oldu ise söyledi hep Murtażâ
 Bir 'aceb sırr-ı İlâhîdür 'aķıl hayrân buña
 Hîkmet-i Hâķ'dan su'âl itme şaķın sen zâhidâ
 İster iseñ maţlab ü maķşûdına irmek şehâ
 İlticâ it Hâmse-i Âl-i 'Abâ'ya sen de var
 Lâ-fetâ illâ 'Alî lâ-seyfe illâ Zül-fiķâr

16 Bir tãķım bâĝî vü tãĝî cem' idüp çekdi sipâh
 Hâzretüñle eyleye hârb ol yüzi ķalbi siyâh
 Sen İmâm-ı Hâķķ'a 'âşî oldu dîni de tebâh
 Hîlekâr u müfsid-i bed-kâr odur bî-iştibâh
 Düşmanınıñ cânına la'net ide Rabb-i İlâh
 İlticâ it Hâmse-i Âl-i 'Abâ'ya sen de var
 Lâ-fetâ illâ 'Alî lâ-seyfe illâ Zül-fiķâr

17 Bendeñiz bu Şemsi-i Mısrî'ye eyleyüñ nazâr
Sizden istimdâd ider dünyâ vü 'uqbâda eger
Hem seni hem Âli'ni sevmekle iftihâr ider
Luţf u ihsân ü kerem eyler taleb şâm ü seher
İşbu beni 'aşkuñızla nefsine tefhîm ider
İlticâ it Hamse-i Âl-i 'Abâ'ya sen de var
Lâ-fetâ illâ 'Alî lâ-seyfe illâ Zül-fikâr

638

*Eşniye-i Merşiye-i İmâm-ı Ma'sûm Şehîd-i Mazlûm 'Aleyhi ve 'alâ
ceddihî ve ebîhi ve ümmihî ve evlâdihî's-selâm ve't-tahîyyetü ve'r-rızvân*

Terkîb-i Bend

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 Hânedân-ı Muştafâ'ya her kim eyler inkıyâd
Nâr-ı Dûzah'dan anı Hâk eyler elbette âzâd

Âl ü Evlâd'a maḥabbet vâcib iken şad-dirîğ
Gördiler zûlmü revâ Şâh-ı şehîde bî-'adâd [382]

Böyle zûlüm böyle ḥâ'in gelmemişdür 'âleme
Ḳahr u tedmîr itdi Hâk anları 'ale'l-infirâd

Pâdişâh-ı her dū-'âlem Şâh-ı 'âlîşân Hüseyin
Ḳadri bâlâ-ter iken 'arşdan anuñ ehl-i fesâd

Kerbelâ şahrâsına da‘vet idüp Şâhen-şehi
Cümlesi Hâk’dan kaçup şeytâna oldu münkâd

Çekdiler tîğ-ı sitem-kârânını Süfyâniyân
Hâzrete tîr-i zulümler atdılar kalbi sevâd

Cân ü dilden la‘net olsun ol Yezîd’e ey Hümâm
Eylemekdür rûz u şeb la‘net aña hâşıl merâm

2 Nâzenîn-i Rabbül-‘izzetdür Hüseyn-i zül-kerem
Hâzin-i genc-i delâlet gonca-i bâğ-ı İrem

Cedd-i pâkidür sebep kevn ü mekânun halkîne
Şâfi‘-i rûz-ı kıyâmet Şâhib-i tâc ü ‘alem

Yâr olmuş cümle ‘âlem ceddinün dostlığına
‘Arş ü kürsî dūzaḡ ü cennet daḡı levḡ u kalem

Vâlidî bâb-ı ‘ilimdür hem daḡı Şîr-i Hudâ
‘İnd-i Hâk’da cümleden oldu bilâ-şekk muḡterem

Sâķî-i Kevşer ‘Alî’dür Şâhib-i sırr-ı Rasûl
Ba‘de ḡayrül-mürselîn yektâ vü eşrâfûl-ümem

Cüz’-i pâk-i Muştafâ’dur vâldesi bî-rayb ü şekk
Efzâl ü Fahrû’n-nisâ’dur Hâzret-i Zehrâ-şiyem

Böyle nesl-i t̄ahir iken gör ne çekdi Şāh Hüseyñ
Kerbelā'da aldı anlar ire ol serdār-ı d̄in

3 Ceddinüñ nezdinde iken oymadılar ol şehī
Hep t̄ulü' itdirdiler ufundan ol mihr ü mehī

Geldi Hāzret Kūfe'ye evlād u ezvācı ile
Kim hilāfet tahtına ıup ide emr ü nehī

Bilür iken Kerbelā'da olaca avāli āh
Başa semte gitmeyüp ol 'azm-i rāh itdi tehī
Geldi andan nice biñ merdūd-ı dergāh-ı Hudā
İtdiler ol şāha aşdı t̄i ile t̄irle gehī

Āl ü Evlād'ın şehid eylediler ol eşıyā
Hūn ile ālūde oldı Hāzret-i şāhim zehī

Hüseyñ minnī ene minhü buyurmuşken şāh-ı d̄in
adrini bilmediler ol-demde oydılar tehī

Maşşere dek la'net olsun ol Yezid'üñ cānına
Āline enşārına aşābına abābına [383]

4 Geldigüñ gördükde şāhuñ āh zemīn-i Kerbelā
Pes hiābından ğubārı oldı ol-dem ber-havā

638 [382]

3 "Hüseyin bendendir ve ben de Hüseyin'denim.

638 [383]

Aldı eṭrāfin ḥavāric ol imāmuñ āh āh
Ki şufūf tezyīn olundı daḥī meydān-ı belā

Bir ṭarafdan ḥarb iderler bir ṭarafdan ḳat‘-ı āb
Āl ü Evlād-ı Rasūl'e itdiler böyle cefā

Ḥazret-i şāh gösterüp ol nūr-ı çeşmin bunlara
Didi ey ḳavm-i Yezīd bu tıfla virün ḳatre mā’

Geldi ol dem bir münāfiḳ didi olmaz yā Ḥüseyn
Atdı bir nāvek-i dil-düz itdi şehīd [ol] bī-ḥayā

La‘net olsun ḳavm-i Süfyān ü Yezīd'e rüz u şeb
La‘net-i Ḥaḳḳ'a ‘umūmī oldılar bī-şekk sezā

Kim ki buḡz-ı Āl iderse dū-cihānda ol Yezīd
Görmesün rüy-ı sa‘ādet ola ‘azābı şedīd

5 Ḥazret-i şāh ḳalmış idi anda tenhā ol zamān
Şemr Zī'l-cevşen ‘aleyhi'l-la‘ne ḳaşd itdi hemān

Ḥūn ile ālūde oldı zāde-i Şīr-i Ḥudā
Ne zulumdür ne ḡadr[dür] böyle aḥvāl el-emān

Çün olunca nūr-ı çeşm-i Muştafa'ya böyle zulm
‘Arş ü kürsī āsmān ile zemīn itdi fiḡān

4 itdi şehīd bī-ḥayā: itdi şehīd [ol] bī-ḥayā, M.

5 ne ḡadr[dür] böyle: ne ḡadr böyle, M.

‘Azm-i Şām itmek için ol kavm-i iblīs-i zağal
Ehl-i Beyt'i aldılar gūyā esīr āh Şāmiyān

İtmediler hürmeti ol şāh-ı kevneyne hayf
Nīzeler üstünde gitdi āh ru’ūs-i şehīdān

Gerçi Haq bi'l-āhire ol kavmi itdi muzmaḥil
Līk aradan hurūc itdi o şāh-ı dū-cihān

Gice gündüz ağlayalım anlar için Şems-i dīn
Kendimize farz idelim ağlamayı biz hemīn

639

Mersiye-i Şāh-ı Şühedā ‘Aleyhi selāmu’llāhi’l-evfā

Terkīb-i Bend

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

1 Māh-ı mātem geldigi dem ‘āşıkān maḥzūn olur
Āh u zār eyler dem-ā-dem gözleri pür-ḥūn olur

Düşman-ı Āl-i Nebī maṭrūd olur mel’ūn olur
Derk-i esfelde münāfık müşrikīnden dūn olur

Ehl-i ĩmānuñ gözünden yaş aqar Ceyḥūn olur
Nā’il-i luṭf-ı İlāhī raḥmet-i bī-çūn olur

Âl ü Evlād-ı Rasūl'e mü'min̄in meftūn olur
Fikr iden hāl-i Hüseyin'i derdi pek efzūn olur

Dağılur 'aqlı perīṣān kendisi mecnūn olur
Şanma sen sürh-i şafaḳdur āsmān gül-gūn olur [384]

Rūz u şeb ehl-i tevellā rūḫuna eyler şalāt
Luṭf ü rahmetle şefā'at andan ister kā'ināt

2 Nūr-ı çeşm-i Muṣṭafā Sultān-ı iḳlīm-i beḳā
Yād-gār-ı Murtaẓā'dur Şāh-ı deşt-i Kerbelā
Biz'a-i Ḥayrū'n-nisā''dur ol İmām-ı etḳıyā
Ḥubbūñi farz eylemişdür Şāh Hüseyin'ün Kibriyā

Ḥaḳlarında nāzil oldu *hel etā ve "innemā*
'Ayn-ı imāndur maḥabbet Ehl-i Beyt'e bī-riyā

Düşman-ı Âl-i Muḫammed la'nete olmuş sezā
Oldı a'dā-yı Peyamber eşḳıyādan eşḳıyā

Zālime la'net ider Ḳur'an içinde bāḳ Ḥudā
İtme zinhār sen teşāḫub ḳıl teberrā dā'imā

Şad-şalāt ü şad-selām olsun revān-ı pākine
Eyleriz 'arz-ı teḫāyā Ehl-i Beyt'ün ḫākine

3 Vaḳ'a-i Şāh-ı şehīde yoḳ müşābih bir daha
Bir fecī'a beñzemez bu fāci'aya muṭlaḳā

Olmamışdur böyle bir ḳulm ü ihānetle cefā
Āl-i Süfyān'ıñ bu ḳulmün görmedi aṣlā revā

Ne Mecūsi ne Naşārā ne Yehūd-ı bī-ḥayā
Küfrüne şekk eylemem Süfyāniyān'ıñ ebedā

Mü'mini ḳatlı eyleyen mel'ün olur didi Ḥudā
La'net olsun āl ü etbā'-ı Yezīd'e dā'imā

Gördiler envā'-ı ḳulmü Ḥānedān-ı Muştafā
İbn-i Süfyān'dan cefālar çekdi Āl-i Murtażā

Şad-şalāt olsun Rasūl'e Āl'ine Evlād'ına
Ehl-i Beyt-i ṭāhirāt aḥfādına emcādına

4 Ḥaḳḳ'a 'iṣyān ü ezālar itdiler Peyḡamber'e
Ḳıldılar cevri ü cefālar Ḥānedān-ı Ḥayder'e

Ḳorḳmayup Ḥaḳ'dan atup tiri 'Aliyyü'l-Aşḡar'a
Çekdiler şimşīr-i ḥançer āh 'Aliyyü'l-Ekber'e

Ḳıydılar ḥayfā diriḡā Şāh Ḥüseyn-i servere
İtdiler ḳulm ü ihānet ol şefī'-i maḥşere

Tîr-i bārān eyleyüp ‘iṣyān u ṭuġyān dāvere
Men‘ idüp āb-ı Furāt’ı teṣne-leb ol servere

La‘net olmaz mı Yezîd gibi la‘în ü ebtere
Akrabâdur la‘ni tecvîz itmeyen ol itlere

Şad-şalât olsun Hüseyn’üñ rûhuna şubh u mesâ’
Eylerüz ‘arz-ı taḥiyyât şad-hezârân dâ’imâ [385]

5 Hânedân-ı Ehl-i Beyt’i itdi düşmânlar esîr
Kıldılar mel‘ün Yezîd’i ol münâfıklar ḥabîr

Gezdirüp Āl-i Rasûl’ü nâqalarla ol şerîr
İftihâren küfrini neşr eyledi cürm-i keşîr

İtdi istiḥlâl şarâbı dūzaḥa serdi ḥaşîr
Ehl-i Beyt oldı tevellâ ehline her dem naşîr

Āl ü Evlād-ı Muḥammed’le ‘Alî’dür dest-gîr
Vaḳ‘a-i Şâh-ı şehîde yoḳ cihânda hiç nazîr

Ḥubb-i Ḥaḳ’dur ḥamdü-li’llâh ḳalbimizde cāy-gîr
Gönlümüz Āl-i ‘Abâ’nuñ ḥubbi ile müstenîr

Eylerüz Āl-i ‘Abâ’ya rûz u şeb ‘arz-ı selâm
İtmeziz ḥavf ü ḥazer biz münkirân itse melâm

6 Ey Rasûl'ün sevgili Sıbtı Hüseyin-i Kerbelâ
Tâ ezelden olmuşam ben çâker-i Âl-i ' Abâ

Sizlere oldu maḥabbet 'ayn-ı ḥubb-i Kibriyâ
İtdi Qur'an'da meveddetle bize emri Hudâ

Bâ'ış-i feyz ü sa'âdet oldu ḥubb-i Muştafâ
Olmıyor tefriḳi mümkün nûr-ı vâhid Murtaẓâ

Bir vücûddur şübhe itmeme Ḥamse-i Âl-i Kesâ
Sizsünüz maḳşûd-ı Mevlâ bunda şekk olmaz revâ

Bâb-ı vâlâñızda Mısrî bendesi Şemsî gedâ
Yâ Muhammed yâ 'Alî yâ Ḥaḳ diye eyler nidâ

Şad-hezâr olsun selâm ü şad-hezâr olsun şalât
Her dū-'âlemde irişür bizlere sizden necât

640

Merşiyeye-i İmâm-ı Ma'şûm Şehîd-i Mazlûm

Terkîb-i Bend / Mu'aşşer

Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1 Bu gün 'aşr-i Muḥarrem'dür Hüseyiniler ider efgân
Dökerler gözlerinden yaş yirine cümlesi hep kıan

Tevellāyı teberrāyı be-ḥaḫḫın eylerem i'lān
Taḫiyye bilmezem aṣlā 'aḳīdem olmadı pinhān

Ḥudā 'ya Ḥamse-i Āl-i ' Abā'ya itmişem ĩmān
Şırāt-ı müstaḳīm ancak budur gel eyle sen iz'ān

Melāz ü melce'im anlar şaḫīfemde budur 'ünvān
Bütün ḥacāt olur ḥāşıl tevessül eylerem her ān

Şalātiyla selām olsun Rasūlu'llāh'a şubḥ u şām
Daḫī evlād ü aḫfāda taḫiyyāt-ı selām-encām [386]

2 Muḫarrem'de şehīd oldu Ḥüseyn-i Kerbelā eyvāh
Dinildi ol şebe şām-ı ḡarībān ba'demā eyvāh

Olup evlād ü ezvācı ḡarīb ü bī-nevā eyvāh
Perişān oldılar Āl-i Rasūl-i Kibriyā eyvāh

Sevinüp sürmelendiler bütün ehl-i şeqā' eyvāh
Degil mi la'nete lāyıḳ bu ḳavm-i bī-ḫayā eyvāh

Te'eşşür tuymasın insān olur Ḥaḳ'dan cüdā eyvāh
Ḳalur elbette bī-behre feyzden dā'imā eyvāh

Muḫammed Ḥayder ü Zehrā Ḥasen ile Ḥüseyn mazlūm
Bu Ḥamse 'āleme raḫmet olupdur cümlesi ma'sūm

3 Olayım dirseñ ey sâlik Hudâ 'nuñ feyzine mazhar
Muhibb-i Hânedân ol kim şefâ'at ide peygamber

Penâhım Şîr-i Yezdân'dur 'Aliyye'l-Murtażâ Hayder
Hasan ile Hüseyñ oldu cemi'-i ümmete rehber

Cenâb-ı Fâtıma Hayrû'n-nisâ'dur millete mâder
Mağabbet eylemek Âl-i 'Abâ'ya 'ayn-ı farz aẓher

Tevellâ ehli fâ'izdür kıyâmetde iẓer Kevşer
Cemâlınden olur ma'lûm muhibbûñ vechidür enver

Hudâ halk eyledi Nûr-ı Muhammed'den cemi' halkı
Görürler Hamse-i Âl-i 'Abâ'dan 'ârifân Haqq'ı

4 Bütün esmâya mazharsuñ Habîb-i Kibriyâ'suñ sen
Dû-çeşm-i Hazret-i Faḫr-i cihân Nûr-ı Hudâ 'suñ sen

Cenâb-ı Hayder'e vâriş 'umûma muẓtedâsuñ sen
Sürûr-ı sine-i Zehrâ Betül Hayrû'n-nisâ'suñ sen

Bulunmaz saña hiç emşâl Şehîd-i Kerbelâ'suñ sen
Kaḫpuñdur maḫsim-i luḫf u kerem şâhib-'aḫâsuñ sen

Tevellâ ehline her dem mu'in ü mültecâsuñ sen
Melâz-ı ümmet-i Aḫmed Muhammed Muştafâ'suñ sen

Şalât-ı bî-ḥisâb olsun saña evlâdına her dem
Taḥiyyât-ı İlähiyye müdâm olsun size hem-dem

5 Daḥîlem bâb-ı ḳurbâya ezelden cân ü dil-beste
Olupdur Şemsi-i Mıṣrî der-i vâlâña peyveste

Muḥarrem'de muḥibbânuñ olup derdüñle dil-ḥaste
Ḥuzûruñda ṭurup ‘âciz bu bendeñ sine pür-deste

Ḳabûl it medḥiyyem olmuş ise de gerçi işkeste
Degildür bilürüm ‘arz-ı ḥuzûr itmege şâyeste

Ṭariḳimde meded-res ol nefis şerrinden it reste
Kerem luṭf ü şefâ‘at feyzüñizi olmuşam ḥâste

Şalâtu'llâh selâmu'llâh ilâ-yevmi'l-ḳıyâm olsun
Cenâb-ı Ḥamse-i Âl-i ‘Abâ'ya şad-selâm olsun [387]

641

Medḥiye ve Merşiyeye-i Sultânü's-Şühedâ' ‘Aleyhi't-taḥiyyetü ve's-senâ'

Terkîb-i Bend / Mu‘aşşer

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

1 Mâh-ı mâtem geldi ‘uşşâḳuñ dili maḥzûn olur
Aḡlamakdan ‘âşîḳânuñ gözleri Ceyḥûn olur

İşiden bu vaq'ayı derd ü ğamı efzūn olur
Şāh Hüseyn'ün mātemiyle cigeri pür-ḥūn olur

Fikr iden ḥāl-i Hüseyn'i āh ider mecnūn olur
Sevmeyen Āl-i Rasūl'ü ḥā'in ü mel'ūn olur

Ehl-i Beyt'i kim severse Ḥaḳḳ'a ol maḳrūn olur
Nā'il-i feyz-i İlāhī Raḥmet-i bī-çūn olur

Bende-i Āl-i ' Abā'yız fırḳa-i nācī biziz
Maḫhar-ı eltāf-ı Ḥaḳḳ'ız feyzine rācī biziz

2 Şer'-i pāk-i Aḫmed'ün ḥıfzī-çūn itdik cān fedā
Bī-kes ü bī-yār ḳaldık ey Şehīd-i Kerbelā

Sevdāmız ma'sūmuñ oldı vāşıl-ı bezm-i beḳā
Ḥālūni fikr eyledikçe aḡlarım şubḫ u mesā'

Olmamışdur böyle ğaddārlık ile zūlm ü cefā
Beñzemez bir fāci'aya olmaz olmaz bir daha

Zālime la'net ider Ḳur'an'da Zāt-ı Kibriyā
Āl-i Süfyān'a hezārān la'net olsun dā'imā

Şad-şalāt ü şad-selām olsun revān-ı pākine
Yüz sürerler ins ü cinn ile melā'ik ḥākine

3 Sen Ḥabīb-i Kibriyā'suñ yā Ḥüseyn-i Kerbelā
Nām-ı pākūñ oldı taḥrīr 'arşa mıṣbāḥ-ı hüdü

Dāderüñdür Sıbt-ı Ekrem Şāh Ḥāsen ḥulḳ-i rızā
Māderüñdür biz'a-i pāk-i Cenāb-ı Muṣṭafā

Vālid-i zī-şānımuñ ḥaḳḳında nāzil *hel etā*
Cedd-i pāküñdür Cenāb-ı Şāfi'-i rüz-ı cezā

Ḥubbüñüzdür 'ayn-ı İmān kim sever buldı rızā
Sizler için ḥulḳ olundu 'arş u kürsī arz semā'

Bā'ış-ı İcād-ı ḥilḳat cedd-i pāküñdür senüñ
'Aşıkān'ıñ gözlerine sürme ḥāküñdür senüñ

4 Şeh-vār-ı lā-fetāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
Yād-gār-ı Muṣṭafā'suñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī

Nūr-ı çeşm-i Murtażā'suñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
Biz'a-i Ḥayrū'n-nisā'suñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī [388]

Şāfi'-i ehl-i velāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
Şābir-i renc ü 'anā'suñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī

Mürşid-i rāh-ı Ḥudā'suñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī
'Arifin'e muḳtedāsuñ yā Ḥüseyn ibn-i 'Alī

Kim severse sizleri sevdi Hudā 'yı şübhesiz
İttiḥāz-ı melce' itdi Muştafa'yı şübhesiz

5 Hayret ü heymāna düşdüm ḥasretüñle yā Hüseyn
Ağlarım leyl ü nehārın firkatüñle yā Hüseyn

İtme maḥrūm kıl şefā'at raḥmetüñle yā Hüseyn
Şemsi-i Mıṣrī'ye luṭf it vuşlatuñla yā Hüseyn

Geçdi 'ömrüm ḥamdü-li'llāh midḥatüñle yā Hüseyn
Hep güzer eyler Muḥarrem ḥidmetüñle yā Hüseyn

Şübhesiz 'afva sezāyım şefkatüñle yā Hüseyn
Himmetüñle nuşretüñle re'fetüñle yā Hüseyn

Hālikimdür rāziqimdür Hālık-ı arz u semā'
Şāfi'imdür melce'imdür Ḥamse-i Āl-i ' Abā

Medhiyye-i Cenāb-ı Murtażā ‘Aleyhi selāmu’llāhi’l-a’lā

Tercī’-i Bend / Müsebba‘

Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilātün Fā’ ilün

- 1 Düşdi gönüm hubbüne ey Şîr-i Yezdân'ım ‘Alî
Ehl-i Beyt'ünden beni ‘addeyle sultânım ‘Alî
Nesl-i pâkinden gelüpdür cism ile cânım ‘Alî
Luţfuña lâyıķ sezā kııl Şāh-ı Merdânım ‘Alî
Kevşer-i feyzünle sırāb eyle ‘atşânım ‘Alî
Kııl teraḥḥum bendeñi muḥtāc-ı iḥsânım ‘Alî
Gel yetiş imdādıma ey dīnim ĩmānım ‘Alî
- 2 Enbiyāya evliyāya sen mu’ĩnsin ey kerĩm
Mültecĩ olan irer maḥşūdına bulur na’ĩm
Şānuña nāzil olupdur Kāf ü Hā vü Ḥā vü Mĩm
Sensũn ol vāriş-i Aḥmed ‘ārif-i sırr-ı azĩm [389]
Dilerem senden hidāyet her dem olam müstaķĩm
Kııl teraḥḥum bendeñe muḥtāc-ı iḥsânım ‘Alî
Gel yetiş imdādıma ey cāna cānānım ‘Alî
- 3 Cümle ‘ālem itdi taşdıķ zātınũn ‘ulviyyetũn
Kā’inātı eyleyen tenvĩr senũn nũriyyetũn
Buğz iderler Āl’ine hep isteyen bu’diyyetũn
Cān fedā eylerler arzu eyleyen ḳurbiyyetũn
Fā’iz olur dũnye vü ‘uḳbā senũn ma’iyyetũn
Kııl teraḥḥum bendeñe muḥtāc-ı iḥsânım ‘Alî
Gel yetiş imdādıma ey dīnim ĩmānım ‘Alî

4 Zāhir ü bâtında sendendür baña feyz-i ‘ulā
Derd-mendim eyle ihsān ey vaşī-i Muştafā
Gelmemişdür zātuña ‘ālemde beñzer bir daha
Menba‘-ı kân-ı şehāsuñ şefkatüñ kâfī baña
Şāh Hasen ile Hüseyn'üñ ‘aşkına yâ ze'l-‘atā
Kıl teraḥḥum bendeñe muḥtāc-ı ihsānım ‘Alī
Gel yetiş imdādıma ey dīnim īmānım ‘Alī

5 Dergeh-i vālāña ancak intisābdur maḥşadım
Nūr-ı Aḥmed secde-gāhım ḥāk-i pāyuñ ma‘bedim
Ḥubb-i Evlād’uñla pür-nūr olur elbet merḳadım
Sāye-i Nūr-ı Muḥammed’le ‘Alī’dür mesnedim
Tā ezelden bende-i Āl-i Rasūl-i Eḥad’im
Kıl teraḥḥum bendeñe muḥtāc-ı ihsānım ‘Alī
Gel yetiş imdādıma ey cāna cānānım ‘Alī

6 Hep mübeşşerdür muḥibbān āyet-i Qur’ān ile
Şübhe yokdur vāşıl olur rütbe-i īmān ile
Anlara va‘d-i İlāhī vardurur rızvān ile
Dāḥil-i Āl-i ‘Abā kıl bendeñi ihvān ile
El-emān geldim ḳapuña şad-hezār efgān ile
Kıl teraḥḥum bendeñe muḥtāc-ı ihsānım ‘Alī
Gel yetiş imdādıma ey dīnim īmānım ‘Alī

- 7 Nāzenīn-i Rabb-i ‘izzet kibriyā’suñ yā ‘Alī
Hem ḥabīb-i pādişāh-ı enbiyāsuñ yā ‘Alī
Şemsi-i Mışrī’ye her dem mültecāsuñ yā ‘Alī
Oldı mağrūr-ı kerem şāhib-‘aṭāsuñ yā ‘Alī
Koyma bī-kes sāyeñe al zī-livāsuñ yā ‘Alī
Kıl teraḥḥum bendeñe muḥtāc-ı iḥsānım ‘Alī
Gel yetiş imdādıma ey dīnim İmānım ‘Alī [390]

643

Medḥ-i Şāh-ı Velāyet

Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Nūr-ı hüdādur ‘Alī
Şīr-i veğādur ‘Alī
Şāh-ı velādur ‘Alī
Velī mevlādur ‘Alī
- 2 Sırr-ı eḥad ile bir
Nūr-ı Muḥammed’le bir
Eḥad ü Aḥmed’le bir
Sırr-ı Ḥudā ‘dur ‘Alī
- 3 Oldur vaşī-i Rasūl
Zevc-i Zehrā’-i Betül
Muḥibbi olmaz melül
Feyz-baḥşādur ‘Alī

- 4 Nā'ib menāb Muşţafā
Kāzi-ī rūz-ı cezā
Şāfi'-i ehl-i vefā
Şāhib- 'atādur 'Alī
- 5 Me'mūr itdi Peyamber
Odur kālī'-i Hayber
Kudret-i Haq'dur Hayder
Hayret-fezādur 'Alī
- 6 'İlm-i ledünn menba'ı
Şems-i ma'nā maţla'ı
'Umūmuñ o merci'i
Der-i Muşţafā'[dur] 'Alī
- 7 Oldı zātı Haq-nümā
Vaşī-i Rasūl Kibriyā
Olmağda mu'in dā'imā
Her derde devā[dur] 'Alī
- 8 Mışrī'ye tecellisi var
Sırrından olup vāye-dār
Şemsi'yi eyler kām-kār
Menba'-ı seḫā[dur] 'Alī

643 [390]

6 Der-i Muşţafā 'Ali: Der-i Muşţafā'[dur] 'Ali, M.

7 Her derde devā 'Ali: Her derde devā[dur] 'Ali, M.

İkinci ve üçüncü ısranın vezni problemlidir.

8 Menba'-ı seḫā 'Ali: Menba'-ı seḫā[dur] 'Ali, M.

Birinci, ikinci ve üçüncü mısranın vezni problemlidir.

Merşiyeye-i Sultān-ı Şühedā İmām-ı Hüseyin-i Mazlūm ‘Aleyhi
selāmu'llāhi'l-ḳayyūm

Terkīb-i Bend

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 [Ey] nūr-ı çeşm-i Muştafā v'ey şāh-ı deşt-i Kerbelā
Vālidūñ Şīr-i Hūdā 'dur māderūñ Hıyırū'n-nisā'

Eylemiş sende teccsüm şabr ü hilm ü kezm-i ğayz

Müctemi'dür sende her ne kā'inātda var belā

Bilmediler ḳadrūñi āh itdiler zūlm ü sitem

Olmamışdur böyle ğaddārāne bir fi'l bir dahā

Her biri da'vā-yı İslāmiyyet ile müdde'ī

Mücib-i ḳayret olur insāna böyle iddi'ā

Kāfir-i bi'llāhdan alçaḳdur münāfıḳ menzili

Derk-i esfeldür maḳāmı didi Ḳur'an'da Hūdā

Raḳmet olsun Āl ü Evlād-ı Hüseyin'üñ cānına

La'net olsun Āl-i Süfyān Āl-i Mervān ḳānına [391]

644 [390]

1 nūr-ı çeşm-i Muştafā: [Ey] nūr-ı çeşm-i Muştafā, M.

2 Geldi çün mäh-ı Muħarrem ehl-i ĩmān āh ider
Hasretũnden ey Őehĩd-i Kerbelā āh vāh ider

ħubb-i fi'llāh' dur size 'arz-ı maħabbet eylemek
Mũ'minĩn Āl-i ' Abā'nuñ meslegũñ Őāh-rāh ider

Sizlere bende olanı rest-a-ħĩzde ħubbũniz
Bā'ış-i luşf-i ĩlāhĩ Rabb'ine āgāh ider

'Urvetũ'l-vũŐkā vũ *ħablu'llāh* sizler olduñuz
Kim temessũk eyler ise vāŐıl-ı dergāh ider

Fıkr idenler vaķ'a-i kerb ü belāyı Őũbhesiz
Őerlere raħmet, Yezĩd'e la'neti her-gāh ider

Şad-hezār olsun selām u řayyibāt ey Őāh-ı dĩn
Rũħ-ı pākũñ ile Evlād-ı Kirāmuña hemĩn

3 Mazħar-ı esmā'-ı Zāt-ı Kibriyā'suñ yā Ĥũseyn
Ümmetine yād-gār-ı MuŐtafā'suñ yā Ĥũseyn

Hem ciger kũŐe-i Zehrā' biz'a-i pāk-i Nebĩ
VāriŐ-i sırr-ı velāyet Murtażā'suñ yā Ĥũseyn

Őũre-i Őũrā'da vācib oldu bize ħubbũñũz
Nũr-ı 'ayn-ı Ĥamse-i Āl-i ' Abā'suñ yā Ĥũseyn

Bâ'is-i icād-ı 'âlem sızsünüz hiç şübhe yok
İftihâr-ı kâ'inât sırr-ı Hudâ 'suñ yâ Hüseyin

Mazhar-ı feyz-i İlâhî oldu kim sevse sizi
Müfti-î aḥkâm-ı sırr-ı *innemâ* 'suñ yâ Hüseyin

Eylerem 'arz-ı teḥâyâ cümleñize rûz u şeb
Ḥubbünüzdür luḫf-ı Ḥaḫḫ'a mazharına sebep

4 Ey Rasûl'ün sevgili Sıbtı Hüseyin-i Kerbelâ
Âb-rû-yı ümmet-i merḫûme sensün bî-merâ
Ḳadrünü tebcîl iderken Ḥazret-i Rabbü'l-'ibâd
Âl-i Süfyân Âl-i Mervân itdiler cevr ü cefâ
Ḥâdim-i dergâhuñızdur cümleten rûḫâniyân
Sizlere ḫidmetle Cibrîl faḫr iderdi dâ'imâ

Kâ'inâta nâmuñız oldu şeref-baḫşâ bütün
Nâmuñız 'arşda muḫarrer oldu mişbâḫ-ı hüdâ

Sizde cem' oldu tamâm evşâf-ı Faḫrû'l-mürselîn
Vâriş-i sırr-ı nübüvetsün mişâl-i Murtażâ

Zâtuña Evlâd'uña Aşḫâb'uña her şubḫ u şâm
Şad-şalât olsun hezârân şad-teḥâyâ şad-selâm [392]

5 Fikrime geldikçe ahvâl-i melâlûñ her zamân
Havşalam almaz bu hâli eylerem âh u fiğân

Vâkı‘a-i Kerbelâ’dan fikrim olur târ-mâr
Olmadı olmaz buña beñzer mezâlim bi-gümân

Müslimânlık iddi‘âsı ile kıabil mi bu hâl
Kim ider Evlâd’ını Peyğamber’ün hâlin yaman

Hağ Te‘âlâ halka şabruñ gösterüp kıldı seni
Reh-nümâ vü pişvâ vü muğtedâ-yı ‘ârifân

Yok mişâlûñ yok nazîrûñ ibtilâ’âtda şebîh
Zebh-i a‘zam’dur deyü Qur‘ân’da nâmuñ buldı şân

Enbiyâ vü evliyâ vü aşfiyâ ta‘zîm ider
Hamse-i Âl-i ‘Abâ’ya Zât-ı Hağ tekrîm ider

6 ‘Aqlımı eyler perişân vâkı‘ât-ı Kerbelâ
Hayrete dūçâr ider âh hâdişât-ı Kerbelâ

Halk u icâd olalıdan kâ’inâtda olmadı
Bir daha mişli bulunmaz fâci‘ât-ı Kerbelâ

Söylenilmez mümkün olmaz ola taħrîr vâkı‘a
Kâbil-i iğsâ degildür müfredât-ı Kerbelâ

Vârdur elbet bunda hikmet ‘aql ü fikrim lâl olur
Bâ’iş-i luḡ-i Ḥudâ 'dur müşkilât-ı Kerbelâ

Gerçi zâhirde ihâta eylemiş zulm ü sitem
Raḥmet-i Ḥaḡ'la muḥâtdur şeş-cihât-ı Kerbelâ

Rûḥuña olsun taḥiyyât şad-hezârân şad-hezâr
Âlüne Evlâduña bî-ḥadd selâm ü bî-şümâr

7 Mâdiḥüñ Zât-ı Ḥudâ 'dur yâ Ḥüseyn ibn-i ‘Alî
Vâşıfuñ naşş-ı ‘ulâdur yâ Ḥüseyn ibn-i ‘Alî

Ḥüsn-i aḥlâḡ-ı İlähiyle şıfât-ı Kibriyâ
Sende hepsi rû-nümâdur yâ Ḥüseyn ibn-i ‘Alî

Ḥürmet eyler şân-ı pāküñe İlähe'l-‘âlemîn
Cedd-i pāküñ Muştafa'dur yâ Ḥüseyn ibn-i ‘Alî

Variş-i sırr-ı risâlet menba‘-ı ‘ilm-i *ledün*
Vâlidin de Murtaza'dur yâ Ḥüseyn ibn-i ‘Alî

Cüz’-i Şâh-ı enbiyâdur pāk ṭâhirdür Betül
Mâderüñ Ḥayrû’n-nisâ'dur yâ Ḥüseyn ibn-i ‘Alî

Rûz u şeb olsun revân-ı pāküñe bî-ḥadd selâm
Âlüne Evlâd’uña Aşḡâb’uña her şubḡ u şâm [393]

8 Bâ'is-i icâd-ı kevneyndür Muḥammed Muṣṭafâ
Vârişidür Ḥayder-i Kerrâr 'Alîyye'l-Murtazâ

Efzâl-i ezvâc Ḥadîce ṭayyibe vü ṭâhire
Mâder-i sâdât Cenâb-ı Fâṭıma Ḥayrû'n-nisâ'

Sıbt-ı Peyğamber Ḥasen'dür dâder-i pâkî Ḥüseyn
Nûr-ı 'ayn-ı ehl-i sünnet oldı Şâh-ı Kerbelâ

Ḥazret-i Zeyne'l-'Abâ vü Bâkır u Ca'fer İmâm
Mûsâ-i Kâzım Rızâ'dur mü'minine muḳtedâ

Menba'-ı feyz-i İlâhîdür Taḳî ile Naḳî
'Askerî Mehdî imâmü'l-evliyâ nûrü'l-hüdâ

Cümlesinüñ rûḫuna olsun selâm-ı ṭayyibât
Şad-hezâr olsun taḫıyyât şad-hezârân şad-şalât

9 Sen şehîd oldıḳda saña ḫürmeten ey muḫterem
Cedd-i pâküñ ref' olundı 'arşa ḫabrinden o dem

Eyledi ḫat'-ı 'alâḫa ehl-i arzdan Muṣṭafâ
Ḥûn-ı pâküñ aḳdıḳı ân arza ey 'âlî-şiyem

Öyle aḳdessin ki taḳdîs eyleyorlar ḫudsiyân
Ma'den-i 'ilm-i ledünsin maḫzen-i ḫilm ü ḫikem

644 [393]
9 pâküñ; vâlân

‘Ācizim evşāfuñı taḥrīr ü ta‘rīf eyleyem
Ḥādīmüñdür Cebra’ıl ey şehriyār cemm-i ḥidem

Şemsi-i Mıṣrī’yi eyle luḥfuñ ile kām-yāb
Kevşer-i feyzüñle sīrāb eyle ey şāḥib-kerem

Ey şehen-şāh-ı deşt-i Kerbelā mazlūm Ḥüseyn
Şad-hezār saña teḥāyā yā İmām Maşūm Ḥüseyn

645

Na‘t-ı Şerīf

Tercī‘-i Bend / Müseddes

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Nūr-ı pāküñ ḥürmetine ḥalk olundı kâ’ināt
Hep senüñ-çün yāradıldı her ne varsa mümkināt
Medḥ ü tavşīfün için Ḳur’ān’da bī-ḥadd beyyināt
Mazhar-ı esmā’-i Ḥaḳ’suñ sende zāḥir sırr-ı Zāt
Eş-şalātü ve’s-selāmü ṭayyibāt ü zākiyyāt
Dā’imā olsun revān-ı pāküñe her dem şalāt [394]
- 2 Şad-şalāt ü şad-selām olsun saña yā Muşṭafā
Şad-hezār olsun taḥiyyāt saña her şubḥ u mesā’
Şad-şalāt olsun saña ey şāfi‘-i rüz-ı cezā
Şad-şalāt olsun saña ey hādī-i rāḥ-ı Ḥudā
Eş-şalātü ve’s-selāmü ṭayyibāt ü zākiyyāt
Dā’imā olsun revān-ı pāküñe her dem şalāt

9 eyleyem; itmeye

- 3 Sen Ḥabīb-i Kibriyā'suñ Raḥmeten li'l-'ālemīn
İğtirār eyler senüñ elṭāfuña hep müznibīn
Müftakirdür bekleyor senden şefā'at mürselīn
Müfteḥirdür ümmetüñ olmaqlığıyla mü'minīn
Eş-şalātü ve's-selāmü ṭayyibāt ü zākiyāt
Dā'imā olsun revān-ı pāküñe yüz biñ şalāt
- 4 Bā'ış-i ĩcād-ı kevneysin eyā nūr-i Ḥudā
Kā'ināt geldi vücūda nūr-i vechüñdür şehā
Cümle maḥlūqātdan itdi zātuñı Ḥaḳ ıstıfā
Leyle-i Mi'rāc'da olduñ enbiyāya muḳtedā
Eş-şalātü ve's-selāmü ṭayyibāt ü zākiyāt
Dā'imā olsun revān-ı pāküñe yüz biñ şalāt
- 5 Kā'inātuñ ḥilḳatine āb-ı rūyuñdur sebab
Vāsıtañla itdi iḥsān luṭfını maḥlūqā Rabb
Senden istimdād iderler Ḥālīḳ'uñ maḥlūḳu hep
Ümmet-i bī-çāre-gānuñ muntazırdur rüz u şeb
Eş-şalātü ve's-selāmü ṭayyibāt ü zākiyāt
Dā'imā olsun revān-ı pāküñe her dem şalāt
- 6 Nūr-ı pāküñden münevver oldu şems ile ḳamer
Leyle-i Mi'rāc'da olduñ 'arş-ı Ḥaḳ'da müstekarr
Ḥamdü-li'llāh ümmet olduḳ baḥtiyārız baḥtiyār
Ümmetüñ sâ'ir ümemden oldu zīrā mu'teber
Eş-şalātü ve's-selāmü ṭayyibāt ü zākiyāt
Dā'imā olsun revān-ı pāküñe yüz biñ şalāt [395]

- 7 Ey Hudā 'nuñ sevgili maḥbūb-ı zī-şānı meded
‘Ālemīnūñ raḥmeti sensūñ kerem-kānı meded
Müznibīn derdine senden buldı dermānı meded
Şemsi-i Mıṣrī kuluñdur itme redd ānı meded
Eş-şalātü ve's-selāmü tayyibāt ü zākiyāt
Dā'imā olsun revān-ı pākūñe yüz biñ şalāt
- 8 Ümmet-i bī-çäreñe luḫf eyle ey maḥbūb-ı Hāḫ
Sevfe yu'tī şānuña nāzıldür ey maḫlūb-ı Hāḫ
Sevmeyen Āl-i ' Abā'yı oldılar maḫcūb-ı Hāḫ
Oldı hem ehl-i tevellā cümleten mensūb-ı Hāḫ
Eş-şalātü ve's-selāmü tayyibāt ü zākiyāt
Dā'imā olsun revān-ı pākūñe yüz biñ şalāt
- 9 Hep senin-çün ḫalḫ idüp ekvānı Rabbü'l-'ālemīn
Saña ümmet olmaḫ ister enbiyā' vü mürselīn
Mültecā-yı 'aşıyānsuñ hem penāh-ı müznibīn
Bende-i Āl-i ' Abā'dur 'abd-i 'aciz Şemsi-i dīn
Eş-şalātü ve's-selāmü tayyibāt ü zākiyāt
Rūz u şeb olsun revān-ı pākūñe biñ biñ şalāt
- 10 Dergehūñ dārü'l-emāndur ey Rasūl-i Kibriyā
Her kime itseñ şefā'at 'afv ider elbet Hudā
Senden istimdād iderler evliyā vü enbiyā
Ḳıl şefā'at dīnim īmānım efendim sen baña
Eş-şalātü ve's-selāmü tayyibāt ü zākiyāt
Ḳīn ü ān olsun revān-ı pākūñe yüz biñ şalāt

11 Müznibîne ilticâ-gâh oldı dergâhuñ senüñ
Hâkķ'a mevşüldür bilâ-şekk çünki şeh-râhuñ senüñ
Vâşıl-ı cânân olur bî-şübhe hem-râhuñ senüñ
Maķşad-ı Zât-ı İlâhî oldı dil-ķâhuñ senüñ
Eş-şalâtü ve's-selâmü tayyibât ü zâkiyât
Külle yevm olsun revân-ı pâküñe yüz biñ şalât

12 Şemsi-i Mışrî'ye oldı dergehüñ dârü'l-emân
Sen şefâ'at eyler iseñ 'afv ider Hâķ bî-gümân
Her ricâñ maķbüldür elbet eylemez redd Müste'ân
El-emân düşdüm daķîlek yâ Rasûle'llâh emân
Eş-şalâtü ve's-selâmü tayyibât ü zâkiyât
Dâ'imâ olsun revân-ı pâküñe biñ biñ şalât [396]

IA' T ve RUB'IYT

Tevhîd-i Bârî *Celle şânüh*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

Birliğine oldu şahid *kul hüva'llāhü eḩad*

Yok şerikün ferd ü yektâ sensün *Allāhü's-şamed*

Lem-yelid süñ hem *ve lem yüled* bilâ-rayb ü şekk

Beñzemez zâtuñ şifâtuñ olmadı *küfveñ eḩad*

Na't-ı Peyğamberî *Şalla'llāhü 'Aleyhi ve âlihî ve sellem*

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

Yâ Rasüle'llāh ḩabîb-i ḩâlik-i ferd ü eḩad

Zâtuñi zâtına taḩşîş itdi *Allāhü's-Şamed*

Lem yelid dür ḩaḩ *ve lem yüled* anuñ vaşfindadur

Zât-ı pâkine senüñ olmaz daḩî *küfven eḩad*

Na‘t-1 H yderi ‘*Aleyhi’s-sel m*

F ‘ il t n F ‘ il t n F ‘ il t n F ‘ ilün

Y  Veliyye’ll h seni med  itdi *All h  e ad*

 anu a  ur’an’ı inz l itdi *All h ’ - amed*

Lem yelid yekt  ve lem y led  if t-1 Kibriy 

Ba‘de Sult n-1 rusul olmaz senün *k fve  e ad*

N r-1 Nübüvvet Sırr-1 Vel yet ‘*Aleyhime’s-sel m*

Mef ‘ ilün Mef ‘ ilün Mef ‘ ilün Mef ‘ ilün

Tecell  kıldı Z t-1 H q zuh r itdi iki env r

Biri n r-1 nübüvvedür biri sırr-1 vel yetd r

Anu  tefri i m mkinsiz h q katde yine birdür

Muhammed  emsi  im ndur ‘Al  n r-1 hid yetd r [397]

Niyāz ez-Ḥazerāt-ı Āl-i ‘Abā ‘*Aleyhimü's-selām*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Dergeh-i Āl-i ‘Abā'dur mültecā-yı ins ü cānn
Bāb-ı digerden ümīd bekler mi insānım deyen
- 2 Āl ü Evlād-ı Rasūl'e hiç ḥaḳāret mi ider
Bed-nażar eyler mi ḥāşā ehl-i ĩmānım deyen
- 3 Ḥubb-i Evlād-ı Nebī'dür Şems-i Mışrı'ye penāh
Ĝayrı bāba ilticā itmez müselmānım deyen

İstimdād ez-Şāh-ı Velāyet ‘*Aleyhi't-taḥiyyetü ve'r-rıżvān*

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

Yā Veliyye'llāh Rasūl'üñ sevgili dāmādısuñ
Dāfi‘-i şerr ü elemsin rāfi‘-i kerb ü miḥen
Ḳıl mürüvvet zül-keremsüñ Şemsi-i Mışrı'ye sen
El-meded geldim ḳapuña yā ‘Alī yā Bü'l-Ḥasen

İstirhām ez-Cenāb-ı Kibriyā bi-Āb-rū-yı Evlād-ı Muşţafā

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Üç Muḥammed dört 'Alī'nün ḥürmetine ey Ḥudā
İki Ḥasen bir Ḥüseyn'ün 'aşkına yā Rabb'enā
Mūsā vü Ca'fer Çehār-deh pāk-i ma'sūmān için
Şemsi-i Mışrī'yi eyle sırruña sen āşinā

Terceme-i Min Kelām-ı Şāfi'ī *Rağiya'llāhü 'anh*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Yā Ehl-i Beyt-i Muşţafā ḥubbüñiz farzdur bize
Emr ider Qur'an'da Allāh idelim size şalāt
Her kim itmezse şalātı itmeyor Mevlā kabül
Olmayor Şemsi-i Mışrī bī-şalāt aşlā şalāt

Berāy-ı Çār-yār-ı Bā-Şafā ‘*Aleyhimü't-tehāyā*

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Ben muhibb-i çār-yarım vücūdum cânı Hayder'dür

Cenāb-ı Fāṭıma cânım ile şeksiz berāberdür

Ḥasen ile Ḥüseyni birbirinden itmezem tefrîk

Benim dīnimle imānım Muḥammed, Rabb-i ekberdür [398]

Li-Maḥabbet-i Āl-i ' Abā ‘*Aleyhimü't-taḥiyyetü ve's-şenā*

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

İtmeyen derd-i Ḥüseyn ile hemîşe āh vāh

Şübhesiz nesl-i Yezid'dür tābi'-i Mervān olur

Kim kılan Āl-i ' Abā'ya Şems gibi kendin fedā

Eyleyüp dā'im teberrā lā'in-i Süfyān olur

Berāy-ı Şāh-ı Velāyet *Kerrema'llāhü vecheh*

Ḥubb-i 'Alī bā'ış-i feyz-i dil ü cāndur

Buğz-ı 'Alī küfr ü nifāk ü hezeyāndur

Ḥubb-i 'Alī ādemi kāmīl ider elbet

Buğz-ı 'Alī sālīb-i dīn ile īmāndur

Şikāyet-i Ḥāl-i Ḥiṣ der-Zamān-ı Şebābet

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Ne yerden gelse bār-ı ğamm kōnar bende tatar mesken

'Aceb bu rāh-ı miḥnetde ki menzil-ġāh mıyam bilmem

Bu sevda-yı maḥabbetle yanar dā'im ğōñül mülki

Nedür Şemsī bu endühlar 'aceb ğamm-ġāh mıyam bilmem

Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün

Nazarım saña teşādūf ider ise cānā

Bir zamān mest olurum kendimi bilmem aşlā

Şabrı ğüç çāresi ğüç ḥālīmī 'arz itmesi ğüç

Ḥāl ü şe'nimden 'aceb añlamaduñ mı ḥālā

Pend Gūne**Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

Kimde kim olmaya üç hulk-i kerīm
 Şağın andan ki odur çünkü le'īm
 Bezl-i māl vefā itmeye ketm-i esrār
 Öyle eşhāşa qarın olma şamīm

660

İ'timād itme anuñ dostlığına
 Anda ki yoğdur üç hāl
 Ketm-i sırr ile vefā eylemeye
 Yolına senüñ o bezl-i emvāl [399]

661

Berāy-ı Şeyh-i Ekber *Ḳuddise sirruh***Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**

Şeyh-i ekber misk-i ezfer Ḥazret-i İbnü'l-'Arab
 Muhyidīn ü mecd-i dünyā Ḥātem-i Ṭā'ī-neseb
 Rütbe-i sırr-ı velāyet anda hatm olduğına
 Şübhe yoğdur hağğına söz söyleyendür bī-edeb

Berāy-ı Eşref-zāde ‘Abdullāh er-Rūmī *Ḳuddise sirruh* *

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

Cebhe-sāy oldum bugün Sulṭān-ı Eşref-zāde'ye
 Ḳaṭ‘-ı ümmīd eylemem feyzi baña şâyān olur
 Bende-gān-ı evliyā şüretde dervīş olsa da
 ‘Ālem-i ma‘nāda şeksiz şāh-ı ‘ālī-şān olur

Berāy-ı Ḥāzret-i Mıṣrī *Ḳuddise sirruh**

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

Dergeh-i Mıṣrī'de ḥādım oldıgım devlet yeter
 Ḥıdmetiyle iftiḥār itmek baña ‘izzet yeter
 Ḥamdü-li'llāh ḥāk-i pā-yı Ḥāzret-i Pīr'e bugün
 Vechini ḥākine sürmek Şemsi'ye rif‘at yeter

662 [399]

* Birinci ziyāretimde söylemişdim. (Müellif)

663 [399]

* Birinci ziyāretimde söylemişdim. (Müellif)

Berāy-ı Hüsāmüddīn Burūsevī *Ḳuddise sirruh*

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

Meşāyih-i Burūsa ser-bülendi

Cenāb-ı Şeyh Hüsāmüddīn Efendi

Ziyāret eyleyüp geldim kapuña

Kerem kıl itme redd bu müstemendi

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

'Ālem-i vaḥdetden indik 'ālem-i nāsūta biz

Cāmi'-i esmā'-i Yezdān olmaḳ için gelmişiz

Devre-i 'arşiyyesin tekmil ile 'avdet idüp

Aşla ric'at sırrını iz'an iden 'ārifleriz [400]

Berāy-ı Hāzret-i Mıṣrī *Ḳuddise sirruh* *

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Murādımdur seni ancak ziyāret
Meded yā Şāhib-i luṭf u kerāmet
Bırakma Şemsi'ni maḥrūm u maḥzūn
‘İnāyet eyle Sulṭānım ‘ināyet

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Eyledim ḳaşd-ı ziyāret Bursa'dan geldim saña
Meşhedün ḥāki olupdur çeşmime kuḥl-i cilā
Var ümidim luṭfuña maḥrūm-ı feyz olmam ebed
Astānuñ ḥādimidür Şemsi'ye eyle ‘aṭā

Fā' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fa' lün

Bize ḥā'in deyenün kendisi şādık olsa
Sözleri özlerine bāri muvāfık olsa
Ḥīle vü ḥud'a ile ḥalkı iderken iḡfāl
Fi'l-i mekrūhı anuñ şer'a muṭābık olsa

666-667-668-669 [400]

* Ḥīn-i zirāretimde söylemişdim.

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Şehr-i Bursa'da senüñ dergāhuña hizmetdeyim
İftihārımdur ne şübhe her zamān 'izzetdeyim
Eyledim 'azm-i ziyāret Pīr-i vālā-şān seni
Çün naşīb oldı ziyāret Şemsiyā devletdeyim

**İstanbul'da Hüseyn Vaşşāf Beg'i Bulamadığımız Zaman Yazıp
Bırakdığım Kıt'alardur.**

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Şāh-rāh-ı Gülşenī'den feyze mazhar oldığı
Yokdur inkāra mecāli kimsenüñ bu āşikār
Hāzret-i Vaşşāf Efendi Gülşenī'den müstefīd
Oldığını eylerem tebrik olsun kām-kār

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Geldim arzu-yı ziyāret ile devlet-ḥāneye
Bulmadım ḥayfā olup maḥrūm 'avdet eyledim
'Arz-ı ihlāş ü taḥiyyāt eylerem oğlum ile
Hālişāne sizlere taqđīm-i ḥürmet eyledim [401]

Berāy-ı Germābe-i Ḥayder-ḥāne

Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün

Binā itdi bu ḥammāmı Fenāri

‘ Al-ī şirũñ şuyı da anda cāri

İdenler iġtisāl buldı şifāyı

Olur cismī anun ‘ illetden ‘ āri [402]

EBYĀT ve MÜFREDĀT

673

Terceme

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Ḥubb-i evlād-ı Muḥammed Rāfīzīlik olsa ger
Rāfīzīyem şāhid olsun ins ü cīnn ü kā'ināt

674

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Ey Ḥudā vend-i 'azīm ve'y Qādir ü Qayyūm Kerīm
Baña lütf u kerem eyle meded ey raḥm-i 'amīm

675

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Kim ki ḥubb-i Ehl-i beyti ḳalbine ilḳā ider
Şübhesiz iki cihanda nāmını ibḳā ider

676

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Lā ve *illā* remzini bilmek dilersen Şemsiyā
Kendini *lā* eyle andan bilesün *illā* nedür

992

677

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Fâ' ilün

Bî-baht olur 'âlemde kemâl ehli ğarîbdür
Erbâb-ı cehl her vech ile maqbûl-i cihândur

678

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

Ehl-i Haq kesrette de vahdet bulur
Ehl-i fark vahdetde de kesret bulur

679

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

Terk-i cennet eyledi Âdem görüp Havvâ'sını
Bunca Havvâ'yı gören Âdem nasıl şabr eylesün

680

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

Nâz iderdün sen baña itdikçe ben saña niyâz
Şimdi ben nâz eyleyim de sen niyâz eyle birâz

681

Müstef' ilün Müstef' ilün Müstef' ilün Fe' ülün

Nev-rüz irüb ağıyar ile seyr eyledi dilber
Gıce ile günüm benim oldı şimdi beraber

682

Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fa' lün

Nıce şabr u nıce tākāt ideyim bu hicre
Meded ey rüḥ-ı revân luḥf-ile eyle dilşād

683

Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün

Gündüzün 'īd-i sa' ādet giceñüz ḳadr ü berāt
Ola deyü dilerim Ḥazret-i Ḥaḳ'dan ḥacāt [403]

684

Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilätün Fā' ilün

Cihān bir āyinedür eyle 'ibret ile nazar
Ḳalmasıñ dilde sivādan bir keder hiçbir eser

685

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Bu vücūdumda maḥabbet şem' ini iḳād idüp
Yanmağ ile ben de döndüm bir ḥayālī fenere

686

Bir artıma Yazmışdım

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Gönülden ıkmamak üzre bu artım yādigār olsun
Ferāmūř itmeyen ihvān cihānda kam-kār olsun

687

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Āşār-ı rahmet-i Ḥaḳḳ'a eyle im' ānla nazar
Naşıl ihyā oluyor ba' de memāt rüy-ı zemin

688

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Ey felek fikrimce yerdim sen musā' id olmaduñ
Sen musā' id olduñ ise yār muvāfiḳ olmadı

995

689

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Bu kadar nâz itme cânânım yeter inşâf kı1
Kalmadı Şemsi' de tākāt mazhar-ı elţâf kı1

690

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Bilmek istersen haqīkat sırrını var mürşide
Gūşuña telkīn idüp de zātuñi irşād ide

691

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Bütün halk-ı cihān *nefsi* diyüb Haqq'ı unutmuşdur
Haqīkat ehli müstağrağ olup halkı unutmuşdur

692

Terceme

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Kimseyi incitme başka her ne istersen de yap
Yolumuzda en büyük Şemsi-i Mışrī bu günāh

Ġayri şanma görinen kā'ināt cümle mezāhir
Hüve'l-Evvel, Hüve'l-Āhır, Hüve'l-Bâttın, Hüve'z-Zāhir

996

693

Terceme

alemi ıtutarsa un addar
İdilür Manşür elbet ber-dār

Ādem oldur ki ola mescūd melā 'ik
Cāh ehline baş eymek ile ādem olunmaz [404]

694

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Her arām mişl-i şarāb serhoş itseydi eger
Ol zamān ma' lum olurdı kim ayıdur kim mest

695

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

'İlm ü fazluñ ile cāru'llāh bile olsan yine
Kām-yāb oldur ki anca Mālik-i Dīnār ola

696

Her bende ki azād olur şād olur
Ben şād olurum saña eger bende olursam

997

697

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

Liyākat kâbiliyyet olmayan insāndan er olmaz
Ki bārān-ı Nīsān daḥī hemān dürr-i güher olmaz

698

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Rāfizīlik ise eger ḥubb-i Āl-i Mustafā
Rāfizī olmak gerekdür enbiyā vü ezkiyā

699

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Her sene bizler okurduk Ehl-i Beyt'e merşiye
Tekyeler seddoldı şimdi men' olundu nefriye

700

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Resmimi gördükçe der-ḥātır idersen sen beni
Sen ferāmūş itmez isen ben de unutmam seni

998

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Üç şey'ün nāmı eger var ise de cismi yoğdur

Biri ' anķā biri kimyā biri ilvānda vefā [406]

TAQRĪZĀT

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Hâzret-i Pîr-i tarîkat kutbu'l-aqṭâb-ı cihân
Şeyḥ Mıṣrî en-Niyâzî râh-ı Hâkḳ'a pîşvâ
- 2 Kümmeîn-i evliyânun ol cenâbdur serveri
Ḳuṭb-ı devrândur bilâ-şekk ḥalka oldı muḳtedâ
- 3 Eyleyenler âstân-ı ḥâzretine intisâb
Oldılar esrâr-ı Hâkḳ'a yek-nazarda âşinâ
- 4 Eylemiş ḥayli su'âl îrâd şâhib-dillere
Ba'zılar şerḥini itmişler velâkin mücmelâ
- 5 İktisâb-ı feyz-i ḳudsîsiyle meşrûḥu'l-fu'âd
Hâzret-i kâmil mükemmil Şeyḥ Şaḥfî pür-şafâ
- 6 Vâsıl-ı şehri ḥâkîkat vâriş-i 'ilm-i Rasûl
Vâḳıf-ı 'ilm-i ledündür 'ârif-ı sırr-ı Ḥudâ
- 7 Ol su'âle itdi taḥrîr ecvibe-i lâ'ika
Sa'y-i meşkûrdur ne şübhe 'ind-i Hâkḳ'da muṭlaḳâ

702 [406]

* Hâzret-i Pîr Muḥammed el-Mıṣrî en-Niyâzî ḳaddesa'llâhü sirrahü'l-âlinün nuṭḳ-ı âlîlerini 'arabiyyü'l-
'ibâre şerḥ iden ḥulefâ-i kirâmından cedd-i emcedim Hâzret-i Şeyḥ Muḥammed Şaḥfî ḳuddise sirruhu's-
sâminün *Keşfü'r-rumûz fî ḥallî'l-künûz* nâm eşer-i 'âlîye 'âcizâne taḳrîz-güne söylemişdim. (Müellif)

8 Böyle muğlak kenzi fetḥ itdi o zāt-ı muḥterem
Ol su'aller mağz-ı Qur'an'dur cevābı hā-kezā

9 Hem daḥī ehl-i sülūki Ḥaqq'a irşād eyledi
Bu mesā'ildür kişi'yi Ḥaqq'dan eyleyen cüdā

10 Ḥall-i remz-i müşkilāt itdi muḥaqqāq ol Kerīm
Ḥayr ile yād eylesünler oḫuyanlar dā'imā

11 'Acizāne ben de taqriz eyledüm te'lifine
Gerçi bu haddüm degildür bilürem ben şahsiyā

12 Ceddümüñ medḥi ne mümkin çünki ol zātın müdām
Yāveri Şīr-i Ḥüdā'dur dest-giri Muştafā

703 *

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

1 Ḥamdü-li'llāh sırr-ı Mışrī Cennetü'l-Me'vā gibi [407]
Ser açup sārī olupdur *ḳavs-i ev ednā* gibi

703 [406]

* Edirne'de Ḳal'a içinde Pehlivan Cemāleddīn Efendi Dergāhı Şeyḫi Meḫmed Niyāzī Efendi Burusa'ya berāy-ı ziyāret gelmiş ve kendüsüyle birkaç def'a mülākī olmuşduk. Aldığı zevḳ üzerine 'avdetinde fī 18 Nisan sene 1328 tārīḫli mektübunda şu vechle medīḥa-ḥān oluyor ki, eşnā-yı rāhda Burusa müteşeyyihlerinden birisi ki pek çok mu'āvenetimizi ve ḥāl-i iḫtiyācında yardımımızı görmüş olduğu ḥāle 'aleyhimize yılanlığını ve sīmā ve saḳatlığınıñ āşarını göstermesine karşı müte'eşşir olmağla bu medḥiyyeyi yazup 'alā rağmi'l-unūfi'l-'a'dā' göndermişdür.

- 2 Çok muhibbi varsa da ‘ayniyyeti âmâlimiz
Kendini gösterdi zirâ tamğa-i tuğrâ gibi
- 3 Meşrebinde da‘vet-i da‘vâsı Ehl-i Beyt idi
‘Ayn-ı bu sırdan zühûr bu zühûr-ı Mevlâ gibi
- 4 ‘Aşkı ‘irfân-ı tevhîddür serâyı zât ile
Şâhib-i esrâr-ı zâtdur Şemsi-dil tûbâ gibi
- 5 Ni‘met-i ‘irfân îşâr itmede Hâk Bursa'ya
Bu zühûrundan velâkin şest-cihât a‘mâ gibi
- 6 Hâk mülâkî eyleyince cennete bâtın bize
Ni‘met-i ‘irfâna virdi lü’lü-i lâlâ gibi
- 7 Meşreb-i Mısrî'da maḥv olmaḡ gerek Şeyḡ Rûmiyâ
Çünkü Şeyḡ Şemsi olupdur Mısrî-î-ma‘nâ gibi

704 *

- 1 Fe-tebârake'llâh maḥbûb-ı Yezdân'dur Şemsi
Mecma‘-ı ‘uşşâḡda miḥrâb-ı vicdândur Şemsi
- 2 Dâ'im müsteḡarrında Şemsi-veş tevzi‘ ider
Müşṭâḡa ‘ayn-ı ḡayât-ı câvidândur Şemsi

704 [407]

* Burusa aḡz-ı ‘asker şu‘be kâtibi Ḥüsni ‘Aşkı Efendi ekşer dergâha devâm ider. Eşnâ-yı zıkrde ḡalbine ma‘kes olan envâr-ı tecelliyyât zıkr-i ilâhî'den mülhem olarak fî 29 Haziran sene 1336 târiḡinde şü manzûmeyi göndermişdür.

- 3 Tolaşur eṭrâfında nice aqmâr u nücüm
Peykânuna vâhib-i ‘ilm ü ‘irfândur Şemsi
- 4 Mışrî dergehinde feyz-i niyâzıyla ‘Aşkı
Neşr-i âdâb eyleyen şâh-ı merdândur Şemsi

705 *

Fâ‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fe‘ ilâtün Fa‘ lün

- 1 Gülşen-i ‘aşka hezâr Hâzret-i Şemsüddîn'e
Gülşen-i ‘aşka şafâ Hâzret-i Şeyh Şemsüddîn
- 2 Şeyh-i pür-feyz-i vaqâr Hâzret-i Şemsüddîn'e
Peyrev-i ehl-i vefâ Hâzret-i Şeyh Şemsüddîn
- 3 ‘Arz-ı ta‘zîm iderek ‘aşk-ı niyâz it Vaşşâf
Cân ü dilden saña hürmet idiyor Vaşşâfuñ
- 4 Luṭf u ihsânı taşar Hâzret-i Şemsüddîn'e
‘Ârif-i kenz-i ḥafâ Hâzret-i Şeyh Şemsüddîn [408]

705 [407]

* Sirkeci Gümrüğü Baş Müdür-i Sâbıkı Târîkat-ı ‘Aliyye-i ‘Uşşâkıyye ḥulefâsından *Vesîletü'n-Necât* mü‘ellifi Hüseyin Vaşşâf Beg’uñ iltifâtnâmesidür:

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Mu'azzam Pîr-i dest-gîr Hâzret-i Mışrî pür-ŝandur
Gülistân-ı haqqîkatde gül-i pür-'ıtr-ı cânândur
- 2 Lisân-ı kalbime ism-i şerîfi zînet-âverdür
Be-haqqın nâtiqul-Ŧur'ân olan pür-kuṭb-ı devrândur
- 3 O kuṭb-ı envere ben 'âŝıqam vallâhi billâhi
Dil-i hasret-zede her rûz u şeb muḥtâc-ı iḥsândur
- 4 Ḥayâl-i luṭfi gelse yâda titrer kalb-i pür-derdüm
Aña i'lân-ı 'aşk itdüm devâ-sâz-ı mürîdândur
- 5 Ŧefâ'at-ḥâhiyem dâ'im ṭaleb-kâr-ı vişâl oldum
Beni elbette maḥrûm eylemez bir Pîr-i pîrândur
- 6 Amân yâ Hâzret-i Mışrî meded yâ Hâzret-i Mışrî
Kerem yâ Hâzret-i Mışrî seni sevmek baña ŝandur
- 7 Ḥikem-âmûz-ı 'aşkdur sözleriyle cümle 'uşşâka
O Pîr-i muḥterem ki ḥabl-i A'llâh'a bürhândur

706-707-708 [408-409]

* 'Urefâ-yı 'Uŝŝâkiyye ve Gülŝeniyye-i Ŧa'bâniyye'den edîb nüktedân Hacı Hüseyn Vaşşâf Beg'ün Bursa'da teŝerrüfümüz eşnâsında Cenâb-ı Pîr Mışrî en-Niyâzî Efendimiz'e olan şiddet-i iŝtiyâkı üzerine haqq-ı 'âcizîye şu iltifât-ı 'ârifâneleri söyleyerek talîf itmişlerdür ki, şırf Cenâb-ı Pîr'e 'â'id bir incizâb eŝeridür. (Müellif)

- 8 Der-i ihsānunun kıtmīri Vaşşāf'a nazar kılsun
Nigāh-ı himmete gāyetle muhtāc sâ'il-i hāndur

707

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Tārīķ-i feyzinün sālīkleri 'arrāf-ı vaħdetdur
Nice erler gelüp geķmiş bu yer şeh-rāh-ı 'irfāndur
- 2 Teveccüh-kerde-i Mışrı Cenāb-ı Şeyh Şahfī'dür
Riyāzet-kār-ı 'ārif vāşıl-ı bezm-i ħalīlāndur
- 3 Gelüp encāl-i neslinden Muħammed Şemsi-i Mışrı
Cihāna revnaķ-ārā nūr-ı 'ayn-ı cümle bārāndur
- 4 Duyunca derd-i cānı bādiye becāy-ı 'aşķ olmuş
Ferīd-i ehl-i ħalvet ma'rifetdür zıkre şāyāndur
- 5 Bu zāt-ı pür-ħaķāyık āstān-ı Pīr'de post-pīrā
Deķāyıkda ma'ārifde ħaķīķat merd-i zī-şāndur
- 6 *Ledünni* 'ilme mazħardur bütün āşarı şāhiddür
Şi'rde bülbül-i 'aşķdur esīr-i zülf-i cānāndur
- 7 Dinilse *Mışrı-ı şāni* āñā lāyıkdur ol tevcīh
Şehādet eyleyen āşār, 'ulüvv-i ķadre bürhāndur

- 8 Vücūdî ‘âlem-i ‘irfāna zīnet-baḥş olur el-ḥaḳ
Kitāb-ı kâ’inātı şerḥ iden bir sırr-ı Kur’ân'dur
- 9 O kāmildür mükemmildür sezā-yı medḥ u tekrīmdür
Bütün ādāb ü erkānı bilen bir mürşid-i cāndur
- 10 Ḳanā‘atkār edīb ḥoş-gū nezāketle dili memlū’
Yüzünde şems-i ‘irfān ‘ayn-ı Mışrī pertev-efşāndur [409]

708

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Muḥibb-i Ehl-i Beyt-i Ḥazret-i Aḥmed Muḥammed'dür
Esīr-i ‘ilm-i ‘irfān-ı Cenāb-ı Şāh-ı Merdān'dur
- 2 Ḥaḳīkatde sevendur Ḥazret-i Şāh-ı şehīdānı
Tamāmen mā-cerā-yı Kerbelā'dan ḳalbi sūzāndur
- 3 O Şeyḥ-i muḥterem biñ bir belāya sine tutmuşdur
Anuñ ḳalb-i ḥazīni pür-elemdür çeşmi giryāndur
- 4 Aḥīren tekyeler mesdūd olunca dāğ-dār oldu
Bütün erbāb-ı fikr ü zıkr ise maḥrūm-ı devrāndur
- 5 Ḳapandı cümle dergāhlar semāya çıḳdı hep āhlar
Sevindi ḥayli bed-ḥāhlar, faḳat ‘uşşāḳ nālāndur

- 6 Nice dem hān-gāhı mecma‘-ı ‘uṣṣāk idi Hāḳḳ’ā
Gelenler zevḳ alanlar fi'l-ḥaḳīḳa ehl-i īmāndur
- 7 Ne ‘ālimler olurdu āstān-ı pāk-i Mıṣrī'de
Ne ādemler gelirlerdi ki anlar ehl-i iz‘āndur
- 8 O merd-i kāmīlūñ inṭāḳ u ḥālāt-ı füyūzıyla
Şerāb-ı ‘aşḳ-ı Hāḳ’la ḥaste-diller hepsi mestāndur
- 9 Bu Şeyḥ-i pür kemālūñ ḥaḳḳ-ı ‘ālīsinde söz çoḳdur
Ne söylersem anuñ vādī-i temdīḥinde çespāndur
- 10 Mübārek vechine diḳḳatle baḳsañ rû-nümādur feyż
O mir’āt-ı mücellā ‘āşık-ı maḥbûb-ı Yezdān'dur
- 11 Ğarīḳ baḥr-i zātdur hem ḥaḳīḳat ehl-i şoḥbetdür
Daḥīl-i bezm-i vaḥdet reh-nümā-yı ehl-i meydāndur
- 12 Yazılsa defter-i dīvānıma elyaḳ bu medḥiyyem
Anuñ meclûbuyam feyż-i İlāhī anda tābāndur
- 13 Güzer-gāh-ı ḥayātđan ‘ibret almış Hāḳḳ'a yüz tıtmış
Sivāđan yüz çevirmiş peyrev-i rāh-ı ‘azīzāndur
- 14 Hüdā -yı lem-yezel şıḥḥatde dā'im itsün ol zātı
Şafā-yı cānda olsun pāydar rûḥ-ı mürīdāndur

- 15 Gel ey müştāk-ı evşāfi olup Vaşşāf-ı bī-evşāf
Niyāz it bahş-ı feyz eyler ki, bu hāl-i kerīmāndur
- 16 Hārīr-i hāme-i medħimle göñlüm neş'e-dār oldı
Beni maħrūmi-ī feyz eylemez o 'ālī insāndur
- 17 Bütün evlād 'iyāl kardaşla her dem pāydār ol sen
Enīs-i rūhumuzsın bizlere hep çeşme-sār ol sen

709 *

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Benim haqqımda Hüseyn zann idüp çün Hāzret-i Vaşşāf
Anuñ zannı gibi kılmak Hüdāyā saña āsāndur
- 2 Be-haqq-ı Hāzret-i Āl-i ' Abā itme beni rüsvā
Amān 'ālemlerüñ Rabbi saña lāyık da ihsāndur [410]
- 3 Eğerçi bilmiş olsaydı bu zāt da ma'neviyyātum
Degil medħ eylemek benden qararı çünki çeşpāndur

708 [409]

Bursa'da āstān-ı Mışı'ı ve Hāzret-i Şeyħi ziyāretde sāniħ olmuşdur.
Fī 11 Zī'l-ka'de, Sene 1344, Yādigār-ı faķirānemdür. (Hüseyn Vaşşāf)

709 [409]

* Mīr-i müşārun-ileyhūñ şu iltifātına qarşu nefsim haqqında söyledigim tazarru'-nāmedür, bu mahalle
derci muvāfık-ı vicdāndur. (Müellif)

- 4 Bilürem ben beni aşlā ne kemter pür-günāhım ben
Ne çāre şūretim aldar bu halkı zemme şāyāndur
- 5 Meded Allāh, meded yā Faḥr-i ‘ālem yā ‘Alī a‘lā
Düşürmeñ benlige ‘āciz ğarīḳ-i baḥr-i ‘isyāndur
- 6 Kerem Pīrim Efendim Ḥāzret-i Mıṣrī idüñ himmet
Ledünden feyz-yāb olmaḳ için bābuñda mihmāndur
- 7 Elā ey Şemsi-i Mıṣrī mediḫle zemmi bir bil sen
Ḥaḳīḳat ehline zemle mediḫ zīrā ki siyyāndur

710 *

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

- 1 Kelāmuñdan kemālātuñ nümāyān Ḥāzret-i Şemsi
Yüzüñde lem‘a-pāş ile dirahşān Ḥāzret-i Şemsi
- 2 Sa‘ādetdür seyāretle olursa fikr ü ef‘ālūñ
Ḥudā elṭāfidur bi'z-zāt fedā cān Ḥāzret-i Şemsi
- 3 Senüñ her bir sözüñ kıymetde bī-hemtā bahāsızdur
Necef yāḳūt, dūr-i la‘l-i bedeh-şān Ḥāzret-i Şemsi

710-711 [410-411]

* Taġıstānī eş-Şeyḫ Aḫmed Ḥamdi Efendi Ḥāzretleri'nüñ muḥıbbānundan Kirmasti'de muḳīm Meḫmed Nūri Efendi ile görüşülmüş ve ba‘z-ı es‘ileyi ḥāvī tarafımıza şu manzūmeleri göndermişdi. Cevābları yazılarak risāle eyledüm. (Müellif)

- 4 Ne mümkindür bahā ta'yīn olunsun ehl-i 'uṣṣākuñ
Devādur derdine ōhbetlerūñ ōān Ḥāzret-i Őemsī
- 5 Gedā-yī Nūri bekler dā'imā ol bāb-ı 'ālīde
Ṭoğarsa himmetūñden ōems-i tābān Ḥāzret-i Őemsī

711

Dıgeri

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Meded bāb-ı siyādetden sa'ādet gözlerim Őemsī
Nübüvvetle kerāmetden reōadet gözlerim Őemsī
- 2 Ṭağıldım zūlf-i leylāda ōabāḥ fecri gözler iken
Reh-i Mevlā-yı maqōūda iōāret gözlerim Őemsī
- 3 Yitiōmez mi kerem bābı kapansun ehl-i 'uōōāka
Baḡīl mi ḥāzret-i sādāt fütūḥāt gözlerim Őemsī
- 4 Beliyyātı dūkenmez mi 'aceb 'uōōāka-ı sādātuñ
Ebed bākī midür yoḡsa selāmet gözlerim Őemsī
- 5 Zamān geldikçe fesh eyler iken her ḥükmini ōimdi
Bu ef'al-i İlāhī'den semāḥat gözlerim Őemsī

- 6 Değişmez mi ‘aceb aḥkām-ı Qur’ân’uñ ma‘ânisi
Devâ-yı derd-i hicrâna ifâkat gözlerim Şemsî [411]
- 7 İlä yevmi'l-қыâm maḥkûm olursa Ḥazret-i sâdât
Bu devrândan ne ḥâşıldur ferâgat gözlerim Şemsî
- 8 Tükendiyse bu ‘aşrı eylesün tenvîr her yüzden
Bu zulmetden rehâ bulsun şadâkat gözlerim Şemsî
- 9 Giden gitsün feleklerle mülükler hep fedâ olsun
Zamānuñ şāhibi gelsün şalāḥat gözlerim Şemsî
- 10 Ḥitâbın kim su’âl eyler ki yoḡdur mâ‘adâ Ḥālîḳ
Ḥasenden aḥsen-i ḥulḳa şehâdet gözlerim Şemsî
- 11 Eḡer tezyîd-i ‘aşḳuñla ḥilâf söylerse de Nûri
Kerem ‘afvuñla sinemde ṭulû‘ât gözlerim Şemsî

712 *

Meşnevî

Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün

- 1 Bâreka'llâh teşrîf itdi Şeyḫ-i Kâmil Şems-i dîn
Ḥamdü-li'llâh ḥak-i pâya eyledüm vaz‘-ı cebîn

712 [411]

* Midillü Aṭası'na ‘azîmetimde iḥvānumuzdan Žiyâ Efendi tarafından taḥassürini ifâde ḥuşusunda söylediği kudümiyyedir. (Müellif)

- 2 Fırkatüñden āh çekerdi alb-i ‘āciz dā’imā
Ni‘met-i vulat müyesser oldı bā-‘avn-i udā
- 3 Āyet-i *lā taneū*’ya marūr olup bir zamān
Āī oldum Rabb'e ey ey-i kerīmim el-amān
- 4 Nefs-i bed-kāre esīrem sen bilirsin ‘aczimi
Rehberimsūñ ems-i dīnsūñ ıl mūnevver albimi
- 5 Eyledüm ser-māye-i ‘ömrüm telef ālīm arāb
Sensūñ anca bu faīre mürid-i rāh-ı avāb
- 6 Bir rızā-yı a’dur anca maad-ı kemter Ziyā
Rāh-ı maūda delālet eyle ey ems-i udā
- 7 Mā-sivāya eylemem alā maabbet ba‘de zīn
Ver ziyā alb-i Ziyā'ya ey veliyy-i ems-i dīn

713

Vaāf Beg’ūñ

Mef’ūlü Mefā’īlü Mefā’īlü Fe’ūlün

- 1 Ey sālīk-i silk-i ‘urefā azret-i emsi
Ey vāıf-ı *illā* ile *lā* azret-i emsi

- 2 Takdîr için ‘âciz[dür] bu lisân ü hâmem
Ey medh ile tekrîme sezâ Hazret-i Şemsî
- 3 Nazmuñda vü neşrinde feşâhat vardur
Ey bülbül-i gülzâr-ı şafâ Hazret-i Şemsî
- 4 Sevdim seni ez cân ü gönül bi'llâh
Ey mazhar-ı ‘irfân-ı hüdâ Hazret-i Şemsî
- 5 İhyânuña yârânuña haqqıyla hayr-hâh
Ey peyrev-i Mısrî-i Hudâ Hazret-i Şemsî
- 6 Bildim ki haqqîkatde büyük âdemsin
Ey bizlere mânend-i hümâ Hazret-i Şemsî
- 7 Vaşşâf’uñı ibtidâ’î himmetle şeref-yâb eyle
Ey târik-i ezvâk-ı sivâ Hazret-i Şemsî [412]

713 {411}

2 Takdîr için ‘âciz[dür] bu: Takdîr için ‘âciz bu, M.

3 Vezni problemlidir.

4 Vezni problemlidir.

6 Vezni problemlidir.

7 Vezni problemlidir.

Terceme-i Hâl Gibi Söylenilmiş ve Eşerlerimüñ Esāmisini İş‘ār İder Bir
Manzūmedür

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Şeyh Mıṣrî Şemsî haḳdur şems-i millet şems-i dîn
Eylemiş mümtâz anı aḳrâna Rabbü'l-‘âlemîn
- 2 ‘İlm-i şūrî ma‘nevîde kıldı yektâ anı Haḳ
Vâkıf-ı sırr-ı ledündür hep muḳırrdur münkirîn
- 3 Her fūnūna âşinâdur kim gelirse nezdine
Herkesün fehmine lâyıḳ şoḫbet eyler ol hemîn
- 4 Gâh kâtib gâh muḫâsib gâh şâ‘ir gâh ḫaṭîb
Gâh imâmdur gâh zâkir gâh şeyḫ-i post-nişîn
- 5 Ḥubb-i Evlâd-ı Rasûl’de yoḳdur emşâli anuñ
Vaḳtini ḫaşr eylemiş oldur şenâ-kâr-ı Ḥüseyn
- 6 Her mecâlis-i zikirde eyleyüp her-dem du‘â
‘Aşḳ ile dir işiden âmîn âmîn müslimîn
- 7 Hangi dergâha giderse pür-şeref olur o dem
Yoḳ mecâl inkâra aşlâ oldı ol feyze ḳarîn

- 8 Mūsikīye āşinādur meclis-i tevḥidde ŧevḳ
Ḥāşıl eyler neş'e-yāb olur cemi'an sāmi'in
- 9 Bir olup cümle ḫarīkat aña göre ayrı yok
Ḥalveti vü Celveti vü Ḳādiri vü Sa'düdin
- 10 Gāh ḫatm-i ḫāce oḳur aña ma'lüm her uşul
Söylesinler vār ise ger işte meydān hem çetin
- 11 'Aşḳa geldikçe semā' eyler şanursuñ Mevlevi
Şems-i Tebriz'den tefeyyüz ile olmuş kām-bin
- 12 Sırr-ı Bayrām, Ḥacı Bektāş-ı Veli'nuñ mazharı
Seyyid Aḫmed Bedevi, Düsükī'ye olmuş ḳarın
- 13 Seyyid Aḫmedü'l-Kebirün āyinin icrā ider
Cümleten ḫurḳ-ı 'aliyye birdür olmaz ān ü in
- 14 Şāzeli'den Gülşeni'den ḳalbi rüşendür anuñ
Rūḫ-ı Mısrī aña rehber himmet etmiş gül Ḥüseyn
- 15 Sırr-ı Peygamber mu'indür, sırr-ı Ḥayder'dür zahir
Luḫf-ı Ḥaḳḳ'a mazhar olmuş itme inkār gel be-bin
- 16 Vāḳı' olduḳça meşāyih cem'iyetinde ālāy
Aña maḫşüsdur ḳumanda der görenler āferin

- 17 Düşmanı çok olsa da elbet iderler anı hıfz
Hānedān-ı Ehl-i Beyt olmuş aña hısn ü haşın
- 18 Her Muḥarrem'de okur Āl-i ' Abā'nun medḥini
On gice diñler muḥibbān ağlaşurlar mü'min
- 19 Hakkına ehl-i ḥased itmekde ḥayli iftirā
Ehl-i Hakk'ı 'ādet olmuş ta'n iderler ehl-i kın
- 20 İlticā itmişdür Āl-i ' Abā'ya dā'imā
Düşman-ı bed-kārdan Allāh eylesün hıfz u emin
- 21 Dost ü düşman cümlesi taşdıķ iderler fazlını
Mazhar-ı elṭāf-ı Hakk oldığına vardur yaķın
- 22 Müctehiddür meslekinde mişli yok gelmez daha
Bu sözüm oldı muḥakkak eylerem yüz bin yemin
- 23 Çok zamān itsün mu'ammer kendini evlādların
Her umūrunda Cenāb-ı Hakk ola her dem mu'in [413]
- 24 Hāşılı emşāli var anuñ dimek mümkün degil
Cümle āfātdan emin eyleye Ḥayrül-ḥāfizin
- 25 Şā'ir ü nāşir olup vardur nice āşarı hoş
Yādigār ismiyle yazdı bir eşer gāyet güzün

- 26 Bursa'da mevcūd tekāyādan geçen 'āriflerūñ
İtdi evşāfını taḥrīr dir gören şad-āferīñ
- 27 Biri *Gülzār-ı Cenāb-ı Mısrī* te'līfinūñ
Ḥāzret-i Mısrī'ye 'ā'id bu eşer gāyet metīñ
- 28 *Tuḥfetü's-Şemsiyye* nāmıyla mü'ellif birisi
Bir çok āyāt ü ḥadīşle eylemişdür anı zīñ
- 29 İtdi *Taşḥīḥ-i Rivāyāt* ile mevsūm bir eşer
Bir de '*İbret-nāme* tevsīm ile birdür şemīñ
- 30 *Bergüzār* nāmı ile ḥayli maḳālāt yazdı hem
Her birinde sırr-ı tevḥīd āşikār bī-rayb ü mīñ
- 31 Kıldı te'līf bir *Ṭarīḳat-nāme* Mısrī pek şarīḥ
Her bir esmānuñ ḥaḳāyıkıyla āyin-i biḥīñ
- 32 Hep taşavvuf medḥ-i Ehl-i Beyt'e 'ā'id sözleri
Oluyor gāyet mükemmel bir de *Dīvān-ı mübīñ*
- 33 Kendi nuṭḳundan iki medḥ-i 'Ali'yi şerḥ idüp
Nāmlarına dedi *Eşmār* ile *Efkār* Şems-i dīñ
- 34 İtdi taşnīf didi *Mir'ātü'l-Merāḳid* ismine
Mündericdür nāmı her kim nerde olmuşsa defīñ

- 35 Biri *Envār* biri *Ezhār* birisi de *İhtiyār*
İtdi te'lif bunları da oldı Mevlā-yı mu'īn
- 36 Biri *Pāzār* biri *Āşār* birisi oldı *Mesār*
Üç eşer yazdı biri mevlūd-i Faḥri'l-mürselīn
- 37 Yazdı mi'rāc-nāme-i Faḥr-i risālet ḥaḳḳına
Nāmına dindi *Nigār*-ı iftiḥāri'l-ālemīn
- 38 *Cūybār* ile *Behār* u hem *Nişār* u *Müşgbār*
Dört 'aded manzūm u menşūr oldı āşār-ı güzīn
- 39 *Mūsiḳār* u *Şhvār* u *Mürğzār* üç mecmū'a
Mūsiḳīden her nev'-i eş'arı cāmi'dür metīn
- 40 *İğbirār* ü *Dilfigār* *İzbār* ile hem *Baḥtiyār*
Dört eşerdür i'tirāz itmez oḳurken muḥlişīn
- 41 *İ'tikār* u *İ'timār* nāmında vardur ḥoş eşer
Oḳuyanlar diyecekler bu eşer aḳla yaḳīn
- 42 Dört 'aded mevlūd ile esrār-ı Mi'rāc'a dimiş
Ḥamse-i Ebrār maḳbūl-i İlähe'l-ālemīn
- 43 Vaḳt ü ḥālden oldı bāḥis itdi *İḥtār* nām aña
Eyledi *Izhār*-ı *Şemsi*, nāmı reddü'l-vā'izīn

- 44 Yazdı toksan yedi beyit ile bir hayli su'âl
İtdi *Izmâr* ile tevsîm bilür anı 'ârifin
- 45 Nuṭṭ-ı Pîr'üñ muhtaşar şüretde yazmış şerhini
İ'tizâr nâmıyla tevsîm eylemiş ḥablü'l-metîn
- 46 Yazdı câmi'-i kebîrüñ ḥaḳḳına da bir eşer
Ġamgüsâr didi okuyan olacaḳ ğamdan emîn
- 47 Varidât tarzında vardır bir eşer ğâyet daḳîḳ
Behredâr'dur ismi zîrâ ol ṭulü'âtdur hemîn
- 48 Ehl-i te'vîlüñ selâṭîne olan vaz'iyeti
Ḥaḳḳına yazdı didi bu *İnkisâr* dil-i ḥazîn
- 49 Ḥazret-i Faḥr-i Cihân'a ta'n iden mel'un için
Zü'lfiḳâr nâmıyla yazmış bir eşer ki dil-nişîn
- 50 'Aḳla naḳle uymayan ef'âl-i nâ-meşrû'ayı
Redd için *Bidâr* deyü yazmış eşer ğâyet ḥaşîn
- 51 Başḳa bir dîvân tertîb eylemiş yedi kısım
Nâmına *Güftâr-ı Şemsî* didi olmuş zîb ü zeyn
- 52 Bir taḳım cümleyi tertîb ile itmiş nuşḥ u pend
Ġuşa mengüş *Güşvâr*'dur ola bu ḥablü'l-metîn

- 53 İctimā‘ī-i ḥalkı ızrār eyleyen nā-keslere
İz̄tırār nāmıyla yazdı añlayandur ‘ārif̄in
- 54 Yedi kerre Limni'de itmiş ziyāret p̄irini
Nāmına *Dildār-ı Şemsī* didi oğur ān ü ḥīn
- 55 Yazdı a‘dāddaki envā‘-ı me‘āniyi yegān
Koydı ismini anuñda *İktiyār-ı Şems-i dīn*
- 56 Bursa'da mevcūd cevāmi‘le mesācidi kezā
Didi ana da *Medār-ı Şemsī* bir tarz-ı nevīn
- 57 Her ne kadar varsa cem‘ itmiş medāris Bursa'da
İsmini *Devvār* koymuş oldu āşārına zeyn
- 58 Dīn ‘aleyhinde yazdı güyā bir ‘aql-ı saqīm
Aña reddiyye olupdur *İhtikār-ı Şems-i dīn*
- 59 Bir de āḥret var mıdur deye idüp inkār ile
Aña da yazdı cevāb pek *Üstüvār*‘dur pek metīn
- 60 Eylemiş cümle ziyāret-gāhı taḥrīr Bursa'nun
Hāksār koymuş aña nām oldu memnūn ḳāri‘in
- 61 Toplamış ‘ādāt-ı dīnī millīyi birer birer
İntizār-ı Şemsī koymuş adını oğur hemīn

- 62 Dört ‘adedle altıdan bir çok ma‘ānī çıkarup
Koydı *İ’tişār* nāmı vardur me‘ānī çok derīn
- 63 Söylemiş ba‘z-ı zevāta tām mücevher tārīhi
Nāmına *Misbār-ı Şemsi* didi kim gāyet hazīn
- 64 Ref‘ iden dilden ğumūmı bir risāle cem‘ idüp
Hoşgüvār koymuş aña nām oldu memnūn kārī’īn
- 65 Bir takım fıkrāt ile tenşit-i kılbedür sebep
Yazdı hoşca bir eşer *Ġamhār* ki ref‘ eyler ğamīn
- 66 Eyledi aḥkām-ı dīn ḥaḳḳında taḥrīr bir eşer
İctisār koymuş adını oḳuyan olur emīn
- 67 Şehr-i şavmuñ her gicesi kıldığı terāvīhi
Rūzedār nāmıyla yazdı ref‘ ider ḥaḳḳın ğamın
- 68 Yine yazmış hoş leṭā’if *Sāzkār* koymuş adın
Oḳuyan mesrūr olur küll-i ānin küll-i ḥīn
- 69 Bursa'nun ḥaḳḳında ma‘lūmātı cāmī‘ bir eşer
Koymuş ismini anuñ da hem *Diyār-ı Şems-i dīn*
- 70 Dīn-i İslām ḥayr-ı edyān olduğına şübhe yok
İġtirār nāmıyla yazdı bir risāle dil-nişīn

- 71 Eh-i Beyt'i tezkiye nāmıyla tezyīf eyleyen Süfyānī'ye
Redd idüp nāmını *İstifsār* koymuş pek metin [414]

715

Āşārımuñ Eşāmīsini Mübeyyin Manzūmedür

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Hâlıkım Rabbim Efendüm Kird-gārumdur benim
Şāfi'im Peyğamberim 'ālī-tebārumdur benim
- 2 Luṭf idüp yazdurdılar mevlid-i pāk-i Aḥmedi
Bā'ış-i 'izz ü sa'âdet ol *Mesār*umdur benim
- 3 Bir de manzūmen yazup Mi'râc-ı Faḥr-i 'âlemi
Serde tâcımdur gönülde hem *Nigār*umdur benim
- 4 Mevlid-i Şâh-ı velâyet oldı manzūm bir eşer
Ḥubb-i Ḥayder qalbim içre *Müşgbār*umdur benim
- 5 Mevlid-i Faḥru'n-nisâ'yı eyledüm pey-rev aña
Dürr-i deryâ-yı nübüvvetden *Nişār*umdur benim
- 6 Yazmışam Sıbteyn-i pāk-i Aḥmed için mevlidi
Ḥamse-i ebrâr olan bu *Baḥtiyār*umdur benim

- 7 Mu‘cizât ü harika hakkında yazdum bir eŕer
İŕbu *Āŕār* her zamānda ğamm-güsārumdur benim
- 8 Medh-i Kerrār'ı tazammun eyleyen iki na‘t
Ŗerhidür *Eŕmār*, *Efkār* āŕikārumdur benim
- 9 Hāzret-i Ŗāh-ı Ŗehīd-i Kerbelā'nuñ hālını
YazmıŖam ez-cān ü dil *Envār* vārımdur benim
- 10 *Tuħfetü’Ŗ-Ŗemsiyye*nün *ĶıŖās* nām-ı diĝeri
HāĶ Ehl-i Beyt'dedür, bu *İftihār*umdur benim
- 11 Münkirīne karşı te‘līf eyledüm bir muħtaŖar
Feyz-i deryā-yı nebīden *Cūybār*umdur benim
- 12 Pīr-i vālā-Ŗānumuñ nāmına yazdum menĶibe
Bāĝ-ı ‘aŖŖa bülbülem ol *Gūlzār*umdur benim
- 13 Bursa'da mevcūd tekāyānuñ yazup aħvālını
Cümle ihvān-ı ŖarīĶa *Yādigār*umdur benim
- 14 Yādigāra zeyl yazup eslāfı taħrīr eyledim
Müstefīd olur oĶuyan çün *Bahār*umdur benim
- 15 Meslek-i MıŖrıyye üzre bir fütüvvet-nāmede
YazmıŖam *Esrār*-ı Ķalbī hūŖ-yārumdur benim

- 16 Muhtelif mevzū‘a dā’ir cem‘ u te’līf itmişem
Oldı bir hayli maḳālāt *Bergüzār*umdur benim
- 17 Yazmışam muḡlaḳ su’aller oldı toḳsan yedi beyt
Çok zamāndur dildeki *İzmār* kārumdur benim
- 18 İntihāb itdüm geĉen şā’irlerüñ eş‘arını
Zevḳime gitmiş eşerler *İhtiyār*umdur benim
- 19 Hayli ebyāt ü maŝarī‘ cem‘ ile tertīb idüp
İşte meydān-ı edebde ĉün *Pazār*umdur benim
- 20 Bursa’dan geĉmiş bütün şā’irleri cem‘ eyledüm
Bāḡ-ı dilde açılan *Ezhār*-ı hārumdur benim [415]
- 21 Eyledüm taŝhīḥ rivāyāt-ı saḳīmi ‘acz ile
Maḡke urdum ḡālīŝāne ĉün ‘*Ayār*umdur benim
- 22 Hayli ‘ibretle bulup cem‘ eyledüm bir nev-eşer
‘Aṭŝı dāfi‘dür ki zīrā *Çeŝmesār*umdur benim
- 23 Muḡtaŝar tārīḡleri derc eyleyüp taŝnīfime
Vāḳı‘āt-ı māzīyi *İzbār* bārumdur benim
- 24 Hayder-i Kerrār’a ta’n itmiş ‘adüvvler şad-ḡayf
Redd ider bu ta’ni yazdım *Zülfikār*umdur benim

- 25 Geldi bir dīvān vücūda luṭf-ı Hāḳ'la Şems-i dīn
Sāye-i Mıṣrī'deki *Eş'ār-ı zārum*dur benim
- 26 Üç 'aded mecmū'ada teşbīt ü taḥrīr eyledim
Mürg-zārum, *Mūsikārum*, *Şāhvārum*dur benim
- 27 Gāh gıbṭa gāh ḥasedden zemm iden eslāfi ben
Yazmağa bādī vü bā'ış *İğbirārum*dur benim
- 28 İhtilāfātın numūne cem' idüp yazdım bunu
'İbret-āmiz olduğı-çün *İ'tikārum*dur benim
- 29 Bursa'da meşhūr olan Cāmi' Kebīr'ün ḥaḳḳına
Eyledim taḥrīr zīrā *İ'timārum*dur benim
- 30 Bursa'da mevcūd meḳābirde kim medfūn ise
Yazmışam çünki nihāyet ol *Ḳarārum*dur benim
- 31 Vaḳt ü ḥālī oldu ḥākī, itdüm *İḥtār* nām aña
Redd-i vā'iz eyleyüp *Izhār* şī'ārumdur benim
- 32 Nuṭḳ-ı Pīr'i eyledim ḥaddümce gūyā ben de şerḥ
İ'tirāf-ı 'aciz ider bu *İ'tizārum*dur benim
- 33 Ḥātırātımı yazıp *Bīdār-ı Şemsī* koydum ād
Oḳuyan elbet uyanır *Ḳārbārum*dur benim

- 34 Eyledüm Cāmi‘-i Vālā-yı Kebīri medḥ ü vaşf
Çünkü ol cāmi‘-i a‘lā *Ġamgūsār*umdur benim
- 35 Vāridāt-ı ḳalbiyyem itdükce ba‘zan da zuhūr
Eyledim gūşuma mengūş *Gūşvār*umdur benim
- 36 Ehl-i te‘vīl ile taşnīfe gönülde ‘uḳde var
Anlaruñ te‘līfine bu *İnkisār*umdur benim
- 37 Eylemiş Faḥr-i cihāna ṭa‘n ü teşnī‘ bir pelīd
Eyledim redd bu eşerle *Zūlfikār*umdur benim
- 38 Yedi ḳısma eyledim tefriḳ bir dīvān dahā
Cümlesi *Güftār-ı Şemsī* nām-dārumdur benim
- 39 Vāridāt-ı ḳalbiyyem āşārıdır te‘vīl-güne bir eşer
Ḳalbime ilhām-ı Hāḳ'dur *Behredār*umdur benim
- 40 Ba‘z-ı insān ḫalkı ızrār ile ister fā‘ide
Yazdım anlar ḫaḳḳına, çün *İztırār*umdur benim
- 41 Limni'de itdüm ziyāret yedi kerre Pīr’imi
Nāmına *Dildār* didüm o feyz-bārumdur benim
- 42 Her ‘adeddeki mükerrer olanı cem‘ eyledim
Yazmışam böyle eşer çün *İḳtiyār*umdur benim

- 43 Cümle cāmi‘ler için cem‘ eyleyüp yazdım kitāb
Eyleyüp her dem ziyāret kim *Medār*umdur benim
- 44 Bursa'da vākı‘ medāris cümlesin cem‘ eyledüm
Nāmını *Devvār* koydum sāz-kārumdur
- 45 Dīn ‘aleyhinde yazmış bir papaz ‘aql-ı saķīm
İtmişem fikrimce redd ki *İ‘tikār*umdur benim
- 46 Āhıret var mı deye inkār iden bir serseme
Aña da yazdım cevābı *Üstivār*umdur benim
- 47 Bursa'da cümle ziyāret-gāhı teşbīt eyledüm
Bu eşer de nāçizāne *Hāksār*umdur benim
- 48 Ba‘z-ı ‘ādāt vār ki dīni ba‘zısı millī anuñ
Bekleyor andan şifa halk *İntizār*umdur benim
- 49 Altı ile dört ‘adedden çıkarup ma‘nā raķıķ
Koydum *İ‘tişār* nāmın ol i‘tibārumdur benim
- 50 Ba‘z-ı aķbāb iltimās itdi anuñ-çün söyledüm
Nāmına *Misyār* dinildi dāğ-dārumdur benim
- 51 İnbisāt-ı ķalbi mūcib topladum ben cümleler
Okuyan mesrūr olur ol *Hoşgüvār*umdur benim

- 52 Hüzünü tebdîl ider tenşîta bâ'ışdür dili
Oğduqça ref' ider bu *Ġammhâr*umdur benim
- 53 İktidârüm yoksa da yazdım cesâret eyledim
Dînimüñ aḥkâmına bu *İctisâr*umdur benim
- 54 Şehr-i şavmuñ her şebinde gitdigim câmi'leri
Yazmışam fıkrât ile ol *Rûzedâr*umdur benim
- 55 Kışşadan hisse dimişler ben de yazdum fıkralar
Def'-i ğam eyler okuyan *Sâzkâr*umdur benim
- 56 Bursa'ya 'â'id bütün târiḥî ma'lûmâtdur
Ḥaḳ muvaffaḳ eyledi yazdım *Diyâr*umdur benim
- 57 Dînimiz her vech-ile kâfî vü vâfidür bize
Aña dâ'ir yazmışam bu *İ'tizâr*umdur benim
- 58 Tezkiye-i Ehl-i Beyt nâmında ma'kûs eşere
Redden istifsâr idüp gevher-nişârumdur benim [416]

716

Li-Mîr Ḥüseyin Vaşşâf

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Nûr-ı 'aynım Ḥazret-i Şemsî-i pür-'irfândur
Zevḳ-i ma'nâda enîsim şeyḥ-i pür iz'ândur

- 2 Güleşen-i Mışrî'de hem-ḥāl oldu dil ol-zāt ile
Vâkıf-ı esrâr-ı vaḥdet 'âşık-ı cānāndur
- 3 Vādî-i 'irfānda el-ḥaḳ eylemiş vaḳf-ı ḥayāt
İştigālî sırr-ı pāk-i Ḥazret-i Ḳur'ān'dur
- 4 'Āşık-ı şeydāsıdur maḥbûb-ı Yezdān'uñ o nûr
Ehl-i Beyt'üñ bende-i dîrînesi bir cāndur
- 5 Feyz-yâb olmaḳdadur irşād-ı 'ālîsiyle dil
Vaşfinuñ Vaşşâf'ı olmaḳ da baña bir şāndur

717

Dîgeri

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn

- 1 Ey bülbül-i gülzār-ı beḳā Ḥazret-i Şemsî
Ey derd-i mürîdāna devā Ḥazret-i Şemsî
- 2 Ey vâkıf-ı esrâr-ı Ḥudā Ḥazret-i Şemsî
Ey 'âşık-ı şeydā-yı liḳā Ḥazret-i Şemsî
- 3 Ey mādiḥ-i memdūḥ-ı Ḥudā Ḥazret-i Şemsî
Ey fāḥir-i maḥbûb-ı hüdā Ḥazret-i Şemsî

- 4 Ey server-i aşhâb-ı rehâ Hazret-i Şemsî
Ey pey-rev-i erbâb-ı velâ Hazret-i Şemsî
- 5 Vaşşâfuña ser-mâye-i temdih ü keremsin
Ey bâ'ış-i eşvâk-ı şafâ Hazret-i Şemsî [418]

BA'Zİ ZEVĀT ̇ARAFINDAN TAĖMĪS OLINAN
VE MÜŖTEREKEN SÖYLENEN EŖ' ĀRİMDUR

Medhiyye-i Hayder-i Kerrār 'Aleyhi selāmu'llāhi's-settār

Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn

- 1 Her ne ki saña dinse sezā Hāzret-i Hayder [422]
 Çünki ezeli dindi şehā Hāzret-i Hayder
 Her kalbe virür başka şafā Hāzret-i Hayder
 Ey bedreka-i rāh-ı Hudā Hāzret-i Hayder
 V'ey zevrak-ı deryā-yı hüdā Hāzret-i Hayder
- 2 Bākī kalur 'ālemde senün nūr-ı hayātuñ
 Olmaz olamaz fānī cihān içre memātuñ
 Düşmüş var ise bābuña var anda necātuñ
 Pür-nürdan olup Faḥr-i risālet ile zātuñ
 Ol Şems-i İlāh size ziyā Hāzret-i Hayder
- 3 Kim ki saña itmezse maḥabbet ider ihmāl
 Çünki seni Peyğamberimiz eyledi hem-ḫāl
 Zāhir ile bāḫın arasaḫ sendedür icmāl
 Sulṭān-ı rusül kıldı seni kendine emşāl
 Ey maşrıḫ-ı Hurşid-i Duḫā Hāzret-i Hayder

718 [422]

* Burusa Ğazetesi Şāḫib-i İmtiyāzı Murad Emri Efendi'nün Taḫmīsīdür ki, kendi maḫbū' Dīvānunda da vardır. (Müellif)

- 4 Ey Şîr-i Hudâ dindi saña Şâh-ı velâyet
Ey nûr-ı Hudâ sendedür ol sırr-ı kerâmet
Hatm oldu bütün ‘ilm ü hüner sende nihâyet
Zulmetde kalan zâtuñ ile buldı hidâyet
Ey rehber-i Hâk Bedr-i dücâ Hâzret-i Hâyder
- 5 ‘Âciz senüñ ‘ilm ü hünerüñ farkı ide insân
Ta‘rîfle bulur ‘ârif olan isteme bürhân
‘Ulviyyetüñi kâdrüñi bilmekte her edyân
Şânuñda senüñ nâzil olup âyet-i Kur‘ân
Mümkün mi seni medh u şenâ Hâzret-i Hâyder
- 6 Kim ki saña bende ola ol buldı selâmet
Evlâduña aḥfâduña ecdâduña rahmet [423]
Olsun rehüñe bendeki cân ğayrı nihâyet
Senden dilerem luḫ u kerem eyle ‘inâyet
Ey menba‘-ı iḥsân ü ‘aṫâ Hâzret-i Hâyder
- 7 Taḫmîsde ḫalup Emri ḫuluñ ba‘de-zîñ ‘âciz
İtdümse ḫaṫâ ben size lâzım o da ḫâciz
Ey Şâh-ı velâyet ne ki yazsam size câ‘iz
Mıṣrî ḫulunuñ bendesidür Şemsi-i nâçiz
Bâb-ı keremüñde o gedâ Hâzret-i Hâyder

DİGER TAĦMİS

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Her zamân artar muĥibb-i Ĥânedân' uñ pâyesi
Ehl-i Beyt'i kim sever var anda zevkuñ ġâyesi
Çünkü Evlâd-ı Rasûl'dür dū-cihân pîrâyesi
Kimse maĥrûm olmaz olsa nûr-ı Aĥmed mâyesi
Kimseyi me'yûs bırakmaz Ehl-i Beyt' uñ sâyesi
- 2 Ķande varsa hep arar bulsun cemâli ehl-i ĥâl
Ol sebebden bulmaĥ ister hep vişâli ehl-i ĥâl
İçmek ister Kevşer-i âb-ı zülâli ehl-i ĥâl
Zillet ü ĥârlıĥ ile buldı kemâli ehl-i ĥâl
Meskenetle 'âlî-menzil bulur artar pâyesi
- 3 Kim severse Ehl-i Beyt'i bir zamân olmaz zelîl
Maĥrûm itmez anları hem iki 'âlemde Celîl
Sen nazâr it ĥalb-i pâke istemez ġayrı delîl
Her ne deñlü bî-kes ü bîmâra olsa ehl-i dil
Ĥaĥ Muĥammed'le 'Alî'dür dū-cihânda vâyesi
- 4 Kimse olmaz zann iderim dilde yâr olsa raĥîb
Kimse vâĥıf olamaz var bunda bir sırr-ı 'acîb
Kande varsa dilde mevcûddur hemân bir dil ĥarîb
Bunlara her kim tevellâ eyleyüp olsa muĥibb
Âĥiretde Ehl-i Beyt olur anuñ hem-sâyesi

- 5 Hân-gâh-ı şeyhe geldik sen haqîkat ehli ol
Ol ‘alâmı dergehüñ gayrı ferâgat ehli ol
Dâmenün tüt Emri şeyhi hem icâbet ehli ol
Anlaruñ râhına ‘azm it gel tarîkat ehli ol
Âl ü Evlâd’a maħabbet Şemsi’nuñ ser-mâyesi [424]

720

Nuṭṭ-ı Fakîr-i bî- Evşâf Tahmîs-i li-Mîr Hüseyn Vaşşâf

Medḥ-i Hâzret-i Mışrî *Ḳuddise sirruh*

Mef’ülü Mefâ’îlü Mefâ’îlü Fe’ülün

- 1 Ey meslek-i ‘irfânı ‘ayân Hâzret-i Mışrî
Ey şâh-ı reh-i ‘aşq-feşân Hâzret-i Mışrî
Ey her sözi ‘âşıqlara cân Hâzret-i Mışrî
Ey ḳuṭb-ı cihân ğavs-ı zamân Hâzret-i Mışrî
V’ey ‘ârif-i esrâr-ı nihân Hâzret-i Mışrî
- 2 Düşdük senüñ ‘aşkuñ ile biz râh-ı şafâya
İster bu gönül nâ’il ola feyz-i şifâya
Şevḳüñ ile meyl itmededür medḥ ü şenâya
Sen vâḳıf olup ‘ilm-i *ledünnî*-i Hudâ ‘ya
İtdüñ bize de keşf ü beyân Hâzret-i Mışrî

3 Re'fet eyle şöhret-zedesin her kese ma'lüm
Maḥrūmī-i feyzüñle bizi eyleme maḡmūm
Olduḡ der-i feyzüñde şükür bende-i mevsūm
Luṭf eyle bize himmetüñi eyleme maḥrūm
Feyz ü keremüñ ola revān Ḥāzret-i Mıṣrī

4 Ḥatm-i velāyet maḡharıdur zāt-ı şerīfüñ
Nuṭṡuñdan olup çünki 'ayān Ḥāzret-i Mıṣrī

5 Vaşşāfuñ ey pīr-i vefā-dār senden ümīdi
Elṭāfuñı her yerde arar senden ümīdi
Şehd-ābe-i feyzüñle ḡanar senden ümīdi
Şemsī ḡulunuñ leyl ü nehār senden ümīdi
Feyzüñle kerem eyle amān Ḥāzret-i Mıṣrī

721

**Dīḡer Taḡmīs-i Nefīs li-Mīr Ḥüseyin Vaşşāf
Medḡ-i Ḥüsāmüddīn el-'Uşşāḡī *Ḳuddise sirruh***

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

1 Buḡārā'dan toḡup mihr-i vücūd-ı Pīr-i 'Uşşāḡī
Ġarīḡ-i nūr-ı 'irfān eyledi 'uşşāḡ-ı müştāḡı
Ser-ā-ser şöhret ü şānı yayıldı tutdı nüh-ṡāḡı
Bütün 'uşşāḡa olmuşdur ezelden sāḡı-ı Bāḡı
Cenāb-ı Pīr-i vālāmız Ḥüsāmüddīn-i 'Uşşāḡī [425]

720 [424]

4 Taḡmīsın üç mısrası nüshada yoktur.

- 2 Mübârek zâtı esrâr-ı Cenâb-ı Aḥmed'e ḥâzin
Hem oldur 'ârif-i ma'nâ-yı Qur'an Ḥazret-i Yâsîn
Anı taḳdîr idenler kuḥl-i çeşm itmekdedür ḥâkin
Feyezânı nümâyândur eger zâhir eger bâtın
Nazar kıl çeşm-i 'ibretle cemî'an tutdı âfâkı
- 3 Dil-i nâ puḥte-gânı puḥte eyler feyz-i terbiye
Bulur îmânı ol demde kemâlâtıyla taḳviye
İder şîrâze-i aḥvâlini ol anda taşfiye
Sülûkle tezkiye nefsüñ ider ḳalbüñi taşfiye
Ḳabûl itmez tariḳinde riyâkârân-ı zerrâkı
- 4 Mürîdânı bulur dünyâ vü 'uḳbâda büyük devlet
Füyûzât-ı İlâhiyye yüzünden maḫzar-ı ni'met
Bilüp tevḫîd-i ef'âl ü şîfât u zâtı bâ-dikḳat
Bulurlar sırr-ı tevḫîdi olur miḫnetleri râḫat
Ṭağ üstü bâğ olur seçmez ḳara ile ne de aḳı
- 5 Ta'allüm eyle gel esrârını enfüsle âfâḳuñ
Kemâle inḳılâb itsün dilerseñ vecd ü eşvâḳuñ
O Pîr-i maḫremdür ma'den-i esrâr u ezvâḳuñ
Yüri var ḥân-gâhuña Ḥüsâmuddîn-i 'Uşşâḳuñ
Bulursuñ feyz-i Mısri'yi O'dur 'âşîḳlara sâḳî

6 Ğudā nuñ ‘avn ü tevfiķiyle Vaşşāf oldu pür-āmāl
Mübārek sāķi-ī Kevşer olunca çeşme-i selsāl
Zülāl-ı ‘aşķa dil-teşne olanlar itdiler iķbāl
O Pīr’uñ āstānunda ider noķşānını ikmāl
Bulurlar mādde ten ma‘nen tecelliyyāt ü ezvāķı

7 Rivāyet itdiler eslāf ki bunda Ğazret-i Mışrī
Çıķardı bi’r-i ‘aşķdan şu Ğayāt-baĞşende-i ‘aşrī
Revān-ı pāk-i Şāh-ı Kerbelā’ya eyledi Ğaşrı
MuĞıbb-i Ğānedān-ı Muştafā’dur Şemsi-i Mışrī
Ezeldendür anuñ Ğl-i Rasūl’e Ğıbb ü eşvāķı [430]

MÜŞTEREKEN SÖYLENİLEN EŞ'ÂR

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Faķir: Cemāl-i dilbere meftūn olan 'āşık figān eyler
Emri: Görünce vech-i dildarı beyān-ı şād-mān eyler
- 2 Faķir: Vişāl-i yār ile mesrūr olursa 'āşık-ı şādık
Emri: O bir yana nazar itmez hemān terk-i cihān eyler
- 3 Faķir: Göñül maħbūba meyletmez olur mı 'aşka bī-gāne
Emri: Buña hāşā diriz çünki göñül meyl-i zamān eyler
- 4 Faķir: Cemāl Hāķ'dur cemāl Hāķ'dur, maħabbet emr-i mevlādur
Emri: Anuñ-çün 'āşık-ı efgende kendüñ dervişān eyler
- 5 Maħabbet bā'ış-i hilķat olunca Şemsi-i Mışrī
Maħabbet gencini Emri tutup dā'im emān eyler

722 [430]

* Burusa Ğazetesi Şāhib-i İmtiyāzı Emri Efendi ile müştereken söylenilen bir şi'rdür ki, maṭbū' Dīvān'unda mūndericdür. Mūmā-ileyhūñ arzusıyla söylenilmiştir. Fī 7 minh ve Fī 25 Za[Zi'l-ka'de] Çehār-şembe Mışrā'-ı şānīlerini söylemiştir. (Müellif)

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Mim: Meyl ider mi mā-sivāya 'āşık-ı Yezdān olan
Mim: Maḥrem-i esrār olur her vech-ile 'irfān olan
- 2 Ḥa: Ḥaḫ cemālin görmeyen bed-baḫt degil de yā nedür
Ra: Rāḫat olmaz bir zamān rü'yet için giryān olan
- 3 Mim: Mest ü medhūş olmayan 'aşkuñ şerābıyla o kim
Elif: Añlamaz zevk-i sivāyı 'aşk ile sekrān olan
- 4 Dal: Dil nażar-gāh-ı Ḥudā 'dur beyt-i Mevlā'dur gönül
Dal: Dergeh-i Sübhān'ı yıkmaz şāhib-i imān olan
- 5 Şın: Şekk içinde kaldı cāhil çünki nefsin bilmedi
Elif: Olamaz iflāḫ cihānda ehl-i şekk-i nādān olan
- 6 Mim: Meşreb-i ehl-i ḫaḫīḫatdür sivādan inḫitā'
Mim: Menzil-i maḫşūdına vuşlat diler merdān olan
- 7 Sin: Sāḫī-i bezm-i ezelden kim ki almışdur naşīb
Ra: Rāh-ı 'aşka cān fedā eyler o an insān olan

- 8 Ya: Yār-ı dā'im Şemsi-i Mıṣrî'ye ḥubb-i Ehl-i Beyt
Ya: Yâ 'Aliyye'l-Murtazâ Emri deyup ḳurbân olan

724

Hüseyin Vaşşâf Beg'le Söylenilen Müsterek Şi'irdür

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Faḳîr: Küntü Kenz'ün sırrını kendünde bulmaḳdur hüner
Vaşşâf: Hâ'il-i vuşlat tebâhı dilde bulmaḳdur hüner
- 2 Vaşşâf: 'Âleme gelmekde maḳşad nedür müdrik isen
Faḳîr: Ehl-i Beyt-i Muştafâ'ya bende olmadur hüner [431]
- 3 Faḳîr: Nefsine 'ârif olanlar Rabbine âgâh olur
Vaşşâf: Terk-i hestî eyleyüp fi'l-ḥâl şolmaḳdur hüner
- 4 Vaşşâf: Çeşme-i 'irfân Ḥayder'dür hayat-baḥşâ-yı dil
Faḳîr: Ḥâne-i ḳalb 'aşḳ-ı cānân ile ṭolmaḳdur hüner
- 5 Şemsi-i Mıṣrî ezelden 'aşḳ ile olmuş enîs
Gülbeden cānân için Vaşşâf'a yanmaḳdur hüner [434]

İBTİDĀ-YI TEVĀRİḤ-İ TEVELLÜDĀT VESĀ'İRE

Kendi Vilâdetüme Şu Mısrâ' İrticâlen Târîh Teşâdüf İtmişdür *

Mefâ' îlün Mefâ' îlün Mefâ' îlün Mefâ' îlün

- 1 Vilâdet târîhim Şemsî ne hoş ni'me't-teşâdüfdür
Gelürken 'âleme rûhum muhibb-i Âl-i Beyt geldi

1283 Hicrî.

Kerîmem Dirahşân'a İsmi Târîh Teşâdüf İtmekle Şöyle Dimişdim

Fâ' îlâtün Mefâ' îlün Fe' ülün

- 1 Bir çıkar böyle târîh ra'nâ Şemsî
Togdı seyyide Âmine Dirahşân

1329 Hicrî.

Zevcem Merhūme Şadberg Hanim'ũn Hemşire-zādesine de Şu Tārīhi
Söylemişdim

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Çar-yār imdād idüp çıkdı tamām tārīh-i Şemsi
Kudümũn sa'd ide Hālķ Sünũhī geldi dünyāya

1329 Hicrī.

728

Hacı Evhad Dergāhı Şeyhi Hacı Hāsen Vefā Efendi'nũn Hāfidine
Söyledigim Tārīhin Maķta' Beytidür

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Vilādet tārīhin uçler didiler Şemsi-i Mışrī
'Alī Hāyder tevellüd eyledi 'ömri ziyād olsun [435]

1330 Hicrī.

Naşrun Mine'llâhi ve Fethun Qarīb. Ve Beşşiri'l-mü'minîn
 Burusa'mızıñ Dest-i A'dādan Hālâşı Münāsebetiyle Söyledigim Tārīh-i
 Tāmm ve Cevher-dārdur

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Emr-i taqdīr-i İllāhī ile olmuşduq esīr
 Hāmdü-li'llāh geldi ordu eyledi ğamdan berī
- 2 İki yıldan fazla kaldıq taht-ı Yunan'da ğarīb
 Zālimüñ cevr ü cefāsı itdi ta'qīb birbiri
- 3 Zūlm-i Yunān bizleri kıldı zebūn, kılduñ rehā
 Biñ yaşa orduñ ile ey ğāziyānuñ serveri
- 4 Köylinüñ tāb ü tüvānı kalmadı yağma harīk
 Şehrinüñ nāmūsını maḥv itdi ḥalkuñ ebteri
- 5 Öyle demler geçdi başdan milletüñ ağlar müdām
 Āsmān'da hep melā'ik yerde insān vü peri
- 6 Gice gündüz ağlayup ehl-i kulüb itdi du'ā
 Eyleyüp 'arz u niyāz luḥf-ı Hūdā -yı ekberi
- 7 İttifāq itmişdi a'dā' maḥv ide bu milleti
 Çıkdı bir cem'iyet olmuş luḥf-ı Hāḫku'ñ mazharı

- 8 Baş kumandan nām-dāş-ı Hāzret-i Faḥr-i Cihān
A ‘nī Muştafā Kemāl Paşa ki ‘aşruñ dāveri
- 9 Mülk ü millet himmetünle kırtulup oldu ḥalāş
Sen bize iḥsān-ı Hāḳ'suñ ey zamānuñ Ḥayder'i
- 10 Ey rehā-kār dīn ü millet, ey ḥalāşkār-ı vaṭan
Bu ğazāñdan oldu rāzī Hāḳ ile Peyğamberi
- 11 Şehrimiz arz-ı muḳaddes, oldu ifnādan ḥalāş
Rabbimiz göstermesün ḥıfz eylesün şimden-giri
- 12 Çār-yār imdād idüp Şemsī didüm tārīḥ-i tām
Gitdi Yunan geldi luṭfu'llāhla İslām ‘askeri

730

Dığer Tārīḥ-i Mālīdür

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün

- 1 Bir mücevherdür bu mālī tārīḥ-i dığer Şems
Ḥamdü-li'llāh gitdi a ‘dā şehrimüz oldu ḥalāş [436]

Ve Yenşurakel'İllâhü Naşran 'Azîzâ

Bursa'mızıñ İstirdâdı Üzerine Söylenilen Târîh-i Cevher-dârdur.

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 Zûlm-i Yunân ğadr-i 'udvân milleti kıldı esîr

İki yıl iki şehir iki gün çekdik cefâ

2 İtdi taẓyîk milleti her vech-ile a'dâ-yı dîn

Çekmedigimiz kalmadı âh zûlm-i Yunân'dan ezâ

3 Luţf-ı Hâk'la geldi ordu zûlmini ref' eyledi

Hamdû-li'llâh kıldı şehri maḥv ü ifnâdan rehâ

4 Hızır-âsâ geldi imdâda yitişdi ordumuz

Şükri Nâil Paşa teşrif itdi olduḡ pür-şafâ

5 Her ne cânibe teveccüh eylese bulsun zafer

Sa'yini meşkür ide Hâk ola manşûr dâ'imâ

6 Meger düşmandan maşûn itsün Hudâ ordumuzu

Cümle dervîşân ile itmekdeyiz böyle du'â

7 Gitdi üçler söyleyüp târîh-i cevher-dâr Şemsî

Eyledi istirdâd şehri Bursa'yı Şükri Paşa

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Bugün bir rüz-ı firūzdur ki bayram eyleyor millet
Bugün ihyā olunmuşdur ki maḥv olmuş iken devlet
- 2 Ümīdler munḳatı' düşman vaṭanda ḥükm ider iken
Esīr olmuş idi millet yetişdi gizli bir kuvvet
- 3 Bu kuvvet kudret-i Ḥaḳ'dur ki nā-çār olmuş idük biz
İrişdi luṭf-ı Ḥaḳ nā-gāh ḥalāş oldu bütün millet
- 4 Evet bu 'īd-i millīdür bunu tes'īd elzemdür
Ḳalup dem-beste düşmanlar bu ḥāle itdiler ḥayret
- 5 Yitişdi gāzī imdāda ḥalāş itdi esāretten
Ana medyūn-ı şükrāndur bütün Türkler bütün millet
- 6 Muḥammed Şemsi-i Mışrī mu'īn olsun Ḥudā her dem
Anuñla bulmuşuz rif'at anuñla bulmuşuz 'izzet [437]

732 [436]
3 millet; ümmet

Ḳudūmiyye *

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Zūlm-i Yunān'dan Yeşil Bursa siyāh olmuş idi
Pāy-ı menḥūsuyla telvīş eyleyordu ān-be-ān
- 2 Bir cihetden ḥavf ü ḥaşyet bir cihetden ğadr u zūlm
Pek çok evlād-ı vaṭan olmuşdı bī-nām ü nişān
- 3 Ḥabs ü zārb ü nefy ü i'dāma bütün ma'rūz idük
Köyleri iḥrāk ile nāmūsları kıldı ziyān
- 4 Dīn ü millet mülk ü devlet maḥva maḥkūm idi āh
Hiç ḥalāş imkānı yokdı ḥālimizdi pek yaman
- 5 Her cihetden böyle dūçār-ı esāretdik faḳat
Luṭf-ı Ḥaḳ'dan ḳaṭ'-ı ümīd itmemişdik bir zamān
- 6 Sa'y ü ğayret eyleyüp her vech-ile himmet ricāl
Hiç yokdan var idildi böyle bir devletli şān
- 7 Ric'at eylerken o mel'ün, şehri ifnāya hemān
Bir ramaḳ ḳalmış idi yitişdi luṭf-i Müste'ān

733 [437]

* Ğāzī Paşa Ḥāzretleri'nuñ Burusa'mızı teşrifī münāsebetiyle tāriḥ mışrā'ı rticālen söylenmişdi ki, şırf ḥissiyāt ü vicdāniyye-i şükrāniyyedür. (Müellif)

- 8 Ber-hevā olmaḡ yaḡılmak üzre maḡkūmken hele
Nā'il-i* tevfiḡ olduḡ çoḡ šükür bulduḡ emān
- 9 Böyle menḡūs bir pelīdden bizleri ḡılduñ rehā
Yaşa ey münci'-i millet yaşa sen ol kām-rān
- 10 Def' idüp a'dāyı mülkden millete olduñ peder
Çekilen cevr ü cefāyı biñde bir itdüm beyān
- 11 Bir ḡaraf taḡvā-yı 'İsmet*, bir ḡaraf Fevz* ü zafer
Sen vaḡanda Ḳalb*-i millet gibi olduñ cisme cān
- 12 'Azm-i šiddiḡ, 'adl-i Fārūḡ, ḡilm-i 'Ošmān sende var
Mišl-i Kerrār ḡarb iden Ḳayder de sensüñ bu zamān
- 13 Ḳızır rehber, rūḡ-ı Peyḡamber refiḡküñdür senüñ
Maḡzar-ı luḡf-i Ḳudā olduḡuña yoḡdur gümān
- 14 Ey šalāhuddīn-i šānī, ey ḡalāškār-ı vaḡan
Medḡüñi mümkün degil yazsın ḡalem 'āciz lisān
- 15 Bu fütūḡāt nušretullāḡ olduḡuna šübhe yoḡ
Orduya rūḡ-ı Nebīdür bī-gümān nušret-resān

8 * šükrü Nāil Paša

11 * 'İsmet Paša

11 * Fevzi Paša

11 * Ḳavš-ı A'zam

- 16 Böyle ğayret böyle himmet olmadı yokdur mişl
İşte bağ trh-i ‘lem halk olalıdan cihn
- 17 Yaşa ordu ile Muştafa Keml Paşa yaşa
‘Arz-ı minnet eyleyor millet saa ez dil  cn
- 18 Her umruda muvaffağ olmağa itdük du‘
Rz u şeb evrd idindi bu Niyz dervişn
- 19 İrticlendr bu trh şemsi-i Mışr didüm
Mağdem-i mnc’-i millet ile olduğ şd-mn [438]

734

Ber-yı Cumhriyyet

F’ iltn F’ iltn F’ iltn F’ ilün

- 1 ‘İd-i ekber eyleyor iğvn Cumhriyyet’
n muşdifdr bugün i‘ln-ı Cumhriyyet’
- 2 Türk’e dirlerdi Frenk’ler mevte mağkm ğastadur
İtdi iğy ğastayı loğmn Cumhriyyet’
- 3 Mağv idilmişken vaşan iğy idildi sa’y ile
Yığdı istibddı ğahraman Cumhriyyet’

- 4 Rāşidīn devri de Cumhūriyyet idi Őnradan
Mūstebidd Őahlar olup dūŐmānı Cumhūriyyet'ūn
- 5 Millete 'izz ü sa'ādet başı ider hiç Şübhesiz
İftihārdur bizlere 'unvānı Cumhūriyyet'ūn
- 6 Eylerüz 'arz-ı teşekkür Hāq muvaffaq eyledi
OlmuŐ idük çok zamān nigrānı Cumhūriyyet'ūn
- 7 Őadrūni bilmek gerekdür oldı millet mūstaķill
Vācib oldı herkese Őukrānı Cumhūriyyet'ūn
- 8 Hāzret-i Ğāzī-i A'zam, mūncī-i millet vaţan
Luţfidur anun bize iŐsānı Cumhūriyyet'ūn
- 9 Őaldurup fikr-i ta'aŐsub hem ħurāfātı tamām
Őāle gelmez luţf-ı bī-pāyānı Cumhūriyyet'ūn
- 10 Őulm-i istibdādı gördük Şübhesiz her milleti
Maĥva maĥkūm eyleyor fıķdānı Cumhūriyyet'ūn
- 11 Var mı istiķlāli sākıţ devletūn maĥkūm idi
Hiç kıyās itmez ķabūl pūr-Őānı Cumhūriyyet'ūn
- 12 Millet eyler intihāb tevkīl iderler anları
Mūstaķill re'yinde meb'ūŐsānı Cumhūriyyet'ūn

- 13 Kaldı hayrân ecnebîler itdi taqdîr Türkleri
Var mı hâcet âşikâr bürhânı Cumhûriyyet'ün
- 14 Olamaz ezmân-ı istibdâda teşbîh bu zamân
Beñzemez eslâfına insânı Cumhûriyyet'ün
- 15 Gördiler Türk'de teraqqî kaldılar dem-beste hep
Oldılar cümle milel hayrânı Cumhûriyyet'ün
- 16 Her ğaraẓdan oldı sâlim çeşm-i inşâf ile bak
Pâk ü tâhir şübhesiz meydânı Cumhûriyyet'ün
- 17 Tâ kıyâmet 'adl ile aḥkâmı câri dâ'imî
Ola bâķi isterem fermânı Cumhûriyyet'ün
- 18 Zûlm ü 'udvândan müberrâ 'adli taṭbîķ eyleyor
Herkesi siyyân tutar mîzânı Cumhûriyyet'ün
- 19 İtmesünler sũ'-i kaçd zinhâr maḥv eyler anı
Cümle millet oldılar deryânı Cumhûriyyet'ün
- 20 Pây-dâr olsun kemâl-ı saṭvet ü iclâl ile
Dâ'ir oldıķça cihân devrânı Cumhûriyyet'ün
- 21 Eylerüz taḥdîs-i ni'met pây-dâr olsun müdâm
Muştafâ Ğâzî Kemâl'dür cânı Cumhûriyyet'ün

- 22 Şems-āsādur re'īs-i encümde meb'ûşânıdır
Anlaruñ sa'yiledür tábânı Cumhūriyyet'üñ
- 23 Eylerüm her dem temennî cān ü dilden bî-merā'
Tā kıyāmet bulmasun pâyānı Cumhūriyyet'üñ
- 24 Söylerem beşinci yıldır milleti tebrîk için
Oldı mesrūr kim olur mihmānı Cumhūriyyet'üñ
- 25 Bahtiyāram Şemsi-i Mışrî ki idrāk eyledim
Müstefîz itdi beni 'irfānı Cumhūriyyet'üñ
- 26 Ğāzî vü 'İsmet'le Fevzi, târihi ikmāl ider
Pây-dār olsun ebed erkānı Cumhūriyyet'üñ.
- 27 Mebde'i oldı bu târih Şems-i Mışrî'de diyem
Pây-dār olsun ebed yārānı Cumhūriyyet'üñ [439]

735

**Ḥacı Ḥüseyn Vaşşāf Beg'üñ Ḥazret-i Mışrî Efendimizin 'İlm-i Bahri'
Nuṭq-ı 'Ālisine Şerh Yazdığına Tarihüdür**

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Ricālu'llāha elbette idenler şıdık-ile hizmet
Tarihinde bilâ-şübhe o kimse feyzini buldı

- 2 Muhibb-i Hâzret-i MıŖrî Cenâb-ı Mîr VaŖŖâf kim
Dil-i Ŗâfîsi cânânun tecelliyyât ile taldı
- 3 O MıŖrî baħr-i tevĥîdüñ dür-i yektânesi olmuŖ
ÇıkarmıŖ lü'lü-i lâlâ bütün 'uŖŖâķına Ŗundı
- 4 Anun bir nuĖķ-ı pâkini idüp himmet ile Ŗerĥin
Ma'ânî-i ĥaķîķîsin bilenler buldı maķŖudı
- 5 Bu Ŗerĥe söyledim târiĥ kemâl-i 'aciz ile Ŗemsî
Görince Ŗerĥi bu târiĥ benim de gönlüme toğdı
- 6 Dâ'îleri çâr etrâfa mücevher târiĥi Ŗerĥin
YitiŖüp luğf-ı MıŖrî en-Niyâzî nuĖķı Ŗerĥ oldu

736

Lücec-i 'AŖri Ŗerĥ-i Kelâm-ı MıŖrî Terķibini de Târiĥ Olarak Tarafımdan
BulunmuŖ ve Kitâbuñ İsmi Böyle Tevsîm İdilmiŖdür. Bu da "*Ĥalk içre bir
âyineyem*" NuĖķ-ı Ŗerîfiyle "*İbn-i vaķtem*" Vâridât-ı 'Aliyyelerinün
Ŗerĥine Dâ'ir Bir Târiĥdür.

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 NuĖķ-ı MıŖrî en-Niyâzî'ye olmaz ĥiç bedel
Oldı dîvân-ı Ŗerîfi de o zâtuñ bî-ĥalel

- 2 Meslek-i şūfiyyede oldu mükemmil şübhesiz
Eyler elbette kelāmı müşkilātu faşl ü ħall
- 3 ‘Ārifinden ‘āşıkından Mīr Vaşşāf eylemiş
Bundan aqdem nuṭḡ-ı ‘ālīsini anuñ şerḡ u ħall
- 4 Şimdi de iki kelām-ı elṭafuñ şerḡ eyledi
Sa’yini meşkūr ide Mevlā-yı Qādir lem-yezel
- 5 Dedi *Mir’āt-ı Haḡīkat* a’lā-i şerḡine nām
Himmet-i Pīr’dür bu himmet i’tirāza yoḡ maḡall
- 6 Müncelī oldu ḡaḡīḡat işte mir’āt elde baḡ
‘İlmi efvāḡ-ı ricālden aḡz idüp eyle ‘amel
- 7 Evliyā’u’llāhuñ kelāmı oldu cāmi‘u’l-kelim
İşte bu şerḡler numūne oḡı taşdıḡ eyle gel
- 8 Her kelāmı bir ḡaḡīḡatdür o Pīr-i ekmelūñ
Her sözinden biñ kitāb te’līfi mümkin muḡtemel
- 9 Söyledim Şemsi-i Mışrī tārīḡen taḡrīzini
Sözlerüm oldu ḡaḡīḡat, ‘ārifān itmez cedel
- 10 Çār erkān üzre te’sīs oldu Şemsüddīn bu şerḡ
Nuṭḡ-ı Mışrī en-Niyāzī şerḡ olundu ne güzel [440]

Mümā-ileyh Vaşşāf Beg İsmā'īl Hāḳḳī Merhūmuñ Hāḳḳında Yazdığı
 “*Kemāl-nāme-i Hāḳḳī*” Nām Eşeri İçün Tārīhdür. *

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 'Ācizāne Mīr Vaşşāf'ı Şemsī tebrīk ider
 Çünki yazdı Şeyh Hāḳḳī nāmına hoş bir eşer
- 2 Hāzret-i Hāḳḳī'yı bilmek isteyenler oqısun
 Var mı andan soñra gelmiş baḳ cihāna böyle er
- 3 Diḳḳat ile oqı bu te'līfi dā'im ezber it
 Hāzret-i Hāḳḳī'yi cidden añlayam dirseñ eger
- 4 Eyleyor eslāf için te'līfe ḡayret dā'imā
 Sa'y-i meşkürdür bilā-şekk hıdmeti olmaz heder
- 5 'Āşīḳ-ı şādīḳ muḥibb-i evliyā'u'llāh olup
 İşte āşarı delālet eyleyor, eyle nazār
- 6 Zannım āşarı cemī'an kırḳa olmuşdur ḳarīb
 Hāḳ muvaffaḳ eylesün yazsuñ nice böyle durer

- 7 Bā-ḥuṣūs şerḥ eyledi nuṭḡ-ı Cenāb-ı Mıṣrî'yi
Çıkarup sâhile deryâ-yı ḥaḳîḳatden Güher
- 8 Gerçi nazmen anı taḳrîz eylemek ḥaddüm deĝil
Lîk bu meşhûr meşel *ḥuz mâ şafâ da ' mâ keder*
- 9 Mıṣrâ' uñ cümle ḥurûfi oldı bir târiḥ-i tâmm
Pek güzeldür bu Kemâl-nâme-i Ḥaḳḳî mu'teber

738

Târiḥ-i Cevâmi'

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 Bursa'da mevcûd cevâmi'le mesâcid bi't-tamâm
Ayrı ayrı gezmişim taḥrîr için be-şubḥ u şâm
- 2 Ḥamdü-li'llâh eyledi Ḥaḳ baña tevfiḳin refiḳ
Cümlesini yazmaĝa oldum muvaffaḳ bi't-tamâm
- 3 Rabbimiz birdür ta'abbüd eyleriz her rûz u şeb
İki yüz iki mesâcidle cevâmi'de müdâm
- 4 Gerçi ba'zılar ḥarâb olmuş faḳaṭ vardur eşer
Eylesün Allâh ma'mûr çünki ḳâdir lâ-yenâm

8 Safâ olanı al, keder vereni bırak.

- 5 Nāmını koydum *Medār-ı Şemsi* gezdim cümlesin
Māddeten ma‘nen lehü'l-ḥamd olmuşumdur şād-kām
- 6 Var kuşūrı hayli nokşanı faḫaḫ kim isterem
‘Afva mazḫar eylesün her okuyan Zāt-ı kirām
- 7 Şemsi-i Mıṣrī bu cevher tārīḫi yazdım ve līk
Beş vakıtde on yedi rek‘atla buldı iḫtişām
- 8 Vardur esrār bu ‘adedlerde idüp diḫḫat-naḫar
‘İbret ile baḫ ki vardur tārīḫimde insicām
- 9 On yedi rek‘at ferā’izle bu cevher tārīḫim
Oldu teşbīt cümle mescidle cevāmi‘ ve’s-selām [441]

739

**Oḫlum Feḫāmüddīn Te’ehhülünde Tārīḫ Mıṣrā‘ı İrticālen Zuhūr İtmiş ve
Üst Tarafı ‘İlāve İdilmiştir.**

Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün Mefā‘ İlün

- 1 Bi-ḫamdi'llāh beni Rabb'im muvaffaḫ eyledi dil-şād
Olur luḫf-ı İlāhiyle gönüller dā'imā ābād
- 2 Muḫibb-i Ehl-i Beyt'im ben bi-ḫamdi'llāhi ve'l-minne
Ḥudā Rabb'im, Muḫammed'le ‘Ali'yi eylerem ben yād

1061

- 3 Te'ehhül itdürüp oğlum Feḥāmüddīn'i luḫf itdi
Ḳarīrū'l-'ayn ide Allāh göre evlād ile aḫfād
- 4 Sa'ādetler güzel aḫlāk ile vüs'atle erzākın
Naḫīb itsün vücūd-ı 'āfiyetle 'ömrini müzdād
- 5 Mücevher Şemsi-i Mıḫrī bu tāriḫ irticālendür
Feḥāmüddīn Refī'a'yla te'ehhül kıldı mes'ūd-bād

740

Umūmī Tāriḫime

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün

- 1 Vaṭan ḫubbini imāndan buyurmuşdur Rasūlu'llāh
Anuñ-çündür ki ben yazdım kitābımı li-vechi'llāh
- 2 Bütün Bursa'da her ne var āna derc eyledüm hepsin
Muḫannifler mü'ellifler daḫī şehzādelerle ḫāh
- 3 Maḫallāt ü cevāmi'le medārisle tekāyāyı
Bütün eḫnāf ü mektebler 'umūm çeḫmeleri her gāh
- 4 Ne kim 'ādāt ise teḫbīt idüp bir bir beyān itdüm
Gürūh-ı ḫā'irān ḫaṫṫāṭ 'umūmen evliyā'u'llāh

- 5 Vezîrler şeyhü'l-islâmlar kız' askerler de yazıldı
Hekîmlerle müverrihler ne kim var eyledim hem-râh
- 6 Çalışdım bunları yalnız tamâmen topladım ammâ
Cenâb-ı Hâk lutf idüp mu'inüm de ricâlu'llâh
- 7 Yazılan altmışı geçdi eşerler muhtelif mevzû'
Olup cem' eyledüm geçdi nice sâl ü nice de mâh
- 8 Çıkardım iki târihi mücevher Şemsi-i Mısrî
İkincinüñ ziyâdesin birinciye vir ol âgâh
- 9 Yazıldı târih-i Bursa Şemsi pek de güzeldür bu
Diyâr-ı Şems-i dîn nâm 'âlî eşer bitdi hamdi'llâh [442]

741

Târih-i Vilâdet

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Şükürlerle hamdlerle şenâlar Hâk Te'âlâ'ya
İdüp leyl ü nehâr 'arz-ı teşekkür Zât-ı Mevlâ'ya

741 [442]
1 leyl ü nehâr; rûz u şeb

- 2 Kerem kıldı benim oğlum Feḥāmüddīn'e bir duḡter
Ḳudūmūn mes'ud idüp mezīd itsün hūmā-pāye
- 3 Mükerrer eylesün iḡsān gerek merd ü gerek zendür
Ola ḡayrū'l-ḡalef yūmn ü sa'ādet aña ser-māye
- 4 Göre evlād ü aḡfādın pederle māderi olsun
Mu'ammer muḡterem maḡhar olalar luḡf-i 'uzmāya
- 5 Olalar cedd ile cedde 'amuca 'ammete teyze
'Umūmen baḡtiyār itsün Ḥudā elḡāf-ı bī-ḡāye
- 6 Muḡammed Ṣemsi-i Mıṣrī baña luḡf eyledi Rabbi'm
Cenāb-ı Ehl-i Beyt oldı saña her vech-ile sāye
- 7 Çıḡardım bir tamām tāriḡ teṡekkür eyleyüp Ḥaḡḡ'a
Ḥudā sı luḡf idüp geldi *Fürüzān* bezm-i Dünyā'ya [446]

Ramazāniyye *

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün (1-18 Beyt arası)

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün (18.Beytten sonrası)

- 1 Biñ üç yüz kırk beşinci sālını bi-ḥamdi'llāh
Kılup idrāk şehri-i şavmı Ḥaḳḳ'a idüp işnā
- 2 Mübārek eylesün cümlemize İslām'a sa'd olsun
Nice çok seneler idrākini itsün naşib Mevlā
- 3 Birer cāmi'de kıılmaḳdur terāvīḥ her gice arzum
Muvaffaḳ eylesün Rabbi'm mu'īn olsun Ḥudā -yektā
- 4 Birinci leyle-i sebtūn terāvīḥi naşib oldu
Medār-ı iftiḥārımız Ulu Cāmi'deki ifā
- 5 Ulu Cāmi' Emīr Sulṭān idüp bu vech-ile tensīb
Muḳaddem Yıldırım inşā idüp 'Abdūlmecīd iḥyā
- 6 Ḥudā maḥfūz ide cümle belāyā, şerr-i a'dādan
Cihān ṭurduḳça var olsun 'ibādāt-ı Ḥudā icrā

- 7 İkinci gice Orhan'ın binası cāmi'e gitdüm
Kabül itsün namazımı Cenāb-ı Hālīku'l-eşyā
- 8 Üçüncü gice de Simkeş dinilen mescide gitdüm
Bi-ḥamdi'llāh terāvīhi o mescidde idüp ifā
- 9 O cāmi' ki Velī Şemsüddīn'e mensüb maḥallede
Kılup dördüncü gice biz terāvīhi bulup hüdā
- 10 Beşinci gicesi kılduḡ Yeşil'de biz terāvīhi
Kabül itsün edā olan şalātı Zāt-ı bī-hem-tā
- 11 Bu altıncı gice şehir-i şiyāmuñ biz terāvīhin
İdüp Sağrıncı Şunḡur'da kemāl-i vecd ile ifā
- 12 Alaca Mescid'e gitdüm yedinci gicesi ben de
Terāvīhi kılup ānda kabül itsün Hudā vendā
- 13 Sekizinci gice Kanberler'e gitdüm terāvīhi
Edā kıldum bi-ḥamdi'llāh naşīb itdi kerem-baḡşā
- 14 Toḡuzuncı gice gitdüm maḥallemdür Şeker Hāce
Kılup anda namāzımı feyizli mescid-i vālā
- 15 Medār-ı iftiḡār-ı şehrimüzdür himmeti 'ālī
Onuncı gicesi Sulṡān Emīr'de eyledüm ifā

- 16 Terāvīhi ‘ArabMeḥmed'de kıldum on birinci ŧeb
Ḳabūl itsūn Cenāb-ı Vāhibū'l-āmāl olan Mevlā
- 17 ŧeb-i iŧnā ‘aŧerde Ḥamza Beg Cāmi‘i'ne gitdik
Terāvīhi idüp īfā Ḳabūl itsūn Ḥudā yektā [447]
- 18 Tekye-i Mıŧrī'de kılduḳ on üçünci gice biz
Hem imām oldum cemā‘at iḳtidā itdi baña
- 19 Ḳaraŧeyḫ Cāmi‘i'ne on dördünci gice gitmiŧem
Eyleyüp anda terāvīḫ namāzını ben edā
- 20 On beŧinci [gice]gitdüm ben Murād-ı ŧāni'ye
Ḳılmıŧam ānda terāvīḫ, eyleyüp luḳ-i Ḥudā
- 21 On altıncı gice Ḳayḡān'da terāvīhi kıilup
İde maḳbūl Cenāb-ı Ḥālīḳ-ı ‘arŧ-ı ‘alā
- 22 On yedinci gicede Na‘lbandzāde Cāmi‘üñ
Secde-gāh itdüm Ḥudā 'ya ola yüz bin kez ŧenā
- 23 Hem ŧehādet Cāmi‘i'ne on sekizinci gicede
Gitmiŧiz oldu ŧehīd ol gice Zāt-ı Murtażā
- 24 On toḳuzuncı gicede Sedbaŧı Cāmi‘i'ne
Ḳara Ḳelebi Ḥüsāmüddīn itmiŧdür binā

742 [447]

20 On beŧinci [gice]gitdüm: On beŧinci gitdüm, M.

- 25 Cāmi‘-i Ğāzī Umur Beg'de yigirminci gice
Minnet Allāh'a terāvīhimi kıldum ben edā
- 26 Selīmiyye Cāmi‘i'nde yigirmi birinci gice
Eyledük ifā terāvīhi bā luṭf-ı Hudā
- 27 Gitdik Aḥmed Dā‘ī Cāmi‘i'ne yigirmi iki de
Kıldık İllāhī ile ol-dem [o] gice ben muḳtedā
- 28 ‘İvāz Paşa Cāmi‘i'nde yigirmi üçünde daḥī
Biz terāvīhi kılduḳ ola maḳbūl-i Hudā
- 29 Yigirmi dördünci gice Ruşcuḳlu Ḥayri Beg bizi
İtdi da‘vet ānda kıldık biz terāvīhi edā
- 30 Yıldırım Cāmi‘ne gitdik yigirmi beşinci gice
Ḥaḳ ḳabūl itsün terāvīhimi ḥaḳḳ-ı Kāf ü Hā
- 31 Ben Pınarbaşı'ndaki cāmi‘de olmuşum ḥaṭīb
Yigirmi altıncı gice itdüm orada ben edā
- 32 Kırk iki yıldur ḥiṭābet eylerem ol cāmi‘de
Hep cemā‘atle namāzım ola maḳbūl-i Hudā
- 33 Leyle-i Ḳadr'e muşādif gice Veled-i Ḥabīb
Cāmi‘i'nde kılmışız itsün ḳabūl Rabbü'l-‘alā

27 ol-dem gice: ol-dem [o] gice, M.

34 H zret-i Abdal'a gitdüm yigirmi sekizincide
Haq Őal tımızı kab l ide haqq-ı Muştafa

35 Yigirmi tokozuncu gice H zret-i  ft de'de
Şihhatle bitdi ter vih Haqq'a hamd ile Ően 

36 Çok çok emŐaliyle All h cümlemize luŐ idüp
Eylesün idr kini Şehr-i Őıy mu  Kibriy 

37 Minnet All h'a nam z ile Őıy mı eyledik
LuŐ-ı Haq'la Şemsi-i MıŐr  tam men biz ed  [448]

743

Ramaz niyye

F  il t n F  il t n F  il t n F  ilün

1 Hamd -li'll h geldi bi  uç yüz dağı kırk altı da
R z-ı Penc-Şembe idi i'lan olundu Ramaz n

2 Her gice bir c mi'e ya mescide gitmekligi
Őayli s ldur itdi mu't d böyle 'abd-i n -t v n

3 ' fiyetle işbu yıl da Haq muvaffaq eylesün
Kılayım ber-vech-i s bık luŐ iderse Müste' n

- 4 İlk gece Cāmi' Kebir'de eyledim ifā-yı dīn
Cümle mü'minler ile itsün qabūl Rabbi'm hemān
- 5 Orhān'a gitdik ikinci leyle-i Cum'a idi
Qar tipi yağar iken bizler dahī olduk revān
- 6 Gitdüm üçüncü gece Şeker Hāce Cāmi'i'ne
Haq qabūl itsün terāvīhimi luṭfa şāygān
- 7 Cāmi'-i Pāzārmāhī'de kıilup dördüncide
Bānisi anuñ Timurtaş Paşa'dur cennet-mekān
- 8 Eyledim anda terāvīhi edā bu şeb nısıf
Qar yağar rüzgār eserken 'avdet itdüm ben hemān
- 9 Mescid-i Simkeş'de kılduq biz beşinci gece de
'İnd-i Haq'da dilerem itsün qabūle iqtirān
- 10 Pek şoğuk idi hava hem de müsāfir var idi
Tekyede itdüm edā altıncı gece ben o ān
- 11 Çok şoğuk oldu biraz da ben de nezle olmuşum
Münferid kıldum iki gece namāzı hep yegān
- 12 Hāmdü-li'llāh Mart birinde açdı havayı Hudā
Şağrıcı Şunğur'da kıldım toquz idi Ramāzān

- 13 Münferid kıldum onuncu şeb terāvīḥ namāzın
Sünnet-i Peyğamberīdür ola maḳbūl ḥīn ü ān
- 14 On birinci gice Mecnūn Dede Cāmi‘i'ne ben
Anda īfā itmege terāvīḥi oldum revān
- 15 On ikinci gice Mescid-i Ebī Şaḥme'ye gidüp
Eyledim īfā şalātı bize ol dārü'l-emān
- 16 Hâce Ṭabīb Mescidi'nde on üçünci gicesi
Eyledik īfā terāvīḥi olup biz kām-rān
- 17 Cümleten Seyyid Uşūl'e gitdik on dördüncü gice
Ben imām oldum namazı kıldık anda ol zamān
- 18 On beşinci gice Dergāh-ı Emīniyye'ye gidüp
Eyledim anda şalātı ‘arz ḥuzūr-ı Müste‘ān
- 19 Cāmi‘ Şehādet'de kıldum on altıncı gicede
Eylesün ḳabūl Cenāb-ı Hālīḳ-ı kevn ü mekān
- 20 Başcı Cāmi‘i'nde kıldık on yedinci giceyi
Eyleye maḳbūl dergāh-ı Hudā -yı Müste‘ān [449]
- 21 On sekizinci gice geldi birāder bizlere
‘Ā’iyle hep edā itdik terāvīḥi o ān

- 22 Geçmedi nezlem yine dergāhda kıldum münferid
On toközuncı gicede böyle oldu hem-çünān
- 23 Leyle-i ‘ısrīnde yalnızca edā itdüm yine
Gerçi pek çokdur kuşūrum ‘afv ider Hāķ bī-gümān
- 24 Geçmedi nezle bu şeb de münferid kıldum yine
Yigirmi birinci gice de böylece oldu revān
- 25 Yigirmi ikinci gice gitdüm Murād-ı Şānī'ye
Eylesün maķbūl namāzım Hāķ bizi de şād-mān
- 26 Yigirmi üçüncü gice de iftāra med‘uvv olup
Okuduķ anda namāzı mevlid-i Faķr-i Cihān
- 27 Çok soĖuķdı çıķmadım üç gice de cāmi‘lere
Münferid kıldum terāviķi evimde ben nihān
- 28 Yigirmi yedinci Kādir'de Cāmi‘ Kebīr'e gidüp
Eyledim ĥamd ü şenā Hāķķ'a niyāzım ol zamān
- 29 Veled-i Na‘lband'a gitdüm yigirmi sekizinci şeb
Hāķ ķabūl itsün namāzım bizi kılsun kām-rān
- 30 Bu gice yigirmi toközdur ‘Arafe gicesimiş
Hāzret-i Ūftāde'de ĥatm ile bitdi Ramazān

- 31 Cum‘a gün[dür] bayramdur Allāh eyleye mes‘ūd bizi
Şemsi-i Mıṣrī'nün ancak bu recāsı her zamān

744 *

Ramazāniyye

Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün

Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün (Son iki beyti)

- 1 Biñ üç yüz kırk sekiz şehr-i şiyāmı leyle-i Cum‘a
Terāvīhi idüp Cāmi‘ Kebīr'de evvelā ifā
- 2 İkinci gice oğlumla Yeşil'de cāmi‘e gitdik
Şalāt-ı farz ile sünnet terāvīhi idüp ifā
- 3 Üçüncü gice Kaygān'da terāvīhi edā itdük
Cemā‘at ile tölmuşdı koca cāmi‘de ser-tā-pā
- 4 Kılup Orhan'da dördüncü pazar irtesi gicesi
İde Rabb'im terāvīhi qabül-i dergeh-i vālā

743 [449]

31 Cum‘a gün bayramdur: Cum‘a gün[dür] bayramdur, M.

744 [449]

* Kırk yedi senesi için manzūme yazmadım mı yoksa müsveddeler arasında kaldı da bulamadım mı? Fakat muhtıralı taqvimē baqdım on beş gice yalnız evde qalmışım, çünkü çok şoğukdı. İhtimāldür manzūme yazmağa lüzüm görmedim. (Müellif)

- 5 Beşinci gicede kıldık namâzı Selçuk Hâtûn'da
Kabûl olsun şalâtımız be-ḥaḳḳ-ı Ka‘betü'l-‘ulyâ
- 6 Gidüp altıncı Çâr-şembe gicesi şehr-i şavmuñ hem
Kılup Şağrıncı Şunğur'da terâvîḥ namâzın ifâ [450]
- 7 Murâd-ı Şânî'ye gitdüm yedinci gice Penc-şembe
Bi-ḥamdi'llâh edâ itdüm terâvîḥi de hâkezâ
- 8 Emîr Sultân'da oğlumla edâ kılduk terâvîḥi
Sekizdür bu gice şehr-i şıyâm-ı mağfîret-âsâ
- 9 Toğuzuncı gice gitdük Murâd-ı Evvel'e bizler
Kılup oğlumla terâvîḥ Hudâ 'ya eyledük isnâ
- 10 Ebî Şaḥme'de itdüm ben imâmet leyl-i ‘aşırda
Kabûl itsün kuşûrıyla namâzı Ḥazret-i Mevlâ
- 11 Gidüp Güngörmez'e on bir idi leyl-i şıyâm hem de
İmâm da okudı zamm-ı sürede naşş-ı *hel etâ*
- 12 Şeker Hâce'de on iki şebinde hem terâvîḥi
Kılup ben eyledim ‘arz-ı niyâz-ı dergeh-i vâlâ
- 13 Gidüp onüçü olmuşdı şıyâmuñ leylesi bize
Kılup Câmi‘i Maḥkeme maḥalle İbrâhim Paşa

- 14 Daḥī on dördüncü gicede terāvīḥ namāzını
Şehādet cāmi'inde biz edā itdük bilā-riyā
- 15 Veled-i Na'lband'da on beşinci akşam terāvīḥi
Kılup lıhye-i pāki de ziyāret eyledim du'ā
- 16 On altıncı gice Altı Parmağ Cāmi'i'nde hem
Namāz kıldık kabūl itsün be-ḥaqq-ı Kāf ü Hā Tāhā
- 17 Gidüp on yedinci gice Sedbaşı Cāmi'i'ne
Terāvīḥi ola maqbūl bi-sırr-ı leyle-i İsrā
- 18 Alaca Mescid'e gitdüm daḥī on sekizinde ben
Edā itdüm terāvīḥi lehü'l-ḥamd lehü'l-işnā
- 19 Kılup on toközunda Mescid-i Simkeş'de ḥamdi'llāh
Gönül pür-zevk pür-neş'e olup pür-nūr-ı ser-tā-pā
- 20 Hacılar Cāmi'i'nde ben kılup yigirminci gicede
İdüp mi'rāc-ı rūḥānī, bulup ḥacc daḥī ma'nā
- 21 Hāce Ṭabīb olup derd-i derūna çāre-sāz bu şeb
Terāvīḥle idüp yigirmi birinci gicede devā
- 22 Kılup yigirmi ikinci de terāvīḥi bi-ḥamdi'llāh
Ki Reyyn Cāmi'i'nde hem aña dirler Eymen Paşa

- 23 Daḥī yigirmi üçünde Dergeh-i Şeyḥ Emīniyye'de
Terāvīḥ namāzın orda bi-ḥamdi'llāh idüp ifā
- 24 'ArabMeḥmed'de yigirmi dört şebinde ben namāzımı
Ḳılup anda virür ücret bize Rabb'im olan Mevlā
- 25 Timurtaş'a gidüp yigirmi beşinde ben edā itdüm
Pazarmāhi'de olmuş bu cāmi'-i feyz-baḥşā
- 26 İkinci def'a Ḳaygān'da ki yigirmi altısı idi
Ziyāret eyledim ba'de's-şalāh lıḥye-i 'ulyā
- 27 Gelince leyle-i Ḳadr mübārek yigirmi yedisinde
İkinci def'a Cāmi'i Kebīr'de itmişim edā [451]
- 28 'İvāz Paşa'da hem yigirmi sekizinde terāvīḥi
Namazdan şoñra da itdik ziyāret lıḥye-i vālā
- 29 Gidüp Aḥmed ki Dā'ī de şalātdan şoñra ḥatm oldı
Şeb-i yigirmi toḳuzda ben orada eyledüm du'ā
- 30 Ḥazret-i Üftāde'de ba'de's-şalāt ḥatm okuyup
Zā'ir-i lıḥye-i pāk-i Aḥmed olduk pür-şafā
- 31 Ḥamdü-li'llāh bu sene otuz gice kıldık namāz
Şemsi-i Mışri ḳabül itsün niyāzı Kibriyā

Ramazāniyye

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

- 1 Biñ üç yüz kırk tokuz sâlinde olduĝ muĝtenem
Şehr-i şavmı ĥamdü-li'llâh kıldı Ĥaĝ luĝ u kerem
- 2 Ulu Cāmi'de birinci gicesi Ĥaĝĝ'a niyâz
Eyledik de ħalb-i ĥâliş ile kıldıĝ biz namâz
- 3 Leyle-i şânide kıldıĝ Şeker Ĥâce'de şalât
Eyledik rûĥ-ı Rasûl'e her selâmda üç şalât
- 4 Leyle-i şâlişde Bursa fâtiĥi Orĥân'a biz
Cāmi'in'de secde kıldıĝ Ĥazret-i Raĥmân'a biz
- 5 Leyle-i râbi'de Güngörmez'de itdüm ben edâ
Ola cümle mü'minîn ile ħabûl-i Kibriyâ
- 6 Leyle-i ĥâmisde kıldum ben 'Arab Meĥmed'de hem
Eylesün maĥbûl namâzım Ĥâliĝ-i levĥ u ħalem
- 7 Leyle-i sâdisde 'İvâz Paşa Cāmi'i'nde ben
Kıldıĝım namâzı maĥbûl eyleye ol zû'l-menn

- 8 Leyle-i sābi‘de cāmi‘-i Şücā‘ İbn-i Habīb
Secde-gāh olmak bu aqşām baña olmuşdur naşīb
- 9 Leyle-i şāminde Simkeş Mescidi'nde kılmışım
Ben terāvīhi anda Haqq'a secde itmişim
- 10 Leyle-i tāsi‘de iftārda bulduq ben namāz
Münferid kıldum Hudā 'ya eyledüm ‘arz-ı niyāz
- 11 Leyle-i ‘āşırda Na‘lbandoqlu'na oqlumla ben
Giderek anda edā itdik şalātı kalbi şen
- 12 On birinci gice gelmişdi müsāfir hürmeten
‘Avdetinden sonra kıldum ben namāzı hufyeten
- 13 On ikinci gice cāmi‘-i Umur Beg'de hem
Biz edā itdük namāzı gitdi kalbden henn ü ğamm
- 14 Şağrıci Şunğur'da kıldum on üçünci gicede
Var idi havāda yağmur yağıyor iyice de
- 15 Cāmi‘-i Selīmiyye'de kıldum on dördünci şeb
Müstefiz olduk füyüz-ı Haq'la bizler cümle hep [452]
- 16 On beşinci gice nām-dāşım Velī Şemsi-dīn
Cāmi‘i'nde biz terāvīh ile olduk kām-bīn

- 17 On altıncı gice oğlum ile biz Sultān Emīr
Cāmi‘i’nde kılarak oldu gōñüller müstenīr
- 18 On yedinci gice Hācılar'da kıldım ben namāz
Ma‘nevī mi‘rāc itdüm Hākk'a idüp çok niyāz
- 19 On sekizinci gice oğlumla namāzı biz edā
Hāce Tabīb Cāmi‘i’nde eyleyüp bulduk şafā
- 20 On toğuzuncı gice Kaygān'a oğlum ile ben
Hem hafīdüm de berāber kılarak farz u sünen
- 21 Olmuşuz feyz-i İlāhī ile mesrūr şād-kām
Eyleriz Hākk'a ‘ibādet, cān ü dilden şubḥ u şām
- 22 Leyle-i ‘ısrīnde kıldım Alaca Mescid'de hem
Kalmadı dilde lehū'l-ḥamd ğamm u hemm ü hemm ü ğamm
- 23 Yigirmi birde cāmi‘-i Timurtaş Paşa
Ya‘ni Balıkpazarı Cāmi‘i’nde kıldım ben edā
- 24 Yigirmi ikinci gicede ḥānede itdik edā
Biz cemā‘at eyledik oğlum imāma iktidā
- 25 Yigirmi üçüncü gicede ḥanede bekler namāz
Kılarak itdüm Hudā 'ya dürlü nağmeyle niyāz

- 26 Yigirmi dördüncü gicede münferid kıldum şalât
Eyledim rûh-ı Rasûl'e âline biñ biñ şalât
- 27 *Şod terāvīḥ şeb āzine mäh-ı rûze bîst penc*
Secde-gâhem şod derîn şeb mezkid-i Hâcı Sevinç
- 28 Yigirmi altıncı gicede cāmi'-i Mecnûn Dede
Eyledim îfâ terāvīḥi şād der efi'de
- 29 *Leyletü's-sābi' il-ı şrîn leyletü'l-Ḳadr hâkezâ*
Naḥnü eddeytü's-şalât fî cāmi'-i Nu'mân Baba
- 30 Yigirmi sekizinci gice Çekirge'de kıldık namâz
Ḥâlišâne 'âşıkâne eyledik Ḥaḳḳ'a niyâz
- 31 Yigirmi toközunda *et'tekrâr ḥasen* didüm de ben
Cāmi'-i pür-nûr kebîrde kılmışız merd ile zen [453]
- 32 Otuzuncı gice ḥatm ile Üftâde'de tamâm
Eyledik terāvīḥi oldı bu misk-i el-ḥitâm
- 33 Ḥaḳ Te'âlâ eylesün cümlemizi pek çok zamân
'Âfiyetle şihḥat ile çok mu'ammer kām-rân

745 [452]

27 "Ramazanın yirmi beşi Cuma gecesi teravîh namazı oldu. Hacı Sevinç Mescidinde gece secde ettim"
29 "Yirmi yedinci gice Kadir gicesi hâkeza, Biz eda ittik namâzı Cāmi-i Numan Baba" (Arapça olan bu beytin tercemesi aynı vezin ile tarafımızca yapılmaya gayret edilmiştir.)

- 34 Şemsi-i Mıṣrî ider tebrîk 'îde'l-mü'minîn
Eylesün Rabb'im Te'âlâ mü'minîni kām-bîn

746

Ramazâniyye

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün (1-14 beyitler arası)

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün (14. Beyitten sonrası)

- 1 Biñ üç yüz ellide mäh-1 şıyâmı eyledik idrâk
Mübârek eylesün Rabb'im be-ḥaḳḳ-1 mazhar-1 *levlāk*
- 2 Birinci gice oğlumla Ulu Cāmi'de kıldık hem
Terāvîḫi ḳabûl itsün Ḥudâ 'yı Ḥālîḳ-i 'âlem
- 3 İkinci gice oğlumla namāza gitdük Orḫân'a
Terāvîḫi ḳılup ḥamd ü ṣenâ itdük o Raḥmân'a
- 4 Yine oğlum Feḥāmüddîn ḥafîdüm daḫî Necmüddîn
Şeker Ḥâce'de üçünci gice itdik edâ-yı deyn
- 5 Dün aḳşam yağdı çok yağmur cibâli itdi ḳar mestür
Şoḡuḳdan çıḳmadım taşra beni men' eyledi doḳtor
- 6 Terāvîḫi ḳılup yalnız Ḥudâ 'ya eyledüm taḥmîd
Bunuñ da zevḳi bir ḥoşdur idüp Yezdân'ımı tevḫîd

- 7 Beşinci gice Çâr-şembe şoğuk tahte'ş-şifir olmuş
Şular yollar bürüdetden toñup buzlar ile tolmuş
- 8 Anuñ-çün evde yalnızca terāvīhi edā kıldum
Kırā'etde maķāmātın on ikiyle şafā kıldum
- 9 Şoğukdı bu gice ğāyet şedīddür zemherī zīrā
Yine ben evde yalnızca terāvīhi idüp īfā
- 10 Yedinci gice Cum'a'dur yine yalnızca kıldum ben
Terāvīhi maķāmātla ide maķbūl anı zū'l-menn
- 11 Sekizinci gice ğāyet şoğukdı çıkmadum evden
Maķāmātla edā itdüm terāvīhi ki yalnız ben
- 12 Toğuzuncı gice kıldım maķāmātla terāvīhi
Ki yalnız hānede itdüm teşemmüm řīb revāyihi
- 13 Onuncı gicede yalnız yine kıldum namāzımı
Maķāmātla edā itdüm Hudā 'ya ben niyāzımı
- 14 Gidüp on bir idi gice ki Şağrıçı Şungur'a tā
Oķudı hem şalātında imām efendi *hel etā* [454]
- 15 On ikinci gice kıldum hānede yalnız yine
Eylesün Mevlā kabūl maħbūbunuñ hürmetine

- 16 On üçüncü gece gitdüm mescid-i Güngörmez'e
Eylesün feyzini ibzāl Hālik'im Rabb'im bize
- 17 Yine on dördüncü gece hānede kıldum namāz
Eyledim Rabb'im Te'ālā Hālik'ime çok niyāz
- 18 On beşinci gece kıldum hānede [ben] terāvīhi
Eylesün taḥvīl şevāba bendeki ḳabāyılı
- 19 Gitdüm on altıncı gece Veled-i Na'lband'a ben
Şihhatle itdik terāvīhi edā dil oldu şen
- 20 On yedinci gece eyledim evde [ben] edā
Eylesün dergāh-ı vālāsında maḳbūl Kibriyā
- 21 On sekizinde kıldım hānede yalnız şalāt
Her iki rek'atde itdüm ben Rasūl'e üç şalāt
- 22 On toktuzdur bu gece kıldım namāzı münferid
Gitmedim cāmi'e zīrā her taraflar mūncemid
- 23 Şehr-i şavmuñ yigirmisidür bu gece yalnız namāz
Rabb'ime itdüm niyāzı cān ü dilden 'arz-ı rāz

746 [454]

18 hānede terāvīhi: hānede [ben] terāvīhi, M.

20 evde [ben] edā: evde edā, M.

- 24 *Bîst yek der-mâh-ı rûze, şeb âzîne der-namâz*
Mezkiğ-i İbn-i Ğabîb-râ çün konem ‘arz-ı niyâz
- 25 Yigirmi ikisinde kıldım yine ben evde şalât
Eyledim rûh-ı Rasûl'e, âline çok çok şalât
- 26 Kıldım Umur Beg'de li'llâh yigirmi üçünci gice
Dest-i Ğayder'den bu ‘âciz âb-ı Kevşer'den içe
- 27 Yigirmi dördünde Timurtaş Câmi‘i'nde ben edâ
Eyledim kılsun kabûl Ğağ dergehinde bu du‘â
- 28 Mescid-i Simkeş'de kıldım yigirmi beşinci gice
Ğürmet-i Âl-i ‘ Abâ Rabb'im günâhumdan geçe
- 29 Yigirmi altısında evde münferid kıldım namâz
Eyledim Ğağğ'a münâcât ‘arz-ı ihlâş u niyâz
- 30 *Sâbi‘ ‘ışrîn fî leyleti'l-Ğadr Câmi‘u'l-Kebîr*
[NaĞnû] Eddeytü'ş-şalâte şâra ‘aynâni Ğarîr
- 31 Câmi‘-i Kebîr'de kıldım leyle-i Ğadir'de ben
Eylesün mağbûl cemî‘-i ümmet ile zû'l-menn [455]
- 32 Yigirmi sekizinci yigirmi toğuzunda yağdı Ğâr
Ğânede yalnız kıldum ide mağbûl Kird-gâr

24 “Ramazanın yirmi biri Cuma gecesi namazda, İbn-i Habib mescidinde niyazımı arz ettim.”

30 “Yirmi yedinci Ğadir gicesi Câmi‘-i Kebîr/Biz edâ ittik namâzı gözlerim oldu Ğarîr.” (Arapça olan bu beytin tercemesi aynı vezin ile tarafımızca yapılmaya gayret edilmiştir.)

- 33 Otuzuncu gicede raḥatsız idüm çâresiz
Hep namâzımı ḳazâya oldum mecbûr şübhesiz
- 34 Yevm-i işneydür mübârek ‘îdümüz olsun sa‘îd
Ehl-i İslâm luḫf-ı Ḥaḳḳ'a cümleten olsun resîd
- 35 Eylesün Rabb'im kemâl-i ‘âfiyetle nice sâl
İdelüm idrâk ‘inâyet ide Rabb-i müte‘âl
- 36 Şemsi-i Mıṣrı lehü'l-ḥamd ‘âfiyet kesb eyledim
Bu sene de böyle bir meşnevîyi söyledim

747

Ramazâniyye

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

- 1 Biñ üç yüz elli bir şehr-i şıyâmını bi-ḥamdi'llâh
İdüp idrâk müşerref eyledi Rabb'im Te‘âlâ'llâh
- 2 Birinci gice dergâhda Feḥâmüddîn imâm oldu
Terâvîḫi kılup îfâ gönüllerde sürûr ḫoldı
- 3 İkinci gice Câmi‘-i Kebîr'de eyledüm îfâ
Ḳabûl itsün namâzımı ‘inâyet eyleyüp Mevlâ

- 4 Şeker Hâce'de üçüncü gice kıldık terāvīhi
Kemāl-i 'aşk-ile itdik kırā'et biz tesābīhi
- 5 Gidüp dördüncü akşam da edā itdükdü Simkeş'de
Kabül itsün Hudā zirā birāz güç oldu bu kışda
- 6 Gidüp Güngörmez'e beş idi şehr-i şıyām ol şeb
'Umūmiyyet ile itsün terāvīhi kabül ol Rabb
- 7 Daḥī altıncı da cāmi' Timurtaş'da edā kıldım
Oğudı *sure-i Ebrār* imām ben de şafā kıldım
- 8 Şoğuk çokdı iki gice idüp evde namāz ifā
Gönülden eyledim Zāt-ı İlāhī'ye niyāz ifā
- 9 İmāmet eyledi oğlum Feḥāmüddīn cemā'atle
Edā itdük terāvīhi gönül taldı sa'ādetle
- 10 Toğuzdı leyle-i şehr-i şıyām Şağrıçı Şungur'da
Oğudı *hel etā* ben de bulup feyzi bu uğurda
- 11 Onuncı gice ḥatm ile kılup Na'lbandoğlu'nda
Hele yok şübhemiz aşlā terāvīhūñ kabülünde [456]
- 12 Gelince leyle-i ihdā-'aşer şehr-i şıyāmuñ hem
'İvāz Paşa'da kıldım ben gönülde kalmadı hiç hemm

- 13 Kılup yalnız yine evde şeb-i düvâzdeh bu ‘âciz
Niyâzum ‘arz idüp Zât-ı Hudâ 'ya müznib-i nâçiz
- 14 Gidüp Orhan on üçüncü gece kıldım namâzı ben
Kabûl itsün namazların ‘umûm mü’minlerüñ zü'l-menn
- 15 Yağup bārân ü sonra qar şoğuk fazla idi zîrâ
Kılup üç gece yalnızca terâvîhi fakîr îfâ
- 16 Ayuñ on yedisi idi Alaca Mescid'e gitdüm
Namâzı luğf-ı Hağ ile o mescidde edâ itdüm
- 17 Çekirge'ye gidüp kıldım namâzı on sekizde ben
Mişâl-i cennet olmuşdı gönül de oldu hem pür-şen
- 18 İmâm da hoş mü’ezzinler güzel sesli idi el-ğak
Münevverdi içi câmi‘ şerîfüñ oldu pür-revnağ
- 19 Gidüp on toğuzı idi veyâ Şemsüddîn bu şeb
Hatm ile eyledik îfâ terâvîhi bi-ğamdi-Rabb
- 20 Kılup yigirminci de evde mağâmâtla bi-ğamdi'llâh
Terâvîhi idüp îfâ muvaffağ eyledi Allâh
- 21 Kılup yigirmi birincide Karaçelebi'de el-ğak
Olur mü’minlerüñ kalbi münevver yüzleri berrâğ

- 22 Hava rüzgār idi gāyet kılp evde terāvīhi
İki gicede yalnızca edā itdüm tesābīhi
- 23 Gidüp Mecnūn Dede Cāmi‘i’ne kıldım namāz anda
Gicesi yigirmi dōrt idi şıyāmuñ zevki var cānda
- 24 Müsāfir geldi yigirmi beşinde [ṭabī‘ī] evde kıldım ben
Terāvīhi kıbūl itsün beni me‘cūr Hūdā-yı menn
- 25 Bu yigirmi altısında biz olup med‘uvv iftāra
Gelince olmuşum meşgūl namāz ile ben ezkāra
- 26 *Eddeytü fī Tekketi'n-Nu‘mān terāvīh ba‘dehā zā‘ir*
Mübārek lh̄yetü'l-eşref ve künnā fā‘iz ve tāh̄ir
- 27 Hekīmoğlu Ali Paşa diniyor cāmi‘ne anuñ
Edā itdük terāvīhi ola maqbūli Yezdān’uñ
- 28 *Terāvīh rā- be-şeb-i bīst ü heşt hāne edā kerdem*
Niyāz ü ‘arz-ı h̄cātem be-dergāh-ı Hudā kerdem [457]
- 29 Gidüp Cāmi‘-i Kebīr’e edā itdik terāvīhi
Hitām buldı terāvīh Hāq kıbūl itsün tesābīhi

747 [456]

24 beşinde evde kıldım: beşinde [ṭabī‘ī] evde kıldım, M.

26 “Nu‘māniyye Tekkesinde terāvīhi itdüm eda /Sakal-Şerif ziyaretle feyzlendik ondan sonra.”

28 “Yirmi sekizinci gecenin teravihini evde ettim. Niyazımı, isteğimi Allah’ın huzuruna sundum.”

- 30 Bu yıl yigirmi üç oldu şıyām tutduk bi-ḥamdi'llāh
Muvaffaḫ eylesün çok çok nice yıllar ile Allāh
- 31 Cum'adur 'īd-i fiṭr rāzī ola hep cümleden ma'būd
Ola her vech-ile mü'min olanlar dū-cihān mes'ūd
- 32 Du'āmuz Şemsi-i Mıṣrī olur maḳbūl ümīdim var
Deyelim cümlemiz āmin ḳabūl eyler Ḥudā her bār [468]

748 *

Ġamgūsār-ı Şemsi *

- 1 Yā Cāmi'a'l-Kebīr ve yā mecma'a'l-kibār
Seni ziyāret iden oldu baḫtiyār
- 2 Beş vaḳitde namāz olunsa edā
Eyler Allāh anı maḫzar-ı hūdā
- 3 Maḳām-ı ḫāmidür şübhe idilmez
Yokdur saña beñzer mişālūn olmaz

748 [468]

* Vezni problemlidir.

* Fī 21 Zī'l-ḳa'de, Sene 1345 ve Fī 10/23 Mayıs, Sene 1305/1927 Pazar irtesi günü akşam üzeri Cāmi'-i Kebīr'de oturuyordum. Sā'at onbir buçuğa gelmişti. Cāmi'-i şerīf'ün rūḫāniyyet ve revḫāniyyeti beni istiḡrāḳa getirmişdi. Ol vaḳit şu ḫiṭābeyi söyledim ve adına Ġamgūsār didim. (Müellif)

1 Bu mıṣrā' Ḥazret-i Üftāde'nün oldığı söylenen ve Cāmi'-i Kebīr'de ta'līḳ olunan beytden muḳtebesdür. Şānisi *ṭūbā li-men yezūruke fī'l-leyli ve'n-nehār* dur. (Müellif)

- 4 Һазрет-и Емӣр'dür сеbeb bināya
Bursa'ya şerefsün şükür Һudā 'ya
- 5 Şomuncı Baba ki Һазрет-и Һāmid
Һacı Bayrām Şeyhi ol pīr-i zāhid
- 6 Күşādında namāz қıldурди ол zāt
Һayretinde қалди бүтүн kā'ināt
- 7 Va'az içün oldı maқāmı kürsi
Fātiḥa'dan virdi ol demde dersi
- 8 Dördünci ma'nāyı Fenārī bilmez
Ledünn 'ilmini zāhir añlamaz
- 9 Tārīḫüñ yedi yüz toқsan yedi
Tām beş senede ikmāl idildi
- 10 On iki direk üstünde binā
Her direkde muḥarrer Esmā'-i Һüsñā
- 11 Biñ iki yüz yetmişde oldı ḫareket
Yıқıldıñ sen de gitdi bereket

4 Binā Emīr Sultān dinilen Һазрет-и Meḫmed Şemsüddīn Emīr Buḫārī Һазретleri'nün nezāretiyle inşā olunmuşdur. (Müellif)

5 Һamīdüddīn Aқsarāyī Һазретleri ilk ḫuṭbeyi oқuyan ve namāz қıldурандур. Va'zında da Molla Fenārī bulunmuşdur. (Müellif)

8 Molla Fenārī Һазретleri dördünci beşinci ma'nāyı añlamaz. Kendisine intisāb murad ider. Mazḫar-ı himmet olup Fātiḥayı tefsīr itmişdür. (Müellif)

9 797(1394) Tārīḫinde inşā ve 802 (1399) tārīḫinde minber vaz' idilmişdür. 1270 (1854)'deki ḫareketden soñra Sultān Mecīd müceddeden yapırmışdur. (Müellif)

- 12 Yıldırım Bāyezīd birinci bānī
Me'mūr itdi bināya Emīr Sulṭānı
- 13 İkinci bānī de 'Abdūlmecīd'dür
Ḥayrānı keṣīr zāhir bedīddür
- 14 Nāmına Medīne'de açıldı kapı
Cāmi' vü tekye yapdurdı yapı
- 15 Ḥāşılı Bursa'ya şeref-baḥşāsuñ
Ey cāmi' -i mu'azzam, birsüñ yektāsuñ
- 16 Enüñ seksendür boyuñ yüz adım
Ḥaḳ dā'im itsün olasuñ ḳadīm
- 17 Yigirmi ḳubbeñ var ḡāyet dil-niṣīñ
Maḥyālar mināreleri eyleyor tezyin
- 18 Miḥrābuñ ḡāyet müzeyyen oldı
Müzehheb ḥaṭṭlarla mu'ayyen oldı
- 19 Minberüñ İnan'dan gelmiş diyorlar
Görenler emşāli yokmuş diyorlar
- 20 Va'z için vardur taşdan da kürsī
Ḥalka virirler vā'izler dersi

- 21 Hüsni-ı haṭṭuñ enmüzeci sendedür
Her gelen ḫayretle temâşâdadur
- 22 Var sekiz levḫa ğâyetle kebîr
‘Abdülfettâh, ‘İzzet, Şefîḫ mîr
- 23 ‘İzzet Muştafâ, Şefîḫ ber-kemâl
Fettâḫ Efendi'ler itdiler ikmâl
- 24 Ḥaḫ râzî olsun ḫidmet idenden
Allâh yoluna toĝrı gidenden
- 25 Kütübḫâne de var üç beş biñ kitâb
Oḫuyanlar ider feyz iktisâb
- 26 Vasaṭuñda vardur bir şadurvan
Görenler olur ḫandân ü şadân
- 27 On altı burma on altı kûşe
Üç ḫademedden aḫar gelir ḫurûşa

22 “Fa‘lem ennehü lâ-ilâhe illa'llâh Muḫammedün Rasûlu'llâh”, “Va'llâhü ğâlibün ‘alâ emriḫ” Muştafâ ‘İzzet Efendi'nüñdür. “Allâhü veliyyü't-tevfîḫ”, “Teḫaşşantü”, Şefîḫ Beg'üñdür. Çifte “Allâh ḫü”, “Besmele-i şerif”, “Va'llâhü min verâ'ihim muḫîṭ bel hüve Ḳur‘ânün mecîd, fî levḫin maḫfûz” levḫaları da Fettâḫ Efendi'nüñdür. (Müellif)

25 Kütübḫâne Münzevî ‘Abdullah Efendi tarafından te’sîs idilmiş bi'l-âḫire bir çok kitâblar ‘ilâve idilmişdür. (Müellif)

- 28 Mışrî mü'ezzindür Üftâde kıyım
Giceler anda oldılar kı'ım
- 29 İftihâr iderlerdi sende hıdmete
Tâ olalum deye maķbûl Hâzret'e
- 30 Ecdâdım babam saña hâdimdür
Dersi'âm devir-hânluķ iledür
- 31 Şemsi-i Mışrî 'abd-i nâçizdür
Sende devr-hân şükre 'âcizdür
- 32 Hüdâ 'ya nice hâmd ile şenâ
Cîrânun itmiş Şemsi'yi saña [469]
- 33 Muvaffaķ eylesün kılayım niyâz
İdeyim edâ beş vaķt namâz
- 34 El-hâmdü-li'llâh eş-şükrü li'llâh
Şükründen 'âcizem el-minnetü li'llâh
- 35 Çıķmak istemez giren mü'min
Müstagraķ-ı envâr olur müslim

28 Hâzret-i Mışrî Efendi teberrüken mü'ezzinlik ider. Maķşûs hücreci var imiş. Kitâbları da orada imiş. Şoñra yağma olunmuşdur. Şabâh namâzından şoñra el-yevm üç def'a oķunan kelime-i tevĥîd, Hâzret-i Mışrî'nuñ âşâr-ı müstahşenesindendür. Vaķtiyle şabâh uşülleri yapılmış. Hâzret-i Üftâde kıayımlık vazîfesini de görürmüş. Leyâlî-i mübâreke de yâ laĥîf, yâ şâfî deye oķunan ed'îye ki, şimdi metrûkdür. Sekiz on mü'ezzin birden oķumalarında başķa bir hâlâvet olur. Müstemi'in düçâr-ı istiğraķ olurdu. (Müellif)

30 Pederim, ceddım, dersi'âm ve devr-hân olup pederimün dayısı ve dayı-zâdeleri de mü'ezzinbaşı ve mü'ezzinlerdür. Faķîr de devr-hân idüm. (Müellif)

- 36 Ğamla girenler řād olur çıkar
Münāfık olanlar turamaz kaçar
- 37 şuda balık gibi cāmi‘de mü‘mīn
Şafesde kuşdur münāfık ĥod-bīn
- 38 Ne rŭhāniyyetdŭr nedŭr bŭyle ĥāl
Başka cāmi‘de yoķdur bu aĥvāl
- 39 Ey Cāmi‘-i Kebīr ey beyt-ı Ĥudā
Ĥaķ nazār-gāĥısuñ ka‘be-i ‘ulyā
- 40 Ma‘mŭr ide Ĥaķ tā yevm-i kıyām
Cemā‘atūñ keřīr ola mŭstedām
- 41 Ne baĥtiyāram ben yā Rabb baĥtiyār
Bu cāmi‘-i řerīfe ķurbıyyetim vār
- 42 Yazdım işte her bir kısmını
Ğamġŭsār-ı řemsī ķoydum ismini
- 43 İmām mü‘ezzinler ĥaĥīb ĥoř řadā
Ba‘zuñ řadāsında vār ĥŭb-edā
- 44 Sende ķılınan namāz maķbŭl-i Ĥudā
Oldıġında řŭbhemiz yoķdur ařlā

45 Kırk beş beyt oldu bu meşnevî
Bu da bir zühûr-ı luğf-ı ma‘nevî * [470]

748 [469]

* Polisler tarafından Ançara'ya gönderilen bir kitâb derûnunda bulunan altı risâleden birisi de işbu *Ğamm-güsâr-ı Şemsî* nâm manzûmem olup birkaç def'a taleb idildiyse de i'âde itmediklerinden buraya yazmağa mecbûr oldum ve ba'zılarını da hâşîye adıyla yazdım. (Müellif)

MEŞNEVİYÂT

Meşnevî

Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

- 1 [Yâ İlâhî] kâfir ü mülhidlere bu verdigün ni'met nedür
Mü'min-i şâdıqlaruñ bu çekdigi zaḥmet nedür
- 2 Birliğün inkâr idenler mazhar-ı zevk ü şafâ
Vaḥdetün ikrâr idenler oldı dūçâr-ı cefâ
- 3 Gerçi lâ-yüs'el buyurduñ hikmetinden şormazam
Eylemez idrâk senüñ fi'lini sâ'il olmazam
- 4 Hüküm-i Qur'an ıalkdı bilmem geldi mi rüz-ı kıyâm
Kalmadı ḥalkda diyânet, lâübâlîdür enâm
- 5 Kimisi dîne ta'arruz eyleyor peygambere
Oldı ma'lûm yoḡ bu ḥalkda i'tikâdât maḥşere
- 6 Sû'-i aḥlâkdan ṭolup tevķîf-ḥâne gün-be-gün
Katl ü sirkat fi'l-i eşna' ḥalkı itdi ser-nigün

749 [470]

1 kâfir ü mülhidlere: [Yâ ilâhî] kâfir ü mülhidlere, M.

2 mazhar-ı; nâil-i

- 7 Düzeler mi bilmezem, aḥvāl-i ‘ālem şübheli
Ḥüsn-i aḥlākā ne gūnā nāsı teşvīķ itmeli
- 8 Ma‘neviyyāt olmaz ise ola mı vicdān ‘aceb
Ḥüsn-i ḥulķa şübhe yoķdur ḥüsn-i ĩmāndur sebeb
- 9 Cümlemiz düşdük sefāhet ‘ālemine yā ĩlāh
Şoñı elbette sefālet olacaķ bĩ-iřtibāh
- 10 Zevķ-i dünyā ğālib oldu zevķ-ı dīne şad-dirīĝ
Oldılar Ḥaķķ'a vuřūle nefis ü şeytān sedd dirīĝ
- 11 Şervet-i milliyyeyi almaķda Avrupa müdām
Oluruz elbette müflis böyle eyleser devām
- 12 Cümlemiz düşdük sefāhet rāhına gitmekdeyiz
Tāze kızlar ile her şeb biz de dans etmekdeyiz
- 13 Medeniyyet řapķa giymeklikle dans etmek ise
Fā’iķiz biz Avrupa'ya ger kü’ül içmek ise
- 14 Sen bize ‘aķl u tefekkür eyle iřsān Rabbenā
Ḥüsn-i aḥlāķ sa’y ü ğayret eyle in‘ām ey Ḥudā
- 15 Eyleyor Ḳur’ān'a şimdi ecnebīler ittibā‘
‘İbret aldı, ķaldı ḥayretde idenler istimā‘

- 16 Diġkat itmeklik gerekdür böyledür inġāk-ı Hāġ
Çünkü Qur'ān-ı Kerīm'dür nuġk-ı Raġmān müttefaġ
- 17 Naşş-ı Qur'ān'uñ cemi'i ħalkā nāfi' şübhe yok
Münkiri varsa daġi ikrār idenler pek de çok
- 18 Mazhar-ı hādī idüp sen mü'minini ħıl reşid
Gerçi gösterdi bize Peyġamber'üñ rāh-ı sedid
- 19 Ĥazret-i Āl-i ' Abā'nuñ ħürmeti-çün yā İlāh
Şemsi-i Mışrī ħuluña ver Ĥudā yā intibāh [471]

750 *

Meşnevi

Şırf Türkçe'dür

- 1 Çalab'ım birdür aña yokdur beñzer
Bulunur mı arasañ kendi gibi, ne gezer
- 2 Bize gönderdi eñ soñ Yalvac'ı
Yolı pek tatlıdur olmaz acı

750 [471]

* Vezni problemlidir.

(Aşağıdaki notlar müellife aittir.)

1 Çalab: Allah

2 Yalvac: Peygamber

- 3 Kim girerse bu yola Tañrı'ya irdi
Bil böyle ki ıoğrı yola girdi
- 4 Yaradandır bize yiyecek viriyor
Tañrımızdır bize giyecek viriyor
- 5 Ulu Tañrı inandım çokdan
Beni oldur yaradan hiç yoğdan
- 6 Yetiş artık baña ey yol açıcı
Her kuluñ göñlini sensüñ yapıcı
- 7 Baña bildür beni ben kim imişim ben
Baña öğret seni bildür baña san
- 8 Büyük elçiñi bize gönderdüñ
Yüzümüzü saña yine dönderdüñ
- 9 Gerçi Gün'dür benim adım ancak
Hep karanlık görünür içime yakacak
- 10 İçimi ıtışımı aydın kııl sen
İyilik vir baña güzel öleyim ben

3 Tanrı: Allah
5 Çokdan: Ezel
9 Gün: Güneş
751 [471]

Türkçe Meşnevî

- 1 Ey ulu Tañrı ey büyük Çalap
Senden isterem ne olursa hep
- 2 Yokdur saña beñzer bir dane eşin
Yaradanı sensün ayla güneşin
- 3 Bunca kullaruñ seni isteyolar
Tañrımız sensün yardım it deyorlar
- 4 Kime giderem ben sen tururken
Senün kapuñı biraşamam ben
- 5 Ey yaradıcı ey esirgeyici
Ey yiyecegimizi bize virecegi [472]
- 6 Kötülügüm çok eyiligim az
Senün içündür itme bize naz
- 7 Esirgeme deñizinün hiç şoñı yokdur
Şemsi-i Mışrî gibi kullaruñ çokdur

* Vezni problemlidir.

Meşnevî

- 1 Ey şems-i ‘azamet-nişân
Sensün hayât-bahş-ı cihân
- 2 Ey şems-i cihân-ı ‘âlem-tâb
Olmuş ‘âlemün fezyâb
- 3 Nür-feşân-ı kâ’inât
‘Âleme ki verdün hayât
- 4 İsm-i Hayy müncelî sende
Kudret-i Haq hep görinen
- 5 Emr-i Haq’la çünki sâ’irsün
Mişverinde müsteğarr ü dâ’irsün
- 6 Ecrâm-ı felekün senünle sâ’ir
Kuvvetünle olur muntazam dâ’ir
- 7 Nedür mâhiyyetün neden mürekkeb
Nerden zühûra geldün ne sebep
- 8 Sen de kudret-i Haqq’a mahkûmsün
İhtimâl başka şemse manzûmsün

752 [472]

* Vezni problemlidir.

- 9 Zerreden görünür kudret-i Hudā
Kaṭreden görünür şan‘at-i Hudā
- 10 Hakk'uñ zātına ‘aql irer mi
Böyle bir bahşe ‘arif girer mi
- 11 Eşerine bak aña sen Hakk'ı
Aç gözin seyret Vech-i Muṭlak'ı
- 12 Şemsi-i Mıṣrı vālih ü hayrān
Dā'im oluyor lâ-havle-güyān

753

Meşnevi

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

- 1 Eḥad[iyyet]den vāḥidiyyet feyz-aḳdes
Zuhūr itdi bu dem nūr-ı muḳaddes
- 2 Tecelliyyāt gelüp evvelce ‘arşa
Merātible iner andan da ferşe

753 [472]

1. Eḥadden vāḥidiyyet: Eḥad[iyyet]den vāḥidiyyet, M.

- 3 'Anāşırdan zūhūr itmiş mevālīd
Gelür zāhir olur her bir mevārīd
- 4 Birinci ma'deniyyātdur ser-ā-pā
Kömür elmas olur ednādan a'lā
- 5 Nebātāta şıra geldikçe on an
Şayılmaz cinsi şad şad hezārān
- 6 Şu renklerde nedür bunca tenevvu'
Bunuñ aşlı ise nār-ı temeyyu'
- 7 Birer isme olup mazhar bu mevcūd
İder ızhār yine maḥlūka ma'būd
- 8 Ne kudretdür ne ḥikmetdür bu 'ālem
Ḥülāşa oldu 'ālemden bu ādem [473]
- 9 Nazar kıl ādeme milyārla mecīd
Müşābih olmuyor yek-digere ferd
- 10 Ne renginde ne şeklinde muvāfiḳ
Ne ḥilkatde ne ḥulḳunda muṭābiḳ
- 11 Vecd ḥāşıl ider insānda bu ḥāl
Geçer günler nice eyyām nice sāl

12 'Umũmuñ mazharı hep başka başka
'Umũmundan teveccũh ise Hakk'a

13 Çeker nāşiyesinden Rabb-ı hāssı
Şakın itme ta'arruz olma 'āşı

14 Ne oldıysa ezelden tā bidāyet
Olur yine ebediyyet nihāyet

15 Bu hāli Şemsi-i Mışrī tefekkür
İdüp Hakk'a müdām eyle teşekkür

SONUÇ

Mehmet Şemseddin Efendi'nin hayatı, eserleri, edebî şahsiyeti hakkında şairin eserlerinden ve kaynaklardan istifade edilerek verilen bilgilerden sonra, şairin en önemli eseri olan “*Eş'âr-ı Şemsî*” adlı dîvânın müellif hattı nüshasından yapılan metin incelemesinde öncelikli hedefimiz metnin kusursuz bir şekilde ortaya çıkması olmuştur. Çalışmamız esnasında elde ettiğimiz bilgiler değerlendirildiğinde sonuç olarak şunları söylemek mümkündür:

Mehmet Şemseddin Efendi, bir tevâzu ile kendini her ne kadar iyi bir şâir olarak görmese de, o iyi bir mutasavvıf şâirdir. Bunu en iyi görenlerden biri, çok yakın dostu olan pîrdaşı Hüseyin Vassâf Bey'dir. Mehmet Şemseddin Efendi'ye, bir şiirinde “Mısrî-i sâni” diyerek, hakkını yaşarken teslim edenlerden ve Mehmet Şemseddin Efendi'nin kadr ü kıymetini en iyi gören ve bilenlerden biri hiç şüphesiz *Sefîne-i Evliyâ-yı Ebrâr* müellifi Hüseyin Vassâf Bey olmuştur. Şemseddin Efendi'nin kadrini bilen müelliflerden bir diğeri de İbnülemin Mahmut Kemal İnal'dır. *Kemâlî*'ş-*Şuarâ* olarak kaleme aldığı 1930-1942 yılları arasında fasikül şeklinde yayınlanan *Son Asır Türk Şairleri* kitabının son cildinde dostu Mehmet Şemseddin Efendi'ye de yer vermiştir. Kendini dostu Şemseddin Efendi'ye benzeten İbnülemin'in, kitabında yer alan şu sözü çok mânidardır: “Biz birbirimizin hâl-i hazînini iyi biliriz”. Sadece bu iki dostunun, Hüseyin Vassâf Bey ve İbnülemin Mahmut Kemal İnal'ın sözleri, Mehmet Şemseddin Efendi'nin kıymetini anlamamız için yeterlidir.

Eserlerinin bugüne dek yayınlanmamış olması, sadece birkaç eserinin son zamanlarda yayınlanması düşündürücüdür. Manzum ve mensur Türkçe kaleme aldığı 62 eserini bir manzumesinde isim isim yazan bu mutasavvıf şâirimizin yeterince tanınıyor olmaması garip bir tecellidir.

Çalışmamıza konu olan *Eş'âr-ı Şemsî* Mehmet Şemseddin Efendi'nin şiirine dâir bize ipuçları sunan bir eser olduğu kadar, onun hayatı, iç dünyası ve tasavvufi şahsiyetine dair de ipuçları veren bir belge niteliğindedir. Eser aynı zamanda, müellifin yaşadığı devrin tasavvufi hayatı, edebî, kültürel, sosyal ve siyasal tarihine ve değişimlerine dair de bir belge olma özelliğini haizdir. Meşrutiyet ve Cumhuriyet döneminin siyasal ve toplumsal değişimlerine şahit olan müellif, yaşadığı şehir olan Bursa'nın da, o dönem

tarihi hususiyetlerine ışık tutmaktadır. Mehmet Şemseddin Efendi bir şair ve mutasavvıf olduğu kadar bir tarihçidir aynı zamanda. Bursa'nın tarihi ile ilgili onun kadar eser kaleme alan başka bir müellif bulmak mümkün değildir. Müellifin bu tarihçi yönüne *Eş'âr-ı Şemsî*'de yer alan şiirlerinde de şahit olduk.

Tasavvufa ve Ehl-i Beyt'e dair müellifin yazdığı şiirler *Eş'âr-ı Şemsî*'de en belirgin tema olarak ortaya çıkar. Müellifimiz Mehmet Şemseddin Efendi, Niyâzî-i Mısrî muakkibi, Halvetî tarikatının Mısrîye koluna mensup bir mutasavvıf şairdir. Aynı zamanda o, Niyâzî-i Mısrî'nin Bursa'da kurduğu Mısrî Dergâhı'nın son şeyhidir. Onun *Eş'âr-ı Şemsî*'deki şiirlerine renk veren neş'e, Halvetî-Mısrî neş'edir. Müellifimiz, Niyâzî-i Mısrî'ye o kadar bağlıdır ki, bir şiirinde “*Sanma benden zâhir oldı nutk-ı Mısrî'dür sözü / Sûretîler anlamazlar zevk-i ma'nâdur sözü*” mısraında bunu açık bir şekilde itiraf etmiştir. Aynı zamanda, bu sözüyle poetik tercihi ve tavrını da net bir şekilde ortaya koymuştur. Müellifimizin bu sözü aslında onun anlatmak istediklerinin bir özeti sayılabilir. Bu dili çözmek ve işitebilmek, bu dilin köklerini aramak için, Mehmet Şemseddin Efendi'den Niyâzî-i Mısrî'ye, Niyâzî-i Mısrî'den Ümmî Sinan'a, Ümmî Sinan'dan Yunus'a ve oradan Muhyiddin İbn-i Arabî'ye bir yolculuk yapmak gerekecektir. Mehmet Şemseddin Efendi, bir mutasavvıf şair olarak, Dîvân'ında tasavvufî konuları “*inceden inceye*” işlemiş, sade bir dil ve Türkçe ile dinî tasavvufî remizler ve sembollerle, tasannu kaygısı duymadan konuyu şiirin diliyle örmüş bir şairdir.

Bu çalışmamız şâirin hayatı hakkında yeni bir bilgi sunmak iddiasında olmamıştır. Çünkü şair hayatını zaten kendisi kaleme almıştır. Ancak bir mutasavvıf şâirin asıl hayatı, onun iç âlemini, engin tasavvufî tecrübe ve hallerini dile getirdiği şiirlerinde saklıdır. İlmi usul ve yöntemlerle yapmış olduğumuz bu çalışmanın, gerek şâirimizin derûnî hallerini onun dilinden anlamamız; gerekse Klasik Türk Edebiyatı ve Dinî-Tasavvufî Edebiyat tarihimiz açısından önemli bir boşluğu dolduracağı kanaatindeyiz.

Çalışmamız esnasında yeni bir müretteb dîvânı olduğunu tespit ettiğimiz müellifin, bu dîvânı ile birlikte diğer manzum ve mensur eserleri üzerinde de çalışmalar yapıp istifâdeye sunuldukça, şairimizin edebî ve tasavvufî şahsiyetini ve Klasik Türk Edebiyatındaki yeri ve önemini daha net görme imkanına sahip olacağız.

KAYNAKLAR

YAZMALAR

- ULUSOY Mehmet Şemsettin; *Gülzâr-ı Mısrî*, Mustafa Kara Özel Kütüphanesi.
..... ; *Eş'âr-ı Şemsî*, Mustafa Kara Özel Kütüphanesi.
..... ; *Güftâr-ı Şemsî*, Mustafa Kara Özel Kütüphanesi.
..... ; *Ezhâr-ı Şemsî*, Ahmet Erdönmez Koleksiyonu.
..... ; *Bahâr-ı Şemsî*, Ahmet Erdönmez Koleksiyonu.
..... ; *Devvâr-ı Şemsî*, Ahmet Erdönmez Koleksiyonu.
..... ; *Medâr-ı Şemsî*, Ahmet Erdönmez Koleksiyonu.
..... ; *Hâkisâr-ı Şemsî*, Ahmet Erdönmez Koleksiyonu.
..... ; *İntizâr-ı Şemsî*, Ahmet Erdönmez Koleksiyonu.
..... ; *İ'tisâr-ı Şemsî*, Ahmet Erdönmez Koleksiyonu.
..... ; *Karâr-ı Şemsî*, Ahmet Erdönmez Koleksiyonu.
..... ; *Misbâr-ı Şemsî*, Ahmet Erdönmez Koleksiyonu.

KİTAPLAR

- AKKUŞ Mehmet, *Abdullah Salâhaddîn-i Uşşâkî (Salâhî) 'nin Hayatı ve Eserleri*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1998.
AKKUŞ Metin, *Nef'î Dîvanı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1993.
AKÜN Ömer Faruk, *Dîvân Edebiyatı*, İstanbul: İsam Yayınları, 1994.
AKYÜZ Kenan, *Encümen-i Dâniş*, Ankara: AÜEF, 1975.
ALKAN Mehmet Hilmi, *Abdülkâdir-i Belhî 'nin Sunûhât-ı İlâhiyye Mesnevîsi ve Abdülbâki Gölpınarlı 'nın Manzum Türkçe Çevirisi*, (Yüksek Lisans Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.
ANDI M. Fatih, *Tanzimat'tan Cumhuriyete Türk Edebiyatı*, İstanbul: İz Yayınları, 1995.
..... ; *Servet-i Fünun 'a Kadar Yeni Türk Şiirinde Şekil Değişmeleri*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 1997.
ARMAOĞLU Fahir, *19. Yüzyıl Siyâsi Tarihi*, Ankara: TTK, 1997.
ARSLAN Mehmet, *Antepli Aynî Divanı*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2004.
..... ; *Leyla Hanım Divanı*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2003.
..... ; *Şeref Hanım Divanı*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2000.
ASLAN Taner, *İttihat ve Terakki Cemiyeti ve Dönemi Düşünce Yapısının Cumhuriyet Üzerine Etkileri*, (Doktora Tezi), Ankara: Gazi Üniveritesi Sosyal Bilimler Bilimler Enstitüsü, 2005.
AŞKAR Mustafa, *Niyazi-i Mısrî ve Tasavuf Anlayışı*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.
ATİK Hikmet, *Nakşî Ali Akkirmânî Dîvânı, İnceleme-Metin*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
ATLANSOY Kadir, *Bursa Şairleri*, Bursa: Asa Kitabevi, 1998.
AVCIOĞLU Doğan, *Milli Kurtuluş Tarihi*, İstanbul: İstanbul Matbaası, 1974.

- BANARLI Nihat Sami, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 1987.
- BAYKAL Kazım, *Bursa ve Anıtları*, İstanbul: Taç Vakfı Yayınları, 1982.
- BAYUR Yusuf Hikmet, *Türk İnkılabı Tarihi*, Ankara: TTK, 1952.
- BEKİ Kâmil, *İbrahim Rakım Efendi ve Vâkı'ât-ı Hazret-i Mısri*, (Yüksek Lisans Tezi) Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.
- BİLGEGİL M. Kaya, *Ziya Paşa Üzerine Bir Araştırma*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1970.
- BİLKAN Ali Fuat, *Nâbî Dîvânı*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1997.
- BÖLÜKBAŞI Rıza Tefik, *Tekke ve Halk Edebiyatı Makaleleri*, (haz. Abdullah Uçman), İstanbul: Dergâh Yayınları, 2015.
- BURSALI Mehmet Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, c. II, (haz. A.Fikri Yavuz- İsmail Özen), İstanbul: Meral Yayınları, 1972.
- CEYHAN Adem, *Türk Edebiyatı'nda Hz. Ali Vecizeleri*, Ankara: Öncü Kitap, 2006.
- ÇAĞLAYAN Bünyamin, *Kerbelâ Mersiyeleri*, (Doktora Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.
- ÇAKMAKLIOĞLU M. Mustafa, *Muhyiddin İbnü'l Arabî'ye Göre Dil-Hakikat İlişkisi, Marifetin İfadesi Sorunu*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.
- ÇAYLIOĞLU Abdullah, *Niyâzi-i Mısri Şerhleri*, (Yüksek lisans tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1994.
- ÇETİNKAYA Mürüvvet, *Türk Edebiyatında Murabba*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.
- CEBECİOĞLU Ethem, *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, İstanbul: Otto Yay., 2017.
- DANIŞMEND İ. Hami, *Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, c.I-IV, İstanbul: Türkiye Yayınevi, 1955.
-; *31 Mart Vak'ası*, İstanbul: İstanbul Kitabevi, 1961.
- DÂVÛD el-Kayserî, *Vahdet-i Vücûd Felsefesi*, (çev. Mehmet Bayraktar), İstanbul: MÜİFV, 2013.
- DAVİSON Roderic H., *Osmanlı İmparatorluğu'nda Reform 1856-1876*, İstanbul: Agora Kitaplığı, 2005.
- DEVELLİOĞLU Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi, 1996.
- DİLÇİN Cem, *Örnekleriyle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara: TDK, 1983.
- DOĞAN İsmail, *Tanzimatın İki Ucu: Münif Paşa, Ali Suavi*, İstanbul: İz Yayınları, 1991.
- DOĞAN Ahmet, *Kuddusî Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2002.
- EFLATUN Muvaffak, *Türk Edebiyatında Müstezad*, (Yüksek Lisans Tesi), Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.
- ENGİNÜN İnci, *Yeni Türk Edebiyatı Tanzimat'tan Cumhuriyet'e (1839-1923)*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2006.
- ERCİLASUN Bilge, *Servet-i Fünun'da Edebî Tenkit*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1981.
- ERDOĞAN ÇELTİK Seher, *Ali Emiri'nin Osmanlı Tarih ve Edebiyat Mecmuası Üzerine Bir İnceleme*, (Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- ERDOĞAN Kenan, *Niyâzi-i Mısri Dîvânı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2008.

- ERDOĞAN Mustafa, *Türk Edebiyatında Muhammes*, İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2002.
- EROL Mehmet, *Azbî Baba Dîvânî, İnceleme-Metin*, (Doktora Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
- ERTAYLAN İsmail Hikmet, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: TTK, 2011.
- ERTUĞRUL İsmail Fenni, *Vahdet-i Vücûd ve İbn-i Arabî*, (der: Mustafa Kara), İstanbul: İnsan Yayınları, 1997.
- GİBB E. J. Wilkinson, *Osmanlı Şiir Tarihi*, (çev. Ali Çavuşoğlu), İstanbul: Akçağ Yayınları, 1999.
- GÖÇGÜN Önder, *Ziyâ Paşa*, İzmir: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1987.
- GÖLPINARLI Abdülbâki, *Fuzûlî Divanı*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 1985.
-; *Melâmîler ve Melâmîlik*, İstanbul: Pan Yayıncılık, 1992.
- GÜNGÖR Zülfikar, *Tâhirü'l Mevlevî (Olgun) Hayatı, Eserleri ve Dinî Edebiyatla İlgili Şiirleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
- HOLBROOK Victoria Rowe, *Aşkın Okunmaz Kıyıları, Türk Modernitesi ve Mistik Romans*, (çev. Köroğlu, Erol-Kılıç, Engin), İstanbul: İletişim Yayınları, 2012.
- İNAL İbnü'l-emin Mahmut Kemal, *Son Asır Türk Şairleri*, c. I-IV, İstanbul: Dergâh Yayınları, 1988.
- İNAL. İbnü'l-emin Mahmut Kemal, *Son Sadrazamlar*, c.I-III, İstanbul: Dergâh Yayınları, 1982.
- İNALCIK Halil-SEYİTDANLIOĞLU Mehmet, *Tanzimat: Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu*, (Derleme), Ankara: Phoenix Yayınevi, 2006.
- İNALCIK Halil, *Şair ve Patron*, Ankara: Doğu Batı Yayınları, 2003.
- İPEKTEN Haluk-İSEN Mustafa, *Basılı Divanlar Katoloğu*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1997.
-, *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- İPEKTEN Haluk, *Divan Edebiyatında Edebî Muhitler*, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 1996.
- ; *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 1997.
- İSEN Mustafa-KURNAZ Cemal, *Şeyhî Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1990.
- , “XIX. Yüzyıl Divan Şiiri”, *Türk Dünyası El Kitabı*, c.3, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1992.
- İSEN Mustafa – HORATA Osman, “XIX. Yüzyıl”, *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları, 2006.
- KABADAYI Hayriye, *1908-1923 Yılları Türk Şiiri ve Şiir Teorisi*, (Doktora Tezi), Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
- KABAKÇI Yusuf, *Mehmet Şemseddin Ulusoy; Dildâr-ı Şemsî*, (Yüksek Lisans Tezi) Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.
- KAHRAMAN Mehmet, *Dîvân Edebiyatı Üzerine Tartışmalar*, İstanbul: Akademik Kitaplar, 2016.
- KALKIŞIM Muhsin, *Şeyh Galip Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1994.
- KAM Ferit, *Vahdet-i Vücûd*, (sad. Ethem Cebecioğlu), Ankara: DİB Yayınları, 1994.
- KARA İsmail, *İslamcılara Göre Meşrutiyet İdâresi 1908-1914*, (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.

- KARA Mustafa, *Bursa'da Tarikatlar ve Tekkeler*, Bursa: Uludağ Yayınları, 1993.
..... ; *Niyazi-i Mısri*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1994.
..... ; *Tasavvuf ve Tarikatlar Tarihi*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 1995.
..... ; *Şemseddin Ulusoy, Saklı Tarihin Muhafızı*, Bursa: Osmangazi Belediyesi Yayınları, 2016.
..... ; *Buhara Bursa Bosna*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2012.
..... ; *Türk Tasavvuf Tarihi Araştırmaları*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2010.
..... ; *Dervişin Hayatı Sufinin Kelâmı*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2012.
..... ; *Bursa'da Dinî Kültür*, Bursa: Emin Yayınları, 2011.
KARAKOYUN Engin, *Zâik Dîvânı*, (Yüksek Lisans Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
KARAL Enver Ziya, *Osmanlı Tarihi*, c.I-X, Ankara: TTK, 1988.
KARPAT Kemal, *Osmanlı'da Değişim, Modernleşme ve Uluslaşma*, (çev. Dilek Özdemir), Ankara: İmge Kitabevi, 2006.
....., *Kısa Türkiye Tarihi*, İstanbul: Timaş Yayınları, 2015.
KASAP İsmail, *Hüseyin Vassâf ve Dîvânı*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.
KÂŞÂNÎ Abdürrezzak, *Tasavvuf Sözlüğü*, (çev. Ekrem Demirli), İstanbul: İz Yayınları, 2004.
KAYA Bayram Ali, *Osman Nevres ve Dîvânı*, İstanbul: Gökkubbe Türk Edebiyatı Dizisi:4, 2007.
KAYNAR Reşat, *Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat*, Ankara: TTK, 1985.
KEMİKLİ Bilal, *Şâir Şeyhülislam Ârif Hikmet Beyefendi Hayatı-Eserleri- Şiirleri*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 2003.
..... ; *Gaybî Dîvânı*, İstanbul: H. Yayınları, 2017.
..... ; *Şiir ve Hikmet*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2017.
..... ; *Şiir ve İrfan*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2017.
..... ; *Dost İlinden Gelen Ses*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2004.
..... ; *Sûfi, Aşk ve Ölüm*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2017.
KEPECİOĞLU Kâmil, *Bursa Kütüğü*, (haz. Komisyon), Bursa: Kültür A.Ş. Yayınları, 2009.
KESKİN Ayşe Tuba, *Türk Edebiyatında Müseddes*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1998.
KILIÇ Mahmut Erol, *Sufî ve Şiir, Osmanlı Tasavvuf Şiirinin Poetikası*, İstanbul: İnsan Yayınları, 2011.
.....; *Muhyiddin İbnü'l Arabî'de Varlık ve Mertebeleri*, (Doktora Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.
KIZILTAN Yılmaz, *I. Meşrutiyet ve İlk Osmanlı Meclis-i Mebusanı*, (Doktora Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
KOMİSYON, *Kuran- Kerim Meali*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1999.
KOCATÜRK Vasfi Mahir, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: Edebiyat Yayınevi, 1964.
KÖKSAL M. Fatih, *Sana Benzer Güzel Olmaz, Dîvân Şiirinde Nazîre*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2006.
KÖPRÜLÜ Fuat, *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, Ankara: DİB Yayınları, 1993.
KURNAZ Cemal, *Halk ve Divan Şiirinin Müştarekleri Üzerine Denemeler*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1990.
LEVEND Ağâh Sırrı, *Divan Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler Mazmunlar ve*

- Mefhumlar*, İstanbul: Enderun Kitabevi, 1984.
- LEWİS Bernard, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, çev. Metin Akatlı, Ankara: TTK, 1998.
- MACİT Muhsin – İSEN Mustafa, *Türk Edebiyatında Tevhitler*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1992.
- MARDİN Yusuf, *Şair Şeref Hanım*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1994.
- MEHMETEFENDİOĞLU Ahmet, *İkinci Meşrutiyet Döneminde Osmanlı Hükümetleri ve İttihat ve Terakki*, (Doktora Tezi), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, 1996.
- MENGİ Mine, *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1994.
- MERMER Ahmet-KESKİN KOÇ Neslihan, *Eski Türk Edebiyatında Terimler Sözlüğü*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2005.
- MERMER Kenan, *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Değişen Paradigmada Metafizik Farklılık: Abdülhak Hamid Tarhan*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- MERMUTLU Bedri, *Sosyal Düşünce Tarihimizde Şinasi*, İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2003.
- MISRÎ Niyâzî, *İrfân Sofraları*, (çev. Süleyman Ateş), Ankara: Emel Matbaası, 1971.
- MUALLİM Nâci, *Lûgat-ı Nâci* (haz. Ahmet Kartal), Ankara: TDK, 2009.
- MÜLAZİM Abdülkadir, *Bursa Tarihî Kılavuzu*, (hz. Mehmet Fatih BİRGÜL- Dr. Levent Ali ÇANAKLI) İstanbul: Bursa İl Özel İdaresi, 2008.
- OKAY Orhan, *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2005.
- ORTAYLI İlber, *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*, İstanbul: Hil Yayınları, 1987.
- ÖZÇELİK Kenan, *Aşık Çelebi Terceme-i Ravzatü's-Şühedâ, İnceleme-Metin* (Doktora Tezi), Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015.
- ÖZTAHTALI İbrahim İmran, *Bursalı Murat Emrî Efendi Dîvânı*, Bursa: Yıldırım Belediyesi Yayınları, 2017.
- ÖZTÜRK Ali, *XVI. Yüzyıl Halvetî Şiirinde Din ve Tasavvuf*, (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
- ÖZGÜL M. Kayahan, *XIX. Asrın Özel Bir Edebiyat Mahfili Olarak Encümen-i Şuarâ*, (Doktora Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1988.
- ÖZTÜRK Muhittin, *İbnülemin Mahmut Kemal İnal'ın Hayatı ve Eserleri*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.
- PARLATIR İsmail, *Cenab Şahabeddin'in Bütün Şiirleri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1984.
- ; *Servet-i Fünûn Edebiyatı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2006.
- PEKOLCAY Necla – ERAYDIN Selçuk, *İslâmî Türk Edebiyatında Şekil ve Nev'ilere Giriş*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 1994.
- SADREDDİN Konevî, *Vahdet-i Vücûd ve Esasları*, (çev. Ekrem Demirli) İstanbul: İz Yayınları, 2012.
- SARIKAYA Meliha Yıldırım, *Türk-İslam Edebiyatında Hz. Ali*, (Doktora Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.
- SERİN Sefer, *Ali Emirî Dîvânı, İnceleme-Metin*, (Yüksek Lisans Tezi), Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- SEVÜK İsmail H., *Türk Teceddüt Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Matbaa-i Âmire, 1340.
- SEYYİD Mustafa Rasim Efendi, *Tasavvuf Sözlüğü*, (çev. İhsan Kara), İstanbul: İnsan Yayınları, 2013.

- ŞAHİN H. Ali, *Hersekli Arif Hikmet Bey Divanı*, (Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 1994.
- TANÖR Bülent, *Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri: 1789-1980*, İstanbul: Der Yayınları, 1995.
- TANPINAR Ahmet Hamdi, *19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Çağlayan Kitabevi, 2003.
- TARLAN Ali Nihad, *Fuzulî Divanı Şerhi*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2001.
.....; *Necatî Bey Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1992.
- TERZİOĞLU Derin, *Sufî and Dissident in the Ottoman Empire: Niyazi-i Misri 1618-94*, (Ph.D. Dissertation), Harvard University, 1999.
- ULUDAĞ Süleyman, *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Marifet Yay., 1991.
- ULUSOY Mehmed Şemseddin, *Bursa Dergâhları Yedigâr-ı Şemsî I-II*, (haz. Mustafa Kara- Kadir Atlansoy), Bursa: Uludağ Yayınları, 1997.
- ULUSOY Mehmet Şemseddin, *Dildâr-ı Şemsî*, (haz. Mustafa Kara - Yusuf Kabakçı), İstanbul: Dergâh Yayınları, 2010.
- ULUSOY Mehmet Şemseddin, *Mevlid, Mesârr-ı Şemsî*, (haz. Mustafa Kara), Bursa: Sır Yayınları, 2008.
- UNAT Faik Reşit, *İkinci Meşrutiyet'in İlanı ve Otuz Bir Mart Hâdisesi*, Ankara: TTK, 1960.
- UYAR Gülgün, *İslam Tarihinde Ali-Fatıma Evladı, Ehl-i Beyt*, (Doktora Tezi) İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
- ÜLKEN Hilmi Ziya, *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, İstanbul: Ülken Yayınları, 2005.
- VASSÂF Hüseyin, *Sefîne-i Evliya-i Ebrar*, (haz. Mehmet Akkuş- Ali Yılmaz), c.I-V, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2006.
.....; *Mir'ât-ı İncilâ-yı Hakikat*, (haz. Mehmet Akkuş-Mustafa Tatçı), İstanbul: H Yayınları, 2016.
- YALMANOĞLU Nezaket, *Bursa Bibliyografyası*, Ankara: Kültür Ofset Yayınları, 1998.
- YEDİYILDIZ Mehmet Asım, *Başlangıcından Günümüze Yıldırım Külliyesi ve Ulucami*, (Doktora Tezi) Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1995.
- YILDIRAN Meliha, *Ahmet Cevdet Paşa, Hayatı Eserleri ve Dîvânçe-i Cevdet*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.
- YILDIRIM Yusuf, *Osman Şems Efendi'nin Dîvânı Metin-İnceleme-Tahlil* (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
- YILDIZ Ahmet Hamit, *Leskofçalı Galip Divanı*, (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2003.
- YILDIZ Hakkı Dursun (Haz.), *150. Yılında Tanzimat*, Ankara: TTK, 1992.
- YURTSEVER Murat, *İsmail Hakkı Bursevî Dîvânı*, Bursa: Arasta Yayınları, 2000.

MAKALELER ve MADDELER

- AKÜN Ömer Faruk, “Bursalı Mehmet Tâhir”, *DİA*, c. 6, İstanbul: TDV, 1992, ss. 452-461.
- AKÜN Ömer Faruk, “Dîvân Edebiyatı”, *DİA*, c. 9, İstanbul: TDV, 1994, ss. 389-427.
- AKYILDIZ Ali, “Tanzimat”, *DİA*, c.40, İstanbul: TDV, 2011, ss. 1-10.
- ARAR İsmail, “Mehmet Ali Aynî”, *DİA*, c. 4, İstanbul: TDV, 1991, ss. 273-275.
- AZAMAT Nihat, “Ahmet Amiş Efendi”, *DİA*, c. 2, İstanbul: TDV, 1989 ss. 43-44.
- BİLGİN Azmi, “Tekke Edebiyatı”, *DİA*, c.40, İstanbul: TDV, 2011, ss. 381-384.
- BİRİNCİ Ali, “Kamil Kepecioğlu”, *DİA*, c. 25, İstanbul: TDV, 2002, ss. 263-264.
- DAĞLIOĞLU Hikmet Turhan, “M. Şemseddin Ulusoy”, *Ülkü Halkevleri Dergisi*, c.IX, S.53, Bursa 1937, s.385.
- DEMİRLİ Ekrem, “Vahdet-i Vücûd”, *DİA*, c. 42, İstanbul: TDV, 2012, ss. 431-435.
- ERDOĞAN Kenan, “Said Paşa Divanı’na Göre 19. Yüzyıl Divan Şiirinde Görülen Bazı Değişimler”, *VII. Milletler Arası Türkoloji Kongresi Bildirileri*, Kasım 1999.
- EREN Cevad, “Tanzimat”, *İA*, c.XI, Ankara: MEB, 1978, ss.718-720.
- ERKAL Mustafa E., “Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu”, *DİA*, c. 13, İstanbul: TDV, 1996, ss. 28-30.
- FIĞLALI Ethem Ruhi, “Gadîr-i Hum”, *DİA*, c. 13, İstanbul: TDV, 1996, ss. 279-280.
- FIĞLALI Ethem Ruhi, “İsnâaşeriyye”, *DİA*, c. 23, İstanbul: TDV, 2001, ss. 142-147.
- FINDIKOĞLU Ziyaeddin Fahri, “Bursa Müverrihlerinden Mehmet Şemseddin’in Hayatı ve Eseri”, *Uludağ Dergisi* S. 34, Bursa 1941.
- GÜLSOY Ufuk, “İslahat”, *DİA*, c.19, İstanbul: TDV, 1999, ss. 185-190.
- HANİOĞLU Şükrü, “Meşrutiyet” *DİA*, c.29, İstanbul: TDV, 2004, ss. 388-393.
- KAPLANOĞLU Raif, “Mehmet Şemseddin Ulusoy’un Kitapları: Hâkisâr-ı Şemsî”, *Bursa Araştırmaları Kent Tarihi ve Kültürü Dergisi*, S. II, Bursa Araştırmaları Vakfı Yayınları, 2003, ss.56-57.
- KARA Mustafa, ‘Bursalı Bir Tarihçi Mehmed Şemseddin (Ulusoy) Efendi’, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c.3, S.3, Bursa 1991.
- KARA Mustafa, “Mehmed Şemseddin Ulusoy”, *Bursa Araştırmaları Kent Tarihi ve Kültürü Dergisi*, S. 2, Bursa Araştırmaları Vakfı Yayınları, 2003, s.50.
- KARA Mustafa, “Bir Şiirin Tarihi”, *Yıllık Edebiyat ve Fikir Dergisi, Tanpınar Zamanı*, S.1, Bursa 2017, s. 4-5.
- KOÇ Turan, Yunus Emre’nin Şiirlerine Din Dili Açısından Bir Yaklaşım, *Kayıtlar*, S. 20, İstanbul, 1992.
- KOMİSYON, “Encümeni Şuara”, *DİA*, c. 11, İstanbul:TDV, 1995, ss. 180-181.
- KÖPRÜLÜ M. Fuat, “Türk Edebiyatı’nın Menşe’i”, *Edebiyat Araştırmaları I*, İstanbul 1989, s. 58.
- KURMUŞ Ömer Salim, “Bursa’da Basılan Kitaplar 1869-1928”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, S.76, İstanbul 1992.
- KURNAZ Cemal-TATCI Mustafa, “Hüseyin Vassâf”, *DİA*, c.19, İstanbul: 1999, ss. 18-19.
- KÜÇÜK Cevdet, “Abdülhamit (II)” *DİA*, c.1, İstanbul: TDV, 1988, ss. 216-224.
- ÖZ Mustafa, “Ehl-i Beyt”, *DİA*, c. 10, İstanbul: TDV, 1994, ss. 498-501.
- TATÇI Mustafa-AKARSU Kamil, “Mehmet Şemseddin Efendi’nin Makaleleri: Vahdet-i Vücut,” S.40, s. 117-118; “Tekâyâ”, S.41, *Yedi İklim*, İstanbul, 1993, ss.42-43.

- TATÇI Mustafa- AKARSU Kamil, “Mehmet Şemseddin Efendi’nin Makaleleri: Din-Vatan”, S. 45, s.46; “Kur’an”, S.46, *Yedi İklim*, İstanbul, 1994, s. 46.
- TATÇI Mustafa- ÖZTÜRK Mehmet, “Ulusoy, Mehmet Şemsettin” *DİA*, c.42, İstanbul: TDV, 2012, s. 135-136.
- ULUDAĞ Süleyman, “Âl-i Abâ”, *DİA*, c. 2, İstanbul: TDV, 1989, ss. 306-307.
- ÜNVER İsmail, "XIX. Yüzyıl Dîvân Şiiri", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, c. XXXII, S. 1-2, Ankara 1988.
- YÜCER Rıza Ruşen, “Mehmet Şemsettin Ulusoy”, *Türkün Dergisi*, S. 9, Bursa 1937.

EK-1

EŞ'AR-I ŞEMSI'DE YER ALAN ŞİİRLERİN YAZILIŞ TARİHLERİ TABLOSU

NO	YAZILIŞ TARİHİ
1	Fî 17 Rabî' u'l-evvel, Sene 1335, Peñç-şenbe gicesi, Fî 29 Kânün-i evvel, Sene 1332, Sâ' at 5
2	14 Şafer Sene 1345, Yevm-i Pazar, 9/22 Ağustos, Sene 1342 / 1304 / 1926 Sâ' at 1
3	Fî 12 Cemâziye'l-âhîra, Sene 1345 Yevm-i Şalı, Fî 9/1 Kânün-i evvel, Sene 1305/1926, Sâ' at 11
4	Fî 8 Şa' bân, Sene 1304, Yevm-i Pazar irtesi, 20 Nisân, Sene 1303
5	Fî 19 Şa' bân, Sene 1314, Yevm-i Cum' a irtesi, 11 Kânün-i Şânî, Sene 1312, Sâ' at 6
6	Fî 9 Rabîu'l-evvel, Sene 1335, Peñç-şenbe gicesi, 21 Kânün-i evvel, Sene 1332, Sâ' at 4
7	Fî 5 Rabî' u'l-evvel, sene 1340, Yevm-i Pazar, 5 Teşrin-i şânî, Sene 1337, Sâ' at 3
8	Fî 12 Şa' bân, Sene 1340, Sâli gicesi, 10 Nisan sene 1338, Sâ' at 2
9	Tarih yok
10	Fî 6 Şevvâl, Sene 1342, Cum' a gicesi, 9 Mayıs, Sene 1340, Sâ' at 5
11	Fî 27 Şa' bân, Sene 1344, Yevm-i Cum' a, Fî 27 Şubat, Sene 1341, 12 Mart, Sene 1926, Sâ' at 10
12	Fî 18 Şa' bân, Sene:1313 Yevm-i pazar, Fî 21 Kânün-i Şânî, Sene1311
13	Fî 4 Rabî' u'l-Evvel, Sene 1336, Yevm, Fî 17 Kânün-i Evvel, Sene 1333, Çehâr-şenbe
14	Fî 18 Zî'l-Ûicce, Sene 1336 Yevm-i Şâli, Fî 24 Eylül, Sene 1334, Sâ' at 9
15	Fî 8 Muharrem, Sene 1341, Yevm-i Cum' a, Fî 1 Eylül, Sene: 1338 Sâ' at 3
16	Fî 4 Şa' bân, Sene 1341, Yevm-i Peñç-şenbe, Fî 9/22 Mart, Sene 1339, Nevrûz Sâ' at 11
17	Fî 14 Ramazan, Sene 1342, Yevm-i Peñç-şenbe, 4/17 Nisan, Sene 1340, Sâ' at: 10, Dağıka 15
18	Fî 2 Zî'l-Ûa' de, Sene 1343, Yevm-i Peñç-şenbe, Fî 4 Haziran, Sene 1341, Sâ' at 1.30
19	Fî 3 Muharrem, Sene 1332, Yevm-i Şâli, Fî 19 Teşrin-i Sâni, Sene 1329, Sâ' at 10
20	Fî 17 Rabî' u'l-ahîre, Sene 1345, Yevm-i Pazar irtesi gicesi, Fî 12/25 Teşrin-i evvel, Sene 1305/1926, Sâ' at 3.30
21	Fî 2 Muharrem, Sene 1342, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 2/15 Ağustos, Sene 1339, Sâ' at 4
22	Fî 3 Muharrem, Sene 1342, Yevm-i Peñç-şenbe, 3/16 Ağustos, Sene 1339, Sâ' at 10, Dağıka 45
23	Fî 24 Zî'l-Ûicce, Sene 1322, Yevm-i Pazar, Fî 26 Temmuz, Sene 1340, Sâ' at 3
24	Fî 5 Muharrem, Sene 1342, Yevm-i Cum' a irtesi, Fî 5/18 Ağustos, Sene 1339, Akşam, Sâ' at 11
25	Fî 2 Muharrem, Sene 1342, Yevm-i Çehâr-şenbe, Fî 2/15 Ağustos, Sene 1339, Sâ' at 8

26	Fî 12 Cemâziye'l-evvel, Sene 1313, Yevm-i Çehâr-şenbe, Fî 18 Teşrîn-i evvel, Sene 1311, Sâ'at 5
27	Fî 7 Şevvâl, Sene 1325, Yevm-i Çehâr-şenbe, 31 Teşrîn-i evvel, Sene 1323, Sâ'at 6.30
28	Fî 18 Zî'l-hicce, Sene 1314, Yevm, Fî 8 Mayıs, Sene 1313, Penç-şenbe
29	Fî 26 Zî'l-hicce, Sene 1341, Yevm-i Penç-şenbe, Fî 9 Ağustos, Sene 1339, Sâ'at 3
30	Fî 4 Muḥarrem, Sene 1342, Yevm-i Cum'a, 4/17 Ağustos, Sene 1339, Sâ'at 2, Daḳîḳa 15
31	Fî 19 Zî'l-hicce, Sene 1341, Yevm-i Cum'a, Fî 3 Ağustos, Sene 1339, Sâ'at 3
32	Fî 1 Zî'l-hicce, Sene 1342, Yevm-i Cum'a, Fî 4 Temmuz, Sene 1340, Sâ'at 1.30
33	Fî 14 Şa'bân, Sene 1344, Yevm-i Cum'a irtesi, Fî 14/27 Şubât, Sene 1341/1926, Sâ'at 1.30
34	Fî 3 Şa'bân, Sene 1312, Fî 17 Kânûn-ı Şânî, Sene 1310, Yevm-i Şâli
35	Fî 4 Şa'bân, Sene 1312, Fî 18 Kânûn-ı şânî, Sene 1310, Yevm -i Çehâr-şenbe.
36	Fî 13 Zilkâ' de-i şerife, Sene 1312 ve Fî 25 Nisân, Sene 1311, Şâli gicesi, Sâ'at 03.00
37	Fî 4 Zî'l-hicce, Sene 1304, Fî 11 Ağustos, Sene 1302, Yevm-i Şâli.
38	Fî 5 Zilkâde, Sene 1314, Fî 26 Kânûn-i şânî, Sene 1312, Pazar gicesi, Sâ'at 07
39	Fî 17 Rabî'ü'l-evvel, Sene 1335, Fî 29 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Penç-şenbe gicesi, Sâ'at 7
40	Fî 13 Receb, Sene 1337, Fî 14 Nisân 1335, Yevm-i Pazar irtesi, Sâ'at 8
41	Fî 15 Cemâziye'l-âḫir, Sene 1340, Fî 14 Şubat, Sene 1338, Yevm-i şâli, Sâ'at 5, Daḳîḳa 9
42	Fî 16 Receb, Sene 1341, Fî 4 Mart, Sene 1339, Yevm-i Pazar Sâ'at 7.30
43	Fî 19 Şa'bân, Sene 1342, Fî 25 Mart, Sene 1340, Yevm-i Şâli, Sâ'at 11
44	Fî 13 Ramazân, Sene 1344, Fî 14 Mart, Sene 1342, Yevm-i Cum'a irtesi, Sâ'at 6
45	Fî 10 Cemâziyel-evvel, Sene 1314, Fî 5 Teşrîn-i evvel, Sene 1312, Yevm-i Cum'a irtesi.
46	Fî 13 Zî'l-ḳa' de, Sene 1341, Fî 27 Ḥazirân, Sene 1339, Çehârşenbe, Sâ'at 1, Daḳîḳa 10
47	Fî 9 Şafer, Sene 1343, Fî 9 Eylül, Sene 1340, Yevm-i Şâli, Yeşil'de, Sâ'at 10
48	Fî 22 Rabî'ü'l-âḫir, Sene 1345, Fî 16 Teşrîn-i evvel, Sene 1342, 29 Teşrîn-i evvel, Sene 1926, Cum'a gicesi, Sâ'at 4
49	Fi 17 Cemâziye'l-evvel, Sene 1345, Fi 10 Teşrîn-i şânî, Sene 1342, 23 Teşrîn-i şânî, Sene 1926, Şâli gicesi, Sâ'at 4
50	Fî 9 Zî'l-hicce, Sene 1343, Fî 1 Temmuz, Sene 1341, Çehar-şenbe gicesi, Sâ'at 1
51	Fî 25 Cemâziye'l-âḫir, Sene 1340, Fî 18 Kânûn-ı evvel, sene 1342, 31 Kânûn-ı evvel, Sene 1926, Cum'a, Sâ'at 4
52	Fî 27 Şa'bân, Sene 1345, 17 Şubat, Sene 1342 /2 Mart, Sene 1927, Çehar-şenbe, Sâ'at 4: 30
53	Fî 20 Şevvâl, Sene 1345, Fî 9/22 Nisan 1305/1927, Cum'a/Şenbe, Sâ'at 4.30
54	Fî 26 Şevvâl, Sene 1345, Fî 15 Nisân 1305, Fî 27 Nisân, Sene 1927,

	Penç-şenbe, Sâ'at 5
55	Fî 22 Zî'l-ka'de, Sene 1345, 11 Mayıs, Sene 1305, 24 Mayıs, Sene 1927, Şâli, Sâ'at 10
56	Fî 21 Zî'l-ħicce, Sene 1345, Fî 8 Ĥazirân, Sene 1343, 21 Ĥazirân 1927, Yevm-i Şâli, Urla'da, Sâ'at 1
57	Fî 8 Şa'bân, Sene 1304, Fî 20 Nisan 1303, Yevm-i Pazar irtesi
58	Fî 22 Rabi'ü'l-evvel, Sene 1335, Fî 3 Ķânün-i şâni, Sene 1332, Yevm-i Şâli, Sâ'at 11.30
59	Fî 26 Şafer, Sene 1337, Fî 30 Teşrin-i şâni, Sene 1334, Yevm-i Cum'a irtesi, Sâ'at 5
60	Fî 22 Rabi'ü'l-evvel, Sene 1340, Fî 6 Temmuz, Sene 1338, Penç-şenbe, Sâ'at 7
61	Fî 15 Zilkâde, Sene 1340, Fî 9 Temmuz, Sene 1338, Pazar gicesi, Sâ'at 1
62	Fî 28 Cemâziye'l-evvel, Sene 1342, Fî 22 Ķânün-i şâni Yevm-i Pazar irtesi, Sâ'at 9
63	Fî 17 Receb, Sene 1342, Fî 23 Şubât, Sene 1340, Yevm-i Cum'a irtesi, Sâ'at 9.30
64	Fî 2 Zî'l-ka'de, Sene 1343, Fî 25 Mayıs, Sene 1341, Yevm-i Pazar irtesi, Sâ'at 11.30
65	Fî 27 Şevvâl, Sene 1345, Fî 16 Nisân, Sene 1305/29 Nisân, Sene 1927, Cum'a, Sâ'at 2.30
66	Fî 29 Şevvâl, Sene 1345, Fî 18 Nisan, Sene 1305/ Fî 1 Mayıs, Sene 1927, Sâ'at 1.30
67	Fî 13 Câ, Sene 1346, Fî 5 Teşrin-i şâni, Sene 1306/Fî 18 Teşrin-i şâni, Sene 1927, Cum'a, Sâ'at 7.30
68	Fî 11 Zî'l-ka'de, Sene 1346, Fî 19 Nisân 1306, 2 Mayıs 1928, Çehar-şenbe, Sâ'at 2
69	Fî 27 Zî'l-ka'de, Sene 1346, Fî 5 Mayıs 1305 / 18 Mayıs 1928, Cum'a gicesi, Sâ'at 2
70	Fî 23 Cemâziye'l-evvel, Sene 1335, Cum'a irtesi, Fî 4/17 Mart, Sene 1333, Sâ'at 5.30
71	Fî 8 Rabi'ül-âhîr, Sene 1336, Fî 21 Ķânün-i şâni, Sene 1334, Sâ'at 9
72	Fî Rabi'ül-âhîr, Sene 1322, Yevm-i pazar, Fî 10 Teşrin-i şâni, Sene 1339, Sâ'at 5.30
73	Fî Cemâziye'l-âhîr, Sene 1340, Yevm-i Cum'a irtesi, Fî 2 Şubat, Sene 1337-1338, Sâ'at 1, Daķıķa 25
74	Fî 18 Şa'bân, Sene 1344, Cum'a irtesi gicesi, Fî 18 Şubat, Sene 1341 ve 3 Mart, Sene 1926, Sâ'at 02.30
75	Fî 26 Cemâziye'l-evvel, Sene 1306, Yevm-i Pazar irtesi, Fî 16 Ķânün-i şâni, Sene 1302
76	Fî 22 Raceb, Sene 1346, Fî 27Şubat, Sene 1340, Yevm-i Penç-şenbe, Sâ'at 2
77	Fî 25 Şevval, Sene 1340 ve Fî 21 Ĥaziran, Sene 1338, Çehar-şenbe, Sâ'at 11.30
78	Fî 18 Zî'lka'de, Sene 1344, Yevm-i Pazar irtesi, Fî 18-31 Mayıs, Sene 1342/ 1926, Sâ'at 8.30
79	Fî 22 Zî'lħiçce, Sene 1344, Cum'a irtesi gicesi, Fî 20 Ĥaziran, Sene 1342 / 3 Temmuz, Sene 1926, Sâ'at 2.30
80	Fî 27 Cemâziyel-evvel, Sene 1342 ve Fî 3 Şubât, Sene 1340, Yevm-i Pazar, Sâ'at 9, İkmâli: Fî 24 Receb, Sene 1342, Cum'a irtesi.

81	Fî 9 Rabî'ül-âhîr, Sene 1346, Çehâr-şenbe gîcesi, Fî 22 Eylül, Sene 1306 ve 5 Teşrîn-i evvel, Sene 1927, Sâ'at 1
82	Fî 23 Rabî'ül-âhîr, Sene 1346, Şâli, Sâ'at 5, Fî 5/18 Teşrîn-i evvel, Sene 1306, Sene 1927
83	Fî 7 Zi'l-kâde, Sene 1346, Fî 5 Mayıs 1306 / Fî 18 Mayıs 1928, Cum'a gîcesi, Sâ'at 3
84	Fî 14 Zi'l-kâde, Sene 1340, Yevm-i Pazar irtesi; Fî 10 Temmuz, Sene 1338, Sâ'at 7
85	Fî 13 Zi'l-kâde, Sene 1343, Yevm-i Çehar-şenbe, Fî 14 / 27 Hâziran, Sene 1339, Sâ'at 3.30
86	Fî 3 Cemâziye'l-evvel, Sene 1346, Fî 15 / 28 Teşrîn-i evvel, Sene 1306 / 1927, Cum'a gîcesi, Câmî'-i Kebîr'de Akşam Ezânı, Sâ'at 12
87	Fî 28 Rabî'u'l-evvel, Sene 1346, Yevm-i Cum'a irtesi, Fî 6/19 Mayıs, Sene 1306/1926, Sâ'at 1.30
88	Fî 6 Şa'bân, Sene 1346 ve Fî 16 /29 Kânûn-ı şânî, Sene 1306/1928, Pazar gîcesi, Sâ'at 04.30
89	Fî 21 Şa'bân, Sene 1340, Çehâr-şenbe; Fî 19 Nisan Sene 1338, Sâ'at 01.30
90	Fî 15 Muharrem, Sene 1342, Yevm-i Şâli, Fî 15/28 Ağustos, Sene 1339, Sâ'at 10.30
91	Fî 18 Raceb, Sene 1345, Cum'a irtesi, Fî 9 / 22 Kânûn-ı şânî, Sene 1305/1927, Sâ'at 4.00
92	Fî 18 Şevval, Sene 1340, Çehâr-şenbe, Fî 7/20 Nisan Sene 1305/1927, Sâ'at 05.00
93	Fî 25 Zi'l-ka'de, Sene 1345, Yevm-i Cum'a, Fî 14/27 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ'at 02.00
94	Fî 13 Şa'bân, Sene 1347, Fî 11/22 Kânûn-ı şânî, Sene 1307/1929, Peñç-şenbe gîcesi, Sâ'at 00.30, Akşam
95	Fî 4 Zi'l-ħicce, Sene 1341, Yevm-i Cum'a irtesi, Fî 18 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 03.30
96	Fî 26 Rabî'u'l-âhîr, Sene 1346, Cum'a irtesi, Fî 9/22 Teşrîn-i evvel, Sene 1306/1927, Sâ'at 11
97	Fî 5 Zi'l-ħicce, Sene 1346, Cum'a, Fî 12/25 Mayıs, Sene 1306/1928, Sâ'at 11.30
98	Fî 4 Zi'l-ħicce, Sene 1341, Yevm-i Cum'a irtesi, Fî 18 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 09.00
99	Fî 25 Rabî'u'l-evvel, Sene 1346, Fî 7/20 Teşrîn-i evvel, Sene 1306/1927, Peñç-şenbe gîcesi
100	Fî 25 Zi'l-kâde, Sene 1349, Murâdiye'de bağcede, Çehâr-şenbe, Fî 10/23 Temmuz, Sene 1308/1930, Sâ'at 07.30
101	Fî 1 Raceb, Sene 1313, Yevm-i Pazar, Fî 10 Kânûn-i evvel, Sene 1311, Sâ'at 3, Dağıka 30
102	Fî 14 Muharrem, Sene 1342, Yevm-i Pazar irtesi, Fî 27 Ağustos, Sene 1339, Akşam, Sâ'at 11.30
103	Fî 29 Ramazan, Sene 1343, Yevm-i Şâli, Sâ'at 03.00, Fî 30 Kânûn-ı evvel, Sene 1340 ve 22 Nisân, Sene 1341, Sonraki iki beyt.
104	Fî 22 Şevval, Sene 1342, Yevm-i Çehâr-şenbe, Sâ'at 11.30
105	Fî 29 Zi'l-ka'de, Sene 1341, Yevm-i Cum'a irtesi, Fî 1/14 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 10.30
106	Fî 2 Şa'bân, Sene 1344, Pazar irtesi gîcesi, 2/10 Şubat Sene 1341/1926, Sâ'at 02.30

107	Fî 3 Raceb, Sene 1313, Şâli gicesi, Fî 12 Kânûn-ı evvel, Sene 1311, Sâ'at 01.00, Dağıka 15
108	Fî 29 Zî'l-ka'de, Sene 1341, Yevm-i Cum'a irtesi, Fî 14 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 11.00
109	Fî 27 Rabî'ül-âhîr, Sene 1343, Fî 25 Teşrin-i şânî, Sene 1340, Yevm-i Şâli, Sâ'at 10.00
110	Fî 26 Cemâziye'l-evvel, Sene 1306, Fî 16 Kânûn-ı şânî, Sene 1304, Yevm-i Pâzâr irtesi.
111	Fî 24 Şafer, Sene 1335, Fî 5 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Yevm-i Çehar-şenbe, Sâ'at 11.30
112	Fî 16 Rabî'ül-âhîr, Sene 1335, Fî 27 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Yevm-i Çehâr-şenbe, Sâ'at 11.00
113	Fî 9 Rabî'ü'l-âhîr, Sene 1335, Fî 20 Kânûn-ı şânî, Sene 1332, Yevm-i Cum'a, Sâ'at 2.30
114	Fî 29 Muharrem, Sene 1334, Fî 25 Teşrin-i şânî, Sene 1331, Yevm-i Çehâr-şenbe
115	Fî 25 Zî'l-hicce, Sene 1342, Fî 28 Temmuz, Sene 1340, Yevm-i Pâzâr irtesi, Sâ'at 06.00, Abdâl Murâd'da.
116	Fî 20 Muharrem, Sene 1343, Fî 21 Ağustos, Sene 1340, Yevm-i Peñç-şenbe, Sâ'at 10.00, Abdal Murâd'da.
117	Fî 27 Rabî'ü'l-âhîr, Sene 1334, Fî 25 Teşrin-i şânî, Sene 1340, Şâli, Sâ'at 10
118	Fî 11 Zî'l-ka'de, Sene 1345, 30 Nisân Sene 1305, 13 Mayıs Sene 1927, Cum'a, Sâ'at 01.30
119	Fî 11 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Fî 30 Nisan Sene 1305, Fî 13 Mayıs Sene: 1927, Cum'a, Sâ'at 01.30.
120	Fî 17 Zî'l-Ka'de, Sene 1345 Peñç-şenbe gicesi, Fî 6/19 Mayıs sene 1305/1927 Sâ'at 3.30
121	Fî 18 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Cum'a gicesi, Câmî' -i Kebîrde, 7/20 Mayıs, Sene 1305/1927 Sâ'at 2
122	Fî 23 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 12/25 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ'at 1
123	Fî 4 Cemâziye'l-evvel, Sene 1346, Cum'a, Fî 15/28 Teşrin-i evvel, Sene 1306/1927 Akşam Ezâmı
124	Fî 17 Rabî'ü'l-âhîr, Sene 1335, Peñç-şenbe gicesi, Fî 29 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Sâ'at 2 Dağıka 15
125	Fî 20 Rabî'ü'l-âhîr, Sene 1326, Pâzâr gicesi, Fî 3/16 Teşrin-i evvel, Sene 1306/1927 Sâ'at 3
126	Fî 13 Şa'ban, Sene 1347, Peñç-şenbe, Sâ'at 5.30, Fî 11/24 Kânûn-ı şânî, Sene 1307/1929
127	Fî 27 Zî'l-hicce, Sene 1347, Fî 24 Mayıs, Sene 1307/1345, Fî 6 Hâziran, Sene 1929, Peñç-şenbe gicesi, Sâ'at 3
128	Fî 27 Rabî'ü'l-evvel, Sene 1336, Yevm-i Cum'a irtesi, Fî 10 Kânûn-ı evvel, Sene 1333
129	Fî 14 Zî'l-ka'de, Sene 1340, Yevm-i Pâzâr irtesi, Fî 14 Temmuz, Sene 1338 Sâ'at 9.30
130	Fî 12 Rabî'ü'l-evvel, Sene 1335, Cum'a gicesi, Fî 23 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Sâ'at 3
131	Fî 17 Rabî'ü'l-âhîr, Sene 1342, Yevm-i Pâzâr irtesi, Fî 26 Teşrin-i evvel, Sene 1339, Sâ'at 2

132	1342 Fî 3 Şa' bân, Sene, Pâzâr gicesi, Fî 9 Mart Sene 1340, Sâ' at 2
133	Fî 14 Raceb, Sene 1342, Yevm-i Peñç-şenbe, Fî 4/17 Nisan, Sene 1340, Sâ' at 7.30
134	Fî 8 Şa' bân, Sene 1344 Pâzâr gicesi, Fî 8/21 Şubat, Sene 1341/1926, Sâ' at 4
135	Fî 11 Raceb, Sene 1331, Şâli gicesi, Fî 3 Haziran, Sene 1329, Sâ' at 1
136	Fî 4 Şa' bân, Sene 1312, Yevm-i Çehâr-şenbe, Fî 18 Kânûn-ı şânî, Sene 1310
137	Fî 21 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1313, Pâzâr irtesi gicesi, Fî 26 Teşrin-i şânî, Sene 1311
138	Fî 8 Zî'l-hicce, Sene 1318, Fî 15 Mart, Sene 1317, Yevm-i Peñç-şenbe, Sâ' at 7.30
139	Fî 5 Rabî'u'l-Evvel sene, 1336 Yevm-i Peñç-şenbe, Fî 18 Kânûn-ı evvel, Sene 1333
140	Fî 25 Şevvâl, Sene 1342, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 28 Mayıs, Sene 1340, Sâ' at 2.30
141	Fî 21 Zî'l-hicce, Sene 1342, Yevm-i Peñç-şenbe, Fî 24 Temmuz, Sene 1340, Sâ' at 2
142	Fî 19 Ramazân, Sene 1344, Yevm-i Cum'a, Fî 20 Mart, Sene 1342, Fî 2 Nisan, Sene 1926
143	Fî 8 Şafer, Sene 1345, Yevm-i Pâzâr irtesi, Fî 16 Ağustos, Sene 1342/1926, Sâ' at 11.30
144	Fî 5 Cemâziye'l-evvel, Sene 1345, Yevm-i Peñç-şenbe, Fî 11 Teşrin-i şânî, Sene 1342/1926 Sâ' at 7
145	Fî 17 Şevvâl, Sene 1314, Yevm, Fî Nevruz, Sene 1313 Pâzâr
146	Fî 17 Cemâziye'l-evvel, Sene 1335, Fî 25 Şubat, Sene 1332, Yevm-i Cum'a irtesi, Fî 10 Mart, Sene 1333, Fî 19 Mayıs, Sene 1295, Sâ' at 5
147	Fî 18 Zî'l-hicce, Sene 1341, Yevm-i Çehâr-şenbe, Fî 1 Ağustos, Sene 1339, Sâ' at 12
148	Fî 7 Şa' bân, Sene 1342, Yevm-i Peñç-şenbe, Fî 13 Mart, Sene 1340, Sâ' at 11.30
149	Fî 8 Muharrem, Sene 1341, Cum'a gicesi, Fî 1 Eylül, Sene 1338, Sâ' at 3
150	Fî 26 Şevvâl, Sene 1344, Yevm-i Pâzâr, Fî 26 Nisan, Sene 1322, 9 Mayıs, Sene 1926, Sâ' at 12.30
151	Fî 17 Şa' bân, Sene 1341, Yevm-i Çehâr-şenbe, Fî 4 Nisan, Sene 1339, Sâ' at 9
152	Fî 18 Zî'l-hicce, Sene 1344, Şâli gicesi, Fî 16/29 Haziran, Sene 1342/1926, Sâ' at 1
153	Fî 29 Muharrem, Sene 1307, Yevm-i Çehâr-şenbe, Fî 13 Eylül, Sene 1305
154	Fî 17 Cemâziye'l-âhîra, Sene 1342, Yevm-i Peñç-şenbe, 11/24 Kânûn-ı şânî, Sene 1340/1339 Sâ' at 7.30
155	Fî 18 Raceb, Sene 1342, Yevm-i Pâzâr, Fî 24 Şubat, Sene 1340 Sâ' at 1.30
156	Fî 5 Muharrem, Sene 1343, Yevm-i Peñç-şenbe, Fî 7 Ağustos, Sene 1340, Sâ' at 7.30
157	Yirmi sene evvel dört beyti söylenmiş nâ-tamâm kalmışdı. Bugün itmâm idildi. Fî 14 Muharrem, Sene 1343, Yevm-i Cum'a irtesi, Sâ' at 9
158	Fî 15 Muharrem, Sene 1344, Yevm-i Peñç-şenbe, Fî 16 Ağustos, Sene 1341
159	Fî 10 Muharrem, Sene 1345, Yevm-i Çehâr-şenbe, Fî 21 Temmuz, Sene 1342/1926, Sâ' at 9

160	Fî 20 Raceb, Sene 1313, Pâzâr gicesi, Fî 24 Kânûn-ı evvel, Sene 1311, Sâ'at 1
161	Fî 17 Zî'l-ħicce, Sene 1334, Yevm-i Pâzâr, Fî 2 Teşrin-i evvel, Sene 1332, Sâ'at 4
162	Fî 5 Muħarrem, Sene 1342, Cum'a irtesi, Fî 17 Agustos, Sene 1339, Sâ'at 12, Akşam
163	Fî 7 Muħarrem, Sene 1343, Cum'a irtesi, Fî 9 Agustos, Sene 1340 Sâ'at 6
164	Fî 10 Rabi'ü'l-evvel, Sene 1335, Peñç-şenbe gicesi, Fî 22 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Sâ'at 3.30
165	Fî 18 Rabi'ü'l-evvel, Sene 1335 Cum'a gicesi, Fî 20 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Sâ'at 2.30
166	Fî 11 Zî'l-ka'de, Sene 1336, Yevm-i Pâzâr irtesi, Fî 19 Agustos, Sene 1334, Daķıķa 20, Sâ'at 3
167	Fî 15 Raceb, Sene 1337, Çehâr-şenbe, 16 Nisan, Sene 1335, Daķıķa 45, Sâ'at 8
168	Fî 27 Şevval, Sene 1340, Cum'a, 24 Hıziran, Sene 1338, Sâ'at 2
169	Fî 30 Şevval, Sene 1340, Pâzâr irtesi, Fî 26 Hıziran, Sene 1338, Sâ'at 2.30
170	Fî 27 Şevval, Sene 1340, Cum'a gicesi, Fî 23 Hıziran, Sene 1338, Sâ'at 12, Daķıķa 45
171	Fî 5 Zî'l-ka'de, Sene 1321, Şâli, Fî 19 Hıziran Sene 1339, Akşam, Sâ'at 12
172	Fî 16 Muħarrem, Sene 1342, Çehâr-şenbe, Fî 29/16 Agustos, Sene 1339, Sâ'at 6.30
173	Fî 11 Şa'bân, Sene 1312 Çehâr-şenbe, Fî 25 Kânûn-ı şâni 1310
174	Fî 17 Rabi'ül-âhîr, Sene 1335, Cum'a irtesi, 28 Kânûn-ı şâni, Sene 1332, Sâ'at 5
175	(1-5 Beyitler arası):Fî 27 Şevval, Sene 1336, Pâzâr irtesi, Fî 5 Şubat, Sene 1334, Sâ'at 10; (6.Beyit):Fî 5 Raceb, Sene 1345, Pâzâr ve Fî 9 Kânûn-ı şâni, Sene 1927, Sâ'at 10
176	Fî 16 Zî'l-ka'de, Sene 1336, Cum'a irtesi, Fî 24 Agustos Sene 1334, Sâ'at 11.30
177	Fî 29 Raceb, Sene 1344, Cum'a irtesi, Fî 31 Kânûn-ı şâni, Sene 1341, 13 Mart, Sene 1926, Sâ'at 5.30
178	Fî 19 Zî'l-ħicce, Sene 1344, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 17/30 Hıziran, Sene 1342/1926 Sâ'at 5
179	Fî 21 Zî'l-ħicce, Sene 1303 ve Fî 7 Eylöl Sene 1302; Taşhîhi : Fî 24 Teşrin-i evvel Sene 1339, Fî 13 Rabi'ü'l-evvel Sene 1342
180	Fî 24 Şevval, Sene 1342, Şâli günü akşam, Fî 27 Mayıs 1340 sâ'at 12
181	Fî 18 Zî'l-ħicce, Sene 1331, Şâli, 5 Teşrin-i şâni, Sene 1329
182	Fî 10 Zî'l-kâ'de, Sene 1344, Cum'a irtesi, Fî 9/22 Mayıs, Sene 1342/1926, Sâ'at 7.30, Pîr- emîr'de
183	Fî 10 Şa'bân, Sene 1344, Şâli, 10/23 Şubat, Sene 1341/1926, Sâ'at 1.30
184	Fî 22 Cemâziye'l-evvel, Sene 1345, Pâzâr, Fî 15/9 Teşrin-i şâni, Sene 1305/1926, Sâ'at 6.30
185	Fî 4 Şa'bân, Sene 1312, Çahâr-şenbe, Fî 18 Kânûn-ı şâni, Sene 1310
186	Fî 10 Şa'bân, Sene 1312 Şâli gicesi, 24 Kânûn-ı şâni Sene 1310, Sâ'at 6
187	Fî 14 Şa'bân, Sene 1312, Cum'a irtesi gicesi, Fî 28 Kânûn-ı şâni, Sene 1310, Sâ'at 6
188	Fî 23 Zî'l-kâ'de, Sene 1312, Cum'a irtesi, Fî 6/7 Mayıs 1311

189	Fî 23 Zi'l-kâ' de, Sene 1312, Cum' a irtesi, Fî 6 Mayıs Sene 1311
190	Fî 4 Şafer, Sene 1314, Peç-şenbe, Fî 4 Temmuz, Sene 1312, Sâ' at 9.30
191	Fî 17 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1315, Pâzâr, Fî 2 Teşrin-i şânî, Sene 1313, Sa' at 9
192	Fî 16 Şa' bân, Sene 1334, Pâzâr, Fî 5 Haziran, Sene 1332, Sâ' at 9.30
193	Fî 10 Rabi' u'l-evvel, Sene 1335, Cum' a irtesi, Fî 21 Kânûn-ı şânî, Sene 1332, Sâ' at 4
194	Fî 2 Zi'l-kâ' de, Sene 1336, Cum' a irtesi, Fî 10 Ağustos, Sene 1334, Sâ' at 9
195	Fî 12 Cemâziye'l-evvel, Sene 1339, Cum' a irtesi, Fî 25 Kânûn-ı şânî, Sene 1337, Sâ' at 6
196	Fî 1 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1341, Peç-şenbe, Fî 18 Kânûn-ı şânî, Sene 1339, Sâ' at 6.30
197	Fî 20 Zi'l-hicce, Sene 1341, Cum' a, Fî 3 Ağustos, Sene 1339, Sâ' at 2
198	Fî 17 Rabi' u'l-âhîr, Sene 1342, Pâzâr irtesi, 13/ 26 Teşrin-i evvel, Sene 1339, Sâ' at 5
199	Fî 7 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1342, Pâzâr irtesi, Fî 1/14 Kânûn-ı şânî, Sene 1340, Sâ' at 11
200	Fî 1 Şa' bân, Sene 1342, Cum' a, Fî 7 Mart 1340, Sâ' at 2.30
201	Fî 24 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1342, Peç-şenbe, Fî 18/31 Kânûn-ı şânî, Sene 1339/1340, Sâ' at 4
202	Fî 8 Şa' bân, Sene 1342, Cum' a, Fî 1-14 Mart, Sene 1340, Sâ' at 5
203	Fî 12 Şa' bân, Sene 1342, Peç-şenbe gicesi, Fî 7-20 Mart, Sene 1340, Sâ' at 1.30
204	Fî 12 Şa' bân, Sene 1342, Şâli, Fî 5/18 Mart, Sene 1340, Sâ' at 3
205	Fî 18 Şa' bân, Sene 1342, Pâzâr irtesi, Fî 11/24 Mart, Sene 1340, Sâ' at 5
206	Fî 24 Zi'l-kâ' de, Sene 1342, Cum' a fî vaqt-i zuhr, Fî 28 Temmuz, Sene 1340, Puñarbaşı'nda, Sâ' at 4.30
207	Fî 24 Raceb, Sene 1343, Çehâr-şenbe, Fî 5/18 Şubat, Sene 1340/1341, Sâ' at 3
208	Fî 8 Şevval, Sene 1342, Cum' a, Fî 1 Mayıs, Sene 1341 Puñarbaşı vaqt-i zuhr, Sâ' at 4.30
209	Fî 10 Zi'l-kâ' de, Sene 1344, Cum' a irtesi, Fî 9-22 Mayıs, Sene 1342/1926, Pîr Emîr'de, Sâ' at 7.30
210	Fî 21 Muħarrem, Sene 1345, Pâzâr irtesi, Fî 19 Temmuz, Sene 1342, Fî 1 Ağustos, Sene 1926, Sâ' at 8.30
211	Fî 3 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 11 Ağustos, Sene 1342/1926, Sâ' at 3
212	Fî 3 Rabi' u'l-âhîr, Sene 1345, Pâzâr irtesi gicesi, Fî 28 Eylül, Sene 1305, Fî 11 Teşrin-i evvel, Sene 1926, Sâ' at 5.30
213	Fî 8 Muħarrem, Sene 1325 Çehâr-şenbe, Fî 7 Şubat, Sene 1322, Sâ' at 8
214	Fî 7 Cemâziye'l-evvel, Sene 1314 Peç-şenbe, ilk evlâdum târih olduğı, vefâtından üç gün sonra söylemişdim. Fî 2 Teşrin-i evvel, Sene 1312
215	Fî 15 Zi'l-kâ' de, Sene 1344, Peç-şenbe, 14-27 Mayıs, 1322 / 1926, Sâ' at 8
216	Fî 7 Raceb, Sene 1345, Şâli, Fî 11 Kânûn-ı şânî, Sene 1305 / 1927, Sâ' at 4

217	Fî 12 Raceb, Sene 1345, Pâzâr, Fî 16 Kânûn-ı şâni, Sene 1305/1342 / 1927, Sâ' at 11
218	Fî 29 Şevval, Sene 1345, Pâzâr, Sâ' at 2.30, Fî 18 Nisan, Sene 1305, Fî 1 Mayıs, Sene 1927
219	Fî 21 Şevval, Sene 1345, Cum' a irtesi, Zeytûnlük, Fî 12 / 24 Nisan, Sene 1305 / 1927, Sâ' at 9
220	Fî 25 Rabi' ü'l-evvel, Sene 1345, Yevm-i Pâzâr, Fî 20 Eylül, Sene 1305, Fî 3 Teşrin-i evvel, Sene 1926, Sâ' at 3.30
221	Fî 24 Şevval, Sene 1345, Yevm-i Şâli, Fî 13/26 Nisan 1305/1927, Sâ' at 6.30
222	Fî 26 Şevval, Sene 1345, Penç-şenbe gicesi, Fî 15/28 Nisan, Sene 1305/1927, Sâ' at 5.30
223	Fî 6 Zî'l-ka' de, Sene 1345, Pâzâr, Sâ' at 7.30, Fî 25 Nisan, Sene 1305, 8 Mayıs, Sene 1927
224	Fî 16 Zî'l-ka' de, Sene 1345 Çehâr-şenbe, Fî 5/18 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ' at 11.30 Mağsem Şubasında
225	Fî 11 Zî'l-ka' de, Sene 1345, Cum' a, Fî 7/20 Mayıs, Sene 1305/1927 Pîr-emîr'de, Sâ' at 10, Dağîka 15
226	Fî 18 Zî'l-ka' de, Sene 1345, Yevm-i Cum' a, şabâh, Fî 7/20 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ' at 11
227	Fî 22 Zî'l-ka' de, Sene 1345, Şâli, Fî 11/24 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ' at 2
228	Fî 20 Zî'l-ħicce, Sene 1345, Pâzâr irtesi gicesi, Fî 7/ 20 Hâziran, Sene 1343/1927, Urla'da Sâ' at 3
229	Fî 29 Zî'l-ka' de, Sene 1345 Şâli, Fî 18/31 Mayıs, Sene 1343/1927, Sâ' at 1
230	Fî 20 Rabi' ü'l-evvel, Sene 1346, Cum' a irtesi, Fî 4/17 Eylül, Sene 1305/1927, Saât 11.30 Temenye'de.
231	Fî 26 Zî'l-ka' de, Sene 1344, Şâli, Fî 26 Mayıs, Sene 1342, Fî 8 Hâziran, Sene 1926, Sâ' at 1
232	Fî 11 Şa' bân, Sene 1344, Çehâr-şenbe, Fî 11/ 24 Şubat, Sene 1341/1926, Sâ' at 7.30
233	Fî 14 Muħarrem, Sene 1342, Cum' a irtesi, Fî 1/17 Ağustos, Sene 1340, Sâ' at 8
234	Fî 29 Zî'l-ħicce, Sene 1342, Cum' a, Fî 1 Ağustos, Sene 1340, Sâ' at 4, Puñarbaşı
235	Fî 26 Cemâziye'l-evvel, Sene 1306, Pâzâr irtesi, Fî 16 Kânûn-ı şâni, Sene 1304
236	Fî 16 Rabi' u'l-evvel, Sene 1335, Çahâr-şenbe, Fî 28 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Sâ' at 7.30
237	Fî 1 Zî'l-ka' de, Sene 1341, Cum' a irtesi, Fî 16-17 Hâziran, Sene 1339, Sâ' at 15, Şabâh
238	Fî 23 Zî'l-ħicce, Sene 1344, Pâzâr, Fî 21 Hâziran, Sene 1342, Fî 4 Temmuz, Sene 1926, Sâ' at 9.30
239	Fî 17 Cemâziye'l-evvel, Sene 1342, Penç-şenbe, Fî 11/24 Kânûn-ı şâni, Sene 1339/1340, Sâ' at 4
240	Fî 13 Ramâzan, Sene 1342, Penç-şenbe gicesi, Fî 4/17 Nisan, Sene 1340, Sâ' at 5.30
241	Fî 3 Ramâzan, Sene 1342, Şâli gicesi, Fî 23 Nisan, Sene 1340, Fî 6 Mayıs, Sâ' at 8

242	Fî 11 Cemâziye'l-evvel, Sene 1340, Penç-şenbe Fî 27 Kânûn-ı şânî, Sene 1337, Fî 9 Şubat, Sene 1338, Sâ'at 9, Dağıka 20
243	Fî 9 Zî'l-hicce, Sene 1345, Penç-şenbe, Fî 28 Mayıs, Sene 1343, Fî 9 Haziran, Sene 1927, Sâ'at 1
244	Fî 4 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1346, Pâzâr irtesi, Fî 15/27 Teşrin-i şânî, Sene 1306/1927, Sâ'at 5
245	Fî 2 Zî'l-hicce, Sene 1346, Şâli, Fî 9/22 Mayıs, Sene 1306/1928, Şabâh Şâ'at 11
246	Fî 2 Rabi' u'l-evvel, Sene 1347, Cum'a, Fî 4/17 Ağustos, Sene 1306/1928, Sâ'at 2
247	Fî 10 Şa' bân, Sene 1347, Şâli gicesi, Fî 9/22 Kânûn-ı şânî, Sene 1307/1929, Sâ'at 2
248	Fî 12 Şa' bân, Sene 1307, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 10/23 Kânûn-ı şânî, Sene 1307/1929, Sâ'at 2.30
249	Fî 14 Zî'l-ka' de, Sene 1312, Penç-şenbe, Fî 27 Nisân, Sene 1311
250	Fî 7 Zî'l-hicce, Sene 1341, Yevm-i Pâzâr, Fî 9/22 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 1
251	Fî 29 Cemâziye'l-evvel, Sene 1342, Şâli, Fî 23 Kaunûn-ı şânî, Sene 1339, Fî 5 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 6.30
252	Fî 1 Rabi' u'l-evvel, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 1/8 Eylül, Sene 1342/1926, Sâ'at 8
253	Fî 26 Rabi' u'l-âhîr, Sene 1346, Cum'a irtesi, Fî 9/22 Teşrin-i evvel, Sene 1306/1927, Sâ'at 4.30
254	Fî 12 Şa' bân, Sene 1347, Pâzâr gicesi, Fî 14/27 Kânûn-ı şânî, Sene 1307/1929, Sâ'at 2.30
255	Fî 17 Şa' bân, Sene 1347, Pâzâr irtesi gicesi, Fî 15/28 Kânûn-ı şânî, Sene 1307/1929 Sâ'at 1.30
256	Fî 22 Muharrem, Sene 1348, Fî 17/20 Haziran, Sene 1307-1929, Yevm-i Pâzâr, Sâ'at 6, Dağıka 30
257	Fî 26 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1341, Şâli, Fî 13 Şubat, Sene 1339, Sâ'at 9
258	Fî 4 Zî'l-hicce, Sene 1304 Şâli, Fî 11 Ağustos, Sene 1303
259	Fî 5 Zî'l-hicce, Sene 1304, Çehâr-şenbe, Fî 12 Ağustos, Sene 1303
260	Fî 23 Eylül, Sene 1341
261	Fî 21 Şa' bân, Sene 1340, Çehâr-şenbe, Fî 20 Nisan, Sene 1338, Sâ'at, Dağıka 18
262	Fî 8 Rabi' u'l-âhîr, Sene 1325, Penç-şenbe, Fî 19 Kânûn-ı şânî, Sene 1332, sâ'at 11
263	Fî 10 Şevval, Sene 1344, Çehâr-şenbe, Fî 12/25 Mart, Sene 1342/1926, Sâ'at 3.30
264	Fî 22 Raceb, Sene 1342, Penç-şenbe, Fî 15-28, Sene 1340, Sâ'at 10
265	Fî 3 Cemâziye'l-evvel, Sene 1346, Fî 14/27 Teşrin-i evvel, Sene 1306, Penç-şenbe, Sâ'at 5
266	Fî 22 Şevvâl, Sene 1346, Fî 19 Nisan, Sene 1928, Sâ'at 11.30 Polis idâresinde mevķuf iken Cum'a günü şabaķı
267	Fî 3 Cemâziye'l-âhîre, Sene 1347, Cum'a irtesi, Sâ'at 8.30, Fî 4/17 Teşrin-i şânî, Sene 1307/1928

268	Fî 3 Cemâziye'l-âhîre, Sene 1347, Cum' a irtesi, Sâ' at 8, Fî 4 /17 Teşrin-i şânî, Sene 1307/1928
269	Fî 13 Şa' bân, Sene 1347, Peñç-şenbe, Sâ' at 6, Fî 11/22 Kânûn-ı şânî, Sene 1307/ 1929
270	Fî 23 Cemâziye'l-âhîre, Sene 1348, Pâzâr gicesi, Fî 11/24 Teşrin-i şânî, Sene 1308/1929, Şâ' at 1
271	Fî 2 Zî'l-hicce, Sene 1348, Fî 18 Nisân, Sene1346/1308, Fî 1 Mayıs, Sene 1930, Peñç-şenbe Sâ' at 9.30, İkinci
272	Fî 4 Zî'l-hicce, Sene 1341, Çehâr-şenbe, Fî 18 Temmuz, Sene 1339, Sâ' at 4.30
273	Fî 5 Şa' bân, Sene 1312, Peñç-şenbe gicesi, Fî 19 Kânûn-ı şânî, Sene 1310, Sâ' at 3
274	Fî 23 Şafer, Sene 1335 Şâli, Fî 6 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, sâ' at 11
275	Fî 25 Şa' bân, Sene 1344, Çehâr-şenbe, Fî 25 Şubat, Sene 1341, Fî 10 Mart, Sene 1926, Sâ' at 6, Dağıka 15, Vaqt-i zuhr
276	Fî 5 Şafer, Sene 1345, Cum' a, Fî 13 Ağustos, Sene 1342 /1926, Sa' at 1.30
277	Fî 17 Raceb, Sene 1345, Cum' a, Fî 8/21 Kânûn-ı şânî, Sene 1305 / 1342 / 1927, Sâ' at 4
278	Fî 11 Rabî' u'l-evvel, Sene 1346 Çehâr-şenbe, Fî 19 Nisân, Sene 1306, Fî 2 Mayıs, Sene 1928, Sâ' at 11.30
279	Fî 15 Muharrem, Sene 1347, Fî 19 Haziran, Sene 1306, Fî 3 Temmuz, Sene 1928, Sâli Sâ' at 5
280	Fî 23 Cemâziye'l-evvel, Sene 1347, Şâli gicesi, Sâ' at 1, Fî 24 Teşrin-i evvel, Sene 1307, Fî 6 Mayıs, Sene 1928
281	Fî 20 Şa' bân, Sene 1347, Peñç-şenbe gicesi, Sâ' at 12, Fî 17/30 Kânûn-ı şânî, Sene 1307/ 1929, Akşam ezânı
282	Fî 1 Muharrem, Sene 1348, Yevm-i pâzâr, Şabâh, Sâ' at 1, Fî 27 Mayıs, Sene 1307, Fî 9 Haziran, Sene 1929
283	Fî 23 Zî'l-ka' de, Sene 1348, 9/22 Nisan, Sene 1308/1930, Yevm-i Şâli, Sâ' at 5
284	Fî 20 Şafer, Sene 1337, Pâzâr irtesi, Fî 25 Teşrin-i şânî, Sene 1334, Sâ' at 9
285	Fî 27 Rabî' u'l-evvel, Sene 1345, Pâzâr, Fî 17/30 Mayıs, Sene 1342/1926, Sâ' at 7
286	Fî 14 Rabî' u'l-âhîr, Sene 1346, Pâzâr irtesi, Sâ' at 11, Fî 28 Eylül, Sene 1306, Fî 10 Teşrin-i evvel, Sene 1927
287	Fî 14 Şa' bân, Sene 1347, Cum' a, Sâ' at 4.30, Fî 12/25 Kânûn-ı şânî, Sene 1307/1929
288	Fî 30 Zî'l-hicce, Sene 1348, Câmî' -i kebir, Fî 16/29 Mayıs, Sene 1308/1930, Yatsu, Peñç-şenbe gicesi, Sâ' at 2
289	Fî 4 Zî'l-hicce, Sene 1341, Çehâr-şenbe, Fî 18 Temmuz, Sene 1339, Sâ' at 4
290	Fî 12 Raceb, Sene 1342, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 7/20 Şubat, Sene 1339/1340, Sâ' at 4.30
291	Fî 4 Zî'l-hicce, Sene 1341, Çehâr-şenbe, Fi 18 Temmuz, Sene 1339, Sâ' at 2, Şabâh

292	Fî 7 Raceb, Sene 1342, Çehâr-şenbe, Fî 31 Kânûn-ı şânî, Sene 1339, Fî 13 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 2.30
293	Fî 8 Cemâziye'l-evvel, Sene 1346, Çehâr-şenbe, Sâ'at 4, Fî 20 Teşrîn-i evvel, Sene 1306 / 2 Mayıs, Sene 1927
294	Fî 25 Ramazan, Sene 1347, Peñç-şenbe, Sâ'at 11.30, Fî 22 Nisan, Sene 1307, Fî 7 Mart, Sene 1929
295	Fî 20 Zî'l-kâ' de, Sene 1348, Cum'a irtesi, Fî 6/19 Nisan, Sene 1308/1930, Sâ'at 5, Câmî' -i Kebîr'de
296	Fî 24 Zî'l-hicce, Sene 1344, Pâzâr irtesi, Fî 22 Hâziran, Sene 1342, Fî 5 Temmuz, Sene 1926 Sâ'at 6.30
297	Fî 4 Zî'l-hicce, Sene 1341, Çehâr-şenbe, Fî 18 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 1, Şabâh
298	Fî 12 Cemâziye'l-evvel, Şâli, Sene 1346, Fî 26 Teşrîn-i evvel, Sene 1306, Fî 7 Mayıs, Sene 1927, Sâ'at 9
299	Fî 10 Zî'l-hicce, Sene 1347, Pâzâr irtesi, Sâ'at 9, Fî 7/20 Mayıs, Sene 1307/1929
300	Fî 21 Şafer, Sene 1348, Pâzâr, Sâ'at 5, Fî 15/27 Temmuz, Sene 1307/1929
301	Fî 7 Cemâziye'l-evvel, Sene 1348, Peñç-şenbe günü akşam ezânı, Fî 27 Eylül, Sene 1308, Fî 10 Teşrîn-i evvel, Sene 1929, Câmî' -i Kebîr'de
302	Fî 4 Zî'l-hicce, Sene 1341, Çehâr-şenbe, Fî 18 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 2.30
303	Fî 4 Zî'l-hicce, Sene 1341, Çehâr-şenbe, Fî 18 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 10
304	Fî 10 Şafer, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 5/18 Ağustos, Sene 1342/1926, Şabâh, Sâ'at 12
305	Fî 14 Zî'l-kâ' de, Sene 1346, Cum'a irtesi şabâh, Sâ'at 12, Fî 22 Nisan, Sene 1306, 5 Mayıs, Sene 1928
306	Fî 21 Zî'l-hicce, Sene 1346, Yevm-i Pâzâr, Sâ'at 8, Koca Muştafa'da, Fî 27 Mayıs, Sene 1306, Fî 10 Hâziran, Sene 1928
307	Fî 29 Muharrem, Sene 1347, Sâ'at 3.30, Şâlî, Fî 4/17 Temmuz, Sene 1306/1928
308	Fî 23 Cemâziye'l-evvel, Sene 1347, Pâzâr irtesi gicesi, Fî 22 Teşrîn-i evvel, Sene 1307, Fî 5 Mayıs, Sene 1928, Sâ'at 3
309	Fî 4 Şafer, Sene 1349, Peñç-şenbe, Sâ'at 8, Fî 18 Hâziran, Sene 1308, Fî 1 Temmuz, Sene 1930
310	Fî 15, Şafer, Sene 1349, Pâzâr, Sâ'at 11.30, Fî 30 Hâziran, Sene 1308, Fî 13 Temmuz, Sene 1930
311	Fî 19 Raceb, Sene 1349, Çehâr-şenbe, Sâ'at 4.30 Bağıyyesi Güftâr'da
312	Fî 30 Şa' bân, Sene 1314, Şâlî gicesi, Fî 21 Kânûn-ı şânî, Sene 1312, Sâ'at 5

313	Fî 2 Rabi' u'l-evvel, Sene 1335, Çehâr-şenbe, Fî 14 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Sâ' at 7, Dağıka 45
314	Fî 23 Cemâziye'l-evvel, Sene 1335, Cum' a irtesi, Fî 4 Mart, Sene 1333, Fî 17/26.. Sene 1295
315	Fî 2 Şa' bân, Sene 1344, Pâzâr irtesi, Fî 2/15 Şubat, Sene 1341/1926, Sâ' at 3
316	Fî 7 Şa' bân, Sene 1344, Cum' a irtesi, Fî 7/20 Şubat, Sene 1341/1926, Sâ' at 1.30
317	Fî 22 Şafer, Sene 1345, Pâzâr irtesi, Aydede, Fî 17/30 Ağustos, Sene 1342 / 1926, Sâ' at 7
318	Fî 15 Rabi' u'l-âhir, Sene 1345, Cum' a irtesi, Fî 10/23 Teşrin-i evvel, Sene 1305/1926, Sâ' at 10
319	Fî 4 Cemâziye'l-evvel, Sene 1342, Pâzâr irtesi, Fî 10 Kânûn-ı evvel, Sene 1339, Sâ' at 7.30
320	Fî 10 Şevvâl, Sene 1325 Zeytûnlük, Fî 12 Nisan, Sene 1305 / 1927, Şâli, Şâ' at 8.30
321	Fî 28 Şevval, Sene 1345, Cum' a irtesi gicesi, Fî 17/30 Nisan, Sene 1305 / 1927, Sâ' at 2
322	Fî 16 Cemâziye'l-evvel, Sene 1346, Cum' a irtesi, Sâ' at 4, Fî 30 Teşrin-i Evvel, Sene 1306, Fî 12 Mayıs, Sene 1927
323	Fî 34 Cemâziye'l-evvel, Sene 1346, Cum' a irtesi gicesi, Fî 6/19 Teşrin-i şâni, Sene 1306/1927, Sâ' at 1
324	Fî 27 Rabi' u'l-evvel, Sene 1346, Cum' a irtesi, Fî 22/9 Teşrin-i evvel, Sene 1306/1927 Sâ' at 2
325	Fî 19 Zî'l-ka' de, Sene 1346, Fî 28 Nisân, Sene 1306, Fî 11 Mayıs, Sene 1928, Cum' a gicesi, Sâ' at 1.30
326	Fî 23 Zî'l-ka' de, Sene 1344, Cum' a irtesi gicesi, Fî 23 Mayıs, Sene 1342, Fî 5 Haziran, Sene 1926, Sâ' at 6, Dağıka 15
327	Fî 1 Muharrem, Sene 1342 Şâli, Fî 1 Ağustos 1339, Sâ' at 10.30
328	Fî 11 Rabi' u'l-evvel, Sene 1343, Cum' a, Fî 10 Teşrin-i evvel, Sene 1340, Sâ' at 3, Dağıka 45
329	Fî 28 Şafer, Sene 1344, Cum' a, Fî 15-18 Eylül, Sene 1341, Sâ' at 11
330	Fî 9 Şafer, Sene 1344, Cum' a, Fî 5-18 Eylül, Sene 1341, Sâ' at 2.30
331	Fî 30 Zî'l-ħicce, Sene 1341, Pâzâr irtesi gicesi, Fî 13 Ağustos, Sene 1339, Sâ' at 1
332	Fî 8 Muharrem, Sene 1343, Pâzâr, Fî 10 Ağustos, Sene 1340, Sâ' at 10
333	Fî 8 Zî'l-ħicce, Sene 1342, Cum' a gicesi, Fî 11 Temmuz, Sene 1340, Sâ' at 7, Dağıka 45
334	Fî 24 Zî'l-ka' de, Sene 1344, Cum' a, Fî 22 Mayıs, Sene 1342, Fî 4 Haziran, Sene 1926, Sâ' at 9.30
335	Fî 30 Cemâziye'l-âhir, Sene 1342, Çahâr-şenbe, Fî 6 Şubat, Sene 1340, Sâ' at 3.30
336	Fî 13 Zî'l-ka' de, Sene 1312, Çahâr-şenbe gecesi, Fî 26 Nisan, Sene 1311, Sâ' at 2
337	Fî 27 Zî'l-ka' de, Sene 1336, Çehâr-şenbe, Fî 4 Eylül, Sene 1334, Sâ' at 9
338	Fî 15 Şevval, Sene 1341, Penç-şenbe, Fî 18-31 Mayıs, Sene 1339, Sâ' at 11
339	Fî 30 Şevval, Sene 1341, Cum' a, Fî 15 Haziran, Sene 1339, Sâ' at 11

340	Fî 30 Şa' bân, Sene 1343, Çahâr-şenbe gicesi, Fî 12-25 Mart, Sene 1341, Sâ' at 10
341	Fî 6 Rabi' u'l-âhîr, Sene 1305; Fî 9 Kânûn-ı Evvel, Sene 1303, Yevm-i Çehâr-şenbe.
342	Fî 11 Raceb, Sene 1345, Cum' a irtesi, Fî 6/15 Kânûn-ı Şânî, Sene 1305/1927, Sâ' at 11
343	Fî 29 Şafer, Sene 1346 Cum' a irtesi Abdal Murâd, Fî 27/14 Ağustos, Sene 1305 / 1927, Sâ' at 10.30
344	Fî 19 Rabi' u'l-evvel, Sene 1346, Cum' a gicesi ve şabâhı, Fî 3/16 Eylül, Sene 1343/1927, Sâ' at 12
345	Fî 5 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1346, Şalı şabâh, Fî 16/29 Teşrin-i Şânî, Sene 1306/1927, Sâ' at 1
346	Fî 30 Şa' bân, Sene 1346, Çehâr-şenbe, Sâ' at 7, Fî 9/22 Şubat, Sene 1306/1928
347	Fî 13 Şevvâl, Sene 1346, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 22 Mart, Sene 1306 / 4 Nisân, Sene 1928, Sâ' at 2
348	Fî 5 Şaferu'l-hayr, Sene 1347, Cum' a irtesi, Sâ' at 8, Yeşil'de, Fî 8/21 Temmuz 1306/1928
349	Fî 18 Şafer, Sene 1347, Cum' a irtesi gicesi, Sâ' at 3, Fî 22 Temmuz 1306 / 4 Ağustos 1928
350	Fî 24 Şafer, Sene 1347, Cum' a, Sâ' at 4.30, Fî 28 Temmuz 1306 / 10 Ağustos 1928, Puñarbaşı'nda
351	Fî 3 Şafer, Sene 1347, Fî 2/15 Ağustos 1306- 1928, Çehar-şenbe, Sâ' at 5
352	Fî 3 Rabi' u'l-âhîr, Sene 1347, Şâli, Sâ' at 3, Fî 5/18 Ağustos 1306 /1928
353	Fî 8 Cemâziye'l-evvel, Sene 1347, Şalı gicesi, Sâ' at 2.30, Fî 10/23 Teşrin-i evvel, Sene 1307/1928
354	Fî 5 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1342, Pâzâr, Fî 13 Kânûn-ı şânî, Sene 1339-1340, Sâ' at 9.30
355	Fî 8 Şa' bân, Sene 1315, yevm-i Pâzâr, Fî 21 Kânûn-ı evvel, Sene 1313, Sâ' at 8, Çekirge
356	Fî 8 Şa' bân, Sene 1315, Pâzâr, Fî 21 Kânûn-ı evvel, Sene 1313, Çekirge'de
357	Fî 10 Muharrem, Sene 1342, Penç-şenbe, Fî 10-23 Ağustos, Sene 1339, Sâ' at 2
358	Fî 30 Şa' bân, Sene 1342, Pâzâr, Fî 9 Mart, Sene 1340, Sâ' at 8
359	Fî 14 Zî'l-ka' ade, Sene 1312, Penç-şenbe, Fî 27 Nisan, Sene 1311
360	Fî 18 Rabi' u'l-âhîr, Sene 1321, Pâzâr-irtesi, Fî 30 Haziran, Sene 1319, Sâ' at 8
361	Fî 6 Zî'l-kâ' ade, Sene 1336, Çehâr-şenbe, Fî 14 Ağustos, Sene 1334, Sâ' at 1.30
362	Fî 9 Zî'l-ħicce, Sene 1341, Pâzâr irtesi, Fî 23 Temmuz, Sene 1339, Sâ' at 6.30
363	Fî 3 Muharrem, Sene 1342, Penç-şenbe gicesi, Fî 3/16 Ağustos, Sene 1339, Sâ' at 1
364	Fî 6 Cemâziye'l-evvel, Sene 1342, Cum' a gicesi, Fî 13 Teşrin-i şânî, Sene 1339, Sâ' at 5
365	Fî 10 Rabi' u'l-âhîr, Sene 1342, Pâzâr irtesi, Fî 6/19 Teşrin-i şânî, Sene 1339, Sâ' at 10
366	Fî 22 Cemâziye'l-evvel, Sene 1342, Şalı, Fî 16/29 Kânûn-ı şânî, Sene 1340, Sâ' at 9, Daķıka 15
367	Fî 4 Raceb, Sene 1342, Pâzâr gicesi, Fî 10 Şubat, Sene 1340, Sâ' at 4

368	Fî 4 Raceb, Sene 1342, Pâzâr gicesi, Fî 10 Şubat, Sene 1340, Sâ' at 8
369	Fî 22 Raceb, Sene 1342, Peñç-şenbe, Fî 15/28 Şubat, Sene 1340, Sâ' at 11
370	Fî 21 Şa' bân, Sene 1342, Peñç-şenbe, Fî 14/27 Mart, Sene 1340, Sâ' at 3
371	Fî 17 Ramazân, Sene 1342, Pâzâr irtesi, Fî 21 Şubat, Sene 1340, Sâ' at 7.30
372	Fî 12 Zî'l-ka' ade, Sene 1343, Peñç-şenbe gicesi, Fî 4 Haziran, Sene 1341, Sâ' at, 4 Daķıķa 15
373	Fî 22 Muħarrem, Sene 1345, Pâzâr gicesi, Fî 19 Temmuz 1342 / 1 Ağustos 1926, Sâ' at 4.30
374	Fî 10 Şafer, Sene 1345, Çahâr-şenbe gicesi, Fî 5/18 Ağustos, Sene 1342 / 1926, Sâ' at 2
375	Fî 27 Şaferu'l-hâyır, Sene 1344, Peñç-şenbe, Fî 4/17 Eylül, Sene 1342, Sâ' at 6.30
376	Fî 21 Zî'l-ka' de, Sene 1334, Şalı, Fî 6 Eylül, Sene 1332
377	Fî 28 Zî'l-ka' de, Sene 1344, Peñç-şenbe gicesi, Fî 28 Mayıs, Sene 1342, Fî 10 Haziran, Sene 1926, Sâ' at 1
378	Fî 19 Cemâziye'l-evvel, Sene 1345, Fî 13/26 Teşrin-i şânî, Sene 1305 /1926, Cum' a gicesi. Uzunçarşu yanarken şabaħa karşı sâ' at 11'de.
379	Fî 27 Şevvâl, Sene 1345, Cum' a, Fî 16/29 Nisan, Sene 1305 / 1927, Sâ' at 9.30
380	Fî 21 Zî'l-ka' de, Sene 1345, Pâzâr-irtesi, Fî 10/23 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ' at 3.30
381	Fî 2 Şafer, Sene 1346, Pâzâr, Pîr-emîr ve Yeşil, Fî 18/31 Temmuz 1343 / 1927, Sâ' at 11
382	Fî 5 Cemâziye'l-evvel, Sene 1346, Cum' a irtesi gicesi, Fî 16/29 Teşrin-i evvel, Sene 1306 / 1927, Sâ' at 3
383	Fî 6 Cemâziye'l-evvel, Sene 1346, Pâzâr irtesi, Fî 18/31 Teşrin-i evvel, Sene 1306 / 1927 Sâ' at 2.30
384	Fî 11 Cemâziye'l-evvel, Sene 1346, Pâzâr irtesi, Fî 25 Teşrin-i evvel, Sene 1306, 7 Mayıs, Sene 1927, Sâ' at 8
385	Fî 12 Cemâziye'l-evvel, Sene 1346 ve Fî 26 Teşrin-i evvel, Sene 1306, 8 Mayıs, Sene 1927, Şalı gicesi, Sâ' at 3
386	Fî 16 Zî'l-ka' de, Sene 1341, Pazâr irtesi, Fî 2 Temmuz, Sene 1339, Sâ' at 10
387	Fî 1 Muħarrem, Sene 1342, Şalı, Fî 14 Ağustos, Sene 1339, Sâ' at 1
388	Fî 7 Şa' bân, Sene 1342, Peñç-şenbe, Fî 13 Mart, Sene 1340, Sâ' at 10.30
389	Fî 16 Şafer, Sene 1342, Cum' a, Fî 15/28 Eylül, Sene 1339, Sâ' at 3
390	Fî 14 Şafer, Sene 1342, Şalı, Fî 12/25 Eylül, Sene 1339, Sâ' at 4.30
391	Fî 26 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1342, Cum' a, Fî 26 Kânûn-ı şânî, Sene 1339 / 3 Şubat, Sene 1340, Sâ' at 6.30
392	Fî 20 Şa' bân, Sene 1313, Şalı gicesi, Fî 23 Kânûn-ı şânî, Sene 1311, Sâ' at 5.30
393	Fî 10 Zî'l-ka' de, Sene 1344, Pâzâr, Fî 24 Haziran, Sene 1339, Sâ' at 12, Akşâm

394	Fî 7 Muharrem, Sene 1342, Pazar irtesi, Fî 7/20 Agustos, Sene 1339, Sa' at 2
395	Fî 3 Sa' ban, Sene 1342, Pazar, Fî 9 Mart, Sene 1340, Sa' at 11
396	Fî 14 Saferu'l-hayr, Sene 1345, Pazar, Fî 9/22 Agustos, Sene 1342/1926, Sa' at 4
397	Fî 27 Rabi' u'l-evvel, Sene 1345, Salı, Fî 5 Tesrin-i evvel, Sene 1342, Sa' at 8.30
398	Fî 8 Sa' ban, Sene 1304, Pazar irtesi, Fî 20 Nisan, Sene 1303
399	Fî 13 Şevval, Sene 1307, Fî 21 Mayıs, Sene 1306, Pazar irtesi, Limni'ye birinci def' a meşihatle gitdigimde söylemişdim.
400	Fî 5 Zi'l-ka' de, Sene 1313, Cum' a irtesi, Fî 6 Nisan, Sene 1312 Gicesi
401	Fî 9 Safer, Sene 1345, Salı, Fî 4/17 Agustos, Sene 1342 / 1926, Sa' at 4.30
402	Fî 8 Rabi' u'l-evvel, Sene 1345, Cum' a irtesi, Fî 3/16 Tesrin-i evvel, Sene 1305/1926, Sa' at 9
403	Fî 7 Muharrem, Sene 1334, Salı, Fî 3 Tesrin-i sani, Sene 1331
404	Fî 15 Raceb, Sene 1342, Fî 21 Şubat, Sene 1340, Penç-şenbe gicesi, Sa' at 6
405	Fî 18 Zi'l-ka' de, Sene 1312, Fî 1 Mayıs, Sene 1311, Yevm-i Pazar irtesi
406	Fî 26 Cemaziye'l-ula, Sene 1314, Salı, Fî 22 Tesrin-i evvel, Sene 1312, Sa' at 10
407	Fî 8 Cemaziye'l-ahir, Sene 1342, Salı gicesi, Fî 2/15 Kanun-ı sani, Sene 1339/1340, Sa' at 2
408	Fî 23 Raceb, Sene 1342, Cum' a gicesi, Fî 16/29 Şubat, Sene 1340, Sa' at 00.30
409	Fî 4 Sa' ban, Sene 1344, Cum' a gicesi, Fî 6/19 Şubat, Sene 1341 / 1926, Sa' at 4
410	Fî 13 Sa' ban, Sene 1344, Cum' a, Fî 13/26 Şubat, Sene 1341/1926, Sa' at 11
411	Fî 21 Sa' ban, Sene 1344, Cum' a irtesi, Fî 21 Şubat, Sene 1341 / 6 Mart, Sene 1926, Sa' at 1.30
412	Fî 21 Ramazan, Sene 1344, Pazar, Fî 5 Nisan, Sene 1342 / 1926, Sa' at 8
413	8 Rabi' u'l-ahir 1345 Cum' a irtesi, 3/16 Tesrin-i evvel 1305/1926, Sa' at 2
414	Fî 8 Ramazan, Sene 1314, Çehar-şenbe gicesi, Fî 9 Kanun-ı sani, Sene 1312, Sa' at 12
415	Fî 18 Zi'l-ka' de, Sene 1344, Pazar, Fî 17/30 Mayıs, Sene 1304 / 1926, Sa' at 7
416	Fî 6 Zi'l-ka' de, Sene 1345, Pazar, Fî 25 Nisan, Sene 1305 / 8 Mayıs, Sene 1305, Sa' at 2
417	Fî 9 Zi'l-hicce, Sene 1345, Penç-şenbe, Fî 28 Mayıs, Sene 1343 / 1927, Sa' at 3.30
418	Fî 26 Rabi' u'l-evvel, Sene 1346, Yevm-i Cum' a, Fî 10/23 Eylül, Sene 1306 / 1927, Sa' at 11.30
419	Fî 5 Rabi' u'l-ahir, Sene 1346, Cum' a irtesi, Sa' at 2, Fî 18 Eylül 1306 / 1 Tesrin-i evvel 1927
420	Fî 5 Cemaziye'l-evvel, Sene 1346, Cum' a irtesi, Fî 16/29 Tesrin-i evvel, Sene 1306 / 1927, Sa' at 5
421	Fî 6 Cemaziye'l-evvel, Sene 1346, Pazar gicesi, Fî 17/30 Tesrin-i evvel 1306 / 1927, Sa' at 3.30
422	Fî 22 Cemaziye'l-evvel, Sene 1346, Penç-şenbe, Fî 4/17 Tesrin-i sani, Sene 1306 / 1927, Sa' at 2.30 şabâh

423	Fî 24 Rabi'ü'l-âhîr, Sene 1346, Yevm Çehâr-şenbe, Sâ'at 4, Fî 6/19 Teşrin-i evvel, Sene 1306 / 1927
424	Fî 13 Cumâde'l-âhîre, Sene 1346, Penc-şenbe, Sâ'at 7.30, Fî 25 Teşrin-i şânî, Sene 1306, Fî 8 Kânün-ı evvel, Sene 1927
425	Fî 18 Cumâde'l-âhîre, Sene 1346, Pazar irtesi, Fî 29 Teşrin-i şânî, Sene 1306, Fî 12 Kânün-ı evvel, Sene 1927, Sâ'at 3.30
426	Fî 5 Zî'l-ka'de, Sene 1341, Şalı, Fî 19 Haziran, Sene 1339, Sâ'at 6
427	Fî 28 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1342, Pâzar irtesi, Sâ'at 11, Fî 22 Kânün-ı şânî, Sene 1339. Fî 4 Şubat 1340
428	Fî 10 Şafer, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 5/18 Ağustos, Sene 1342 / 1926, Sâ'at 4
429	Fî 10 Şafer, Sene 1345 Çehâr-şenbe. Fî 15/18 Ağustos, Sene 1342 / 1926, Sâ'at 6
430	Fî 8 Rabi'ü'l-evvel, Sene 1342, Cum'a. Fî 6/19 Teşrin-i evvel, Sene 1339, Sâ'at 1.30
431	Fî 4 Rabi'ü'l-âhîr, Sene 1342, Pâzar irtesi, Fî 2/5 Teşrin-i evvel, Sene 1339, Sâ'at 3.30
432	Fî 28 Cemâziye'l-âhîre, Sene 1342, Pâzar gicesi, Fî 22 Kânün-ı şânî, Sene 1339. Fî 4 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 4
433	Fî 1 Raceb, Sene 1342, Penc-şenbe, Leyle-i Reğâ'ib. Fî 7 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 8, Dağıka 15
434	Fî 10 Şafer, Sene 1343, Çehâr-şenbe, Fî 10 Eylül, Sene 1340, Sâ'at 12.
435	Fî 12 Rabi'ü'l-âhîr, Sene 1343, Cum'a irtesi gicesi, Fî 11 Teşrin-i evvel, Sene 1340, Leyle-i Mevlüd, Sâ'at 12
436	Fî 17 Şafer, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 25 Ağustos, Sene 1342/1926, Sâ'at 1.30
437	Fî 12 Rabi'ü'l-âhîr, Sene 1345, Pazar irtesi, Fî 7/20 Eylül, Sene 1342/1926
438	Fî 15 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1345, Şalı, Fî 9/22 Kânün-ı evvel, Sene 1305/1926, Sâ'at 11
439	Fî 13 Zî'l-hicce, Sene 1334, Çehâr-şenbe, Fî 28 Eylül, Sene 1332, Sâ'at 5
440	Fî 12 Zî'l-hicce, Sene 1340, Pazar, Fî 7 Ağustos, Sene 1338, Sâ'at 1
441	Tarih yok
442	Fî 27 Şevvâl, Sene 1342, Cum'a gicesi, Fî 30 Mayıs, Sene 1340, Sâ'at 1.30
443	Fî 7 C[Cumâde'l-âhîre], Sene 1342, Pazar irtesi, Fî 1 Kânün-ı şânî sene 1339, 14 [Kânün-ı şânî], Sene 1340, Sâ'at 5.30
444	Fî 21 Zî'l-hicce, Sene 1344, Cum'a gicesi, Fî 19 Haziran, Sene 1342, 2 Temmuz, Sene 1926, Sâ'at 4
445	Fî 29 Zî'l-hicce, Sene 1304, Pazar irtesi, Fî 5 Eylül, Sene 1303
446	Fî 5 Muharrem, Sene 1306. Fî 30 Ağustos, Sene 1304, Şalı.
447	Fî 7 Muharrem, Sene 1340, Cum'a irtesi, Fî 10 Eylül, Sene 1337, Sâ'at 8, Dağıka 15

448	Fî 10 Muḥarrem, Sene 1337, Şalı, Fî 15 Teşin-i evvel, Sene 1334, Sâ'at 8
449	Fî 10 Muḥarrem, Sene 1341, Pazar. Fî 3 Eylül, Sene 1338, Sâ'at 2
450	Fî 29 Zî'l-ḥicce, Sene 1341, Pazar, Fî 1/12 Ağustos, Sene 1339, Sâ'at 4
451	Fî 3 Muḥarrem, Sene 1342, Penc-şenbe, Fî 3/16 Ağustos, Sene 1339, Sâ'at 8, Daķıķa 45
452	Fî 3 Muḥarrem, Sene 1342, Penc-şenbe, Fî 3/16 Ağustos, Sene 1339, Sâ'at 2.30
453	Fî 5 Şafer, Sene 1342, Pazar, Fî 3/16 Eylül, Sene 1339, Sâ'at 2
454	Fî 14 Raceb, Sene 1342, Çehâr-şenbe gicesi. Fî 7/20 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 1.30
455	Fî 9 Şevvâl, Sene 1342, Pazar irtesi, Fî 12 Mayıs, Sene 1340, Sâ'at 11.30
456	Fî 25 Şevvâl, Sene 1342, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 28 Mayıs, Sene 1340, Sâ'at 1
457	Fî 12 Muḥarrem, Sene 1343, Penc-şenbe, Fî 13 Ağustos, Sene 1340, Sâ'at 2, Daķıķa 15
458	Fî 7 Raceb, Sene 1313, Salı gicesi, Fî 12 Kânün-ı evvel, Sene 1311, Sâ'at 12
459	Fî 7 C[Cemâziye'l-âhir], Sene 1342, Pazar-irtesi, Fî 1/14 Kânün-ı şânî, Sene 1339/1340, Sâ'at 6
460	Fî 20 Cemâziye'l-âhir, Sene 1342, Pazar, Fî 14/27 Kânün-ı şânî, Sene 1339/1340, Sâ'at 8, Daķıķa 15
461	Fî 14 Şa'bân, Sene 1342, Penc-şenbe, Fî 7/20 Mart, Sene 1340, Sâ'at 11
462	Fî 19 Şafer, Sene 1343, Salı gicesi. Fî 18 Eylül, Sene 1340, Akşam Sâ'at 12
463	Fî 24 Raceb, Sene 1340, Penc-şenbe, Fî 23 Mart, Sene 1338, Sâ'at 2.30
464	Fî 24 Raceb, Sene 1340, Penc-şenbe, Fî 23 Mart, Sene 1338, Sâ'at 7
465	Fî 3 Şa'bân, Sene 1342, Pazar gicesi, Fî 9 Mart, Sene 1340, Sâ'at 2
466	Fî 15,16 Muḥarrem, Sene 1344, Penc-şenbe, Fî 11/12 Temmuz, Sene 1341,
467	Fî 27/28 Muḥarrem, Sene 1344, Pazar irtesi, 17/18 Ağustos, Sene 1341,
468	Fî 1 Rabî'u'l-evvel, Sene 1345, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 27 Ağustos, Sene 1342, 8 Eylül, Sene 1926.
469	Fî 14 Raceb, Sene 1312, Penc-şenbe, Fî 29 Kânün-ı evvel, Sene 1310
470	Fî 13 Zî'l-ķa'de, Sene 1312, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 26 Nisan, Sene 1311
471	Fî 3 Rabî'u'l-evvel, Sene 1335, Penc-şenbe, Fî 15 Kânün-ı evvel, Sene 1332, Sâ'at 6
472	Fî 17 Rabî'u'l-evvel, Sene 1335, Penc-şenbe gicesi, Fî 29 Kânün-ı evvel, Sene 1332, Sâ'at 4.30
473	Fî 21 Cemâziye'l-âhir, Sene 1344, Pazar irtesi, Fî 11 Kânün-ı şânî, Sene 1341/1926, Sâ'at 7
474	Fî 3 Şafer, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 11 Ağustos, Sene 1342/1926, Sâ'at 8
475	Fî 15 Rabî'u'l-evvel, Sene 1345, Penc-şenbe, Fî 10/23 Eylül, Sene 1305/1926, Sâ'at 5
476	Fî 27 Ca[Cemâziye'l-evvel], Sene 1341, Pazar irtesi, Fî 15 Kânün-ı şânî, Sene 1339, Sâ'at 3
477	Fî 17 Zî'l-ķa'de, Sene 1344, Cum'a irtesi, Fî 16/29 Mayıs, Sene 1342/1926, Sâ'at 2
478	Fî 4 Zî'l-ḥicce, Sene 1304, Salı, Fî 1 'Ağustos, Sene 1303

479	Fî 14 Rabî'ü'l-âhir, Sene 1342, Cum'a, Fî 10/23 Teşrin-i şani, Sene 1339, Sâ'at 4
480	Fî 17 C[Cemâziye'l-âhir], Sene 1342, Penc-şenbe, Fî 11/24 Kânûn-ı şani, Sene 1339/1340, Sâ'at 9.30
481	Fî 20 C[Cemâziye'l-âhir], Sene 1342, Pazar, Fî 14/27 Kânûn-ı şani, Sene 1339/1340, Sâ'at 7
482	Fî 12 Raceb, Sene 1342, Penc-şenbe, Fî 21 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 8.30
483	Fî 13 Şa'bân, Sene 1342, Çehâr-şenbe, Fî 6/19 Mart, Sene 1340, Sâ'at 8.30
484	Fî 17 Şevval, Sene 1342, Cum'a, Fî 16 Mayıs, Sene 1340, Sâ'at 4.30 Pınarbaşı'nda.
485	Fî 28 Zî'l-ka'de, Sene 1342, Salı, Fî 17 Haziran, Sene 1340, 1 Temmuz, Sene-i minh, Sâ'at 6, Dağıka 15
486	Fî 24 Raceb, Sene 1343, Çehâr-şenbe, Fî 5/18 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 3
487	Fî 7 Şa'bân, Sene 1343, Pazar irtesi, Fî 2 Mart, Sene 1341, Sâ'at 3
488	Fî 4 Şa'bân, Sene 1344, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 4/17 Şubat, Sene 1341/1926, Sâ'at 4
489	Fî 29 Şa'bân, Sene 1344, 2 Ramazan, Sene-i minh Pazar ve Şalı, 13/16 Mart, Sene 1342/1926, Sâ'at 5
490	Fî 28 Rabî'ü'l-evvel, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 6 Teşrin-i evvel, Sene 1305/1926, Sâ'at 4.30
491	Fî 10 Şevvâl, Sene 1345, Mağsem'de, Fî 12 Nisan, Sene 1305/1927, Sâ'at 7, Dağıka 15
492	Fî 10 Şevvâl, Sene 1345, Fî 12 Nisan, Sene 1305/1927, Yevm-i Şalı, Zeytünlük, Sâ'at 9.30
493	Fî 1 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Pazar irtesi, Fî 19 Nisan, Sene 1305, Fî 2 Mayıs, Sene 1927, Sâ'at 2
494	Fî 1 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Pazar irtesi, Fî 19 Nisan, Sene 1305, 2 Mayıs, Sene 1927, Sâ'at 12
495	Fî 1 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Pazar irtesi, Fî 19 Nisan, Sene 1305, Fî 2 Mayıs, Sene 1927, Sâ'at 7.30
496	Fî 16 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 5/18 Mayıs, Sene 1305/1927 Sâ'at 3
497	Fî 19 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Cum'a irtesi akşam üzeri, Fî 8/21 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ'at 11.30
498	Fî 24 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Penc-şenbe gicesi. Fî 13/26 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ'at 3
499	Fî 25 Raceb, Sene 1342, Pazar gicesi, Fî 2 Mart, Sene 1340, Sâ'at 1
500	Fî 28 Şevvâl, Sene 1344, Fî 10 Mayıs, Sene 1342, Pazar irtesi gicesi, Sâ'at 00.30
501	Fî 17 Cemâziye'l-âhir, Sene 1340, Çehâr-şenbe, Fî 2/15 Şubat, Sene 1337/1338, Sâ'at 4, Dağıka 38
502	Fî 29 Rabî'ü'l-âhir, Sene 1339, Fî 9/13 Kânûn-ı şani, Sene 1337, Pazar gicesi, Sâ'at 1
503	Fî 6 Ca[Cemâziye'l-evvel], Sene 1346, Pazar irtesi, Fî 18/31 Teşrin-i evvel, Sene 1306/1927, Sâ'at 5

504	Fî 7 C[Cemâziye'l-âhîr], Sene 1346, Penc-şenbe gicesi, Fî 18 Teşrin-i şânî, Sene 1306, Fî 1 Kânûn-ı evvel, Sene 1927, Sâ'at 00.30
505	Fî 26 Rabî'u'l-âhîr, Sene 1335, Pazar irtesi, Fî 6 Şubat, Sene 1332, Sâ'at 5
506	28 Şevvâl, Sene 1341, Çehâr-şenbe, Fî 13 Hâzîran, Sene 1339, Sâ'at 2, Daķıķa 20
507	Fî 3 Şevvâl, Sene 1341, Cum'a, Fî 15 Hâzîran, Sene 1339, Sâ'at 11
508	Fî 8 Zî'l-ķa'de, Sene 1341, Cum'a irtesi, Fî 23 Hâzîran, Sene 1339, Sâ'at 9
509	Fî 17 Ca[Cemâziye'l evvel], Sene 1342, Şalı, Fî 12/25 Kânûn-ı evvel, Sene 1339, Sâ'at 6
510	Fî 18 Şa'bân, Sene 1344, Çehâr-şenbe, Fî 18 Şubat, Sene 1341, Fî 3 Mart, Sene 1926, Sâ'at 2
511	Fî 23 Şafer, Sene 1345, Şalı, Fî 18/31 Ağustos, Sene 1342/1926, Sâ'at 3
512	Fî 30 Cemâziye'l-âhîr, Sene 1307, Penc-şenbe, Fî 8 Şubat, Sene 1305
513	Fî 8 Şa'bân, Sene 1304, Cum'a irtesi, Fî 18 Nisan, Sene 1303
514	Fî 10 Rabî'u'l-evvel, Sene 1335, Penc-şenbe, Fî 22 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Sâ'at 10.30
515	Fî 12 Rabî'u'l-evvel, Sene 1336, Yevm-i Penc-şenbe ve Fî 14 Kânûn-ı evvel, Sene 1333, Şabaķ Sâ'at 12
516	Fî 14 Rabî'u'l-âhîr, Sene 1344, Cum'a, Fî 10/23 Teşrin-i şânî, Sene 1339, Sâ'at 5
517	Fî 14 Şafer, Sene 1342, Çehâr-şenbe, Fî 13/26 Eylül, Sene 1339, Sâ'at 7
518	Fî 30 C[Cemâziye'l-âhîr], Sene 1342, Çehâr-şenbe, Fî 4 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 4
519	Fî 28 Rabî'u'l-evvel, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 22 Eylül, Sene 1305, Fî 6 Teşrin-i evvel, Sene 1927, Sâ'at 7
520	Fî 25 Rabî'u'l-evvel, Sene 1345, Pazar, Fî 20 Eylül, Sene 1305, Fî 3 Teşrin-i evvel, Sene 1926, Sâ'at 4
521	Fî 9 Ramazân, Sene 1344, Şalı gicesi, Fî 10/23 Mart, Sene 1342/1926, Sâ'at 9
522	Fî 5 Zî'l-ħicce, Sene 1304, Çehâr-şenbe, Fî 12 Ağustos, Sene 1303
523	Fî 15 Rabî'u'l-âhîr, Sene 1315, Pazar irtesi, Fî 1 Eylül, Sene 1313
524	1319
525	Fî 4 Zî'l-ħicce, Sene 1304, Şalı, 11 Ağustos, Sene 1303
526	Fî 10 Şa'bân, Sene 1312, Salı gicesi, Fî 22 Kânûn-ı şânî, Sene 1310, Sâ'at 6.30
527	Fî 11 Şa'bân, Sene 1334, Pazar irtesi, Fî 30 Mayıs, Sene 1332, Sâ'at 9, Daķıķa 45
528	Fî 10 Şafer, Sene 1332, Fî 25 Kânûn-ı evvel, Sene 1329, Çehâr-şenbe
529	Fî 2 Rabî'u'l-âhîr, Sene 1337, Fî 5 Kânûn-ı şânî, Sene 1334/1335, Sâ'at 5
530	Fî 14 C[Cemâziye'l-âhîr], Sene 1337, Pazar, Fî 16 Mart, Sene 1335, Sâ'at 9
531	Fî 17 C[Cemâziye'l-âhîr], Sene 1340, Çehâr-şenbe, Fî 2/15 Şubat, Sene 1337/1338, Sâ'at 5, Daķıķa 8

532	Fî 13 Zî'l-hicce, Sene 1340, Şalı, Fî 8 Ağustos, Sene 1338, Sâ'at 11
533	Fî 18 Şa'bân, Sene 1342, Pazar irtesi gicesi, Fî 11/22 Mart, Sene 1340, Sâ'at 12
534	Fî 25 Şevvâl, Sene 1342, Çehâr-şenbe, Fî 28 Mayıs, Sene 1340, Sâ'at 1.30
535	Fî 8 Şa'bân, Sene 1343, Şalı gicesi, Fî 3 Mart, Sene 1341, Sâ'at 7
536	Fî 21 Şa'bân, Sene 1344, Cum'a irtesi, Fî 21 Şubat, Sene 1341, Fî 6 Mart, Sene 1926, Sâ'at 2
537	Fî 22 Şa'bân, Sene 1344, Pazar gicesi, Fî 22 Şubat, Sene 1341, Fî 7 Mart, Sene 1926, Sâ'at 1.30
538	Fî 24 Şa'bân, Sene 1344, Şalı, Fî 24 Şubat, Sene 1341, Fî 9 Mart, Sene 1926, Sâ'at 3.30
539	Fî 27 Şevvâl, Sene 1344, Pazar. 1306 târihinde bir kaç beyti söylenmiş. Evrâk-ı perîşân arasında kalmıştı. Bu def'a ikmâl idildi. Fî 9 Mayıs, Sene 1342/1926, Sâ'at 11.30 Akşam
540	Fî 10 Şafer, Sene 1345, Çehâr-şenbe, Fî 5/18 Ağustos, Sene 1342/1926, Sâ'at 8.30
541	Fî 14 Rabî'u'l-âhîr, Sene 1345, Cum'a gicesi, Fî 8/22 Teşrin-i evvel, Sene 1305/1926, Sâ'at 4
542	Fî 16 Rabî'u'l-âhîr, Sene 1345, Pazar, Fî 11/24 Teşrin-i evvel, Sene 1305/1906, Sâ'at 6
543	Fî 17 Zî'l-ka'de, Sene 1344, Pazar, Fî 17/30 Mayıs, Sene 1342/1926, Sâ'at 2.30
544	Fî 8 Zî'l-ka'de, Sene 1336, Cum'a, Fî 16 Ağustos, Sene 1334, Sâ'at 2
545	Fî 20 Raceb, Sene 1312, Fî 5 Kânûn-ı şânî, Sene 1310, Çehâr-şenbe.
546	Fî 16 Şa'bân, Sene 1344, Pazar irtesi, Fî 18 Şubat, Sene 1341, 1 Mart, Sene 1926, Sâ'at 2.30
547	Fî 18 Raceb, Sene 1342, Pazar gicesi, Fî 24 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 1
548	Fî 17 Ca[Cemâziye'l-evvel], Sene 1345, Şalı, Fî 10/23 Teşrin-i şânî, Sene 1305/1926, Sâ'at 3.30
549	Fî 11 Şa'bân, Sene 1345, Pazar, Fî 31 Kânûn-ı şânî, Sene 1305/1342. Fî 13 Şubat, Sene 1927, Sâ'at 4
550	Fî 10 Şevvâl, Sene 1345, Fî 12 Nisan, Sene 1305/1927, Şalı, Sâ'at 9, Dağıka 15, Mağsem, Zeytûnluk
551	Fî 19 Şevvâl, Sene 1345, Temenniye'de, Yevm-i Penc-şenbe, Fî 8/22 Nisan, Sene 1305/1927, Sâ'at 10
552	Fî 9 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Çehâr-şenbe, 28 Nisan, Sene 1305, 11 Mayıs, Sene 1927, Sâ'at 3.30
553	Fî 5 Zî'l-ka'de, Sene 1345, leyl ve yevm-i Cum'a irtesi, Fî 24 Nisan, Sene 1305, Fî 7 Mayıs, Sene 1927, Sâ'at 2
554	Fî 14 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Pazar. Fî 2/15 Mayıs, Sene 1305/1927 Sâ'at 2
555	Fî 24 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Fî 13/26 Mayıs, Sene 1305/1927, Penc-şenbe, Öğle vakti, Sâ'at 4, Dağıka 45
556	Fî 27 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Fî 16/29 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ'at 10.30
557	Fî 7 Rabî'u'l-evvel, Sene 1346, Cum'a irtesi, Fî 3 Eylül, Sene 1343/1927, Sâ'at 6
558	Fî 8 Rabî'u'l-evvel, Sene 1346, Fî 4 Eylül, Sene 1343/1927, Sâ'at 3, Yevm-i Pazar

559	Fî 15 Ca[Cemâziye'l-evvel], Sene 1339, Cum'a gicesi, Fî 1/14 Kânûn-ı şânî, Sene 1336/1337, Sâ'at 3
560	Fî 15 Raceb, Sene 1342, Penc-şenbe gicesi, Fî 21 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 1.30
561	Fî 10 Şa'bân, Sene 1343, Penc-şenbe, Fî 5 Mart, Sene 1341
562	Fî 28 Şafer, Sene 1335, Pazar gicesi, Fî 11 Kânûn-ı evvel, Sene 1332, Sâ'at 3
563	Fî 18 Rabî'u'l-evvel, Sene 1343, Tevellüdüme târihdür, 1283, Fî 17 Teşrin-i evvel, Sene 1340, Sâ'at 3, Dağıka 45
564	Fî 4 Rabî'u'l-evvel, Sene 1345, Cum'a irtesi, Fî 11 Eylül, Sene 1342/1926, Sâ'at 5
565	Fî 22 Raceb, Sene 1312 ve 6 Kânûn-ı şânî, Sene 1310, Cum'a gicesi, Sâ'at 8.30
566	Fî 4 Şa'bân, Sene 1312, Çehâr-şenbe, Fî 18 Kânûn-ı şânî, Sene 1310
567	Fî 8 Rabî'u'l-evvel, Sene, 1313, Penc-şenbe, Fî 1/17 Ağustos, Sene 1311, Sâ'at 3
568	Fî 11 Şevvâl, Sene, 1313, Çehâr-şenbe, Fî 3 Mart, Sene 1312 gicesi
569	Fî 19 Şevvâl, Sene 1334, Cum'a, Fî 5 Ağustos, Sene 1332, Sâ'at 3.30
570	Fî 13 Zî'l-hicce, Sene 1334, Penc-şenbe, Fî 29 Eylül, Sene 1332, Sâ'at 3.30
571	Tarih yok
572	Fî 27 Ca[Cemâziye'l-evvel], Sene 1335, Çehâr-şenbe, Fî Nevruz, Sene 1333, Sâ'at 11
573	Fî 23 C[Cemâziye'l-âhîr], Sene 1337, Çehâr-şenbe, Fî 26 Mart, Sene 1335, Sâ'at 9.30
574	Fî 1 Ramazan, Sene 1339, Pazar irtesi, Fî 10 Mayıs, Sene 133
575	Fî 4 Şevvâl, Sene 1340, Çehâr-şenbe, Fî 31 Mayıs, Sene 1338
576	Fî 1 Muharrem, Sene 1342, Şalı, Fî 1/14 Ağustos, Sene 1339, Akşam, Sâ'at 11, Dağıka 15
577	Fî 21 Zî'l-ka'de, Sene 1341, Penc-şenbe, Fî 12 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 1.30
578	Fî 1 Muharrem, Sene 1342, Şalı, Fî 1/14 Ağustos, Sene 1339, Sâ'at 11.30
579	Fî 2 Pazar irtesi, Fî 26 Teşrin-i şânî, Sene 1311 gicesi
580	Fî 1 Muharrem, Sene 1337, Pazar, Fî 6 Teşrin-i evvel, Sene 1334, Sâ'at 4.30
581	Fî 21 Muharrem, Sene 1343 Cum'a irtesi, Fî 23 Ağustos, Sene 1340, Sâ'at 3
582	Fî 27 Rabî'u'l-âhîr, Sene 1343, Şalı, Fî 25 Teşrin-i şânî, Sene 1340, Sâ'at 5.30
583	Fî 21 C[Cemâziye'l-âhîr], Sene 1321, Pazar, Fî 31 Ağustos, Sene 1319
584	Fî 7 Zî'l-ka'de, Sene 1343, Pazar, Fî 18/31 Mayıs, Sene 1341, Sâ'at 12
585	Fî 5 Şa'bân, Sene 1344, Penc-şenbe gicesi, Fî 5/18 Şubat, Sene 1341/1926, Sâ'at 3
586	Fî 1 Zî'l-hicce, Sene 1341, Pazar irtesi, Fî 3/16 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 4
587	Fî 22 Raceb, Sene 1342, Penc-şenbe, Fî 28 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 8
588	Fî 5/6 Şa'bân, Sene 1342, Şalı ve Çehâr-şenbe, Fî 11/12 Mart, Sene 1340, Sâ'at 8.30
589	Fî 10 Rabî'u'l-evvel, Sene 1343, Penc-şenbe, Fî 9 Teşrin-i evvel, Sene 1340, Sâ'at 1

590	Fî 10 Muḥarrem, Sene 1343, Şalı, Fî 12 Ağustos, Sene 1340, Sâ'at 6.30
591	Fî 9 Zî'l-ka'de, Sene 1324, Şalı gicesi, Fî 13 Kânûn-ı evvel, Sene 1322, Sâ'at 2
592	Fî 29 Rabî'u'l-âḥir, Sene 1326, Cum'a irtesi, Fî 17 Mayıs, Sene 1324, Sâ'at 11.30, Midilli'de Viḳla (Yalı) Câmi'i önünde
593	Fî 26 Zî'l-ka'de, Sene 1341, Penc-şenbe, Fî 12 Temmuz, Sene 1339, Sâ'at 5
594	Fî 2 Muḥarrem, Sene 1342, Çehâr-şenbe, Fî 2/15 Ağustos, Sene 1339, Sâ'at 8.30
595	Fî 7 C[Cemâziye'l-âḥir], Sene 1342, Pazar irtesi, Fî 1/14 Kânûn-ı şânî, Sene 1339/1340, Sâ'at 5
596	Fî 24 Ramażan, Sene 1342, Pazar irtesi, Fî 28 Nisan, Sene 1340, Sâ'at 7.30
597	Fî 23 Rabî'u'l-âḥir, Sene 1343, Çehâr-şenbe, Fî 6/19 Teşrin-i şânî, Sene 1340, Sâ'at 8, Daḳıḳa 45
598	Fî 7 Rabî'u'l-âḥir, Sene 1343, Penc-şenbe, Fî 5 Teşrin-i şânî, Sene 1340, Sâ'at 2
599	Fî 12 Zî'l-ka'de, Sene 1336, Şalı, Fî 20 Ağustos, Sene 1334, Sâ'at 2, Daḳıḳa 45
600	Fî 30 Şa'bân, Sene, 1341, Şalı gicesi, Fî 17 Nisan, Sene 1339, Sâ'at 2, Daḳıḳa 50
601	Fî 7 C[Cemâziye'l-âḥir], Sene 1342, Pazar irtesi, Fî 1/14 Kânûn-ı şânî, Sene 1339, Sâ'at 10, Daḳıḳa 45
602	Fî 29 Raceb, Sene 1342, Penc-şenbe, Fî 6 Mart, Sene 1340, Sâ'at 5
603	Fî 17 R[Rabî'u'l-âḥir], Sene 1344, Pazar irtesi, Fî 1/28 Ḥaziran, Sene 1342/1926, Sâ'at 1
604	Fî 23 Şafer, Sene 1345, Şalı, Fî 18/31 Ağustos, Sene 1342/1926, Sâ'at 10.30
605	Fî 18 Zî'l-ka'de, Sene 1336, Pazar irtesi, Fî 26 Ağustos, Sene 1334, Sâ'at 9
606	Fî 27 Zî'l-ka'de, Sene 1344, Çehâr-şenbe gicesi, Sâ'at 2, Daḳıḳa 15, Fî 28 Mayıs, Sene 1342, 9 Ḥazirân, Sene 1926. Mümâ-ileyh yigirmi sekiz yaşında vefât itmiştir.
607	Fî 15 Muḥarrem, Sene 1338, Cum'a irtesi, Fî 11 Teşrin-i evvel, Sene 1335
608	Fî 9 Zî'l-ka'de, Sene 1341, Pazar, Fî 24 Ḥazirân, Sene 1339, Sâ'at 10
609	Fî 13 Şa'bân, Sene 1312, Cum'a gicesi, Fî 27 Kânûn-ı şânî, Sene 1310, Sâ'at 6
610	Fî 14 Şa'bân, Sene 1312, Cum'a irtesi, Fî 28 Kânûn-ı şânî, Sene 1310
611	Fî 5 Zî'l-ḥicce, Sene 1304, Çehâr-şenbe, Fî 12 Ağustos, Sene 1302
612	Fî 30 Muḥarrem, Sene 1307, Çehâr-şenbe, Fî 13 Eylül, Sene 1305
613	Fî 18 Raceb, Sene 1335, Penc-şenbe, Fî 27 Nisan, Sene 1333, 10 Mayıs, Sâ'at 11, Şabaḥ
614	Fî 22 Şa'bân, Sene 1340, Penc-şenbe, Fî 20 Nisan, Sene 1338, Sâ'at 1
615	Fî 11 Şevvâl, Sene 1341, Pazar, Şabaḥ, 14/27 Mayıs, Sene 1339, Sâ'at 2
616	Fî 10 Zî'l-ka'de, Sene 1341, Pazar irtesi, Fî 25 Ḥazirân, Sene 1339, Sâ'at 11.30, Şabâḥ
617	Fî 22 Şevvâl, Sene 1344, Şalı, Fî 21 Nisan, Sene 1342, Fî 4 Mayıs, Sene 1926, Sâ'at 10. Zeynîler civârından eṭrâfa bakarken toḡdı.

618	Fî 20 Ramazân, Sene 1344, Cum'a irtesi, Fî 4 Nisan, Sene 1342, Sâ'at 9
619	Fî 22 Ca[Cemâziye'l-evvel], Sene 1345, Fî 15/28 Teşrin-i şânî, Sene 1305/1926, Sâ'at 5, Pazar
620	Fî 28 Cemâziye'l-evvel, Sene 1345, Cum'a irtesi, Fî 21 Teşrin-i şânî, Sene 1305, Fî 4 Kânûn-ı evvel, Sene 1926, Sâ'at 12
621	Fî 22 Şevvâl, Sene 1345, Pazar, Fî 11/24 Nisan, Sene 1305/1927, Sâ'at 4
622	Fî 25 Şevvâl, Sene 1345, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 14/27 Nisan, Sene 1305/1927, Sâ'at 3
623	Fî 25 Şevvâl, Sene 1345, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 14/27 Nisan, Sene 1305/1927, Sâ'at 3, Dağıka 45
624	Fî 3 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Penc-şenbe gicesi, Fî 22 Nisan, Sene 1305, Fî 5 Mayıs, Sene 1927, Sâ'at 3
625	Fî 4 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Cum'a, Rûz-ı Hızır, Sene 1305/1927, Sâ'at 3
626	Fî 21 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Pazar irtesi, Şabağ, Fî 10/23 Mayıs, Sene 1305/ 1927, Sâ'at 11
627	Fî 20 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Pazar, Fî 9/22 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ'at 2.30
628	15 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Fî 4/17 Mayıs, Sene 1305/1927, Şalı, Sâ'at 3
629	Fî 15 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Şalı, Fî 4/17 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ'at 5.30
630	Fî 27 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Yevm-i Pazar, Fî 16/29 Mayıs, Sene 1343/1927, Sâ'at 4
631	Fî 28 Muharrem, Sene 1346, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 14/27 Temmuz, Sene 1343/1927, Sâ'at 3
632	Fî 26 Şafer, Sene 1346, Fî 11/24 Ağustos, Sene 1343/1927, Sâ'at 2.30
633	Fî 8 Rabî'u'l-âhîr, Sene 1346, Şalı, Sâ'at 2, Fî 21 Eylül, Sene 1306, Fî 4 Teşrin-i evvel, Sene 1927
634	Fî 2 Ca[Cemâziye'l-evvel], Sene 1346, Fî 14/27 Teşrin-i evvel, Sene 1306, Penc-şenbe, Sâ'at 4
635	Fî 11 Raceb, Sene 1342, Pazar, Fî 4/17 Şubat, Sene 1340, Sâ'at 11, Dağıka 40
636	Fî 27 Raceb, Sene 1344, Penc-şenbe, Fî 11 Şubat, Sene 1341/1926, Mi'râc Gicesi, Sâ'at 5
637	Fî 22 Raceb, Sene 1312 ve 6 Şevvâl sene-i minh. Fî 20 Mart, Sene 1311
638	Fî 5 Muharrem, Sene 1303, Fî 2 Teşrin-i evvel, Sene 1302, Çehâr-şenbe
639	Fî 5 Muharrem, Sene 1343, Penc-şenbe, Fî 17 Ağustos, Sene 1340, Sâ'at 2
640	Fî 12 Muharrem, Sene 1343, Penc-şenbe, Fî 14 Ağustos, Sene 1340, Sâ'at 9
641	Fî 13 Muharrem, Sene 1345, Cum'a irtesi, Fî 11/24 Temmuz, Sene 1342/1926, Sâ'at 4.30
642	Fî 29 Cumâde'l-âhîre, Sene 1313, Pazar, Fî 3 Kânûn-ı evvel, Sene 1311, Sâ'at 9
643	Fî 18 Zî'l-ka'de, Sene 1345, Fî 7/20 Mayıs, Sene 1305/1927, Sâ'at 2
644	Fî 9 Muharremü'l-Harâm, Sene 1347, Çehâr-şenbe gicesi, Fî 14/27 Hazîrân, Sene 1306/1928, Sâ'at 6

645	Fî 23 Muḥarrem, Sene 1347, Fî28 Ḥazîrân, Sene 1306, Fî 11 Temmûz, Sene 1928, Çehâr-şenbe, Sâ'at 11, Şabâḥ
646	Fî 8 Zî'l-ka'de, Sene 1325 ve Fî 1 Kânûn-ı evvel, Sene 1323, Yevm-i Cum'a irtesi
647	Fî 8 Zî'l-ka'de, Sene 1325 ve Fî 1 Kânûn-ı evvel, Sene 1323, Yevm-i Cum'a irtesi.
648	Fî 15 Zî'l-ka'de, Sene 1325 ve Fî 8 Kânûn-ı evvel, Sene 1323, Yevm-i Cum'a irtesi, Sâ'at 4
649	Penc-şenbe, Fî 20 Rabî'u'l-âḥîr, Sene 1321 ve Fî 3 Temmuz, Sene 1319, Sâ'at 10.30
650	Fî 24 Rabî'u'l-âḥîr, Sene 1321, Pazar irtesi, Fî 7 Temmuz, Sene 1319, Sâ'at 10.30
651	Pazar irtesi, Fî 24 Rabî'u'l-âḥîr, Sene 1321, Fî 7 Temmuz, Sene 1319, Sâ'at 10.30
652	Fî 15 Mart, Sene 1313, Cum'a irtesi gicesi, Sâ'at 3
653	Pazar irtesi, Fî 30 Zî'l-ḥicce, Sene 1341 ve Fî 13 Ağustos, Sene 1339, Şabâḥ Sâ'at 1
654	Fî 16 Şevvâl, Sene 1342, 19 Mayıs, Sene 1340, Pazar irtesi, Sâ'at 12
655	Tarih yok
656	Tarih yok
657	1297
658	Tarih yok
659	Fî 5 Ḥazîrân, Sene 1332
660	Fî 5 Ḥazîrân, Sene 1332
661	Fî 1 Zî'l-ka'de, Sene 1334
662	Fî 12 Zî'l-ḥicce, Sene 1317
663	Fî 14 Şevvâl, Sene 130, Fî 20 Mayıs, Sene 1306
664	Sene 1333
665	Fî 21 Şevvâl, Sene 1342
666	Fî 21 Mayıs, Sene 1306
667	Fî 21 Mayıs, Sene 1306
668	Fî 1 Şubat, Sene 1339.
669	Limni Aḫası'nda Fî 3 Zî'l-ḥicce, Sene 1313 ve Fî 4 Mayıs, Sene 1312 Cum'a irtesi gicesi, Sâ'at 5. Taşḫîhi Fî 10 Za[Zî'l-ka'de], Sene 1346, Şalı, Sâ'at 1.30, Fî 18 Nisan, Sene 1306, Fî 1 Mayıs, Sene 1928
670	Fî 27 Zî'l-ḥicce, Sene 1345, Fî 27 Ḥazîrân, Sene 1927, Pazar irtesi
671	Fî 27, Sene-i minh ve Fî 27 minh
672	Fî 16 Muḥarrem, Sene 1344, Cum'a, Sâ'at 4.30
673	20 Zilhicce, Sene 1341
674	Tarih yok

675	Tarih yok
676	1300
677	Fî 20 Hâziran, Sene 1319
678	Cum' a irtesi, Fî 16 Hâziran, Sene 1317, Sâ' at 7.30
679	Tarih yok
680	Fî 31 Mayıs, Sene 1332
681	Tarih yok
682	Tarih yok
683	Tarih yok
684	Tarih yok
685	1301
686	Fî 10 Şa' bân, Sene 1332
687	1331
688	Tarih yok
689	Tarih yok
690	Tarih yok
691	Çehâr-şenbe, Fî 27 Cemâziye'l-evvel, Sene 1336 ve Fî 9 Nisan, Sene 1334, Sâ' at 3
692	Fî 18 Şa' bân, Sene 1339, Şâli gicesi, Sâ' at 00.30
693	Tarih yok
694	Fî 9 Şevval, Şeb-i Penc-şenbe, Sene 1344
695	Fî 9 Şevval, Sene 1344
696	Fî 10 Şevval, Sene 1344
697	1300
698	Fî 22 Şafer, Sene 1345, Ay Dede'de
699	Fî 8 Muharrem, Sene 1345
700	Fî 8 Rabi' ul-âhîr, Sene 1343, Yevm-i Cum' a ve Fî 7 Teşrin-i şânî, Sene 1345, Sâ' at 11
701	Fî 15 Şa' bân, Sene 1354 ve Fî 13 Teşrin-i şânî, Sene 1935
702	Fî 12 Zî'l-ka'de, Sene 1312, Fî 24 Nisan, Sene 1311
703	Fî 18 Nisan, Sene 1328
704	Fî 29 Haziran, Sene 1336
705	Fî 5 Şevvâl, Sene 1342.
706	Fî 11 Zî'l-ka'de, Sene 1344
707	Fî 11 Zî'l-ka'de, Sene 1344

708	Fî 11 Zî'l-ka'de, Sene 1344
709	Fî 13 Zî'l-ka'de, Sene 1344, Şalı. Fî 12/25 Mayıs, Sene 1342/1926, Sâ'at 12
710	Fî 3 Kânûn-ı evvel, Sene 1341
711	Fî 3 Kânûn-ı evvel, Sene 1341
712	Fî 18 Nisân, Sene 1322
713	Fî 17 Kânûn-ı şânî, Sene 1305/1927 târihli mektûbdan.
714	Fî 2 Zî'l-ħicce, Sene 1341 ve Fî 7/13 Temmuz, Sene 1339
715	Fî 21 Rabî'u'l-âhir, Sene 1345, 15/28 Teşrin-i evvel, Sene 1305/1927, Penc-şembe
716	Fî 14 Raceb, Sene 1345 târihli mektûbundan
717	Fî 26 Raceb, Sene 1345 târihli mektûbundan.
718	Fî 26 Mayıs, Sene 1329
719	Fî 26 Mayıs, Sene 1329
720	Fî 15 Şubat, Sene 1305 / 1927
721	Fî 16 Teşrin-i şânî, Sene 1340 Târihli mektûbundan.
722	Fî 4 Zî'l-ka'de, Sene 1331, Fî 22 Eylül, Sene 1329, Pazar; Fî 7 minh ve Fî 25 Za[Zî'l-ka'de] Çehâr-şembe
723	Fî 27 Şevvâl, Sene 1331, Fî 30 minh Emri Efendi'nün. Fî 15 Eylül, Sene 1329, Pazar gicesi, Sâ'at 4.30, Fî 18 minh ikmalî.
724	Fî 20 Rabî'u'l-âhir, Sene 1345
725	1283 Hicrî
726	1329 Hicrî
727	1329 Hicrî
728	1330 Hicrî
729	1341
730	1338
731	1341
732	Fî 12 Rabî'u'l-evvel, Sene 1352, Fî 3/16 Temmuz, Sene 1311 /1933, Pazar günü, Oğç1 Baba
733	1341
734	Fî 8 Şa'bân, Sene 1347 ve Fî 7/20 Kânûn-ı şânî, Sene 1307/1929, 29 Teşrin-i evvel'de söylenilmiş idi. Ba'de't-taşhîh kayd olındı. Pazar, Sâ'at 11
735	Fî 5 C[Cemâziye'l-âhir], Sene 1345, Fî 28 Teşrin-i şânî, Sene 1342, Cum'a irtesi, Sâ'at 11, Fî 11 Kânûn-ı evvel, Sene 1926, 1345
736	Fî 29 Ş[Şa'bân], Sene 1345, Cum'a. Fî 4 Mart, Sene 1927, Sâ'at 3,1345

737	Fî 18 Rabî'ü'l-âhîr, Sene 1346, Penc-şembe akşamı, Sâ'at 3, Fî 1/14 Teşrîn-i evvel, Sene 1306/1927, 1343
738	1331+17=1348
739	Fî 3 Cemâziye'l-evvel, Sene 1352, Fî 11/24 Ağustos, Sene 1311/1933, Yevm-i Penc-şembe.
740	1350+2=1352; 1354-2=1352; Fî 15 Şafer, Sene 1352 ve Fî 27 Mayıs, Sene 1311, Fî 9 Hazîrân, Sene 1933, 1349
741	1353 Fî 13 Cemâziye'l-evvel, Sene 1353/1350, Fî 10/23 Ağustos, Sene 1312/1934, Penc-şembe, Sâ'at 12, Alaturka, Sâ'at 7, Dağıka 15 vasaî tevellüd etmişdür. Mu'ammer olsun. Fî 20 Zî'l-ka'de, Sene 1353, Fî 11/22 Şubat, Sene 1313/1935 ve 1350
742	Fî 29 Ramazân, Sene 1345, Cum'a irtesi gicesi.
743	Fî 29 Ramazân, Sene 1346, Nev-rûz, Fî 9/22 Mart, Sene 1344/1928
744	Fî 30 Ramazân, Sene 1348, Fî Sene-i minh.
745	Fî 1 Şevvâl, Sene 1349, Fî 6/19 Şubat, Sene 1309/1931
746	Fî 30 Ramazân, Sene 1350, Fî 25 Kânûn-ı şânî, Sene 1347, Fî 7 Şubat, Sene 1932
747	Fî 29 Ramazân, Sene 1351, Yevm-i Penc-şembe, Fî Sene, Sâ'at 7, Dağıka 45
748	Fî 19 Zî'l-ka'de, Sene 1347, Pazar irtesi, Fî 17/30 Nisan, Sene 1307/1929
749	Fî 13 Rabî'ü'l-âhîr, Sene 1347, Fî 15/28 Eylül, Sene 1307/1928, Cum'a, Sâ'at 7.30
750	Fî 4 Cemâziye'l-evvel, Sene 1347, Penc-şembe, Sâ'at 4, Fî 5/18 Teşrîn-i evvel, Sene 1307/1928
751	Fî 11 Şevvâl, Sene 1347, Fî 10/23 Mart, Sene 1307/1929, Sâ'at 5.30
752	Fî 6 Şevvâl, Sene 1347, Pazartesi, Fî 5/18 Mart, Sene 1307/1929, Sâ'at 7.30
753	Fî 7 C[Cemâziye'l-âhîr], Sene 1353, Câmî'-i Kebîr, Sâ'at 9, Fî 3/16 Eylül, Sene 1312/1934

ÖZGEÇMİŞ			
Adı, Soyadı	Mustafa		Efe
Doğum Yeri ve Yılı	M.Kemal Paşa		8.4.1972
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce, Arapça		
Eğitim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı		Kurum Adı
İlköğretim	1979	1984	Bursa/M.K.Paşa/Karaoğlan Köyü İlkokulu
Lise	1984	1991	Bursa İmam- hatip Lisesi
Lisans	1992	1998	Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yüksek Lisans	1999	2002	Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Doktora	2012	2018	Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Çalıştığı Kurum (lar)	Başlama - Ayrılma Yılı		Çalışılan Kurumun Adı
1.	1996	2002	Bursa Yıldırım İlçe Müftülüğü
2.	2004	2007	Bursa Büyükşehir Belediyesi
3.	2008	...	Bursa Yıldırım İlçe Müftülüğü
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar	Türkiye Yazarlar Birliği Bursa Şubesi		
Katıldığı Proje ve Toplantılar	Cem Sultan ve Dönemi Sempozyumu / Bursa-Türkiye / 2018 Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni / Yesi-Türkistan /2017 Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni / Bişkek-Kırkısıztan 2013 Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni / Prizren-Kosova 2011		
Yayınlar:	Kuş Defteri / Şiir Bir Bursa Hatırası / Hatırat		
Diğer:			
İletişim (e-posta):	bursa1326@gmail.com		
	Tarih	26.03.2018	
	İmza		
	Adı Soyadı	Mustafa Efe	

ÖZGEÇMİŞ			
Adı, Soyadı	Mustafa		Efe
Doğum Yeri ve Yılı	M.Kemal Paşa		8.4.1972
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce, Arapça		
Eğitim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı		Kurum Adı
İlköğretim	1979	1984	Bursa/M.K.Paşa/Karaoğlan Köyü İlkokulu
Lise	1984	1991	Bursa İmam- hatip Lisesi
Lisans	1992	1998	Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yüksek Lisans	1999	2002	Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Doktora	2012	2018	Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Çalıştığı Kurum (lar)	Başlama - Ayrılma Yılı		Çalışılan Kurumun Adı
1.	1996	2002	Bursa Yıldırım İlçe Müftülüğü
2.	2004	2007	Bursa Büyükşehir Belediyesi
3.	2008	...	Bursa Yıldırım İlçe Müftülüğü
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar	Türkiye Yazarlar Birliği Bursa Şubesi		
Katıldığı Proje ve Toplantılar	Cem Sultan ve Dönemi Sempozyumu / Bursa-Türkiye / 2018 Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni / Yesi-Türkistan /2017 Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni / Bişkek-Kırkısıztan 2013 Türkçe'nin Uluslararası Şiir Şöleni / Prizren-Kosova 2011		
Yayınlar:	Kuş Defteri / Şiir Bir Bursa Hatırası / Hatırat		
Diğer:			
İletişim (e-posta):	bursa1326@gmail.com		
	Tarih	26.03.2018	
	İmza		
	Adı Soyadı	Mustafa Efe	

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Mustafa EFE
Tez Adı	Mehmet Şemseddin Ulusoy'un Eş'âr-I Şemsî Adlı Dîvânı (İnceleme-Metin)
Enstitü	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	
Bilim Dalı	
Tez Türü	Doktora
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) İzni	☒ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama İzni	☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasının ertelenmesini istiyorum 1 yıl ☐ 2 yıl ☐ 3 yıl ☐ ☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin vermiyorum

Hazırlamış olduğum tezimin yukarıda belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih: 28.03.2018

İmza: